
INTRODUCERE IN TEOLOGIE

J. C. WENGER

VOLUME I SE II

Alte cărți apărute prin T.G.S. International

- **Biblia cu explicații**

(textul Cornilescu plus 398 de pagini cu studii, concordanță, hărți și poze colorate din Israel)

- **Biblia**

- **Noul Testament**

- **Biblia copiilor** (cu ilustrații)

- **Introducere în Teologie**

- **Evangelia după Ioan**

- **Concordanța biblică**

- **Cântările Domnului**

- **Harfa Evangheliei**

- **Grijă de frați**

- **Biserica locală**

T.G.S. International

P.O. Box 355

Berlin, Ohio, 44610

U.S.A.

Publicată inițial în limba engleză sub titlul:

INTRODUCTION TO THEOLOGY

Copyright ©1954 de Herald Press, Scottdale, Pa., 15638

Publicată simultan de Herald Press și în Canada,
Keachener, Ont. N2G4M5

Numărul de catalog în librăria Congresului: 53-9049

Numărul de standard internațional: 0-8361-1791-3

Tipărită în Statele Unite ale Americii

Tradusă în românește de Christian Aid Ministries

Cuvînt înainte

Biblia nu este aranjată în forma unui tratat sistematic de doctrine (învățătură). În ciuda faptului că ea este izvorul tuturor studiilor teologice, Biblia nu discută *Cristologia* (învățătura despre Hristos) într-un capitol, *Soteriologia* (învățătura despre mîntuire) în altul și *Eclesiologia* (învățătura despre Biserică) în altul. Pentru a afla tot ceea ce ne învață Biblia despre un anumit subiect, trebuie să recurgem la un manual de teologie sistematică.

Această carte a lui J. C. Wenger nu este altceva decît o astfel de încercare de a grupa învățăturile biblice într-o structură sistematic ordonată și ușor accesibilă.

Cartea va fi foarte prețuită și de oamenii de specialitate și de credincioșii Bisericii. Limbajul ei nu este tehnic; stilul ei nu este complicat, ci simplu și cursiv. Ea va fi o binecuvîntare pentru toți aceia care vor să cunoască și să înțeleagă mai bine Biblia.

Iată ce spune autorul ei, J. C. Wenger, în prefața ediției americane:

„Prea multă vreme teologia s-a închis într-un limbaj uscat și prăfuit, fără viață. Teologia este o disciplină biblică ce trebuie aplicată în viața de fiecare zi. Ea trebuie să lămurească, nu să creeze confuzie. Am urmărit să scriu o carte care să poată fi citită cu plăcere și care să servească drept o introducere și o invitație spre citirea unor alte cărți, mai complicate și mai grele. Am încercat deasemenea să mă concentrez mai ales asupra învățăturilor care vorbesc despre Dumnezeu și despre mîntuirea plină de har pe care o oferă El oamenilor, asupra lucrurilor care-L înalță și-L prezintă lumii pe Domnul Isus Hristos.“

Spre deosebire de „filosofie“ care este o „dragoste de înțelepciune“, „teologia“ este „cunoașterea lui Dumnezeu“ și o carte consacrată ei, trebuie să ne ajute nu numai să știm cine este Dumnezeu, ci să ne facă să ne și îndrăgostim de Isus Hristos, Fiul Tatălui și Mirele nostru.

Cu multă emoție, punem la dispoziția cititorilor români această carte care apare după decenii de întunec spiritual și de lipsă a unor tipărituri religioase creștine. Am ales-o dintre altele care ne-au stat la

îndemînă din cel puțin două motive majore: (1) Cartea este scrisă de un om cu o foarte bună pregătire scolastică, care s-a alimentat din cele mai diverse școli tradiționale ale creștinismului, călăuzindu-se după principiul evanghelic: „cercetați totul și opriți ceea ce este bun“ (cartea devenind din cauza aceasta un veritabil „compendiu“ de teologie biblică); și (2) Inițial, cartea a fost destinată cititorilor „nespecializați“ în teologie, iar autorul s-a străduit să o scrie în limbajul obișnuit al omului de pe stradă. Într-adevăr, în orice domeniu, specializarea produce un limbaj „păsăresc“, împănăt cu numeroși termeni obscuri, particulari disciplinei respective: există un limbaj medical, un altul al muzicienilor, un altul al avocaților, și bineînțeles un altul al ... „teologilor“. Lucrarea de față se intitulează „Introducere în Teologia Sistematică“ tocmai pentru că autorul ei a preferat să renunțe la nivelul „academic“ al disciplinei, pentru a putea comunica „adevărurile“ Cuvîntului lui Dumnezeu pentru oamenii de rînd.

O carte de „teologie sistematică“ aparține de obicei unei anumite confesiuni creștine. Prin natura și conținutul ei, această „Introducere în Teologia Sistematică“ aparține tuturor Bisericilor care prețuiesc Evanghelia și o consideră ca singura sursă pentru aflarea adevărului despre Dumnezeu și despre viață. Aceasta este în sensul cel mai strict, o carte de teologie biblică.

Temelia de pe care a fost scrisă această carte este convingerea că, pentru timp și eternitate, învățătura Cuvîntului lui Dumnezeu este singura noastră autoritate în probleme de crez și de practică.

Petru Popovici
Daniel Brînzei

Cuprins

Cuvînt înainte	3
--------------------------	---

Partea I. PROLEGOMENA

1. Domeniul teologiei	9
2. Ce este „Teologia Sistematică“ ?	11
3. De ce studiază oamenii teologia?	12
4. Valoarea teologiei	15
5. Lucrări deosebite de teologie sistematică	16
6. Dovezile clasice pentru existența lui Dumnezeu	22
7. Sursa biblică a teologiei	25
8. Creștinismul și misticismul	29
9. Teologia și Filosofia	31
10. Creștinismul și celelalte religii	34
11. Evanghelia și Legea	35
12. Relația creștinului cu Vechiul Testament	37
13. Unitatea Bibliei	43
14. Autenticitatea Cuvîntului lui Dumnezeu	45
Cîteva scurte Enciclopedii Denominaționale	47

Partea II. DUMNEZEU CREATORUL

1. Definiții ale lui Dumnezeu	51
2. Nume biblice și descrieri ale lui Dumnezeu	52
3. Atributele lui Dumnezeu	54
Atributele absolute	56
Atributele transmisibile	62
4. Sfînta Treime	77
5. Decretele lui Dumnezeu	85
6. Învățătura biblică despre creație	89
7. Alcătuirea omului	95
De unde vine sufletul?	98
Chipul lui Dumnezeu	99
Conștiința	101
8. Căderea	103
9. Natura păcatului	107
10. Adam și depravarea umană	110
11. Natura depravării umane	113
Liste de păcate	116
12. Voința liberă	117
13. Prezervarea divină	123
14. Providența divină	124
15. Îngerii	128
16. Satan	130

Prolegomena¹

(1) „Introducere“ - în limba greacă.

PROLEGOMENA

---

1. DOMENIUL TEOLOGIEI

Întregul domeniu al teologiei, cuprinzând toate disciplinele educației teologice, a fost împărțit în mod tradițional în patru diviziuni majore. La începutul oricărui studiu al teologiei trebuie să fie așezate subiecte cu un caracter general și orientativ care să includă teme ca acestea: conceptul creștin de revelație, natura experienței creștine, creștinismul și misticismul, creștinismul și celelalte religii, legea și Evanghelia, etc. Restul disciplinelor teologice pot fi grupate în patru categorii după cum urmează:

I. TEOLOGIA EXEGETICĂ

1. Filologia biblică.
  - a. *Ebraica*
  - b. *Aramaica (caldeana)*
  - c. *Greaca*
2. Arheologia biblică
  - a. *Geografia țărilor biblice*
  - b. *Flora și fauna*
  - c. *Viața socială și familială în Israel*
  - d. *Instituțiile politice și civile*
  - e. *Ceremoniile și datinile religioase*
3. Introducerea biblică
  - a. *Originea cărților Bibliei*
  - b. *Revelația divină*
  - c. *Inspirația*
  - d. *Canonul biblic*
  - e. *Diferitele traduceri*
4. Criticismul biblic
  - a. *Criticismul textual sau inferior*
  - b. *Criticismul literal sau superior*
5. Hermeneutica sau Principii de interpretare
6. Exegeza cărților din Vechiul și Noul Testament

II. TEOLOGIA ISTORICĂ

1. Studii pregătitoare

- a. Protoistoria omenirii. Geneza 1 - 11*
- b. Istoria lui Israel*
- c. Viața Domnului Isus Hristos*
- d. Istoria apostolică*

2. Istoria Bisericii

- a. Primară, 30-590 d.H.*
- b. Medievală, 590-1517 d.H.*
- c. Modernă, 1517- prezent.*
- d. Aspecte distincte*

- (1) Persecuțiile
- (2) Dezvoltarea structurilor și organizațiilor
- (3) Consiliile Bisericii
- (4) Formele de închinăciune
- (5) Părinții Bisericii
- (6) Simbolistica creștină
- (7) Istoria denominațiilor
- (8) Activități misionare și de caritate
- (9) Statistici
- (10) Artă și arhitectură bisericească

3. Istoria doctrinelor biblice

4. Teologia biblică

- a. Vechiul Testament: înțelepciunea și poezia poporului evreu, fenomenul profetic*
- b. Noul Testament: teologia caracteristică următoarelor secțiuni distincte: Evangheliile sinoptice, Evanghelia lui Ioan, Epistolele lui Pavel, Epistolele lui Petru, Epistola către Evrei, Iacov și Apocalipsa.*

III. TEOLOGIA SISTEMATICĂ

- 1. Apologetica**
- 2. Polemica**
- 4. Dogmatica sau Teologia Sistematică**
- 5. Etica creștină**
- 6. Enciclopedia teologică**

IV. TEOLOGIA PRACTICĂ

1. Homiletica
2. Evangheliismul
3. Misionarismul
4. Teologia pastorală
5. Educația creștină
6. Muzica bisericească
7. Structuri de autoritate bisericească
8. Instituțiile de slujire creștină
9. Liturgica

2. CE ESTE „TEOLOGIA SISTEMATICĂ” ?

Schița de mai sus îl poate ajuta pe cititor să înțeleagă care este locul ocupat de teologia sistematică în întregul studiilor teologice.

Prin „teologie sistematică” noi înțelegem întregul adevăr despre Dumnezeu așa cum ne este el descoperit în Cuvîntul Său. Cu alte cuvinte, teologia sistematică nu se ocupă cu ceea ce ne pune la îndemîină filosofia sau cugetarea omenească, ci numai și numai cu informațiile pe care ni le pune la dispoziție Cuvîntul lui Dumnezeu. Credem că va fi de folos să arătăm aici legătura care există între teologia sistematică și unele dintre celelalte discipline ale studiului biblic. *Exegeza* este examinarea unor anumite porțiuni din textul Scripturii în limbile originale în care a fost scris. În esența lor, toate studiile teologiei sistematice trebuie să se sprijine pe o exegeză corectă, altfel ele nu ar avea nici un fel de valoare „teologică”. *Teologia biblică* preia rezultatele studiilor exegetice asupra unui anumit pasaj și le grupează în unități de sine stătătoare ca de exemplu: doctrina despre Dumnezeu în învățătura mozaică sau nădejdea mesianică din cartea lui Isaia. *Teologia sistematică* ia apoi învățăturile biblice rezultate din studiile exegetice și din teologia biblică și le adună pe toate la un loc în exprimări atotcuprinzătoare despre adevărurile divine. *Teologia practică* studiază care sînt cele mai bune căi pentru transmiterea acestor adevăruri despre Dumnezeu așa cum se găsesc ele în Cuvîntul Său. *Istoria bisericii* trasează drumul poporului lui Dumnezeu pe pămînt de-a lungul secolelor.

Cel ce se ocupă cu teologia sistematică trebuie să facă o distincție clară între proclamațiile despre adevăr așa cum se găsesc ele în Cuvîntul lui Dumnezeu și „interpretările” înțelepciunii omenești în anumite aspecte ale revelației divine. Numai Cuvîntul lui Dumnezeu rămîne pururi autoritatea absolută și pe deplin inspirată. Teologia, ca

știință, este un produs al muncii omului în dorința lui de a înțelege și de a clarifica. Ea nu este infailibilă și nu posedă nici un fel de autoritate divină. Cu toate acestea, ea are o deosebită importanță și valoare prin faptul că ridică înaintea fiecărei generații adevărurile divine mărețe ale divinului Cuvînt al lui Dumnezeu așa cum se găsesc ele în Scriptură.

3. DE CE STUDIAZĂ OAMENII TEOLOGIA?

Este absolut imposibil să înțelegi anumite exprimări ale Bibliei dacă nu ai o cunoaștere de ansamblu a ei. Asta nu înseamnă în nici un fel că Biblia este o carte confuză, ci doar atrage atenția asupra faptului că, mai mult decît vrem noi să recunoaștem de obicei, Scriptura pretinde un anumit nivel de „interpretare” din partea noastră. Iată un exemplu: cînd Ioan ne spune că „sîngele lui Isus Hristos, Fiul Lui, ne curățește de orice păcat”⁽¹⁾, el nu ne trimite la ideea că cel păcătos trebuie să stea fizic sub cruce și să lase sîngele lui Hristos să se scurgă asupra trupului lui pentru a dobîndi curăția lăuntrică. „Interpretarea” pe care o dăm pasajului devine automat „teologia” noastră și ea ne spune că semnificația pasajului este că prin credință în Hristosul crucificat se dobîndește iertarea păcatelor. Și tot așa, cînd Pavel spune că el se „laudă cu crucea lui Hristos”⁽²⁾, el nu vorbește despre crucea de lemn ca atare, ci despre lucrarea sîvîrșită de Hristos prin moartea Sa din anul 30 d. H. Cînd Ioan ne spune că Satan este legat cu un „lanț mare”⁽³⁾, teologii nu înțeleg prin aceasta un lanț de oțel, ci doar o metaforă pentru exprimarea limitării la care va fi supusă puterea de influență a Satanei. Cînd Domnul Isus a spus: „Acest pahar este legămîntul cel nou”⁽⁴⁾, El a subînțeles de fapt: „conținutul acestui pahar simbolizează legămîntul pe care-l fac cu cei credincioși prin intermediul morții Mele la Golgota”. De fapt, regula generală pe care am putea-o propune este că adevărul spiritual este exprimat întotdeauna într-o formă care presupune o oarecare măsură de interpretare. În mod obișnuit, pentru a dobîndi „înțelepciunea care duce la mîntuire”⁽⁵⁾, omul de rînd nu are nevoie decît de o inimă curată și de o minte luminată de călăuzirea Duhului Sfînt. Cu toate acestea, Biserica are nevoie și de „teologia” scolastică rezultată din activitatea intensă și îndelungată a acelor creștini născuți din nou la o înțelegere duhov-

---

(1) 1 Ioan 1:7

(2) Gal. 6:14

(3) Apoc. 20:1-2

(4) 1 Cor. 11:25

(5) 2 Tim. 3:15

nicească a Cuvîntului lui Dumnezeu, care petrec ani îndelungați în studiu și meditație asupra Bibliei. Aceasta nu pentru că am avea nevoie de o autoritate *ex cathedra*, care să guverneze Biserica, ci pentru a așeza în fața fiecărei generații de oameni răspunsul Cuvîntului lui Dumnezeu la frământările contemporane și pentru a putea înfrunta ereziile care apar în perioada respectivă. Erudiții bibliei și creștinii simpli fără pregătire teologică sînt bineînțeleși, toți la un loc și fiecare în parte, frați cu statut egal în cadrul Bisericii creștine.

Oamenii studiază teologia pentru că nu se pot mulțumi să vadă în Biblie o colecție dezordonată de literatură religioasă. Minte omului este în așa fel construită încît să tînjească după o privire de ansamblu care să explice rolul și înțelesul fiecărui element în parte. Poate că o comparație cu natura s-ar putea să ne ajute să ilustrăm mai bine acest lucru. Iată copacii de exemplu: Dumnezeu nu a plantat copacii lumii într-o ordine științifică riguroasă care să țină seama de „soiuri” sau „categorii”. El nu i-a separat pe unii de alții. De fapt, s-a întîmplat contrariul: natura ne prezintă o glorioasă și minunată diversitate de aranjament. Ce face mintea umană însă? Ea nu este mulțumită cu dezordinea frumoasă din jur, ea nu se poate opri la constatarea estetică. Minte pornește înfrigurat să facă o clasificare care să ordoneze realitatea din jur. Omul vrea să știe cîte soiuri de pomi există și cum poate folosi diferitele soiuri pentru folosul muncii și vieții sale. Aceasta nu este adevărat numai pentru copaci, ci pentru toate celelalte elemente ale lumii noastre înconjurătoare. Oamenii de știință au grupat toate lucrurile în „sisteme”: minerale, plante, animale, bacterii, corpuri cerești, etc. Savanții iau animale sau plante care au caracteristici asemănătoare și le grupează mai întîi în cea mai generală clasă posibilă, numită de ei *filum*. La rîndul lui, fiecare *filum* este divizat progresiv în subgrupe numite: *subfilum*, *clasă*, *subclasă*, *ordin*, *subordin*, *familie*, *gen*, *specie* și *subspecie* sau *varietate*. Clasificarea modernă a biologiei este bazată de exemplu pe o lucrare făcută de Linnaeus în anul 1735 d.H.¹ Împărăția plantelor a fost divizată în patru *fila*, iar cea animală în doisprezece sau chiar mai multe *fila*.

Oamenii de știință nu s-au putu însă mulțumi doar cu categorisirea lucrurilor din jur. Ei au vrut să afle din ce sînt făcute aceste lucruri și așa s-a născut chimia. După același proces s-au născut și celelalte științe: aerodinamica, antropologia, arheologia, astronomia, bacteriologia, biochimia, etc. Produsul final al tuturor acestor clasificări și analize nu a fost doar simpla satisfacere a foamei minții după

---

(1) „Classification.” *The World Book Encyclopedia* (Chicago: Field Enterprises, Inc. 1950), Vol. 3, C, p.1468

explicații, ci și descoperirea lucrurilor care ne-au îmbunătățit existența ca razele X, insulina, automobilul, aparatele electrice, etc. — toate acestea dovedind din plin valoarea cercetării științifice.

Tot ceea ce am spus mai sus este valabil și pentru teologie. Minte omenească nu este mulțumită să citească doar istorisirile despre Moise, psalmii lui David, scrisorile lui Pavel și Apocalipsa lui Ioan. Oamenii vor să înțeleagă fiecare adevăr în relația lui cu adevărul total al revelației divine, iar aceasta este sarcina de căpățîi a teologiei. Pe tărîmul teologiei, clasificarea mai mult sau mai puțin standardizată a început încă de pe vremea lui Peter Lombard, (1100—1160 d.H.) întemeietorul scolasticii¹. Chiar și înainte de aceasta, în cele dintîi secole de existență a creștinismului, teologii începuseră deja lucrarea de interpretare și organizare a materialului biblic, căutînd să-l așeze într-un sistem organizat, făcînd același lucru pe care l-au înfăptuit oamenii de știință în ostenele lor.

Este foarte adevărat că orice creștin poate primi mîntuirea și poate ajunge la înțelegerea Scripturii și fără să studieze teologie, dar Biserica ca instituție trebuie să-și sistematizeze și clarifice crezul. Învățătorii și predicatorii ei trebuie să cunoască temeinic conținutul și semnificația „*Kerugmei*“ (proclamării) biblice. Și după cum există anumiți oameni de știință specializați în anumite „specii“ sau în domeniul clasificărilor și al scrierii de tratate și manuale științifice, și în teologie unii trebuie să se specializeze în studii particulare iar alții trebuie să caute să se dedice teologiei propriu zise.

Cercetările științifice n-au reușit să scape lumea de șarlatani, dar ele au produs minuni în felul în care ne-au îmbunătățit traiul și au eliberat masele populare de frica și ignoranța care îi înrobise de-a lungul istoriei. În același mod, studierea teologiei n-a reușit să-i elimine pe „învățătorii mincinoși“ și nici ereziile nimicitoare care s-au abatut asupra Bisericii. Neglijarea studiului teologic a încurajat însă și mai mult apariția denaturărilor de tot felul. După cum știința a făcut mult progres în stăpînirea și folosirea naturii în folosul oamenilor, și teologii sînt chemați în fiecare generație să preîntîmpine primejdiile, să înfrunte atacurile filosofiilor anti-creștine din fiecare veac și să ofere credincioșilor neinstruiți și tuturor conducătorilor Bisericii o călăuzire clară care să-i ajute să-și formuleze mesajul în cel mai bun fel în care poate fi înțeles de fiecare generație. Tragem nădejde deasemenea că de-a lungul secolelor s-a progresat mult în procesul de publicare a unei cît mai corecte teologii.

---

(1) Emil Brunner, *The Christian Doctrine of God* (Philadelphia: The Westminster Press, 1950), p.vi.

4. VALOAREA TEOLOGIEI

Studierea conținutului doctrinar al Cuvîntului lui Dumnezeu are valoare pentru zidirea unei vieți duhovnicești. Unii scot în evidență importanța trăirilor emoționale și a aprinderii inimii drept factori majori în creșterea duhovnicească. Fără îndoială că ceva adevăr există și în această părere, căci este important să-ți tresalte inima atunci cînd ascuți o predică curată din Evanghelie. Pentru a fi eficace, Cuvîntul lui Dumnezeu trebuie să ne atingă nu numai mintea, ci și emoțiile. Alții au scos în evidență activitățile ca cel mai important factor de maturizare creștină. Ideia lor este că mărturisirea publică are un efect întăritor asupra credinței și asupra caracterului. Pentru ei nimic nu este mai folositor decît a sta de vorbă cu un păcătos despre mîntuire, a căuta să cîștigi un pierdut pentru Hristos și a depune mărturie despre bunătatea lui Dumnezeu. Nici emoțiile și nici activitățile însă nu pot fi, singure, sursa creșterii omului duhovnicesc. Este necesar să apară și un al treilea factor care să se adreseze minții prin înțelegerea adevărului slăvit despre Dumnezeu și despre mîntuirea Lui, așa cum ne sînt descoperite ele în Scriptură. O înțelegere bună a întregului adevăr descoperit omenirii de către Dumnezeu este de cea mai mare valoare pentru maturizarea creștină.

Teologia sistematică ajută deasemenea la proclamarea unei Evanghelii adevărate. Cel ce nu cunoaște decît versete izolate sau adevăruri parțiale nu poate propovădui cum se cuvine Cuvîntul lui Dumnezeu. Pentru a vorbi bine din Biblie trebuie să cunoaștem toată Biblia. Trebuie să cunoaștem toată istoria planului de mîntuire așa cum este el descris din grădina Edenului și pînă în cartea Apocalipsei. Trebuie să fim familiarizați cu promisiunile și cu condițiile mîntuirii și cu toate avertizările din Scriptură. Nimeni nu cunoaște corect Cuvîntul lui Dumnezeu pînă cînd nu poate să facă legătura dintre pasaje particulare și întregul Bibliei.

În al treilea rînd, studiul teologiei sistematice îl poate păzi pe cineva de erezie. Orice rătăcire care există acum în lume, există pentru că cineva s-a depărtat de la adevărul curat al Scripturii și a propovăduit o deformare a învățăturii dată oamenilor în Biblie. De exemplu, unii credincioși nu-și dau seama că instituțiile legii lui Moise au fost înlăturate prin lucrarea mîntuitoare a lui Hristos. Alții nu-și pot da seama de diferența care există între cei care au trăit înainte și după ziua de Rusalii, chiar dacă au fost cu toți moștenitori ai mîntuirii.

Teologia sistematică ne mai este de ajutor și pentru a trăi o viață centrată în Dumnezeu. Dacă procesul de studiu se desfășoară în umilință și dintr-o dorință sinceră de a cunoaște voia lui Dumnezeu,

El ne va apropia de Hristos și ne va dăruia călăzuirea și siguranța zilnică atât de necesară unei trăiri creștine în biruință și bucurie. Pe măsură ce creștem în înțelegerea adevărului din Cuvîntul lui Dumnezeu, ajungem să ne dăm seama cît de total depindem de Dumnezeu, cît de nevrednici sîntem și ce mult avem nevoie de harul lui Dumnezeu. Întreaga viață creștină trebuie clădită pe adevăr și nu pe oricare adevăr, ci pe acela care se găsește în Scriptură.

Din nefericire în studiul teologiei se pot face și abuzuri. Cineva poate face din el o preocupare sterilă și un sistem intelectual golit de orice ascultare, smerenie și evlavie personală. Creștinismul se reduce atunci doar la un fel de filosofie pe care o pot pricepe chiar și intelectualii nemîntuiți. Un studiu, care ar fi trebuit să-L slăvească pe Isus Hristos și să-l ajute pe cel credincios să se bucure de desăvîrșirea mîntuirii prin har, se transformă astfel în ceva neatrăgător pentru omul simplu cu o credință copilărească și rămîne doar ceva destinat jongleriilor intelectuale. Cea mai bună cale pentru a împiedica teologia sistematică să devină nerodnică și neatrăgătoare este însoțirea ei cu un timp de meditație petrecut în rugăciune. Fără așa ceva, cunoștința îngîmfă și putem deveni intelectuali mîndri și aroganți, înclinați spre certuri de cuvinte și fără nici un rod în slujirea creștină. Practic, aceasta înseamnă că trebuie să petrecem cel puțin atîta timp în citirea Cuvîntului lui Dumnezeu, cît petrecem în citirea cărților de teologie. Cel preocupat de teologie trebuie deasemenea să citească biografiile unor oameni mari ai credinței ca Pavel, Augustin, Luther, Calvin, Grebel, Menno Simons, Wesley, Spurgeon, Finney, Moody, J.S. Coffman, etc. Biografiile creștine au o valoare excepțională pentru vitalizarea teologiei sistematice și pentru dezvoltarea unei evlavii personale.

5. LUCRĂRI DEOSEBITE DE TEOLOGIE SISTEMATICĂ

Probabil că cele mai importante documente de teologie sistematică Romano-Catolice sînt canoanele, decretele și catechismul de la Consiliul din Trent, ale cărui sesiuni s-au ținut, cu întreruperi, între anii 1545 și 1563.¹ Una din lucrările cele mai importante de teologie catolică apărută în limba engleză este: „*Outlines of Dogmatic Theology*“, în trei volume, scrisă de Sylvester Joseph Hunter, preot lezuit și apărută în editura Benziger Brothers, la New York, Cincinnati și Chicago în anii 1894–1896. Importantă este și lucrarea în două

(1) Vezi „The Canons and Dogmatic Decrees of Council of Trent, A.D. 1563“ în „The Creeds of Christendom“, de Philip Schaff, (New York: Harper and Brothers, 1919), II, pp.77-206

volume: „*The teaching of Catholic Church*“ editată de G.D. Smith și tipărită de Macmillan în 1949.

Cea mai bună lucrare de combatere a teologiei Romano-Catolice este *Handbook to the Controversy with Rome* scrisă de profesorul Karl von Hase (1800 – 1890) și publicată la Londra ca o traducere a celei de a șaptea ediție în limba germană al cărei original a fost publicat mai întâi în 1862. Probabil că această lucrare rămîne și astăzi una din cărțile majore de referință. Printre alte lucrări de valoare mai enumerăm: *Infallibility of the Church*, de George Salmon, tipărită de Baker Book House, în Grand Rapids, Michigan, 1951 și *A Catholic Dictionary*, editat de Donald Attwater, Macmillan, 1942, și deasemenea *Catholic Encyclopedia* publicată de editura Appleton în anul 1910.

Una dintre cele mai bune lucrări de teologie în tradiția Anglicană-Episcopaliană este *Theological Outlines*, de profesorul Francis J. Hall, scoasă de Morehouse-Gorman Co., New York, în 1933. Profesorul Hall a mai scris o *Teologie dogmatică* în zece volume, a cărei rezumat se află în *Outlines*.

Printre cele mai importante lucrări din tradiția Reformată trebuiesc amintite: *Institutes of the Christian Religion* de John Calvin, apărute în 1536, în circulație acum și în limba engleză, într-o traducere în două volume publicată de Westminster Press, 1935. Un alt scriitor semnificativ a fost Charles Hodge (1797 – 1878), supranumit și „Personalitatea cea mai dominantă din grupul cunoscut sub numirea de „Școala de la Princeton“. El este autorul a trei volume de *Systematic Theology*, 1872-1873. Mulțumitoare este și lucrarea lui A.H. Strong (1836 – 1921): *Systematic Theology*, apărută inițial în 1886 și revizuită apoi în 1907. Strong a fost baptist. Cea mai completă lucrare modernă de teologie sistematică este *Reformed Dogmatics* scrisă de profesorul Louis Berkof (1873 – 1957) și apărută în patru volume la editura Eerdmans, 1932-1937. De o oarecare valoare este și lucrarea *Outlines of Theology* de A.A. Hodge (1823 – 1886) publicată în 1860, revizuită în 1878 și retipărită de Eerdmans în 1949 și de Zondervan în 1972. Mai pot fi consultate și cărțile scoase de G.C. Berkouwer (1903 –).

Cel mai de seamă teolog, din cea mai strictă mișcare a tradiției Luterane din America (Sinodul Missouri), este Dr. Francis Pieper (1852 – 1931). Între anii 1917 și 1924, el a publicat în germană un set de trei volume intitulat: *Christian Dogmatics* (Concordia Publishing House, St. Louis, Missouri). Profesorul John Theodore Mueller a scris și el un volum intitulat: *Christian Dogmatics* și publicat de aceeași Concordia în anul 1934. O foarte folositoare enciclopedie este aceea

scoasă de Charles Scribner la New York, 1899: *The Lutheran Cyclopedia* editată de H.E. Jacobs și A.W. Haas.

Cea mai veritabilă sursă de teologie Arminiană este bineînțeles *The Works of James Arminius* (1560–1609) tradusă din limba latină și publicată în trei volume de Derby, Miller și Orton, la Auburn și Buffalo în anul 1853.. Cea mai completă lucrarea de teologie arminiană este *Theological Institutes* scrisă de metodistul Richard Watson (1781–1833); cea de a treisprezecea ediție a acestei lucrări a apărut în 1850. În anul 1869, Samuel Wakerfield (1799–1895) a editat *A Complete System of Christian Theology*, care nu este altceva decât o condensare a lucrării *Institutes* de Watson. William B. Pope (1822–1903) a publicat în anul 1879 un *Compendium of Christian Theology*, iar John Miley (1831–1895) a scos în două volume *Systematic Theology*. În anul 1903 a apărut *System of Christian Doctrines* de Henry C. Sheldon. Cea mai completă lucrare de teologie arminiană a apărut în anii 1940–1942 sub supravegherea lui H. Orton Wiley: *Christian Theology*, Nazarene Publishing House, Kansas City, Missouri. Interesantă este și rezumarea acestor trei volume sub titlul: *Introduction to Christian Theology* făcută de H. Orton Wiley și Paul T. Culbertson și tipărită de Beacon Hill Press, Kansas City, Missouri., 1946.

Probabil că cea mai reprezentativă lucrare modernă din mișcarea creștină Society of Friends este *Friends for 300 years*, scrisă de Howard Briton și publicată de Harper & Brothers, New York, 1952. Lucrarea standard este însă *The Apology*, de Robert Barklay, colegul domnului William Penn.

Revenind la tradiția care există în mișcările anabaptiste și menonite, trebuie să spunem că, în loc să existe o preocupare pentru formulări sistematice ale teologiei, accentul s-a pus aici întotdeauna pe o mare simplitate a credinței și pe o deplină ascultare de percepțele Scripturii. Până la această oră nu există nici măcar o singură lucrare de teologie sistematică care să fi fost scrisă de un frate menonit și vorbind în general despre cărțile de doctrină biblică, putem spune că până acum au apărut doar foarte puține. Se cuvine să amintim *Complete Works* scrisă de Menno Simons (1496–1561) și tradusă în limba engleză la Elkhart, Indiana, în anul 1871 și republicată la Scottdale, Pennsylvania, în anul 1956. O altă lucrare a lui Menno a fost *Foundation and Plain Instruction*, 1539–1540. Colegul lui Menno, Dirk Philips (1504–1568) a scris și el câteva articole adunate sub titlul *Enchiridion or Handbook of the Christian Doctrine and Religion*, publicate de Elkhart, Indiana, 1915. În Germania, un presbiter menonit, Emil Haendiges, a scris o scurtă teologie istorică intitulată *Die Lehre der Mennoniten*, 1921. De fapt, singurul om despre care

putem spune că a scris cărți cuprinzătoare de teologie biblică pentru Biserica menonită a fost Daniel Kauffman (1865 – 1944). Lucrarea sa *Bible Doctrine* a fost publicată de Scottsdale, Pennsylvania, în anul 1914, iar *Doctrines of the Bible* a apărut în același loc în 1928.

Una dintre cele mai puternice mișcări care au influențat gândirea teologică modernă a fost aceea a lui Karl Bart și Emil Brunner în Elveția. Școala lor de teologie a fost numită: bartianism, teologie dialectică sau neo-ortodoxie. Cel mai proeminent exponent al mișcării a fost Bart, a cărui lucrare *Kirchliche Dogmatik* (Culegere de dogmatică a Bisericii), deși neterminată, s-a întins pe distanța a nu mai puțin de douăsprezece volume, cu un al treisprezecelea discutabil, dar semnificativ. Dr. Brunner a scris și el trei volume cu titlul *Die Kirchliche Lehre von Gott* apărute în 1946, 1949 și 1960 și traduse apoi în engleză în 1950, 1952 și 1962 (Westminster Press). Demne de notat sînt și lucrările școlii Lundensiene reprezentată prin scrierile lui Gustav Aulen. Teologia lui sistematică este intitulată *The Faith of the Christian Church* (Muhlenberg Press, Philadelphia, 1948). Alte lucrări apărute mai curînd în America sînt *The Nature and Destiny of Man* de Reinhold Niebuhr, Lecturile lui Gifford apărute în 1931, ale lui Scribner în 1951 și *Systematic Theology* scrisă în trei volume de Paul Tillich (University of Chicago Press, 1951 – 1963).

Nici școala bartiană, nici cea lunensiană și nici teologia dialectică americană nu recunosc Biblia *per se* ca pe Cuvîntul lui Dumnezeu infailibil.¹ Exponenții acestor școli cred și ei bineînțeles în inspirația divină, dar pentru ei textul Scripturii este numai instrumentul prin care vine această inspirație. Ei nu cred că Biblia a fost inspirată cuvînt cu cuvînt de Dumnezeu.² Pentru ei, inspirația nu este o problemă de conținut literar, ci una de contact personal cu Dumnezeu Însuși. Nu cine citește poate cunoaște voia lui Dumnezeu, ci doar acela care intră prin citire într-o legătură mistică și primește mesajul divin. Scriptura se transformă astfel doar într-un jurnal în care sînt înscrise experiențele oamenilor care s-au întîlnit personal cu Dumnezeu și cu Hristos. Ele ne pot servi nouă numai ca exemple. Putem spune cu regret că, în mare măsură, teologia modernă se îndepărtează de credința în creație ca un act special al lui Dumnezeu, în căderea omului, ca eveniment real din istorie, în minunile săvîrșite de Domnul

---

(1) Cornelius Van Til, *The New Modernism, An Appraisal of the Theology of Bart and Brunner* (Philadelphia: The Presbyterian and Reformed Publishing Co., 1947

(2) Pentru o susținere argumentată a părerii că Biblia este în întregime un produs al inspirației vezi *The Infallible Word*, A Symposium, produsă de membrii facultății și Seminarului Teologic Westminster (Philadelphia: The Presbyterian Guardian Publishing Co., 1946

ca întâmplări reale supranaturale și în realitatea pedepsei veșnice pentru păcat. Mulți teologi de azi stabilesc limitări filosofice rigide prin care deosebesc ceea ce este credibil și ceea ce nu este credibil din relatările Bibliei despre mesajul și lucrarea lui Dumnezeu. Profesînd o anumită credință în seriozitatea inspirației divine, acești oameni se simt totuși liberi să refuze ca inspirat o mare parte din conținutul Scripturii. Cu alte cuvinte, pseudomodernismul teologic de astăzi este cramponat încă de modernismul de acum cîteva secole fiind înrădăcinat în gîndirea lui Schleiermacher (1768–1834), Ritschl (1822–1889) și a altor teologi liberali. Bartianismul a luptat din răputeri să depășească teologia nesănătoasă a lui Ritschlenienilor subliniind realitatea păcatului și nevoia omului după răscumpărare. S-a încercat astfel să se depășească tendința modernismului de a centra totul în jurul omului și a capacității sale de a fi arbitru al revelației divine. Bartianismul a readus înaintea omului modern lucrarea mîntuitoare a lui Hristos și a subliniat criza personală în care intră orice om care se întîlnește în mod personal cu Hristos. Este regretabil că bartianismul nu a putut depăși toate limitările curentelor moderniste și mai ales atitudinea liberală față de interpretarea Bibliei care i-a caracterizat în ultimele veacuri pe moderniști. Ne temem în continuare că mulți dintre teologii moderniști contemporani mai stăruiesc și astăzi într-o nesănătoasă neîncredere în totala inspirație a Scripturii, denaturînd astfel periculos conținutul doctrinal al inspirației divine așa cum ne-a fost ea lăsată pe paginile Bibliei.

În opoziție cu vechiul modernism¹ și chiar și cu mișcarea bartiană s-a ridicat un mare număr de teologi și învățători de Biblie din America care au ajuns să fie cunoscuți sub numele de „fundamentaști”. Ei s-au întors total și definitiv la conținutul de inspirație al Scripturii și sînt numiți din această cauză: Evanghelici. Din numărul acestor strict evanghelici trebuie pomenit P.B. Fitzwater de la Institutul Biblic Moody, a cărui *Christian Theology* a fost publicată de Eerdmans în anul 1948, și profesorul Henry C. Thiessen de la olegiul Wheaton, a cărui *Introductory Lectures in Systematic Theology* a apărut în 1949 și a fost tipărită tot de Eerdmans. Fundamentaștii acceptă Biblia ca fiind cu adevărat Cuvîntul inspirat al lui Dumnezeu și susțin o formă de inspirație numită plentară și verbală. Credincioșii din foarte multe denominații au îmbrățișat cu entuziasm această învățătură și sînt legați între ei dincolo de limitele mișcărilor din care fac parte de acest

(1) Reprezentat de lucrări ca *An Outline of Christian Theology*, de William Newton Clarke (New York: Charles Scribner, 1898) și *Christian Theology in Outline* de William Adams Brown (New York, 1906)

caracter Evanghelic propus de Fitzwater, Thiessen și mai târziu de O. Buswell, Jr.

Ca mișcare, fundamentalistii nu au polemizat atât de mult cu gânditorii contemporani, cum au făcut cei din mișcarea bartiană. Mai mult, fundamentalistii s-au limitat din păcate la un spirit de înregimentare, afișînd un aer de sfidare față de alți teologi care nu le împărtășesc părerile și mai ales convingerile lor profetice premileniste. O altă latură nedezvoltată a fundamentalistilor este lipsa de angajament pentru reformele sociale¹, pentru rezolvarea materială a problemelor lumii înconjurătoare. Cu alte cuvinte, fundamentalistii au refuzat pînă acum să se implice în activismul social din jur. În parte, această tendință este justificată ca un răspuns dat abuzurilor exponenților așa-numitei evanghelii sociale, care s-au dovedit a fi indiferenți, dacă nu critici, la conceptul de regenerare lăuntrică necesară prin lucrarea Duhului Sfînt. Fundamentalistii cred că Biserica este chemată să rezolve problemele păcatului lăuntric din om, nu pe cele sociale ale lumii.

În această scurtă trecere în revistă a lucrărilor deosebite de teologie sistematică ar mai trebui să menționăm și *Systematic Theology* de Lewis Sperry Chafer (1871–1952). El a fost profesor la Seminarul teologic din Dallas. Lucrarea este în șapte volume, plus un index și a fost scoasă de Dallas Seminary Press între anii 1947–1948. Scrierea este definită ca „evanghelică, premilenistă și dispensațională”. Dispensaționalismul subliniază diferența dintre anumite perioade istorice ale planului lui Dumnezeu cu lumea, și prezintă poporul evreu ca fiind în centrul atenției lui Dumnezeu în istoria pămîntului. Biserica este prezentată doar ca o paranteză între legămîntul vechi ebraic și instaurarea mileniului în care evreii vor ocupa din nou locul principal în scena lumii. Nu este nici un fel de nevoie să mai spunem că dispensaționalismul stă într-un contrast total cu teologia oficială a ultimelor secole, fie ea Romano-Catolică, Ortodoxă, Reformată, Arminiană sau Anglicană. El este însă foarte răspîndit astăzi în grupările foarte populare ale fundamentalistilor de pretutindeni.

Cartea pe care o citiți acum recunoaște Biblia drept singurul Cuvînt al lui Dumnezeu, autoritatea finală în probleme de credință și de viață. Biblia este pentru noi izvorul tuturor învățăturilor de folos pentru mîntuire și sfințire. Scopul central al Scripturii este acela de a prezenta lumii pierdute pe Isus Hristos și lucrarea Lui de mîntuire. A studia Biblia doar de dragul studiului și a practica un fel de scolastică

---

(1) Carl F. H. Henry, *The Uneasy Conscience of Modern Fundamentalism* (Grand Rapids, Michigan, Eerdmans, 1947)

protestantă ar însemna să ne restrângem la un intelectualism sterp și a nu face cinste tradiției gândirii creștine din secolele trecute și mai ales al reformatorilor din secolul XVI. Trebuie să spunem că teologii fundamentalisti din secolul XX sînt singurii care se apropie îndeajuns de spiritul marilor reformatori Luther și Calvin pe care l-au pierdut complet modernistii și semi-modernistii zilelor noastre, preocupați mai mult cu filosofia și cu studiile abstracte. Teologia care este necesară astăzi este aceea a credinței copilărești în Isus Hristos și în Cuvîntul Lui, o credință care să încâlzească inima, să ilumineze intelectul și să ne înflăcăreze spiritul.

6. DOVEZILE CLASICE PENTRU EXISTENȚA LUI DUMNEZEU

Cu mulți ani în urmă, cel ce vă scrie astăzi era doar un creștin tinerel care citea cu nesaț *The Natural Theology*, scrisă de profesorul Milton Valentine (1825–1906) de la Seminarul Teologic Luteran din Gettysburg, Pennsylvania, în anul 1885. Dr. Valentine căuta să arate că este rațional să crezi în Dumnezeu dacă analizezi dovezile de inteligență așezate în structurile din care este creată lumea. Se pune însă întrebarea: Au toate aceste argumente logice valoare în procesul *demonstrării existenței* lui Dumnezeu? Răspunsul este unul negativ. Argumentele logice nu pot transforma un necredincios într-unul care crede, deși Duhul Sfînt ar putea folosi și această cale pentru convertirea cuiva. Întorcerea la Dumnezeu va rămîne însă mereu o problemă care depășește rațiunea. Argumentele existenței lui Dumnezeu nu pot produce singure credința mîntuitoare. Ele pot fi cel mult „schelele nevăzute” ce pot propti vremelnice credința începătoare a unora. Meditarea la teologia naturală poate produce o înărire a celor proaspăt întorși la Dumnezeu.

De obicei, sînt amintite cinci argumente (dovezi) majore ale existenței divine. Argumentul *etnologic* este doar o simplă presupunere. El atrage atenția asupra faptului că la toate popoarele, indiferent de locul lor pe glob, s-au observat forme religioase care au însoțit o tendință generală și irezistibilă de a crede în ceva supranatural. Din această realitate se poate trage concluzia că undeva, în adîncul ființei umane, este înscrisă convingerea că omul nu este singur în univers și că mai există o putere sau niște puteri superioare lui. Argumentul *cosmologic* este bazat pe raționamentul logic că orice lucrare presupune un lucrător și orice creație dovedește existența unuia care a creat-o. Cu alte cuvinte, lumea aceasta cu locuitorii ei nu s-ar fi putut crea singură; trebuie să existe undeva un Dumnezeu inteligent care a produs această lume și aceste ființe inteligente.

Argumentul *teleologic* (de la grecescul „telos”, care înseamnă „scop”, „întâ””) derivă din observația că pretutindeni în jur observăm în creație structuri inteligente care par a aparține unui plan universal. Dacă există însă un plan unificator al lumii, atunci trebuie să existe și o minte inteligentă în care s-a născut și care-l guvernează spre împlinirea unor scopuri ale sale. Argumentul *ontologic* este o producție abstractă a logicii care scapă omului modern superficial. În forma lui cea mai simplă, acest argument spune că ceea ce poate fi gândit trebuie să existe: dacă Dumnezeu este întruchiparea perfecțiunii și dacă perfecțiunea implică existență, atunci Dumnezeu trebuie să existe.

O exprimare mai accesibilă este următoarea: pentru ca gândirea umană să aibă valoare, Dumnezeu trebuie să existe, căci simpla noțiune de finit presupune existența Infinitului, și simpla idee de creație implică undeva un Creator, etc. Cu alte cuvinte, simpla nevoie de valoare a gândirii umane presupune existența a ceea ce putem gândi¹. Firește, aici nu este vorba despre Dumnezeu ca despre un simplu produs al imaginației umane. Immanuel Kant nu a fost prea convins de valoarea argumentelor teiste (care dovedesc existența lui *Theos*, Dumnezeu). El a propus însă un al cincilea, argumentul *moral*. Kant a simțit foarte puternic că există evidența unui profund caracter moral al lumii. Omul este plasat într-o lume guvernată de anumite legi morale. El se poate ridica împotriva acestei realități și poate acționa împotriva legilor morale ale lui Dumnezeu, călcându-le, dar el nu poate desființa prin aceasta existența lor și nici nu le poate desființa caracterul lor moral; omul nu poate scăpa consecințelor păcatului său. Deci, raționează Kant, dacă există niște legi morale suverane, atunci trebuie să existe și un Legiuitor care se poartă ca Guvernator al existenței.

Pentru cel ce vrea să ia în considerație toate argumentele, ni se pare nedrept să ometem dintre ele unul foarte profund și anume: caracterul și mărturia pe care o au *Scripturile*. Este evident că ele au exercitat o influență salutară oriunde au pătruns și au fost tratate cu respect. Oamenii care au primit mesajul Bibliei au devenit mai buni și mai drepecți. Este clar că această carte remarcabilă postulează existența unui Dumnezeu personal și măreț. Am putea întreba deci: De pe ce temelie vorbesc aceia care îndrăznesc să contrazică mărturia Cărții cârților? Există deasemenea și mărturia depusă de *Isus Hristos*. Toți știu că El a fost un om cinstit, bun și drept. Vorbele Lui ne spun că El

---

(1) Leander S. Keyser, *A System of Christian Evidence* (Burlington, Iowa; Lutheran Literary Board, 1930), p. 199

cunoștea din experiență personală despre existența lui Dumnezeu. Am putea întreba din nou: Pe ce bază contrazic necredincioșii mărturia lui Isus Hristos?

Am mai putea adăuga argumentul *experienței creștine*. De-a lungul istoriei Bisericii creștine, milioane și milioane de oameni sinceri și buni au mărturisit că ei au gustat dulceața părtășiei cu Dumnezeu prin credința în Isus Hristos și că au devenit conștienți de realitatea prezenței lui Dumnezeu și a veșniciei. S-ar cuveni să întrebăm iarăși: Poate oare orbirea unora să-i dovedească mincinoși pe cei care văd? Sau poate oare faptul că unii nu L-au crezut pe Isus Hristos și și-au predat viețile în mîna Lui să dovedească faptul că toți ceilalți care au făcut aceasta trăiesc numai o iluzie?

Se pare că în aceste probleme despre argumentarea existenței lui Dumnezeu teologii au alunecat dintr-o extremă în cealaltă. S-ar prea putea ca în generațiile trecute și Catolicii și Protestanții să fi exagerat importanța dovedirii raționale pentru întoarcerea oamenilor la credință. Astăzi însă, se pare că am alunecat în cealaltă extremă ajungînd să subestimăm întreaga problemă, abandonînd gîndirea rațională și subliniind un fel de iraționalism tulbure, de parcă omul n-ar fi la urma urmei o ființă cugetătoare.

Adevărul se află ca de obicei undeva pe la mijloc între aceste două extreme. Prin ea însăși, rațiunea este neputincioasă să-l transforme pe un om într-o nouă creație în Hristos. Oamenii nu ajung creștini printr-o preocupare intelectuală intensă, ci prin realizarea faptului că sînt păcătoși și au nevoie grabnică de un Mîntuitor, de Isus Hristos. Pe de altă parte, este rațional, și asta poate fi susținut cu dovezi, să crezi că lumea aceasta nu s-a făcut de la sine și nu este de sine stătătoare. Credința în Dumnezeu este rațională și poate fi apărată în fața tribunalului minții. Mesajul central al Bisericii creștine trebuie să rămînă însă, nu dovedirea, ci proclamarea legii sfinte a lui Dumnezeu și a păcătoșeniei umane, care împreună cer un remediu al crizei prin glorioasa lucrare mîntuitoare a Evangheliei lui Hristos, oferită oricui cu condiția ca să fie împlinite condițiile credinței și pocăinței. Argumentele teiste nu pot produce credința și nici nu o pot întreține, dar ele îl pot ajuta pe credinciosul imatur să-și depășească problemele intelectuale¹ (deși s-a observat că de cele mai multe ori îndoielile nu sînt de natură intelectuală, ci emoțională).

Trebuie de asemenea să păstrăm în minte faptul că mesajul central al Bibliei nu este un set de argumente, ci proclamarea unei mîntuiri

---

(1) Vezi J.C. Wagner, *Can a Thinking Man Be a Christian?* (Scottsdale, Pa.: Herald Press, 1950)

din păcat și a darului minunat al vieții veșnice prin Isus Hristos, Domnul nostru.

7. SURSA BIBLICĂ A TEOLOGIEI

Teologul evanghelic acceptă, umil și plin de credință, toate afirmațiile clare ale Scripturii. Deși este adevărat că darul măreț dat de Dumnezeu oamenilor este Isus Hristos și că menirea primordială a Cuvântului lui Dumnezeu este aceea de a depune mărturie despre Hristos, în Biblie mai există și alte afirmații despre adevăr care sînt toate foarte folositoare pentru învățătură. Este adevărat că uneori oamenii au batjocorit conținutul de informații al Bibliei, forțînd prin interpretări greșite textul Scripturii și răstălmăcind metafore ca: ferestrele cerului, cele patru vînturi, etc.

Iată ce declară Menno Simon despre autoritatea Scripturii:

„Nădăjduim că nici un om cu mintea întreagă nu va fi atît de ignorant încît să nu-și dea seama că Vechiul și Noul Testament au fost scrise spre învățătura, muștrarea și îndreptarea noastră; și că ele sînt scepstrul și legalitatea căreia trebuie să i se supună în ascultare orice casă, adunare, Biserică sau Împărăție a Domnului (2 Timotei 3:16). Orice lucru contrar Scripturii, fie că este vorba despre doctrină, credință, simboluri, închinare sau comportament, trebuie confruntat cu această legalitate și demolat cu acest scepstru, fără să ne uităm la fața omului și fiind hotărîți să mergem pînă la o nimicire totală”¹.

Menno adaugă și acest îndemn:

„Vă rog, plin de smerenie și teamă sfîntă, să examinați aceste învățături ale mele și să le judecați prin Duhul și Cuvîntul lui Hristos care este în voi. Comparați-le cu învățătura și practica apostolilor ...: Trag nădejde că, prin harul lui Dumnezeu, veți înțelege deplin că ce propovăduim noi este tocmai aceea învățătură infailibilă și de nezdruccinat a Scripturii”².

Este bine știut că, în ultimul secol, teologia modernistă a ajuns să pună la îndoială infailibilitatea Scripturilor; ei nu mai cred în minunile Domnului, nu mai acceptă nașterea Domnului Isus din fecioară, neagă divinitatea unică a lui Isus Hristos, reduc problema

---

(1) Complete Works (Elkhart, Ind. John F. Funk and Brother, 1871) I, pp.53,54

(2) Idem, I. p.77

ispășirii la o simplă influențare morală, resping învățătura biblică despre învierea în trup, înlocuind-o cu învățătura grecească a nemuririi sufletului, nu cred în revenirea personală a Domnului Isus și-i neagă Bibliei statutul de autoritate deplină și desăvârșită.¹ Acești moderniști nu mai cred că toată Scriptura este însoțită de Dumnezeu și de folos ca să învețe (2 Timotei 3:16) și că „nici o proorocie nu se tălcuiește singură. Căci nici o proorocie n-a fost adusă prin voia omului; ci oamenii au vorbit de la Dumnezeu, mînați de Duhul Sfînt“ (2 Petru 1:20-21).

Și Catolicii și Protestanții sînt de acord în privința inspirației desăvîrșite a Scripturilor. Iată cum este exprimat acest punct de vedere într-o definiție catolică: „Inspirația este o influență directă a harului divin asupra minții, asupra voinței și asupra tuturor celorlalte facultăți ale scriitorului uman, care are ca rezultat faptul că el concepe mintal, dorește și în final chiar scrie în modul cel mai corect exact ceea ce Dumnezeu intenționează ca el să scrie și nimic altceva, așa că putem spune pe drept cuvînt că Dumnezeu însuși este autorul tuturor celor scrise“².

Același teolog continuă: „Inspirația nu variază în intensitate sau calitate, ea este aceeași în toate cărțile Bibliei și la fel în orice fragment al lor, garantîndu-ne întreaga lor infailibilitate și autoritatea lor dumnezeiască. Din cauză că inspirația nu este un proces mecanic sau o putere strivitoare, ci doar o influență care se manifestă în lăuntrul minții și voinței scriitorului uman, stilul personal, vocabularul personal și toate trăsăturile personalității lui omenești rămîn intacte și ușor de identificat în cartea produsă, deși conținutul ei este în întregime lucrarea lui Dumnezeu însuși, iar omul este doar un instrument în mîna Lui desăvîrșită.“³ Cel ce vrea să știe mai mult despre inspirație poate citi excelentul eseu scris de John Murray de la Seminarul Teologic Westminster și intitulat: „The Attestation of Scripture“⁴.

Fiind și o carte scrisă de oameni, Biblia prezintă elemente pur omenești ca de exemplu exagerarea conștientă făcută de oamenii din poporul Israel în fața deslănțuirii grozavelor plăgi care s-au abătut asupra Egiptului (Exod. 9:6,7) sau prezența emoțiilor pur omenești

-
- (1) Vezi John Horsch, *Modern Religious Liberalism* (Scottsdale, Pa. Mennonite Publishing House, 19240; J. Gresham, *Christianity and Liberalism* (New York; The Macmillan Co. 1942), p. 270.
  - (2) Donald Attwater, General Editor, *A Catholic Dictionary* (New York: The Macmillan Co. 1942), p.270
  - (3) Idem, pp.270,271.
  - (4) In *The Infallible Word* (vezi nota 10, de mai sus), pp.1-52

de: dezgust, descurajare, nădejde, aspirație, bucurie și necaz. Biblia cuprinde o înregistrare a istoriei așa cum a fost ea văzută prin ochii omenesci. De exemplu, istorisirile paralele ale evangheliștilor pot fi numai cu greu armonizate una cu cealaltă din cauză că autorii lor le-au scris într-o deplină libertate fără să fie preocupați dacă vor spune la fel ca cei ce vor povesti aceleași evenimente. Stilul și vocabularul folosit se deosebește foarte mult de la un scriitor la altul. Mai mult, personalitatea și experiența personală a fiecăruia este evidentă în felul în care sînt scrise cărțile Bibliei. Credința în inspirația deplină a Scripturilor nu presupune în nici un fel convingerea că autorii scrierilor au fost copleșiți de un fel de extaz religios care le-ar fi paralizat capacitățile mintale personale. Și încă ceva, limbajul scrierilor sfinte nu este unul științific sau măcar teologic, ci este acela al vieții de fiecare zi. (vezi *Gods Word Written*, Herald Press, 1966, 1968.)

Cînd „evanghelicii” susțin că teologia trebuie să fie în întregime întemeiată pe surse biblice, ei înțeleg prin aceasta că este de datoria oricărui teolog să-și întemeieze afirmațiile pe Cuvîntul lui Dumnezeu, pe întreg Cuvîntul lui Dumnezeu și numai pe Cuvîntul lui Dumnezeu. Această poziție este în contradicție cu poziția celorlalte două curente teologice de interpretare : Școala Raționalistă și Școala Catolică. Mai există și o altă poziție a Școlii de interpretare mistică de care ne vom ocupa într-unul din capitolele următoare. Raționaliștii stabilesc dinainte ceea ce cred ei că este în limitele posibilului și apoi se folosesc de propriul lor intelect ca de un arbitru final al adevărului, dînd la o parte autoritatea Cuvîntului lui Dumnezeu revelat. Ei au fost foarte mult influențați de unele școli de gîndire filosofică, mai ales din timpul lui Immanuel Kant, din cea de a doua jumătate a secolului optsprezece. Noi spunem împreună cu Luther că: „Nu trebuie să criticăm, să cîntărim sau să judecăm Scripturile cu propria noastră inteligență, ci rîvnitori și într-o atmosferă de rugăciune, noi trebuie să medităm asupra celor scrise căutînd să pătrundem sensul adînc al celor scrise ... Duhul Sfînt trebuie să fie în aceasta învățătorul și călăuza noastră desăvîrșită de la care nu trebuie să ne sfiim să luăm înțelepciune. Ori de cîte ori mă aflu asaltat de ispite, eu mă refugiez imediat în conținutul unui verset din Biblie, ca acela care spune de exemplu că Hristos Isus a murit pentru mine, și îmi extrag de acolo puterea și nădejdea necesară pentru a depăși momentul de criză”.¹

---

(1) Thomas S. Kepler, *The Table Talk of Martin Luther* (New York & Cleveland; The World Publishing co., 1952), p.6.

Luther a mai spus: „Mi-am bazat predicarea pe fiecare literă din cuvîntul lui Dumnezeu; cui îi place să mă urmeze, cui nu, să rămînă în urmă”.¹ Conrad Grebel, întemeietorul mișcării „Fraților elvețieni”, a scris în 1524: „Nu școala, ci harul lui Dumnezeu mi-a dat puterea să mă încred în Cuvîntul lui Dumnezeu”.² Pacostea teologiei de astăzi este că ea a intrat sub influența unor teorii abstracte pline de speculații și sisteme filosofice, în loc să stea în lumina curată a afirmațiilor clare prezentate de Dumnezeu în Cuvîntul Său.

Biserica Catolică nu respectă Biblia ca pe singura ei autoritate în probleme de credință și practică. Poziția ei a fost formulată în felul următor: „Sfînta Scriptură este de folos ca să învețe, ca să mustre, ca să îndrepte, ca să dea înțelepciune în neprihănire, dar simpla ei citire nu garantează ajungerea la mîntuire și ea nu este singura autoritate în probleme de credință creștină. Autoritatea supremă rămîne un atribut al Bisericii vii, iar sfînta tradiție trebuie așezată alături de Scriptură și considerată la fel de inspirată. O dogmă catolică deci, nu are neapărată trebuință de un suport biblic care să-i garanteze autoritatea; dogmele sînt vrednice de crezare nu pentru că ar fi luate din Scriptură, ci pentru faptul că sînt învățate de către Biserică ...”³ În ce privește acest corp de învățătură extrabiblic, pe care catolicii îl numesc „tradiție”, iată cum a fost el definit: Tradiția este „totalitatea învățăturilor care *nu* au fost încredințate sfintelor Scripturi (deși s-ar fi putut să fi apărut în anumite cărți neinspirate), ci ne-au fost transmise din generație în generație prin intermediul unor părinți autorizați ai Bisericii.”⁴

Catolicii și Protestanții au păreri diferite nu numai în ceea ce privește tradiția extrabiblică, ci și în alte învățături. Catolicii neagă de exemplu validitatea interpretării personale a Scripturii, susținînd dimpotrivă că: „Numai Biserica poate arăta sensul și înțelesul unui anumit pasaj din Biblie”.⁵ Cu alte cuvinte, credincioșii catolici nu sînt încurajați să citească și să caute să înțeleagă singuri Biblia bazîndu-se pe ajutorul și iluminarea Duhului Sfînt. În catolicism, dreptul de a interpreta Scriptura nu este al credinciosului individual, ci al Bisericii prin activitatea ierarhiei ei. Protestanții s-au ridicat împotriva acestei restricții și au susținut că autoritatea supremă în probleme de credință și viață este Cuvîntul lui Dumnezeu, așa cum este el descoperit și

(1) Idem, p.8.

(2) Harold S. Bender, *Conrad Grebel*, c. 1498- 1526 (Goshen, Ind. The Menonite Historical Society, 1950), p.iv

(3) *A Catholic Dictionary*, p.479

(4) Idem, p.528.

(5) Idem, p.483.

lămurit de Duhul Sfânt fiecărei conștiințe în parte. Catolicii pretind că autoritatea supremă trebuie să rămână Biserica, nu credincioșii individuali; clerul ei, nu mulțimea fără pregătire.

Un al treilea punct în care Romano-Catolicii diferă de Protestanți este componența Bibliei însăși. Catolicii au adăugat Vechiului Testament un număr de cărți pe care ei le numesc *deuterocanonice*. Aceste cărți sînt: Tobias, Judith, Cartea înțelepciunii, Eclesiastul, Baruc, I și II Macabei, Estera 10:4 pînă la sfîrșit, Daniel 3:24 pînă la 4:3, precum și capitolele 13 și 14. Catolicii susțin că autoritatea acestor adăugiri este la fel de mare ca a tuturor celorlalte cărți ale Bibliei, deși ei admit că „ele nu au fost incluse în Biblia evreiască a iudeilor”.¹ Protestanții au refuzat aceste cărți și fragmente de cărți extracanonice pe baza faptului că ele nu au fost prezente în Biblia folosită de Hristos și de apostoli. Ele conțin de altfel învățături care nu sînt în armonie cu restul Scripturii și nu sînt citate nicăieri în conținutul consacrat al Noului Testament, nu există nici măcar o urmă a lor.

Există și un al patrulea punct în care Catolicii și Protestanții nu sînt de aceeași părere. Protestanții cred că Dumnezeu a închis canonul cărților sfinte la numărul celor cuprinse în Noul Testament și că de atunci nu a mai existat nici un alt fel de revelație personală care să fi avut ca scop suplimentarea sau adăugirea învățăturii sfinte. De exemplu, închinăciunea către inima sfîntă a lui Isus care constă în adorarea inimii de carne a Mîntuitorului își trage popularitatea dintr-o revelație personală pe care ar fi primit-o sfînta Margareta Maria Alacoque în anii 1673 – 1675.² Protestanții nu neagă faptul că Dumnezeu poate da unora călăuziri individuale prin intermediul vedeniilor sau a descoperirilor personale, dar se împotrivesc ideii ca o astfel de comunicare personală și individuală ar putea avea însemnătate pentru toată mulțimea credincioșilor și ar trebui adăugată la conținutul Scripturii ca o practică recomandabilă și necesară.

8. CREȘTINISMUL ȘI MISTICISMUL

Din cauză că misticismul nu este o mișcare unitară este foarte dificil să fir definit într-un fel care să-i mulțumească pe toți cei ce fac parte din această grupare. Misticismul este un termen care se poate aplica și unei religii păgîne din afara curentului de învățătură creștină și în același timp și unei denaturări eretice a creștinismului, care continuă însă să se manifeste în interiorul lumii așa zise creștine. Tot așa, termenul poate fi folosit și atunci cînd ne referim la un anumit fel de

(1) Idem, p.153.

(2) Idem, p.467

creștinism care nu este fundamental greșit, dar pune un accent neobișnuit de mare pe anumite forme de pietate și de închinăciune. Esența misticismului este o nebalansată aplecare înspre conținutul unei relații de părtășie și de comuniune tainică cu Dumnezeu sau cu Hristos care să meargă dincolo de umblarea obișnuită a celui credincios cu Domnul, așa cum este ea reglementată de conținutul Cuvîntului lui Dumnezeu și de interpretarea pe care i-o dă Duhul Sfînt. Misticismul veritabil, în aspectele generale ale acestei mișcări, implică se pare trei stagii de ascensiune în spiritualitate: purificarea, iluminarea și unirea extatică.¹ Mulți mistici, creștini și necreștini deasemenea, mărturisesc că au trăit astfel de clipe de extaz în care au experimentat o neîngădită, directă și copleșitoare prezență a dumnezeirii. Ei au înclinat după aceea să practice și să propovăduiască anumite lucruri care au fost contrare învățaturii din Cuvîntul lui Dumnezeu, deschizînd oamenilor o cale specială de contact cu divinitatea, fără să mai țină seama de totala depravare a ființei umane și de nevoia ei după un Mîntuitor personal. Experiențele de extaz nu sînt rele prin ele însele. Mulți dintre creștinii evanghelici, protestanți și chiar unii dintre Catolici au mărturisit și ei că au trăit momente de deosebită înălțare sufletească în care au experimentat o minunată simțire a prezenței lui Dumnezeu. Charles G. Finney era un tînăr avocat în data de 10 Octombrie 1821 cînd și-a predat viața în mîinile lui Hristos și cînd L-a acceptat drept Mîntuitor personal. În seara aceleiași zile, el a trăit cîteva ore de părtășie deosebită cu Domnul Isus Hristos, de parcă ar fi stat față în față personal cu Mîntuitorul. Felul în care părea că-L privește Isus l-a făcut pe Finney să plîngă cu hohote, așa cum plînge un copil. Duhul Sfînt s-a pogorît peste el cu o asemenea putere de parcă „valuri de iubire lichidă”² l-ar fi inundat. Și alți sfinți din Biserica Domnului au avut trăiri asemănătoare. Charles G. Finney nu a devenit însă un mistic; el n-a alunecat înspre o viață de preocupări pioase deosebite și nici nu a pretins că alți creștini trebuie să caute să aibă și ei trăiri extatice asemănătoare cu a sa. Dimpotrivă! Finney a devenit un om cu o teologie foarte sănătoasă, accentuînd severitatea legii lui Dumnezeu, necesitatea pocăinței de păcate și datoria de a-L asculta și de a-L sluji pe Hristos Domnul. Misticii propriu-ziși au pus un accent prea mare pe anumite tipuri de pietate și să așeze trăirile emoționale deasupra Scripturilor.

---

(1) Vezi *Theologica Germanica*, la capitolul despre extaz în mișcarea mistică (New York: Pantheon, 1949), pp.9-109

(2) Richard E. Day, *Man of Like Passions* (Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1942), p.45

Noi nu vrem să negăm faptul că Dumnezeu poate hotărî să dea unora dintre copiii Săi trăiri extatice și nici să bagatelizăm importanța unei religii a inimii, dar vrem să punem în discuție care este pentru creștin autoritatea supremă în probleme de credință și de practică. Este această autoritate doar simțirea interioară intimă primită în timpuri de extaz sau este ea doar învățătura clară și limpede a Cuvîntului lui Dumnezeu? Iată ce scria, plin de seriozitate, Simon Menno:

„Fraților, vă spun adevărul și nu mint: nu sînt nici Enoh, nici Ilie; nu am vedenii, nu sînt profet și nici nu vă pot spune cuvinte care să nu fi fost deja spuse în desăvîrșitul Cuvînt al lui Dumnezeu (și oricine ar vrea să vă învețe altfel s-ar rătăci curînd și v-ar înșela amarnic). Sînt încredințat că bunul Dumnezeu mă va păstra în Cuvîntul Său în așa fel încît să nu pot scrie sau spune decît ceea ce mi s-a spus deja prin Moise, prin profeți, prin evangheliști și prin celelalte scrieri apostolice; să le caut și să le explic sensul, intenția și scopul urmărit de Hristos. Judecați și voi care aveți o minte duhovnicească. Repet, nu mi s-a arătat nimeni și nu m-a inspirat nici un înger, și nici nu doresc să mi se arate, ca să nu fiu dus în rătăcire. Cuvîntul lui Hristos, așa cum este el, îmi este tot ce am nevoie și tot ceea ce îmi este de folos.“¹

9. TEOLOGIA ȘI FILOSOFIA

Unii teologi au subapreciat Biblia considerînd-o doar o culegere de texte improvizate pentru a susține un anumit sistem omenesc de filosofie. Alții au căzut în altă extremă, privind la Biblie doar ca la o culegere de literatură evreiască și minimalizîndu-i bagajul de conținut doctrinal. Teologii evanghelici cred că Biblia este mult mai mult decît un simplu cuvînt al oamenilor. În esența ei, Biblia este Cuvîntul lui Dumnezeu trimis către oameni. Chiar dacă nu aparții celor care văd în Scriptură inspirația lui Dumnezeu, ești obligat să vezi chiar și la o citire superficială că Biblia propune un punct de vedere foarte clar asupra multora din întrebările care au frământat mințile oamenilor încă din zorile istoriei.²

1. Biblia susține că există un Dumnezeu viu și atotputernic, Dumnezeu lui Avraam, Isaac și Iacov, Sfîntul lui Israel și Tatăl Domnului nostru Isus Hristos.

---

(1) *Complete Works*, II, p.248.

(2) *Complete Works*, II, p.248.

2. Scripturile confirmă deasemenea existența unei puteri spirituale limitate care i se opune lui Dumnezeu. Această entitate este numită *Satana* (împotrivorul, adversarul) și *Diavolul* (pîrîșul). Biserica creștină de astăzi are nevoie să redevină conștientă de prezența și lucrarea nefastă a Diavolului în lumea de acum; bineînțeles că aceasta nu este o pledoarie pentru o întoarcere la caraghioslăcurile Evului Mediu, cu strania lui demonologie și cu „vînătoarea de vrăjitoare“ căreia i-au căzut victime o mulțime de oameni nevinovați.
3. Biblia ne învață că universul nu este infinit și nici veșnic, ci că el a avut un început, cînd a fost creat de Dumnezeu printr-un decret divin („fiat“ – să fie!).
4. Biblia mărturisește că Dumnezeu este în același timp și „transcendent“ (dincolo de creație și separat de ea) și „immanent“ (prezent în tot ceea ce se întîmplă în creație). Dumnezeu este slăvit în Sine însuși mai presus de toată creația, dar este și implicat în fărîmîntările ei în calitate de Suveran și Susținător al ei. Providența divină (grija dumnezeiască) se îndreaptă permanent asupra tuturor lucrurilor create de El.
5. Scriptura ne spune că Dumnezeu l-a creat pe om cu o capacitate mintală capabilă să gîndească și să fie educată de El și i-a dat porunca să stăpînească pămîntul și să-l îngrijească.
6. Conform Bibliei, omul a fost făcut de Dumnezeu asemănător Lui în capacitățile morale, mintale și spirituale, dar că omul a căzut în ispita Satanei și a atras asupra întregii rase infecția „păcatului și a morții“. Din momentul căderii, omenirea este iremediabil pierdută și alienată față de Dumnezeu și ar rămîne veșnic așa, dacă Dumnezeu nu ar fi avut inițiativa lucrării de mîntuire.
7. Biblia ne arată cum Dumnezeu a intervenit mereu de-a lungul istoriei umane pentru a desăvîrși această lucrare de mîntuire, care a culminat apoi în ispășirea făcută de întrupatul Fiu al lui Dumnezeu, pe Crucea din dealul Golgotei.
8. Biblia ne arată din plin cum Dumnezeu i-a chemat mereu pe oameni la Sine și i-a îndemnat să se pocăiască de păcatele lor, să creadă în El, să pună capăt împotrivirii lor și să-L asculte din toată inima.
9. Biblia mărturisește că aceia care l se predau lui Hristos prin pocăință și credință sinceră sînt reînviți din punct de vedere

spiritual și intră într-un proces treptat care are ca scop transformarea lor în asemănarea cu Isus Hristos.

10. Dumnezeu aude rugăciunile copiilor Săi și-i ascultă. Rugăciunea este calea hotărâtă de Dumnezeu pentru intrarea în părtășie cu El și pentru obținerea binecuvântărilor. Rugăciunea pentru cei bolnavi poate include uneori și o ungere simbolică cu untdelemn (Iacov 5:14).
11. Biblia ne spune că Dumnezeu are un scop clar și prestabilit cu rasa umană aici pe pământ, și anume, transformarea pământului într-o împărăție a Sa, anticipată acum de existența și activitatea Bisericii.
12. Semnele distinctive ale creștinismului adevărat sînt: o separare spirituală de orice este rău (ceea ce duce la o viață de sfințenie personală, la o trăire în smerenie și umilință, la o slujire a binelui și la o etică plină de bunăvoință față de alții), și o pasiune lăuntrică necurmată pentru aducerea altor oameni la Hristos.
13. Conform Scripturii, drama prezentă în istoria omenirii nu este fără sfîrșit, ci doar temporară. Confruntarea poporului lui Dumnezeu cu forțele răului se va termina în final cu o intervenție copleșitoare a lui Dumnezeu, cînd Hristos va veni personal ca să pună capăt oricărei împotriviri, să-i învieze pe cei morți, să-i ducă pe sfinți în slava care le-a fost pregătită, iar pe cei ce au trăit în nelegiuire să-i judece și să-i pedepsească.

Pentru cel ce este gata să o creadă sincer și umil, Biblia pune la dispoziție răspunsuri la întrebări majore ca cele despre ființa și natura lui Dumnezeu, originea materiei, energiei și vieții, natura și destinul omului, începutul și sfîrșitul tuturor lucrurilor. Ea nu va răspunde însă niciodată la întrebările speculative și nerodnice ale filosofiei, printre care am putea aminti: care este componența ultimă a materiei, care este relația dintre trupul omenesc și gîndirea umană, care sînt limitele și căile cunoașterii, etc. Biblia nu răspunde nici celor curioși care ar vrea să afle în ea o detaliere amănunțită a planului lui Dumnezeu în istoria lumii. Revelația divină din Biblie este gata să ne pună la dispoziție răspunsuri suficiente ca să ne ducă la mîntuire, dar nu intenționează nici pe departe să fie un tratat de filosofie pură sau de știință. Orice încercare de a o transforma în așa ceva, va sfîrși întotdeauna printr-o desfigurare a Scripturii într-o încercare disperată de a-L face pe Dumnezeu să ne spună mai mult decît a vrut El să ne descopere în Cuvîntul Său. Pe de altă parte, filosofii care întorc spatele

revelației, greșesc și ei amarnic atunci când nu vor să țină seama de informațiile despre Dumnezeu, lume și viață pe care ni le pune la îndemână Biblia. Oamenii au nevoie și de teologie și de lucrarea rațiunii dacă vor să înțeleagă bine cine sînt ei și pe ce lume se află. Și bigotismul îngust al celor care au întors spatele stinței și goliciunea morală a celor care au întors spatele creștinismului, au adus lumii numai suferințe, privațiuni și drame sîfșietoare. Ce bine ar fi dacă ne-am putea da seama că și revelația și rațiunea sînt cadouri din partea aceluiași Dumnezeu care ne vrea fericiți și în viața de acum și în cea viitoare.

10. CREȘTINISMUL ȘI CELELALTE RELIGII

Creștinismul este o religie exclusivistă. Domnul Isus a spus că El este Calea, Adevărul și Viața și că nimeni nu vine la Tatăl decît prin El. Biblia ne spune că toți oamenii care se află astăzi în viață descind din aceia care au avut la început o cunoaștere clară despre Dumnezeu. Aceasta înseamnă că Biblia ne prezintă o origine comună a rasei umane, iar această origine a fost într-o atmosferă de contact direct, nemijlocit și vital cu Dumnezeu. Păgînismul este prin urmare o degenerare regretabilă și vinovată a nivelului de cunoaștere a lui Dumnezeu, Tatăl ¹. Există astăzi în lume și o părere contrară care spune că religia a suportat și ea un proces de evoluție progresivă de la animismul originar (în care oamenii credeau că în spatele tuturor manifestărilor se află cîte un dumnezeu), la monoteismul contemporan (unificarea tuturor zeităților într-un singur Dumnezeu). Această teorie susține că și religiile sînt la urma urmei un produs al minții omului aflat în dezvoltare. Biblia ne spune însă că omul a avut o cunoaștere divină inițială și că a pierdut-o apoi, îndepărtîndu-se din ce în ce mai mult de Dumnezeu și ajungînd la practici cu atît mai primitive și mai repulsive, cu cît îndepărtarea aceasta a ajuns mai mare. Din punct de vedere creștin, religiile lumii sînt rezultatul unei îndepărtări vinovate față de Dumnezeu. Biblia ne spune că omul a ajuns astăzi păcătos în natura sa și că nu mai poate veni la Dumnezeu decît prin intermediul unui mijlocitor oferit în persoana Domnului Isus Hristos. Această poziție a creștinului s-ar putea să fie jignitoare pentru cei care stau în afara creștinismului, dar nu avem ce face; ea este izvorîtă din mesajul clar și categoric al Bibliei. ²

---

(1) Rom. 1:20-32

(2) Cf. Schmidt-Rose: *The origin and Growth of Religion* (Dial Press, 1935)

Dacă Domnul Isus Hristos este singura cale de întoarcere a oamenilor la Dumnezeu, se pune întrebarea: Atunci de ce le-a mai dat Dumnezeu evreilor Legea lui Moise? Răspunsul la această întrebare ar putea suna cam așa: (1) ca să-i facă conștienți de starea lor de păcat; (2) ca să le dea posibilitatea să-și exprime simbolic pocăința; și (3) ca să-i pregătească pentru viitoarea răscumpărare prin Mesia. Cu alte cuvinte, instituțiile legii mozaice au avut un caracter didactic, simbolic și tipologic. Numai harul l-a determinat pe Dumnezeu să-i primească la Sine pe cei care veneau la El pe baza jertfelor prevăzute de legea mozaică: „Căci este cu neputință ca sîngele taurilor și al țapilor să șteargă păcatele“. Dacă se întreabă cineva: Cum de erau atunci iertați israeliții care au venit la Dumnezeu mai înainte ca să se fi jertfit Isus Hristos? le putem răspunde că aceasta s-a putut realiza doar printr-o aplicare „retroactivă“ a harului.¹ Dacă ne este îngăduit să folosim o ilustrație contemporană, a fost de parcă, în harul Său, Dumnezeu a ales să achite plata unui cec mai înainte ca Domnul Isus să fi depozitat prețul necesar răscumpărării noastre. În ziua de astăzi însă, nici ceremoniile mozaice și nici formele vreunei alte religii nu-i mai pot mîntui pe oameni. Acest adevăr a fost proclamat cu tărie de apostolii Domnului. Biserica creștină nu poate participa acum la nici un fel de triplă alianță așa-zis mîntuitoare (Protestantismul, Catolicismul și Iudaismul). Numai Domnul Isus mîntuiește.² El este singurul Mijlocitor între Dumnezeu și oameni.

Ceea ce face creștinismul superior oricărei alte religii este Domnul Isus Hristos. Creștinismul nu este mai bun datorită unei etici superioare sau datorită unui sistem filosofic mai distilat. Singura superioaritate a credinței creștine este persoana lui Isus Hristos. El este singurul în stare să-i mîntuiască pe cei păcătoși. Numai El este Dumnezeu adevărat întrupat în istorie și numai El îi poate scăpa pe oameni de grozava pedeapsă a vinovăției. Iată ce i-a spus îngerul lui Iosif: „Ea va naște un Fiu, și-I vei pune numele Isus, pentru că El (numai El)³ va mîntui pe poporul Lui de păcatele sale“. ⁴ S-ar putea ca alte religii să conțină și ele mari doze de adevăr, un sistem filosofic elaborat și norme superioare de etică, dar ele nu vor fi niciodată în stare să le ofere oamenilor lucrarea de răscumpărare. Aceasta este cauza pentru care ele pot și trebuie pe drept cuvînt să fie numite: „false“. Ele nu pot da celor ce aderă la ele tocmai siguranța mîntuirii eterne pe care pretind că o oferă. Iată de ce, în peisajul multicolor al

---

(1) Evrei 9:15

(2) Fapte 4:12

(3) Accentuarea din originalul grec

(4) Mat.1:21

religiilor lumii, creștinismul nu se va mulțumi să stea liniștit, ci va accentua și va întreține mereu nevoia de misiune și de proclamare a Evangheliei mântuitoare pînă la marginile pămîntului.

11. EVANGHELIA ȘI LEGEA

Biserica Protestantă le este îndatorată luteranilor pentru evidențierea acestui contrast care se găsește în Biblie. În discuția de față prin lege se va înțelege voia revelată a Lui Dumnezeu care pretinde omului o ascultare absolută față de normele de dreptate stabilite de Dumnezeu. Mereu și mereu Scripturile subliniază că în fața legii Lui Dumnezeu toți oamenii sînt păcătoși. Legea — de orice fel ar fi ea — nu este în stare să salveze pe nimeni.¹ Cu toate acestea legea este importantă. Ea le demonstrează oamenilor că au nevoie de un Mîntuitor. Apostolul Pavel mărturisește că el n-ar fi cunoscut ce este păcatul, dacă n-ar fi fost legea care să-i spună : „Să nu poftești!”² Chiar și după ce o persoană este mîntuită, legea își păstrează valoarea, căci ea îi slujește copilului lui Dumnezeu drept îndreptar etc. Prin Evanghelie vom înțelege vestea bună că Hristos a murit pentru cei păcătoși, așa încît cei condamnați de legea lui Dumnezeu pot fi salvați acum prin credința în Domnul Isus Hristos. Cu alte cuvinte, numai Evanghelia este aceea care îi poate mîngîia pe oameni și le poate aduce mîntuirea.

Unii oameni cred că în Vechiul Testament se găsește numai legea, iar în Noul Testament se găsește numai evanghelia. Este adevărat că Vechiul Testament se preocupă mai mult de legea lui Dumnezeu, căutînd să-l facă pe om să-și recunoască păcătoșenia și nevoia lui de salvare. Dar Vechiul Testament este și locul în care este anunțată venirea evangheliei lui Hristos. Pe de altă parte, în Evanghelia Noului Testament sînt citate o sumedenie de pasaje din Vechiul Testament care sînt folosite ca temelie peste care este clădită mîntuirea. Calea de mîntuire recomandată în Vechiul Testament era mai mult sau mai puțin aceeași ca și astăzi, și anume : Justificarea prin credință.³

Noul Testament are și el în conținut legea. Ba mai mult, astăzi, legea morală este și mai pretențioasă decît în vremurile vechi.⁴ Totuși, în ansamblul lui, Noul Testament se ocupă mai mult cu prezentarea Evangheliei mîntuitoare a lui Hristos.

---

(1) Rom. 3:19-31

(2) Rom. 7:7

(3) Rom. 4:1-25

(4) Mat. 5:17- 48

Aceasta se bazează pe observația că istoria omenirii, așa cum este ea redată în Biblie, se poate împărți în șapte dispensații diferite în care revelația și pretențiile lui Dumnezeu au fost diferite.¹

12. RELAȚIA CREȘTINULUI CU VECHIUL TESTAMENT

Tot așa cum am arătat că legea și harul se găsesc și în Vechiul Testament și în Noul Testament, trebuie să subliniem acum faptul că un creștin nu se poate restrânge numai la Noul Testament, ci trebuie să-l citească și pe cel Vechi. Apostolul Pavel ne-a învățat că: „Toată Scriptura este însoțită de Dumnezeu și de folos ca să învețe, să mustre, să îndrepte, să dea înțelepciune în neprihănire, pentru ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârșit și cu totul destoinic pentru orice lucrare bună“. Revelația lui Dumnezeu pe care o avem în Noul Testament nu este ruptă de aceea primită prin Vechiul Testament, ci derivă din ea, ca o continuare firească. Pretutindeni în Noul Testament ni se amintește că Vechiului Testament a fost cu adevărat Cuvântul lui Dumnezeu. Există sute de citate clare care aduc textul Vechiului Testament în cel Nou. Westcott și Hort sînt de părere că există nu mai puțin de 1.076 cazuri în care textul Vechiului Testament este citat în scrierile Noului Testament. Profesorul H.S. Miller scrie și el că: „Este adevărat că Vechiul Testament este citat, direct sau aluziv, de aproximativ 1.000 de ori ... și chiar de mai multe ori, dacă s-ar număra totul în întregime“.²

Există o continuitate nu numai în ceea ce privește conținutul celor două testamente, ci și în caracteristicile poporului lui Dumnezeu din ele. Aproximativ cu două mii de ani înainte de Hristos, Dumnezeu l-a chemat pe Avraam și l-a ales pentru a-l transforma într-un popor numeros prin care să dăruiască lumii cele două mari binecuvîntări ale Sale: Scripturile și pe Mesia.

Din nefericire, atunci cînd Isus Hristos a venit ca Mesia, să răscumpere pe poporul Domnului, Evreii, ca neam, nu L-au recunoscut și nu L-au primit. Din această cauză, ei au fost înlăturați vremelnice din planul lui Dumnezeu. Apostolul Pavel aseamănă această realitate cu tăierea unor ramuri dintr-un copac.³ Minoritatea de Evrei care s-au

---

(1) *The Scofield Reference Bible* New York: Oxford University Press, 1909, 1945); Lewis Sperry Chafer, *Systematic Theology* (Dallas, Tex.: Dallas Seminary Press, 1947, 1948), I-VIII.

(2) H.S. Miller, *General Biblical Introduction* (Houghton, N.Y.: The Word-Rearer Press, 1947, p.49

(3) Rom. 11:17

Din nefericire, atunci cînd Isus Hristos a venit ca Mesia, să răscumpere pe poporul Domnului, Evreii, ca neam, nu L-au recunoscut și nu L-au primit. Din această cauză, ei au fost înlăturați vremelnice din planul lui Dumnezeu. Apostolul Pavel aseamănă această realitate cu tăierea unor ramuri dintr-un copac.¹ Minoritatea de Evrei care s-au pocăit totuși și au crezut, L-au primit pe Domnul Isus și au intrat în Biserică alături de Neamurile care au primit mesajul Evangheliei. Aceste două categorii de credincioși sînt astăzi moștenitorii promisiunilor și binecuvîntărilor lui Dumnezeu.² Cu alte cuvinte, credincioșii dintre Neamuri au fost altoiți în măslinele din care fuseseră tăiați ca ramuri Evreii necredincioși.³

Necredincioșii, fie ei dintre Evrei, fie ei dintre Neamuri, sînt pierduți în păcat și în așteptarea pedepsei. Noul Testament prezintă Biserica drept o continuare spirituală a Israelului. Creștinii sînt numiți „copii ai lui Avraam”.⁴ Ei nu mai aparțin astăzi unui Ierusalim pămîntesc, ci unui Ierusalim care este în ceruri și de muntele Sionului, de cetatea Dumnezeului cel viu.⁵ Tot așa se spune despre cei credincioși că au moștenit făgăduințele făcute patriarhilor.⁶ În fapt, creștinii au moștenit chintesența tuturor promisiunilor făcute în vechime și anume: pe Domnul Isus Hristos, neprihănirea noastră.⁷

Adunarea celor credincioși dintre Evrei și dintre Neamuri într-un singur trup spiritual (Biserica) este numită de Pavel o „taină”, adică un adevăr care nu a fost revelat clar oamenilor în vechime, dar care a fost descoperit acum copiilor lui Dumnezeu.⁸

În Noul Testament dispar toate deosebirile dintre Evrei și Neamuri.⁹ Asemenea tuturor Neamurilor, ca să capete mîntuirea și Evreii trebuie să-L accepte pe Hristos.¹⁰ Bineînțeles că toți credincioșii trebuie să depășească standardul etic al Vechiului Testament și să trăiască acum la înălțimea învățăturilor date de Hristos. Ceea ce ne-a spus Hristos însă nu este o contrazicere a învățăturii Vechiului Testament, ci mai

---

(1) Rom. 11:17

(2) Efes. 2:11-22; Gal. 6:16

(3) Rom. 11:17-19

(4) Gal. 3:29

(5) Evrei 12:22

(6) Gal. 3:29

(7) Gal. 3:14

(8) Efes. 3:1-6

(9) Gal. 3:28

(10) Rom. 1:16

degrabă o completare și o adâncire a lor. Hristos a venit, nu să desființeze, ci să împlinească.¹

Și El a făcut aceasta dînd la o parte tot ceea ce fusese revelație trecătoare parțială și păstrînd, și chiar extinzînd, acele porțiuni din revelația străveche care conțineau legea morală.²

În celebra Sa predică de pe munte, Domnul Isus ne dă o serie de ilustrații despre relația Sa cu învățătura Vechiului Testament.³ El spune nu numai că orice ucidere este vinovată, ci și că orice mînie este nedemnă de un cetățean al Împărăției lui Hristos. Nu numai curvia este rea, dar chiar și privirea pofticioasă este condamabilă. Nu numai divorțul ușuratic este rău, ci orice formă de divorț este interzis, cu excepția păcatului curviei. Nu numai jurămîntul fals este vinovat, dar chiar jurămîntul ca atare este o practică ce trebuie evitată. Nu numai răzbunarea este rea, dar chiar și dorința de a-ți apăra pricina la tribunal este vinovată. Nu numai iubirea aproapelui este recomandabilă, dar și iubirea dușmanilor trebuie să-i caracterizeze pe cei ce sînt copii ai Domnului. Vechiul Testament părea că dă un acord tacit poligamiei, Hristos îi cheamă pe oameni înapoi la tiparul standard original, stabilit de Dumnezeu pentru o însoțire unică pe toată durata vieții.

Din toate aceste exemple reiese foarte clar că cel ce vrea să facă astăzi voia Domnului trebuie să studieze cu mare atenție toată Biblia, comparînd cu grijă Vechiul Testament cu Noul Testament și, în caz de contrazicere, preferînd întotdeauna învățătura Noului Testament ca normă finală de etică și teologie. Cititorul Bibliei va constata că majoritatea conținutului Vechiului Testament corespunde și astăzi normelor mai înalte ale Noului Testament. În puține cazuri însă, ceea ce era trecător, ceremonial și simbolic trebuie lepădat și trecut astăzi cu vederea.

Aducerea de jertfe, clasificarea mîncărilor în curate și necurate, zilele de sărbătoare, sabbatul, zilele de ispășire, etc. trebuie privite acum doar ca rînduieli pur evreiești care nu mai au nici un fel de obligativitate pentru creștinii eliberați de Evanghelie.⁴ Fără nici o îndoială, cea mai importantă lucrare ceremonială din întreaga lege evreiască a fost tăierea împrejur. Ea a constituit semnul exterior al legămîntului încheiat de Dumnezeu cu Avraam.⁵

---

(1) Mat. 5:17-48

(2) George B. Stevens, *The Theology of the New Testament* (New York: Charles Scriber, 1927), pp.17-26.

(3) Mat. 5:21-48

(4) Col. 2:14-23; Rom. 14:1-6; Gal. 4:9, 10; 4:21-5:1.

(5) Gen. 17:9-14

Noul Testament declară răspicat că și această ceremonie a fost înlăturată prin Hristos.¹ Cazul acestei ceremonii evreiești ne arată însă și felul minunat în care apostolii Domnului au știut să interpreteze adevărurile ceremoniale pentru a extrage un adevăr spiritual mai profund din Vechiul Testament pentru a-l folosi apoi ca bază pentru o nouă învățătură. Ei au observat că pînă și Moise le poruncise Evreilor să nu se mulțumescă cu semnul exterior, ci să-și taie împrejur inima, adică simțirea lăuntrică.² El le-a profețit de altfel că Dumnezeu va face această tăiere împrejur a inimii pentru ei și pentru copiii lor, așa că vor ajunge să-L iubească pe Domnul Dumnezeu lor din toată inima și din tot sufletul.³

Putem deci spune că atunci cînd apostolul îi descrie pe creștini ca oameni cu inima tăiată împrejur, făcută nu de mînă omenească, ci cu tăierea împrejur a lui Hristos⁴, el preia de fapt o învățătură din Vechiul Testament. Cei ce au scris Noul Testament nu s-au sfiit să ne dea clar și plini de autoritate revelația cea nouă primită prin Hristos. Totuși, în aproximativ o mie de cazuri, ei și-au ilustrat această învățătură cu exemple și texte preluate din cuprinsul Vechiului Testament.

Acele porțiuni din Vechiul Testament care proclamă adevăruri ale lui Dumnezeu cu valoare veșnică și cu aplicabilitate permanentă pentru oameni sînt numite adeseori: legea morală a lui Dumnezeu. Această lege morală este valabilă și astăzi și este reafirmată de Noul Testament ca îndreptarul desăvîrșit dat de Dumnezeu oamenilor. Domnul Isus Însuși a rezumat întreaga lege a lui Dumnezeu la o simplă variație pe tema iubirii de Dumnezeu și de semenii.⁵ Este evident că aceste două principii ale iubirii, care au fost enunțate și de Moise și care alcătuiesc temelia celor zece porunci, sînt și fundalul pe care evoluează toate celelalte învățături ale Scripturii. Creștinii sînt îndemnați și ei să împlinească prevederile divinei legi morale, de data aceasta nu pentru a-și căpăta mîntuirea, ci tocmai ca să exprime dobîndirea ei printr-o umblare în iubire.

Noul Testament proclamă emfatic că mîntuirea nu se poate capăta printr-o ascultare de prevederile legii, oricare ar fi ea⁶, căci Hristos este sfîrșitul legii și neprihănirea tuturor celor ce cred.⁷ Aceasta nu

---

(1) Gal. 5:2-11

(2) Deut. 10:16

(3) Deut. 30:6

(4) Col. 2:11

(5) Mat. 22:34-40

(6) Rom. 3:20, 21, 22, 26, 28

(7) Rom. 10:4

Înseamnă că Hristos a desfințat legea divină, ci doar că El a pus capăt căii de căpătare a neprihănirii prin faptele legii. Astăzi nu se mai ajunge în cer prin neprihănirea dată de lege, ci prin unirea credincioșilor cu Domnul Isus, care le dăruiește neprihănirea Lui divină și-i transformă după chipul și asemănarea Fiului lui Dumnezeu.¹

Noul Testament, și în special epistola către Evrei, ne arată că Vechiul Testament, ca sistem religios, este depășit și a fost înlăturat, în locul lui fiind pus Legământul cel Nou, care-i este superior.² Aceasta este o împlinire a profeției din Ieremia 31, care anunța stabilirea unui legământ nou. Dacă s-a schimbat legământul, s-a schimbat și preoția.³ Creștinii nu mai sînt sub preoția lui Aaron, ci sub preoția lui Isus Hristos. Vechiul Testament presupunea o sumedenie de jertfe, în Noul Legământ singura jertfă necesară și suficientă este Isus Hristos Însuși.⁴ Schimbarea legământului a produs inevitabil și o schimbare a legii.⁵ Noul Legământ ne-a adus și promisiuni mai bune. Autorul epistolei către Evrei scrie:

„Dar acum Hristos a căpătat o slujbă cu atît mai înaltă cu cît legământul al cărui mijlocitor este El, e mai bun, căci este așezat pe făgăduințe mai bune. În adevăr, dacă legământul dintîi ar fi fost fără cusur, n-ar mai fi fost vorba să fie înlocuit cu un al doilea. Căci ca o mustrare a zis Dumnezeu lui Israel:

*„Iată, vin zile, zice Domnul, cînd voi face cu casa lui Israel și cu casa lui Iuda un legământ nou; nu ca legământul pe care l-am făcut cu părinții lor, în ziua cînd i-am apucat de mînă, ca să-i scot din țara Egiptului. Pentru că n-au rămas în legământul Meu, și nici Mie nu Mi-a păsat de ei, zice Domnul. Dar iată legământul, pe care-l voi face cu casa lui Israel, după acele zile, zice Domnul: voi pune legile Mele în mintea lor și le voi scrie în inimile lor; Eu voi fi Dumnezeul lor, și ei vor fi poporul Meu“.*⁶

Vechiul Testament este o sursă bogată de ilustrații pentru zidirea sufletească a credinciosului creștin. El conține nenumărate exemple de credincioșie, de răsplătire a neprihănirii, de avertizare împotriva

---

(1) Rom. 5:17; 2 Cor. 3:18

(2) Evrei 8:6,7

(3) Evrei 7:11, 12

(4) Evrei 7:27

(5) Evrei 7:12

(6) Evrei 8:6-12

apostaziei, de binecuvîntare a celor care au căutat pacea, curăția, și care au stat tari înaintea ispitelor, etc. Nicholls, a cules mai mult de douăzeci și șase de proverbe care-și pot găsi ilustrarea în Biblie; și aceasta este numai începutul a ceea ce s-ar putea face.¹ Pavel ne spune și el că cele petrecute în Vechiul Testament sînt menite să ne servească nouă drept pilde.²

Cunoașterea Vechiului Testament este absolut necesară pentru cel ce vrea să înțeleagă Noul Testament. Acesta din urmă face dese referiri la istoria creației, la căderea omului, la întreaga istorie a planului de răscumpărare, la legea lui Moise, la profeți, etc. Vechiul Testament mai are și o deosebită valoare devoțională. Aici am putea menționa nu numai Psalmii, ci și rugăciunile marilor oameni ai lui Dumnezeu, ca Avraam, Iacov, Solomon, etc., împreună cu exemplele de viață evlavioasă ale patriarhilor, preoților și celorlalți eroi ai credinței.

Se ridică întrebarea; Dacă ceremoniile Vechiului Testament n-au avut valoare prin ele însele, atunci de ce au mai fost instituite? Chiar dacă nu sîntem în stare să răspundem complet la această întrebare, am putea sugera că ele au fost necesare ca să sublinieze necesitatea trăirii unei vieți sfinte separate de păcat. Animalele curate și necurate, diferitele zile de sărbătoare, reglementările sanitare și toate celelalte prescripții ale legii au fost necesare pentru a face ca religia să pătrundă în fiecare domeniu al vieții de fiecare zi. Acest aspect a fost în contrast deplin cu religiile păgîne practice de Canaaniti. Religia lor nu avea nici un fel de prevederi morale.³

Sistemul evreiesc de jertfe le arăta oamenilor că păcatul este un lucru grozav și costisitor, care duce la moarte, și în același timp îi pregătea pe Israeliti pentru acceptarea Mielului lui Dumnezeu care ridică păcatul lumii. Instituția preoției ilustra adevărul că orice om are nevoie de un mijlocitor și mediator în relația cu Dumnezeu, prevestind lucrarea care avea să fie săvîrșită de Domnul Isus Hristos. Ligheanul spălării a fost un simbol al curățirii; altarul arderilor de tot, al consacrării; sfeșnicul, al iluminării divine; masa punerii pîinilor înaintea Domnului, al părtășiei cu Dumnezeu. Locul prea sfînt le arăta oamenilor că păcatele lor îi opresc să intre în prezența lui Dumnezeu fără un mijlocitor; legea le atrăgea atenția oamenilor că nu sînt autonomi din punct de vedere moral, ci sînt răspunzători în

---

(1) Angus-Green, *The Bible Hand-Book* (New York: Ravell, c. 1905), pp.587- 89.

(2) 1 Cor. 10:11

(3) George E. Wright and Floyd V. Filson, *The Westminster Historical Atlas to the Bible* (Philadelphia: The Westminster Press, 1945), p.36.

fața lui Dumnezeu; iar capacul ispășirii le vestea că Dumnezeu va purta grijă de ispășirea păcatelor întregii lumi.¹

Cu toate că Vechiul Testament n-a fost revelația finală și perfectă a lui Dumnezeu, nu înseamnă că el nu a fost o parte a revelației divine. Fără această revelație ne-ar fi cu neputință să înțelegem revelația Noului Testament. Orice s-ar spune despre Vechiul Testament, nu trebuie să uităm că Domnul Isus și apostolii l-au numit legea, profeții și psalmii și l-au respectat ca pe o descoperire a Domnului,² un mesaj cu autoritate divină despre natura și intențiile lui Dumnezeu, care deși nu mai este obligatoriu pentru copiii lui Dumnezeu, îi influențează și le reglementează conduita conform cu felul în care este el interpretat și aplicat de către Hristos și de către apostoli.

13. UNITATEA BIBLIEI

Scopul central al Cuvîntului lui Dumnezeu este să-i conducă pe oameni la credința mîntuitoare în Isus Hristos și să le înlesnească astfel ajungerea la darul vieții veșnice care se capătă prin unirea cu Domnul Isus. Biblia ar putea fi numită deci: „cartea mîntuirii; nu pentru că prin ea însăși sau prin sistemul de idei conținut în ea, Biblia ar dăruia mîntuirea, ci pentru că ea îi îndeamnă pe oameni să-și pună toată nădejdea în Acela care s-a făcut om, a murit și a înviat apoi din morți pentru ca să ne poată dăruia tuturor iertarea și viața veșnică. Domnul Isus i-a muștrat pe fariseii care iubeau Scripturile, dar nu-L primeau pe El: „Cercetați Scripturile, pentru că socotiți că în ele aveți viața veșnică, dar tocmai ele mărturisesc despre Mine. Și nu vreți să veniți la Mine, ca să aveți viața”³ Dacă cineva L-ar scote din Biblie pe Domnul Isus și u salvarea oferită de El, Scriptura ar deveni imediat o carte a disperării care ne-ar arăta mereu numai standardul înalt al percepțelor divine și continua și vinovata noastră neputință de a le îndeplini.

De la un capăt al Bibliei la altul, singura posibilitate pentru ca omul să primească mîntuirea lui Dumnezeu este aceeași: credința. Despre ea se vorbește nu numai în renumitul capitol 11 din epistola către Evrei, ci și pretutindeni în textul celor două Testamente. Dumnezeu l-a primit pe Abel și a privit cu plăcere spre jertfa lui pentru că el a adus-o prin credință. Prin credință a fost strămutat noh la cer și n-a

---

(1) Vezi Harold S. Bender, *Old Testamental Law and History* (Scottsdale, Pa.: Mennonite Publishing House, .1936), pp43-47.

(2) Rom. 3:2

(3) Ioan 5:39, 40; 20:31

mai ajuns să guste moartea. Tot credința a fost aceea care l-a făcut pe Noe să înceapă construcția corăbiei în care și-a scăpat familia. Cartea Genezei ne spune că Avraam L-a crezut pe Dumnezeu și asta i-a fost socotită drept neprihănire.¹ Psalmii sînt texte atît de pline de credință și de închinăciune încît au rămas și astăzi textele preferate de credincioșii din toate colțurile lumii. Profeții Vechiului Testament, mai ales Isaia și Amos, au condamnat cu toată vigoarea tendința poporului de a substitui ceremonialele religioase în locul credinței, sfințeniei și ascultării.² Ioan Botezătorul i-a avertizat pe evrei împotriva nădejzii înșelătoare în apartenența lor la familia israeliților și i-a îndemnat la o viață de ascultare adevărată.³ Cînd Iudeii s-au apropiat de Domnul Isus ca să-L întrebe ce fel de fapte să facă pentru a fi plăcuți lui Dumnezeu, El le-a răspuns: „Lucrarea pe care o cere Dumnezeu este aceasta; să credeți în Acela, pe care L-a trimis El.”⁴ Apostolul Pavel declară că întreg scopul legii a fost să facă să tacă orice gură înaintea Domnului și să-i convingă pe toți oamenii de vinovăție: „Căci nimeni nu va fi socotit neprihănit înaintea Lui, prin faptele Legii, deoarece prin Lege vine cunoștința deplină a păcatului.”⁵

Una dintre cele mai frumoase secțiuni care vorbește despre zădărnicia strădaniilor omenești pentru căpătarea mîntuirii și despre care este calea pregătită de Dumnezeu pentru ajungerea acestei mîntuirii este capitolul 3 din epistola către Romani:

„Dar acum s-a arătat o altă neprihănire, pe care o dă Dumnezeu, fără lege - despre ea mărturisesc Legea și proorocii - și anume, neprihănirea dată de Dumnezeu, care vine prin credința în Isus Hristos, pentru toți și peste toți cei ce cred în El. Nu este nici o deosebire. Căci toți au păcătuit și sînt lipsiți de slava lui Dumnezeu. Și sînt socotiți neprihăniți, fără plată, prin harul Său, prin răscumpărarea, care este în Hristos Isus. Pe El Dumnezeu L-a rînduit mai dinainte să fie, prin credința în sîngele Lui, o jertfă de ispășire, ca să-și arate neprihănirea Lui; căci trecuse cu vederea păcatele dinainte, în vremea îndelungei răbdări a lui Dumnezeu; pentru ca, în vremea de acum, să-și arate neprihănirea Lui în așa fel încît, să fie neprihănit, și totuși să socotească neprihănit pe cel ce crede în Isus.”⁶

---

(1) Gen. 15:6; Rom. 4:3.

(2) Isaia 1:11-20; 58:4-9; Amos 5:21-24

(3) Mat. 3:7-10

(4) Ioan 6:29

(5) Rom. 3:20

(6) Rom. 3:21-26

ținta întregului cuvînt a lui Dumnezeu este aceea de a-L prezenta pe Domnul Isus Hristos, mai întîi prin tipuri și profeții, iar apoi prin împlinirea lor. Știind aceasta, nu ne mai mirăm că în cartea Apocalipsei Ioan ne prezintă o scenă cerească în care:

„...cele patru făpturi vii și cei douăzeci și patru de bătrîni s-au aruncat la pămînt înaintea Mielului, avînd fiecare cîte o alăută și potire de aur, pline cu tămîie, care sînt rugăciunile sfinților. Și cîntau o cîntare nouă, și ziceau :

„Vrednic ești tu să iei cartea și să-i rupi pecețile: căci ai fost junghiat, și ai răscumpărat pentru Dumnezeu, cu sîngele tău, oameni din orice seminție, de orice limbă, din orice norod și de orice neam. Ai făcut din ei o împărăție și preoți pentru Dumnezeul nostru și ei vor împărăți pe pămînt!“

M-am uitat, și împrejurul scaunului de domnie, în jurul făpturilor vii și în jurul bătrînilor am auzit glasul multor îngeri. Numărul lor era de zece mii de ori zece mii și mii de mii. Ei ziceau cu glas tare: „Vrednic este Mielul care a fost junghiat, să primească puterea, bogăția, înțelepciunea, tăria, cîntea, slava și lauda!“¹

14. AUTENTICITATEA CUVÎNTULUI LUI DUMNEZEU

Creștinii sînt întrebați adeseori de unde știu ei că Biblia este într-adevăr Cuvîntul lui Dumnezeu? Sigur că am putea răspunde că, asemenea naturalismului și ateismului, creștinismul este și el un sistem bazat pe credință și am putea întoarce întrebarea în felul următor: De unde știe ateul că nu există Dumnezeu și de ce crede el că Biblia nu este Cuvîntul lui Dumnezeu. Nu vom face așa ceva, pentru că o asemenea discuție n-ar duce nicăieri. Este rezonabil să credem că un creștin trebuie să fie gata să dea socoteală de motivele pe care își întemeiază el credința.² Este logic ca persoana care a îmbrățișat creștinismul să se aștepte să găsească în Cuvîntul lui Dumnezeu lucruri conforme cu gîndirea sănătoasă, o demnitate în concordanță cu demnitatea divină, o armonie internă desăvîrșită a textului, un standard etic superior pentru viața personală și socială, o notă de autoritate subînțeleasă și promisiuni verificabile în viața și experiența

(1) Apoc. 5:8-12

(2) O. Hallesby, *Why I Am a Christian* (Minneapolis, Minn.: Augsburg Publishing House, 1930); și C.S. Lewis, *The Case for Christianity* (New York: Macmillan, 1943).

următor: De unde știe ateul că nu există Dumnezeu și de ce crede el că Biblia nu este Cuvîntul lui Dumnezeu. Nu vom face așa ceva, pentru că o asemenea discuție n-ar duce nicăieri. Este rezonabil să credem că un creștin trebuie să fie gata să dea socoteală de motivele pe care își întemeiază el credința. Este logic ca persoana care a îmbrățișat creștinismul să se aștepte să găsească în Cuvîntul lui Dumnezeu lucruri conforme cu gândirea sănătoasă, o demnitate în concordanță cu demnitatea divină, o armonie internă desăvîrșită a textului, un standard etic superior pentru viața personală și socială, o notă de autoritate subînțeleasă și promisiuni verificabile în viața și experiența de fiacere zi. Creștinii de pretutindeni pretind că Biblia trece cu ușurință toate testele de mai sus.

În ultimele secole, Apologeții protestanți au citat ca argumente care dovedesc că Biblia este Cuvîntul lui Dumnezeu, următoarele: Armonia ei interioară, lipsa ei de greșelile și prejudecățile vremurilor în care a fost scrisă, stilul minunat, influența înălătoare exercitată asupra societății în care a pătruns, capacitatea ei de a supraviețui oricărei persecuții și adevărurile ei fundamentale (ca acela despre creația lumii) care trebuie să lă fi fost date autorilor de Dumnezeu printr-o revelație divină.

Ceea ce trec prea adesea cu vederea apologeții creștini este că toate aceste argumente pe care le îngrămădesc ei în suportul credinței lor teiste în Cuvîntul lui Dumnezeu li se par atât de puternice și convingătoare tocmai pentru simplul fapt că ei înșiși împărtășesc această credință creștină. Cu alte cuvinte, credinciosul creștin că Dumnezeu există și a ajuns să experimenteze și că Biblia este Cuvîntul lui Dumnezeu, așa că orice argument care susține că Biblia este Cuvîntul lui Dumnezeu i se va părea imediat copleșitor de puternic. Pentru necredinciosul care a refuzat credința în Dumnezeu însă, toate aceste argumente, oricît de logice ar fi ele, nu sînt suficiente ca să-l convingă. Aceasta pentru că el a refuzat cu bună știință însăși posibilitatea ca revelația divină să existe căci a negat cu bună știință orice fel de credință în Dumnezeu. Autorul acestei cărți este în deplin acord cu următoarea afirmație luată din mărturisirea de credință Westminster:

„Autoritatea Sfintei Scripturi nu depinde de mărturia vreunui om sau a vreunei Biserici, ci de mărturia lui Dumnezeu Însuși ... și trebuie luată în considerație tocmai fiindcă este Cuvîntul lui Dumnezeu.

---

(1) O. Hallesby, *Why I Am a Christian* (Minneapolis, Minn.: Augsburg Publishing House, 1930); și C.S. Lewis, *The Case for Christianity* (New York: Macmillan, 1943).

S-ar putea să fim impresionați de seriozitatea cu care o anumită Biserică privește Sfânta Scriptură și s-ar putea să ne pună pe gânduri evidențele supranaturale sau maiestatea stilului, sau extraordinara potrivire a părților, sau unitatea de scop (care este aceea de a-l da slavă lui Dumnezeu), sau simplitatea maiestuoasă cu care este prezentată calea spre mântuire, sau alte și alte incomparabile sublimuri ale Bibliei. Toate acestea la un loc s-ar putea să ne pună pe gânduri, dar, întotdeauna, dovada supremă și asigurarea că Biblia este într-adevăr Cuvântul lui Dumnezeu nu ne va fi dată decât ca un rezultat lăuntric al lucrării Duhului Sfânt, care va adevăra în inimile noastre ceea ce susține Biblia și anume că ea este incontestabil Cuvântul sfânt al lui Dumnezeu.

... Noi credem și mărturisim că iluminarea lăuntrică a Duhului Sfânt al lui Dumnezeu este singura în stare să ne facă să pricepem lucruri de natura celor care ne sînt revelate în Cuvînt ..."⁽¹⁾

Credința pură în Biblie ca și Cuvînt al lui Dumnezeu nu este așadar o problemă simplă și amorală a filosofiei. Biblia poate fi primită ca și Cuvînt inspirat numai de acela în a cărui inimă se află convingerea că Dumnezeu există și că El a ales să ni se descopere prin Cuvînt.

Cei care au îmbrățișat credința creștină sînt convinși că prin chiar natura lor, oamenii păstrează în ei sentimentul prezenței lui Dumnezeu și sînt înclinați să creadă că El există atunci cînd admiră minunăția creației sale. Instinctul omenesc este de a se pleca înaintea imensității cîu sentimentul că „undeva”, „cineva” care a creat toate acestea trebuie să existe. Mai mult, Duhul Sfînt lucrează și în cel necredincios, căutînd să-l convingă de propria-i necesitate de a scăpa din păcat și împingîndu-l spre convingerea că ceea ce este scris în Cuvîntul lui Dumnezeu este demn de crezare. Adevărul scis în Biblie este o sabie cu două tăișuri pe care o folosește Duhul Sfînt pentru a reteza necredința și îngîmfarea oamenilor și pentru a-i convinge de vinovăție și pentru a-i constrînge să se prăbușească la picioarele crucii Domnului Isus Hristos. Mesajul Cuvîntului lui Dumnezeu este insistent și dinamic, fie că ascultătorul își dă sau nu-și dă seama de ceea ce Biblia spune despre ea însăși. Iată de ce, în mărturisirea noastră creștină trebuie să continuăm să accentuăm păcătoșenia naturii umane și necesitatea răscumpărării în același timp în care căutăm să-i îndreptăm pe oameni spre Isus Hristos, cel care ne poate mîntui de păcate.

---

(1) Philip Schaff, *The Creeds of Christendom* (New York: Harper & Bros., 1877, 1919), III.

CÎTEVA SCURTE ENCICLOPEDII DENOMINAȚIONALE

Anabaptist — Menonite

Harold S. Bender și C. Henry mith: *The Mennonite Encyclopedia*, 4 volume. (Hillsboro, Kansas; Newton, Kansas; Scottdale, Pennsylvania; 1955 — 1959).

Baptiste

William Cathcart: *The Baptist Encyclopedia*, 2 volume (Philadelphia: Louis H. Everts, 1881).

Presbiteriene

Alfred Nevin: *Encyclopedia of Presbyterian Church in the United States of America*, Philadelphia: Presbyterian Encyclopedia Publishing Co., No. 1334 Chesnut St., 1884).

Metodiste

Matthew Simpson: *Cyclopedia of Methodism* (Philadelphia: Everts & Stewart, 1878).

Luterane

Henry E. Jacobs și John A. W. Haas : *The Lutheran Cyclopedia* (New York: Charles Scribners Sons, 1899)

Erwin L. Licker : *Lutheran Cyclopedia* (Saint Louis, Missouri: Concordia Publishing House, 1954)

Episcopaliene

A. A. Benton: *The Church Cyclopedia* (New York: M. H. Mallory @ Co., 1883)

Romano Catolice

Donald Attwater: *A Catholic Dictionary* (New York: the Macmillan Company, 1942)

Pietro Parente, Antonio Piolanti, Salvatore Garofalo: *Dictionary of Dogmatic Theology* (Milwaukee: The Bruce Publishing Company, 1951)

Henry Denzinger: *The Sources of Catholic Dogma* (from the 30,th Latin ED, St. Louis and London: B. Herder, 1957)

I. DUMNEZEU CREATORUL

---

1. DEFINIȚII ALE LUI DUMNEZEU

Prin „Dumnezeu” înțelegem acea ființă eternă care a creat toate lucrurile văzute și nevăzute. El singur este cu desăvârșire sfânt și bun, a fost dintotdeauna în existență și veșnic va fi, o singură persoană în întreită ființă: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. Marele teolog baptist A. H. Strong ne-a lăsat următoarea definiție pentru Dumnezeu: „Dumnezeu este spiritul infinit și perfect în care își au sursa, suportul și scopul toate lucrurile”.¹ Catechismul Westminster ne propune definiția: „Un Spirit infinit, etern și neschimbător în ființa, înțelepciunea, puterea, dreptatea, bunătatea și adevărul Său”, p.52.

Ambele definiții de mai sus scot în relief un anumit număr de caracteristici ale dumnezeirii. Mai întâi, Dumnezeu este descris ca spirit, ceea ce înseamnă că El nu este restrâns la un trup sau o formă materială, cu greutate, mărime sau alte caracteristici fizice. Ca spirit, Dumnezeu nu are carne și oase asemenea oamenilor. În al doilea rând, Dumnezeu este o persoană; adică El posedă caracteristici ca acestea: înțelepciune, voință, simțire, capacitatea de a plănuși, etc. Dumnezeu a făcut într-adevăr planuri în Sine Însuși și le duce la îndeplinire sigur și fără greșală. În al treilea rând, Dumnezeu este infinit; ceea ce înseamnă că El nu este limitat decât de bunătatea Sa, iar această bunătate a Sa este ceea ce ne interesează pe noi, căci sîntem cu toții păcătoși și vinovați înaintea Lui. Din păcate, de-a lungul istoriei, oamenii au neglijat să țină seama de bunătatea lui Dumnezeu și s-au apropiat mereu de domeniul supranaturalului cu teamă, imaginându-și-L pe Dumnezeu ca pe o ființă teribil de periculoasă, care trebuie temută, nu iubită. Adevărul este exact contrariul. Biblia ni-L prezintă mereu pe Dumnezeu în bunătatea Sa și în pornirea Sa binevoitoare

---

(1) Augustus Hopkins Strong, *Systematic Theology* (Philadelphia: The Judson Press, 1907), p.52

față de aceia care acceptă să-și pună toată nădejdea în El. Fără nici o îndoială, primele două atribute ale lui Dumnezeu în ordinea mărimii, așa cum sînt ele prezentate în Biblie, sînt: dragostea și sfințenia. Prin dragostea Sa înțelegem atitudinea Lui binevoitoare față de creatura Sa, iar prin sfințenie înțelegem separarea Lui completă de orice lucru nedesăvîrșit și rău.

2. NUME BIBLICE ȘI DESCRIERI ALE LUI DUMNEZEU

În Vechiul Testament, Dumnezeu este identificat prin cîteva nume diferite, dintre care amintim aici: *El*, *Eloah*, și mai ales *Elohim*. Semnificația exactă a acestor nume nu poate fi precizată astăzi cu certitudine. Dintre cele trei, cel de al doilea este cel mai rar folosit, apărînd numai de 57 de ori în întreg Vechiul Testament.¹ *EL* este folosit de aproximativ 217 ori și îngemînează probabil noțiunea de putere, forță. *Eloah* este un termen oarecum mai poetic. *Elohim* apare de peste 2.570 de ori în Vechiul Testament și este înțeles de cei mai mulți comentatori biblici ca un plural de majestate al dumnezeirii. Alții văd în această formă de plural o indicație a trinității lui Dumnezeu, căci deși este un plural masculin, acest nume apare întotdeauna în Scriptură însoțit de un verb la singular. Un alt termen folosit în mod curent ca nume al lui Dumnezeu este *Elion*, care apare de aproximativ 30 de ori în textul Vechiului Testament, fiind tradus de cele mai multe ori prin: „Cel Preaînalt“. Numirea *El Șadai* este folosită cam de 49 de ori în Vechiul Testament, și este tradusă de obicei prin: „Cel Atotputernic“. Este posibil însă ca sensul primordial al acestui nume să fi fost: „Stăpînul milos“. Cu alte cuvinte, El nu este numai puternic (stăpîn), ci Îi și place să-și folosească puterea pentru protecția și binele nostru.

De departe, cel mai des întîlnit nume al lui Dumnezeu în Vechiul Testament este numele sub care s-a descoperit El israeliților. Forma poetică a acestui nume, *Iah*, apare de 50 de ori în Scriptură. Ea este aceea care se folosea în expresiile compuse consacrate laudei: „Haleluiah“ (slăvit să fie Domnul!) sau numelor: Ieremi-ia, Isa-ia, Mica-ia, etc.. Cea mai cunoscută formulare a lui „Iah“ este celebrul *tetragrammaton* „IHWĦ“, care apare tradus în unele Biblii prin „Domnul“, iar în altele prin Iehova. Cea de a doua formă, Iehova, a apărut din cauza reticenței evreilor de a pronunța Numele Sfînt. Ei i-au

---

(1) Unele dintre aceste date au fost extrase din *The Englishmans Hebrew and Chaldee Concordance* (London: Longman, Green, Brown, and Longmans, 1843).

înlocuit vocalele cu acelea din numirea „Adonai“. Astăzi, pronunțarea originală a tetragramatonului s-a pierdut cu desăvârșire. Unii comentatori spun că cea mai probabilă ar fi: Iahweh. Acest nume al lui Dumnezeu apare de 6.823 de ori în Vechiul Testament. Așa cum am amintit deja, evreii mai aveau și un alt nume pentru Dumnezeu și anume: *Adonai* (Domnul, Stăpînul). El apare de 400 de ori în Vechiul Testament. Pe lângă aceste nume mai există în Biblie și un alt număr de termeni descriptivi care-L identifică pe Dumnezeu. El este caracterizat ca: *Domnul oștirilor*, măcar că astăzi nu se mai știe precis dacă aceste oștiri erau o referire la mulțimea îngerilor, la mulțimea evreilor sau la mulțimea stelelor de pe cer. O altă numire folosită pentru Dumnezeu a fost „Ehieh“, asemănătoare cu numele „Iahweh“. În Exodul 3:14 acest termen este tradus prin: „Eu sînt Cel ce sînt“. Thomas Reed este de părere că însemnătatea ei în idiomaticele evreiască este: „Voi fi tot ceea ce veți avea nevoie atunci cînd va fi nevoie“.¹ Un alt lingvist sugerează că acest nume ar fi „pecetea legămîntului prin care Dumnezeu se angajează să fie cu Israelul în toate veacurile care vor veni“.²

Dumnezeu este identificat și prin alte nume descriptive ca: Împăratul, Dătătorul Legii, Judecătorul, Stîncă, Cetățuia, Turnul de scăpare, Mîntuitorul, Păstorul, Răsplata cea foarte mare, Scutul, etc. Una dintre cele mai frumoase este: Sfîntul lui Israel, care apare de 30 de ori în text. Dumnezeu mai este descris și ca: Locul de scăpare al celui credincios.

Există trei perifraze compuse cu ajutorul numelui: Iahweh sau Iehova. *Iehova-lire* (Gen. 22:14) care înseamnă: „Domnul va purta de grijă“; *Iehova-Nisi* (Exod. 17:15), care înseamnă: „Domnul, steagul meu“; și *Iehova-Șalom* (Judecăt. 6:24), care înseamnă: „Domnul păcii“.

Noul Testament nu conține o asemenea varietate de nume pentru identificarea lui Dumnezeu. De fapt, în originalul grecesc este folosit un singur nume comun: *Theos*, care a fost tradus la noi prin: Dumnezeu. Mai este numit și *Cel Atotputernic* în 2 Corinteni 6:18, unde este de fapt un citat din Vechiul Testament, și încă în alte 9 locuri din cartea Apocalipsei. Tot cartea Apocalipsa îl mai numește și: *Alfa și Omega* (prima și ultima literă din alfabetul grecesc), cu semnificația de: „Cel dintîi și cel de pe urmă“.

---

(1) I.S.B.E. (James Orr, revizuită de Melvin G. Kyle; *The International Standard Bible Encyclopedia*, Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, în 5 volume, 1939), II, p.1254.

(2) Idem, II, p.1267.

O altă expresie care mai apare în Noul Testament este: *Kirios*, (Domnul), care era folosită în societate ca o formă de respect pentru oameni, dar și pentru Dumnezeu și chiar pentru Mesia. Isus este numit așa mai ales în epistole; de fapt, apostolul Pavel ne spune că: „Isus este Domnul!“ a fost una din primele proclamații din mărturisirea de credință creștină.¹

Probabil că cel mai duios nume dat lui Dumnezeu în Noul Testament este acela de *Tată*. Deși mai fusese folosit de câteva ori și în Vechiul Testament, acest termen este consacrat abia în Noul Testament pentru a ne descoperi ceva din natura lăuntrică a lui Dumnezeu și din intențiile pe care le are El cu oamenii. „Tată“, devine astfel numirea caracteristică a lui Dumnezeu în Noul Testament. Ea aduce cu ea o încărcătură de dragoste, de grijă, de tandrețe și de protecție și ne asigură de faptul că Dumnezeu este plin de bunăvoință și vrea să ne ia lângă Sine și să ne poarte de grijă.

Dintr-un alt punct de vedere, cele mai solemne declarații despre Dumnezeu din Noul Testament sînt următoarele trei: (1) Dumnezeu este Duh², (2) Dumnezeu este Lumină³, și (3) Dumnezeu este dragoste⁴. Apostolul Pavel obișnuiește să-L numească pe Dumnezeu: „Cel ce a înviat din morți pe Isus Hristos“⁵

3. ATRIBUTELE LUI DUMNEZEU

De-a lungul întregii istorii, strigătul omenirii a fost: Poate oare fi cunoscut Dumnezeu? Dacă ne întoarcem spatele revelației divine, răspunsul va rămîne pururi: Nu, așa ceva este imposibil!

Biblia ne spune că Dumnezeu a ales să ni Se descopere în două feluri: El ne-a dat o descoperire verbală prin intermediul anumitor persoane alese special pentru a scrie cărțile Scripturii și, în al doilea rînd, El ni S-a descoperit pe Sine deplin prin persoana și lucrarea Domnului Isus Hristos. Autorul epistolei către Evrei ne spune că:

*„După ce a vorbit în vechime părinților noștri prin prooroci, în multe rînduri și în multe chipuri, Dumnezeu, la sfîrșitul acestor zile, ne-a vorbit prin Fiul, pe care L-a pus moștenitor al tuturor lucrurilor, și prin care a făcut și veacurile“*⁶

---

(1) 1 Cor. 12:3.

(2) Ioan 4:24

(3) 1 Ioan 1:5

(4) 1 Ioan 4:8,16.

(5) Rom. 4:24; 8:11 10:9; etc.

(6) Evrei 1:1, 2.

Bineînțeles că nici o revelație scrisă nu va reuși vreodată să descrie complet o persoană, de aceea vom spune că numai Isus Hristos a reușit în mod desăvârșit să ni-L arate pe Dumnezeu. Iată ce îi spune El lui Filip: „De atîta vreme sînt cu voi, și nu M-ai cunoscut, Filipe? Cine M-a văzut pe Mine, a văzut pe Tatăl. Cum zici tu dar: Arată-ne pe Tatăl?”¹ Singura revelație desăvârșită a lui Dumnezeu ne-a fost adusă prin Hristos. Tot ceea ce poate și trebuie să cunoască omul despre Dumnezeu ne-a fost arătat în persoana și lucrarea Sa. Hristos este „chipul Dumnezeului nevăzut” (Col. 1:15, 19; 2:9). Filosofia omenească este foarte grăbită să sublinieze cît de dificil este, dacă nu imposibil, pentru Dumnezeu să intre într-o legătură cu omul aflat în perimetrul restrîns al istoriei (timp și spațiu). Biblia declară însă răspicat că Dumnezeu a făcut exact acest lucru: El, spirit infinit și perfect a intrat în istorie și a stabilit o legătură mîntuitoare cu oamenii. N-are nici un fel de importanță dacă omul este sau nu capabil să priceapă cum a fost cu puțință acest lucru. Biblia mărturisește clar că el s-a întîmplat, iar Domnul Isus este dovada supremă că Dumnezeu s-a apropiat de noi ca să ni Se descopere.

Sînt de părere că teologii n-au tratat încă suficient importanța întrupării lui Hristos și superioritatea revelației prin Fiul, față de orice altă formă de revelație verbală din istorie. Cred că ar trebui să stăruim mai mult asupra felului în care viața și faptele lui Hristos au ilustrat atribute din ființa divină, care ar fi rămas altfel doar niște simple abstracții verbale ale Scripturii.²

Unul dintre cele mai complete studii asupra atributelor lui Dumnezeu este acela realizat de teologul baptist: A. H. Strong (1836 – 1921).³ În general, doar cu cîteva mici modificări, studiul din acest capitol va urmări materialul furnizat de acest foarte studios comentator.

Strong împarte atributele lui Dumnezeu în două clase; cele care se aplică direct și particular numai lui Dumnezeu însuși fără să se reflecte asupra creaturilor Sale, numite din această cauză: atribute absolute sau netransmisibile, și cele care sînt manifestate de Dumnezeu în relația Sa nemijlocită cu lucrurile create, în special cu omenirea. Acestea din urmă poartă numele de: atribute transmisibile. Prin „atributele lui Dumnezeu” înțelegem bineînțeles: „anumite aspecte ale ființei divine în manifestările ei”. Mulțimea de atribute nu înseamnă că Dumnezeu este alcătuit din mai multe părți distincte care

---

(1) Ioan 14:9.

(2) James Hastings, *A Dictionary of Christ and the Gospels* (New York Charles Scribners Sons, 1908), p.139-143.

(3) *Lucrarea citată mai sus*, pp.243-303.

funcționează izolat, ci doar că, în descoperirea Lui de Sine, Dumnezeu ne-a lăsat să întrezărim anumite caracteristici ale divinității, ca un fel de scînteieri ale luminii cînd ea se întâlnește cu unduirile de la suprafața apei. Atributele sînt fațete diferite sau calități distincte ale personalității.

Atributele absolute

1. Unul dintre primele lucruri care trebuie accentuate cînd vorbim despre Dumnezeu este *spiritualitatea*. Dumnezeu este duh (spirit). Acesta este mesajul purtat spre noi de întreaga Scriptură și confirmat de Isus Hristos însuși. Prin acest lucru înțelegem că Dumnezeu nu este limitat de nici un fel de structură materială. El nu are trup, este invizibil. Această informație a Bibliei dă o lovitură de moarte panteismului păgîn care susține că Dumnezeu este în toate lucrurile create și se identifică cu creația. Dumnezeu nu este o parte a materiei. El nu este dependent de materie, ci locuiește în afara ei. Dumnezeu este creatorul materiei.

Scriptura Îl prezintă pe Dumnezeu ca fiind „un Dumnezeu viu”¹, „Dumnezeul cel viu”², „Cel ce are viața în Sine”³. Din această cauză, ca o revelație a lui Dumnezeu, Domnul Isus Hristos a putut să spună: „Eu sînt Calea, Adevărul și Viața. Nimeni nu vine la Tatăl decît prin Mine”.⁴

În timpul vieții Sale pămîntești, Domnul Isus s-a descoperit pe Sine ca izvor al vieții: atît spirituale, cît și fizice. El i-a spus fiului văduvei din Nain: „Tinerelule, scoală-te îți spun”. Mortul a șezut în capul oaselor și a început să vorbească. Isus l-a dat înapoi micii lui. Toți au fost cuprinși de frică, slăveau pe Dumnezeu, și ziceau: „Un mare proroc s-a ridicat între noi; și Dumnezeu a cercetat pe poporul Său!”⁵

Fiicei lui Iair i-a vorbit chiar în aramaica ei nativă, spunîndu-i: „Talita cumi”, care tălmăcit înseamnă: „Fetițo, scoală-te, îți zic!” Îndată fetița s-a sculat, și a început să umble; căci era de doisprezece ani. Ei au rămas încremeniți”.⁶

Celui care murise de patru zile, Isus i-a putut spune: „Lazăre, vino afară!” Și mortul a ieșit cu mîinile și cu picioarele legate cu fîșii de

---

(1) Ieremia 10:10.

(2) 1 Tesal. 1:9.

(3) Ioan 5:26.

(4) Ioan 14:6.

(5) Luca 7:14-16.

(6) Marcu 5:41, 42.

pînă, și cu fața înfășurată cu un ștergar. Isus le-a zis: „Deslegați-l, și lăsați-l să meargă”.¹

Dar Isus n-a avut putere numai asupra vieții biologice, El Și-a manifestat autoritatea și asupra vieții spirituale, luîndu-i pe păcătoși și transformîndu-i în sfinți. El l-a putut lua pe avarul Zacheu și l-a transformat într-un copil smerit al lui Dumnezeu, gata să-și îndrepte toate greșelile făcute.² El s-a putut apropia de un suflet chinuit ca acela al Mariei Magdalena, stăpînită de șapte draci, și a putut să-i redea nevinovăția și sănătatea.³ El l-a putut lua pe un om rudimentar și pripit ca pescarul Petru și l-a putut maturiza într-o stîncă duhovnicească așezată la temelia edificiului spiritual al Bisericii.⁴ Domnul Isus a putut lua un om pornit să persecute și să pedepsească ca Pavel și să-l transforme în cel mai mare misionar al tuturor timpurilor.⁵ Cu adevărat, Domnul Isus ni L- a arătat pe Tatăl în toată puterea Lui autoritară asupra vieții fizice și spirituale. El nu este numai o revelație a lui Dumnezeu, ci *Revelația însăși*, unica descoperire desăvîrșită a Tatălui.

2. Biblia ni-L prezintă pe Dumnezeu ca pe o *Personalitate* auto-suficientă și conștientă de sine. Aceasta înseamnă că Dumnezeu cunoaște, simte și are voință proprie. Mai înseamnă și că El alcătuiește planuri în Sine Însuși și le duce apoi la îndeplinire. Posibilitatea noastră de a-L cunoaște pe Dumnezeu este înlesnită de faptul că El ne-a făcut „după chipul și asemănarea Sa” și noi avem, ca și El, posibilitatea să gîndim, să înțelegem, să simțim procesele de voință. Omul este o personalitate de sine stătătoare și auto-determinată numai în sens relativ. Numai Dumnezeu este o astfel de personalitate în cel mai absolut sens al cuvîntului.

Faptul că Dumnezeu este o personalitate duce la concluzia că El este în stare să lucreze, să sfințească, să pedepsească, să răscumpere, să asculte rugăciunile, să mîngîie și să-i întărească pe aceia care fac parte din poporul Său. El poate deasemenea să poarte de grijă celor ce sînt ai Lui.⁶ Ca personalitate, cu Dumnezeu se poate dialoga în chip rațional prin rugăciune, nu prin tot felul de formule magice abracadabrante folosite în magie și în religiile păgîne neroditoare. El nu poate fi declanșat și obligat să acționeze prin formule secrete sau „parole mistice” și nu poate fi forțat să se înhame la propriile noastre

---

(1) Ioan 11:43, 44.

(2) Luca 19:8-10.

(3) Luca 8:2.

(4) Marcu 14:71; Mat. 16:13-20.

(5) 1 Cor. 15:9,10.

(6) Vezi cartea teologului Reformat G. C. Berkouwer: *The Providence of God* (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1952).

dorințe umane ambițioase. Iată ce spune Biblia despre practicile păgâne ne-creștine și despre concepțiile mistice din practicile religioase interzise prin legea lui Moise:

„După ce vei intra în țara pe care ți-o dă Domnul, Dumnezeuul tău, să nu te înveți să faci după urâciunile neamurilor acelora. Să nu fie la tine nimeni care să-și treacă fiul sau fiica lui prin foc, nimeni care să aibă meșteșugul de ghicitor, de cititor în stele, de vestitor al viitorului, de vrăjitor, de descântător, nimeni care să întrebe pe cei ce cheamă duhurile sau dau cu ghiocul, nimeni care să întrebe pe morți. Căci oricine face aceste lucruri este o urâciune înaintea Domnului; și din pricina acestor lucruri va izgoni Domnul, Dumnezeuul tău, pe aceste neamuri dinaintea ta. Tu să te ții în totul totului tot numai de Domnul Dumnezeuul tău. Căci neamurile acelea pe care le vei izgoni, ascultă de cei ce citesc în stele și de ghicitori; dar ție; Domnul Dumnezeuul tău, nu-ți îngăduie lucrul acesta“¹.

Ca personalitate, Dumnezeu respectă ființa umană creată și o lasă să-și exerseze liberă voința și capacitatea de alegere. Nu este adevărat că Dumnezeu este un fel de despot absolut care le-a fixat tuturor rolul predestinat pe care trebuie să-l joace în marea dramă a istoriei. O astfel de predestinare absolută ar fi transformat lumea într-un circ, și ar fi anihilat orice formă de responsabilitate personală din partea omului. Dumnezeu l-a creat pe om liber. Creatura poate zădărnici planul lui Dumnezeu cu privire la ea. Este scris că: „Oamenii setoși de sânge și de înșelăciune, nu vor ajunge nici jumătate din zilele lor“² și că „Frica de Domnul lungește zilele, dar anii celui rău sînt scurtați“³. Deasemenea despre poporul din timpul lui Hristos este scris că:

„... tot norodul care L-a auzit, și chiar vameșii au dat dreptate lui Dumnezeu, primind botezul lui Ioan; dar fariseii și învățătorii Legii au zădărnicit planul lui Dumnezeu pentru ei, neprimind botezul lui Ioan“⁴.

O a doua grupare de atribute absolute și netransmisibile are de a face cu *Infinitatea* lui Dumnezeu. Ea include existența de Sine sau

---

(1) Deut. 18:9-14.

(2) Psalm 55:23

(3) Prov. 10:27.

(4) Luca 9:29-30.

absoluta Lui independență ca ființă, imutabilitatea sau neschimbabilitatea Sa în ființă și natură și singularitatea sau unicitatea Sa.

3. *Existența de Sine* sau independența Lui absolută ca ființă înseamnă că Dumnezeu nu este determinat de nimic exterior în gândire¹, voință², putere³, înțelepciune⁴, etc. În acest context, trebuie spus că ceea ce-L pune în mișcare pe Dumnezeu, inundând deopotrivă toate celelalte atribute ale Sale, este dragostea⁵. Independența absolută nu înseamnă că Dumnezeu este un Suveran rece și fără simțire, ci mai degrabă că El este cineva în care ne putem încrede. Și asta ne dă și nouă stabilitate⁶. Dumnezeu este tot ceea ce are nevoie o ființă care se roagă sub dărmăturile cauzate de bombe: „Doamne, Dumnezeule, ai milă de mine și scapă-mă de aici“.

4. *Imutabilitatea* lui Dumnezeu sau neschimbabilitatea Lui înseamnă că El nu suferă alterări în caracterul și în natura Lui interioară. Dumnezeu nu evoluează. El nu se schimbă, ci rămâne întotdeauna la fel cu Sine însuși. Există foarte multe texte biblice care declară că Dumnezeu nu se schimbă⁷, și că în El nu este nici schimbare, nici umbră de mutare⁸. Dumnezeu este baza tuturor mîngîierilor noastre. „Prin aceasta vom cunoaște că sîntem din adevăr, și ne vom liniști inimile înaintea Lui, ori în ce ne osîndește inima noastră; căci Dumnezeu este mai mare decît inima noastră, și cunoaște toate lucrurile“⁹.

Iarăși trebuie să spunem că imutabilitatea lui Dumnezeu nu face în nici un fel rugăciunea noastră zadarnică. Ori de cîte ori ne rugăm după voia Lui El ne ascultă. Aici nu se pune problema să-L convingem pe Dumnezeu și să-L aliniem cu gândirea noastră limitată, ci să ne punem pe noi înșine într-o poziție și atitudine în care El să ne poată binecuvînta. Iată ce-i spune Dumnezeu lui Solomon:

„Dacă poporul Meu peste care este chemat Numele Meu se va smeri, se va ruga, și va căuta Fața Mea, și se va abate de la căile lui rele, îl voi asculta din ceruri, fi voi ierta păcatul, și-i voi tămădui țara“¹⁰.

---

(1) Rom. 11:33-36.

(2) Dan. 4:35; Rom. 9:19-21; Efes. 1:5; Apoc. 4:11.

(3) Psalm. 115:3.

(4) Psalm. 33:11.

(5) Exod. 20:6; 1 Ioan 4:8, 16.

(6) Psalm. 46.

(7) Mal. 3:6.

(8) Iacov 1:17.

(9) 1 Ioan 3:19, 20.

(10) 2 Cronici 7:14.

Biblia conține multe pasaje care par că neagă caracterul imutabil al lui Dumnezeu. Este vorba mai ales despre acele pasaje în care avem de a face cu „antropomorfisme“. Aceste figuri de stil sînt ocazii în care Dumnezeu infinit care locuiește în afara spațiului și timpului folosește expresii din anturajul și experiența omului pentru a Se face mai ușor înțeles. În unele dintre aceste ocazii găsim scris că lui Dumnezeu „i-a părut rău“¹, sau că El a trebuit să vină personal pe pămînt ca să vadă dacă ceea ce se auzise despre Sodoma era chiar așa². Ni se istorisește cum Dumnezeu a vrut inițial să distrugă Israelul sau cetatea Ninive, dar pocăința lor și părerea lor de rău L-au făcut să se răzgîndească și să renunțe³, etc. Aceste ocazii trebuiesc înțelese în contextul revelației întregii Scripturi, nu judecate fiecare în parte și răstălmăcite. De exemplu, Ieremia scrie că: „Dumnezeu s-a sculat dis de dimineată ca să le trimită prooroci...(traducerea românească diferă de original. - N.T.)“⁴, dar această expresie trebuie judecată în contextul psalmului care ne spune că Dumnezeu „nu dormitează, nici nu doarme“⁵.

5. Una dintre cele mai accentuate trăsături ale lui Dumnezeu în Biblie este *Unicitatea* Sa. Israelul nu a avut mai mulți dumnezei, cum aveau popoarele păgîne din jur. Ei au avut un Dumnezeu unic. Evreii știa că în afară de El nu există un altul⁶. La fel de solemn este și Noul Testament cînd declară răspicat că există doar un singur Dumnezeu⁷, un singur Dumnezeu adevărat⁸, nu este decît un singur Dumnezeu⁹, singurul Stăpînitor, Împăratul împăraților și Domnul domnilor¹⁰, etc. Apostolul Pavel declară: „Este un singur Dumnezeu, și este un singur mijlocitor între Dumnezeu și oameni: Omul Isus Hristos, care S-a dat pe Sine Însuși, ca preț de răscumpărare pentru toți“¹¹. Toate aceste afirmații dovedesc că politeismul, care ar spulbera unitatea universului, este în întregime nescriptural și neadevărat.

6. A treia grupare de atribute absolute sau netransmisibile se concentrează asupra *perfectiunii* divine. Perfectiunea sau desăvîrșirea are de a face cu calitățile ajunse la superlativ, și se referă bineînțeles

---

(1) Gen, 6:6

(2) Gen.18:21

(3) Iona 3:10.

(4) Ier 44:4.

(5) Psalm. 121:4.

(6) Deut. 6:4; Isaia 44:6.

(7) Ioan 5:44.

(8) Ioan 17:3.

(9) 1 Cor. 8:4.

(10) 1 Tim. 6:15.

(11) 1 Tim. 2:5, 6.

la caracterul moral al dumnezeirii. Cel dintâi dintre aceste atribute morale este ceea ce Strong numește: *adevăr*. Prin adevăr el nu înțelege ceva demn de crezare, ci faptul că ființa lui Dumnezeu și ceea ce știe El coincid întotdeauna. Adevărul este cunoașterea absolută a realității și el trebuie să fie în valoarea lui absolută ceva personal, căci Dumnezeu este o persoană. Iată de ce Domnul Isus a declarat fără nici un echivoc că El este adevărul.¹ Fiind de aceeași natură cu Dumnezeu, Fiul și-a putut însuși public unul din atributele Tatălui.

7. Al doilea atribut din sfera morală este *dragostea*. Și aici trebuie să facem o clarificare: dragostea despre care vorbim nu are nimic de a face cu mila sau cu bunătatea care se răsfrîng din iubirea lui Dumnezeu pentru oameni. Dumnezeu ar fi în continuare dragoste și dacă n-ar exista nici unom sau vreo altă creatură prin preajmă. Când spunem că Dumnezeu este dragoste spunem că între cele trei persoane ale Sfintei Treimi: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt există o relație specială de comuniune, respect și dăruire de Sine.² În mărețta rugăciune pe care o face pentru ucenicii Săi în Ioan 17, Domnul Isus vrea ca Tatăl să îi ducă și pe ei acolo unde va fi El pentru ca și ei să poată vedea slava Lui „slavă pe care Mi-ai dat-o Tu; fiindcă Tu M-ai iubit înainte de întemeierea lumii”³.

8. Cel de al treilea atribut din cadrul perfecțiunii morale este *sfințenia*. Aceasta se referă la nivelul moral superior absolut și la integritatea Celui ce este „Sfântul lui Israel”. În El nu există nici o umbră de păcat.

Se pare că rădăcina cuvîntului folosit pentru a defini sfințenia vine de la un termen care definește separarea. Prin aceasta se înțelege că Dumnezeu, în ființa și umblarea Sa, este total diferit față de limitările și păcatul pe care-l experimentează omul pe pămînt. Acest caracter al sfințeniei lui Dumnezeu face ca ea să fie asociată cu unicitatea divină⁴. Dumnezeu este minunat în sfințenie⁵. Când Isaia a avut acea extraordinară vedenie în Templu, el i-a auzit pe serafimi strigînd unul către altul: „Sfînt, sfînt, sfînt este Domnul oștirilor! Tot pămîntul este plin de măreția Lui”⁶. Pentru că Dumnezeu este sfînt în cel mai absolut sens, este normal ca tot El să fie izvorul legii morale ca standard unic pentru ceea ce este bine sau rău. Dumnezeu nu este bun în sensul că El însuși se subordonează unei legi superioare Lui, ci mai degrabă

---

(1) Ioan 14:6.

(2) Strong, opera citată, p.260.

(3) Ioan 17:24.

(4) 1 Sam. 2:2.

(5) Exod. 15:11.

(6) Isaia 6:3.

ceea ce este El în natura și manifestările Lui determină ceea ce este bun sau rău. Sfânt este ceea ce se află în acord cu intenția lui Dumnezeu și cu natura Lui separată în mod desăvârșit de păcat și fărădelege.

Atributele transmisibile

Cea mai mare parte a Bibliei nu se ocupă cu atributele absolute ale lui Dumnezeu, care tind să pară mai mult sau mai puțin abstracții filosofice pentru mintea umană, ci cu atributele Lui transmisibile, adică cu acea parte din Dumnezeu pe care o putem cunoaște din relația pe care o are El cu creaturile din timp și spațiu, și mai ales cu omul.

9. Dumnezeu este veșnic. În contrast cu ființele umane care se nasc și mor după ce petrec o perioadă aproximativ scurtă în viața terestră, Dumnezeu a existat dintotdeauna și întotdeauna va continua să existe. De obicei Biblia nu exprimă acest adevăr în forma unei propoziții filosofice, ci îl ilustrează în termenii concreți ai realității înconjurătoare. Iată-l de exemplu pe psalmist, care în loc să spună că Dumnezeu trăiește în afara timpului, exclamă:

„Doamne, Tu ai fost locul nostru de adăpost, din neam în neam. Înainte ca să se fi născut munții și înainte ca să se fi făcut pământul și lumea, din veșnicie în veșnicie, Tu ești Dumnezeu!”¹.

Iată deci că Dumnezeu a existat înainte ca să se fi născut munții, și El va continua să existe din veșnicie în veșnicie. El a existat înainte de facerea pământului:

„Tu ai întemeiat în vechime pământul, și cerurile sînt lucrarea mîinilor Tale. Ele vor pieri, dar Tu vei rămînea; toate se vor învechi ca o haină; le vei schimba ca pe un veșmînt, și se vor schimba. Dar Tu rămîi Acelaș, și anii Tăi nu se vor sfîrși.”².

Acesta este motivul pentru care Vechiul Testament îl numește pe Dumnezeu „cel dintîi și cel de pe urmă”³, iar Noul Testament folosește fraza: „Alfa și omega”⁴. Am arătat deja că Domnul Isus a vorbit despre slava pe care o avea înainte de întemeierea lumii⁵. El le-a mai spus

---

(1) Psalm. 90L1, 2.

(2) Psalm. 102:25-27.

(3) Isaia 41:4.

(4) Apoc. 1:8.

(5) Ioan 17:24.

iudeilor: „Adevărat, adevărat vă spun că, mai înainte ca să se fi născut Avraam, sînt Eu”¹, iar în Apocalipsa lui Ioan, Hristosul proslăvit declară: „Nu te teme! Eu sînt Cel dintîi și Cel de pe urmă, Cel viu. Am fost mort, și iată că sînt viu în vecii vecilor. Eu țin cheile morții și ale Locuinței morților”².

Pentru că Dumnezeu este veșnic, apostolul Petru poate să spună că la Domnul o zi este ca o mie de ani și o mie de ani este ca o zi³. Dumnezeu nu este limitat de nici o graniță a timpului. La gîndul acesta, credinciosul poate să tresalte de bucurie știind că viitorul său este asigurat și pentru viața aceasta și pentru cea viitoare.

10. Dacă în relație cu timpul, Dumnezeu este veșnic, în relație cu spațiul, Dumnezeu este *omniprezent*. Prin aceasta înțelegem că El poate fi prezent pretutindeni în același timp. În rugăciunea lui de dedicare a clădirii Templului, Solomon mărturisește despre Dumnezeu: „Dar ce! Va locui oare cu adevărat Dumnezeu pe pămînt? Iată că cerurile și cerurile cerurilor nu pot să Te cuprindă; cu cît mai puțin casa aceasta pe care Ți-am zidit-o eu!”⁴ Apostolul Pavel le spune filosofilor de pe colina lui Marte că: „În El avem viața, mișcarea și ființa!”⁵ Unul dintre psalmiști exprimă acest adevăr al omniprezenței lui Dumnezeu printr-o ilustrație măiastră:

„Unde mă voi duce departe de Duhul Tău, și unde voi fugi departe de Fața Ta? Dacă mă voi sui în cer, Tu ești acolo; dacă mă voi culca în locuința morților, iată-Te și acolo; dacă voi lua aripile zorilor, și mă voi duce să locuiesc la marginea mării, și acolo mîna Ta mă va călăuzi, și dreapta Ta mă va apuca”⁶.

Este de la sine înțeles că mintea omenească nu poate pătrunde pe deplin imensitatea acestor atribute ale lui Dumnezeu. Cine ar putea spune că înțelege omniprezența? Omul nu poate pricepe cum se face că Dumnezeu este instantaneu pretutindeni. O făptură umană are capacitatea de a-și concentra atenția asupra unui număr finit de persoane sau evenimente. Dacă un mic grup de oameni stau înaintea lui, omul îi poate ține sub observare. Dar dacă numărul lor crește, să zicem la cîteva mii sau zeci de mii, atunci omul nu-i mai poate observa decît ca pe o mulțime uniformă de chipuri din care va remarca cînd și cînd unele fețe mai deosebite. Dumnezeu însă poate să ne țină sub

---

(1) Ioan 8:58.

(2) Apoc. 1:17, 18.

(3) 2 Petru 3:8.

(4) 1 Împărați. 8:27.

(5) Fapte 17:28.

(6) Psalm. 139:7-10.

observație pe toți, oricît de mulți am fi, și felul Lui de a ne cunoaște este chiar înfinit superior felului în care ne putem noi cunoaște unul pe altul. N-a fost numai o figură de stil atunci cînd poetul Tennyson a exclamat: Tu îmi ești mai aproape ca propria-mi suflare și mai la îndemînă ca mîinile și picioarele¹. Expresii antropomorfe ca acelea care zic că Dumnezeu locuiește în ceruri fac aluzie nu la îndepărtarea lui Dumnezeu de oameni, ci la înălțarea Lui în slavă.²

Pentru că Domnul Isus este imaginea desăvîrșită a Tatălui, El le-a putut promite ucenicilor că: „Acolo unde sînt doi sau trei adunați în Numele Meu, sînt și Eu în mijlocul lor”³. Această veste despre omniprezența lui Dumnezeu îi dă celui credincios un sentiment de siguranță și încredere. căci se știe în atenția perpetuă a Tatălui prin grija Fiului și prin prezența neîntrepută a Duhului Sfînt. Credincioșii nu sînt niciodată „singuri”. Acesta este un adevăr minunat, dar nici el nu poate fi experimentat decît de aceia care pot trece dincolo de înțelegerea intelectuală seacă, ajungînd prin citirea Cuvîntului, meditație și rugăciune să trăiască o viață de reală părăsire cu Domnul.

11. Un alt atribut dumnezeiesc pe care ni-l dezvăluie Biblia este *omniștiința*. Noi spunem că Dumnezeu este atotștiutor. Această caracteristică a Lui se manifestă în domeniul memoriei, cunoștinței prezente și a preștiinței. Dumnezeu cunoaște toate lucrurile deplin și dintr-o dată. El nu are nevoie de un proces de gîndire pentru a cunoaște. Cunoașterea Sa este instantanee. Sigur că și acest adevăr ar putea rămîne dincolo de marginile înțelegerii noastre dacă nu am căuta să-l ilustrăm cu ceva concret din Scriptură. În Psalmi scrie că Dumnezeu cunoaște toate stelele⁴, Domnul Isus ne spune că Dumnezeu se îngrijește de fiecare vrabie⁵, El poate supraveghea și dirija activitatea tuturor oamenilor⁶, cunoscîndu-le fiecareia inima,⁷ știind de ce are nevoie fiecare⁸, căci este la curent cu toate evenimentele viitoare⁹, și ne-a numărat chiar și numărul firelor de păr de pe cap¹⁰. Pentru că Domnul Isus este asemenea lui Dumnezeu, Ioan nu se sfiește să declare că: „El n-avea trebuință să-l facă cineva mărturisiri despre

---

(1) Strong, Opera citată, p.280.

(2) Psalm. 123:1.

(3) Mat. 18:20.

(4) Psalm. 147:4.

(5) Mat. 10:29.

(6) Psalm 33:13-15.

(7) Fapte 15:18.

(8) Mat. 6:8.

(9) Isaia 46:9,10.

(10) Mat. 10:30.

niciun om, fiindcă El însuși știa ce este în om⁽¹⁾. Împrejurarea în care Domnul Isus îi spune lui Natanael că l-a văzut „mai înainte ca să-l cheme Filip, când era sub smochin”⁽²⁾, poate și ea servi ca o ilustrație a omniștiinței divine în activitatea mesianică a Domnului Isus. (Separat de lucrarea Sa mesianică, se pare că în toate celelalte privințe Domnul Isus se redusese pe Sine la dimensiunile și neputințele omenești.⁽³⁾)

Proclamînd omniștiința divină, psalmistul strigă:

„Doamne, Tu mă cercetezi de aproape și mă cunoști, știi când stau jos și când mă scol, și de departe îmi pătrunzi gîndul. Știi când umblu și când mă culc, și cunoști toate căile mele. Căci nu-mi ajunge cuvîntul pe limbă, și Tu, Doamne, îl și cunoști în totul. Tu mă înconșori pe dinapoi și pe dinainte, și-Ți pui mîna peste mine. O știință atît de minunată este mai presus de puterile mele; este prea înaltă ca s-o pot prinde”⁽⁴⁾.

12. Dumnezeu este *omnipotent*, adică El este în stare să-și ducă la îndeplinire orice plan pe care-l făurește. Noi spunem că Dumnezeu este atotputernic. Acest atribut dumnezeiesc nu înseamnă că El va căuta să facă orice fel de lucruri. Cineva întreba dacă Dumnezeu ar putea face o piatră atît de mare încît El însuși să nu o poată ridica. O asemenea exprimare este lipsită de logica elementară. Dumnezeu nu va face niciodată lucruri care să-L nege pe El însuși. Tot așa, Dumnezeu nu poate să mintă⁽⁵⁾, sau să se tăgăduiască pe Sine⁽⁶⁾, ori să nu-și țină promisiunile⁽⁷⁾. El este un Dumnezeu credincios Sie însuși. Într-un anumit sens, Dumnezeu și-a limitat puterea atunci cînd a acordat libertate omului. Această situație a permis ca în universul lui Dumnezeu să poată apare împotrivirea față de Dumnezeu și posibilitatea omului de a zădărnici planurile lui Dumnezeu cu privire la ei, ca în cazul fariseilor și cărturarilor care au refuzat botezul lui Ioan⁽⁸⁾.

---

(1) Ioan 2:25.

(2) Ioan 1:45-49.

(3) Marcu 11:12, 13.

(4) Psalm. 139:1-6.

(5) Iacov 1:13.

(6) 2 Tim. 2:13.

(7) Tit 1:2.

(8) Luca 7:30.

Dumnezeu îi reamintește lui Avraam de omnipotența Sa atunci când îl întreabă: „Este oare ceva prea greu pentru Domnul?”¹ Iar psalmistul declară: „Dumnezeul nostru este în cer, El face tot ce vrea”².

Domnul Isus ne spune că „la Dumnezeu toate lucrurile sînt cu putință”³. Apostolul Pavel ne spune că Dumnezeu face toate după sfatul voiei Sale⁴; și vrea ca toți credincioșii să-și dea seama că această putere nemărginită a lui Dumnezeu este acum la lucru în noi⁵. Dumnezeu poate să facă mult mai mult decît putem noi crede sau gîndi.⁶ În Noul Testament, și mai ales în epistolele lui Pavel, puterea lui Dumnezeu este supranumită și puterea care L-a înviat din morți pe Hristos⁷. Ilustrația supremă a nemaipomenitei puteri a lui Dumnezeu a fost manifestată în faptul că El a putut să-l învieze pe Isus dintre cei morți. Un astfel de Dumnezeu care poate da viață unui om mort, va putea cu ațît mai mult să-i facă pe cei credincioși să reziste înaintea ispitelor! Omnipotența lui Dumnezeu este temelia siguranței mîntuirii noastre și argumentul încrederii și optimismului nostru.

Credința în omnipotența lui Dumnezeu nu-l scutește însă pe cel credincios să treacă prin suferințe și persecuții. Cu ocazia unui îndemn dat pentru stăruința în rugăciune, Domnul Isus face aluzie la sfinții care „strigă zi și noapte înaintea Lui”⁸. Dumnezeu nu găsește întotdeauna de bine să sară imediat în ajutorul oricărui creștin care trece printr-o situație dificilă. Uneori, El îngăduie chiar ca să fie slăvit prin martirajul celor care-L reprezintă. Toți creștinii trec și ei prin suferințele de care au parte în general oamenii: boală, accidente, „moarte prematură”, lipsuri materiale, etc. Creștinismul nu este prin urmare un mod de a scăpa de toate necazurile și suferințele vieții pămîntești, ci o calitate nouă și lăuntrică a vieții spirituale care ne dăruiește pace în mijlocul încercărilor și biruință asupra descurajării și suferinței. Chiar și o citire superficială a capitolului 11 din epistola către Evrei ne va indica faptul că cei care au credință nu scapă întotdeauna de suferințe: ba parcă înmulțește numărul lor și le mărește intensitatea! Și totuși cît de frumos sună cuvintele lui Isaia:

„Dacă vei trece prin ape, Eu voi fi cu Tine; și rîurile nu te vor îneca; dacă vei trece prin foc, nu te va arde, și flacăra nu te va

---

(1) Gen. 18:14.

(2) Psalm 115:3.

(3) Matei 19:26.

(4) Efes. 1:11.

(5) Efes. 1:19.

(6) Efes. 3:20.

(7) Rom. 6:4; 8:11.

(8) Luca 18:7.

aprinde. Căci Eu sînt Domnul, Dumnezeuul tău, Sfîntul lui Israel, Mîntuitorul tău!”⁽¹⁾

Este foarte greu să pătrundem gîndul lui Dumnezeu și să înțelegem felul în care ne poartă El de grijă. Uneori El ne scapă din primejdie, alteori El ne izbăvește prin primejdie. Elihu mărturisește în cartea lui Iov că „Dumnezeu scapă pe cel nenorocit prin nenorocirea lui“ (Iov 36:15). Există o mulțime de alte pasaje care pot fi citate ca o dovadă a abilității lui Dumnezeu să izbăvească. Iată ce frumos scrie Psalmistul:

„O mie să cadă alături de tine, și zece mii la dreapta ta, dar de tine nu se va apropia. Doar vei privi cu ochii și vei vedea răsplătirea celor răi”⁽²⁾.

Și totuși, un alt psalm, atribuit lui Asaf, mărturisește zbuciumul prin care a trecut omul lui Dumnezeu cînd a văzut că celor răi le merge bine, iar sfinții Domnului trec mereu prin necazuri:

„Căci în fiecare zi sînt lovit, și în toate diminețile sînt pedepsit”⁽³⁾.

După ce face o incursiune asupra suveranității lui Dumnezeu în istorie așa cum iese ea în evidență din felul în care s-a purtat El cu evreii și cu Neamurile, apostolul Pavel nu se poate opri să nu exclame:

„O, adîncul bogăției, înțelepciunii și științei lui Dumnezeu! Cît de nepătrunse sînt judecățile Lui, și cît de neînțelese sînt căile Lui!”⁽⁴⁾

Toate acestea ne duc spre două concluzii clare: cea dintîi este că cel credincios știe că Dumnezeu poate să facă absolut orice vrea, iar a doua este că din poziția noastră limitată nu vom putea niciodată să înțelegem de ce face Dumnezeu ceea ce face. Va trebui mereu să ne întrebăm de ce ia Dumnezeu viața unei tinere mame, de ce moare un bărbat în floarea vîrstei, de ce îngăduie El ca națiuni pornite la rău să asuprească alte neamuri, etc. Dumnezeu este singurul stăpîn pe destinele oamenilor, iar noi sîntem doar niște creaturi total

---

(1) Isaia 43:2, 3.

(2) Psalm. 91:7, 8.

(3) Psalm. 73:14.

(4) Rom. 11:33.

dependente de El. Mîngîierea pe care o avem este faptul că știm că Dumnezeu este bun și că El ne vrea binele. Iov se sprijină pe această credință atunci cînd spune: „Domnul a dat, și Domnul a luat, binecuvîntat fie Numele Domnului!”¹

Domnul Isus a manifestat atotputernicia divină atunci cînd a înmulțit pîinile², cînd a preschimbato apa în vin³, cînd a potolit furtuna⁴, cînd a umblat pe ape⁵, cînd l-a vindecat pe cel bolnav⁶, cînd a redat vederea orbului⁷, cînd a alungat demonii⁸ și cînd a trimis Duhul Sfînt în ziua de Rusalii⁹.

13. Omul se poate rezema deplin pe Domnul și pe promisiunile Sale. Dumnezeu este credincios în vorbă și în faptă. Atributele tranzitive manifestate de Dumnezeu în relația Lui cu oamenii sînt *credincioșie* și *adevăr*. În multe părți din Scriptură se află scris că:

„Dumnezeu nu este un om ca să mintă,

Nici fiu al omului, ca să-I pară rău.

Ce a spus, oare nu va face?

*Ce a făgăduit oare, nu va împlini?”*¹⁰

Noul Testament declară și el că nu este cu putință ca Dumnezeu să mintă și nu se poate ca El să nu-și țină cuvîntul¹¹. Dumnezeu este întotdeauna credincios; adică El nu-i va părăsi niciodată pe aceia care și-au pus nădejdea în El.¹² Credincioșia lui Dumnezeu este asigurarea noastră că cei credincioși vor ajunge în cer. Pavel putea privi deja înainte spre ziua în care se va înfîlîni cu cei convertiți în slavă, nu pentru că avea încredere în calitățile lor, ci pentru că se încredea în credincioșia divină.¹³

Pentru că Domnul Isus este descoperirea lui Dumnezeu, toate făgăduințele lui Dumnezeu sînt în El „da” și „Amin”¹⁴. La mormîntul lui Lazăr, cînd Marta s-a împotrivit intenției lui Hristos de a ridica piatra de la gura mormîntului pe motiv că trecuseră deja patru zile,

---

(1) Iov 1:21.

(2) Ioan 6:5-14.

(3) Ioan 2:1-11.

(4) Marcu 4:35-41.

(5) Marcu 6:46-50.

(6) Marcu 6:56.

(7) Luca 7:21.

(8) Marcu 1:32-34.

(9) Fapte 2:1-6, 32, 33.

(10) Num. 23:19.

(11) Tit 1:2; 2 Tim. 2:13; Evrei 6:17, 18.

(12) Evrei 13:5.

(13) 1 Cor. 1:7-9; Filip. 1:6.

(14) 2 Cor. 1:20.

Domnul Isus a muștrăat-o cu blîndețe spunîndu-i: „Nu ți-am spus că, dacă vei crede, vei vedea slava lui Dumnezeu?”¹

În aceste zile de complet relativism și incertitudine, cuvintele Domnului Isus ne sînt ca o ancoră pentru suflet. Cuvîntul lui Dumnezeu este demn de încredere pentru că Domnul Dumnezeu nostru este un Dumnezeu în care ne putem pune încrederea. Într-o exclamație retorică, printr-o exagerare voită, apostolul Pavel strigă: „Dumnezeu să fie găsit adevărat și toți oamenii să fie găsiți mincinoși.”² Aceasta într-un pasaj în care este subliniată încă o dată absoluta credințioasă divină.

14. Atributul central în ființa lui Dumnezeu este *dragostea*. Apostolul Ioan declară că Dumnezeu este dragoste.³ Prin dragostea lui Dumnezeu, Biblia înțelege acea pornire plină de bunătate și de bunăvoință a Lui față de lume, care L-a determinat să-L dea pînă și pe Fiul Său la moarte pentru ca noi să fim mîntuiți. „Fiindcă atît de mult a iubit Dumnezeu lumea că a dat pe singurul Lui Fiu, pentru ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică. Dumnezeu, în adevăr, n-a trimis pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca lumea să fie mîntuită prin El.”⁴ Apostolul Pavel spune că sînt puțini aceia care să fie gata să-și dea viața pentru prietenii lor, „dar Dumnezeu își arată dragostea față de noi prin faptul că, pe cînd eram noi încă păcătoși, Hristos a murit pentru noi.”⁵ Golgota devine astfel pentru noi asigurarea că Dumnezeu ne iubește și că El ne va da tot ceea ce este spre binele nostru: „El, care n-a cruțat nici chiar pe Fiul Său, ci L-a dat pentru noi toți, cum nu ne va da fără plată, împreună cu El, toate lucrurile.”⁶ Apostolul Ioan face din exemplul dat de Dumnezeu prin jertfirea lui Hristos un îndemn ca și noi să trăim în dragoste:

„Prea iubiților, să ne iubim unii pe alții; căci dragostea este de la Dumnezeu. Și oricine iubește, este născut din Dumnezeu, și cunoaște pe Dumnezeu. Cine nu iubește, n-a cunoscut pe Dumnezeu; pentru că Dumnezeu este dragoste. Dragostea lui Dumnezeu față de noi s-a arătat prin faptul că Dumnezeu a trimis în lume pe singurul Său Fiu, ca noi să trăim prin El. Și dragostea stă nu în faptul că noi am iubit pe Dumnezeu, ci în faptul că El ne-a iubit pe

(1) Ioan 11:40.

(2) Rom. 3:4.

(3) 1 Ioan 4:8, 16.

(4) IOan 3:16, 17.

(5) Rom. 5:8.

(6) Rom. 8:32.

noi, și a trimis pe Fiul Său ca jertfă de ispășire pentru păcatele noastre. Prea iubiților, dacă astfel ne-a iubit Dumnezeu pe noi, trebuie să ne iubim și noi unii pe alții.”¹

Apostolul Pavel ne atrage atenția asupra zilelor nelegiuite dinaintea întâlnirii noastre cu Hristos și adaugă:

„Dar, când s-a arătat bunătatea lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, și dragostea Lui de oameni, El ne-a mântuit, nu pentru faptele făcute de noi în neprihănire, ci pentru îndurarea Lui, prin spălarea nașterii din nou și prin înnoirea făcută de Duhul Sfânt, pe care L-a vărsat din belșug peste noi, prin Isus Hristos, Mântuitorul nostru; pentru ca odată socotiți neprihăniți prin harul Lui, să ne facem în nădejde, moștenitori ai vieții veșnice.”² În aceeași idee el mai scrie: „Între ei eram și noi toți odinioară, când trăiam după poftele firii noastre pămîntești, când făceam voile firii pămîntești și ale gândurilor noastre, și eram din fire copii ai mîniei, ca și ceilalți. Dar Dumnezeu, care este bogat în îndurare, pentru dragostea cea mare cu care ne-a iubit, măcar că eram morți în greșelile noastre, ne-a adus la viață împreună cu Hristos (prin har sînteți mîntuiți).

El ne-a înviat împreună, și ne-a pus să ședem împreună în locurile cerești, în Hristos Isus, ca să arate în veacurile viitoare nemărginita bogăție a harului Său, în bunătatea Lui față de noi în Hristos Isus. Căci prin har ați fost mîntuiți, prin credință. Și aceasta nu vine de la voi; ci este darul lui Dumnezeu. Nu prin fapte, ca să nu se laude nimeni.”³

Apostolul Petru tresaltă de bucurie când scrie: „Binecuvîntat să fie Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Isus Hristos, care, după îndurarea Sa cea mare, ne-a născut din nou prin învierea lui Isus Hristos din morți, la o nădejde vie, și la o moștenire nestricăcioasă și neîntinată, și care nu se poate veșteji, păstrată în ceruri pentru voi.”⁴ Pînă și pocăința noastră este prezentată ca un răspuns adecvat dat bunătății divine: „Sau disprețuiești tu bogățiile bunătății, îngăduinței și îndelungei Lui răbdări? Nu vezi tu că bunătatea lui Dumnezeu te îndeamnă la pocăință?”⁵

Scriptura ne învață că atributul central din ființa lui Dumnezeu este această dragoste mîntuitoare care s-a manifestat prin faptul că Dum-

---

(1) 1 Ioan 4:7-11.

(2) Tit 3:4-7.

(3) Efes. 2:3-9.

(4) 1 Petru 1:3, 4.

(5) Rom. 2:4.

nezeu L-a dat pe Fiul Său să moară la Golgota. Apostolul Pavel le-a reamnitit că Dumnezeu este acela care ne-a dăruit tuturor „viața, suflarea și toate lucrurile.”⁽¹⁾ iar păgînilor din Listra le-a declarat că Dumnezeu „nu S-a lăsat fără mărturie, întrucît v-a făcut bine, v-a trimis ploi din cer, și timpuri roditoare, v-a dat hrană din belșug, și v-a umplut inimile de bucurie.”⁽²⁾ Domnul Isus i-a învățat pe ucenicii Săi să-și iubească dușmanii dacă vor să semene cu Tatăl lor din ceruri „care face să răsără soarele și peste cei buni și peste cei răi.”⁽³⁾ Biblia proclamă bunătatea lui Dumnezeu, așa cum se manifestă ea în evenimentele vieții de fiecare zi.

În nici un alt aspect al vieții Lui nu seamănă Domnul Isus mai mult cu Dumnezeu ca în acela al dragostei. Hristos a iubit copilașii, i-a primit la Sine și i-a binecuvîntat.⁽⁴⁾ El și-a arătat dragostea față de cei ciungi și șchiopi vindecîndu-i pe toți care au venit la El.⁽⁵⁾ Dragostea Lui s-a revărsat chiar și asupra femeii pline de păcate care s-a apropiat de El, i-a udat picioarele cu lacrimile ei și i le-a sters cu părul capului ei.⁽⁶⁾ El a izbucnit în lacrimi de compasiune la gîndul că Ierusalimul avea să fie pedepsit curînd pentru împietrirea lor împotrivoare.⁽⁷⁾ Iubirea Lui a fost într-atît de mare încît s-a rugat chiar și pentru cei ce-L răstigneau, zicînd: „Tată, iartă-i căci nu știu ce fac.”⁽⁸⁾ Chiar și în agonia Lui sfișietoare, s-a aplecat spre tîlharul pocăit și i-a promis plin de iubire: „Astăzi vei fi cu Mine în rai.”⁽⁹⁾ Cînd Ioan Botezătorul era bîntuit de crivățul îndoielilor în închisoare, Domnul Isus i-a trimis răspuns înapoi, proclamînd mesianitatea lucrării Lui prin lucrările iubirii: „Duceți-vă de spuneți lui Ioan ce auziți și ce vedeți: Orbii își capătă vederea, șchiopii umblă, leproșii sînt curățiți, surzii aud, morții înviază, și săracilor li se propovăduiește Evanghelia.”⁽¹⁰⁾

Una dintre cele mai evidente dovezi despre depravarea și păcatul omenirii este ignoranța generală și indiferența cu care răspunde la inițiativele dragostei lui Dumnezeu. Chiar și la convertire, omul de pe stradă este mai convins de mînia lui Dumnezeu, decît de bunătatea Sa. Abia după ce „pruncul în Hristos” începe să crească și să se

---

(1) Fapte 17:25.

(2) Fapte 14:17.

(3) Mat. 5:45.

(4) Mat. 19:13-15.

(5) Marcu 6:56.

(6) Luca 7:36-50.

(7) Luca 19:41-44.

(8) Luca 23:34.

(9) Luca 23:43.

(10) Mat. 11:4, 5.

maturizeze, el începe să devină din ce în ce mai conștient de dragostea pe care i-o poartă Dumnezeu în Hristos, și de lucrările minunate pe care le lucrează această dragoste în viața lui de fiecare zi. Chiar și pedepsele primite din partea lui Dumnezeu încep atunci să fie văzute ca dovezi ale iubirii Lui și ca o confirmare că am fost primiți de Dumnezeu ca și copii ai Lui.¹ Purtarea crucii nu a fost numai lucrarea iubirii în viața lui Hristos, ea trebuie să fie și semnul uceniciei noastre în dragoste², și orice îngăduie Dumnezeu să vină în viața noastră trebuie privit ca o dovadă a dragostei pe care o poartă Dumnezeu pentru cei sfinți:

„Căci Domnul pedepsește pe cine-l iubește, și bate cu nuiua pe orice fiu pe care-l primește.”³

Această dragoste mîntuitoare este ceea ce-l face pe un tată să nu poată renunța la fiul nevrednic care și-a făcut de rîs familia. Domnul Isus a spus pilda fiului risipitor⁴ tocmai ca să combată atitudinea arogantă și disprețuitoare a fariseilor care-L condamnau pentru că îi primea pe cei păcătoși și stătea la masă cu ei. Mai întîi, Domnul Isus le-a spus pilda cu oaia pierdută și cu leul pierdut, iar apoi a atrecut la istoria cu omul care avea doi fii, dintre care cel mai tînăr a cerut de la tatăl său partea sa de avere și a plecat într-o țară îndepărtată unde a risipit tot ce avea într-o viață ușuratică. Cînd a început să ducă lipsă, „fiul risipitor” și-a venit în fire și și-a zis: „Mă voi scula, mă voi duce la tatăl meu și-i voi spune: „Tată, am păcătuit împotriva cerului și împotriva ta. Nu mai sînt vrednic să mă chem fiul tău; fă-mă ca pe unul din argații tăi.”⁵

Dar dragostea tatălui veghea în așteptare. El l-a zărit de departe pe fiul care se întorcea acasă, i s-a făcut milă de el, a alergat de a căzut pe grumazul lui, și l-a sărutat mult. Fiul i-a zis: „Tată, am păcătuit împotriva cerului și împotriva ta, nu mai sînt vrednic să mă chem fiul tău”. Dar tatăl a zis robilor săi: „Aduceți repede haina cea mai bună, și îmbrăcați-l cu ea; puneți-i un inel în deget, și încălțămintea în picioare. Aduceți vițelul cel îngrășat, și tăiați-l. Să mîncăm și să ne veselim; căci acest fiu al meu era mort, și a înviat; era pierdut și a fost găsit”. Fratelui mai mare (care avea atitudinea răutăcioasă și disprețuitoare a fariseilor și era mînios în toiul sărbătorii) tatăl i-a spus:

---

(1) Evrei 12:5-11.

(2) Marcu 8:34, 35.

(3) Evrei 12:6.

(4) Luca 15:11-32.

(5) Luca 15:18, 19.

„Trebuia să ne veselim și să ne bucurăm, pentru că acest frate al tău era mort, și a înviat, era pierdut și a fost găsit.”¹

Noul Testament scoate foarte mult în relief dragostea mântuitoare a lui Dumnezeu pentru că ia foarte în serios învățătura despre păcat și despre consecințele lui. Oamenii de astăzi nu mai bagă în seamă grozăvia păcatului și de aceea dragostea mântuitoare are o așa mică importanță pentru ei. Ei cred că dacă Dumnezeu este dragoste, El nu va pedepsi cu asprime pe cei ce-I calcă voia sfântă, dar nimic nu este mai departe de adevăr și nimic nu contrazice mai mult revelația Scripturii. Biblia vorbește peste tot despre seriozitatea păcatului și amintește despre cumplita mînie a lui Dumnezeu; și asta chiar în pasajele în care se vorbește despre dragoste. Romani 5 spune că dovada supremă a dragostei stă în faptul că Dumnezeu l-a trimis pe Fiul Său ca să moară pentru omenirea pierdută. Dar el nu continuă prin a spune: „Atunci omenirea nu mai trebuie să se teamă de judecata divină”. Dimpotrivă, apostolul continuă spunînd că cei mîntuiți prin sîngele lui Hristos „vor fi mîntuiți prin El de mînia lui Dumnezeu.”² Dragostea lui Dumnezeu și mînia Lui sînt realități care trebuie păstrate în echilibru. A predica numai despre mînia Lui înseamnă a-i duce pe oameni la disperare, dar a vorbi despre Dumnezeu doar ca despre a ființă dulceagă pe care o poate batjocori și sfida oricine înseamnă o blasfemie. „Cine crede în Fiul, are viața veșnică; dar cine nu crede în Fiul, nu va vedea viața, ci mînia lui Dumnezeu rămîne peste el.”³ Apostolul Pavel ne avertizează: „Nu vă înșelați: „Dumnezeu nu se lasă să fie batjocorit. Ce seamănă omul, aceea va și secera.”⁴ Nu va fi nici un fel de convertire în masă în generația noastră dacă nu va fi mai întîi o reînnoită convingere despre grozăvia păcatului, despre mînia lui Dumnezeu și despre uimitoarea adîncime a dragostei mîntuitoare a lui Dumnezeu față de toți aceia care sînt în Isus Hristos. Numai cel care a întrezărit tragedia păcatului său și apoi a gustat ceva din măreața iubire divină poate să strige împreună cu apostolul:

„Mulțumiri fie aduse lui Dumnezeu pentru darul Lui nespus de mare!”⁵

---

(1) Luca 15:20-32.

(2) Rom.5:10.

(3) Ioan 3:36.

(4) Gal. 6:7.

(5) 2 Cor. 9:15.

15. *Neprihănirea* lui Dumnezeu este acel atribut care pretinde tuturor creaturilor Sale să se conformeze standardului Său moral desăvârșit. Într-unul dintre psalmii săi, David I se adresează lui Dumnezeu astfel: „Tu, care cercetezi inimile și rărunchii, Dumnezeule drept!”¹, iar în alt psalm citim: „Căci Domnul este drept, iubește dreptatea, și cei neprihăniți privesc Fața Lui.”², și încă: „Domnul este milostiv și drept, și Dumnezeul nostru este plin de îndurare.”³ În rugăciunea Lui mijlocitoare, Domnul Isus Îl numește pe Dumnezeu: „Neprihănitule, Tată”.⁴ Apostolul Pavel îl descrie și el pe Dumnezeu ca pe „Judecătorul cel drept”.⁵ Ioan vorbește despre Mântuitorul nostru, numindu-L: „Isus Hristos, Cel neprihănit.”⁶

Neprihănirea Sa L-a făcut pe Domnul Isus să-i avertizeze pe ucenicii Săi și în special pe Iuda despre pericolul lăcomiei.⁷ Tot ea L-a făcut să o mustră cu blândețe pe femeia samariteancă de la fântână pentru viața ei de păcat.⁸ Și tot ea a pricinuit dezlănțuirea de mînie asupra negustorilor și schimbătorilor de bani din Templu.⁹ Neprihănirea divină L-a determinat pe Hristos să-l îndemne pe tînărul bogat să vîndă tot ce are și să dea săracilor.¹⁰

Ca să scoată în relief neprihănirea desăvârșită a lui Dumnezeu, Vechiul Testament declară mereu că Dumnezeu „urăște” răul. El îi

---

(1) Psalm. 7:9.

(2) Psalm. 11:7.

(3) Psalm. 116:5.

(4) Ioan 17:25.

(5) 2 Tim. 4:8.

(6) 1 Ioan 2:1.

(7) Luca 12:15.

(8) Ioan 4:18.

(9) Ioan 2:13-22.

(10) Luca 18:18-30

„urăște“ pe cei ce fac fărădelegea,¹ urăște stîlpii idolești,² urăște orice formă de violență în relațiile umane,³ urăște formalismul religios,⁴ și despărțirea în căsătorie.⁵ Încă și mai grozavă este expresia „mînia lui Dumnezeu“, care apare de multe ori și în Vechiul și în Noul Testament. De exemplu Dumnezeu îi avertizează pe cei din Israel că dacă se vor deda la nedreptăți și asupriri sociale, „mînia Mea se va aprinde.“⁶ Psalmii conțin și ei multe exemple în care apare mînia divină.⁷ Isaia,⁸ Ieremia,⁹ Ezechel,¹⁰ și cel puțin șase dintre profeții mici menționează mînia divină.¹¹ Aceeași expresie apare și în Cronici,¹² și în Ezra,¹³ și în Neemia.¹⁴ Noul Testament vorbește astfel despre mînia divină: „Cine crede în Fiul are viața veșnică; dar cine nu crede în Fiul, nu va vedea viața, ci mînia lui Dumnezeu rămîne peste el.“¹⁵ Pavel spune că: „Legea aduce mînie,¹⁶ adică, neputința omului de a respecta percepțiile legii divine scoate în relief păcatul omului și trezește mînia lui Dumnezeu. Oamenii sînt declarați „din fire copii ai mîniei!“¹⁷ Căci stricăciunea, lăcomia și închinăciunea lor sînt cauzele pentru care „vine mînia lui Dumnezeu peste oamenii neascultători.“¹⁸ De aceea Pavel ne sfătuiește: „Omorîți mădularele voastre care sînt pe pămînt: curvia, necurăția, patima, pofta rea, și lăcomia, care este o închinare la idoli. Din pricina acestor lucruri vine mînia lui Dumnezeu peste fiii neascultării.“¹⁹ Din pricina necredinței lor, despre Iudei se spune că: „i-a ajuns mînia lui Dumnezeu!“²⁰

---

(1) Psalm 5:5.

(2) Deut.16:22

(3) Psalm 11:5.

(4) Isaia 1:14

(5) Mal.2:16.

(6) Exod.22:24

(7) Psalm.2:5, 12; 78:31; 79:6; 88:16; etc

(8) Isaia 9:19; 10:6; 13:13.

(9) Ier. 21:5; 32:37.

(10) Ezech.7:19.

(11) Osea 5:10; Amos 1:1; Naum 1:2; Hab. 3:2; Țef. 1:15,18; Zah 7:12.

(12) 1 Cronici 27:34; 2 Cronici 12:7,12; 24:18; 28:11, 13; 29:8, 10; 30:8, 25; 34:21; etc.

(13) Ezra 5:12; 7:23; 8:22; 10:14.

(14) Neemia 13:18.

(15) Ioan 3:36.

(16) Rom.4:15

(17) Efes.2:3.

(18) Efes. 5:6.

(19) Col. 3:5, 6.

(20) 1 Tes. 2:16.

Foarte adesea, în Noul Testament mînia lui Dumnezeu este asociată cu judecata de pe urmă. Ioan Botezătorul le spune Fariseilor și Saducheilor : „Pui de năpîrci, cine v-a învățat să fugiți de mînia viitoare?”¹ Iar Pavel îl avertizează pe păcătosul care refuză să se pocăiască astfel: „dar, cu împietrirea inimii tale, îți aduni o comoară de mînie pentru ziua mîniei și a dreptei judecăți a lui Dumnezeu.”² Numai Domnul Isus este Cel care îl poate păzi pe cel credincios „de mînia lui Dumnezeu.”³ Așa scrie și apostolul Pavel : „Isus care ne izbăvește de mînia viitoare.”⁴ Cartea Apocalipsa conține și ea numeroase referințe despre mînia Mielului și despre mînia lui Dumnezeu.⁵

Trebuie să ținem în minte faptul că Dumnezeu nu este limitat la dimensiunile unei ființe omenești și de aceea poate îmbina în Sine în același timp și mînia și dragostea față de cel păcătos. Mînia exprimă nemulțumirea divină cu starea lui de fapt, în timp ce dragostea a făcut deja planul pentru răscumpărarea păcătosului și pentru punerea lui într-o stare după voia lui Dumnezeu.

16. *Dreptatea* divină este atributul în virtutea căruia Dumnezeu pretinde pedepsirea celui ce a încălcat voia Lui. Se pare că de cele mai multe ori, sfințenia și neprihănirea lui Dumnezeu apar una lîngă alta. Tot așa, neprihănirea și dreptatea lui Dumnezeu sînt întrepătrunse. Mijlocirea lui Avraam pentru Sodoma a fost făcută în virtutea dreptății divine: „Să omori pe cel bun împreună cu cel rău, așa ca cel bun să aibă aceeaș soartă ca cel rău, departe de Tine așa ceva! Departe de Tine! Cel ce judecă pămîntul, nu va face oare dreptate?”⁶ Iar Moise a cîntat:

„Căci voi vesti Numele Domnului.

Dați slavă Dumnezeului nostru!

El este Sfîncă; lucrările Lui sînt desăvîrșite.

Căci toate căile Lui sînt drepte;

El este un Dumnezeu credincios și fără nedreptate.

El este drept și curat.”⁷

Unul dintre psalmiști spune așa de frumos:

„Domnul împărățește; să se veselească pămîntul,

---

(1) Mat. 3:7.

(2) Rom. 2:5.

(3) Rom. 5:9.

(4) 1 Tes. 1:10.

(5) Apoc. 6:16, 17; 11:18; 14:10, 19; 15:1, 7; 16:1, 19; 19:15.

(6) Gen. 18:25.

(7) Deut. 32:3, 4.

*și să se bucure ostroavele cele multe!
Norii și negura Îl înconjoară,
dreptatea și judecata sînt temelia scaunului Său de domnie.”¹*

Apostolul Pavel scrie despre:

„Ziua mîniei și a arătării dreptei judecăți a lui Dumnezeu, care va răsplăti fiecăruia după faptele lui. Și anume, va da viață veșnică celor ce, prin stăruința în bine, caută slava, cîntea și nemurirea; și va da mînie și urgie celor ce, din duh de gîlceavă, se împotrivesc adevărului și ascultă de nelegiuire. Necaz și strîmtorare va veni peste orice suflet omenesc care face răul; întîi peste Iudeu, apoi peste Grec. Slavă, cînte și pace va veni însă peste oricine face binele; întîi peste Iudeu, apoi peste Grec. Căci înaintea lui Dumnezeu nu se are în vedere fața omului. Toți cei ce au păcătuit fără lege, vor pieri fără lege; și toți cei ce au păcătuit avînd lege, vor fi judecați după lege. Pentru că nu cei ce aud Legea sînt neprihăniți înaintea lui Dumnezeu, ci cei ce împlinesc legea aceasta, vor fi socotiți neprihăniți. Cînd Neamurile, măcar că n-au lege, fac din fire lucrurile Legii, prin aceasta ei, care n-au o lege, își sînt singuri lege; și ei dovedesc că lucrarea Legii este scrisă în inimile lor; fiindcă despre lucrarea aceasta mărturisește cugetul lor și gîndurile lor, care sau se învinovățesc sau se dezvinovățesc între ele. Și faptul acesta se va vedea în ziua cînd, după Evanghelia mea, Dumnezeu va judeca, prin Isus Hristos, lucrurile ascunse ale oamenilor.”²

4. SFÎNTA TREIME

Termenul „treime” sau „trinitate” nu apare în Biblie. Folosirea lui îi este atribuită lui Tertulian, un teolog care s-a născut în preajma anului 160 d.H. Acest termen și doctrina care îi este asociată a cunoscut o popularitate mare în Biserică mai ales în secolul al treilea. Datele pe care este fundamentată această învățătură se găsesc bineînțeles în textul Scripturii, în Noul Testament și, într-o măsură mai mică, chiar în Vechiul Testament.³ Cu alte cuvinte, Noul Testament Îl prezintă pe Dumnezeu în cele trei Persoane: Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt, care există într-o deplină și desăvîrșită unitate.

---

(1) Psalm. 97:1, 2.

(2) Rom. 2:5-16.

(3) Vezi excelentul articol: „trinity”, de B. B. Warfield în I. S. B. E., volumul V, pp.3012-3022.

Episcopul menonit Pieter J. Twisck (1565 – 1636) exprimă această realitate biblică în felul următor: „În ființa divină veșnică nu se află numai trei nume, ci trei persoane care împărtășesc aceleași atribute divine. Există Tatăl, de la care își trag ființa toate lucrurile, Fiul, prin care au fost făcute toate lucrurile, și Duhul Sfânt, prin care lucrează Tatăl și Fiul ... Pe acești trei martori adevărați îi avem în cer: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt; dintre care slăvitul Fiu s-a coborât printre noi și a trăit ca rob, făcându-se asemenea oamenilor și a fost identificat și arătat lumii de către Ioan Botezătorul la râul Iordan. Duhul Sfânt a fost văzut și el de către același Ioan Botezătorul cu ocazia botezului Domnului Isus, când a coborât în chip de porumbel și a venit peste Domnul Isus. Tatăl, care este spirit nevăzut și nu poate fi văzut cu ochi muritori, și-a făcut atunci auzit din cer glasul și a zis: „Acesta este Fiul Meu prea iubit, în care îmi găsesc plăcerea.“¹

Eu sînt convins că încercările noastre de a explica sfînta treime mai mult complică lucrurile, decît să le lămurească. Întreita existență a ființei divine nu este un obiect pentru înțelegerea rațională, așa cum bine sublinia Gerrit Roosen (1612-1711): „Această problemă va rămîne pururi neînțeleasă de mintea omenească: cum se face că există un Tată care are un Fiu, dar care nu este tot una cu Fiul și un Fiu care are un Tată, dar nu este confundabil cu El, și pe deasupra mai există și un Duh Sfînt, distinct de cei doi și totuși în relație de desăvîrșită unitate cu ei, și cum se face că aceștia trei sînt în chip desăvîrșit una și aceeași persoană în întreită personalitate. Mintea noastră firească nu se poate ridica la înălțimea supranaturalului, și făptura divină va rămîne pentru noi o taină pe care trebuie să o acceptăm prin credință.“²

Marele teolog presbiterian, B. B. Warfield (1851-1921), a scris incontestabil una dintre cele mai amănunțite lucrări despre trinitatea lui Dumnezeu³ El observă că Vechiul Testament prezintă aluzii despre sfînta treime. Iată de exemplu expresia *Elohim*⁴. Ea este o formă de plural în limba ebraică. Deși expresia nu este prin ea însăși o dovadă clară despre trinitate, rămîne un fapt curios că ea este urmată

-
- (1) T. J. van Braght, *The Bloody Theater* sau *Martyrs Mirror* (Scottdale, Pa.: Mennonite Publishing House, 1850; 1660), pp.374, 375.
- (2) Citat în J. C. Wenger, *The Doctrines of the Mennonites* (Scottdale, Pa.: Mennonite Publishing House, 1950), p.129.
- (3) Vezi „Trinity“ în I.S.B.E., volumul v, pp.3012-3022.
- (4) Un termen folosit în ebraică pentru a-l numi pe Dumnezeu.

invariabil de un verb la singular.¹ Vechiul Testament mai folosește anumite pronume personale la plural, când se spune de exemplu că Dumnezeu a zis: „Să facem pe om după chipul Nostru, după asemănarea Noastră.”² sau: „Iată că omul a ajuns ca unul din Noi, cunoscînd binele și răul. Să-l împiedicăm ...”³ Isaia aude în cer glasul Domnului care întrebă: „Pe cine să trimet, și cine va merge pentru Noi?”⁴ Vechiul Testament mai conține și niște formule liturgice trinitare, pe care bineînțeles că Evreii nu le înțelegeau atunci ca atare, dar care sînt evidente pentru cititorul creștin de astăzi. Un bun exemplu este binecuvîntarea care trebuia rostită asupra copiilor lui Israel:

„Domnul să te binecuvinteze și să te păzească!

Domnul să facă să lumineze Fața Lui peste tine, și să se îndure de tine!

Domnul să-și înalțe Fața peste tine și să-ți dea pacea!”⁵

De un mare interes sînt și pasajele în care avem de a face cu aparițiile așa numitului Înger al Domnului. Ele s-au petrecut cu Hagar,⁶ Avraam,⁷ Iacov,⁸ Moise,⁹ Iosua,¹⁰ și nevasta lui Manoah.¹¹ Ceea ce este curios la acest înger al Domnului este că el pare în același timp a fi și distinct de Domnul și una cu El. De exemplu, după ce i se cere lui Avraam să-l sacrifice pe Isaac aducîndu-l ca jertfă pe muntele Moria, Cel care Îl oprește în ultimul moment strigîndu-l din cer este acest Înger al Domnului. El spune: „Să nu pui mîna pe băiat, și să nu-i faci nimic; căci știu acum că te temi de Dumnezeu, întrucît n-ai cruțat pe fiul tău, pe singurul tău fiu, pentru *Mine*.”¹² Creștinul de astăzi, înarmat cu cunoștința pe care i-o pune la îndemînă Noul Testament este înclinat să creadă că acest Înger al Domnului era Fiul lui Dumnezeu în activitățile lui terestre dinainte de întruparea Sa în Ieslea Betleemului.

Nu trebuie trecute cu vederea nici referirile la Duhul Sfînt din Vechiul Testament. Firește că pentru evrei ele erau sinonime cu

---

(1) Gen. 20:13; 35:7 (în original)

(2) Gen 1:26.

(3) Gen. 3:22.

(4) Isaia 6:8.

(5) Num. 41:24- 26.

(6) Gen 16:7-13.

(7) Gen 22:11-16.

(8) Gen. 31:11- 13.

(9) Exod 3:2-6.

(10) Iosua 5:13-15.

(11) Jud. 13:2, 16, 20-22.

(12) Gen. 22:12.

persoana lui Dumnezeu însuși, tot așa cum pentru noi expresia: „Oh, mi se bucură sufletul...” nu înseamnă altceva decât că eu însumi, și nimeni altul, trăiește clipele de bucurie. Dar, atîta timp cît știm că Noul Testament vorbește despre Duhul Sfînt ca despre o persoană, este greu să nu pui și referirile din Vechiul Testament în aceeași situație. Noi credem că Duhul Sfînt despre care se vorbește pe alocuri în Vechiul Testament este într-adevăr cea de a treia persoană a Sfintei Treimi. În chiar cea dintîi carte a Scripturii, Geneza, acolo unde se spune că pămîntul era încă pustiu și gol, „Duhul lui Dumnezeu se mișca pe deasupra apelor.”⁽¹⁾ Iov comentează: „Suflarea Lui (Duhul) înșeninează cerul”⁽²⁾ (în original: „Prin suflarea Lui au fost limpezite cerurile” - N. T.) Înainte de potop, Domnul a decretat că: „Duhul Meu nu va rămînea (sau „nu se va lupta”) pururea în om.”⁽³⁾ Tot Duhul lui Dumnezeu a fost cel care i-a împuternicit pe anumiți oameni din Vechiul Testament ca să poată face lucrări deosebite,⁽⁴⁾ sau să elibereze, ca pe Samson,⁽⁵⁾ dar mai ales ca să transmită oamenilor mesajele revelației profetice.⁽⁶⁾

Astăzi se aud unele glasuri care susțin că oamenii nu au avut Duhul Sfînt înainte de revărsarea de la Rusalii. Așa ceva este cu totul în afara informațiilor și spiritului Scripturii. Iată ce citim în cartea lui Neemia: „În îndurarea Ta fără margini, nu i-ai părăsit în pustie, și stîlpul de nor n-a încetat să-i călăuzească ziua pe drum, nici stîlpul de foc să le lumineze noaptea drumul, pe care aveau să-l urmeze. Le-ai dat Duhul Tău cel bun, ca să-i facă înțelepți; n-ai îndepărtat mana Ta de la gura lor, și le-ai dat apă să-și potolească setea.”⁽⁷⁾ Este adevărat însă că între lucrarea dinainte de Rusalii și cea de după Rusalii există mari diferențe calitative. Acum, Duhul Sfînt poate să ne facă părtași lucrării mîntuitoare realizate de Isus Hristos și ne poate dăruia o plinătate de putere și de binecuvîntare care nu ne-ar fi fost posibilă înainte de suferințele Domnului.

Profesorul Warfield observă cu justețe că scriitorii cărților Noului Testament nu simt de loc obligația demonstrării Sfintei Treimi.⁽⁸⁾ În vremea cînd a fost scris Noul Testament, Biserica era deja convinsă de existența lui Dumnezeu în cele trei persoane ale Tatălui, Fiului și Duhului Sfînt. Ei sînt numiți: Tatăl, făcătorul și susținătorul tuturor

---

(1) Gen. 1:2.

(2) Iov 26:13.

(3) Gen. 6:3.

(4) Ex.31:1-5.

(5) Jud. 3:10; 6:34; 9:29; 13:25; 14:6, 19; etc.

(6) Ezech. 2:2; 3:12; 3:24; 11:1, 5; etc.

(7) Neemia 9:18-21.

(8) Opera citată, pp 3015-3016.

lucrurilor, Hristos, Mântuitorul și Răscumpărătorul tuturor lucrurilor, și Duhul Sfânt, Mîngîietorul și Călăuzitorul nostru. Cu alte cuvinte, Biserica primară formată înainte de completarea canonului scrierilor Noului Testament accepta deja dumnezeirea Domnului Isus și învățătura despre personalitatea Duhului Sfânt. În calitate de Fiu etern al Tatălui, Domnul Isus a venit în lume ca să mîntuiască omenirea, iar Duhul Sfânt a fost revărsat asupra credincioșilor pentru a naște Biserica în ziua de Rusalii. Fundamental, revelația despre Sfînta Treime a fost un produs al faptelor, nu al speculațiilor teologice. Autorii scrierilor Nou Testamentale nu au modificat învățătura Vechiului Testament, ci doar i-au adăugat lămurirea că Dumnezeu unic revelat evreilor s-a descoperit acum mai mult pe Sine Însuși, lăsîndu-ne să-L cunoaștem în întretaia lui ființă: Dumnezeu Tatăl, Cel care a acăluit planul de mîntuire, Dumnezeu Fiul, Cel care a venit în lume ca să înfăptuiască mîntuirea și Dumnezeu Duhul Sfânt Cel care îi convinge pe oameni să accepte și să trăiască mîntuirea. Lucrarea de mîntuire, în ea însăși, a fost ocazia în care am primit revelația desăvîrșită a trinității. Întruparea Fiului odată cu nașterea lui Isus și pogorîrea Duhului Sfînt la Rusalii ne-au arătat clar că Dumnezeu unic din Vechiul Testament existase de fapt în structura Sfintei Treimi. Evangheliile arată clar că între Isus și Tatăl a existat un raport de deplină identitate. Apoi citim că Tatăl împreună cu Fiul L-au dăruit pe Duhul Sfînt Bisericii. Nu numai că Duhul Sfînt este arătat ca o persoană care iubește, îngrijește, călăuzește, se întristează, etc., dar este evident că Domnul Isus respectă personalitatea Duhului atunci cînd îl numește *Ekeinos* (Ioan 14:26, 16:8, 14), care poate fi tradus prin „El“, unul de aceeași natură cu Mine. În structura gramaticală Domnul Isus folosește pronumele masculin, deși substantivul ca atare este de genul neutru.

Sîntem deci puși în fața acestei situații ciudate: doctrina despre trinitate este tratată doar aluziv în Vechiul Testament și apare apoi brusc în Noul Testament fără a fi în nici un fel explicată. Autorii cărții Noului Testament, ei înșiși Evrei și prin aceasta monoteiști convinși și fanatici, vorbesc dintr-o dată despre Dumnezeu care există ca Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt. Faptul că niște Evrei scriu așa și maniera categorică în care scriu ei este mai impresionantă și mai convingătoare decît ar fi toate explicațiile din lume.

Noul Testament conține numeroase referiri la cele trei persoane ale Sfintei Treimi. Iată de exemplu care au fost ultimele cuvinte rostite în Evanghelie de Domnul Isus:

„Toată puterea Mi-a fost dată în cer și pe pământ. Duceți-vă și faceți ucenici din toate neamurile, botezându-i în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Și învățați-i să păzească tot ce v-am poruncit. Și iată că Eu sunt cu voi în toate zilele pînă la sfîrșitul veacului.”¹

Informațiile despre Sfînta Treime pe care ni le lasă Pavel în scrierile lui sînt convingătoare, limpezi și foarte frecvente. De exemplu, în 1 Tesaloniceni, Pavel îi mulțumește lui Dumnezeu că Evanghelia le-a fost vestită nu numai prin cuvinte, ci și prin puterea Duhului Sfînt.² În 2 Tesaloniceni el mulțumește iarăși lui Dumnezeu pentru că i-a ales „în sfințirea Duhului” ca să capete „slava Domnului nostru Isus Hristos.”³ În 1 Corinteni apostolul vorbește despre o varietate de daruri duhovnicești, toate date de același Duh; de felurite slujbe, dar în slujirea unui singur Domn, și de felurite lucrări, prin care lucrează un singur Dumnezeu.⁴ Toți creștinii sînt familiarizați cu frumoasa benedicție din 2 Corinteni 13: „Harul Domnului nostru Isus Hristos, și dragostea lui Dumnezeu, și împărtășirea Sfîntului Duh, să fie cu voi cu toți!”⁵ Ea se aseamănă teribil de mult cu întreita binecuvîntare din Numeri capitolul 6.

În capitolul 2 al epistolei către Efeseni, Pavel ne scrie despre Isus Hristos astfel: „Căci prin El și unii și alții avem intrare slobodă la Tatăl, într-un Duh,”⁶ iar în capitolul trei amintește despre isprăvnicia care i-a fost încredințată lui de Tatăl, în vestirea tainei lui Hristos, prin puterea Duhului.⁷ Pentru împlinirea acestei misiuni a lui, Pavel se roagă, plecîndu-și genunchii „înainte Tatălui Domnului nostru Isus Hristos”, ... și-L roagă să-i întărească pe cei credincioși „prin Duhul”, în omul dinlăuntru, așa încît Hristos să locuiască în inimile lor prin credință.⁸ Epistola către Efeseni abundă în pasaje cu referiri trinitariene. Iată ce mai scrie în capitolul 4: „Este un singur trup, un singur Duh, după cum și voi ați fost chemați la o singură nădejde a chemării voastre. Este un singur Dumnezeu, o singură credință, un singur botez. Este un singur Dumnezeu și Tată al tuturor, care este mai presus de toți, care lucrează prin toți și care este în toți.”⁹ În

---

(1) Mat.28:18-20.

(2) 1 Tesal. 1:2-5.

(3) 2 Tesal. 2:13, 14.

(4) 1 Cor. 12:4-6.

(5) 2 Cor. 14:13.

(6) Efes. 2:18.

(7) Efes. 3:2-5.

(8) Efes. 3:14-17.

(9) Efes. 4:4-6.

capitolul 5, Pavel își îndeamnă ascultătorii să fie plini de Duh și să-I mulțumească „întotdeauna lui Dumnezeu Tatăl, pentru toate lucrurile, în Numele Domnului nostru Isus Hristos.”¹ În 2 Timotei, apostolul, după ce îi mulțumește lui Dumnezeu, își îndeamnă cititorii să păstreze credința și dragostea care sînt în Isus Hristos și să păzească lucrul acela frumos care le-a fost dăruit prin Duhul Sfînt.² În scrisoarea către Tit, el vorbește despre bunătatea lui Dumnezeu, Mîntuitorul nostru, despre „spălarea nașterii din nou, prin înnoirea făcută de Duhul Sfînt, care a fost vărsat din belșug peste noi, prin Isus Hristos, Mîntuitorul nostru.”³

Și celelalte epistole ale Noului Testament conțin aceleași învățături trinitariene ca și epistolele lui Pavel. În Evrei 6, autorul vorbește despre cei care „s-au făcut părtași Duhului Sfînt, și au gustat Cuvîntul cel bun al lui Dumnezeu” și despre rătăcirea prin care unii „răstignesc din nou pentru ei, pe Fiul lui Dumnezeu”,⁴ iar în capitolul 10 îi avertizează pe cei ce „calcă în picioare pe Fiul lui Dumnezeu” și „batjocoresc pe Duhul harului” și care vor cădea „în mîinile Dumnezeului celui viu!”⁵ Vorbind despre incapacitatea sîngelui jertfelor Vechiului Testament de a spăla păcatele, autorul argumentează în felul următor: „Cu cît mai mult sîngele lui Hristos, care, prin Duhul cel veșnic, S-a adus pe Sine Însuși jertfă fără pată lui Dumnezeu, vă va curăți cugetul vostru de faptele moarte, ca să slujiți Dumnezeului celui viu!”⁶ Într-un mod similar, apostolul Petru spune despre cei credincioși că au fost aleși de Tatăl și sfințiți prin Duhul, spre ascultarea și stropirea cu sîngele lui Isus Hristos”,⁷ iar Iuda, fratele Domnului, îi îndeamnă pe creștini să se roage prin Duhul, să se păstreze în dragostea lui Dumnezeu și să aștepte îndurarea Domnului nostru Isus Hristos pentru viața veșnică.”⁸ În 1 Ioan capitolul 2, apostolul scrie: „Oricine mărturisește pe Fiul, are și pe Tatăl.”⁹ și continuă apoi prin a spune că cine este credincios va rămîne în Fiul și în Tatăl pentru că a primit „ungerea” din partea lui Dumnezeu și nu mai are nevoie de nici un alt om care să-l învețe.”¹⁰ Această

---

(1) Efes. 5:18- 20.

(2) 2 Tim. 1:3, 13, 14.

(3) Tit 3:4-7.

(4) Evrei 6:4-6.

(5) Evrei 10:29-31.

(6) Evrei 9:14.

(7) 1 Petru 1:1, 2.

(8) Iuda 20, 21.

(9) 1 Ioan 2:23.

(10) 1 Ioan 2:20, 27.

„ungere“ este o referire transparentă la primirea Duhului Sfânt, despre care s-a vorbit în Evanghelie.¹ Cea din urmă carte a Bibliei, Apocalipsa, este de fapt: „Descoperirea lui Isus Hristos, pe care l-a dat-o Dumnezeu, ca să arate robilor Săi lucrurile care au să se întâmple în curînd“², iar cea mai folosită expresie a ei este: „Cine are urechi, să asculte ce zice Bisericii Duhul.“³

Nu există nici măcar un singur pasaj sau o aluzie cît de neînsemnată că cele trei Persoane ale Sfintei Treimi ar fi deosebite una de alta în ceea ce privește atributele dumnezeirii lor. Fiul nu este în nici un fel mai puțin divin decît Tatăl, și nici Duhul nu este lipsit de vreunul dintre atributele pe care le au Tatăl și Fiul. Teologii au încercat să exprime acest lucru spunînd că „ontologic“ cele trei persoane ale trinității sînt egale. Aceasta nu înseamnă că nu există rapoarte temporare sau eterne de subordonare pozițională între Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. Dimpotrivă, se pare că Tatăl ocupă poziția supremă, că Fiul a venit în lumea noastră printr-o hotărîre a Tatălui și că Duhul Sfânt a fost trimis la noi de Tatăl și de Fiul pentru a ne convinge de păcat, neprihănire și judecată și pentru a ne conduce la pocăință. Așa-numitul crez a lui Atanasie încearcă să exprime unitatea Sfintei Treimi prin expresii care par stranii și confuze omului din secolul douăzeci. El spune despre trinitate: „Nici confundate ca persoane, dar nici separate ca substanță.“⁴ Apostolii care au scris Noul Testament folosesc aproape întotdeauna rugăciunea către Tatăl, în numele Fiului (adică în virtutea lucrării Lui mijlocitoare) și prin Duhul Sfânt.⁵ „Căci este un singur Dumnezeu, și este un singur Mijlocitor între Dumnezeu și oameni: Omul Isus Hristos.“⁶ Și este misiunea Duhului Sfânt să-i aducă pe oameni înapoi la Dumnezeu prin Domnul Isus Hristos.

Cu toate că Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt sînt strîns legați împreună în formula aplicată la botez și în exprimarea crezului apostolic, există doar relativ puține pasaje care vorbesc direct despre Fiul și Duhul Sfânt ca Dumnezeu. Cea de a patra Evanghelie spune într-adevăr că „La început a fost Cuvîntul și Cuvîntul era cu Dumnezeu și Cuvîntul era Dumnezeu“⁷, iar în Fapte 5, Petru îl acuză pe Anania că mințind împotriva Duhului Sfânt „n-a mințit pe oameni, ci pe Dumnezeu“⁸

---

(1) Ioan 16: 12-15, cf. Ierem. 31:33, 34.

(2) Apoc. 1:1.

(3) Apoc. 2:7, 11, 17, etc.

(4) Schaff, *Creeeds of Christendom*, II, p.66.

(5) Rom. 1:8; 1 Cor. 1:4; Efes. 3:14; Filip. 1:3; Col. 1:3; 1 Tesal. 1:2; 2 Tesal. 1:3; 2 Tim. 1:3; Filim. 4. (1 Tim. 1:12 este o excepție.)

(6) 1 Tim. 2:5.

(7) Ioan 1:1.

(8) Fapte 5:3, 4.

Totuși, termenul Dumnezeu este păstrat de preferință pentru Tatăl , în timp ce Domnului Isus I se spune: Fiul Tatălui, iar Mîngîietorului: Duhul lui Dumnezeu sau Duhul Sfînt.

Biserica primară a întîmpinat multă greutate în încercarea ei de a defini învățătura despre trinitate într-un mod în care să satisfacă toate expresiile folosite în Noul Testament. Probabil că cele mai cunoscute deviații de la ceea ce este considerată astăzi învățătură sănătoasă sînt următoarele două: Arianismul (de la numele lui Arie, susținătorul ei), care pretindea că Isus a fost mai degrabă o creatură a lui Dumnezeu, și a neglijat să pună accentul pe ceea ce Grecii numeau „unitatea de substanță” dintre Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt; și Sabelianismul, care a înclinat mai mult spre contopirea celor trei Persoane ale dumnezeirii într-una singură apărînd în ipostaze diferite. Aceasta s-ar numi o trinitate „economică” (legată de modul de manifestare în relațiile cu omenirea), nu „ontologică”(de esență), așa cum o definește crezul creștin evanghelic. Liberalismul din secolul douăzeci a produs și el ereziile lui care neagă, mai mult sau mai puțin, dumnezeirea Fiului și a Duhului Sfînt. Articolul de credință despre natura trinității a devenit astfel piatra de încercare a oricărei mărturisiri de credință. Orice mișcare „creștină”, coruptă sau înrobite de raționalism și de speculații filosofice, care neagă existența sfintei treimi ca adevăr Biblic ce transcende înțelegerea noastră, este denunțată a fi eretică și păgubitoare. Cu toate că termenul „trinitate” nu se află ca atare în textul Scripturii și din această cauză unii „bibliciști” se feresc să-l întrebuițeze, considerîndu-l de natură filosofică¹ învățătura despre existența lui Dumnezeu în cele trei persoane ale Sfintei Treimi este atît de clar și de elocvent prezentată de textul Noului Testament, încît este dincolo de orice îndoială că Biserica trebuie să stăruiască în prezentarea lui Isus Hristos ca fiind Fiul etern al lui Dumnezeu care S-a întrupat în istorie și care S-a înălțat apoi la cer, de unde și-a început domnia spirituală asupra Bisericii prin trimiterea Duhului Sfînt peste apostoli și ucenici în ziua de Rusalii, în anul 30 d.H.²

5. DECRETELE LUI DUMNEZEU

În secolele din urmă, între cei ce se numesc „Reformați” sau Calviniști și cei din tabăra Arminianismului s-a ivit o controversă aprinsă și un oarecare dezacord asupra felului în care ei accentuează decretul divin . Reformații, reprezentați prin denominații mari ca:

---

(1) Van Braght, *Martirs Mirror*, 1950, p.1107.

(2) Fapte 2:33.

Presbiterienii, Reformații Olandezi și chiar unii din tabăra Bapțiștilor, au îmbrățișat și au continuat tradiția stabilită de Augustin (354-430) și John Calvin (1509-1564). Învățătura acestor doi teologi subliniază suveranitatea lui Dumnezeu, totala depravare a omului, alegerea necondiționată pe care o face Dumnezeu în istorie, faptul că Hristos a murit numai pentru cei aleși de Dumnezeu spre mântuire („Ispășirea limitată”), învățătura despre harul eficace (sau irezistibil), și perseverența sfinților (cunoscută de obicei ca siguranța celor credincioși sau păstrarea sfinților în har).

Așa-numiții Arminieni sînt urmașii lui Iacob Herman, care și-a latinizat numele în Arminius (1560 – 1609). Arminienii cred și ei în totala depravare a omului, dar accentuează responsabilitatea umană în problema mântuirii mai mult decît o fac reformații. Arminienii susțin că sub cercetarea Duhului Sfînt oamenii au libertatea să accepte sau să refuze mîntuirea. Arminienii cred în „alegere” doar în sensul că Dumnezeu i-a „cunoscut mai dinainte” pe cei ce vor crede în Hristos. Ei spun că ispășirea făcută de Domnul Isus a fost pentru toți oamenii fără excepție, dar că oamenii au puterea să reziste inițiativelor harului. Ei mai cred că, deși harul lui Dumnezeu este suficient de puternic ca să-i păstreze pe sfinți în credință, și deși intenția lui Dumnezeu este ca aceasta să se realizeze, prin neglijarea rugăciunii și prin trăirea în păcat, credinciosul se poate îndepărta iarăși de Dumnezeu și poate chiar cădea de la credință (apostazie). Învățătura Arminiană a fost propovăduită cu putere în ultimele secole de Biserica Metodistă.

Anabapțiștii au apărut în Elveția și în Olanda cu mult înainte ca această controversă dintre Calvinism și Arminianism să se dezvolte. Ei au înclinat într-o oarecare măsură spre o poziție și mai paradoxală decît susținătorii acestor grupări, cu toate că, dacă ar fi să-i categorisim, am spune că ei s-au asemănat mai mult Arminienilor, decît Calviniștilor. Cînd teologii vorbesc despre „decretele lui Dumnezeu”, ei se gîndesc la planul și scopul Lui veșnic care cuprinde toate lucrurile care se petrec în lume. „Decretele” sînt hotărîrile pe care le-a luat Dumnezeu „în Sine Însuși” mai înainte de formarea lumii. Și Reformații și Arminienii spun că aceste decrete izvorăsc din înțelepciunea divină, sînt veșnice, irezistibile și neschimbătoare, îmbrățișînd atît faptele bune ale oamenilor, cît și pe cele rele, deși cele rele nu-și au izvorul în natura lui Dumnezeu, ci în înclinația spre păcat pe care Dumnezeu a permis-o.

Cea mai mare deosebire dintre Reformați și Arminieni stă în faptul că Reformații susțin că decretele lui Dumnezeu sînt necondiționate, în timp ce Arminienii pretind că decretele trebuiesc împărțite în două

clase diferite: clasa celor absolute, ca acelea despre creația lumii sau despre trimiterea Fiului ca să devină Mântuitorul omenirii; și clasa decretelor condiționate, în care se află mai ales decretul privitoare la starea veșnică a oamenilor. De fapt, Biblia chiar pare că are unele elemente „universaliste“. Iată de pildă această dorința clară a lui Dumnezeu „ca toți oamenii să fie mântuiți și să vină la cunoștința adevărului“,¹ sau faptul că „Domnul dorește ca nici unul să nu piară, ci toți să vină la pocăință.“² Scriptura își menține caracterul tainic și paradoxal și în această privință. Ea contrabalansează cele spuse mai sus cu afirmația că primirea Domnului Isus ca Mântuitor este rezultatul unei lucrări care îi aparține lui Dumnezeu de la un capăt la celălalt.³ În termeni generali, singurul lucru pe care-l putem spune cu oarecare certitudine în cuvinte este acela că atunci când oamenii sînt pierduți, aceasta se întîmplă din cauza păcatului lor și din cauza împotrivirii lor vinovate în fața inițiativelor de mîntuire a lui Dumnezeu, iar cînd ei sînt mîntuiți, aceasta se realizează nu prin lucrarea lor, ci prin harul nespus de mare al Domnului. Iată aceste laturi de adevăr ilustrate de textul Scripturii: „Cuvîntul lui Dumnezeu trebuia vestit mai întîi vouă; dar fiindcă voi nu-l primiți, și singuri vă judecați nevrednici de viața veșnică, iată că ne întoarcem spre Neamuri“⁴ și „Neamurile se bucurau de lucrul acesta și preamăreau Cuvîntul Domnului. Și toți cei ce erau rînduiți să capete viața veșnică, au crezut.“⁵

Este cert că există un sens în care Dumnezeu este suveran absolut și tot ceea ce se întîmplă se petrece așa pentru că a fost sau inițiat sau îngăduit de El. Unui creștin nu i se poate întîmpla nimic fără voia sau știrea lui Dumnezeu. Dar, la fel de adevărat este și că omul are în puterea sa să zădărnicească dorința bună a lui Dumnezeu care dorește fie să-l mîntuiască, fie să-l folosească, fie să-l păstreze în credință. (Satan poate folosi „firea pămîntească“ din om ca să-l facă să părăsească teritoriul justificării prin credință.) Preștiința lui Dumnezeu nu nimicește cu nimic libertatea omului de a alege.

Într-o analiză finală, controversa dintre Reformați și Arminieni este doar o diferență de nuanțe și de felul în care este pus accentul asupra anumitor învățături biblice. Deosebiriile dintre ei sînt relative, nu absolute și se manifestă de obicei în probleme de limbaj. Iar limbajul

---

(1) 1 Tim. 2:4.

(2) 2 Petru 3:9.

(3) Rom. 8:28-30; Fapte 16:14.

(4) Fapte 13:46.

(5) Fapte 13:48.

... este mereu insuficient, cînd este vorba să așezăm în cuvinte realitățile transcendente.

Trebuie să mai spunem că, istoric, în tabăra Reformațiilor s-a mai ivit încă o scindare între așa-numiții: supralapsarieni și infralapsarieni sau sublapsarieni. După supralapsarieni, logica în care au apărut decretul divin ar fi fost aceasta: mai întîi să-i mîntuiască pe unii și să-i lase de capul lor pe ceilalți, apoi să creeze aceste două categorii, să îngăduie căderea, și în final să-i mîntuiască pe cei aleși prin Hristos. Infralapsarieni, la rîndul lor, spun că ordinea ar fi diferită: mai întîi să creeze, apoi să îngăduie căderea, să pună la dispoziție mîntuirea prin Hristos (dăruită tuturor), și în final să-i aleagă pe unii pentru mîntuire.¹ Dacă Arminius ar fi creat și el o ordine presupusă a decretelor divine, ea ar fi fost fără îndoială: mai întîi să creeze, apoi să îngăduie căderea, să pună la dispoziție mîntuirea printr-o ispășire universală făptuită de Hristos, să ofere Evanghelia tuturor oamenilor, și în final să-i mîntuiască pe aceia care L-au primit pe Domnul Isus. Adevărul este că toată această discuție despre „ordinea cronologică sau logică” a decretelor lui Dumnezeu este naivă și absurdă, atîta timp cît știm că Dumnezeu locuiește în afara succesiunilor de timp (eternitate) și deasupra logicii limitate a creaturii.

Iată ce a scris episcopul menonit P. J. Twisck (1565-1636) despre providența divină, despre alegerea celor credincioși și despre pedepșirea celor necredincioși:

„După cum credem și mărturisim că Dumnezeu este atotputernic; și că la El nimic nu este cu neputință; tot așa putem spune despre El că este atotștiutor și dinainte cunoscător al tuturor lucrurilor, așa că nimic nu se poate întîmpla în cer și pe pămînt, în veșnicia trecută, în prezent sau în veșnicia viitoare, care să nu-I fie cunoscut și pe deplin lămurit. Prin această știință mai dinainte, și prin înțelepciunea și priceperea Lui veșnică, infinitul Dumnezeu i-a putut vedea și i-a putut cunoaște încă din veșnicie pe aceia care vor răspunde vreodată favorabil inițiativelor Lui de mîntuire, ca și pe aceia care îi vor sta împotrivă și vor refuza harul mîntuitor. Prin urmare nu este greu să spunem că El a putut încă din veșnicie să cunoască, să aleagă și să proslăvească pe toți credincioșii care moștenesc mîntuirea veșnică prin Hristos Isus; ca și pe toți aceia care vor refuza Evanghelia, disprețuind harul spre propria lor pierzare. Iată de ce, pierzarea oamenilor este hotărîtă de ei înșiși,

---

(1) Punctul de vedere se mai numește și „Amiraldian.

iar mîntuirea lor este numai prin harul mîntuitor arătat în Hristos, fără de care nimeni nu poate face ceva bine.”¹

În generațiile mai recente, se pare că învățătura menonită s-a modificat puțin ca o reacție pripită împotriva doctrinei Reformate a harului, a robiei păcatului, și a învățăturii că Dumnezeu i-a ales pe sfinți mai înainte de întemeierea lumii, și a ajuns să negligeze aspectul lucrării harului în procesul de mîntuire. Dar despre acest subiect vom mai vorbi pe larg în capitolul dedicat „soteriologiei” (învățătura despre mîntuire). Ceea ce ne-a preocupat aici, a fost doar să atragem atenția asupra existenței decretelor lui Dumnezeu în administrația universului. Firește, Biblia își restrînge atenția mai mult asupra pămîntului, deoarece aici locuiește rasa umană căreia i-a fost dată revelația Scripturii, și tot aici se desfășoară marea dramă a răscumpărării. Haideți deci să ne întoarcem atenția asupra istorisirii Biblice a creației, cu precădere asupra felului în care au fost aduși la existență cei dinții părinți ai noștri.

6. ÎNVĂȚĂTURA BIBLICĂ DESPRE CREAȚIE.

Profesorul A. H. Strong definește creația ca fiind: „Actul prin care Dumnezeu, numai pentru slava Sa și fără să se folosească de ceva existent mai dinainte, a făcut lumea, atît cea văzută, cît și cea nevăzută.”² Această doctrină este cunoscută sub numele de creație *ex nihilo*, adică „din nimic”. Învățătura despre creație este parte integrantă din *Teismul creștin* și este în contrast categoric cu *evoluționismul naturalist* și *ateu*. Acesta refuză elementul supranatural în creație și încearcă să explice existența tuturor formelor de materie și viață printr-o evoluție treptată a formelor inferioare înspre forme din ce în ce mai superioare și mai superioare; această evoluție ar fi fost produsă de niște forțe imanente în structura materiei.

Cititorul Bibliei va fi ajutat foarte mult în înțelegerea conținutului primelor capitole ale Bibliei, dacă va reuși să țină tot timpul în minte faptul că scopul final al revelației lui Dumnezeu este să-l aducă pe om la cunoștința mîntuitoare despre Dumnezeu și despre Evanghelia Domnului Isus Hristos. În vederea atingerii acestui scop, a fost necesar ca Moise să ne transmită, prin revelația primită de el, anumite informații care să poată fi grupate într-o scurtă și succintă istorie din care să reiasă originea materiei, izvorul energiei, originea vieții, a

(1) *Martirs Mirror*, 1950, pp.380, 381.

(2) Strong, opera citată, p. 371.

conștiinței de sine, a personalității umane, a primului păcat. Toate acestea constituie fondul pe care se va desfășura apoi mărețul plan de mîntuire a omenirii prin Hristos. Din punctul lui Dumnezeu de vedere, istoria lumii este o istorie a planului de mîntuire alcătuit de El. Geneza este așadar, „teocentrică” în atitudine (adică îl așează pe Dumnezeu în punctul focal al realității, fără să se preocupe prea mult despre metodele folosite de El în facerea lumii). În al doilea rînd, istorisirea Genezei este „geocentrică”, adică privește evenimentele din punctul de vedere al omului așezat pe pămînt. În chiar primul verset al cărții, Moise proclamă: „La început, Dumnezeu a făcut cerurile și pămîntul.” Și de acolo pînă la sfîrșit, relatarea se va concentra asupra pămîntului, ca loc de existență al rasei umane. Istorisirea mai poate fi definită și ca fiind preocupată mai mult cu „fenomenele” întîmplate, decît cu explicarea lor științifică. Aceasta nu înseamnă că Biblia ar fi doar o culegere de speculații filosofice materializate sub forma unor desfășurări mitice, și nici că Scriptura nu ar fi valabilă din punct de vedere științific. Biblia vorbește cu omul simplu, într-un limbaj cît mai clar și pe înțelesul tuturor. Simplitatea aceasta aparentă ascunde însă taine mari și crează dificultăți mari celor ce caută să înregimenteze Biblia în tabăra propriilor lor convingeri. Limbajul revelației divine este de o deosebită frumusețe poetică. Conținutul ei este o reasigurare dată inimii, nu o prelegere științifică adresată minții. Simplificat și redus la datele informative, textul din Geneza arată cam așa:

„Și Dumnezeu a spus: „Să fie ...”

Și a fost ...

Dumnezeu a văzut că lucrul acesta era bun.

*Astfel a fost o seară, și apoi a fost o dimineață:
aceasta a fost ziua ...”*

Din cauza caracterului teocentric în atitudine și geocentric în orientare, din cauza limbajului neștiințific și a caracterului preponderent poetic, este evident că omul de știință care se va apropia de relatarea Genezei cu dorința de a primi date exacte pertinente despre facerea lumii va rămîne dezamăgit.

Unul din lucrurile interesante din primul capitol al cărții Geneza este corespondența progresivă care există în cele două serii de cîte trei. În cea dintîi zi, Dumnezeu a făcut ca pe pămînt să apară lumina; în cea de a patra, El a dăruit pămîntului luminătorii din întinderea cerului: soarele, luna și stelele; în ziua a doua, Dumnezeu a despărțit apele de ape făcînd întinderea cerului, adică a despărțit apele terestre de apele atmosferice adunate în nori; în cea de a cincea zi, El a făcut păsările să zboare deasupra pămîntului și viețuitoarele marine și peștii mărilor (Este interesant să remarcăm o problemă lingvistică: în

versetul 1, apoi în cazul viețuitoarelor marine (1:21 și al omului (1:27) este întrebuințat verbul „a crea”, în timp ce pentru întinderea cerului (1:7), pentru soare, lună și stele (1:16) și pentru animalele pământului (1:25) este folosit verbul „a face”); în ziua a treia, Dumnezeu a făcut să apară uscatul și a așezat pe el mulțimea de verdeață a câmpului și pomii roditori; în cea de a șasea zi, El a făcut fiarele pământului și l-a creat pe om.

În acest prim capitol din cartea Genezei există o serie întreagă de probleme care au dat naștere la multă discuție și multă speculație. De exemplu discuția despre termenul „zi”. Sînt unii comentatori care cred că termenul nu trebuie luat decît în valoarea lui poetică și metaforică. Eu cred că o astfel de părere nu face cinste textului biblic. Există alți comentatori care cred cu fermitate că termenul „zi” nu poate defini decît ceea ce definește și astăzi, și anume un interval precis de douăzeci și patru de ore terestre. Într-adevăr, acesta ar fi sensul necontestat, dacă nu ar fi vorba despre „împotrivirile științei” de care se face astăzi atîta paradă. Cînd discutăm probleme ca aceasta, trebuie să ținem cont că există două surse pentru a afla adevărul: informațiile generale metafizice pe care ni le pune la îndemînă Cuvîntul lui Dumnezeu care ni-L prezintă pe El drept Creatorul și Susținătorul tuturor lucrurilor, existînd transcendent și imanent în creație; și cea de a doua sursă: cercetările și descoperirile oamenilor de știință. Lumea în care trăim este proprietatea lui Dumnezeu, și El a găsit cu cale să alcătuiască mintea omenească în așa fel încît să fie pornită să iscodească și să afle tainele înscrise de Dumnezeu în creație.

Biblia îl ajută pe omul de știință aflat în cercetare după adevăr să nu se rătăcească și să nu-și piardă timpul în direcții greșite. Pe de altă parte, știința care interpretează creația ne ajută ca s-o înțelegem, sau cel puțin să nu ne formăm interpretări greșite în privința revelației pe care ne-o dă Biblia.

În privința „zilelor” din Geneza se pune întrebarea: Care a fost durata lor?¹

O posibilitate foarte viabilă este că relatarea biblică se poate împăca cu milioanele de ani rezultați din datele științifice, dacă considerăm cele șase zile, ca zile obișnuite, dar neconsecutive. Cu alte cuvinte, o traducere echivalentă ar putea vorbi de o primă zi, o a doua zi, etc între care s-au putut desfășura evenimente înșirate pe durata unor epoci geologice. O altă interpretare vede cele șase zile, nu ca perioade

---

(1) *Modern Science and Christian Faith*, scrisă de membrii ai Academiei Americane de Știință (Wheaton, Illinois, : Van Kampen Press, 1948.

de douăzeci și patru de ore, ci ca șase „intervale“ de timp, nedelimitate precis, dar încadrate poetic între o seară și o dimineață.

Oricare ar fi interpretarea, discuțiile despre durata zilelor creației nu trebuie să-l tulbure în nici un fel pe credinciosul evanghelic de astăzi. Important este că Biblia îl prezintă pe Dumnezeu ca și Creator al universului și ca Suveran deplin peste lumea creată.

Un alt punct de discuție este dacă mulțimea de variații în cadrul speciilor și subspeciilor a existat de la începutul creației sau avem de a face cu un proces de evoluție limitată la nivelul diverselor specii. Există urs de zonă temperată, urs montan și urs polar. Au fost toate aceste variații prezente de la început sau unele dintre ele au apărut pe parcurs? Și ce s-a întâmplat cu mulțimea de varietăți pe care nu le mai găsim astăzi decât în forme fosile? Sînt ele dovezi ale unor încercări nereușite de adaptare în procesul evolutiv, sau sînt specimene dispărute din cauza unor altfel de fenomene terestre?

Așa cum a fost arătat și mai înainte, înfruntarea este de fapt între cele două concepții despre lume și viață: cea teistă și cea naturalist evoluționistă. Cea mai mare parte a argumentelor naturaliste sînt grupate în cinci categorii: *morfologia* care susține că asemănările de formă și structură indică un punct de plecare comun pe scara evoluției; *Embriologia* care pretinde că dezvoltarea asemănătoare a fetusurilor dovedește un proces evolutiv identic pentru majoritatea speciilor; *Paleontologia* care prezintă urmele fosile drept suport pentru părerea că există un proces evolutiv în scară care poate fi dovedit în straturi consecutive ale pămîntului; argumentul organelor parazitare ca niște *vestigii* ale unor structuri abandonate în procesul evolutiv și *varietățile* existente în cadrul speciilor aflate în forme de mediu diferite.

Trebuie notat că ceea ce este în discuție nu este dacă Dumnezeu a putut El însuși să folosească procesul evolutiv, ci dacă El a făcut-o sau nu. Dacă vrem să fim sinceri pînă la capăt trebuie să spunem că interpretarea naturalist evoluționistă este o strictă interpretare filosofică, subiectivă și imposibil de dovedit convingător. Asemănările de structură pot fi privite și ca o dovadă a unui Creator comun care a lucrat după o schemă favorită! Dezvoltarea embriologică a fetusului ar putea trece foarte bine și ca o dezvoltare necesară unică de la simplu la complex pe durata procesului de creștere. Formele fosile pot fi privite și ca o dovadă că într-adevăr au existat perioade de timp în care varietatea animalelor a fost mai bogată ca cea de astăzi, iar asta nu înseamnă neapărat că animalele din vremea noastră derivă din alte animale dispărute între timp. Argumentul cu organele „parazite“ și-a pierdut între timp mult din putere deoarece știința a descoperit că ele

îndeplinesc și astăzi funcții strict necesare de care nu se știa altă dată încă nimic. (Credinciosul evanghelic are același drept ca și necredinciosul, atunci cînd este vorba de presupuneri. El poate susține cu aceeași convingere că toate organele „nefolosite“ astăzi corespund sau au corespuns odată unor funcțiuni strict necesare. Căderea omului în păcat și procesul „devolutiv“ al degenerării lasă mult loc pentru astfel de interpretări.) (Am putea adăuga că, de la data scrierii acestei cărți, genetica a bătut și ultimul cui în coșciugul teoriei evoluționiste. Se știe astăzi că numărul de cromozomi este o constantă a fiecărei specii și că variațiunile nu sînt posibile decît în cadrul aceleași specii. - N.T.)

Autorul acestei cărți se alătură cu entuziasm unei mulțimi de oameni de știință și de exegeți evanghelici care susțin că relatarea Genezei contrazice teoria evoluționistă din foarte multe motive dintre care enumerăm: (1) Geneza prezintă o creație prin „Fiat“, proclamare divină. Viețuitoarele și formele de vegetație au fost făcute dintr-o dată într-o deplină varietate descrisă de expresia: „după soiul lor“. Viețuitoarele se reproduc și astăzi după același principiu. Există cîini de cîteva sute de grame și cîini de sute de kilograme, dar încă nu s-a putut obține din încrucișarea a doi cîini o pisică sau o privighetoare. Incidental, se mai descopere și astăzi în viață, forme pe care știința le proiectase ca extincte încă în perioade de acum cîteva „milioane de ani“¹; (2) Știința însăși, mai cu seamă cercetările genetice, infirmă pe zi ce trece teoria naturalist evoluționistă. Într-adevăr, cu cît ne coborîm mai mult în intimitatea organismelor „simple“, cu atît dăm de structuri mai complexe. Există un microcosmos molecular și atomic care sfidează toate cunoștințele noastre de azi și răstoarnă teoria evoluției de la simplu, la complex. Genetica suportă Biblia.

De ce mai continuă această nălucă a evoluționismului să ocupe un loc în catedrala serioasă a științei? Pentru că alternativa ei, teismul creaționist i-ar trimite pe oameni la credința în Dumnezeu, iar omenirea rebelă nu vrea să se supună Creatorului ei. Aceasta nu este însă o problemă științifică, ci una morală.

Teismul este clădit pe premiza existenței unui Dumnezeu personal atotputernic căruia trebuie să ne supunem; naturalismul evoluționist îl lasă pe om cu iluzia că el este produsul suprem al unui lanț evolutiv progresiv. Teismul ne spune că Geneza ne prezintă felul în care a făcut Dumnezeu toate lucrurile; evoluționismul susține că originea și evoluția vieții trebuie să rămînă un mister. În teism, viețuitoarele au fost create „după soiul lor“ cu capacitatea de a se reproduce la nesfîrșit; naturalismul pretinde că mediul înconjurător este cel care a

---

(1) Note din numeroase publicații: e. g. *Time*, LXI, 2. (Ian. 1953), p.60.

continuat și continuă să modeleze formele de viață, eliminându-le pe cele necorespunzătoare și dînd mereu naștere unor alte forme noi. Teismul spune că omul a fost creat de Dumnezeu cu un intelect și cu o inimă capabilă să se împlinească în părășia cu Dumnezeu. Omul este prezentat ca un agent responsabil înaintea lui Dumnezeu și cu șansa de a accepta acum lucrarea mîntuitoare a lui Hristos. Naturalismul însă, îl prezintă pe om ca pe un produs al evoluției formelor inferioare, un simplu animal dezvoltat, pradă pornirilor instinctuale, singuratic și tragic în vîrfurile unei piramide fără rost, fără responsabilitatea de a răspunde sau de a depinde de vreun standard stabilit dinafară. Teismul spune că lumea este întreținută prin grija divină și condusă de către Dumnezeu spre împlinirea unor scopuri precise. Naturalismul nu poate să picteze decît imaginea lipsită de sens și semnificație a hazardului: omul este liber, singur și fără rost. *Pentru cel ce acceptă teismul creștin, nu există nici un fel de dificultate în acceptarea învățaturii despre creație așa cum este prezentată ea în Cuvîntul lui Dumnezeu. Creștinii evanghelici n-au nimic de cîștigat dacă caută să armonizeze relatarea Genezei cu ipotezele evoluționiste. În afară de dorința de a fi „la modă” și de teama de a nu fi „rămas în urmă” nu există nici un alt argument care să dovedească necesitatea îmbrățișării unei astfel de teorii științifice.*

Ce va răspunde omul de știință creștin cînd se va vorbi despre așa-numitul om preistoric care a locuit la început pămîntul? Cum va putea el să ignore omul de *Neanderthal*, de *Cro-magnon*? Răspunsul este ascuns în tăcere, răbdare și încredere în Dumnezeu care nu se lasă să fie batjocorit. Lanțul evolutiv este plin de falsuri și de „verigi lipsă”, iar singurul lucru care se poate spune despre aceste verigi lipsă este că, într-adevăr, sînt lipsă! Nu există nici un fel de evidență că omul a fost vreodată în trecut mai inferior din punct de vedere mintal, spiritual sau fizic. Dimpotrivă! Există destule vestigii și relatări despre realizări care pot constitui și astăzi minuni ale lumii. Toată știința și progresul modern nu le pot imita sau explica perfecțiunea. Omul a fost creat de la început după chipul și asemănarea perfectă a dumnezeirii. Creatura umană a fost de la început *Homo sapiens*. Iată cum îi sînt descrise caracteristicile: „... poziția verticală extinsă complet, privirea îndreptată înainte, din cauza căreia picioarele au o poziție care favorizează mersul, nu cățărutul ... o mai mare dezvoltarea a anumitor mușchi ... care suportă și întrețin poziția verticală a corpului; scurtimea caracteristică a brațelor și opozabilitatea completă a degetului mare, bărbia ieșită în afară, dentiția uniformă și ordonată, și cel mai mult, dezvoltarea enormă a creierului și formația caracteristică a craniului și a feței. Numai omul are abilitatea de a

folosi vorbirea articulată, și probabil, din cauza folosirii ei, și-a dezvoltat puternic capacitatea de a gândi abstract.¹ Nu s-a găsit nici măcar o singură dovadă că omul ar fi existat vreodată pe pământ într-o stare total diferită de cea de astăzi. Cu alte cuvinte, omul a fost dintotdeauna om. Omul a purtat întotdeauna imaginea divinității. Firește, în miile de exemplare umane au existat și continuă să existe anormalități deformatoare. Din păcate, evoluționiștii s-au repezit să le colecționeze și să pretindă că au găsit forme umane de dezvoltare intermediară. Ar fi fost suficient să se uite bine în jur sau să meargă la o colecție de oase pentru a vedea că „exemplarele“ preistorice continuă să coexiste cu omul de astăzi.

Byron C. Nelson, doctor în filosofie, a însemnat în cartea sa, *Înainte de Avraam - Omul preistoric în lumina Bibliei*, două din convingerile lui de bază: „Cea dintâi este că omenirea este foarte bătrână - cât de bătrână, autorul nu știe și nici nu încearcă să dovedească. A doua este că omul a fost dintotdeauna om. El nu a apărut ca un produs al evoluției, ci o creație, exact așa cum spune și Biblia în cartea Genezei. Autorul acestor rînduri crede în adevărul ei luat literă cu literă.“²

7. ALCĂTUIREA OMULUI

Antropologia științifică este ramura care s-a dedicat studiului omului ca atare, fără să țină seama de vreun context religios, dar luînd în considerare diferitele condiții de mediu în care a trăit omul, diferitele culturi pe care le-a parcurs, diferitele rase care s-au format de-a lungul istoriei sale pe pământ, etc. Antropologia biblică, este studierea omului așa cum este el prezentat în Scriptură: facerea lui de către Dumnezeu, alcătuirea lui, conștiința, păcatul lui, chipul și asemănarea lui Dumnezeu în el, etc. Din punct de vedere istoric, au existat două școli de antropologie biblică: cea trihotomistă și cea dihotomistă.

Trihotomia susține că Dumnezeu l-a făcut pe om într-o întreită alcătuire: trup, suflet și duh. Această împărțire este bazată pe două texte clare din Scriptură:

-
- (1) Din articolul despre „om“ din *Websters New International Dictionary of English Language* (Springfield, Mass. Merriam Co., 1917), p.1307.
  - (2) Byron C. Nelson, *Before Abraham, Prehistoric Man in Biblical Light* (Minneapolis, Minn. Augsburg Publishing House, 1948), p.96.

„Dumnezeul păcii să vă sfințească El însuși pe deplin; și duhul vostru, sufletul vostru, și trupul vostru, să fie păzite întregi, fără prihană la venirea Domnului nostru Isus Hristos”.¹

și

„Căci Cuvîntul lui Dumnezeu este viu și lucrător, mai tăietor decît orice sabie cu două tăișuri: pătrunde pînă acolo că desparte sufletul și duhul, încheieturile și măduva, judecă simțirile și gîndurile inimii.”²

Din aceste două exemple se vede clar că „sufletul” și „duhul” pot fi privite ca două entități distincte și că cel puțin în unele cazuri ele nu sînt pomenite în același sens. În alte pasaje, ca de exemplu Matei 22³, se vorbește chiar de mai mult de trei elemente: inima, sufletul, și cugetul, care se adaugă trupului și duhului. Fără să facem o dogmă din ceea ce enunțăm, putem spune că trihotomismul susține că Dumnezeu a alcătuit „cortul” ființei umane după aceeași regulă de trei folosită în structura cortului întîlnirii: curtea de afară, locul sfînt și locul prea sfînt. În alcătuirea omului putem distinge: „trupul” cu caracteristicile lui, „sufletul” cu trei proprietăți distincte: gîndire, sentiment și voință; și „duhul” sau „spiritul” cu alte trei proprietăți distincte: conștiința de sine, intuiția și capacitatea de a avea părășie cu divinitatea. După cădere, intuiția și capacitatea de a avea părășie cu Dumnezeu s-au atrofiat și trebuie readuse în funcțiune prin lucrarea nașterii din nou și prin călăuzirea Duhului Sfînt. Sufletul omului este legat de existența vieții biologice în timp ce duhul lui îi înlesnește viața spirituală. Toate celelalte animale de pe pămînt au suflare de viață în ele. De aceea sînt numite „viețuitoare”. Totuși, unicitatea omului constă în faptul că Dumnezeu însuși „a făcut pe om din țărîna pămîntului, și i-a suflat în nări suflare de viață, și omul s-a făcut astfel un suflet viu”.⁴ În lucrarea Sa, Dumnezeu a pus în om „chipul și asemănarea Sa”⁵

Dihotomiștii susțin că omul nu trebuie despărțit în trei, ci numai în două: „trupul” sau partea materială și „sufletul” sau partea „spirituală” care locuiește în trup, dăruindu-i viața. Această alcătuire a omului este și ea susținută de o mulțime de texte din Biblie. De exemplu, scriitorul cărții Ecclesiastul descrie moartea ca pe o

---

(1) 1 Tesal. 5:23

(2) Evrei 4:12.

(3) Mat. 22:37.

(4) Gen 2:7.

(5) Gen. 1:26.

întoarcere a „țărînei“ în pămînt și a „duhului“ la Dumnezeu, care l-a dat,¹ iar cînd Domnul Isus a vrut să-i învețe pe ucenicii Săi să nu se îngrijoreze, El le-a spus:

„Nu vă îngrijorați de viața voastră, gîndindu-vă ce veți mânca sau ce veți bea; nici de trupul vostru, gîndindu-vă cu ce vă veți îmbrăca.”²

Cu alte cuvinte, „Stați liniștiți, căci Dumnezeu știe să vă poarte de grijă și pentru trup și pentru suflet“.

Cînd le-a vorbit despre îndrăzneala în fața dușmanilor, Isus le-a spus să nu se teamă „de cei ce pot ucide trupul, dar care nu pot ucide sufletul; ci temeți-vă mai degrabă de Cel ce poate să piardă și sufletul și trupul în gheenă.”³ Chiar și Pavel obișnuiește să facă în anumite locuri numai distincția dintre trup și suflet.⁴ Biblia vorbește în multe locuri despre moarte, definind-o drept o despărțire dintre suflet și trup.⁵ Toate aceste texte îi fac pe adepții dihotomiei să se simtă îndreptățiți în poziția lor.

Se pare că singura cale de a-i mulțumi și pe trihotomiști și pe dihotomiști este să lăsăm la o parte orice încercare de fărîmîtare a ființei omenești și să spunem că „personalitatea” umană este unitară și unică. Nu numai că lucrul acesta este valabil în conviețuirea minții cu sentimentele, voința, intuiția, etc., dar chiar și între trup și suflet există legături fundamentale imposibil de fragmentat. Omul este o unitate psiho-somatică („psiho” de la suflet și „soma” de la trup). Starea de sănătate a trupului ne influențează trăirile sufletului, iar necazurile sufletului pot provoca nu numai ulcer, dar și alte tulburări bolnăvicioase ale trupului. Chiar și după moarte, legătura dintre trup și suflet nu se va rupe definitiv. La înviere, Domnul Isus va da iarăși fiecărui suflet un trup de slavă, reconstituindu-i astfel personalitatea. Ce vrem să spunem este că omul trebuie privit mai degrabă ca un întreg care are și o parte materială și o parte spirituală.

Cînd vorbim despre *trup*, ne gîndim la organismul fizic prin care ne asemănăm cu celelalte viețuitoare și în special cu „primatele”. Cînd spunem că omul are o capacitate de a gîndi abstract ne gîndim la *mințe*. Cînd ne referim la posibilitatea omului de a intra în părtășie cu Dumnezeu, ne gîndim la *duh sau spirit*. Cînd spunem suflet, ne gîndim la ființa lăuntrică a omului, și fiind influențați în mare măsură

(1) Eccl. 12:7.

(2) Mat. 6:25.

(3) Mat. 10:28.

(4) Rom. 8:10; 1 Cor. 5:5; 7:34; 2 Cor. 7:1; Efes. 2:3.

(5) Ps. 31:5; Luca 23:46; Fapte 7:59.

de filosofia greacă, înțelegem prin suflet, partea spirituală care părăsește trupul în clipa morții. De aici vin cîntecele despre „sufletul nemuritor“ al omului. Probabil că cel mai bine ar fi dacă ne-am da seama că toate aceste distincții se pot face numai „din afară“ și că „sub piele“ toate aceste entități nu sînt decît manifestări ale unei personalități unice și unitare. Numai astfel vom evita tentația de a „despica firul de păr în patru“ și de a vorbi prea mult acolo unde Biblia preferă să păstreze tăcere.

De unde vine sufletul?

Teologii vor fi întotdeauna înclinați să pătrundă acolo unde nu se poate și să discute despre lucruri de care Biblia nu ne spune totul. Unul dintre aceste subiecte obscure este și originea sufletului. De unde vine sufletul copilului care se naște?

Tradițional, pe această temă s-au format două tabere: Creaționiștii, care susțin că Dumnezeu crează „din Sine“ un suflet pentru fiecare om care se naște; și Traducționiștii, care cred că Dumnezeu a încetat să mai creeze în ziua a șasea, dar a pus în ființa umană capacitatea de a se reproduce, împărțînd viața prin procreere. Creaționiștii indică spre texte care ne spun că la moarte trupul „se întoarce în țărînă și sufletul la Dumnezeu, care l-a dat“¹ sau care îl prezintă pe Dumnezeu ca pe Cel care a dat suflare tuturor celor ce locuiesc pe pămînt², numindu-l: „Tatăl duhurilor“ în contrast cu „părinții noștri trupești.“³ Creaționismul are însă neajunsurile lui, lăsîndu-ne cu mari nedumeriri în problema „eredității“ moștenite de la părinți și, mai ales, neputînd să explice „totala depravare umană“ în contextul în care numai trupul îl preluăm de la înaintașii noștri.

Cei care au îmbrățișat Traducționismul susțin că, în general, putem spune că Dumnezeu a încetat să creeze după ziua a șasea. Aceasta este afirmația clară a Genezei.⁴ Ei mai arată și că Scriptura ne indică faptul că Dumnezeu a rînduit înmulțirea în structura creației: „Creșteți, înmulțiți-vă și umpleți apele mărilor; să dea pămîntul viețuitoare după soiul lor, etc“. Toate au fost destinate să se înmulțească „după soiul lor“. De exemplu, se spune că Dumnezeu l-a

---

(1) Ecles. 12:7.

(2) Isaia 42:5.

(3) Evrei 12:9.

(4) Gen. 2:2.

făcut pe om „după chipul și asemănarea Sa”¹, dar se continuă prin a se spune despre Adam că el a născut un fiu „după chipul și asemănarea lui”² Traducționiștii par a lămurii mai bine existența anumitor expresii în Scriptură³ și mai ales existența și importanța „genealogiilor”.

Rămîne însă îndoielnic că Biblia s-a adresat direct acestui subiect. Ea este preocupată să ne declare că omul a apărut în urma unui act special de creație a lui Dumnezeu, că prin aceasta el a devenit o entitate morală responsabilă pentru anumite alegeri morale, că omul are o anumită capacitate de a sta în părtășie cu Dumnezeu, că prin lucrarea de har a Duhului Sfînt, omului îi este deschisă astăzi calea înspre viața veșnică, și că ajungerea în slavă este destinul pe care i l-a fixat Dumnezeu încă de la începutul creației. Probleme de speculații filosofice, despre interacțiunea minții cu materia sau despre locul de origine al sufletului, nu au făcut obiectul comunicărilor lui Dumnezeu și nu sînt discutate explicit nicăieri în Scriptură. Ar fi foarte bine dacă am ști să respectăm tăcerile Bibliei și să nu ne grăbim să speculăm prea mult despre ele.

Chipul lui Dumnezeu

S-a menționat deja de cîteva ori că omul a fost creat „după chipul și asemănarea” lui Dumnezeu. Ce înseamnă însă aceasta?

Teologia Catolică este de părere că trebuie să facem o distincție clară între „chipul” și „asemănarea” divină. „Chipul” este definit ca suma tuturor proprietăților naturale ale ființei, dintre care putem cita: spiritualitatea, libertatea voinței și nemurirea sufletului. Prin „asemănare” ar trebui să înțelegem totalitatea darurilor supranaturale împărtășite de Dumnezeu creaturii umane, și mai ales: neprihănirea inițială dăruită omului cu scopul de a-i domina pornirile necontrolate. Teologia Catolică este de părere că, după cădere și din pricina ei, omul a păstrat chipul lui Dumnezeu, dar și-a pierdut asemănarea cu divinitatea. Aceasta ar fi cauza pentru care depravarea morală și senzualitatea ne-ar fi marcat întreaga istorie.⁴

Teologia Luterană, în înclinația ei de a accentua păcătoșenia umană și nevoia omului după mîntuire, a preferat să vadă în „chipul lui

---

(1) Gen. 1:27.

(2) Gen. 5:3, cf. Gen. 5:1.

(3) Evrei 7:9, 10.

(4) *A Catholic Dictionart*: articolele despre „Neprihănire”, „Căderea omului”, „Păcatul originar”, etc. Vezi deasemenea *Dictionary of Dogmatic Theology* de Pietro Parente, Antonio Piolanti și Salvatore Garofalo, (Milwaukee: Bruce Publishing Co., 1952), articolele despre „Chipul divin”, „Păcatul originar”, etc.

Dumnezeu“ despre care vorbește Geneza, o identificare cu Dumnezeu în cunoaștere, neprihănire și în sfințenia inițială pe care a avut-o omul și către care este acum întors prin lucrarea nașterii din nou. Afirmăția lor este deci că „chipul“ lui Dumnezeu a fost distrus din om, chiar dacă în parte „cioburi“ își mai pot face simțită prezența. Răscumpărarea și lucrarea Duhului Sfânt, urmărește să recâștige ceea ce a pierdut Adam și omul este readus astăzi în asemănarea desăvârșită cu Dumnezeu.¹

Teologii Reformați tind să facă o distincție între un sens general și un sens special pe care îl are expresia „chipul lui Dumnezeu“. În sensul larg, semnificația ar cuprinde: intelectul, natura morală, și nemurirea; adică, caracterul rațional al omului, moralitatea conștiinței și existența nesfârșită pe care o are sufletul. Aceste trăsături ale ființei nu au fost pierdute în urma căderii. În sens restrâns, „chipul lui Dumnezeu“ cuprinzând în esența sa: cunoașterea desăvârșită, neprihănirea totală și viața de calitate veșniciei, a fost pierdut în urma păcătuirii celor dintâi oameni.²

Se poate observa că diferențele dintre aceste concepții sînt mai degrabă probleme de formulare a adevărului, decît de esența lui însăși. Toți teologii biblici sînt de acord că omul a fost creat inițial cu o minte aptă să gîndească asemenea lui Dumnezeu, cu o natură total morală în caracter, și cu o personalitate lăuntrică destinată să existe veșnic. Cît despre expresiile folosite în cartea Genezei, noi credem că „asemănarea“ și „chipul“ sînt noțiuni sinonime. Repetiția „chipul și asemănarea“ este acolo doar pentru a întări ideea că Dumnezeu S-a turnat pe Sine în creatura umană. Un alt consens al tuturor teologilor este și asupra ideii că, în urma căderii, omul nu a devenit dintr-o dată și pentru o vreme, un animal iresponsabil. Omul continuă să fie „altceva“ decît celelalte viețuitoare ale pămîntului. El și-a păstrat gîndirea rațională, natura morală și nemurirea. Ceea ce a reușit să facă însă „căderea în păcat“, a fost să tulbure „asemănarea“ noastră cu Dumnezeu. Mai întîi, putem spune că păcatul ne-a afectat gîndirea și cunoașterea noastră despre Dumnezeu și puterea de a pătrunde mîntuirea oferită de El s-au încețoșat. Apoi, deși omul și-a păstrat natura morală, ea a ajuns într-un stadiu de depravare totală., cu o înclinare nesăbuită înspre fărădelege. În sfîrșit, omul continuă să fie o ființă veșnică, dar riscă acum să-și petreacă veșnicia în iad, alături

---

(1) Henry E. Jacobs și John A. W. Haas, *The Lutheran Cyclopedia* (New York: Charles Scribners Sons, 1899), p. 241.

(2) Louis Berkhof, *Reformed Dogmatics*, (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1932), I, pp. 101-199.

de Satan, dacă nu acceptă lucrarea mîntuitoare săvîrșită de Hristos. Credem că nașterea din nou produce într-adevăr o regenerare a „chipului” lui Dumnezeu în noi, dar ea va rămîne pînă la „strămutarea” în cer într-un conflict de moarte cu „firea pămîntească” a trupului. În „făptura cea nouă” ne înălțăm iarăși la starea omului de la început cînd creatura era inteligentă, nevinovată și sfîntă (deși neîncercată), și se bucura de o binecuvîntată comuniune cu Dumnezeu.¹

Numai Dumnezeu este incapabil să păcătuiască. Adam a fost liber să păcătuiască sau să nu păcătuiască. „Căderea” a schimbat această realitate. Omul natural este acum incapabil să nu păcătuiască; el are o nevoie absolută și urgentă de răscumpărare.

Conștiința

Prin conștiință înțelegem acel arbitru așezat în noi de Dumnezeu care pronunță o judecată morală asupra a ceea ce sîntem, ce gîndim, ce spunem și ce facem. Biblia ne spune că această conștiință nu este o entitate care s-a dezvoltat în noi de-a lungul istoriei și experienței, ci un aspect al personalității umane creată de Dumnezeu la început.

Cu toate că Vechiul Testament nu pomeneste acest cuvînt în mod expres, Biblia ne dă nenumărate exemple de funcționare a conștiinței: Adam și Eva s-au ascuns de Dumnezeu printre pomii grădinii după ce au mîncat din pomul oprit², Cain s-a comportat asemenea unui om cu conștiința încărcată³, frații lui Iosif s-au întors unul către altul și și-au mărturisit că necazul lor li se trage din pricina faptului că-l vînduseră cu ani în urmă pe fratele lor⁴, iar lui David „îi bătea inima” pentru că îndrăznise să taie un colț din haina lui Saul⁵. Chiar și apostolul Pavel a manifestat o conștiință activă, chiar dacă nu s-a măsurat întotdeauna pe sine cu ea⁶. El ne spune că cine vrea să fie fericit trebuie să-și asculte glasul conștiinței⁷ și că orice bun creștin trebuie să țină seama de conștiința celor din jur⁸. Pavel este foarte atent să ne atragă

---

(1) Și aici, realitatea biblică este în contradicție acută cu teoria evoluționistă.

(2) Gen. 3:8.

(3) Gen. 4:13.

(4) Gen. 42:21.

(5) 1 Sam. 24:5.

(6) 1 Cor. 4:3, 4; cf. 10:25.

(7) Rom. 14:22.

(8) 1 Cor. 10:27-29.

atenția că învățătura creștină nu propovăduiește un ascetism auto-impus. Apostolul mărturisește că limitele comportamentului său sînt date de ascultarea deplină de călăuzirea și cercetarea Duhului lui Dumnezeu, nu de o adîncă stare de introspecție.¹ Și ceilalți apostoli împărtășesc părerea lui Pavel. Petru vorbește și el despre o conștiință curată², iar Ioan ne atenționează că părerea lui Dumnezeu este mai importantă decît ceea ce ne spune propria noastră inimă³.

Este foarte important că Biblia spune că un creștin nu trebuie să se mai lase mustrat de conștiință pentru păcatele trecute, ci trebuie să accepte prin credință neprihănirea care i-a fost oferită de Dumnezeu în Hristos.⁴ După ce descrie cît de minunată este mîntuirea, apostolul Pavel adaugă:

„Acum dar nu este nici o osîndire pentru cei ce sînt în Hristos Isus, care nu trăiesc după îndemnul firei pămîntești, ci după îndemnul duhului. În adevăr, legea Duhului de viață în Hristos Isus, m-a izbăvit de Legea păcatului și a morții căci - lucru cu neputință Legii, întrucît firea pămîntească o făcea fără putere - Dumnezeu a osîndit păcatul în firea pămîntească, trimițînd, din pricina păcatului, pe înșuși Fiul Său într-o fire asemănătoare cu a păcatului, pentru ca porunca Legii să fie împlinită în noi, care trăim nu după îndemnul firei pămîntești, ci după îndemnul duhului.”⁵

Trebuie să remarcăm și încrederea pe care au avut-o apostolii Domnului în faptul că Duhul Sfînt îi va face pe cei credincioși să înțeleagă adevărurile izbăvitoare ale Evangheliei. Într-un sens, creștinul nu mai are nevoie de cineva care să-l învețe, căci a primit ungerea din partea lui Dumnezeu, și este învățat de El prin Duhul Sfînt.⁶ Una din cele mai competente discuții asupra conștiinței se găsește în lucrarea lui Stalker.⁷ El face o distincție între conștiința concluzivă, care acționează după comiterea unui act și conștiința intuitivă, care precede alegerea unei decizii și care este din păcate mult mai slabă decît conștiința concluzivă. S-ar putea spune multe despre chinurile produse de conștiința concluzivă care acționează ca o pedeapsă primită în urma săvîrșirii unui păcat. Am putea vorbi despre remușcările lui Irod și ale lui Iuda. Nu o vom face însă. Ne vom

(1) 1 Cor. 4:3, 4.

(2) 1 Petru 3:16-21.

(3) 1 Ioan 3:20.

(4) Rom. 1:17; 3:21, 22, 24, 26, 30; 4:3, 5; 5:1; etc.

(5) Rom. 8:1-4.

(6) 1 Tesal. 4:9; 1 Ioan 2:20, 27.

(7) James Stalker, „Conscience“, în I.S.B.E., II, pp. 701-703.

mărgini doar să adăugăm că ceea ce numim noi conștiință nu este neapărat vocea directă a lui Dumnezeu. Duhul Sfânt poate vorbi într-adevăr prin conștiință, dar conștiința nu este Duhul Sfânt. Aceasta înseamnă că fiecare creștin are două îndatoriri cu privire la conștiință: prima, să-și educe conștiința confruntînd-o cu standardul Cuvîntului lui Dumnezeu; a doua, s-o asculte.

Educarea conștiinței este o lucrare necesară deoarece, prin educația anterioară, unii creștini sînt prea scrupuloși, iar alții sînt prea neglijenți. Metoda de educare a conștiinței constă în citirea sistematică a Bibliei, în practicarea rugăciunii și în trăirea în ascultare de cuvîntul Domnului.

Se ridică uneori întrebarea : Cum de sînt unii atît de exagerat de scrupuloși și de legalişti? Eu cred că această atitudine se naște de obicei dintr-o educație prea rigidă primită în copilărie sau dintr-o natură interioară prea sensibilă și prea instabilă sau dintr-o neînțelegere completă a mîntuirii prin har. Uneori, această tendință poate fi și reflexul refutat al vinovăției, masca sub care se ascunde o trăire în păcat.

Cine trebuie să aibă autoritatea supremă asupra creștinului: conștiința, Biblia sau Duhul Sfânt? Răspunsul pe care-l dă teologia Protestantă este că autoritatea finală a credinciosului trebuie să fie Cuvîntul lui Dumnezeu, așa cum este El lămurit de Duhul lui Dumnezeu în conștiința fiecărui om. Această poziție este plină de un caracter obiectiv, care ne ferește de pericolul subiectivității care-i paște pe cei ce spun că vor să asculte numai de propria lor conștiință. Poziția Protestantă ne ferește și de legalismul religios al dogmelor stabilite de Biserică. Dacă i se dă autoritatea, Biserica instituționalizată va sufoca libertatea călăuzirii personale, și va construi treptat, treptat o nouă „datină“, care va înlocui Cuvîntul lui Dumnezeu și-i va uzurpa autoritatea.

8. CĂDEREA

Cartea Genezei este cartea începuturilor. În ea găsim începutul universului, începutul tuturor formelor de viață, inclusiv al omului, începutul familiei, și vai, începutul păcatului. Felul în care a pătruns păcatul în lume este înregistrat în capitolul 3 al Genezei. Probabil că cea mai frumoasă tratare a acestui subiect, între toate cele pe care le-am citit, este aceea făcută de profesorul Geerhardus Vos, care a predat Teologie Biblică la Seminarul Teologic Princeton mai bine de

patruzeci de ani.¹ Profesorul Vos ne spune că plasarea pomului oprit în mijlocul grădinii nu trebuie privită ca o ispitire a omului, ci ca un prilej și o cale de maturizare în sfințenie și neprihănire. Dumnezeu nu poate fi ispitit ca să facă rău, și El însuși nu ispitește pe nimeni.² Într-adevăr, maturitatea sfințeniei nu poate fi atinsă în absența răului, ci în confruntarea cu el. Dumnezeu a trebuit să lase omului posibilitatea alegerii, pentru ca personalitatea lui să se desăvârșească în acest fel. Plasarea pomului în mijlocul grădinii a fost o cale pe care, prin experiența personală, omul putea crește în asemănarea cu Dumnezeu, confirmându-și sfințenia și ascultarea din dragoste.

Vos indică existența a trei grade de bunătate pe care le putem ajunge în confruntarea cu răul. Cel mai inferior nivel este atunci când nu facem răul pentru că ne temem de pedeapsă. Cu puțin mai bun decît acesta este nivelul la care nu facem răul pentru că ne gîndim și ajungem la concluzia personală că este spre propășirea noastră să facem binele. Aceasta este ceea ce am putea numi: prudența. Cel mai înalt grad de bunătate este ajuns numai atunci cînd refuzăm comiterea unui rău motivați fiind de dragostea noastră pentru Dumnezeu, chiar dacă nu întrezărim ce bine va ieși din supunerea noastră. Observați în Geneza că Dumnezeu nu i-a explicat lui Adam de ce nu trebuie să mănînce. Ispititorul a venit repede și s-a folosit chiar de lucrul acesta, mințind despre intențiile lui Dumnezeu, și spunînd femeii că pomul avea în sine proprietăți magice care le puteau dăruia o cunoaștere superioară asupra binelui și răului. Vos observă pe drept cuvînt că aceasta a fost întotdeauna tendința Diavolului de a reduce religia la un conținut amoral și magic. Satan continuă prin a-L învinui pe Dumnezeu de intenții ascunse și de „teamă de rivalitate“. El spune că Dumnezeu intenționa să-l țină pe om departe de posibilitatea de a deveni asemenea Lui. Și astfel, Diavolul reușește să ia un lucru intenționat de Dumnezeu spre bine și spre maturizare și să-l folosească pentru ispitire și pentru cădere. Ispititorul reușește ca să-l facă pe om să cadă din nivelul ascultării și îi produce moartea. Biblia ne spune că Satan l-a ispitit pe om prin șarpe. Asta nu înseamnă că șarpele a fost sursa ispitei. El a fost numai instrumentul material prin care „cel rău“ și-a răspîndit otrava asupra oamenilor.

Cauza pentru care ispititorul a ales să se apropie mai întîi de femeie nu trebuie neapărat să fi fost faptul că femeia este un vas mai slab în caracter și inteligență sau că ea ar fi fost mai înclinată să păcătuiască.

---

(1) Geerhardus Vos, *Biblical Theology, Old and New Testament* (Grand Rapids: Eerdmans, 1948), pp. 37-51.

(2) Iacov 1:13.

S-ar putea tot așa de bine ca șarpele să o fi preferat datorită faptului că nu ea fusese cea care a primit direct porunca din partea lui Dumnezeu.

Primul aspect al ispitirii a fost aparent o îndoială nevinovată: „Oare a zis Dumnezeu ...?” Cu alte cuvinte, ați înțeles voi bine ce v-a spus El? Diavolul trece însă repede mai departe și, modificând porunca, adaugă că și în cazul în care Dumnezeu ar fi zis ceea ce a zis, este prea mult ca El să ceară ca omul să nu mănânce „din toți pomii grădinii”. Eva nu se lasă păcălită de această șiretenie, și-l corectează pe Diavol spunându-i că restricția se aplica doar unui singur pom aflat în mijlocul grădinii.

Atunci, Satan atacă frontal și minte cu nerușinare. El declară că Dumnezeu nu a spus tot adevărul; nu este adevărat că motivul interdicției a fost dorința Creatorului de a-și proteja creatura, ci teama lui Dumnezeu de ceea ce ar putea să devină omul! Satan ia ceea ce înseamnă ruină pentru om și-l prezintă drept ceva bun și de dorit, drept ceva indispensabil. Femeia a căzut în plasa lui Satan din cauza a trei factori pe care și-a bazat decizia: (1) ea a văzut că fructul era plăcut de privit: pofta ochilor; (2) ea a crezut că va avea un gust plăcut și va fi bun de mâncat: pofta firii pămîntești; și (3) ea a fost tentată de promisiunea că i se va oferi o înțelegere superioară: lăudăroșenia vieții.¹ Toate acestea au fost greșeli din partea femeii, dar eroarea ei fundamentală a constat în faptul că l-a pus pe Satan în locul lui Dumnezeu și a preferat să-l creadă pe el. Ea a fost suficient de confuză pentru a crede că Satan îi vrea într-adevăr binele, acel bine pe care Dumnezeu vrea să i-l refuze! Aceasta a rămas și astăzi esența tuturor ispitelor. Diavolul caută să-l facă pe om să creadă că Dumnezeu vrea să ne oprească de la ceva bun, și că neascultarea noastră de voia Lui ne va aduce fericirea și progresul personal.

Adam a urmat-o și el imediat pe Eva. Am putea spune că vinovăția lui a fost și mai mare.² Scriptura nu ne spune care au fost motivele care l-au făcut pe Adam să o asculte pe Eva. Poate că și el a dovedit aceeași curiozitate păgubitoare sau poate că s-a lăsat dus de val și nu s-a gândit prea mult la ceea ce face. Există și părerea că Adam s-a dus conștient după Eva, preferînd să moară împreună cu ea decît să trăiască fără ea, și sperînd că Dumnezeu va găsi o soluție pentru izbăvirea lor.

Oricum ar fi fost, păcatul primilor oameni le-a adus imediat căderea. Asupra lor s-a abătut îndată un sentiment adînc de vinovăție

---

(1) Gen. 3:6; 1 Ioan 2:16.

(2) 1 Tim. 2:14.

și de rușine. Mințile lor au fost imediat afectate de păcat și pervertite. Depravarea lor i-a făcut imediat să caute să se ascundă de Dumnezeu și să-I refuze părășia. Au căutat frunze și și-au făcut un fel de șorturi ca să-și acopere goliciunea. Senzualitatea pusese deja stăpânire pe ei. Când glasul Făcătorului lor răsună în grădină, ei se ascund printre copăcei și stau acolo. Adam și Eva refuzau să dea ochii cu Creatorul.

Rezultatul păcatului a fost moartea spirituală instantanee, adică despărțirea spirituală, separarea și alienarea (înstrăinarea) de Dumnezeu. Urmarea ulterioară a fost moartea fizică. Omul a intrat catastrofal pe drumul spre moartea veșnică (despărțirea veșnică de fața lui Dumnezeu). Expresia „în ziua în care vei mânca” care a însoțit amenințarea cu moartea s-a adevărit întocmai. Sensul ei este același ca în cartea întâi a Împăraților: „Să știi bine că în ziua în care vei ieși și vei trece pîrîul Chedron, vei muri.”¹ Fiecare dintre participanții la rebeliunea împotriva poruncii lui Dumnezeu și-a primit o pedeapsă specifică naturii lui.² Pedeapsa femeii a implicat pierderea egalității cu bărbatul, un sentiment de dependență și inferioritate și o mare doză de dureri la nașterea copiilor. Femeii i s-a lăsat totuși cinstea de a aduce viața pe pămînt. Pedeapsa omului a implicat o trudă plină de sudoare în lucrarea pămîntului pentru dobîndirea hranei. Femeia reproduce viața pe care bărbatul trebuie apoi să o întrețină. Înfruntarea omului cu țărîna pămîntului se va sfîrși cu biruința finală a țărînei. Omul a fost destinat morții fizice.

Cînd s-au aflat în fața lui Dumnezeu, și bărbatul și femeia au încercat să scape de responsabilitate, dînd vina unul pe altul. Bineînțeles că vinovatul scos la iveală a fost șarpele. În blestemul rostit asupra lui, Dumnezeu pronunță ceea ce este numit astăzi: „protoevanghelia” (cea dintîi pomenire a veștii bune). Dumnezeu promite șarpelui: „Vrăsmășie voi pune între tine și femeie, între sămînța ta și sămînța ei. Aceasta îți va zdrobi capul, și tu îi vei zdrobi călcîiul.” (Gen. 3:15.) „Sămînța femeii” avea să fie omul Isus, Cel născut dintr-o fecioară. El a zdrobit la Calvar capul șarpelui, iar șarpele L-a rănit așezîndu-L pe cruce. Trebuie să fie foarte clar că Dumnezeu este Acela care a avut inițiativa mîntuirii omenirii. Și încă ceva: moartea lui Hristos este numai o oportunitate pentru mîntuire. Mîntuirea efectivă nu se realizează decît atunci cînd omul trece printr-un act de voință de partea lui Dumnezeu și i se împotrivesc Diavolului.

Istorisirea biblică se termină cu informația că Dumnezeu i-a îmbrăcat pe oameni în haine făcute din piei de animale. Probabil că

(1) 1 Împ. 2:37, 40-46, Vos, *opera citată*, p. 49.

(2) Vos, *Opera citată*, p.55.

aceasta s-a făcut pentru protejarea oamenilor față de natura devenită ostilă sau pentru a încuraja pudoarea, ca singura piedică în calea senzualității. În nici un caz, animalele omorâte cu această ocazie nu au fost o jertfă pentru ispășirea păcatului săvârșit de Adam și Eva. Cei dinții oameni au fost izgoniți apoi din grădina Edenului (Edenul în traducere înseamnă „plăcere”) și le-a fost interzis accesul la pomul vieții. Noi știm însă că în Apocalipsa ni se vestește o vreme nouă în care omul va intra iarăși în grădina lui Dumnezeu și va mânca din „pomul vieții”. Mântuirea realizată prin Hristos poate repara astăzi consecințele tragice ale păcatului săvârșit de cei dinții oameni.

9. NATURA PĂCATULUI

Biblia definește păcatul ca orice încălcare a voii exprese a lui Dumnezeu și orice refuz de a te conforma naturii și sfințeniei divine. Păcatul este o lipsă de dragoste și de supunere față de Dumnezeu.

Păcatul poate fi săvârșit la nivelul faptelor, vorbelor și gândurilor noastre sau poate fi o stare lăuntrică sau o atitudine de sfidare la adresa lui Dumnezeu. Biblia ne spune că toți oamenii sînt păcătoși. Ei sînt păcătoși prin natură și rămîn păcătoși chiar și atunci cînd nu săvîrșesc nici un păcat. Noi sîntem „copii ai mîniei”² prin firea noastră. Scriptura nu a intenționat nicăieri să ne dea o definiție atotcuprinzătoare a păcatului. Ca și în alte subiecte, Biblia este mai mult o carte practică, decît una de definiții filosofice abstracte. Apostolul Ioan numește păcatul „fărădelege”³, ceea ce înseamnă fără nici o îndoială o atitudine de sfidare a standardelor divine așezate în poruncile lui Dumnezeu. El mai pomenește păcatul și ca „nelegiuire”,⁴ o atitudine a inimii care refuză să se încadreze în nivelul moral dorit de Dumnezeu pentru oameni. Pavel ne spune că orice înfăptuire care nu vine din lumina credinței este păcat.⁵ Dumnezeu vrea ca omul să trăiască în lumina Feței Sale și într-o continuă comuniune cu El în dragoste și sfințenie. Apostolul Iacov ne atrage atenția că nu există numai „păcate de comitere”, ci și „de omitere”, căci: „Oricine știe să facă bine și nu face, săvîrșește un păcat”.⁶

---

(1) Apoc. 22:2.

(2) Efes. 2:3.

(3) 1 Ioan 3:4.

(4) 1 Ioan 5:17.

(5) Rom. 14:23.

(6) Iacov 4:17.

Întreaga Biblie este de părere că păcatul este mai mult o caracteristică a naturii umane, decât o înfăptuire accidentală. Profetul Ieremia constată că: „Inima omului este nespus de înșelătoare și desnădăjduit de rea; cine poate s-o cunoască?”¹ Plin de pesimism, Bildad întreabă în cartea lui Iov: „Cum ar putea omul să fie fără vină înaintea lui Dumnezeu? Cum ar putea cel născut din femeie să fie curat?”² Când Isaia primește vedenia în Templu, exclamă: „Vai de mine! Sînt pierdut, căci sînt un om cu buze necurate, locuiesc în mijlocul unui popor tot cu buze necurate, și am văzut cu ochii mei pe Împăratul, Domnul Oștirilor!”³ La fel a reacționat și Petru cînd s-a văzut pe sine în lumina prezenței sfinte a Domnului Isus: „Doamne, pleacă de la mine, căci sînt un om păcătos.”⁴ David exclamă împreună cu noi toți:

*„Dar Tu ceri ca adevărul să fie în adîncul inimii;
fă dar să pătrundă înțelepciunea înlăuntrul meu!
Curățește-mă cu isop, și voi fi curat;
spală-mă, și voi fi mai alb decît zăpada.
Fă-mă să aud veselie și bucurie,
și oasele pe care le-ai zdrobit Tu,
se vor bucura.
Întoarce-Ți privirea de la păcatele mele,
șterge toate nelegiuirile mele!
Zidește în mine o inimă curată, Dumnezeule,
pune în mine un duh nou și statornic!
Nu mă lepăda de la Fața Ta,
și nu lua de la mine Duhul Tău cel Sfînt.
Dă-mi iarăși bucuria mîntuirii Tale,
și sprijinește-mă cu un duh de bunăvoință!”⁵*

Autorul epistolei către Evrei ne avertizează împotriva unei „inimi rele și necredincioase”⁶, iar Domnul Isus ne spune că: „Ce iese din gură, vine din inimă, și aceea spurcă pe om. Căci din inimă ies gîndurile rele, uciderile, preacurviile, curviile, furțișagurile, mărturiile mincinoase, hulele. Iată lucrurile care spurcă pe om...”⁷ Păcatul este așadar, nu un act izolat, ci fondul adînc din însăși ființa umană, caracterul ei fundamental. Acest caracter păcătos îi plasează sub osîndă pe toți oamenii care nu se refugiază prin credință în Hristos.

---

(1) Ier. 17:9.

(2) Iov. 25:4.

(3) Isaia 6:5.

(4) Luca 5:8.

(5) Psalm. 51:6-12.

(6) Evrei 3:12.

(7) Mat. 15:18-20.

Oricine nu vrea să primească harul iertării mîntuitoare oferit de Dumnezeu prin Hristos se păstrează într-o poziție care-i va atrage pedeapsa în ziua dreptei judecăți care va veni asupra lumii. Acesta este sensul în care Menno Simon declara că „singurul păcat care-i poate atrage cuiva osînda, este astăzi, necredința.”⁽¹⁾

Omul are nevoie de o schimbare lăuntrică pe care o poate produce numai nașterea din nou și aceasta este exact lucrarea pe care intenționează să o facă Dumnezeu. Iată ce vestea Ieremia: „Voi pune Legea Mea înlăuntrul lor, o voi scrie în inima lor; și Eu voi fi Dumnezeul lor, iar ei vor fi poporul Meu.”⁽²⁾ Aceasta este ceea ce-i vestea și Domnul Isus lui Nicodim cînd îi spunea că: „dacă nu se naște cineva din apă și din Duh, nu poate să intre în Împărăția lui Dumnezeu”⁽³⁾.

Teologii au tendința de a defini păcatul ca o încălcare a legii, nu ca o dovadă a lipsei de dragoste și de atașament față de Dumnezeu. Augustin, de exemplu, a spus că: „păcat este orice gînd, cuvînt sau faptă îndreptată împotriva legii lui Dumnezeu.”⁽⁴⁾ Presbiterienii definesc păcatul ca „orice lipsă de conformare și orice împotrivire față de legea divină”.⁽⁵⁾ În mod asemănător, teologia Luterană numește păcatul drept „o îndepărtare de legea divină.”⁽⁶⁾ Trebuie să ne amintim însă că, atunci cînd a fost întrebare care este cea mai mare poruncă din Lege, Domnul Isus a răspuns: „Să iubești pe Domnul, Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău, și cu tot cugetul tău”. Aceasta este cea dintîi și cea mai mare poruncă. Iar a doua, asemenea ei, este: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși. În aceste două porunci se cuprinde toată Legea și proorocii.”⁽⁷⁾ Dacă toată legea lui Dumnezeu se poate rezuma la dragostea de Dumnezeu și de aproapele, atunci nu este normal ca și păcatul să fie definit în sensul unei lipse de dragoste, decît în detaliile unor încălcări ale unui anumit cod de legi? Noi credem că da. Păcatul devine atunci o lipsă a dragostei față de Dumnezeu și față de semenii, care ne face să acționăm într-un mod care nu mai este pe placul Domnului.

Dacă un Israelit l-ar fi iubit pe Dumnezeu cu toată inima lui, atunci el nu s-ar mai fi simțit tentat să se mai închine altor dumnezei, să le facă chipuri cioplite, să ajungă să ia Numele Domnului în deșert și să

(1) *Complete Works*, I, p.159.

(2) Ier. 31:33.

(3) Ioan 3:5; cf. Tit 3:5.

(4) *A Catholic Dictionary*, p.490.

(5) A. A. Hodge. *Outlines of Theology* (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1949), p. 316.

(6) *The Lutheran Cyclopedia*, p. 447.

(7) Mat. 22:37-40.

pîngărească ziua Sabatului. Și dacă cineva își iubea aproapele ca pe sine însuși, el ar fi știut cum să-l cinstească, nu s-ar fi gîndit să-l ucidă sau să-i fure ceva, să mărturisească fals împotriva lui sau să-i poftască lucrurile.¹ Acesta este și comentariul pe care-l face Pavel cînd scrie: „Să nu datorați nimănui nimic, decît să vă iubiți unii pe alții; căci cine iubește pe alții a împlinit Legea. De fapt: „Să nu preacurvești, să nu furi, să nu faci o mărturisire mincinoasă, să nu poftesci“, și orice altă poruncă mai poate fi, se cuprind în porunca aceasta: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți.“ Dragostea nu face rău aproapelui; dragostea deci este împlinirea Legii.”² Iar în epistola către Galateni, apostolul adaugă: „Fraților, voi ați fost chemați la slobozenie. Numai nu faceți din slobozenie o pricină ca să trăiți pentru firea pămîntească, ci slujiți-vă unii altora în dragoste. Căci toată Legea se cuprinde într-o poruncă: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți.“³ Apostolul Iacov scrie și el: „Dacă împliniți Legea împărătească, potrivit Scripturii: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți“, bine faceți. Dar dacă aveți în vedere fața omului, faceți un păcat, și sînteți osîndiți de Lege ca niște călcători de lege.”⁴

10. ADAM ȘI DEPRAVAREA UMANĂ

Ca urmare a căderii în păcat, omul a devenit muritor din punct de vedere fizic, mort din punct de vedere spiritual și în pericolul de a rămîne în moartea veșnică (despărțit pe vecie de Dumnezeu). Toți urmașii lui Adam se nasc cu morbul păcatului în ființa lor, într-un trup destinat morții, și dacă rămîn fără Hristos, sînt sub amenințarea pedepsei divine. Cu toate acestea, „căderea“, ca eveniment epocal, nu este menționată în mod expres în Vechiul Testament. Păcatul lui Adam și consecințele lui nefaste, nu sînt analizate în profunzimea lor decît după ce Hristos a venit și a desăvîrșit lucrarea de mîntuire. Adam, ca personaj reprezentativ al rasei umane, este menționat expres în capitolul 3 din Luca⁵ și aluziv în Matei⁶, Iuda 14, și 1 Timotei⁷. Eva este menționată pe nume numai în 2 Corinteni.⁸ Pasajele în care

(1) Exod. 20:2-17; Deut. 5:6-21.

(2) Rom. 13:8-10.

(3) Gal. 5:13, 14.

(4) Iacov 2:8, 9.

(5) Luca 3:38.

(6) Mat. 19:4-6.

(7) 1 Tim. 2:13, 14.

(8) Text of Footnote

Adam este privit în toată complexitatea rolului său în istoria neamului omenesc sînt în 1 Corinteni¹ și mai ales în Romani.² Capitolul 5 din epistola lui Pavel către Romani este unul dintre cele mai bogate texte din Scriptură. Teologii din toate timpurile au trebuit să se confrunte cu conținutul lui controversat. Dar despre ce este vorba?

Mai întîi, Pavel ne spune că Adam, ca persoană istorică, a fost elementul prin care a pătruns păcatul în lume, și prin aceasta și în rasa umană. Pavel numește căderea: „greșeala lui Adam“, „călcarea de lege a lui Adam“, „păcatul unui singur om“, „neascultarea unui singur om“, etc. Este clar că Pavel crede în caracterul istoric al celor descrise în cartea Genezei.

În al doilea rînd, Pavel consideră că moartea, în toate sensurile ei: fizică, spirituală și veșnică, este o răsplătire a păcatului. Aceasta nu în sensul că Adam a păcătuit și acum o întreagă rasă de oameni nevinovați trebuie să plătească pentru greșeala lui, ci în sensul că prin ceea ce a făcut Adam, în natura tuturor oamenilor a pătruns microbul păcatului, care-i determină pe toți oamenii fără excepție să calce pe urmele lui Adam și să păcătuiască. Este adevărat că fapta lui Adam a adus moartea asupra omenirii ca rasă, dar fiecare om în parte confirmă meritarea pedepsei prin faptul că păcătuiește el însuși. Adam nu ne-a dat numai un exemplu rău de urmat, ci a provocat decăderea întregii rase umane. Pavel subliniază solidaritatea omenirii în păcat, pedeapsă și moarte. Apostolul subliniază faptul că și atunci cînd încă nu era dată Legea, de la Adam și pînă la Moise, oamenii au păcătuit din plin, probabil împotriva avertizărilor conștiinței lor, și moartea a domnit peste toți ca o pedeapsă meritată dată chiar și acelor care încă nu primiseră revelația legii lui Dumnezeu. Termenul „păcat“ la singular și termenul „moarte“ se aplică așadar naturii dobîndite de omenire în urma căderii lui Adam și consecinței neascultării, adică, îndepărtării de prezența lui Dumnezeu.

Ce înseamnă toate acestea? Acestea înseamnă că vinovăția păcatului lui Adam a fost „imputată“ imediat și instantaneu tuturor urmașilor lui. Aceasta este o învățătură confirmată de contextul general al Scripturii. Fiecare om este pedepsit pentru propriul lui păcat³, dar putem spune la fel de bine că fiecare om păcătuiește pentru că a moștenit de la Adam o natură a păcatului care este înscrisă în toate celulele cărnii lui. Această interpretare este numită de teologie: „imputarea imediată“.

---

(1) 1 Cor.15:22, 45.

(2) Rom. 5:12- 21.

(3) Deut. 24:26; 2 Regi 14:6; Ier. 31:30; Ezec. 18:4, 19, 20, etc.

În mod normal, pentru ca păcatul să fie considerat ca atare, trebuie să existe mai întâi o revelație clară a voiei lui Dumnezeu. Iată de ce Pavel scrie că: „păcatul nu este ținut în seamă cîtă vreme nu este o lege“. Totuși, Pavel adaugă că „Legea a venit pentru ca să se înmulțească greșeala“¹. Între cei care au greșit înainte de darea Legii și cei ce au păcătuit după darea ei nu poate fi decît o deosebire de nuanță, nu de vinovăție. Accentul principal al întregii discuții nu este însă pus pe comparația dintre oamenii dinaintea de Moise și de cei de după el, ci pe contrastul dintre distrugerea pe care a adus-o Adam în rasa umană și neprihănirea oferită tuturor prin lucrarea mîntuitoare a lui Hristos. Prin Adam am primit toți moartea, prin Hristos, Dumnezeu ne oferă tuturor viața.

Contrastul acesta dintre Adam și Hristos din capitolul 5 al epistolei către Romani este foarte clar și categoric. Adam s-a făcut vinovat de neascultare față de voia lui Dumnezeu și toate urmările nefaste pe care le experimentăm noi astăzi sînt datorate „neascultării“. Hristos, la rîndul Său, ne-a dăruit binecuvîntările prin „ascultarea“ Lui de Tatăl. Toate binecuvîntările mîntuirii noastre sînt datorate „ascultării unui singur om“. Această ascultare a lui Hristos s-a manifestat în toată viața Lui terestră și a fost încununată la Calvar: „Hristos s-a făcut ascultător pînă la moarte și încă o moarte de cruce“. Nota generală a întregului pasaj din Romani 5 nu este una de disperare și tristețe din cauza păcatului săvîrșit de Adam, ci una de triumf și bucurie datorate lucrării izbăvitoare, „darului fără plată“, „hotărîrii de iertare pentru toți oamenii“ și noului climat instaurat de harul care „stăpînește, dînd neprihănirea, și viața veșnică, prin Isus Hristos, Domnul nostru.“

„Dacă deci, prin greșeala unuia singur, moartea a domnit prin el singur, cu mult mai mult cei ce primesc, în toată plinătatea, harul și darul neprihănirii, vor domni în viață prin acel unul singur, care este Isus Hristos.“

Într-un sens, teologul nu are nici o obligație să caute să-l justifice pe Dumnezeu în fața rațiunii umane. Dumnezeu este Atoateștiutor și cu desăvîrșire Bun chiar și în situațiile în care noi nu înțelegem felul Lui de a se purta cu omenirea. Gîndurile Lui nu sînt gîndurile noastre și căile Lui nu sînt căile noastre. N-ar fi necesar deci să căutăm răspuns la întrebarea: De ce a îngăduit Dumnezeu căderea? Totuși, de dragul discuției și pentru un oarecare profit spiritual s-ar cădea să enumerăm cîteva motivații posibile: (1) pentru ca universul, „cosmosul“

---

(1) Rom. 5:20.

necunoscut, dar populat de ființe create de Dumnezeu, să cunoască adâncurile dragostei divine și superioritatea ei față de pretențiile orgolioase și rebele ale Diavolului; (2) pentru ca omul să intre prin răscumpărare într-o relație mai specială cu dumnezeirea; (3) pentru ca să fie născută „Biserica”; (4) pentru ca să fie zdrobit capul șarpelui, Satan; și (5) pentru ca ascultarea din dragoste să înlocuiască ascultarea din obligație sau din frică.

Mai este o problemă: Ce facem cu expresiile atot-cuprinzătoare din acest text? Este oare adevărat că lucrarea Domnului Isus va fi extinsă pentru „toți oamenii”, tot așa cum căderea a fost imputată tuturor?

Diferența în care s-au dat răspunsurile la această întrebare au creat: (1) învățătura Universalistilor, care pretind că, într-un fel sau altul, mai devreme sau mai târziu, toți oamenii vor fi mântuiți; (2) Calvinismul, care limitează valabilitatea mântuirii numai la numărul „aleșilor”, adică al acelor aleși în Hristos mai înainte de întemeierea lumii; și (3) Arminianismul, care limitează această justificare oferită de Dumnezeu în Hristos doar la numărul celor ce vor crede. Ei spun că oferta este făcută într-adevăr tuturor, fiind suficientă pentru toți, dar nu se aplică decât celor ce acceptă să creadă. Care dintre aceste trei păreri se armonizează mai bine cu restul Scripturii? Așa cum am mai spus, părerea autorului acestor rânduri este că răspunsul cel bun este o combinație între punctul 2 și 3 al celor de mai sus. Stăruința în necredință nu poate și nu trebuie să fie încurajată. Șansa mântuirii este pentru cei ce cred și acceptă, acum și aici, darul mântuirii. Biblia ne spune că nu toți oamenii vor crede și că între cei credincioși și cei necredincioși va fi în final o imensă diferență de destin și destinație. Cei răi „vor merge în pedeapsa veșnică, iar cei neprihăniți vor merge în viața veșnică”.¹ Învățătura universalistă care pretinde că toți oamenii vor fi în final recuperați de Dumnezeu și mântuiți este absolut nebiblică.

11. NATURA DEPRĂVĂRII UMANE

Ce înțelegem noi când spunem că omul a intrat într-o stare de „totală depravare”? Răspunsul trebuie așezat într-un context mai larg. Să încercăm mai întâi să recapitulăm ceea ce s-a spus pînă acum despre relația cu păcatul: (1) Dumnezeu nu poate păcătui, dar acest lucru nu se mai poate spune astăzi și despre om; (2) Adam și Hristos, ca și creația cea nouă a mântuirii „pot să nu păcătuiască”; (3) Adam,

---

(1) Mat. 25:46.

împreună cu tot lanțul său de urmași, incluzându-i și pe creștini, „pot să păcătuiască”; (4) omul firesc, în care Duhul lui Dumnezeu n-a lucrat încă mîntuirea, „nu poate să nu păcătuiască”; el va păcătui neapărat din cauza naturii lui păcătoase.

Omul firesc este total depravat în următoarele sensuri: (1) el este neputincios să scoată păcatul din inima lui; (2) el este incapabil să acționeze din dragoste pentru Dumnezeu, fiind egoist din fire; (3) el este incapabil să-L primească pe Hristos, fără convingerea lucrată de Duhul¹; (4) el are toate sectoarele personalității intrate într-o stare de totală confuzie. Depravarea totală nu înseamnă însă că omul a devenit o creatură satanică, ajunsă dincolo de o anumită limită a răutății peste care nimeni nu mai poate fi mîntuit.

Menno Simons îl descrie astfel pe omul păcătos:

„Un om firesc (carnal) nu poate înțelege lucrurile duhovnicești, pentru că el este prin influență un copil al Diavolului, purtîndu-se ca un împotrivor față de lucrurile duhovnicești. Prin natura sa, omul firesc este străin de Dumnezeu; înstrăinat de lucrurile dumnezeiești, fără nici un fel de legătură cu Dumnezeu, ci mai degrabă pornit cu dușmănie împotriva lui Dumnezeu; el se manifestă cu răutate, cruzime, ură, nerăbdare, nestăpînire, nebunie, și ajunge în final la nefericire. Aceasta este natura și soarta tuturor celor care se nasc în omenire din străvechiul Adam și sînt descriși în limbajul Scripturii printr-un singur cuvînt: fără evlavie, adică fără sentimentul trăirii în prezența divină, înstrăinați și stingheri în viață și în lume.”²

Mesajul central al Bibliei nu este însă depravarea umană și nici stăruința omului în păcat, ci glorioasa posibilitate a restaurării lui prin lucrarea izbăvitoare a lui Hristos. Iată ce scrie același autor despre lucrarea de regenerare făcută de Duhul Sfînt:

„Nașterea din nou nu stă nici în apă și nici în cuvinte. Ea se realizează prin intermediul nevăzutei puteri a lui Dumnezeu în inima celui ce aude Cuvîntul propovăduit și-l crede, primindu-l în inimă. Acest Cuvînt pătrunde, desparte, convinge și renaște lăuntrul nostru de la necredință la credință, de la păcat la neprihănire, de la rău la bine, de la senzualitate la spiritualitate, de la ceea ce este pămîntesc la ceea ce este ceresc, și de la natura stricată a lui Adam la natura strălucită și sfîntă a lui Isus Hristos.”³

(1) Ioan 6:44, 65.

(2) *Complete Works*, I. p. 232.

(3) *Idem*, II, p.215.

Tema relației dintre cel credincios și natura cea veche va fi reluată mai pe larg în capitolele destinate regenerării și sfințirii. Este suficient să spunem aici că, și după nașterea din nou, creștinul păstrează în sine ceea ce Biblia numește „carnea păcătoasă”, adică o anumită înclinație spre senzualitate, mândrie, egoism, indiferență față de lucrurile spirituale, etc., așa că putem spune toți împreună cu apostolul Pavel: „Știu, în adevăr, că nimic bun nu locuiește în mine, adică în firea mea pămîntească.”⁽¹⁾ Cîntările și rugăciunile din toate veacurile stau drept mărturie a faptului că înfruntarea cu această „fire pămîntească” este o constantă a vieții creștine și că în această înfruntare trebuie să dovedim multă „veghere” și „stăruință” pentru a ajunge biruitori la sfîrșitul umblării noastre cu Domnul.

Menno Simons era de părere că, pentru cel credincios, sînt patru feluri de a înțelege cuvîntul „păcat”.⁽²⁾ Mai întîi avem de a face cu această înclinare a naturii vechi din noi înspre păcat și înspre stricăciune. Ea se manifestă încă și în cel credincios, dar nu i se mai socotește ca vinovăție: „Nu mai este nici o condamnare pentru cei în Hristos Isus”. Dumnezeu L-a făcut pe El pentru noi: înțelepciune, neprihănire, sfințire și răscumpărare”.⁽³⁾ Dacă nu ar fi fost așa, nici un creștin n-ar fi putut intra în ceruri. În al doilea rînd, avem de a face cu păcatele majore și evidente ca minciuna, furtul, înjurătura, etc., pentru care se cere o pocăință sinceră și adîncă. Cel ce a intrat într-o stare de împietrire și de răceală stăruind în asemenea păcate, trebuie trezit neapărat și făcut să înțeleagă grozăvia situației lui. El trebuie îndemnat să vină grabnic la picioarele crucii și să ceară iertarea și curățirea necesară reabilitării lui și repunerii lui în viața de slujire și mărturie creștină. În al treilea rînd, se pot observa erorile accidentale datorate nevegheții: vorba repezită, gîndul necugetat, și altele de felul acesta, care sînt destul de grave pentru a distruge pacea și bucuria unui copil al lui Dumnezeu, dacă el tinde să se uite la sine și nu la Mîntuitorul său. Aceste „accidente”, deși nu pot fi trecute cu vederea, sînt imediat spălate de lucrarea de înnoire a Duhului în urma regretului și cererii de iertare. Sfinții nu sînt deocamdată desăvîrșiți, dar se află pe calea într-acolo.

Al patrulea gen de păcat amintit de Menno Simons este ceea ce numește Biblia „păcatul care nu se iartă”. Acest păcat este prezentat de Biblie ca o stăruință încăpățînată în necredință sau în practicarea păcatului. Neputința de a fi iertat nu este la Dumnezeu, ci la cel ce,

(1) Rom. 7:18.

(2) *Complete Works*, II, pp.312, 313.

(3) 1 Cor. 1:30.

practicînd conștient o astfel de împotrivire, ajunge la o stare de împietrire din care nu mai găsește ieșirea. Jeremy Taylor a descris cum nu se poate mai bine traiectoria unui astfel de om: „Mai întîi el este uimit de greșeala făcută, apoi ea îi devine plăcută, se desfată în ea, stăruiește în ea, o repetă, o transformă într-un obicei și o împămîntenește; ajuns în această stare, el nu se mai gîndește la pocăință, devine împotrivitor, obraznic, și obsedat în hotărîrea lui care-l va duce în final la dezastru.“¹

Liste de păcate

Biblia nu ne dă nicăieri o clasificare sistematică a păcatelor. Uneori teologii se fac că uită aceasta și întocmesc liste sistematice și clasificări pe categorii specifice, ca de exemplu: păcate de comitere și păcate de omitere; păcate săvîrșite împotriva propriei făpturi, împotriva lui Dumnezeu și împotriva aproapelui; păcate capitale, etc. În Evanghelia lui Matei, Domnul Isus dă următoarea listă de păcate: gîndurile rele, uciderile, preacurviile, curviile, furtișagurile, mărturiile mincinoase și hulele.² Pasajul paralel din Marcu ne prezintă următoarele păcate: gîndurile rele, preacurviile, curviile, uciderile, furtișagurile, lăcomiile, vicleșugurile, înșelăciunile, faptele de rușine, ochiul rău, hula, trufia, nebunia.³ Cînd Pavel le atrage atenția cititorilor săi că cei nelegiuîți nu vor moșteni împărăția cerurilor, el enumeră cîteva exemple: „nici curvarii, nici închinătorii la idoli, nici preacurvarii, nici malahii, nici sodomiții, nici hoții, nici cei lacomi, nici bețivii, nici defăimătorii, nici răpăreții nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu.“⁴ El se grăbește însă să adauge plin de har: „Și așa erați unii dintre voi! Dar ați fost spălați, ați fost sfințiți, ați fost socotiți neprihăniți, în Numele Domnului Isus Hristos, și prin Duhul Dumnezeului nostru.“ În scrisoarea către Galateni, apostolul enumeră faptele firii pămîntești: preacurvia, curvia, necurăția, desfrînarea, închinarea la idoli, vrăjitoria, vrăjbile, certurile, zavistiile, mîniile, neînțelegerile, dezbinările, certurile de partide, pizmele, uciderile, bețiile, îmbuibările, și alte lucruri asemănătoare cu acestea.⁵ Și adaugă: „Vă spun mai dinainte, cum v-am mai spus, că cei ce fac astfel de lucruri, nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu.“ Apocalipsa lui Ioan ne avertizează și ea: „Cît despre

---

(1) A. H. Strong, *Systematic Theology*, p.651.

(2) Mat. 15:19, 20.

(3) Marcu 7:21-23.

(4) 1 Cor. 6:9-11.

(5) Gal. 5:19- 21.

fricoși, necredincioși, scîrboși, ucigași, curvari, vrăjitori, închinătorii la idoli, și toți mincinoșii, partea lor este iazul, care arde cu foc și cu pucioasă, adică moartea a doua.”¹

Este clar că Biblia prezintă păcatul ca pe un lucru grav, care sfidează dragostea și sfințenia divină și-l desparte pe înfăptuitor de Dumnezeu. Cel păcătos se află sub amenințarea mîniei lui Dumnezeu și va sfîrși în focul Gheenei. Sîntem convinși că trezirea spirituală și întoarcerea la Dumnezeu nu se va produce decît acolo unde oamenii vor lua în serios ceea ce zice Biblia despre grozăvia păcatului. Biserica creștină a falimentat în misiunea ei de a proclama un Hristos „venit să nimicească lucrările Diavolului”. Fără convingerea personală despre pedepsirea păcatului și fără sentimentul acut al rănirii iubirii divine, oamenii nu vor veni la Isus și nu se vor grăbi să facă saltul credinței. Înainte de a aprecia din plin mîngîierea pe care o dă Evanghelia, omul are nevoie să înțeleagă care este urîciunea păcatului și grozăvia pedepsei care îl așteaptă.

12. VOINȚA LIBERĂ

Una dintre cele mai complicate probleme ale teologiei este liberul arbitru sau libertatea de voință pe care o are omul sub providența divină. Teologi din cele mai diferite școli de teologie au reușit să se pună toți de acord într-o definiție unică a „voinței libere”, dar nu s-au putut înțelege asupra felului în care funcționează ea. Marele teolog și prelat al Bisericii Congregaționale, Jonathan Edwards (1703 – 1758), definește voința liberă astfel: „În cea mai simplă explicare a termenului, cele două cuvinte așezate împreună înseamnă în vorbirea de fiecare zi că omul are puterea privilegiul și ocazia să facă exact ceea ce dorește și numai ceea ce dorește...”² Teologul metodist Samuel Lakefield (1799 – 1895) scrie: „Un agent moral liber este unul care este inițiatorul tuturor acțiunilor sale, fără nici un fel de influență sau constrîngere din afară”.³ *The Lutheran Cyclopedia* spune că voința liberă se poate aplica numai în ceea ce privește domeniul vieții naturale; în domeniul vieții spirituale, omul „este neajutorat în gîndire sau voință și împotrivor față de planul mîntuirii divine”.⁴ Martin Luther a scris în anul 1525 o critică deosebit de severă la adresa ideii

(1) Apoc. 21:8.

(2) Samuel Wakerfield, *A Complete System of Christian Theology* (Cincinnati; Cranston and Stowe, 1869), p.313.

(3) Idem. p. 314.

(4) Idem. p.186.

de voință liberă într-o lucrare numită sugestiv: „O voință înrobită“ (De servo Arbitrio). Mărturisirea de credință augustină definește voința liberă în articolul XVIII unde scrie: „voința umană are într-adevăr un anumit grad de libertate în ceea ce privește înfăptuirile civice sau cetățenești și își poate exercita această libertate în lucrurile în care rațiunea este competentă să judece, dar ea nu are nici un fel de putere liberă când este vorba să se conformeze neprihănirii lui Dumnezeu, sau standardurilor duhovnicești, dacă nu este ajutată de intervenția divină a Duhului Sfânt.“¹ O altă lucrare din anul 1577, „The Formula of Concord“, spune în articolul II că omul natural nu are nici măcar o singură scînteie de cunoștință sau putere în domeniul cunoștinței care poate duce la mîntuire. Firea pămîntească este moartă față de Dumnezeu, ba chiar mai mult, este ostilă inițiativelor lui Dumnezeu pentru mîntuire.“² Dicționarul Catolic definește libertatea voinței drept „capacitatea de a face alegeri“ și face distincție între „libertatea absolută“, independentă de orice condiție exterioară, și „libertatea limitată“, care trebuie să țină cont de condițiile exterioare. Această formă din urmă este „libertatea de a face ce vrei într-o situație dată“.³

Cum am putea defini deci voința liberă? O putem defini drept capacitatea omului de a alege între alternative diferite, fără a fi influențat de ceva sau de cineva. Voința liberă presupune posibilitatea de a gândi alternative diferite și de a fi în stare să cîntărești diferența dintre mai multe rezultate posibile. Ea mai implică și posibilitatea de a alege între bine și rău. Voința liberă este în stare gîndească de la sine și să alcătuiască un plan pentru viață. Ea se bazează cel puțin în parte pe inteligență, dar este inspirată și de sentimente sau pofta trupului. Voința liberă nu neagă o anumită doză de restrîngere de sine, căci omul poate sacrifica niște avantaje imediate în favoarea atingerii unor scopuri superioare mai îndepărtate. Prin ceea ce este și ce poate face, voința liberă este una dintre cele mai caracteristice valori umane, una din calitățile care-l despart categoric de lumea animală. Prin voința liberă, omul se poate detașa de realitatea din jur și poate formula planuri, subordonîndu-și instinctele și pofta trupului în favoarea înfăptuirii unor idealuri morale sau în scopul ajungerii în veșnicie.

În domeniul voinței libere, Biblia trece dincolo de lumea paradoxului (două lucruri „aparent“ contrarii) spre lumea „paradig-

---

(1) Idem. p. 187.

(2) Idem. p.187.

(3) Idem. p.309.

mei“ (două lucruri „evident“ contrarii și de neîmpăcat pentru mintea noastră, dar armonioase în mintea divină). Ea afirmă în același timp și că: (1) omul este o ființă morală responsabilă pentru alegerile pe care le face, pentru caracterul deciziilor sale și pentru tot ceea ce determină trăirea lui în păcat; și că (2) omul este total depravat în natură și n-ar putea face altceva decât să păcătuiască. Cum putem împăca aceste afirmații? Olandezul P. J. Twisck (1565-1636) a afirmat într-o lucrare de prin anul 1617 următoarele:

„La început, Dumnezeu i-a creat pe Adam și Eva „după chipul și asemănarea Sa“ așezându-i deasupra tuturor celorlalte creaturi de pe pământ și dându-le minte, virtuți morale, vorbire, rațiune și o voință liberă. Prin creație, omul a avut capacitatea de a-L cunoaște, iubi, asculta și sluji pe Dumnezeu, dar a avut și libertatea de a face contrariul, cum s-a și întâmplat de fapt în primul act de alegere al omului, adică de a l se împotrivi lui Dumnezeu și de a călca în picioare voia Lui sfântă. Ispitiți de Diavol, care le-a apărut în grădina Edenului prin șarpe, Eva și Adam au mâncat din pomul oprit, neținând în seamă opreliștea divină. Păcatul lor n-a fost „predestinat“ de Dumnezeu, ci a fost rezultatul propriei lor alegeri. Oamenii au preferat să aleagă ceea ce era contrar voinței și naturii lui Dumnezeu și au ieșit din subordonarea față de Creator printr-un act liber de voință.

Chiar și în urma căderii și a pedepsirii lor de către Dumnezeu, primii oameni nu au fost alungați total din har, căci Creatorul a hotărât să le lase în posesie capacitatea de a gândi, de a vorbi, de a cunoaște, și toate celelalte capacități care-l ridică și astăzi pe om deasupra tuturor animalelor pământului. Dumnezeu nu le-a luat nici măcar voința liberă, pe care totmai o folosiseră atât de jalnic, ci a preferat să le-o lase, deși a trebuit pentru aceasta să așeze un înger cu o sabie înfocată la intrarea în grădină pentru a-l împiedica pe om să mănânce din pomul vieții și să-și permanentizeze existența tragică. Dumnezeu a știut că Adam ar fi putut voi să mănânce și din pomul vieții, așa că, lăsându-le voința, El a preferat să le răpească „posibilitatea“ unei asemenea întreprinderi.

Această voință liberă a lui Adam a fost apoi transmisă tuturor urmașilor săi, care s-au desprins din el tot așa cum ramurile se despart de trunchi. Prin urmare, toți oamenii pot astăzi să-și exercite voința, care-i ridică deasupra pietrelor neînsuflețite și deasupra animalelor neînțelepte, și tot așa cum știu să o folosească pentru a-I cere lui Dumnezeu sănătate când sînt în boală sau

mîncare cînd sînt flămînzî, ei pot folosi astăzi voința pentru a deschide poarta inimii ca să primească harul mîntuitor dat de Dumnezeu prin Evanghelie pentru vindecarea sufletului. Omul poate face și invers, el poate să continue să I se împotrivească cu bună știință lui Dumnezeu și să refuze inițiativele Duhului Sfînt. Este evident că, după cum le-a dat oamenilor ochi ca să vadă și urechi ca să audă, Creatorul le-a dat tuturor și o voință liberă prin care se pot întoarce acum din nou la Dumnezeu.

Asta nu înseamnă că omul se poate mîntui prin sine însuși. Lăsat singur, fără inițiativele de mîntuire ale Duhului Sfînt, omul este absolut incapabil să se desprindă de păcat și să pornească coerent spre ceea ce este bine. Dumnezeu este Acela care-i atrage pe oameni la Sine. Tot ceea ce au de făcut oamenii astăzi este să accepte harul mîntuitor. Așa că cei credincioși pot pune toată mîntuirea, cu începutul, continuarea și finalul ei, nu în mîinile sau posibilitățile lor, ci în proviziile minunatului har dăruit oamenilor de Dumnezeu în Isus Hristos.”¹

Din cele spuse mai sus, reiese că o teologie cu adevărat biblică va afirma întotdeauna că: (1) omul de după cădere este într-o stare de depravare totală și a ajuns un rob al păcatului; (2) că cel păcătos poate alege să facă un anumit bine sau să se ferească de un anumit rău, dar nu se poate dezice de păcat în viața lui; așa că, fără intervenția Duhului Sfînt, el nu se poate întoarce la Hristos. Mîntuirea este în întregime o lucrare a harului; (3) că omul nu este numai o creatură determinată total de ereditate și de mediu înconjurător, ci este și o personalitate responsabilă pentru ceea ce face; cu posibilitatea de a-și hotărî propriul destin prin acceptarea sau respingerea harului lui Dumnezeu pe care încearcă să i-l ofere Duhul Sfînt.

Peste tot în Biblie, Dumnezeu îi îndeamnă pe oameni să-și recunoască păcatul și să-l părăsească. Mai înainte ca Abel să fie omorît de Cain, Dumnezeu l-a avertizat pe Cain spunîndu-i: „păcatul pîndește la ușă, dar tu să-l stăpînești.”² Apostolul Pavel îi îndeamnă pe cei credincioși să se considere morți față de păcat și vii pentru Dumnezeu în Isus Hristos.”³ Într-o altă epistolă, el scrie: „Deaceia, omoriți mădularele voastre care sînt pe pămînt: curvia, necurăția, patima, pofta rea, și lăcomia, care este o închinare la idoli.”⁴ Există o

---

(1) *Martirs Mirror*, p. 379.

(2) Gen. 4:7.

(3) Rom. 6:11.

(4) Col. 3:5.

sumedenie de alte locuri în care Biblia le poruncește oamenilor să lepede păcatul și să stăruiască în neprihănire.

Scriptura scoate în evidență că omul are capacitatea și responsabilitatea alegerii. Într-unul din cuvintele sale de rămas bun, Moise proclamă:

*„Iau azi cerul și pământul martori împotriva voastră că ți-am pus înaintea viața și moartea, binecuvântarea și blestemul. Alege viața, ca să trăiești, tu și sămânța ta, iubind pe Domnul Dumnezeuul tău, ascultînd de glasul Lui, și lipindu-te de El: căci de aceasta atîrnă viața ta și lungimea zilelor tale, și numai așa vei putea locui în țara pe care a jurat Domnul că o va da părinților tăi, lui Avraam, Isaac și Iacov“.*¹

Și Iosua spune ceva asemănător înainte de moarte, încheind cu declarația solemnă: „Alegeți astăzi cui vreți să slujiți! Cît despre mine, eu și casa mea vom sluji Domnului“.² Profetul Ezechiel strigă înaintea Israelului: „Pe viața Mea, zice Domnul Dumnezeu, că nu doresc moartea păcătosului, ci să se întoarcă de la calea lui și să trăiască. Întoarceți-vă, întoarceți-vă de la calea voastră cea rea! Pentru ce vreți să muriți voi, casă a lui Israel?“³ Prin profetul Ieremia, Domnul face următoarea promisiune: „Deodată zic despre un neam, despre o împărăție, că-l voi zmulge, că-l voi surpa și că-l voi nimici; dar dacă neamul acela, despre care am vorbit astfel, se întoarce de la răutatea lui, atunci și Mie Îmi pare rău de răul pe care Îmi pusesem în gînd să i-l fac“.⁴ Domnul Isus însuși spune: „Veniți la Mine, toți cei trudiți și împovărați, și Eu vă voi da odihnă. Luați jugul Meu asupra voastră, și învățați de la Mine, căci Eu sînt blînd și smerit cu inima; și veți găsi odihnă pentru sufletele voastre“.⁵ Unul dintre ultimele îndemnuri ale Bibliei spune: „Și Duhul și Mireasa zic: Vino!“ Și cine aude, să zică: „Vino!“ Și celui ce îi este sete, să vină; cine vrea, să ia apa vieții fără plată“.⁶

Scriptura este la fel de clară și atunci cînd declară că oamenii sînt răspunzători de hotărîrile pe care le iau și vor fi judecați pentru viața pe care au trăit-o. Domnul Isus spune: „Căci Fiul omului are să vină în slava Tatălui Său, cu îngerii Săi; și atunci va răsplăti fiecăruia după

---

(1) Deut. 30:19, 20.

(2) Iosua 24:15.

(3) Ezech. 33:11.

(4) Ier. 18:7, 8.

(5) Mat. 11: 28, 29.

(6) Apoc. 22:17.

faptele lui".¹ Pavel scrie și el că Dumnezeu: „va răsplăti fiecăruia după faptele lui”.² Celor din Corint le scrie: „Căci toți trebuie să ne înfățișăm înaintea scaunului de judecată al lui Hristos, pentru ca fiecare să-și primească răsplata după binele sau răul, pe care-l va fi făcut când trăia în trup”.³ Iar Ioan, când descrie judecata de la urmă scrie: „Marea a dat înapoi pe morții care erau în ea; Moartea și Locuința morților au dat înapoi pe morții care erau în ele. Fiecare a fost judecat după faptele lui”.⁴ Un pasaj din cea dintâi carte a lui Samuel ne ilustrează deosebit de clar care este relația dintre preștiința lui Dumnezeu și libertatea noastră de a face ce vrem. David îl întreabă pe Dumnezeu dacă oamenii din Cheila îl vor da sau nu în mâinile lui Saul și Dumnezeu îi răspunde că îl vor da. Atunci David nu se refugiază în cetatea aceea, ci pleacă în altă parte, scăpându-și viața.⁵ Dacă David s-ar fi încăpăținat să rămână în acea cetate, el ar fi fost prins de Saul.

Cuvîntul lui Dumnezeu ne spune că oamenii nu sînt pierduți din cauza depravării, pe care nu ei au produs-o, ci au moștenit-o doar de la părinții lor; ei sînt vinovați pentru că preferă să trăiască în păcat și resping inițiativele harului lui Dumnezeu care-i cheamă înapoi la Sine. Ori de cîte ori oamenii păcătuiesc, ei o fac în virtutea naturii lor păcătoase, dar aceasta nu-i scutește de vină. Cînd ei răspund chemării, sînt mîntuiți de păcat, și aceasta nu este o rezolvare în care au vreun merit, ci este în întregime lucrarea harului și bunătății divine. Domnul Isus declară că nimeni nu poate veni la El, „decît dacă-l atrage Tatăl” sau, altfel spus, „dacă nu i-a fost dat de Tatăl”.⁶ În cazul refuzului, vinovăția oamenilor rămîne, ca în cazul Fariseilor și Cărturarilor care „au zădărnicit planul lui Dumnezeu pentru ei, neprimind botezul lui Ioan”.⁷ Toată problema stă în faptul că această făptură neînsemnată care este omul, prin voința ei liberă, se poate împotrivi voinței infinitului Dumnezeu care-i dorește mîntuirea. Dumnezeu, în omniștiința și atotputernicia Lui suverană a ales să se limiteze pe Sine în relațiile cu omul. Voința liberă poate fi: sau suprema binecuvîntare sau supremul blestem al omenirii.

---

(1) Mat. 16:27.

(2) Rom. 2:6.

(3) 2 Cor. 5:10.

(4) Apoc. 20:13.

(5) 1 Sam. 23:8-14.

(6) Ioan 6:44, 65.

(7) Luca 7:30.

13. PREZERVAREA DIVINĂ

Biblia ne spune că toate lucrurile, vizibile și invizibile, au fost create de Dumnezeu prin Isus Hristos.¹ Ea mai adaugă și că începînd de la actul creației și pînă acum, toate lucrurile au continuat să fie în supravegherea atentă a atotputernicului Dumnezeu. Într-una dintre rugăciunile din cartea lui Neemia citim: „Tu, Doamne, numai Tu ai făcut cerurile, cerurile cerurilor, și toată oștirea lor, și pămîntul cu tot ce este pe el, mările cu tot ce cuprind ele. Tu dai viață tuturor acestor lucruri, și oștirea cerurilor se închină înaintea Ta”.² Cînd Îl prezintă pe Hristos, Pavel scrie: „El este mai înainte de toate lucrurile, și toate se țin prin El”.³ Pavel scrie și că Dumnezeu dă viață tuturor lucrurilor,⁴ ceea ce le spuse de fapt și atenienilor care-l ascultau în Areopag: „... măcar că nu este departe de fiecare din noi. Căci în El avem viața, mișcarea și ființa”.⁵ Epistola către Evrei ni-L descrie pe Hristos ca „ținînd universul întreg prin puterea Sa” sau mai precis: „care ține toate lucrurile prin Cuvîntul puterii Lui”.⁶

În acest timp de neliniște cauzat de amenințarea exploziilor nucleare, cînd profeți întunecați ai distrugerii totale ne avertizează de posibilitatea ca oameni răi să arunce planeta în aer, mesajul despre grija providențială arătată de Dumnezeu creației poate să aducă în inimile copiilor lui Dumnezeu pacea și asigurarea. Dumnezeu nu este o divinitate distrată care „se va uita în altă parte” cînd demoni întunecați sau oameni nepricepuți și răuvoitori vor fi gata să dea foc lumii. Lumea aceasta este destinată să supraviețuiască pînă în ceasul în care Fiul Omului va coborî din nou pe planetă „într-o flacăra de foc, ca să pedepsească pe cei ce nu cunosc pe Dumnezeu și pe cei ce nu ascultă de Evanghelia Domnului nostru Isus Hristos ... , cînd va veni, în ziua aceea, ca să fie proslăvit în sfinții Săi, și privit cu uimire în toți cei ce vor fi crezut, ...”⁷ Revenirea lui Hristos, eveniment imposibil de prevăzut de oamenii de știință, va declanșa lucrarea de reînnoire a lumii prin foc. Aceasta nu va fi cea dintîia oară cînd Dumnezeu se vede silit să pedepsească și să refacă întreaga planetă; aduceți-vă aminte de potop! Petru ne spune că: „Ziua Domnului va veni înșă ca un hoț. În ziua aceea, cerurile vor trece cu troznet, trupurile cerești se vor topi de mare căldură, și pămîntul, cu tot ce este pe el,

---

(1) Ioan 1:3, cf. Col. 1:16.

(2) Neemia 9:6.

(3) Col. 1:17.

(4) 1 Tim. 6:13.

(5) Fapte 17:28.

(6) Evrei 1:3.

(7) 1 Tesal. 1:7-10.

va arde. ...Cerurile aprinse vor pieri, și trupurile cerești se vor topi de căldura focului. Dar noi, după făgăduința Lui, așteptăm ceruri noi și un pământ nou, în care va locui neprihănirea”.¹

Fiind sigur că Dumnezeu nu va lăsa planeta pe mîna oamenilor și știind că Domnul are puterea să-și ducă pînă la capăt planurile pe care le are cu creația, copilul lui Dumnezeu poate cînta împreună cu psalmistul:

*„Dumnezeu este adăpostul și sprijinul nostru,
un ajutor, care nu lipsește niciodată în nevoi.
De aceea nu ne temem, chiar dacă s-ar zguduî pămîntul,
și s-ar clătina munții în inima mărilor.
Chiar dacă ar urla și ar spumega valurile mării,
și s-ar ridica pînă acolo de să se cutremure munții.”*

.....

*„Opriți-vă, și să știți că Eu sînt Dumnezeu:
Eu stăpînesc peste neamuri,
Eu stăpînesc pe pămînt.
Domnul oștirilor este cu noi.
Dumnezeul lui Iacov este un turn de scăpare pentru noi.”²*

14. PROVIDENȚA DIVINĂ

Tot Cuvîntul lui Dumnezeu este unit în mărturia că mîna lui Dumnezeu este prezentă în tot ceea ce se întîmplă, în așa fel încît toate împreună sînt făcute să lucreze spre împlinirea planurilor Lui în istorie. Acest adevăr nu neagă alte cauze secundare în producerea întîmplărilor și nici nu anulează responsabilitatea cuiva înaintea lui Dumnezeu. Unul dintre psalmiști spune:

*„Domnul face tot ce vrea
în ceruri și pe pămînt,
în mări și în toate adîncurile.
El ridică norii de la marginile pămîntului,
dă naștere la fulgere și ploaie,
și scoate vîntul din cămărilor lui.
El a lovit pe întîii născuți ai Egiptului,
de la oameni pînă la dobitoace.”³*

---

(1) 2 Petru 3:10, 12, 13.

(2) Psalm. 46:1-3, 10, 11.

(3) Psalm. 135:6-8.

În interpretarea dată visului lui Nebucadnețar, Daniel a spus: „Tu, împărate, ești împăratul împăraților, căci Dumnezeuul cerurilor ți-a dat împărăție, putere, bogăție și slavă. El ți-a dat în mîini, ori unde locuiesc ei, pe copiii oamenilor, fiarele cîmpului și păsările cerului, și te-a făcut stăpîn peste toate acestea ...”¹ Și de 4 ori declară în cuprinsul celui de al patrulea capitol al cărții că lucrurile s-au întîmplat: „ca să știe cei vii că Cel Prea Înalt stăpînește peste împărăția oamenilor, că o dă cui îi place, și înalță pe ea pe cel mai de jos dintre oameni!”² Iată ce spune Domnul prin profetul Ieremia: „Eu am făcut pămîntul, pe oameni, și dobitoacele care sînt pe pămînt, cu puterea Mea cea mare și cu brațul Meu întins, și dau pămîntul cui îmi place”.³ Domnul Isus a spus: „Nu se vînd oare două vrăbii la un ban? Totuș, nici una din ele nu cade pe pămînt fără voia Tatălui vostru. Cît despre voi, pînă și perii din cap, toți vă sînt numărați”.⁴ Pavel îl descrie pe Dumnezeu ca fiind: „Acela, care face toate după sfatul voiei Sale.”⁵ Și toți creștinii știu declarația din Romani 8:28: „De altă parte, știm că toate lucrurile lucrează împreună spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu, și anume, spre binele celor ce sînt chemați după planul Său”. Nu trebuie însă să uităm că acest pasaj este situat într-un context soteriologic (care vorbește despre mîntuire); el nu se referă la lucrurile fizice sau la bunăstarea materială a oamenilor. Dumnezeu se angajează activ în viața copiilor Săi, nu pentru a le asigura comoditatea vieții de acum, ci pentru a le garanta fericirea lor spirituală și veșnică.

Vechiul Testament conține multe exemple de manifestare a providenței divine. Cînd împăratul Abimelec a luat-o la sine pe Sara, nevasta lui Avraam, Dumnezeu a intervenit și i-a oprit să păcătuiască. Cînd împăratul și-a dat seama de „șmecheria” dintre Avraam și Sara, s-a îndreptat către Dumnezeu în rugăciune. Atunci, „Dumnezeu i-a zis în vis: „Știu și Eu că ai lucrat cu inimă curată; de aceea te-am și ferit să păcătuiești împotriva Mea. Iată de ce n-am îngăduit să te atingi de ea.”⁶ Una dintre cele mai urîte fapte din Vechiul Testament a fost vînzarea lui Iosif de către frații săi. Totuși, chiar și Iosif, după ce a trecut prin toate suferințele și a ajuns mai mare peste țara Egiptului, a văzut în cele întîmplate mîna lui Dumnezeu. El le-a spus fraților săi: „Voi, negreșit, v-ați gîndit să-mi faceți rău; dar Dumnezeu a schimbat

---

(1) Dan. 2:37, 38.

(2) Dan. 4:17, 25, 32, 35.

(3) Ier. 27:5.

(4) Mat. 10:29, 30.

(5) Efes. 1:11.

(6) Gen. 20:6.

răul în bine, ca să se împlinească ceea ce se vede azi, și anume, să scape viața unui popor în mare număr.”⁽¹⁾

Un alt exemplu despre providența divină este întâmplarea în care Dumnezeu a făcut ca Israelii să capete trecere înaintea egiptenilor, în așa fel încât ei le-au dat tot ce au cerut când au părăsit Egiptul: „Și astfel au jefuit pe Egipteni.”⁽²⁾ Când Samson s-a abătut de la calea Domnului și le-a cerut părinților să ia o nevastă din fetele filistenilor, părinții săi n-au vrut la început, dar Scriptura explică: „Tatăl și mama sa nu știau că lucrul acesta venea de la Domnul: căci Samson căuta prilej de ceartă din partea Filistenilor.”⁽³⁾ Iar când Roboam a refuzat sfatul înțelept al bătrânilor și a ascultat sfatul nebunesc al tinerilor, Cuvântul lui Dumnezeu ne spune că lucrul acesta: „a fost cîrmuit de Domnul, în vederea împlinirii cuvîntului, pe care-l spusese Domnul prin Ahia din Silo lui Ieroboam, fiul lui Nebat.”⁽⁴⁾

Este foarte important să spunem că această providență divină nu desființează în nici un fel libertatea omului și responsabilitatea lui înaintea lui Dumnezeu. Iată ce declară psalmistul Asaf:

*„Dar poporul Meu n-a ascultat glasul Meu,
Israel nu M-a ascultat.
Atunci i-am lăsat în voia pornirii inimii lor,
și au urmat sfaturile lor.
Oh! De M-ar asculta poporul Meu,
de ar umbla Israel în căile Mele!
Într-o clipă aș înfrunta pe vrăjmașii lor,
Mi-aș întoarce mîna împotriva potrivnicilor lor.
L-aș hrăni cu cel mai bun grîu,
și l-aș sătura cu miere din stîncă.”⁽⁵⁾*

Cînd David a păcătuit cu Batșeba și a pus la cale omorîrea bărbatului ei, Urie, Dumnezeu nu a intervenit în nici un fel ca să împiedice aceste planuri ucigașe. Biblia ne spune că David a fost lăsat să meargă pînă la capăt cu ele, deși: „Fapta lui David n-a plăcut Domnului.”⁽⁶⁾ S-a văzut atunci ceea ce se vede și astăzi, și anume că , deși nici lui Dumnezeu nu-i plac multe din faptele mai marilor acestei lumi, El îi lasă să meargă în nebunia lor pînă la capăt.

În cartea Exodului, după ce Moise și Aaron au manifestat puterea Domnului prin semnele și minunile pe care li le-a dat să le facă

---

(1) Gen. 50:20.

(2) Exod. 12:36.

(3) Jud. 14:4.

(4) 1 Împ. 12:15.

(5) Psalm. 81:11-14, 16.

(6) 2 Sam. 11:27.

înaintea lor, citim că: „Poporul a crezut. Astfel au aflat că Domnul cercetase pe copiii lui Israel, că le văzuse suferința; și s-au plecat și s-au aruncat cu fața la pământ.”⁽¹⁾ Peste scurt timp însă, același popor a avut libertatea să se răzgândească și chiar așa au și făcut:

„De aceea spune copiilor lui Israel: „Eu sînt Domnul: Eu vă voi izbăvi din muncile cu care vă apasă Egiptenii, vă voi scăpa cu braț întins și cu mari judecăți. Vă voi lua ca popor al Meu; Eu voi fi Dumnezeuul vostru, și veți cunoaște că Eu, Domnul, Dumnezeuul vostru, vă izbăvesc de muncile cu care vă apasă Egiptenii. Eu vă voi aduce în țara, pe care am jurat că o voi da lui Avraam, lui Isaac, și lui Iacov; Eu vă voi da-o în stăpînire; Eu Domnul.” Astfel a vorbit Moise copiilor lui Israel. Dar deznădejdea și robia aspră în care se aflau, i-au împiedicat să asculte pe Moise.”⁽²⁾

Atotputernicia și bunătatea lui Dumnezeu pe de o parte și suferințele copiilor Lui de cealaltă parte sînt două realități pe care numai înțelepciunea divină le poate explica. Dincoace de curcubeu, această combinație va rămîne mereu, pentru noi, o „taină”.

Singura soluție posibilă în situații paradoxale ca aceasta este o supunere copilărească în credință. Acesta a fost și mesajul central din cartea lui Iov. Nici Iov nu a putut pricepe cum de a îngăduit Dumnezeu să vină asupra lui atîta nenorocire și suferință. Textul ne spune totuși că în spatele tuturor acestor desfășurări de pe pămînt era același Dumnezeu bun și milos, care desăvîrșea caracterul robului Său. Singura cale de biruință pentru Iov a fost calea credinței. În final, Dumnezeu a știut să-i răsplătească din plin această credință. Providența lui Dumnezeu nu poate fi o materie de studiu pentru rațiunea umană. Ea va rămîne însă pururi o probă de încercare a credinței.

Iată ce a mărturisit înaintea curții de judecată unul din martirii credinței:

„Mărturisesc că nu-mi socotesc viața mai scumpă decît a altor copii de-ai Domnului care au trăit înaintea mea. Și eu sînt gata să fiu lipsit de bunurile materiale, să fiu chinuit și chiar să mi se întorcă trupul în țărîna morții, deși aș vrea să trăiesc tot atît cît Matusalem. Știu bine că nici un fir de păr din capul meu nu se va clinti fără încuviințarea Tatălui meu din ceruri; dacă va fi să mor pentru credința mea și pentru iubirea mea sinceră față de Dum-

---

(1) Exod. 4:31.

(2) Exod. 6:6-8, 9.

nezeu și de semenii, o voi face, știind că înii voi câștiga viața de dincolo. Iată de ce nu voi ascunde adevărul în fața domnilor mei, ci-l voi vesti cu îndrăzneală și fără nici un fel de prefăcătorie.”¹

15. ÎNGERII

Acceptarea învățaturii biblice despre îngeri este un test care dovedește dacă cineva ia Biblia drept o simplă înregistrare despre dezvoltarea religioasă a omenirii sau dacă el îl primește ca pe Cuvântul lui Dumnezeu inspirat și transmis nouă prin lucrarea Duhului Sfânt. Învățătura despre îngeri nu este doar o pură speculație derivată din anumite figuri de stil al textului biblic. Ea este mult mai mult decât atât. Credința în existența și lucrarea îngerilor se întemeiază pe o sumedenie de pasaje biblice în care ni se prezintă informații despre natura și poziția lor de slujitori responsabili cu ducerea planurilor lui Dumnezeu la împlinire. Scriptura ni-i prezintă pe îngeri ca fiind: înțelepți², cu capacitatea de a vorbi³, plini de curiozitate⁴, râvnitori⁵, plini de dorința de a-L sluji și slăvi pe Dumnezeu⁶, bucurându-se atunci când un păcătos se întoarce la Domnul⁷, păzindu-i pe copii⁸, primind sufletele sfinților morți⁹, transmițând revelația în Vechiul Testament¹⁰, purtând veștile bune către aleșii Domnului¹¹, slujindu-i pe cei credincioși¹², și împlinind judecățile Domnului¹³ Biblia ne mai spune că îngerii nu au corpuri materiale permanente și că nu se însoară sau mărită¹⁴

---

(1) Menno Simons, *Complete Works*, I. pp. 78, 79.

(2) 2 Sam. 14:20.

(3) Text of Footnote

(4) 1 Petru 1:12.

(5) Iuda 9.

(6) Luca 2:13; Evrei 1:6; Psalm. 103:20; 148:2; Apoc. 5:11; etc.

(7) Luca 15:10.

(8) Mat. 18:10.

(9) Luca 16:22.

(10) Dan. 9:21-23; Zah. 1:12-14.

(11) Ps. 91:11, 12; Dan. 6:22; Fapte 5:19; Mat. 4:44; Luca 22:43.

(12) Ps. 34:7; Evrei 1:14; Fapte 27:23.

(13) 2 Împ. 19:35; Mat. 13:41, 42; Fapte 12:23.

(14) Mat. 22:30.

Scriptura ni-i prezintă pe îngeri grupați în două tabere: cei buni care-I slujesc lui Dumnezeu și vin în ajutorul sfinților¹, și cei răi, „care nu și-au păstrat vrednicia, ci și-au părăsit locuința“, și au căzut din sfințenia inițială în care au fost creați de Dumnezeu.²

Biblia face o deosebire și între îngerii buni. Deși nu sîntem lămuriți pe deplin, ni se spune că există anumite ordine de mărime sau de demnitate și între îngeri. Există „heruvimi“ care păzeau raiul³ și care erau reprezentați simbolic de „chipurile“ așezate deasupra capacului ispășirii din Sfînta Sfintelor⁴. Din poziția lor poate fi dedus că ei sînt însărcinați cu păzirea sfințeniei divine. Isaia ni-i prezintă pe „serafimi“⁵. Ei cîntau slava Domnului. Alte pasaje din Scriptură par a confirma că rangul îngerilor este împărțit într-o anumită structură a pozițiilor și slujbelor. Nu ni se spune însă nicăieri că îngerii ar diferi unul de celălalt în natura lor. Cînd Pavel vorbește despre lumea ființelor nevăzute de ochiul omenesc, el o numește: „orice domnie, orice stăpînire, orice putere, orice dregătorie, orice nume“⁶ sau „domniile și stăpînirile din locurile cerești“⁷ și iarăși: „scaune de domnii, dregătorii, domnii, și stăpîniri,“⁸. Hristos este numit: „Capul oricărei domnii și stăpîniri.“⁹ Apostolul Petru ne spune despre Hristos că: „... stă la dreapta lui Dumnezeu, după ce S-a înălțat la cer, și Și-a supus îngerii, stăpînirile și puterile,“¹⁰. Eu cred că, din cauza căderii, Dumnezeu a socotit că este mai bine pentru noi să nu știm mai mult despre îngeri. Teologul evanghelic trebuie să se ferească să citească în „spațiile goale“ ale Bibliei lucruri despre care Dumnezeu a preferat să păstreze deocamdată tăcere.

Biblia nu ne dă nume decît pentru doi din îngerii Domnului: „Gabriel“ care le-a apărut lui Daniel, lui Zaharia, tatăl lui Ioan Botezătorul¹¹ și Mariei, mama Domnului¹²; și „Mihail“, despre care ni se spune că este un arhanghel însărcinat special cu protejarea poporului Israel¹³.

---

(1) Marcu 8:38; 2 Cor. 11:14; 1 Tim. 5:21; Apoc. 14:10.

(2) 2 Petru 2:4; Iuda 6.

(3) Gen. 3:24.

(4) Exod. 25:18-22; 2 Sam. 22:11; etc.

(5) Isaia 6:2, 3, 6.

(6) Efes. 1:11.

(7) Efes. 3:10.

(8) Col. 1:16.

(9) Col 2:10.

(10) 1 Petru 3:22.

(11) Dan. 8:16; 9:21; Luca 1:19.

(12) Luca 1:26, 27.

(13) Dan. 10:13, 21; Iuda 9; Apoc. 12:7.

Și Vechiul și Noul Testament ne spun despre îngeri că ei sînt slujitorii lui Dumnezeu pentru binele nostru. Psalmistul ne informează că „Îngerul Domnului tăbărăște în jurul celor ce se tem de El, și-i scapă din primejdie”,¹ iar în epistola către Evrei unde ni se spune despre Hristos că este mai presus de îngeri, este scris:

„Și căruia dintre îngeri i-a zis El:

„Șezi la dreapta Mea,

pînă voi pune pe vrăjmașii Tăi

așternut al picioarelor Tale?”

*„Nu sînt oare toți duhurile slujitoare trimise să împlinească o slujbă pentru cei ce vor moșteni mîntuirea?”*²

Biblia nu ne spune clar care este slujba pe care o fac îngerii pentru cei credincioși, dar am putea deduce ceva din ajutorul pe care I L-au dat ei Domnului Isus în Ghețimane³.

Dacă vrem să tragem o concluzie a celor spuse pînă acum, ea va fi următoarea: Biblia ni-i prezintă pe îngeri ca duhuri create de către Dumnezeu, cu personalitate proprie, și grupați în două tabere: îngerii buni, care-l slujesc pe Dumnezeu și duc la îndeplinire planurile Lui pentru lume și mai ales pentru sfinți; și îngerii răi, care l-au urmat pe Satan în împotrivirea lui față de Dumnezeu. Conflictul dintre aceste două tabere îngerești se desfășoară pe toată durata istoriei umane. Nu există însă nici un singur text în Biblie care să ne spună că Dumnezeu a repartizat cîte un înger fiecărui credincios în parte.

16. SATAN

Vechiul Testament nu ne spune prea multe lucruri despre Satan sau Diavolul. El nu apare menționat pe nume în nici una din cărțile lui Moise și nici în vreuna din celelalte cărți istorice: Iosua, Judecători, Samuel și Împărați. Cuvîntul „Satan” este la origine un termen evreiesc care înseamnă: „adversar, dușman”. Există numeroase pasaje în Vechiul Testament în care această noțiune apare, dar nu este clar dacă este vorba despre „dușmanul” din lumea duhurilor sau despre un alt dușman din sfera umană; de exemplu, Psalmul 109:6:

„Pe vrășmașul meu pune-l sub stăpînirea unui om rău, și un pîrîș să stea la dreapta lui!”

---

(1) Psalm. 34:7.

(2) Evrei 1:13, 14.

(3) Luca 22:43.

În 1 Cronici 21: 1, ni se spune că Satan l-a așezat pe David să facă numărătoarea poporului, dar, foarte interesant, în pasajul paralel din cartea lui Samuel (12 Sam. 24:1) este scris că Dumnezeu a fost la originea acestei inițiative. (Este evident că Dumnezeu a fost implicat direct în toată această întâmplare, din care a reieșit de altfel și stabilirea locului în care avea să fie înălțat mai târziu Templul.)

În cărțile profeților, mari și mici, există foarte puține referințe la existența lui Satan, excepție făcând Zaharia, care-l prezintă ca dușman și pârș al marelui preot înaintea lui Dumnezeu¹. Satan mai apare și în cartea lui Iov². Termenul folosit în Iov 26:6, „Adîncul“, este preluat de autorul Apocalipsei și aplicat lui Satan („Abaddon“ - în grecește.)³

În afară de cartea lui Iov, există încă două pasaje majore din studiul cărora putem afla anumite lucruri despre Satana. Aceste pasaje sînt Isaia 14 și Ezechiel 28. Aparent, Isaia 14 îi este adresat împăratului Babilonului, dar, pe nesimțite, discursul i se adresează cuiva mult mai semnificativ și mai important, care se afla în spatele acțiunilor acestui împărat, și anume lui Satan:

*„Cum ai căzut din cer,
Luceafăr strălucitor, fiu al zorilor!
Cum ai fost doborât la pămînt,
tu, biruitorul neamurilor!
Tu ziceai în inima ta:
„Mă voi sui în cer,
îmi voi ridica scaunul de domnie
mai pe sus de stelele lui Dumnezeu;
voi ședea pe muntele adunării dumnezeilor,
la capătul miazănoaptei;
mă voi sui pe vîrfurile norilor,
voi fi ca Cel Prea Înalt.“
Dar ai fost aruncat în locuința morților,
în adîncurile mormîntului!“*

Iar în Ezechiel, cuvintele acestea sînt mult mai potrivite pentru Satan, decît pentru împăratul Tirului:

*„... ajunsesei la cea mai înaltă desăvîrșire,
erai plin de înțelepciune
și desăvîrșit în frumusețe.
Stăteai în Eden, grădina lui Dumnezeu,
și erai acoperit cu tot felul de pietre scumpe:*

---

(1) Zah. 3:1, 2.

(2) Iov 1:1-6-12; 2:1-7.

(3) Apoc. 9:11.

cu sardonice, cu topaz, cu diamant,
cu hrisolit, cu onix, cu iaspis,
cu safir, cu rubin, cu smaragd,
și cu aur;
Timpanele și flautele erau în slujba ta,
pregătite pentru ziua când ai fost făcut.
Erai un heruvim ocrotitor,
cu aripile întinse;
te pusesem pe muntele cel sfânt al lui Dumnezeu,
și umblai prin mijlocul pietrelor scînteietoare.
Ai fost fără prihană în căile tale,
din ziua când ai fost făcut,
pînă în ziua când s-a găsit nelegiuirea în tine.
Prin mărimea negoșului tău te-ai umplut de silnicie,
și ai păcătuit;
de aceea te-am aruncat de pe muntele lui Dumnezeu,
și te nimicesc,
heruvim ocrotitor, din mijlocul pietrelor scînteietoare.
Ți s-a îngîmfat inima din pricina frumuseții tale,
ți-ai stricat înțelepciunea cu strălucirea ta.“¹

În Noul Testament, Satan este numit: „Diavolul“², care poate fi tradus prin „pîrîșul“, „batjocoritorul“; „cel rău“³; și „Ispititorul“⁴.

Apostolul Pavel spune aluziv că motivul căderii lui Satana a fost mîndria:

„Să nu fie întors la Dumnezeu de curînd, ca nu cumva să se îngîmfe și să cadă în osînda diavolului“.⁵

---

(1) Ezech. 28:12-17.

(2) Mat. 13:39.

(3) Mat. 6:13.

(4) Mat. 4:3.

(5) 1 Tim. 3:6.

Satan este activ în ispitirea Domnului Isus¹, are o împărăție peste care domnește², poate produce prin acțiunile lui o boală îndelungată³, sau împotrivirea celor păcătoși fața de Evanghelie⁴.

Satan a fost acela care l-a făcut pe Iuda să-l vîndă pe Domnul⁵, pe Anania să mintă⁶ și pe păcătoși să nu se întoarcă la Domnul⁷.

El se poate preface într-un înger de lumină⁸ ca să-i înșele pe credincioși, îi poate împiedica pentru o vreme⁹, îi poate ispiti cu experiența lui cîștigată în grădina Edenului¹⁰ și-i poate persecuta¹¹.

Domnul Isus ne spune că iadul a fost pregătit pentru Satan și pentru îngerii lui¹².

Deși este o ființă vicleană¹³, credincioșii îi pot sta împotrivă prin puterea lui Dumnezeu și-l pot alunga¹⁴. Noul Testament spune clar că cei credincioși au ieșit de sub puterea Satanei¹⁵. Pavel declară solemn că: „El ne-a izbăvit de sub puterea întunerecului, și ne-a strămutat în împărăția Fiului dragostei Lui, în care avem răscumpărarea, prin sîngele Lui, iertarea păcatelor“.¹⁶

Explicînd motivele întrupării lui Hristos, apostolul ne spune în Evrei:

„Astfel dar, deoarece copiii sînt părtași sîngelui și cărnii, tot așa și El însuși a fost deopotrivă părtaș la ele, pentru ca, prin moarte, să nimicească pe cel ce are puterea morții, adică pe diavolul, și să izbăvească pe toți aceia, care prin fricamorții erau supuși robiei toată viața lor.“¹⁷

Deși este înfrînt la Cruce, Diavolul este încă foarte periculos, așa că cei credincioși sînt îndemnați să se roage ca Domnul să-i scape de atacurile lui¹⁸.

Imaginea pe care ne-o dă Noul Testament despre Satan este aceea a unei ființe superioare create de Dumnezeu, inteligentă și deosebit

---

(1) Mat. 4:1, 8, 10.

(2) Mat. 12:36.

(3) Luca 13:16; cf. 1 Cor. 5:5.

(4) Mat. 13:39; Marcu 4:15; Luca 8:12.

(5) Luca 22:3; Ioan 13:27.

(6) Fapte 5:3.

(7) Fapte 26:18.

(8) 2 Cor. 11:4.

(9) 1 Tes. 2:18.

(10) 2 Cor. 11:3; Apoc. 12:9; 20:2.

(11) Apoc. 2:10; cf. Dan. 7:25.

(12) Mat. 25:41.

(13) Efes. 6:11; 1 Tim. 3:7; 2 Tim. 2:26.

(14) Iacov 4:7; 1 Petru 5:8, 9.

(15) Col. 1:13; Evrei 2:14; 1 Ioan 3:8.

(16) Col. 1: 13.

(17) Evrei 2:14, 15.

(18) Mat. 6:13.

de puternică, pornită spre distrugerea noastră. Creștinii sînt astăzi răscumparați de Hristos și nu mai au de ce să se teamă de el. Totuși, ei trebuie să fie foarte alerti și pregătiți să-i reziste atacurilor. Satan se poate preface în înger de lumină, adică poate veni la noi în cele mai rafinate și mai neașteptate ipostaze, și va căuta în continuare să ne înșele.

Nu trebuie să vă mai spunem că acest fel de a prezenta lucrurile este într-un contrast izbitor cu „rătăcirile“ Evului Mediu și cu reprezentările lui Satan ca drac cu coarne și cu coadă, care vine pe la casele oamenilor noaptea, etc., etc.

Și mai este încă un sens în care Satana este reprezentat greșit: Oamenii cred că el nu este specializat decît în păcatele mari și grozave, în bestialitate și imoralitatea crasă. Adevărul este că Diavolului ar trebui să-i fie rușine de felul în care l-au reprezentat unii dintre victimele lui. Departe de a fi numai rudimental și grosolan, diavolul poate veni la noi sub cele mai demne și respectabile înfățișări. Cele mai numeroase victime ale lui nu sînt bețivii și prostituatelor, ci „oamenii respectabili“ care n-au nevoie de pocăință și nu cred că este necesar pentru ei să se alătore Bisericii lui Hristos. Diavolul urmărește să-i țină pe oameni departe de sîngele Domnului Isus, propulsînd în fruntea piramidei sociale oameni de ai săi care vorbesc toată ziua despre moralitate, despre calități cetățenești, despre milă, și despre cîte mai cîte altele. Este suficient însă ca Biserica să predice despre așa ceva, motivînd totul nu pe „bunătatea omului“, ci pe lucrarea izbăvitoare și răscumpărătoare a lui Hristos, pentru ca tot edificiul „social“ să intre în panică și să facă totul pentru a pune Biserica „la locul ei“, adică departe de ochii și urechile oamenilor. Și este suficient ca un om să se dedice lucrării sfinte, pentru ca Satan să caute cu tot dinadinsul să-l ispitească și să-l pîngărească prin păcat pentru a-l scoate afară din slujire.¹

Copiii lui Dumnezeu nu vor fi scutiți de suferințele și persecuțiile provocate de Satan decît atunci cînd, după judecata de la urmă, diavolul va fi aruncat pentru totdeauna în iazul cu foc și cu pucioasă. Viața de biruință este posibilă însă chiar de acum, dacă cei credincioși vor ști să se „întărească în Domnul și în tăria puterii Lui“². Uneori, Dumnezeu îngăduie ca cei mai buni copii ai Lui să fie trecuți prin moarte de martir, dar și atunci ei intră triumfători pe porțile cerului, spre o fericire pe care o dă părășia deplină cu Domnul, infinit

---

(1) Cf. C. S. Lewis, *Screwtape Letters* (New York: Macmillan, 1951).

(2) Efes. 6:10.

superioară tuturor fericirilor pe care le poate dăruia pământul¹. Diavolul poate să ne distrugă uneori trupul, dar el nu ne poate atinge sufletul. Totuși, Satana rămîne un dușman redutabil și el trebuie tratat cu teamă, nu cu umor și cu batjocoră, cum fac unii:

„Arhanghelul Mihail, cînd se împotriva diavolului și se certa cu el pentru trupul lui Moise, n-a îndrăznit să rostească împotriva lui o judecată de ocară, ci doar a zis: „Domnul să te mustre!“ Aceștia, dimpotrivă, batjocoresc ce nu cunosc, și se pierd singuri în ceea ce știu din fire, ca dobitoacele fără minte.”²

---

(1) Filip. 1:21, 23.

(2) Iuda 9, 10.

Introdúcere în Teologie

J. C. Wenger

Vol. II

Cuprins

II. DUMNEZEU DESCOPERITORUL	139
1. Însemnătatea revelației divine	139
2. Revelația edenică și protoevanghelia	140
3. De la Adam la Avraam	144
4. Revelația divină pe vremea patriarhilor	148
5. Mozaismul	151
6. Literatura poetică educativă	160
Iov	161
Psalmii	162
Cântarea Cântărilor	163
Proverbe	164
Eclesiastul	165
7. Fenomenul profetic	168
8. Cuvîntul făcut trup	171
9. Revelația apostolică	174
10. Inspirația Scripturilor	181
11. Canonul Scripturii	189
Vechiul Testament	189
Noul Testament	193
12. Principii de interpretare (Hermeneutica)	196
Primul principiu	198
Al doilea principiu	199
Al treilea principiu	200
Al patrulea principiu	201

III. DUMNEZEU - MÎNTUITORUL	207
1. Școala lui Dumnezeu cu Israelul	207
2. Profetiile mesianice	208
3. Pregătirea Neamurilor	213
4. Întruparea și patimile Domnului Isus	214
5. Crucea, ca simbol și interpretare în Noul Testament.	222
6. Demnitățile (funcțiile) lui Hristos	227
7. Rusaliile și însemnătatea lor	235
8. Natura și menirea Bisericii	240
Ce este Biserica?	240
Slujbe și daruri duhovnicești	243
Principii pentru o conducere duhovnicească	244
Disciplina în Biserică	247
Simboluri ale iubirii frățești	251
9. Sacramentele Bisericii	251
Botezul	252
Cina Domnului	257
10. Misiunea Bisericii	259
11. Legea lui Dumnezeu	262
12. Ziua Domnului	266

IV. DUMNEZEU SFÎNȚITORUL	277
1. Pneumatologie	277
2. Caracterul universal al Evangheliei	283
Legământul harului	283
O mîntuire pentru toți	284
3. Alegerea	286
4. Chemarea divină	290
5. Convertirea creștină	291
6. Nașterea din nou	295
2. Îndreptățirea (Justificarea)	298
8. Sfînțirea	304
9. Unirea cu Hristos	308

10. Siguranță și încredere	314
Siguranța creștină	315
Păstrarea sfinților în har	317
11. O viață creștină de biruință	322
12. Creștinul în societate	328
13. Relația cu formele de guvernământ	331

V. DUMNEZEU - TOTUL ÎN TOȚI 339

1. Viața de dincolo	339
Învățătura Vechiului Testament	340
Învățătura Noului Testament	343
2. Revenirea Domnului Isus	345
Semnele venirii Sale	346
Natura venirii Sale	348
Scopul venirii Sale	349
Pasaje importante despre revenirea Domnului Isus	352
Evangheliile	352
Faptele Apostolilor	361
Epistole	361
Apocalipsa	370
Terminologie escatologică	372
3. Teorii despre Mileniu	374
Premilenism	374
Dispensaționalism	378
Postmilenism	379
Amilenism	381
O concluzie finală	382

II. DUMNEZEU DESCOPERITORUL

---

1. ÎNSEMNĂTATEA REVELAȚIEI DIVINE

Prin „revelație divină” înțelegem activitatea prin care Dumnezeuul Atotputernic intră în istoria umană pentru a le comunica oamenilor adevăruri despre Sine și despre planul Său mântuitor. Revelația divină este în ea însăși o minune. Ea implică intrarea înfinitalui Dumnezeu în trecătoarea scurgere a timpului. Biblia nu explică această interferență a înfinitalui cu finitul uman, ci doar o prezintă ca pe o realitate evidentă și incontestabilă. Același Dumnezeu care i-a creat pe Adam și pe Eva, li s-a arătat apoi oamenilor de după potop, l-a chemat pe Avraam din țara lui și l-a ales pentru Sine și i-a transformat pe urmașii lui într-un popor care să poarte către lume lumina cunoștinței divine. La „împlinirea vremii”, Dumnezeu a intrat El însuși în istorie prin persoana Domnului Isus, preaiubitul Fiu al lui Dumnezeu. „Și Cuvântul s-a făcut trup și a locuit printre noi, plin de har și de adevăr. Și noi am privit slava Lui, o slavă întocmai ca slava singurului născut din Tatăl.” (Ioan 1:14.) Biblia ne spune că Dumnezeuul creației este și Dumnezeuul istoriei, iar în virtutea planului „alcătuit în Sine însuși” cu privire la omenire, Dumnezeu devine în această istorie: „Dumnezeu Descoperitorul” și „Dumnezeu Mântuitorul”.

Nici un teolog nu poate dezbate astăzi subiectele „revelației” și „inspirației” fără să facă o referire la operele de excepție scrise de profesorul B. B. Warfield¹ (1851-1921) de la „Princeton Seminary” și James Orr² din Glasgow, Scoția. Acești doi oameni sînt socotiți doi giganți în lumea intimității cu Dumnezeu și în domeniul cunoașterii Cuvîntului Său.

---

(1) Benjamin B. Warfield, *Revelation and Inspiration* (New York: Oxford University Press, 1927) și *The Inspiration and Authority of the Bible* (Philadelphia: the Presbyterian and Reformed Publishing Co., 1948)

(2) James Orr, *Revelation and Inspiration* (Eerdmans, 1952).

O altă premiză a discuției noastre este și faptul că noi privim la conținutul Vechiului și Noului Testament nu ca la o consemnare a dezvoltării formelor religioase, produse de oamenii din Israel și din împrejurimi, de-a lungul istoriei, ci ca la o revelație a voiei lui Dumnezeu cu oamenii din acele ținuturi. Biblia ne spune că Dumnezeu i-a ales pe anumiți oameni ca să ne transmită prin intermediul lor Cuvântul Său cel sfânt. Ei au devenit astfel instrumentele Lui pentru comunicarea planului de mântuire, mai întâi către familia lui Set, apoi către poporul Israel, și în final, prin Biserică, către toți locuitorii planetei. Acest fel de a prezenta conținutul Bibliei este deliberat în contrast cu teoria „evoluției religiei“, care pretinde că toate religiile lumii fac parte din același grup și trebuie studiate și înțelese ca simple manifestări ale culturii și civilizației umane. „Evoluția religiilor“ susține că omul L-a creat pe Dumnezeu, nu *vice versa*. Promotorii ei neagă mesajul profeților și apostolilor și se ridică împotriva mărturiei depuse de însuși Domnul Isus despre Biblie. Pentru cei ce cred Biblia însă, toate dificultățile *epistemologice* (de posibilitate a comunicării) pier ca praful scuturat de vânt și răspândit în zare.

2. REVELAȚIA EDENICĂ ȘI PROTOEVANGHELIA

Chiar dacă nu intră în prea multe detalii, este clar că Moise intenționează în primele capitole ale Genezei să ne impresioneze cu descrierea existenței fericite și îmbelșugate a primilor oameni. Pe vremea aceea nu exista nici măcar o singură umbră de păcat care să le întunece părtășia lor cu Creatorul. Adam și Eva se plimbau în răcoarea dimineții împreună cu Dumnezeu prin grădină. Conștiința lor era curată, pământul nu căzuse încă sub blestem, și relația lor cu restul creației era cu mult mai frumoasă decât ne-o putem închipui noi astăzi. Adam și Eva îl descopereau și-L înțelegeau din ce în ce mai mult pe Dumnezeu prin natura din jur și printr-o comunicare directă. Chiar și după ce oamenii au păcătuit și mintea lor s-a întunecat din cauza păcatului, Dumnezeu a continuat să vorbească prin natură. Deși nu ne poate mântui prin mesajul ei, creația ni-L descopere și astăzi pe Creatorul ei și al nostru. Iată cât de frumos este relatat acest adevăr în psalmul 19:

*„Cerurile spun slava lui Dumnezeu,
și întinderea lor vestește lucrarea mâinilor Lui.
O zi istorisește alteia acest lucru,
o noapte dă de știre alteia despre El.
Și aceasta fără vorbe, fără cuvinte,*

al căror sunet să fie auzit;
dar răsunetul lor străbate tot pământul,
și glasul lor merge pînă la marginile lumii.⁽¹⁾

Alt psalm este și mai plin de îndrăzneală:

„Totuși, învățați-vă minte, oameni fără minte!
Cînd vă veți înțelepți, nebunilor?
Cel ce a sădit urechea, s-ar putea să n-audă?
Cel ce a întocmit ochiul, s-ar putea să nu vadă?”⁽²⁾

Iar David, acest mare om al lui Dumnezeu, scrie:

„Mi-aduc aminte de zilele de odinioară,
mă gîndesc la toate lucrările Tale,
cuget la lucrarea mîinilor Tale.
Îmi întind mîinile spre Tine;
îmi suspină sufletul după Tine, ca un pămînt
uscat.”⁽³⁾

Într-una din numeroasele lui cuvîntări, Iov declară:

„Întreabă dobitoacele, și te vor învăța,
păsările cerului și îți vor spune.
Cine nu vede în toate acestea dovada
că mîna Domnului a făcut asemenea lucruri?”⁽⁴⁾

Domnul declară prin profetul Isaia:

„Ridicați-vă ochii în sus, și priviți!
Cine a făcut aceste lucruri?
Cine a făcut să meargă după număr,
în șir, oștirea lor?
El le cheamă pe toate pe nume;
așa de mare e puterea și tăria Lui,
că una nu lipsește.”⁽⁵⁾

Apostolul Pavel strigă în auzul închinătorilor păgîni din Listra: „Și noi sîntem oameni de aceeași fire ca și voi; noi vă aducem o veste bună, ca să vă întoarceți de la aceste lucruri deșerte la Dumnezeul cel viu, care a făcut cerul, pămîntul și marea, și tot ce este în ele.”⁽⁶⁾ Iar celor din Atena le spune: „Dumnezeu, care a făcut lumea și tot ce este în ea, este Domnul cerului și al pămîntului, și nu locuiește în temple făcute de

---

(1) Psalm 19:1-4.

(2) Psalm. 94:8, 9.

(3) Psalm 143:5, 6.

(4) Iov 12:7-9.

(5) Isaia 40:26.

(6) Fapte 14:15.

mîini. El nu este slujit de mîini omenești, ca și cînd ar avea trebuință de ceva, El, care dă tuturor viața, suflarea și toate lucrurile.¹ În epistola trimisă celor din Roma, același apostol declară răspicat:

„Fiindcă ce se poate cunoaște despre Dumnezeu, le este descoperit în ei, căci le-a fost arătat de Dumnezeu.

În adevăr, însușirile nevăzute ale lui Dumnezeu, puterea Lui veșnică și dumnezeirea Lui, se văd lămurit, de la facerea lumii, cînd te uiți cu băgare de seamă la ele în lucrurile făcute de El. Așa că nu se pot dezvinovăți; fiindcă, măcar că au cunoscut pe Dumnezeu, nu L-au proslăvit ca Dumnezeu, nici nu L-au mulțumit; ci s-au dedat la lucruri deșarte, și inima lor fără pricepere s-a întunecat.”²

Și el adaugă:

„Toți cei ce au păcătuit fără lege, vor pieri fără lege; și toți cei ce au păcătuit avînd lege, vor fi judecați după lege.”³

Din cauza păcatului care i-a întunecat mintea, omul nu mai are astăzi capacitatea de a primi mărturia creației despre Dumnezeu. Ceea ce vede în jur nu-i mai poate înmuia inima, în așa fel încît să se întoarcă la Dumnezeu cu părere de rău pentru păcat și neascultare. Azi, omenirea nu mai poate citi revelația naturală; ea are nevoie de ceva mai mult decît o informație intelectuală. Dumnezeu a știut aceasta și a trimis în lume pe Fiul Său ca să fie Mijlocitor și Mîntuitor pentru oameni.⁴

Imediat după căderea primilor doi oameni, Dumnezeu le-a vorbit lor și șarpelui spunînd:

„Vrășmășie voi pune între tine și femeie, între sămînța ta și sămînța ei. Aceasta îți va zdrobi capul, și tu îi vei zdrobi călcîiul.”⁵

Probabil că acest text este cea mai bună ilustrație pentru nevoia de a studia în profunzime sensurile duhovnicești ale Cuvîntului lui Dumnezeu. La o primă citire, nu ne întîlnim în acest verset nici cu Satan și nici cu mîntuirea. De fapt, liberalii din toate timpurile au și susținut că singurul lucru despre care se vorbește aici este conflictul neîncetat pe care Dumnezeu l-a așezat între șarpe, ca viețuitoare a pămîntului, și „sămînța femeii”, numire generică pentru neamul omenesc. Șerpîi sînt și astăzi un pericol pentru viața omului, de aceea le este zdrobit capul ori de cîte ori sînt prinși.

Un copil al lui Dumnezeu care are lumina Duhului Sfînt va vedea însă mult mai mult în conținutul acestui text. Aici este o declarație

(1) Fapte 17:24, 25.

(2) Rom. 1:19-21.

(3) Rom. 2:12.

(4) Rom. 1:21; 1 Cor. 2:14;etc.

(5) Gen. 3:15.

solemnă prin care Dumnezeu se leagă El însuși să ridice în natura omului o împotrivire față de ispitirile Satanei. Dumnezeu promite că va așeza o limită a puterii răului asupra neamului omenesc și nu va îngădui o distrugere totală. Încă și mai mult, dincolo de vrășmășia dintre oameni și șarpe, textul ne anunță înfruntarea dintre Mesia și Satan.

Iată ce scrie despre aceasta episcopul Ryle: „În cea mai deplină semnificație a ei, biruința lui Hristos de la Golgota este împlinirea promisiunii pe care le-o făcuse Dumnezeu primilor oameni imediat după cădere. Atunci El vorbise despre vrășmășia dintre omenire, numită „sămînța femeii” și șarpe, ca simbol al răului.”¹ Nu există nici un motiv să ne îndoim că Geneza 3:15 este pe drept cuvînt; „protoevanghelia”, tot așa cum Isaia 53 este un capitol mesianic. Acest verset scurt introduce pentru prima oară în Biblie tema mîntuirii, ca lucrare promisă și îndeplinită de Dumnezeu pentru oameni. Plin de inspirație sfîntă, Martin Luther declară și el: „Acest text este în rezumat, esența tuturor lucrurilor nobile și slăvite pe care le găsim apoi răspîndite în toată Biblia.”² Chiar și Targumurile Evreiești acordă acestui text o semnificație mesianică.

Trebuie să spunem că versiunea Douay a Bibliei folosită în Biserica Catolică preia o greșeală de traducere din „Vulgata” (Una dintre primele traduceri ale Bibliei în limba latină - N.T.). Datorită acestei erori, textul sună așa: „Aceasta îți va zdrobi capul, și tu îi vei pîndi călcîiul.” Profesorul H. C. Leupold, făcînd o traducere cuvînt cu cuvînt a originalului, ajunge la varianta: „Vrășmășie voi pune între tine și femeie, între sămînța ta și sămînța ei; sămînța ei te va zdrobi chiar la cap, iar tu o vei răni la călcîi.”³ Dr. Leupold adaugă: „Prin această afirmație Dumnezeu le-a promis oamenilor un Izbăvitor și le-a dat motiv să-L aștepte și să-L accepte în viitor lucrarea.”⁴

Și dacă este să credem într-adevăr că Biblia este în întregime inspirată de Duhul Sfînt, ce ne oprește să vedem în expresia „sămînța femeii” o profeție voalată despre nașterea Domnului Isus din fecioara Maria?⁵ Simetria ar fi atunci desăvîrșită! Satan a înșelat femeia, crezînd că va distruge omenirea, dar Dumnezeu a hotărît ca tot prin

---

(1) Herbert E. Ryle, *The Book of Genesis*, The Cambridge Bible for Schools and Colleges (Cambridge, University Press, 1914, 1921), pp. 54, 55.

(2) H. C. Leupold, *Exposition of Genesis* (Columbus, Ohio: The Wartburg Press, 1942), p. 163.

(3) Idem. p. 163.

(4) Idem. p. 164.

(5) Idem. p. 169, 170.

femeie să-L aducă în lume pe Hristos, cel ce va zdrobi șarpele și-i va izbăvi pe oameni.¹ Profesorul Leupold încheie spunînd: „Chiar dacă expresia folosită nu numește explicit nașterea din fecioară, putem spune că, providențial, ea o anunță și o certifică.”²

3. DE LA ADAM LA AVRAAM

Am menționat deja că mesajul central al Bibliei este oferirea mîntuirii, și că această veste bună a fost răspîndită în lume în timpul Vechiului Testament prin poporul Israel, iar în timpurile de acum, prin Biserică.

Instrumentul răspîndirii cunoștinței mîntuitoare despre Dumnezeu în timpul Vechiului Testament a fost poporul evreu. Nu este de mirare deci, că toată Biblia are o orientare evreiască. Primordial, Vechiul Testament este cartea dată de Dumnezeu evreilor pentru a le spune cine sînt ei, de unde au venit și care le este marele și crucialul lor rol pe care trebuie să-l joace în istorie. Înainte de a ne prezenta chemarea lui Avraam, strămoșul tuturor evreilor, Biblia ne face în cîteva capitole o succintă trecere în revistă a evenimentelor mai importante din „protoistoria” omenirii. Primele trei capitole din cartea Genezei ne arată cum au fost create toate lucrurile și cum au căzut primii oameni în păcat. Capitolele patru și cinci ne spun despre Cain, Abel, Set și ceilalți urmași ai lor pînă la vremea potopului. Capitolele șase, șapte și opt se ocupă cu descrierea potopului și a urmărilor lui; capitolele nouă, zece și unsprezece ne prezintă începuturile celor trei mari ramuri ale rasei umane: urmașii lui Sem, urmașii lui Ham, și urmașii lui Iafet, iar capitolul doisprezece ni-l prezintă deja pe Avraam răspunzînd chemării divine. Restul cărții Geneza se ocupă cu istoria lui Avraam (capitolele 12-24), Isaac (capitolele 25-27), Iacov, 28-38) și Iosif (capitolele 39-50). Durata exactă a acestei perioade nu ne este cunoscută. Felul în care-și scriau evreii genealogiile, aproximația cu care un anumit personaj este numit „fiul lui...” chiar dacă între aceste două persoane trecuseră deja mai multe generații, ne fac să fim sceptici cu „datările” anumitor experți. Probabil că vîrsta adevărată a omenirii este undeva între data fixată de arhiepiscopul Usser (circa 4.000 de ani î. H.) și „milioanele” despre care vorbesc cu atîta superficialitate „evoluționiștii”.

Cartea Genezei ne arată că închinăciunea cea adevărată nu a început în lume cu Avraam. De îndată ce Adam și Eva au devenit

---

(1) La aceasta se face probabil aluzie în 1 Tim. 2:15.

(2) Opera citată, p. 169.

părinți, Eva a dat primului ei născut numele: „Cain“, care este un derivat de la verbul „a primi“. Ea a zis: „Am căpătat un om cu ajutorul Domnului!“¹ sau poate că Luther a avut dreptate cînd a tradus acest pasaj prin: „Am căpătat un om, pe Domnul!“ El este de părere că Eva a crezut că s-a și împlinit promisiunea mesianică făcută în grădina Edenului și că acest Cain va fi acela care va zdrobi capul șarpelui.² Se pare însă că experții în ebraică sînt mult mai înclinați să accepte exclamația Evei drept o mulțumire adresată Domnului pentru harul de a avea copii. Posibilitatea de a naște a apărut deci ca un privilegiu sfințit, acordat în ciuda blestemului pentru păcat și ca o confirmare a unei izbăviri viitoare. Este evident că Adam și Eva au rămas oameni temători de Dumnezeu și plini de credință în promisiunile Lui.

Pasajul imediat următor ni-l prezintă pe Abel, celălalt fiu al lui Adam, care era temător de Dumnezeu și a adus prin credință o jertfă Domnului.³ Din cauză că șirul oamenilor temători de Dumnezeu s-a întrerupt prin uciderea lui Abel de către Cain, Dumnezeu i-a dăruit Evei un alt fiu, pe care ea l-a numit: Set, „căci“, a zis ea, „Dumnezeu mi-a dat o altă sămînță în locul lui Abel, pe care l-a ucis Cain.“ Set a fost și el un om al credinței. El i-a pus fiului său numele: „Enos“, care înseamnă în traducere: „muritor“, „trecător“. Numele în sine, pare rezultatul unei meditații asupra diferenței dintre lumea eternă și soarta tristă a oamenilor de pe pămînt.⁴ Dacă această explicație vi se pare forțată, gîndiți-vă la caracterul lui Enos, ținînd în minte că: „Atunci au început oamenii să cheme Numele Domnului“. ⁵ Ce poate însemna această expresie? Ce a vrut să spună Moise, autorul Genezei, atunci cînd a folosit-o?

Știm precis că această expresie nu a însemnat că oamenii au folosit atunci pentru prima dată Numele Domnului, căci Moise l-a folosit deja de cîteva ori în capitolele precedente. Și mai știm că ea nu poate semnifica faptul că abia atunci au început oamenii să se gîndească la Dumnezeu. Probabil că răspunsul adevărat este cel dat de Dr. Johann Peter Lange (1802 – 1884), care scrie în strălucitul său comentariu: „Mai mult ca orice, trebuie să vedem în această expresie un început al activității cultice ... felul în care este folosit limbajul face aluzie la o activitate organizată de închinăciune către Dumnezeu în mijlocul setișilor evlavioși.“⁶ Profesorul Leupold comentează așa: „Este evident

(1) Gen. 4:1.

(2) Leupold, Opera citată, p. 190.

(3) Evrei 11:4.

(4) Leupold, Opera citată, p. 227.

(5) Gen. 4:26.

(6) *Commentary on ... Genesis* (Grand Rapids, Mich.: Zondervan), p. 262.

că oamenii știau despre cine este vorba când vorbeau despre „Domnul”. Revelația despre Dumnezeu nu a trebuit reluată de la zero prin Avraam și Moise căci și pînă la ei oamenii au transmis din generație în generație și din gură în gură tot ceea ce știau ei despre divinitate. Credincioșia lui Dumnezeu, atotputernicia Lui și mila Lui au fost mereu păstrate înaintea ochilor oamenilor prin practicarea formelor de închinăciune, iar aici, pe vremea lui Enos, ne întîlnim cu prima formă de închinăciune publică formalizată din istorie.,¹ Dr. Ryle scoate în evidență că „expresia „a chema Numele Domnului” era o formulă consacrată în practica invocațiilor, mai ales cînd acestea implicau aducerea de jertfe.”² Putem deci trage concluzia că Enos a continuat lanțul de oameni evlavioși care L-au căutat pe Domnul și care au făcut din închinăciune o parte integrantă a vieții lor.

Următoarea verigă din lanțul cunoscătorilor de Dumnezeu din protoistoria omenirii a fost „Enoh, tatăl lui Metusala”, despre care este scris de două ori că: „a umblat cu Dumnezeu”.³ Autorul Genezei se grăbește să treacă repede peste alte cîteva generații ca să poată ajunge la Noe, care „a căpătat milă înaintea Domnului” pentru că „era un om neprihănit și fără pată între cei din vremea lui: Noe umbla cu Dumnezeu”.⁴ Cînd S-a hotărît să nu mai îngăduie păcatul omenirii și să ditrugă lumea prin potop, Dumnezeu i-a spus lui Noe: „Intră în corabie, tu și toată casa ta; căci te-am văzut fără prihană înaintea Mea în neamul acesta de oameni.”⁵ Înainte de potop, a apucat să-i promită: „Dar cu tine fac un legămînt”⁶ pe care l-a întărit apoi după ce apele au scăzut iarăși de pe fața pămîntului: „Fac un legămînt cu voi că nici o făptură nu va mai fi nimicită de apele potopului, și nu va mai veni potop ca să pustiască pămîntul”.⁷ Drept semn vizibil al acestui legămînt dintre Dumnezeu și Noe a fost ales curcubeul din nor.⁸

Capitolul 10 din Geneza continuă statistic istoria familiilor lui Sem, Ham, și Iafet, cei trei fii ai lui Noe, precursorii omenirii de azi; iar capitolul 11 ne arată cum au fost împrăștiți oamenii de la Turnul Babel pe toată fața pămîntului, ca să formeze neamuri distincte, separate prin limbi și dialecte.

Toate evenimentele de pînă acum au fost parcurse oarecum „în viteză” de Moise, pentru că scopul lui a fost să ajungă tocmai la acest

---

(1) Opera citată, p.228.

(2) Opera citată, p. 83.

(3) Gen. 5:22, 24.

(4) Gen. 6:8, 9.

(5) Gen. 7:1.

(6) Gen. 6:18.

(7) Gen. 9:11.

(8) Gen. 9:13.

punct de o importanță crucială pentru dezvoltarea istoriei lumii, cînd Dumnezeu a luat inițiativa și a pătruns în evenimentele lumii chemîndu-l pe Avraam ca să-l pună de o parte și să facă din el strămoșul unui neam prin care să răspîndească în lume cunoștința despre mîntuire:

„Domnul zisese lui Avraam: „Ieși din țara ta, din rudenia ta, și din casa tatălui tău, și vino în țara pe care ți-o voi arăta.

Voi face din tine un neam mare, și te voi binecuvînta; îți voi face un nume mare și vei fi o binecuvîntare.

Voi binecuvînta pe cei ce te vor binecuvînta, și voi blestema pe cei ce te vor blestema; și toate familiile pămîntului vor fi binecuvîntate în tine.”⁽¹⁾

Ca excepție, Dumnezeu a mai continuat să se descopere și altor oameni din afara neamului lui Avraam. Printre aceștia îi putem aminti pe Melhisedec, contemporan cu Avraam, și care era „preot al Dumnezeului Celui Prea Înalt”⁽²⁾; pe Abimelec, căruia Dumnezeu i s-a arătat într-un vis de noapte⁽³⁾; pe Faraon, pe care Dumnezeu l-a înștiințat prin vise despre o mare secetă care se apropia⁽⁴⁾; pe Balaam, profetul care i-a vestit adevărul lui Balac⁽⁵⁾; pe ostașul din tabăra madianiților pomenit în cartea Judecătorilor⁽⁶⁾; pe Cir persanul⁽⁷⁾; pe Nebucadnețar⁽⁸⁾; pe Belșațar⁽⁹⁾ și chiar și pe magii din Răsărit care au fost înștiințați despre nașterea Domnului Isus⁽¹⁰⁾. Am mai putea aminti și mesajul pe care l-a trimis Dumnezeu prin Iona celor din Ninive, capitala Asiriei⁽¹¹⁾ în cea de a doua jumătate a secolului opt dinaintea de Hristos.

Toate aceste comunicări ale lui Dumnezeu cu oameni sau popoare din afara neamului lui Avraam au fost doar incidente izolate. Regula generală a Vechiului Testament a fost aceea că, înainte de venirea Domnului Isus, Dumnezeu i-a ales pe urmașii lui Avraam pentru a răspîndi prin intermediul lor în lume cunoștința mîntuitoare despre Sine și despre planurile Sale.⁽¹²⁾

---

(1) Gen. 12:1-3.

(2) Gen. 14:17-24.

(3) Gen. 20:6.

(4) Gen. 41:1-32.

(5) Num. 24:2, 3, etc.

(6) Jud. 7:9-14.

(7) Ezra 1:1-4.

(8) Dan. 2:28-45.

(9) Dan. 5:5-9, 17-28.

(10) Mat. 2:1, 2.

(11) Iona 3:1-10.

(12) Deut. 10:15; Psalm 147:19, 20. Deut. 4:7, 8, 32-34.

4. REVELAȚIA DIVINĂ PE VREMEA PATRIARHILOR

Dumnezeu a vorbit într-un fel deosebit patriarhilor.¹ El i s-a arătat lui Noe înainte și după potop și a stabilit legământul în virtutea căruia s-a angajat să nu mai distrugă pământul prin invazia de ape. Apoi li s-a arătat patriarhilor: Avraam, Isaac și Iacov, promițându-le prin legământ să le dea țara Canaanului și să-i facă moștenitori ai binecuvântării divine. Semnul exterior al acestui legământ a fost „tăierea împrejur”² Totuși, legămintele cu Noe și cu Avraam nu au fost decât simple pregătiri în vederea încheierii unui legământ mai mare și mai important cu Moise. Acest legământ a fost ratificat prin vărsarea de sânge și prin jertfe³. Semnul legământului mozaic a fost Sabatul⁴.

În toată durata perioadei dintre Avraam și Amos, Dumnezeu și-a trimis profeții Săi la poporul Israel ca să le vorbească, dar nici unul dintre acești profeți nu se poate asemăna sau compara cu Moise. Dumnezeu a avut un har special pentru acest om ales. Iată ce ni se spune în două pasaje din Scriptură:

„Domnul vorbea cu Moise față în față, cum vorbește un om cu prietenul lui”.⁵

„Ascultați bine ce vă spun! Când va fi printre voi un prooroc, Eu, Domnul, Mă voi descoperi lui într-o vedenie sau îi voi vorbi într-un vis.

Nu tot așa este însă cu robul Meu Moise. El este credincios în toată casa Mea. Eu îi vorbesc gură către gură, Mă descopăr lui nu prin lucruri grele de înțeles, ci el vede chipul Domnului”.⁶

Pentru cel ce are o credință curată și simplă, Biblia spune clar că Dumnezeu a pătruns în lumea noastră și le-a vorbit într-un mod cu totul special patriarhilor.

Una din căile speciale de revelație folosite de Dumnezeu pentru a li se descoperi acestor oameni au fost „Teofaniile” (apariții dumnezeiești). În Geneza 15, Dumnezeu îi vorbește lui Avraam prin

---

(1) *The Inspiration and Authority of the Bible*, pp.83-86; *Revelation and Inspiration*, pp. 15-18.

(2) Gen. 17:11.

(3) Exod 24:3-8.

(4) Exod 31:12-17.

(5) Exod 33:11; cf. Deut. 34:10.

(6) Num. 12:6-8.

și îngeri suindu-se și coborându-se pe ea.¹ Iar Moise este chemat de Dumnezeu din „rugul aprins” care „nu se mistuia deloc”.²

Nu este de mirare că acești oameni au făcut însemnări despre întâmplările deosebite prin care le-a vorbit Dumnezeu. Aceste însemnări au constituit apoi „arhivele” din care s-au alimentat cei ce au alcătuit colecția de cronici sfinte a poporului lui Dumnezeu.

O altă formă specială de revelație divină din Vechiul Testament a fost apariția „îngerului Domnului”. El stă de vorbă cu Agar³, cu Avraam⁴, cu Iacov⁵, cu Moise⁶, cu părinții lui Samson⁷, etc.; și este menționat de profetul Zaharia⁸. Ceea ce este specific acestui înger al Domnului este faptul că deși El poartă numele Domnului și pare a fi una cu El, este totuși de sine stătător cu o personalitate distinctă. În Geneza 22 găsim relatarea despre jertfirea lui Isaac. În clipa în care Avraam era gata să-și ducă pînă la capăt ascultarea, Îngerul Domnului i-a vorbit din cer astfel: „Avraame! Avraame! Să nu pui mîna pe băiat, și să nu-i faci nimic; căci știu acum că te temi de Dumnezeu, întrucît n-ai cruțat pe fiul tău, pe singurul tău fiu, pentru Mine”.⁹ Este clar că aici îngerul Domnului laudă ascultarea lui Avraam față de Domnul pentru ca imediat să spună „n-ai cruțat pe fiul tău ... pentru Mine”. Cine este oare acest reprezentant divin care este și nu este totuna cu Dumnezeu? Cine este acest înger care ba este una cu Tatăl, ba este distinct de El? S-ar putea oare ca El să fie „Fiul”, cea de a doua persoană a Sfintei Treimi, în acțiunile Lui terestre dinainte de întrupare?

Marele comentator metodist Adam Clarke nu ezită să facă această afirmație cînd scrie: „Îngerul era chiar persoana simbolizată în jertfa cerută de Dumnezeu: Isus Hristos care S-a putut numi pe Sine Iehova ... și care a avut deplina autoritate de a reînoui promisiunea izbăvirii. Cel ce era acolo ca să-l scape pe Isaac, era același care a venit apoi să moară în locul nostru. În Numele Lui putem spune împreună cu Avraam: „La muntele unde Domnul va purta de grijă”.¹⁰ Dr. Leupold este și el de părere că acest „înger al Domnului” este singular în

---

(1) Gen. 28:10-17.

(2) Exod 3:1-6.

(3) Gen. 16:7.

(4) Gen. 18:2, 10, 13.; 22:1, 11.

(5) Gen. 31:11; 32:24, 28.

(6) Exod 3:2; 23:20; 32:34; Iosua 5:13-6:2; Jud. 2:1.

(7) Jud. 13:3-20; cf. 6:11-24.

(8) Zah. 3:1.

(9) Gen. 22:11, 12.

(10) Gen. 22:14.

calitatea și caracterul aparițiilor lui: „... fiind una cu Dumnezeu și totuși distinct de Dumnezeu, ... același care avea să apară mai târziu în lume luînd înfățișare omenească.”¹

Autenticitatea revelației speciale dată patriarhilor și maturitatea credinței lor sînt adevărate de autorul epistolei către Evrei:

„Prin credință Avraam, cînd a fost chemat să plece într-un loc, pe care avea să-l ia ca moștenire, a ascultat, și a plecat fără să știe unde se duce.

Prin credință a venit și s-a așezat el în țara făgăduinței, ca într-o țară care nu era a lui, și a locuit în corturi, ca și Isaac și Iacov, care erau împreună moștenitori cu el ai aceleiași făgăduințe. Căci el aștepta cetatea care are temelii tari, al cărei meșter și zidar este Dumnezeu.

Prin credință a adus Avraam jertfă pe Isaac, cînd a fost pus la încercare: el, care primise făgăduințele cu bucurie, a dus jertfă pe singurul lui fiu!

El, căruia i se spusese: „În Isaac vei avea o sămînță care-ți va purta numele!” Căci se gîndea că Dumnezeu poate să învieze chiar și din morți: și, la drept vorbind, ca înviat din morți l-a primit înapoi.

Prin credință a dat Isaac lui Iacov și Esau o binecuvîntare, care avea în vedere lucrurile viitoare.

Prin credință Iacov, cînd a murit, a binecuvîntat pe fiecare din fiii lui Iosif, și „s-a închinat, rezemat pe vîrful toaiagului său.”

Prin credință a pomenit Iosif, cînd i s-a apropiat sfîrșitul, de ieșirea fiilor lui Israel din Egipt, și a dat porunci cu privire la oasele sale.”²

În ceea ce-i privește pe Abel, Noe, Avraam și Sara, același autor scrie:

„În credință au murit toți aceștia, fără să fi cîpătat lucrurile făgăduite; ci doar le-au văzut și le-au urat de bine de departe, mărturisind că sînt străini și călători pe pămînt.

Cei ce vorbesc în felul acesta, arată deslușit că sînt în căutarea unei patrii. Dacă ar fi avut în vedere pe aceea din care ieșiseră, negreșit că ar fi avut vreme să se întoarcă în ea. Dar doreau o patrie mai bună, adică o patrie cerească. De aceea lui Dumnezeu nu-I este rușine să Se numească Dumnezeul lor, căci le-a pregătii o cetate.”³

---

(1) H. C. Leupold, *Exposition of Genesis* (Columbus, Ohio: The Wartburg Press, 1942), pp. 500-501.

(2) Evrei 11: 8-10, 17-22.

(3) Evrei 11: 13-16.

5. MOZAIISMUL

Cel ce acceptă prin credință relatarea Scripturii vede imediat că Dumnezeu patriarhilor este și Dumnezeu profeților și Dumnezeu apostolilor Noului Testament. Dumnezeu care li s-a descoperit celor din vechime s-a manifestat ca un Dumnezeu personal, drept, înțelept și sfânt. Moise ne prezintă în primele două capitole ale Bibliei un Dumnezeu desăvârșit, conturat în personalitate și care a făcut cerurile și pământul, așezându-l pe om într-o grădină frumoasă și plăcută. Toate relatările care continuă după aceste două capitole nu fac altceva decât să întărească credința într-un Dumnezeu personal. El este însă și un Dumnezeu sfânt. În însemnările lui Moise ne întâlnim de multe ori cu acest avertisment:

„Domnul a vorbit lui Moise, și a zis: „Vorbește întregii adunări a copiilor lui Israel, și spune-le:

„Fiți sfinți, căci Eu sînt sfînt, Eu, Domnul, Dumnezeul vostru“.¹

Sfințenia și dreptatea Sa L-au făcut pe Dumnezeu să distrugă lumea păcătoasă de pe vremea lui Noe², și să-i împrăștie pe oamenii de la turnul Babel pe toată suprafața pământului³. Tot ele au făcut ca Sodoma și Gomora să fie pedepsite⁴. Și tot ele i-au condamnat la distrugere pe locuitorii Canaanului cînd „nelegiuirea lor și-a atins vîrfurile“⁵. Sfîntul lui Israel i-a pedepsit pe Nadab și Abihu pentru obraznicia lor păgînă⁶ și tot El a fost Cel care i-a scos pe copiii lui Israel din robie după ce a judecat țara Egiptului.⁷

Domnul Dumnezeu este și un Dumnezeu al providenței. Purtarea lui de grijă s-a manifestat clar în viețile patriarhilor Avraam, Isaac, Iacov, Iosif și în multitudinea de întîmplări de tot felul asociate cu existența și peripețiile evreilor (De exemplu: cazul moașelor din Egipt⁸, minunile făcute pentru evrei în drumul spre Canaan⁹, darea manei¹⁰, apa din stîncă¹¹). Acest Dumnezeu personal și sfînt a intrat

---

(1) Lev. 19:1, 2.

(2) Gen. 6.

(3) Gen. 11.

(4) Gen. 19.

(5) Gen. 15:16; Num. 31; Deut. 7:1-5; Iosua 6:13;etc.

(6) Lev. 10.

(7) Exod 7 - 12.

(8) Exod 1:15-21.

(9) Exod 14.

(10) Exod 16:4-8, 13-21; Iosua 5:12.

(11) Exod 17; Num. 20.

în legământ cu Noe¹, Avraam², Isaac³, Iacov⁴ și apoi cu toți copiii lui Israel prin Moise⁵.

Atunci cînd Moise a cerut să vadă slava Domnului, Scriptura ne spune că: „Domnul S-a pogorît într-un nor, a statut acolo lîngă el, și a rostit Numele Domnului. Și Domnul a trecut pe dinaintea lui și a strigat: „Domnul, Dumnezeu este un Dumnezeu plin de îndurare și milostiv, încet la mînie, plin de bunătate și credincioșie, care își ține dragostea pînă în mii de neamuri de oameni, iartă fărădelegea, răzvrătirea și păcatul, dar nu socotește pe cel vinovat drept nevinovat, și pedepsește fărădelegea părinților în copii și în copiii copiilor lor pînă la al treilea și al patrulea neam!”⁶ În această declarație se vede dragostea Lui statornică, îndurarea și credincioșia Lui, dar și dreptatea cu care îi pedepsește pe cei care i se împotrivesc alegînd de bună voie să trăiască în păcat.

În mozaism, Dumnezeu este prezentat ca unul care are privilegiul alegerii. El este Acela care l-a chemat pe Avraam spre a-l conduce înspre o țară pe care i-o va arăta. Dumnezeu hotărîse în Sine să-l transforme pe acest om într-un neam mare care să-i servească drept mărturie. În multe pasaje, Pentateucul cuprinde declarații ca aceasta: „Eu sînt Domnul, Dumnezeul vostru, care v-am pus de o parte dintre popoare”.⁷ Iar Moise le amintește și el copiilor lui Israel: „Dar pe voi, Domnul v-a luat, și v-a scos din cuptorul de fier al Egiptului, ca să-l fiți un popor pus de o parte, cum sînteți astăzi”.⁸ Moise lămurește această situație în termenii iubirii divine: „El a iubit pe părinții tăi, și de aceea a ales sămînța lor după ei; El însuși te-a scos din Egipt, prin puterea Lui cea mare. El a izgonit dinaintea ta neamuri mai mari la număr și mai tari decît tine, ca să te ducă în țara lor, și să ți-o dea în stăpînire, cum vezi azi. Să știi dar în ziua aceasta, și pune-ți în inimă că numai Domnul este Dumnezeu, sus în cer și jos pe pămînt, și că nu este alt Dumnezeu afară de El”.⁹ Această alegere divină a așezat asupra Israelului o anumită responsabilitate: „Căci tu ești un popor sfînt pentru Domnul, Dumnezeul tău, și Domnul Dumnezeul tău te-a ales

---

(1) Gen. 6:18; 9:9-17.

(2) Gen. 12:2, 3; 15:18; 17:2.

(3) Gen. 17:19; 17:21; 26:3, 4.

(4) Exod 2:24 cf. Gen. 32:12.

(5) Exod 24:7, 8; Evrei 9:17-20; Exod 31:12-17.

(6) Exod 34:5-7.

(7) Lev. 20:24.

(8) Lev. 20:24.

(9) Deut. 4:20.

ca să fii un popor al Lui dintre toate popoarele de pe fața pământului“.¹

Dumnezeul sfânt care a încheiat legământul cu Israel a stabilit anumite căi pentru rezolvarea problemei păcatului. Atunci când Dumnezeu i-a făcut promisiuni sfinte lui Avraam, găsim scris că: „Avraam a crezut pe Domnul, și Domnul i-a socotit lucrul acesta ca neprihănire“.² Legea lui Moise conținea și ea anumite reglementări pentru lucrurile pe care era dator să le îndeplinească un israelit atunci când cădea într-un păcat. Pentru cei ce împlineau întocmai aceste prevederi ale Legii ispășitoare, exista asigurarea că „li se va ierta“.³

Unul dintre aspectele legii mozaice care trece prea adesea nebagat în seamă este existența unui climat de bucurie pe care Dumnezeu îl dorea implementat în viața poporului. Iată în pasajul următor o adevărată descriere a acestui adevăr în descrierea felului în care trebuia sărbătorită sărbătoarea corturilor:

*„Să prăznuiești sărbătoarea corturilor șapte zile, după ce îți vei strânge roadele din arie și din teasc. Să te bucuri la sărbătoarea aceasta, tu, fiul tău și fiica ta, robul și roaba ta, și Levitul, străinul, orfanul și văduva care vor fi în cetățile tale. Să prăznuiești sărbătoarea șapte zile în cinstea Domnului, Dumnezeului tău, în locul pe care-l va alege Domnul; căci Domnul, Dumnezeul tău, te va binecuvînta în toate rodurile tale și în tot lucrul mîinilor tale, și de aceea să fii vesel“.*⁴

Chiar și binecuvîntarea rostită peste copii lui Israel în rînduiala mozaică era o aluzie la bucurie:

*„Domnul să te binecuvînteze și să te păzească!
Domnul să facă să lumineze Fața Lui peste tine,
și să se îndure de tine!
Domnul să-Și înalțe fața peste tine,
și să-ți dea pacea!“*⁵

Pentateucul îl mai prezintă pe Domnul și drept un Dumnezeu al revelației (descoperirii). Scripturile ni-L arată pe Dumnezeu stînd de vorbă cu Adam, Moise, Avraam, Isaac, Iacov, etc. Cele mai multe comunicări divine ne-au fost trimise prin Moise și prin ceilalți profeți din Israel. Chiar și Mesia este descris în termeni care fac aluzie la dorința lui Dumnezeu de a sta de vorbă cu omul: „Le voi ridica din

---

(1) Deut. 14:2.

(2) Gen. 15:6.

(3) Lev. 4:20, 26, 31, 35; 5:10, 13, 16, 18, etc.

(4) Deut. 16:13-15.

(5) Num. 6:24-26.

gura lui, și el le va spune tot ce-i voi porunci Eu“.¹ Despre Moise, slujitorul Domnului, este scris: „El este credincios în toată casa Mea. Eu îi vorbesc gură către gură, Mă descopăr lui nu prin lucruri grele de înțeles, ci el vede chipul Domnului“.² Iar despre proorocii mincinoși se afirmă:

*„Proorocul care va avea îndrăzneala să spună în Numele Meu un cuvânt pe care nu-i voi porunci să-l spună, sau care va vorbi în numele altor dumnezei, proorocul acela să fie pedepsit cu moartea“.*³

Punctul culminant al revelației mozaice a fost atins pe muntele Sinai, când Dumnezeu le-a dăruit evreilor cele 10 porunci, și împreună cu ele le-a mai dat și alte legi prin Moise. „Moise a scris toate cuvintele Domnului. Apoi s-a sculat dis de dimineață, a zidit un altar la poalele muntelui, și a ridicat douăsprezece pietre pentru cele douăsprezece seminții ale lui Israel. A trimis niște tineri dintre copiii lui Israel, să aducă Domnului ardere de tot, și să junghie tauri ca jertfe de mulțumire. Moise a luat jumătate din sânge, și l-a pus în străchini, iar cealaltă jumătate a stropit-o pe altar. A luat cartea legământului, și a citit-o în fața poporului. Ei au zis: „Vom face și vom asculta tot ce a zis Domnul“. Moise a luat sângele, și a stropit poporul, zicând: „Iată sângele legământului, pe care l-a făcut Domnul cu voi pe temeiul tuturor acestor cuvinte“.⁴

Înainte de moartea sa, Moise a stăruit de popor și i-a îndemnat cu următoarele cuvinte:

*„Acum, Israele, ascultă legile și poruncile pe care vă învăț să le păziți. Împliniți-le, pentru ca să trăiți, și să intrați în stăpânirea țării pe care v-o dă Domnul, Dumnezeul părinților voștri. Să n-adăugați nimic la cele ce vă poruncesc eu, și să nu scădeți nimic din ele; ci să păziți poruncile Domnului, Dumnezeului vostru, așa cum vi le dau eu“.*⁵

Întreaga Biblie susține autoritatea Pentateucului mozaic. De fapt, Biblia evreiască se împarte în trei secțiuni majore: Legea, Profeții și Scrierile.

Legea cuprinde primele cinci cărți ale Bibliei: Geneza, Exodul, Leviticul, Numeri și Deuteronomul.

Secțiunea *profeților* se subîmparte și ea în două categorii: Profeții dintîi și Profeții de pe urmă.

---

(1) Deut. 18:18.

(2) Num. 12:7,8.

(3) Deut. 18:20.

(4) Exod 24:4-8.

(5) Deut. 4:1, 2.

În numărul profețiilor dintâi avem cărțile lui Iosua, Judecătorii, Samuel și cărțile Împăraților.

În numărul profețiilor de pe urmă sînt socotiți: Isaia, Ieremia, Ezechiel și „ceilalți doisprezece“.

„*Scrierile*“ cuprind următoarele unsprezece cărți: Psalmii, Iov, Proverbele, Rut, Cîntarea Cîntărilor, Ecclesiastul, Plîngerile, Estera, Daniel, Ezra-Neemia, și cărțile Cronicilor.

Fiecare dintre celelalte secțiuni majore ale Bibliei atestă autoritatea legii mozaice. Iată ce găsim scris în: (1) „Profeții“ : Iosua¹, Judecătorii², Împărați³, și Maleahi⁴ și (2) „Scrieri“ : Psalmi⁵, Daniel⁶, Ezra-Neemia⁷ și Cronici⁸. În Noul Testament, și Fariseii⁹, și Saducheii¹⁰ și Iudeii în general¹¹ acceptau autoritatea mozaică a Legii. La fel putem spune și despre Filip¹², Iacov¹³, Petru¹⁴, Pavel¹⁵, Ștefan¹⁶, Ioan¹⁷, autorul epistolei către Evrei¹⁸ și chiar Domnul Isus însuși¹⁹. Monoteismul etic nu este doar religia profeților din ultimele secole ale istoriei poporului Israel. El este temelia pe care a apărut întreaga Biblie. Pentateucul lui Moise este descoperirea unui Dumnezeu sfînt și drept care dorește ca poporul Său să trăiască în sfințenie, despărțindu-se cătegoric de păcat. Mesajul ulterior al profeților a fost o confirmare a mesajului Pentateucului. Slujba profeților a fost aceea de a-i chema pe evrei înapoi la Lege și de a le tălmăci evreilor conținutul moral al prevederilor mozaice.

Și care au fost reglementările stabilite de Dumnezeu pentru viața de închinăciune religioasă a evreilor? Una dintre cele mai importante dintre ele a fost „o inimă întreagă a Domnului“, adică o devoțiune neîmpărțită, căci Dumnezeu este un Dumnezeu „gelos“²⁰. Domnul i-a

---

(1) Iosua 1:7, 8; 8:30-35; 22:5; 23:6.

(2) Jud. 3:4.

(3) 1 Împ. 2:3; 2 Împ. 14:6; 23:25.

(4) Mal. 4:4.

(5) Ps. 103:7.

(6) Dan. 9:11, 13.

(7) Ezra 3:2; 6:18; 7:6; Neem. 1:7, 8; 8:1, 14; 9:14; 10:29; 13:1.

(8) 1 Cronici 15:15; 2 Cronici 23:18; 25:4; 34:14; etc.

(9) Mat. 19:7.

(10) Mat. 22:23, 24.

(11) Ioan 9:29.

(12) Ioan 1:45.

(13) Fapte 15:21.

(14) Fapte 3:22.

(15) Rom. 10:5; 10:19; 1 Cor. 9:9; 2 Cor. 3:15, etc.

(16) Fapte 7:37.

(17) Ioan 1:17.

(18) Evrei 7:14; 8:5.

(19) Mat. 8:4; Marcu 7:10; Luca 20:37; Ioan 5:46; 7:19.

(20) Exod 20:5.

făgăduit lui Moise că va alunga popoarele Canaanului dinaintea poporului ales, dar că acesta va trebui la rândul lui să distrugă toate altarele păgîne, să taie toți stîlpii idolești și să distrugă toți pomii de pe înălțimile pe care se aduceau sacrificii, „Să nu te închini înaintea unui alt dumnezeu; căci Domnul se numește gelos, este un Dumnezeu gelos”⁽¹⁾. Cea mai importantă poruncă dată de Dumnezeu poporului Său a fost aceasta:

„Ascultă, Israele! Domnul, Dumnezeul nostru este singurul Domn. Să iubești pe Domnul, Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu toată puterea ta. Și poruncile acestea, pe care ți le dau astăzi, să le ai în inima ta. Să le întipărești în mintea copiilor tăi, și să vorbești de ele cînd vei fi acasă, cînd vei pleca în călătorie, cînd te vei culca și cînd te vei scula. Să le legi ca un semn de aducere aminte la mîini, și să-ți fie ca niște fruntarii între ochi. Să le scrii pe ușorii casei tale și pe porțile tale”⁽²⁾.

Consacrarea totală pe care a pretins-o Dumnezeu de la evrei le-a interzis cu desăvîrșire orice formă de închinare la idoli. În cartea legămîntului se putea citi acest avertisment: „Să păziți tot ce v-am spus, și să nu roștiți numele altor dumnezei; numele lor să nu se audă ieșind din gura voastră”⁽³⁾. Într-una dintre cuvîntările lui de rămas bun, Moise i-a avertizat pe evrei de pericolul falșilor profeți care vor încerca să atragă poporul spre idolatrie; el le-a mai spus celor din Israel că și dacă cel ce îndeamnă spre idolatrie va fi fratele, sora, fiul sau prietenul cuiva din Israel, pedeapsa lui va trebui să fie aceeași cu a proorocilor mincinoși, și anume: uciderea cu pietre. „Să scoateți astfel răul din mijlocul tău”⁽⁴⁾. Nici n-ar mai trebui să spunem că această interdicție categorică a idolatriei implica și oprirea de la orice comunicare cu spiritele sau cu cei morți: „Dacă un om sau o femeie cheamă duhul unui mort, sau se îndeletnicește cu ghicirea, să fie pedepsiți cu moartea; să-i uideți cu pietre: sîngele lor să cadă asupra lor”⁽⁵⁾.

Cea de a doua cerință a reglementărilor impuse de Dumnezeu pentru viața evreilor a fost trăirea în dragoste și dreptate socială față de aproapele lor:

„Să nu furați, și să nu mințiți; nici să nu vă înșelați unii pe alții. Să nu jurați strîmb pe Numele Meu, căci ai necinsti astfel Numele Dumnezeului tău. Eu sînt Domnul.

---

(1) Exod 34:14.

(2) Deut. 6:4-9.

(3) Exod 23:13.

(4) Deut. 13:1-11.

(5) Lev. 20:27.

Să nu asupraști pe aproapele tău, și să nu storci nimic de la el prin silă.

Să nu oprești pînă a doua zi plata celui tocmit cu ziua.

Să nu vorbești de rău pe un surd, și să nu pui înaintea unui orb nimic care să-l poate face să cadă; ci să te temi de Dumnezeuul tău. Eu sînt Domnul.

Să nu faceți nedreptate la judecată: să nu cauți la fața săracului, și să nu părăsești pe nimeni din cei mari, ci să judeci pe aproapele tău după dreptate.

Să nu umbli cu bîrfeli în poporul tău.

Să nu te ridici împotriva vieții aproapelui tău. Eu sînt Domnul.

Să nu urăști pe fratele tău în inima ta; să mustri pe aproapele tău, dar să nu te încarci cu un păcat din pricina lui.

Să nu te răzbuni, și să nu ții necaz pe copiii poporului tău.

Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși. Eu sînt Domnul⁽¹⁾.

„Dacă fratele tău sărăcește, și nu mai poate munci lîngă tine, să-l sprijinești, fie ca străin, fie ca venetic, ca să trăiască împreună cu tine. Să nu iei de la el nici dobîndă, nici camătă: să te temi de Dumnezeuul tău, și fratele tău să trăiască împreună cu tine. Să nu-i împrumuți banii tăi cu dobîndă, și să nu-i împrumuți merindele tale pe camătă⁽²⁾”.

Fără să intre prea mult în amănunte, Dumnezeu îi spusese lui Avraam: „Eu sînt Dumnezeuul cel atotputernic. Umblă înaintea Mea și fii fără prihană. Voi face un legămînt între Mine și tine, și te voi înmulți nespus de mult⁽³⁾”.

Iar poporului Israel îi făgăduise:

„Dacă vei asculta cu luare aminte glasul Domnului, Dumnezeului tău, dacă vei face ce este bine înaintea Lui, dacă vei asculta de poruncile Lui, și dacă vei păzi toate legile Lui, nu te voi lovi cu nici una din bolile cu care am lovit pe Egipteni; căci Eu sînt Domnul, care te vindecă⁽⁴⁾”.

Un foarte bun rezumat al tuturor reglementărilor stabilite de Dumnezeu pentru viața evreilor se găsește în Exodul 20 și în Deuteronomul 5: binecunoscutul „decalog” sau mai pe românește: „Cele zece porunci”. Porunca dintîi este o chemare la loialitate deplină față de Dumnezeu: copiii Lui nu au voie să se închine nici unei alte divinități; a doua poruncă stabilește climatul unei închinăciuni spirituale prin excelență, fără cîrjele idolatre ale reprezentărilor iconoclaste. A treia poruncă pretinde reverență adîncă față de Numele

(1) Lev. 19:11-18.

(2) Lev. 25:35-37.

(3) Gen. 17:1, 2.

(4) Exod 15:26.

lui Dumnezeu, iar cea de a patra stabilește Sabatul ca zi de închinăciune și de odihnă după cele șase zile de osteneală în muncă. A cincea poruncă stabilește respectul pe care copiii trebuie să-l acorde părinților în universul sfânt și stabil al familiei, iar cea de a șasea poruncă interzice curmarea violentă a vieții prin crimă. A șaptea poruncă impune curăția în căsnicie prin interzicerea adulterului. A opta poruncă instaurează respectul față de proprietatea altcuiva oprind furtul. Porunca a noua cere o viețuire în adevărul absolut, interzicând mărturia mincinoasă chiar și atunci când este vorba despre soarta unui prieten. Cea de a zecea poruncă este o declarație că omul trebuie să fie mulțumit cu ceea ce i-a dat Dumnezeu și să nu jinduiască dintr-o pornire egoistă după proprietatea altora.

Cartea Deuteronomul ne mai pune la dispoziție și alte excelente rezumări ale legilor lui Dumnezeu, încununându-le pe toate cu o avertizare solemnă asupra soartei celor care vor alege să asculte sau să nu asculte de ceea ce zice Domnul:

„Iată, pun astăzi înaintea voastră binecuvîntarea și blestemul: binecuvîntarea, dacă veți asculta de poruncile Domnului, Dumnezeului vostru, pe care vi le dau în ziua aceasta; blestemul, dacă nu veți asculta de poruncile Domnului, Dumnezeului vostru, și dacă vă veți abate de la calea pe care v-o dau în ziua aceasta, și vă veți duce după alți dumnezei pe care nu-i cunoașteți.”⁽¹⁾

„Acum, Israele, ce alta cere de la tine Domnul, Dumnezeul tău, decît să te temi de Domnul, Dumnezeul tău, să umbli în toate căile Lui, să iubești și să slujești Domnului, Dumnezeului tău, din toată inima ta și din tot sufletul tău, să păzești poruncile Domnului și legile Lui pe care ți le dau astăzi, ca să fii fericit?”

Iată, ale Domnului, Dumnezeului tău, sînt cerurile și cerurile cerurilor, pămîntul și tot ce cuprinde el. Și numai de părinții tăi S-a alipit Domnul ca să-i iubească; și după ei, pe sămînța lor, pe voi v-a ales El dintre toate popoarele, cum vedeți azi. Să vă tăiați dar inima împrejur, și să nu vă mai înțepeniți gîtul. Căci Domnul, Dumnezeul vostru, este Domnul dumnezeilor, Domnul domnilor, Dumnezeul cel mare, puternic și înfricoșat, care nu caută la fața oamenilor și nu primește daruri; care face dreptate orfanului și văduvei, care iubește pe străin și-i dă hrană și îmbrăcăminte.

Să iubiți pe străin, căci și voi ați fost străini în țara Egiptului.

Să te temi de Domnul, Dumnezeul tău, să-I slujești, să te alipești de El, și pe Numele Lui să juri. El este slava ta, El este Dumnezeul tău. El a făcut în mijlocul tău aceste lucruri mari și grozave pe care ți

---

(1) Deut. 11:26-28.

le-au văzut ochii. Părinții tăi s-au pogorât în Egipt în număr de șaptezeci de inși; acum Domnul, Dumnezeuul tău, a făcut din tine o mulțime ca stelele cerului.

Să iubești dar pe Domnul, Dumnezeuul tău, și să păzești totdeauna învățăturile Lui, legile Lui, rânduielile Lui și poruncile Lui⁽¹⁾.

Un alt lucru pe care trebuie să-l spunem atunci când ne ocupăm de revelația mozaică este că în text întâlnim expresii care-L așează pe Dumnezeu în dimensiuni și situații umane. Iată de exemplu situația în care ni se spune că Dumnezeu s-a pogorât ca să vadă dacă răutatea oamenilor era întocmai după zvonul venit pînă la El⁽²⁾, sau întîmplarea în care se pare că Dumnezeu a fost convins de mijlocirea lui Moise și înduplecat să-și schimbe planurile⁽³⁾. Aceste aplicații ale sentimentelor, limitelor și trăsăturilor umane asupra persoanei lui Dumnezeu se numesc „antropomorfisme“ (de la „antropos“ - om, și „morfa“ - formă, în limba greacă) și trebuie luate ca exprimări simbolice, simplificări ale realităților dumnezeiești pentru a putea fi reduse la nivelul înțelegerii umane. Bineînțeles că Biblia nu vorbește în sensul propriu al cuvintelor atunci când pomenește despre ochii, mîinile sau aripile lui Dumnezeu. Când Scriptura spune că: „Domnul își întinde privirile peste tot pămîntul ca să sprijinească pe aceia a căror inimă este întreagă a Lui“, aceasta nu este decît o expresie poetică frumoasă despre providența divină care este acordată tuturor acelor care nădăjduiesc în Dumnezeu. Când psalmistul scrie:

*„El te va acoperi cu penele Lui,
și te va ascunde sub aripile Lui“⁽⁴⁾*

El nu se referă la lucruri materiale, ci doar exprimă posibilitatea de a găsi adăpost la Dumnezeu, tot așa cum puiul de găină poate fugi imediat sub aripile cloștei. Când citim că Dumnezeu nu a distrus cetatea Ninive după cele patruzeci de zile vestite de Iona, asta nu înseamnă că Dumnezeu s-a schimbat, ci ninivitenii!. Prin pocăința lor sinceră, oamenii cetății s-au mutat din sfera mîniei divine în sfera îndurării nemăsurate a lui Dumnezeu. Și, dacă vrem să înțelegem, această schimbare nu a fost în afara previziunii lui Dumnezeu, căci cititorul cunoscător de Dumnezeu va înțelege imediat că pînă și anunțul strigat de Iona nu fusese altceva decît un mijloc prin care Dumnezeu a urmărit cruțarea miilor de oameni și scăparea lor prin pocăință. Așa stau lucrurile și cu toate celelalte antropomorfisme ale Bibliei. Departe de a fi dovezi de scăderi în calitatea textului, ele

(1) Deut. 10:12 - 11:1.

(2) Gen. 18:21.

(3) Exod 32:7-14.

(4) Psalm 91:4.

sporesc mult frumusețea exprimării și ne înlesnesc o înțelegere umană pentru realități și fenomene din realitatea gândirii divine.

Spațiul nostru este foarte scurt, de aceea ne oprim aici cu analizarea revelației mozaice, recomandându-vă să studiați în detaliu alte publicații teologice care se ocupă amănunțit de analizarea instituțiilor ridicate de Dumnezeu prin Moise: cortul întâlnirii, preoția, sistemul de jertfe, calendarul religios, legea civilă, legea ceremonială și legea morală. Înainte de a trece la alt subiect trebuie însă să spunem ceva despre anumite standarde sub-creștine pe care le întâlnim în legea lui Moise. Dintre ele amintim: îngăduirea poligamiei¹, acceptarea divorțului și a recăsătoririi² și instituirea războaielor sfinte ale lui Israel³. Departe de a fi pasaje „neinspirate” și adăugate ulterior sau dovezi de revelație progresivă și deosebită pentru diferite epoci și dispensații, aceste abateri de la standardul sfințeniei desăvârșite trebuiesc înțelese în spiritul explicației pe care o dă Domnul Isus în problema divorțului:

„Fariseii au venit la El și, ca să-L ispitească, I-au zis: „Oare este îngădui unui bărbat să-și lase nevasta pentru orice pricină?”

Drept răspuns, El le-a zis: „Oare n-ați citit că Ziditorul, de la început i-a făcut parte bărbătească și parte femeiască, și a zis: „De aceea v-a lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa, și se va lipi de nevastă-sa, și cei doi vor fi un singur trup”? Așa că nu mai sînt doi, ci un singur trup. Deci, ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă.”

„Pentru ce dar”, I-au răspuns ei, „a poruncit Moise ca bărbatul să dea nevastei o carte de despărțire, și s-o lase?”

Isus le-a răspuns: „Din pricina împietririi inimilor voastre a îngădui Moise să vă lăsați nevestele; dar de la început n-a fost așa. Eu însă vă spun că oricine își va lăsa nevasta, afară de pricină de curvie, și ia pe altă nevastă, preacurvește; și cine ia de nevastă pe cea lăsată de bărbat, preacurvește”⁴.

6. LITERATURA POETICĂ EDUCATIVĂ

Credincioșii evanghelici proclamă Biblia drept Cuvînt inspirat al lui Dumnezeu. Asta îi face să nu simtă nici un fel de obligație să explice de ce Dumnezeu a ales să folosească forme literare deosebite în alcătuirea Scripturilor. Credința desăvîrșită nu critică lucrările lui Dumnezeu, ci le acceptă ca desăvîrșite. Pentru cititorul neavizat însă,

---

(1) Exod 21:10; Lev. 13:17, 18.

(2) Deut. 24:1-4.

(3) Exod 21:12, 15, 16, 17; 22:18, 19.

(4) Mat. 19:3-9.

există anumite expresii și forme literare folosite în Biblie care ridică unele semne de întrebare. Aceste probleme apar mai ales în grupul de cărți asupra cărora ne vom fixa atenția în continuare. Între Iov și Ecclesiastul, Biblia cuprinde secțiunea de poezie a scrierilor sfinte. Deși poezia mai există și în pasaje scurte aflate în cuprinsul altor cărți, ca formă literară, ea este caracteristică cărților din secțiunea de literatură poetică educativă. Ca orice produse de poezie, limbajul acestor cărți este plin de expresii metaforice, de arabescuri rafinate de figuri de stil, de exagerări voite și impresionante, de simplificări și interpretări ale realității care-l pot tulbura pe cel obișnuit cu stilul exact și strâns legat de realitate al celorlalte cărți biblice. Multe repetiții sînt parte din specificul rimei de idei care a caracterizat poezia ebraică. Acest procedeu se numește „paralelism” și prin el ideea din primul vers este scoasă în relief prin complectare sau contrastare cu o altă idee din versul sau versurile următoare. Alte pasaje poetice sînt scrise sub disciplina strictă a „acrostihurilor” (O versificare în care primele litere din fiecare vers formează o înșiruire cu un sens special, în majoritatea cazurilor urmărind ordinea alfabetică; primul vers se începe cu „a”, al doilea cu „b”, etc.)¹.

Tematica literaturii poetice educativă este foarte variată cuprinzînd: rugăciuni, cîntări de laudă, tînguiri ale credinței, străluciri de cugetare scilicitoare, adevăruri etice și duhovnicești, etc. Tot în aceste cărți se mai găsește și o mare încărcătură de ceea ce am putea numi „reflexii ale cugetării omenești”, spre deosebire de „înțelepciunea revelată” din restul Bibliei. Iată și alte curiozități: Israelul nu este menționat niciodată în cartea Proverbelor, iar numele „Domnului” nu apare nici măcar o singură dată în cartea Ecclesiastului². În ciuda acestor caracteristici specifice, literatura poetică educativă este validată ca autoritate duhovnicească prin faptul că a fost destinată, în marea ei parte, să fie folosită în cadrul serviciilor publice sau private de închinăciune.

IOV

Cartea lui Iov se ocupă cu un aspect particular al problemei suferinței: De ce îngăduie Dumnezeu suferința celui neprihănit?

Autorul anonim al scrierii începe prin a-l transporta pe cititor în sferele cerești, unde se discută lucruri care vor avea apoi o influență copleșitoare asupra evenimentelor din viața terestră. În prim plan este

---

(1) Exemple de așezare în acrostih: Psalm 9, 10, 25, 34, 37, 111, 112, 119 (8 versuri pentru fiecare literă); plîngerile lui Ieremia 1, 2, 3, 4; Proverbe 31:10-31.

(2) Joseph Angus, *The Bible Hand-Book* (New York; Revell, c. 1905), p. 583.

adus însuși Dumnezeu care se laudă cu caracterul și viața deosebită dusă de robul Său Iov. Sub provocarea Satanei, Dumnezeu îngăduie ca Iov să piardă rînd pe rînd averea, copiii și în final chiar propria sănătate. Apoi, în scenă apar prietenii lui Iov care întrețin cu acest om aflat în disperare un dialog scris cu multă eleganță și multă pricepere psihologică și religioasă. Pe scurt, cei trei prieteni ai lui Iov împărtășeau părerea că suferința este întotdeauna o formă de pedeapsă divină, așa că Iov era dovedit aprioric vinovat ca păcătos. Pentru că viața exterioară nu-l arăta pe Iov ca păcătos, vinovăția lui era dovedită a fi și mai mare, deoarece era fructul ascuns al unui care a păcătuțit pe ascuns, trăind în ipocrizie. Un astfel de raționament l-a înfuriat la culme pe Iov. Convorbirea lui cu cei trei prieteni s-a transformat foarte repede într-un dialog al surzilor. În finalul cărții, prefătat de Elihu, ia cuvîntul însuși Dumnezeu și-l reasează pe Iov în limitele unei vieți smerite și binecuvîntate.

Privită la suprafață, cartea lui Iov nu rezolvă „filosofic” problema pe care o tratează. Textul nu ne explică deslușit care a fost motivația suferințelor acestui om deosebit. Soluția rămîne doar în acceptarea circumstanțelor vieții printr-o supunere față de voința unui Dumnezeu bun și neprihănit. Deși nu-i cunoaștem întotdeauna motivația acțiunilor, Dumnezeu are dreptul la ascultarea noastră, căci ne-a descoperit ceva din natura Lui, și asta ne este de ajuns pentru a ne ancora încrederea în înțelepciunea Lui desăvîrșită. Privită din acest punct de vedere, cartea Iov este o lecție de înțelepciune pentru noi toți. Și mai ales o avertizare pentru cei care se grăbesc să-i presupună vinovați pe toți aceia care trec prin încercări și suferințe. Faptul că Dumnezeu n-a privit cu plăcere spre cuvintele celor trei prieteni ai lui Iov, ne face să descalificăm categoric și punctul lor de vedere.

Cartea Iov mai este și un manifest explicit despre grija lui Dumnezeu față de copiii Săi, și o dovadă de implicarea Lui în viața noastră de zi cu zi. Această învățătură a fost preluată și expusă pe larg de Domnul Isus în cuvîntările Sale.

Psalmi

Psalmi nu alcătuiesc o carte unitară, ci sînt o culegere de cîntări sfinte izvorîte din umblarea și închinăciunea evreilor. Acești psalmi au autori diferiți. Inscriptiile care sînt așezate în titlul diferiților psalmi nu sînt inspirate și ele diferă între originalul ebraic și traducerea grecească a Septuagintei. În varianta ebraică, șaptezecîșitree de psalmi îi sînt atribuiți lui David, doisprezece lui Asaf, unsprezece fiilor lui Core, unul lui Moise, etc. Septuaginta îi mai atribuie încă alți

doisprezece psalmi lui David, dar îi neagă trei dintre aceia presupuși a fi ai lui în originalul ebraic. În Vechiul Testament ebraic, psalmii sînt împărțiți în cinci culegeri separate: 1–41, 42–72, 73–89, 90–106, și 107–150. În culegerea I, IV, și V numele predominant pentru dumnezeire este „Domnul” (Iehova), culegerea a doua folosește cu precădere numirea de „Dumnezeu” (Elohim), în timp ce culegerea a-III-a le folosește pe amîndouă deopotrivă.

Au fost date diferite clasificări ale psalmilor. De exemplu: psalmi de înțelepciune, psalmi de laudă, psalmi de adorare, psalmi de mulțumire, psalmi devoționali, punitivi și mesianici. Profesorul Franz Delitzsch (1813–1890) ne-a lăsat următorul comentariu despre natura psalmilor: „Psaltirea este și un Pentateuc; un ecou al celor cinci cărți scrise de Moise în peregrinările poporului Israel ... Cele cinci cărți sînt mesajul poporului către Iehova, tot așa cum cărțile lui Moise au fost cinci cărți de mesaj al lui Iehova către popor”¹.

Richard Hooker (c. 1554–1600), mare teolog englez, descrie psalmii în felul următor: „Măreție istorică, dreptate exemplară, moderație pilduitoare, înțelepciune profundă, pocăință veritabilă, răbdare greu pusă la încercare, taine ale divinității, umbre ale suferințelor lui Hristos, torente de mînie, mîngîieri duioase de har, lucrări ale providenței peste lumea de acum și promisiuni strălucite pentru lumea care va veni; această fîntînă cristalină din care țîșnește viața veșnică ne poate dărui tot ceea ce este bun, vrednic de primit, de dorit sau de înfăptuit. Fie rana oricît de rea, dezastrul oricît de adînc, boala oricît de cruntă, în textul psalmilor se va găsi întotdeauna suficient balsam pentru mîngîiere și pentru vindecare”².

Cu alte cuvinte, cartea aceasta a Psalmilor este o colecție extraordinară de texte tulburător de frumoase și de necesare. Temele lor străbat dincolo de granițele Vechiului Testament în numeroase citate aflate în Noul Testament folosite spre confirmarea misiunii mesianice a Domnului Isus și pentru acuratețea doctriinală a învățăturii.

Cîntarea Cîntărilor

Această măiastră cîntare este cel mai controversat text al Bibliei. Se discută nu numai dacă subiectul este dragostea trupească din cadrul căsniciei sau dragostea duhovnicească dintre Iehova și evrei sau Domnul Isus și Biserică. În discuție este pusă chiar inspirația divină a textului și dacă această carte își are sau nu dreptul de a sta între celelalte scrieri sfînte.

---

(1) Idem, p.569.

(2) Idem, p.569.

Mulți comentatori biblici care susțin interpretarea alegorică a Cîntării Cîntărilor sînt de părere că textul are un caracter mesianic, prefigurînd relația dintre Domnul Isus, ca mire, și Biserica, ca și mireasă a Lui. Într-adevăr, există multe alte texte în celelalte Scripturi, mai ales în cărțile profetice, în care relația dintre Dumnezeu și poporul Lui este asemănată cu legătura dintre un soț și o soție. Dificultatea stă în faptul că în toată cîntarea nu există nici măcar un singur indiciu care să ne justifice o interpretare alegorică.

Joseph Angus (1816 – 1902) este de părere că: „Din punct de vedere literar, întreaga carte este o descriere poetică a trăirii dragostei în cadrul sfînt al unirii din căsnicie. Cîntarea Cîntărilor este una dintre cele mai nobile expresii ale sentimentelor de iubire din cadrul relațiilor dintre un bărbat și o femeie. Citirea acestei cărți ne introduce în universul evreiesc al vieții conjugale”¹.

Această carte micuță plină de exagerări și metafore orientale este ca o pecete de aprobare divină pusă peste universul trăirilor trupești. Prin ea însăși, Cîntarea Cîntărilor devine un protest asupra extremismelor care au pretins că viața de familie nu este demnă de atenție și respect în discuțiile din poporul Domnului. Conținutul ei reprezintă o sfîntă linie de mijloc în stare să vindece atît ipocrizia bătoasă a celor ce preferă să ignore acest subiect, cît și senzualitatea celor care aleg să trăiască în promiscuitate. Dumnezeu a sfințit relațiile dintre soți prin însăși procesul creației. În originalul ebraic, cartea pare că a slujit drept un ghid de inițiere al tinerilor aflați în pragul căsătoriei. Sanford Calvin Yoder scrie: „Aproape toți scriitorii cărților Bibliei au cîte ceva de spus despre credincioșia în dragoste și dau ca pildă viața de familie. Prin aceasta ei recunosc că trăirile trupești și sentimentale își ating maximul de satisfacție atunci cînd se manifestă în cadrul unor relații înrădăcinate în respect și prețuire reciprocă. Fără să fie degradantă sau rușinoasă, iubirea trupească devine în cadrul familiei o exprimare a frumuseții și bucuriei. La acest nivel, orice exprimare poetică poate căpăta pe drept cuvînt dreptul de a sta alături de celelalte cărți ale Bibliei”².

Proverbe

Cartea proverbelor este o colecție de nestemate scilipitoare, tăioase, prețioase și foarte ușor de memorat, destinate să dea celor tineri o

---

(1) Idem, pp. 595, 596.

(2) Sanford Calvin Yoder, *Poetry of the Old Testament* (Scottsdale, Pa.: Herald Press, 1948) p.380.

comoară de educație suficientă pentru trăirea unei vieți fericite și îmbelșugate. Dr. Angus scrie că Proverbele sînt manuale de etică practică tot așa cum Psalmii sînt lecții de închinare duhovnicească¹. Există o caracteristică universală a Proverbelor care le face să aibă valoare pentru oamenii aflați în cele mai diferite circumstanțe ale vieții. Dincolo de experiența etern umană a îndeletnicirilor terestre, există însă „o temelie religioasă a înțelepciunii și moralei căreia trebuie să i se supună toți”².

Caracterul primordial al cărții este practic, nu teologic. Referindu-se la valoarea cărții, Dr. Adam Clarke scrie:

„Oricine ai fi, citirea acestei cărți îți va fi folositoare. Împărați și curteni, dar și oameni simpli: meseriași, negustori, fermieri, pot găsi aici lecții practice despre felul în care trebuie să-și ducă viața și să-și desfășoare activitățile lor particulare. Tați, mame, soții, soți, fii și fiice, stăpîni și servitori, găsesc deopotrivă recomandări pentru felul în care să-și facă datoria, iar toate aceste principii eterne sînt îmbrăcate nu în lecții seci de morală, ci în haina înțelepciunii practice din umblarea de fiecare zi. Pentru cel gata să asculte, cîștigul va fi nu numai în inimă și minte, ci și în ... pungă. Cel înțelept va învăța și mai multe căi pentru a reuși în viață, iar viața însăși se va însănătoșa sub adierea curată a curenților de cinste, moralitate, milă, teamă sfîntă, iubire și pietate care străbat întreaga carte. Scopul principal al Proverbelor este acela de a inspira o mare reverență față de Dumnezeu Creatorul, o teamă sfîntă în fața judecăților Lui drepte și o căutare înfocată după înțelepciune și virtute. Textul cărții pictează nedreptatea, răutatea, mîndria, lenea, zgîrcenia, neascultarea, beția și încă multe alte defecte în culori așa de triste încît orice om de bun simț se va umple de rușine și va fugi de ele, căutînd să se desăvîrșească în ceea ce îi va înlesni prosperitatea și sănătatea, trupească și spirituală”³.

Eclesiastul

Aceasta este încă una din cărțile dificile ale Bibliei. Numirea ei înseamnă „predicatorul” sau „cel ce vorbește în adunare”. Fără nici o îndoială că tema principală a cărții este lipsa de sens sau „deșertăciunea” vieții. Încă din primul capitol ni se arată că, pentru cei care nu au credință în Dumnezeu și în viața de apoi, existența este o scurgere monotonă și fără nici o semnificație. Autorul cărții, recunoscut de toți a fi Solomon, vorbește despre trăirile vieții naturale

(1) Opera citată, p.585.

(2) Idem, p.585.

(3) Comentariu asupra Proverbelor, III, p.700.

folosind cu precădere termenul „sub soare“, care pare a semnifica limitarea, lipsa de perspectivă veșnică. El trece în revistă înfăptuirile cărora li s-a dedicat în căutarea împlinirii personale. Ele sînt caracteristice vieții de abuzuri și cercetări pe care a dus-o Solomon: o căutare a faimei prin dobîndirea de înțelepciune, prin construcții mărețe, prin darea la plăcerile cărnii, prin acumularea de bogății și chiar prin intense preocupări artistice. Rezultatul?

„Apoi, cînd m-am uitat cu băgare de seamă la toate lucrările pe care le făcusem cu mîinile mele, și la truda cu care le făcusem, am văzut că în toate este numai deșertăciune și goană după vînt, și că nu este nimic trainic sub soare“¹.

De la acest punct, în textul cărții apare un „deism“ (credință abstractă într-un dumnezeu impersonal și îndepărtat) evident căruia i se permite să evolueze chiar și pînă la nivelul negării credinței într-o înviere a morților și a vieții de dincolo².

O a doua temă care străbate cartea este, de data aceasta, pozitivă, am spune „bahică“. Ea recomandă bucuria ca un contrabalans al deșertăciunii vieții. În esență, această temă este o filosofie a „clipei“ și a spiritului practic. Ea recomandă prețuirea binecuvîntărilor aduse de muncă, mîncare și iubire:

„Nu este altă fericire pentru om decît să mănînce și să bea, și să-și înveselească sufletul cu ce este bun din agoniseala lui“³. „... dar și faptul că un om mănîncă și bea și duce un trai bun în mijlocul întregii lui munci, este un dar de la Dumnezeu“⁴. „Dar dacă a dat Dumnezeu cuiva avere și bogății, și i-a îngăduit să mănînce din ele, să-și ia partea lui din ele, și să se bucure în mijlocul muncii lui, aceasta este un dar de la Dumnezeu“⁵. „Gustă viața cu nevasta pe care o iubești, în tot timpul vieții tale deșerte pe care ți-a dat-o Dumnezeu sub soare, în această vreme trecătoare; căci aceasta îți este partea în viață, în mijlocul trudei cu care te ostenești sub soare“⁶.

Mai există și o a treia temă, mai importantă decît primele două. Ea este trăirea vieții în perspectiva întîlnirii inevitabile cu Dumnezeu. O asemenea temă conduce la sentimentul responsabilității în fața legilor divine:

---

(1) Ecles. 2:11.

(2) Ecles. 9:10 cf. 3:19.

(3) Ecles. 2:24.

(4) Ecles. 3:13.

(5) Ecles. 5:19.

(6) Ecles. 9:9.

„Păzește-ți piciorul, cînd intri în Casa lui Dumnezeu“¹. „Dacă ai făcut o juruință lui Dumnezeu, nu zăbovi s-o împlinești“². „Totuși, măcar că păcătosul face de o sută de ori răul și stăruiește multă vreme în el, eu știu că fericirea este pentru cei ce se tem de Dumnezeu și au frică de El. Dar cel rău nu este fericit și nu-și va lungi zilele, întocmai ca umbra, pentru că n-are frică de Dumnezeu“³. „Bucură-te, tinere, în tinerețea ta, fii cu inima veselă cît ești tînăr, umblă pe căile alese de inima ta și plăcute ochilor tăi; dar să știi că pentru toate acestea te va chema Dumnezeu la judecată“⁴. „Dar adu-ți aminte de Făcătorul tău în zilele tinereții tale, pînă nu vin zilele cele rele și pînă nu se apropie anii, cînd vei zice: „Nu găsesc nici o plăcere în ei“⁵. „Să ascultăm dar încheierea tuturor învățăturilor: Teme-te de Dumnezeu și păzește poruncile Lui. Aceasta este datoria oricărui om. Căci Dumnezeu va aduce orice faptă la judecată, și judecata aceasta se va face cu privire la tot ce este ascuns, fie bine, fie rău“⁶.

Am putea spune că această carte a Ecclesiastului este de fapt un scurt comentariu la Psalmul 73. Conținutul aceluia Psalm arată cum cel nelegiuit propășește pentru o vreme și aceasta îl umple de nedumerire pe cel neprihănit. Această nedumerire dispare însă de îndată ce credinciosul intră în Casa Domnului și înțelege realitatea „de sub soare“ în lumina perspectivei veșniciei. Iată care este de altfel concluzia psalmului:

„Cînd mi se amăra inima,
și mă simțeam străpuns în măruntaie,
eram prost și fără judecată,
eram ca un dobitoc înaintea Ta.
Însă eu sînt întotdeauna cu Tine,
Tu m-ai apucat de mîna dreaptă;
mă vei călăuzi cu sfatul Tău,
apoi mă vei primi în slavă.
Pe cine altul am eu în cer afară de Tine ?
Și pe pămînt nu-mi găsesc plăcerea decît în Tine.
Carnea și inima pot să mi se prăpădească;
fiindcă Dumnezeu va fi pururea stîncă inimii mele
și partea mea de moștenire.

(1) Ecles. 5:1.

(2) Ecles. 5:4.

(3) Ecles. 8:12, 13.

(4) Ecles. 11:9.

(5) Ecles. 12:1.

(6) Ecles. 12:13, 14.

*Căci iată că cei ce se depărtează de Tine, pier;
Tu nimicești pe toți cei ce-Ți sînt necredincioși.
Cît pentru mine, fericirea mea este să mă apropiu
de Dumnezeu:
pe Domnul Dumnezeu Îl fac locul meu de adăpost,
ca să povestesc toate lucrările Tale¹.*

7. Fenomenul profetic

Evreii obișnuiesc să spună: „mi-a pus cuvinte în gură“, această expresie însemnînd: „i-a spus ce să spună“. Astfel, cînd Ioab a trimis o femeie să-i vorbească împăratului David, el i-a spus: „să-i vorbești așa și așa“. Și Ioab i-a spus ce trebuia să zică². David și-a dat însă seama că în spatele cuvintelor femeii era înțelepciunea lui Ioab și a făcut-o să recunoască: „Oare mîna lui Ioab nu este ea cu tine în toată treaba aceasta? Și femeia a răspuns: „Viu este sufletul tău, împărate, domnul meu. În adevăr, robul tău Ioab mi-a poruncit, și a pus în gura roabei tale toate aceste cuvinte,³.

Dumnezeu l-a pregătit pe Isaia pentru a-l face purtătorul Său de cuvînt. El a trimis un serafim cu un cărbune luat din foc, zicînd: „Iată, atingîndu-se cărbunele acesta de buzele tale, nelegiuirea ta este îndepărtată și păcatul tău este ispășit“. Am auzit glasul Domnului, întrebînd: „Pe cine să trimit, și cine va merge pentru Noi?“ Eu am răspuns: „Iată-mă, trimite-mă!“ El a zis atunci: „Du-te și spune poporului acestuia...“⁴. Cînd a fost trimis de Dumnezeu ca să profetească, Ieremia s-a împotrivit spunînd că nu știe să vorbească. Atunci, „Și-a întins mîna, și mi-a atins gura. Și Domnul mi-a zis: „Iată, pun cuvintele Mele în gura ta...“⁵.

Într-un pasaj similar, Dumnezeu i-a spus și lui Isaia:

*„Eu pun cuvintele Mele în gura ta,
și te acopăr cu umbra mîinii Mele, ...“⁶.*

Iar lui Ezechiel i-a zis: „Fiul omului, du-te la casa lui Israel, și spune-le cuvintele Mele!“⁷. Au fost și timpuri în care Dumnezeu i-a

---

(1) Psalm 73:21-28.

(2) 2 Sam. 14:3.

(3) 2 Sam. 14:19.

(4) Isaia 6:7-9.

(5) Ier. 1:9.

(6) Isaia 51:16.

(7) Ezec. 3:4.

închis gura lui Ezechiel, ca să nu poată vorbi oamenilor; „Dar când îți voi vorbi, îți voi deschide gura, ca să le spui: „Așa vorbește Domnul, ...”⁽¹⁾ Pentateucul indică foarte clar că Dumnezeu l-a ales pe Moise ca purtător de cuvânt al Său către Israel: „Iată că te fac Dumnezeu pentru Faraon; și fratele tău Aaron va fi proorocul tău”⁽²⁾. Această stare de lucruri este explicată în alt text în felul următor: „Tu îi vei vorbi, și vei pune cuvintele în gura lui; și Eu voi fi cu gura ta și cu gura lui; și vă voi învăța ce veți avea de făcut”⁽³⁾. În toate aceste exemple se vede clar că proorocii au fost crainicii lui Dumnezeu; ei nu și-au luat cu de la sine putere această vocație, ci au fost puși de o parte de Dumnezeu și chemați în mod special, uneori chiar împotriva voinței lor naturale. Profetul veritabil era un om care a primit un mesaj de la Dumnezeu și a fost însărcinat să-l transmită oamenilor. „Dar proorocul care va avea îndrăzneala să spună în Numele Meu un cuvânt pe care nu-i voi porunci să-l spună, sau care va vorbi în numele altor dumnezei, proorocul acela să fie pedepsit cu moartea”⁽⁴⁾. Același protest împotriva profetilor mincinoși îl găsim și în cartea lui Ieremia:

„Am auzit ce spun proorocii, care proorocesc minciuni în Numele Meu, zicînd: „Am avut un vis! Am visat un vis!”

Pînă cînd vor proorocii aceștia să proorocească minciuni, să proorocească înșelătoriile inimii lor? Cred ei oare că pot face pe poporul Meu să uite Numele Meu prin visurile pe care le istorisește fiecare din ei aproapelui său, cum Mi-au uitat părinții lor Numele din pricina lui Baal?

Proorocul, care a avut un vis, să istorisească visul acesta, și cine a auzit Cuvîntul Meu, să spună întocmai Cuvîntul Meu!”⁽⁵⁾

Cînd Domnul S-a apropiat de profetii Săi și i-a împuternicit să-l poarte mesajul, experiența lor este descrisă adeseori în Scriptură ca și cum mîna lui Dumnezeu ar fi fost așezată asupra lor. Iată de exemplu ce este scris despre profetul Elisei: „Și pe cînd cînta cîntărețul din arfă, mîna Domnului a fost peste Elisei”⁽⁶⁾. Iar despre Ezechiel găsim scris: „Cuvîntul Domnului a vorbit lui Ezechiel, preotul, ... și acolo a venit mîna Domnului peste el”⁽⁷⁾. Și iarăși: „Cînd m-a răpit Duhul și

(1) Ezec. 3:27.

(2) Exod 7:1.

(3) Exod 4:15.

(4) Deut. 18:20.

(5) Ierem. 23:25-28.

(6) 2 Împ. 3:15.

(7) Ezec. 1:3.

m-a luat, ... și mîna Domnului apăsă tare peste mine⁽¹⁾. Ezechiel ne povestește cum a primit un vizitator de la Ierusalim:

„Dar mîna Domnului venise peste mine seara, înainte de venirea fugarului la mine, și Domnul îmi deschisese gura pînă a venit el la mine dimineța. ... Atunci Cuvîntul Domnului mi-a vorbit astfel: ...”⁽²⁾.

Este evident că Ezechiel combină expresia „mîna Domnului” cu expresia „vedenii dumnezeiești”⁽³⁾.

Profeții Vechiului Testament au mărturisit adeseori că au experimentat anumite vedenii atunci cînd au fost chemați de Dumnezeu în slujbă. Isaia spune:

„Ci pentru că Domnul a turnat peste voi un duh de adormire; v-a închis ochii, proorocilor, și v-a acoperit capetele, văzătorilor”⁽⁴⁾.

În anumite cazuri, profeții apar ca unii care au văzut mesajul dat lor spre vestire: „Proorocie împotriva Babilonului, descoperită lui Isaia, ...”⁽⁵⁾. „Cuvintele lui Amos, ... vedeniile pe care le-a avut el, ...”⁽⁶⁾

Vechiul Testament mai spune și că duhul s-a pogorît asupra celor trimiși să vestească: „Duhul Domnului va veni peste tine, vei prooroci cu el, și vei fi prefăcut într-alt om”⁽⁷⁾, i-a zis Samuel lui Saul. „Cînd au ajuns la Ghibea, iată că i-a ieșit înainte o ceată de prooroci. Duhul lui Dumnezeu a venit peste el, și el a proorocit în mijlocul lor”⁽⁸⁾. Cînd Domnul va turna Duhul Său peste orice făptură, rezultatul general va fi faptul că toți vor profeți⁽⁹⁾.

De fapt, din pricină că profeții și-au primit mesajul prin intermediul Duhului, ei au mai fost numiți și oameni „insuflați” :

„Israel va vedea singur dacă proorocul este nebun, sau dacă omul insuflat aiurează”⁽¹⁰⁾.

Era de la sine înțeles că atîta timp cît Mesia avea să fie un prooroc al Domnului, activitatea Lui trebuia să fie legată de o manifestare a Duhului, Isaia spune: „Am pus Duhul Meu peste El; El va vesti neamurilor judecata”⁽¹¹⁾. Mica mărturisește despre sine:

*„Dar eu sînt plin de putere,
plin de Duhul Domnului,*

---

(1) Ezec. 3:14.

(2) Ezec. 33: 22, 23.

(3) Ezec. 40:1, 2.

(4) Isaia 29:10.

(5) Isaia 13:1.

(6) Amos 1:1.

(7) 1 Sam. 10:6.

(8) 1 Sam. 10:10.

(9) Ioel 2:28.

(10) Osea 9:7.

(11) Isaia 42:1.

sînt plin de cunoștința dreptății și de vlagă,
ca să fac cunoscut lui Iacov nelegiuirea lui,
și lui Israel păcatul lui¹.

În ceea ce-i privește pe profeții mincinoși, Domnul spune:

„Eu n-am trimis pe proorocii aceștia,
și totuși ei au alergat;
nu le-am vorbit,
și totuși au proorocit².

„Proorocii lor proorocesc minciuni în Numele Meu; Eu nu i-am trimis, nu le-am dat poruncă, și nu le-am vorbit; ci ei vă proorocesc niște vedenii mincinoase, proorociri deșerte, înșelătorii și închipuiri scoase din inima lor³.

Spună criticii raționaliști și necredincioși ce vor vrea, Cuvîntul lui Dumnezeu ne spune că proorocii biblici veritabili n-au fost oameni care să vorbească de capul lor, ci și-au primit mesajul din partea unui Dumnezeu viu care există. Acesta este adevărul și aceasta este și mărturia clară pe care o face apostolul Petru despre viața și activitatea profeților și despre sursa de inspirație a Scripturilor:

„Și avem cuvîntul proorociei făcut și mai tare; la care bine faceți că luați aminte, ca la o lumină care strălucește într-un loc întunecos, pînă se va crăpa de ziuă și va răsări luceafărul de dimineață în inimile voastre. Fiindcă mai întîi de toate, să știți că nici o proorocie din Scriptură nu se îlcuiește singură. Căci nici o proorocie n-a fost adusă prin voia omului; ci oamenii au vorbit de la Dumnezeu, mînați de Duhul Sfînt⁴.

8. Cuvîntul făcut trup

Toate revelațiile speciale primite din partea lui Dumnezeu mai înainte de întruparea Fiului Său veșnic au avut un lucru în comun: toate au fost inspirații verbale. Dar o descriere în cuvinte despre cineva nu ne este suficientă pentru a-l cunoaște cum se cuvine. Pe cine îl cunoaștem doar din auzite, nu-l cunoaștem încă prea bine. La fel a fost și cu cunoașterea lui Dumnezeu. Pentru a-L cunoaște cu adevărat așa cum este, a trebuit ca, pe lîngă mesajele profetice, Dumnezeu să-L trimită la noi pe însuși Domnul Isus, Fiul Său din veșnicie. Numai El ne-a putut ajuta să-L cunoaștem cu adevărat pe Tatăl. Iată ce i-a spus

---

(1) Mica 3:8.

(2) Ier. 23:21.

(3) Ier. 14:14.

(4) 2 Petru 1:19-21.

Domnul lui Filip: „De atîta vreme sînt cu voi, și nu M-ai cunoscut, Filipe? Cine M-a văzut pe Mine, a văzut pe Tatăl”¹.

Cea de a patra Evanghelie ne dă o frumoasă descriere a întrupării Fiului lui Dumnezeu și ne spune următoarele lucruri despre semnificația venirii Sale:

„La început era Cuvîntul, și Cuvîntul era cu Dumnezeu, și Cuvîntul era Dumnezeu.

El era la început cu Dumnezeu. Toate lucrurile au fost făcute prin El; și nimic din ce a fost făcut, n-a fost făcut fără El. În El era viața și viața era lumina oamenilor. Lumina luminează în întunec, și în întunecul n-a biruit-o. ...

El era în lume, și lumea a fost făcută prin El, dar lumea nu L-a cunoscut. A venit la ai Săi, și ai Săi nu L-au primit. Dar tuturor celor ce L-au primit, adică celor ce cred în Numele Lui, le-a dat dreptul să se facă copii ai lui Dumnezeu; născuți nu din sînge, nici din voia firii lor, nici din voia vreunui om, ci din Dumnezeu.

Și Cuvîntul S-a făcut trup, și a locuit printre noi, plin de har, și de adevăr. Și noi am privit slava Lui, o slavă întocmai ca slava singurului născut din Tatăl. ... Nimeni n-a văzut vreodată pe Dumnezeu; singurul Lui Fiu, care este în sînul Tatălui, Acela L-a făcut cunoscut”².

Trecînd de la cea de a patra Evanghelie la scrierile lui Pavel, găsim următoarele două afirmații minunate despre persoana Domnului Isus: „El este chipul Dumnezeului celui nevăzut”³ și „În El locuiește trupește toată plinătatea dumnezeirii”⁴. Aceasta înseamnă că Domnul Isus este fotografia Dumnezeului care nu poate fi văzut, personificarea tuturor acelor atribute, dintre care amintim mila și sfințenia, care îl caracterizează pe Tatăl.

Scrisoarea adresată evreilor debutează și ea cu o proclamație maiestuoasă despre superioritatea revelației oferite nouă prin Hristos față de revelația primită de evrei în vremurile Vechi Testamentale:

„După ce a vorbit în vechime părinților noștri prin prooroci, în multe rînduri și în multe chipuri, Dumnezeu, la sfîrșitul acestor zile, ne-a vorbit prin Fiul, pe care L-a pus moștenitor al tuturor lucrurilor, și prin care a făcut și veacurile. El, care este oglindirea slavei Lui și întipărirea Ființei Lui, și care ține toate lucrurile cu Cuvîntul puterii

---

(1) Ioan 14:9.

(2) Ioan 1:1-5, 10-14, 18.

(3) Col. 1:15.

(4) Col. 1:19.

Lui, a făcut curățirea păcatelor, și a șezut la dreapta Măririi în locurile prea înalte¹.

În acest text, identificarea atributelor lui Hristos cu acelea ale lui Dumnezeu este făcută prin expresia: „întipărirea Ființei Lui“, sau și mai plastic: „ogindirea slavei Lui“.

Poate că cea mai bună descriere a personalității și caracterului Domnului Isus ar putea fi o parafrază a descrierii dragostei din 1 Corinteni 13:

„Isus este îndelung răbdător, este plin de bunătate; El nu pizmuiește, nu se laudă, nu se umflă de mândrie și nu se poartă necuviincios. Când a fost pe pământ, Domnul Isus nu a căutat folosul Său, ci le-a îngăduit celor păcătoși să se apropie de El ca să le facă bine. Totuși, El nu S-a bucurat de rău și de nelegiuire, ci S-a bucurat de adevăr. Domnul Isus a suferit toate nedesăvârșirile ucenicilor Săi, a crezut întotdeauna în ei, în ciuda deselor lor căderi, a nădăjduit că ei vor persevera în calea cea bună și a fost gata să acopere deseori greșelile“.

Domnul Isus a mai fost și o ilustrare perfectă a roadei Duhului, așa cum este ea descrisă în epistola lui Pavel către cei din Galatia: Isus a fost caracterizat de „Dragoste, bucurie, pace, îndelungă răbdare, bunătate, facere de bine, credincioșie, blîndețe, înfrînarea poftelor“².

Pe cînd se afla Ioan pe insula Patmos, Dumnezeu i-a dat ocazia să-L vadă pe Domnul Isus glorificat în slavă: „îmbrăcat cu o haină lungă pînă la picioare, și încins la piept cu un brîu de aur. Capul și părul Lui erau albe ca lîna albă, ca zăpada; ochii Lui erau ca para focului; picioarele Lui erau ca arama aprinsă, și arsă într-un cuptor; și glasul Lui era ca vuietul unor ape mari. În mîna dreaptă ținea șapte stele. Din gura Lui ieșea o sabie ascuțită, și fața Lui era ca soarele, cînd strălucește în toată puterea Lui“³. Iată ce i-a spus El ucenicului cuprins de spaimă și copleșit de greutatea slavei revelate: „Nu te teme! Eu sînt Cel dintîi și Cel de pe urmă, Cel viu. Am fost mort și iată că sînt viu în vecii vecilor. Eu țin cheile morții și ale Locuinței morților“⁴.

Nu trebuie uitat că Domnul Isus a fost un profet, comparabil cu toți ceilalți profeți ai Bibliei, dar totuși infinit superior lor în calitatea

---

(1) Evrei 1:1-3.

(2) Gal. 5:21-23.

(3) Apoc. 1:13-16.

(4) Apoc. 1:16-18.

persoanei și a revelației. Cei care au avut ocazia să-L întâlnească au mărturisit repede că El este un prooroc¹. La șirul acestor martori se adaugă apostolul Petru², Ștefan³, și avem chiar mărturisirea Domnului Isus însuși. Iată ce a zis El: „Învățătura Mea nu este a Mea, ci a Celui ce M-a trimis pe Mine”⁴. Și iarăși: „Cuvîntul pe care-l auziți, nu este al Meu, ci al Tatălui, care M-a trimis”⁵. În duioasa Lui rugăciune de mijlocire, Mîntuitorul l-a spus Tatălui: „Căci le-am dat cuvintele, pe care Mi le-ai dat Tu”⁶. În învățătura și purtarea Sa, Domnul Isus a manifestat aceeași sfințenie, aceeași iubire, aceeași răbdare și aceeași bunătate ca Dumnezeu.

Prin cuvîntările Sale, Domnul Isus le-a arătat evreilor ce părere avea Dumnezeu despre ei. Mesajul Său le-a spus clar că adevărata credință nu este numai o problemă seacă de fapte rituale sau de mărturisire abstractă cu gura, ci o supunere și predare totală în mîna Creatorului. El le-a arătat că singura cale spre mîntuire este încrederea deplină în ispășirea făcută de Mielul trimis de Dumnezeu pentru a ridica păcatul lumii și că singurul fel în care-i putem deveni plăcuți lui Dumnezeu este să ne facem una cu Fiul lui Dumnezeu prin credință, ascultare și consacrare.

Putem spune că atunci cînd Domnul Isus și-a sîrșit lucrarea pe pămînt și s-a ridicat la cer, Dumnezeu sîrșise deja de revelat tot ceea ce poate fi cunoscut despre divinitate în situația de cădere în care se afla omenirea. În felul acesta, vestea despre Dumnezeu a fost încununată în *mesajul și ființa* Fiului lui Dumnezeu. Profetii Vechiului Testament descoperiseră doar parțial voia lui Dumnezeu în ceea ce privește situația lor politică, socială, economică și religioasă; în acest sens, ei au explicat doar legea dată de Dumnezeu prin Moise, s-au ridicat împotriva formalismului sec și a păcatului, și au vestit venirea glorioasei Împărății a Domnului. Toate aceste lucrări au fost făcute și de Domnul Isus, dar pe un plan mai înalt și la o scară mai mare. Putem spune așadar, că revelația dumnezeiască a culminat glorios în viața și mesajul Fiului lui Dumnezeu.

9. REVELAȚIA APOSTOLICĂ

În providența desăvîrșită a lui Dumnezeu și prin lucrarea de inspirație produsă de Duhul Sfînt, a fost privilegiul și respon-

---

(1) Mat. 21:11; Luca 24:19; 7:16; Ioan 6:14; 4:19; 7:40; 9:17; Marcu 6:15.

(2) Fapte 3:22-26.

(3) Fapte 7:37.

(4) Ioan 7:16.

(5) Ioan 14:24.

(6) Ioan 17:8.

sabilitatea apostolilor să înregistreze în scris, spre păstrare, minunata viață a Domnului Isus, învățăturile Lui, moartea Lui și învierea Lui glorioasă, și să le explice apoi pe toate acestea Bisericii, prin predici și epistole apostolice. Biserica de astăzi trăiește încă în această ucenicie apostolică, preluând de la apostoli învățătura creștină pentru crez și conduită. Ca o încununare, prin Apocalipsa lui Ioan, Dumnezeu a lăsat Bisericii persecutate asigurarea despre biruința finală a Împărăției lui Dumnezeu.

Astăzi este un lucru obișnuit să vorbim despre Biblie numind-o: Cuvîntul lui Dumnezeu. N-a fost însă din totdeauna așa. În limbajul apostolilor, expresia aceasta a avut inițial o altă însemnătate: ea denumea expres Evanghelia mîntuitoare și vestea despre venirea Împărăției lui Dumnezeu. Expresia: „Cuvîntul lui Dumnezeu“ se găsește în pasaje ca acestea: „El le vestea Cuvîntul“¹; „Cei înfățișați prin sămînța căzută lîngă drum, sînt aceia în care este semănat Cuvîntul“²; „Isus le vestea Cuvîntul prin multe pilde de felul acesta, după cum erau ei în stare să-L priceapă“³; „Pe cînd se afla lîngă lacul Ghenezaret și Îl îmbulzea norodul ca să audă Cuvîntul lui Dumnezeu, ...“⁴; „Iată ce înțeles are pilda aceasta: „Sămînța, este Cuvîntul lui Dumnezeu“⁵; „Ferice mai degrabă de cei ce ascultă Cuvîntul lui Dumnezeu, și-l păzesc!“⁶

În cartea Faptele Apostolilor, expresia „cuvîntul“ se referă mai ales la Evanghelie și la lucrarea de propovăduire a ei. Iată ce este scris despre rezultatele predicării: „Însă mulți din cei ce auziseră cuvîntarea, au crezut; și numărul bărbaților credincioși s-a ridicat aproape la cinci mii“⁷. Iar în zilele de persecuție, ucenicii s-au rugat spunînd: „Și acum, Doamne, uită-te la amenințările lor, dă putere robilor Tăi să vestească Cuvîntul Tău cu toată îndrăzneala. ... Toți s-au umplut de Duhul Sfînt, și vesteau Cuvîntul lui Dumnezeu cu îndrăzneală“⁸. „Nu este potrivit pentru noi să lăsăm Cuvîntul lui Dumnezeu, ca să slujim la mese“⁹. „Cei ce se împărățiaseră, mergeau din loc în loc, și propovăduiau Cuvîntul“¹⁰. „Apostolii, care erau în

---

(1) Marcu 2:2.

(2) Marcu 4:15.

(3) Marcu 4:33.

(4) Luca 5:1.

(5) Luca 8:11.

(6) Luca 11:28.

(7) Fapte 4:4.

(8) Fapte 4:29, 31.

(9) Fapte 6:2.

(10) Fapte 8:4.

Ierusalim, când au auzit că Samaria a primit Cuvîntul lui Dumnezeu, au trimis la ei pe Petru și pe Ioan⁽¹⁾. Când textul din cartea Faptelor Apostolilor ne spune că acest Cuvînt al lui Dumnezeu creștea și se întărea este evident că noi trebuie să înțelegem faptul că predicarea Evangheliei se făcea cu succes și că oamenii se întorceau în număr mare la Domnul⁽²⁾.

În Noul Testament, chiar Domnul Isus însuși este numit de cîteva ori: „Cuvîntul lui Dumnezeu”⁽³⁾. Totuși, sensul predominant din cartea Faptelor Apostolilor și pînă la Apocalipsa este că prin „Cuvînt” trebuie înțeles mesajul Evangheliei Domnului Isus. Așa este folosit el în Fapte⁽⁴⁾, Galateni⁽⁵⁾, Efeseni⁽⁶⁾, Filipeni⁽⁷⁾, și în epistolele pastorale⁽⁸⁾. În unele cazuri expresia devine: „Cuvîntul cel bun al lui Dumnezeu”⁽⁹⁾ sau „Cuvîntul Domnului”⁽¹⁰⁾ sau „Cuvîntul lui Hristos”⁽¹¹⁾, sau „Cuvîntul harului Său”⁽¹²⁾, „Cuvîntul adevărului”⁽¹³⁾, „Cuvîntul vieții”⁽¹⁴⁾ și „Cuvîntul viu și care rămîne în veac”⁽¹⁵⁾.

În alte epistole, prin „Cuvîntul lui Dumnezeu” sînt subînțelese anumite texte din Vechiul Testament⁽¹⁶⁾, iar Petru îl numește „Cuvîntul profeției”⁽¹⁷⁾.

Este clar deci că atunci cînd Noul Testament vorbește despre „Cuvîntul lui Dumnezeu”, el se referă în mod fundamental la binecuvîntatul mesaj al mîntuirii, promis în Vechiul Testament și împlinit apoi în vremea apostolică, prin viața și lucrarea Domnului Isus. Această mîntuire poate fi primită de oricine prin credință și pocăință. Evanghelia devine așadar, nu numai un mesaj etic sau filosofic, ci o veste a reîmpăcării pe care a lucrat-o Dumnezeu prin moartea ispășitoare a lui Hristos. Răspunsul nostru adecvat trebuie să fie acceptarea Domnului Isus ca Domn și Mîntuitor. Acest lucru a fost exprimat magistral de apostolul Pavel care scrie:

---

(1) Fapte 8:14.

(2) Fapte 6:7; 12:24; 19:20.

(3) Ioan 1:1, 14; Apoc. 19:13.

(4) Fapte 4:4; 2:29; 4:31; 6:2; 6:4; 8:4; 8:14.

(5) Gal. 6:6.

(6) Efes. 5:26.

(7) Fil. 1:14.

(8) 1 Tim. 5:17; 2 Tim. 4:2.

(9) Evrei 6:5.

(10) Fapte 13:49; 15:35, 36; 1 Tesal. 1:8; 4:15; 2 Tesal. 3:2.

(11) Col. 3:16.

(12) Fapte 20:32.

(13) 2 Cor. 6:7.

(14) Filip. 2:16; 1 Ioan 1:1.

(15) 1 Petru 1:23.

(16) Evrei 4:12; 2 Tim. 4:2; Efes. 6:17.

(17) 2 Petru 1:19.

„Cuvîntul este aproape de tine: în gura ta și în inima ta“. Și cuvîntul acesta este cuvîntul credinței, pe care-l propovăduim noi.

Dacă mărturisești deci cu gura ta pe Isus ca Domn, și dacă crezi în inima ta că Dumnezeu L-a înviat din morți, vei fi mîntuit. Căci prin credința din inimă se capătă neprihănirea, și prin mărturisirea cu gura se ajunge la mîntuire, după cum zice Scriptura: „Oricine crede în El, nu va fi dat de rușine“. În adevăr, nu este nici o deosebire între Iudeu și Grec, căci toți au același Domn, care este bogat în îndurare, pentru toți cei ce-L cheamă. Fiindcă „oricine va chema Numele Domnului, va fi mîntuit“⁽¹⁾.

Altfel spus, „cuvîntul“ este „cuvîntul credinței pe care o propovăduim“. Apostolul Petru vorbește și el despre: „Cuvîntul lui Dumnezeu, care este viu și care rămîne în veac. ... Și acesta este Cuvîntul, care a fost propovăduit prin Evanghelie“⁽²⁾.

Cu excepția cărții Apocalipsa, celelalte cărți ale Noului Testament au un caracter cu totul deosebit decît acela al cărților din Vechiul Testament. În scrierile lor, apostolii pun un accent deosebit pe importanța evenimentului petrecut la Rusalii. Atributele lui Dumnezeu, care au fost arătate atît de clar în persoana și activitatea Domnului Isus, sînt acum revărsate asupra celor credincioși, care sînt „umpluți“ de Duhul Sfînt și sînt călăuziți de Dumnezeu spre o slujire după buna plăcere a voiei Sale. Ca normă generală, Dumnezeu nu mai are nevoie să le dea apostolilor o nouă revelație sau vedenii care să-i călăuzească în viața de zi cu zi a Bisericii. Acești apostoli nu au fost dependenți de astfel de evenimente nici măcar pentru scrierea cărților Noului Testament! Felul în care lucrează acum Dumnezeu cu oamenii este deosebit de felul întîlnit în Vechiul Testament. Călăuzirea nu mai vine „ocazional“ și „din afară“, ci are un caracter permanent și lăuntric.

Unul din exemplele cele mai bune pentru naturalitatea cu care lucrează Duhul Sfînt în Biserica creștină se găsește în introducerea Evangheliei lui Luca. În cuvintele sale, Luca explică trei lucruri: mai întîi, de ce scrie („am găsit și eu cu cale“, fără o călăuzire supranaturală specială sau spectaculoasă), apoi, cum scrie (Ca orice bun istoric, Luca scrie „după ce am făcut cercetări cu deamăruntul asupra tuturor acestor lucruri de la obîrșia lor“, fără să menționeze primirea unei revelații speciale asupra conținutului Evangheliei sale) și în sfîrșit, Luca își prezintă scrierea ca demnă de încredere pentru că este întemeiată pe informațiile martorilor oculari consultați:

(1) Rom. 10:8-13.

(2) 1 Petru 1:23, 25.

„după cum ni le-au încredințat cei ce le-au văzut cu ochii lor de la început, și au ajuns slujitori ai Cuvîntului“.

Evanghelia lui Luca nu este un produs al unei revelații vizionare, ci al unei călăuziri interioare mai discrete, dar tot atât de durabilă și veritabilă. Aceiași manieră de lucru a lui Dumnezeu caracterizează și cartea Faptelor Apostolilor și celelalte scrieri epistolare. Singura excepție o face cartea Apocalipsei, care ni-l prezintă pe apostolul Ioan primindu-și mesajul printr-un șir de vedenii asemănătoare cu experiențele unor profeți din Vechiul Testament.

Mai este și o altă situație caracteristică cărților Noului Testament, asupra căreia vom face bine să zăbovim cu atenție. Autorii acestor cărți erau convinși că și cititorii scrierilor lor erau la fel de „umpluți“ de Duhul Sfînt ca și ei. Epistolele devin prin aceasta, nu un fel de decrete emise de o clasă duhovnicească superioară către o pătură neputincioasă rămasă într-o eternă și neputincioasă pruncie. Mai degrabă, ele sînt dialoguri sincere în care apostolii împărtășesc adevărurile creștinismului cu oameni chemați să fie părtași aceluiși har. Și autorii și cititorii sînt presupuși a fi părtași acelorași experiențe: și unii și ceilalți au fost născuți din nou prin Duhul Sfînt, și unii și ceilalți au fost sfințiți, și unii și ceilalți au privilegiul de a trăi sub călăuzirea minunată a aceluiși Duh. Prin felul în care-și scriu epistolele, apostolii demonstrează că cititorii lor aveau aceeași competență spirituală ca și ei. Această realitate este cu totul alta decît aceea în care s-au aflat copiii lui Dumnezeu din Israelul Vechiului Testament. Creștinii Noului Testament sînt toți o generație de oameni noi, părtași aceleiași lucrări de îndumnezeire și de călăuzire prin Duhul Sfînt.

În acest context, epistolele sînt un fel de mesaje din partea unor creștini „mai vîrstnici“, către alții, „mai începători“ în ale credinței. Și unii, și ceilalți se bucură de binecuvîntările depline ale lucrării Duhului Sfînt. Iată de ce, Pavel poate să le scrie cititorilor săi: „N-aveți nevoie să vă scriem; căci voi singuri ați fost învățați de Dumnezeu să vă iubiți unii pe alții“⁽¹⁾, iar Ioan scrie la fel: „Cît despre voi, ungerea pe care ați primit-o de la El, rămîne în voi, și n-aveți trebuință să vă învețe cineva; ci, după cum ungerea Lui vă învață despre toate lucrurile, și este adevărată, și nu este o minciună, rămîneți în El, după cum v-a învățat ea“⁽²⁾.

Epistolele apostolice nu sînt deci un fel de decrete autoritative impuse credincioșilor, ci îndemnuri sfînte la rămînerea în conținutul

---

(1) 1 Tes. 4:9.

(2) 1 Ioan 2:27; cf. 2:20.

sfinț al Evangheliei care trebuie arătată în viața de fiecare zi. Pentru cei neînțorși la Dumnezeu, epistolele sînt imposibil de trăit, pentru cei ce sînt ai lui Hristos, îndemnul din epistole sînt tot atîtea motive de bucurie și de creștere în realități spirituale în care ne desăvîrșim unirea cu Domnul nostru Isus Hristos. Orice ierarhie spirituală este complet străină deci spiritului și conținutului Noului Testament. Nu mai avem nevoie nici de profeți și nici de preoți, căci toți copiii lui Dumnezeu fac parte astăzi din aceste categorii:

„Voi însă sînteți o seminție aleasă, o preoție împărătească, un neam sfinț, un popor, pe care Dumnezeu și l-a cîștigat ca să fie a Lui, ca să vestiți puterile minunate ale Celui ce v-a chemat din întunec, la lumina Sa minunată”¹.

Toți creștinii adevărați au astăzi Duhul Sfinț și El le este o călăuză suficientă, iar revelația lui Dumnezeu prin Isus Hristos este astăzi întregită și desăvîrșită. Fiecare credincios se bucură de aceeași părtășie cu Hristos ca și oricare dintre lucrătorii cu Evanghelia.

Păstorii și învățătorii nu sînt în nici un fel superiori din punct de vedere spiritual celorlalți membrii ai adunării. Dumnezeu și-a împlinit astăzi făgăduința de a așeza legile Sale în inimile noastre și de a le scrie în mințile noastre. Astăzi nu mai este nevoie de nici un profet care să ne îndemne: „Cunoaște pe Domnul”, căci toți credincioșii, chiar și cel mai tînăr dintre ei, îl cunosc pe Dumnezeu prin persoana Domnului Isus Hristos.

„Dar acum Hristos a căpătat o slujbă cu atît mai înaltă, cu cît legămîntul al cărui mijlocitor este El, e mai bun, căci este așezat pe făgăduințe mai bune”².

---

(1) 1 Petru 2:9.

(2) Evrei 8:6.

10. INSPIRAȚIA SCRIPTURILOR

Biblia nu dezbate și nici nu argumentează filosofic realitatea procesului de inspirare al Scripturilor. Ca și *revelația* în sine și *ispășirea* sau *eternitatea*, *inspirația* este pur și simplu „proclamată”. Biblia afirmă despre ea însăși că este venită din partea lui Dumnezeu. Autoritatea supremă în proclamațiile apostolice a fost: „Gegraptai”, „Este scris!”. Ei și-au sprijinit declarațiile pe texte din Scriptură, ceea ce presupunea o încredere totală în inspirația Bibliei. Când se putea da un citat Biblic, orice discuție sau contrazicere înceta. Expresia: „gegraptai” a fost folosită de nu mai puțin de șapte zeci și trei de ori în cărțile Noului Testament. Ea apare în legătură cu texte din fiecare dintre cele trei secțiuni ale Vechiului Testament: Legea, Profeții și Scrierile (sau Psalmii). Iată-l de exemplu pe Pavel scriind despre Evanghelie că este vestea „pe care o făgăduise mai înainte prin proorocii Săi în Sfintele Scripturi”⁽¹⁾. Toate elementele de bază ale Evangheliei au fost consemnate de Dumnezeu în scris și au primit autoritate de „Scripturi”: „V-am învățat înainte de toate, așa cum am primit și eu: că Hristos a murit pentru păcatele noastre, după Scripturi; că a fost îngropat și a înviat a treia zi, după Scripturi; și că S-a arătat lui Chifa, apoi celor doisprezece”⁽²⁾.

Autorul epistolei către Evrei își începe scrierea cu declarația: „După ce a vorbit în vechime părinților noștri prin prooroci, în multe rînduri și în multe chipuri, Dumnezeu, la sfîrșitul acestor zile, ne-a vorbit prin Fiul, pe care L-a pus moștenitor al tuturor lucrurilor, și prin care a făcut și veacurile”⁽³⁾. Iar ca să arate superioritatea lui Hristos față de toți aceia care veniseră înainte de El, autorul declară:

„Căci, căruia dintre îngeri a zis El vreodată:

„Tu ești Fiul Meu: astăzi Te-am născut“ ?

Și iarăși:

„Eu Îi voi fi Tată,

și El Îmi va fi Fiu“ ?

Și, cînd duce iarăși în lume pe Cel înfîi născut, zice:

„Toți îngerii lui Dumnezeu să I se închine!”⁽⁴⁾.

Remarcați cît de natural se sprijină autorul pe aceste texte, ca pe niște declarații autentice din gura lui Dumnezeu. El continuă astfel:

„Și, cînd duce iarăși în lume pe Cel înfîi născut, zice:

„Toți îngerii lui Dumnezeu să I se închine!”

---

(1) Rom. 1:2.

(2) 1 Cor. 15:3-5.

(3) Evrei 1:1, 2.

(4) Evrei 1:5, 6.

Și despre îngeri zice:

*„Din vînturi, face îngeri ai Lui;
și dintr-o flacără de foc, slujitori ai Lui“;
pe cînd Fiului I-a zis:
„Scaunul Tău de domnie, Dumnezeu,
este în veci de veci;
toiagul domniei Tale este un toiag de dreptate“¹.*

Autorii cărților Noului Testament au considerat că Scripturile sînt date de Dumnezeu și au, prin aceasta, autoritate divină. În plus, ei au ajuns să cunoască faptul că Isus Hristos este mesajul central oferit de Dumnezeu pentru mîntuirea omenirii. Nu este de mirare deci că ei au ajuns la concluzia că toate prevederile și promisiunile Vechiului Testament și-au găsit împlinirea în Domnul Isus Hristos. Convingerea aceasta se poate vedea pretutindeni în scrierile fiecărui autor al Noului Testament. Matei ne spune cît de obligatoriu a fost pentru Hristos să moară pe cruce. El ar fi putut chema în ajutorul Său, legiuni de îngeri ca să-L scape, dar n-a făcut-o, explicînd: „Dar cum se vor împlini Scripturile, care zic că așa trebuie să se întîmple?“² Marcu ne scrie că lucrarea Evangheliei a început exact așa cum prevestise Isaia: „După cum este scris în proorocul Isaia:...”³ Luca ne spune cum a citit Domnul Isus în sinagoga din Nazaret din cartea proorocului Isaia, și include și comentariul făcut de Domnul: „Atunci, a început să le spună: „Astăzi s-au împlinit cuvintele acestea din Scriptură, pe care le-ați auzit“⁴. Ioan ne repetă și el la tot pasul că multe evenimente din viața Domnului Isus s-au petrecut așa „ca să se îplinească Scriptura“⁵. Soldații n-au sfîșiat cămașa Lui și s-a împlinit Scriptura⁶. Chiar și strigătul lui Isus pe cruce: „Mi-e sete“ este prezentat ca o împlinire a Scripturii⁷. Unul dintre soldați a străpuns coasta Mîntuitorului „ca să se îplinească Scriptura“⁸. „Și în altă parte, Scriptura mai zice: „Vor vedea pe cine au străpuns“⁹.

În Faptele Apostolilor, Petru explică căderea lui Iuda tot printr-o prevestire a Scripturii:

---

(1) Evrei 1:6-8.

(2) Mat. 26:54.

(3) Marcu 1:2.

(4) Luca 4:21.

(5) Ioan 13:18; 15:25; 17:12.

(6) Ioan 19:24.

(7) Ioan 19:28.

(8) Ioan 19:36.

(9) Ioan 19:37.

„Fraților, trebuia să se împlinească Scriptura spusă de Duhul Sfânt mai înainte, prin gura lui David, ...”

În adevăr în cartea Psalmilor este scris:

*„Locuința lui să rămână pustie,
și nimeni să nu locuiască în ea!”⁽¹⁾*

După ce au fost scoși din închisoare, Pavel și Sila s-au dus la Tesalonic. „Pavel, după obiceiul său, a intrat în sinagogă. Trei zile de Sabat a vorbit cu ei din Scripturi, dovedind și lămurind, că Hristosul trebuia să pătimească și să învieze din morți: „Și acest Isus, pe care vi-l vestesc eu, este Hristosul”⁽²⁾. Aceleași dese referiri la texte din Vechiul Testament le întâlnim și în epistolele lui Pavel: „Căci ce zice Scriptura?”⁽³⁾ „Nu știți ce zice Scriptura, în locul unde vorbește despre Ilie? Cum se plînge el lui Dumnezeu ... cînd zice: ...”⁽⁴⁾

Apostolul Iacov scrie și el că Avraam și-a arătat credința lui prin ascultarea față de Dumnezeu, și „așfel s-a împlinit Scriptura...”⁽⁵⁾

Într-o statistică recentă am citit că: (1) cele cinci cărți ale legii lui Moise sînt numite în Noul Testament „Scriptura” de zece ori; (2) aceiași numire li se aplică profeților, mai ales lui Isaia, de unsprezece ori; și (3) „Scrierile”, cea de a treia secțiune a cărților Vechiului Testament, sînt numite la fel tot de unsprezece ori, cu majoritatea citatelor provenind din textul psalmilor⁽⁶⁾.

Mai semnificativ chiar și decît aceste expresii care adevăresc împlinirea profețiilor din Vechiul Testament este sublinierea faptului că textele Scripturii au fost direct inspirate de Duhul Sfînt. Iată ce spune Petru în cartea Faptele Apostolilor: „Fraților, trebuia să se împlinească Scriptura spusă de Duhul Sfînt mai înainte, prin gura lui David”⁽⁷⁾. Iar într-una din rugăciunile primei Biserici întâlnim:

„Stăpîne Doamne, care ai făcut cerul, pămîntul, marea și tot ce este în ele! Tu ai zis prin Duhul Sfînt, prin gura părintelui nostru David, robul Tău ...”⁽⁸⁾

Cînd Pavel și-a dat seama de necredința Israelitilor, el le-a zis: „Bine a spus Duhul Sfînt prin proorocul Isaia către părinții voștri...”⁽⁹⁾, iar

---

(1) Fapte 1:16, 20.

(2) Fapte 17:2, 3.

(3) Rom. 4:3.

(4) Rom. 11:2.

(5) Iacov 2:23.

(6) H.S. Miller, Opera citată, p. 46.

(7) Fapte 1:16.

(8) Fapte 4:24, 25.

(9) Fapte 28:25.

cînd autorul epistolei către Evrei citează din Vechiul Testament, el scrie: „De aceea, cum zice Duhul Sfînt ...”¹. Cînd ajunge la descrierea preoției și a cortului înfîlnirii, găsim scris: „Prin aceasta, Duhul Sfînt arăta că drumul în Locul prea sfînt, nu era încă deschis cîtă vreme sta în picioare cortul dinții”². Descriind binecuvîntările Noului Legămînt, autorul adaugă: „Lucrul acesta ni-l adeverește și Duhul Sfînt ...”³.

Apostolul Petru scrie:

„Proorocii, care au proorocit despre harul care vă era păstrat vouă, au făcut din mîntuirea aceasta ținta cercetărilor și căutării lor stăruitoare. Ei cercetau să vadă ce vreme și ce împrejurări avea în vedere Duhul lui Hristos, care era în ei, cînd vestea mai dinainte patimile lui Hristos și slava de care aveau să fie urmate”⁴.

„Fiindcă mai înfii de toate, să știți că nici o proorocie din Scriptură nu se împlineste singură. Căci nici o proorocie n-a fost adusă prin voia omului; ci oamenii au vorbit de la Dumnezeu, mînați de Duhul Sfînt”⁵.

Una dintre cele mai puternice afirmații ale Noului Testament îi aparține lui Pavel:

„Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu și de folos ca să învețe, să mustre, să îndrepte, să dea înțelepciune în neprihănire, pentru ca omul lui Dumnezeu să fie desăvîrșit și cu totul destoinic pentru orice lucrare bună”⁶.

Este evident că scriitorii Noului Testament au fost convinși de inspirația dumnezeiască a Scripturilor. Orice credincios de astăzi manifestă aceiași convingere neabătută. Totuși, se poate cădea într-o altă extremă, nu mai puțin deformată, și anume aceea a credinței că în procesul de inspirație oamenii folosiți pentru scrierea textului nu au avut nici un rol, Biblia devenind un fel de „oracol magic” trimis din cer. Nimic mai departe de realitatea textului biblic. Vechiul Testament este plin de dovezi că oamenii au scris această carte. Departe de a scrie în limbajul exact al omului de știință, textul conține așa numitele exagerări voite ale oamenilor din popor. Celui ce citește, i se poate chiar părea că aude entuziasmul plin de uimire al evreilor atunci cînd plaga ucigătoare a lovit vitele egiptenilor, dar le-a ocolit pe acelea ale evreilor: „Toate turmele au pierit, dar n-a pierit nici o vită din turmele copiilor lui Israel”⁷ - asta măcar că în același capitol

---

(1) Evrei 3:7.

(2) Evrei 9:8.

(3) Evrei 10:15.

(4) 1 Petru 1:10, 11.

(5) 2 Petru 1:20, 21.

(6) 2 Tim. 3:16, 17.

(7) Exod 9:6.

ni se istorisește cum aceea din slujitorii lui Faraon, care s-au temut de Cuvîntul Domnului, și-au adunat în case robii și turmele¹.

Alte dovezi ale trăsăturii omenești a textului sînt mulțimea de reacții emoționale dintre care desprindem ca exemple dezgustul, descurajarea, disperarea, nădejdea, bucuria și necazul. Deasemenea, ne putem întîlni adesea cu lupta dusă de sfinții lui Dumnezeu împotriva ispitelor și a păcatului. Chiar și evenimentele Evangheliei sînt redată de apostoli într-un fel personal și specific, astfel că nu este de mirare că nu putem reconcilia anumite amănunte din relatări paralele². Faptul că vocabularul și stilul folosit de autori este atît de diferit este încă o dovadă că Biblia nu ne-a fost transmisă de Dumnezeu printr-un proces de inspirație asemănător unei dictări mecanice. Chiar și meseria unor autori a influențat felul în care au consemnat ei realitatea. Maniera în care redă Marcu vindecarea femeii cu scurgerea de sînge dă la iveală ceva din caracterul direct și nesofisticat al lui Petru³. Luca, care era prin educație medic, scrie cu discreție „fără s-o fi putut vindeca vreunul”⁴.

Faptul că Biblia nu este un fel de oracol impersonal misterios căzut din cer, ci o carte de reacții și participări omenești la procesul de transmitere a voiei lui Dumnezeu este o mare binecuvîntare. Această asemănare cu noi în viața trăită în fiecare zi a făcut ca Biblia să fie o carte ușor de înțeles pentru milioane de oameni din toate generațiile. Dumnezeu a ales să nu ne vorbească în limbajul complicat al filosofilor și teologilor. Scopul inspirației Scripturilor a fost acela de a ne învăța pe noi cum să dobîndim credința mîntuitoare în Domnul Isus, astfel ca orice om „să fie desăvîrșit și cu totul destoinic pentru orice lucrare bună”⁵.

Inspirația este egală cu ea însăși și în Vechiul și în Noul Testament. Acum șaisprezece secole, Augustin scria: „Noul Testament în cel Vechi se găsește, iar cel Vechi în Noul se tîlmăcește”⁶. Totuși, o bună înțelegere a mesajului Bibliei nu vom dobîndi decît atunci cînd vom înțelege principiul revelației progresive. Noul Testament este evident superior Vechiului Testament: în etică, în adîncimea teologică, și chiar

---

(1) Exod 9:20.

(2) Mat. 8:5-10; Luca 7:2-10.

(3) Papias, (circa 140 d. H.) ne spune că Marcu a fost „traducătorul” lui Petru ori de cîte ori acesta se afla în călătorie și trebuia să folosească limba greacă. El a fost în stare să scrie apoi evanghelia care îi poartă numele, „scriind lucrurile așa cum și le-a reamintit” de la Petru. Eusebius, *Istoria Bisericii*, III, 39.

(4) Marcu 5:26.

(5) 2 Tim. 3:15-17.

(6) „Novum Testamentum in Vetere latet, Vetus in Novum patet”.

în uniformitatea stilurilor literare folosite. Am putea spune că „densitatea” revelației s-a mărit în cărțile Noului Testament, de parcă Dumnezeu a venit mai aproape de oameni și vorbele Lui au fost auzite mai clar și mai bine. Evanghelia lui Ioan face clar acest lucru: „Cuvintele pe care vi le-am spus Eu, sînt duh și viață”¹. Și iarăși: „Căci Eu n-am vorbit de la Mine însumi, ci Tatăl, care M-a trimis, El însuși Mi-a poruncit ce trebuie să spun și cum trebuie să vorbesc. Și știu că porunca Lui este viața veșnică. De aceea, lucrurile pe care le spun, le spun așa cum Mi le-a spus Tatăl”². „Învățătura Mea nu este a Mea, ci a Celui ce M-a trimis pe Mine”³. „Și Cuvîntul pe care-l auziți, nu este al Meu, ci al Tatălui, care M-a trimis”⁴.

În rugăciunea Sa de Mare Preot, înregistrată în Evanghelia lui Ioan, Domnul Isus Îi spune Tatălui: „Căci le-am dat cuvintele pe care Mi le-ai dat Tu. Ei le-au primit, și au cunoscut cu adevărat că de la Tine am ieșit”⁵. Iar epistola către Evrei debutează cu afirmația: „După ce a vorbit în vechime părinților noștri prin prooroci, în multe rînduri și în multe chipuri, Dumnezeu, la sfîrșitul acestor zile, ne-a vorbit prin Fiul ...”⁶.

Într-un sens general, Domnul Isus le-a spus ucenicilor: „Și Eu voi ruga pe Tatăl, și El vă va da un alt Mîngîietor, care să rămîină cu voi în veac; și anume, Duhul adevărului, pe care lumea nu-L poate primi, pentru că nu-L vede și nu-L cunoaște; dar voi Îl cunoașteți, căci rămîne cu voi și va fi în voi”⁷. Apoi, El adaugă într-un mod mult mai intim și mai personal: „V-am spus aceste lucruri cît mai sînt cu voi. Dar Mîngîietorul, adică Duhul Sfînt, pe care-L va trimite Tatăl, în Numele Meu, vă va învăța toate lucrurile și vă va aduce aminte de tot ce v-am spus Eu”⁸. Aceasta a fost o promisiune foarte importantă în virtutea căreia putem spune că avem toată încrederea în felul în care Duhul Sfînt i-a învrednicit pe apostoli să ne propovăduiască Cuvîntul despre Hristos. Cu doar puțin timp înainte de a se înălța la cer, Domnul le-a repetat ucenicilor promisiunea despre împuternicirea spre mărturie: „Ci voi veți primi o putere, cînd Se va pogorî Duhul Sfînt peste voi, și-Mi veți fi martori în Ierusalim, în toată Iudea, în Samaria și pînă la marginile pămîntului”⁹. În cea dintîi scrisoare a sa, apostolul Pavel

---

(1) Ioan 6:63.

(2) Ioan 12:49, 50.

(3) Ioan 7:16.

(4) Ioan 14:24.

(5) Ioan 17:8.

(6) Evrei 1:1,2.

(7) Ioan 14:16,17.

(8) Ioan 14:25, 26.

(9) Fapte 1:8.

mărturisește că este conștient de această împuternicire a revelației primite prin Duhul Sfânt: „De aceea, mulțămim fără încetare lui Dumnezeu că, atunci când ați primit Cuvîntul lui Dumnezeu, auzit de la noi, l-ați primit nu ca pe cuvîntul oamenilor, ci, așa cum și este în adevăr, ca pe Cuvîntul lui Dumnezeu, care lucrează și în voi care credeți”⁽¹⁾. Iar într-o altă epistolă adaugă: „Și noi n-am primit duhul lumii, ci Duhul care vine de la Dumnezeu, ca să putem cunoaște lucrurile, pe care ni le-a dat Dumnezeu prin harul Său. Și vorbim despre ele nu cu vorbiri învățate de la înțelepciunea omenească, ci cu vorbiri învățate de la Duhul Sfânt, întrebuițînd o vorbire duhovnicească pentru lucrurile duhovnicești”⁽²⁾. Această călăuzire a Duhului Sfânt l-a făcut pe Pavel să fie un învățător al Bisericii primare. Inspirația Duhului l-a împuternicit să scrie cu toată autoritatea: „Încolo, fraților, fiindcă ați învățat de la noi cum să vă purtați și să fiți plăcuți lui Dumnezeu, și așa și faceți, vă rugăm, și vă îndemnăm în Numele Domnului Isus, să sporiiți tot mai mult în privitya aceasta. Știți, în adevăr, ce învățături v-am dat prin Domnul Isus”⁽³⁾.

Atunci cînd dă anumite detalii ale disciplinei vieții creștine, apostolul avertizează: „De aceea, cine nesocotește aceste învățături, nesocotește nu pe un om, ci pe Dumnezeu, care v-a dat și Duhul Său cel Sfînt”⁽⁴⁾. Iar cînd vorbește despre venirea Domnului, îi învață „prin Cuvîntul Domnului”⁽⁵⁾.

Către o Biserică ce trebuia disciplinată, Pavel scrie că va sosi la ea ca s-o corecteze în umbletele ei: „Căci căutați o dovadă că Hristos vorbește în mine”⁽⁶⁾.

Iată ce declară epistola către Evrei despre lucrarea de propovăduire a apostolilor: „Cum vom scăpa noi, dacă stăm nepăsători față de o mîntuire așa de mare, care, după ce a fost vestită întîi de Domnul, ne-a fost adeverită de cei ce au auzit-o, în timp ce Dumnezeu întărea mărturia lor cu semne, puteri și felurite minuni, și cu darurile Duhului Sfînt, împărțite după voia Sa!”⁽⁷⁾

Cartea Apocalipsei, care este fără nici o îndoială cea mai asemănătoare cu scrierile profetice din Vechiul Testament, este plină de referințe în care ni se amintește că mesajul ei ne este dat de către Tatăl sau Domnul Isus prin Duhul: „Descoperirea lui Isus Hristos, pe

---

(1) 1 Tes. 2:13.

(2) 1 Cor. 2:12, 13.

(3) 1 Tes. 4:1, 2.

(4) 1 Tes. 4:8.

(5) 1 Tes. 4:15.

(6) 2 Cor. 13:3; cf. 2 Tes. 3:6, 12, 14.

(7) Evrei 2:3, 4.

care l-a dat-o Dumnezeu, ca să arate robilor Săi, lucrurile care au să se împlinesc în curînd. Și le-a făcut-o cunoscut, trimetînd prin îngerul Său la robul Său Ioan, care a mărturisit despre Cuvîntul lui Dumnezeu și despre mărturia lui Isus Hristos, și a spus tot ce a văzut¹. Mărturia personală a lui Ioan este: „În ziua Domnului eram în Duhul. Și am auzit înapoia mea un glas puternic, ca sunetul unei trâmbițe, care zicea: „Eu sînt Alfa și Omega, Cel dintîi și Cel de pe urmă. Ce vezi, scrie într-o carte și trimete-o celor șapte Biserici ...”².

Inspirația Noului Testament este autenticată prin faptul că Pavel dă un citat din evanghelia lui Luca, numind-o pe aceasta: „Scriptură”³, iar Petru citează sub același nume din scrisorile lui Pavel⁴. Textul Noului Testament este pus alături de acela al Vechiului Testament în prima epistolă către Timotei: „Presbiterii care cîrmuiesc bine, să fie învredniciți de îndoită cinste, mai ales cei ce se ostenesc cu propovăduirea și cu învățătura, pe care o dau altora. Căci Scriptura zice: „Să nu legi gura bouului cînd treieră bucate” (Deuteronom 25:4); și: „Vrednic este lucrătorul de plata lui” (Luca 10:7.)⁵

Luînd în considerare toate cele spuse mai sus, întrebăm: Cu ce fel de inspirație avem de a face? Această problemă este mai mult teologică decît biblică. Poziția generală a evanghelicilor este că inspirația Scripturilor poate fi numită „plenară” și „verbală”. Prin aceasta se înțelege că „toată Scriptura este inspirată de Dumnezeu” (ceea ce este foarte adevărat) și că „fiecare Cuvînt al textului este demn de încredere” (ceea ce este la fel de adevărat). Totuși, este foarte greu să fixăm calitatea inspirației divine într-o terminologie rigidă. Uneori scriitorii Noului Testament fac într-adevăr caz din felul în care a fost scris un anumit cuvînt⁶, dar alteori se mulțumesc să citeze anumite pasaje în parafrazări aproximative⁷ sau să citeze direct din Septuaginta, în cazuri în care există o diferență de nuanță față de original⁸.

Burton, un comentator biblic de renume, enunță inspirația în termeni mecaniciști: „Biblia nu este altceva decît vocea Dumnezeului așezat pe tronul cerului. Fiecare carte a ei, fiecare capitol, fiecare verset al ei, fiecare cuvînt în parte, fiecare silabă și ... fiecare literă,

---

(1) Apoc. 1:1, 2.

(2) Apoc. 1:10, 11.

(3) 1 Tim. 5:18.

(4) 2 Petru 3:15, 16.

(5) 1 Tim. 5:17, 18.

(6) Gal. 3:16 (în greacă „sămînța”, la singular)

(7) Mat. 2:6.

(8) Evrei 10:5.

sînt toate ieșite din gura lui Dumnezeu însuși. ... Biblia este cu adevărat Cuvîntul lui Dumnezeu; nu o parte a ei mai mult decît cealaltă și nici doar unele din părțile ei, ci toată deopotrivă este expresia voiei Celui ce domnește în slavă, fără greșală, fără îndoială, absolută⁽¹⁾. Dacă cineva ar citi această definiție a inspirației înainte de a se apropia de textul Bibliei, anumite aspecte ale textului i-ar părea foarte greu de împăcat cu părerea lui Burgon. Stilul personal al autorilor, vocabularul folosit de ei, pasajele de îndoială sau blestemele păgîne sînt greu de încadrat în definiția dată de acest comentator.

Realitatea este că Biblia, ca și Cuvîntul lui Dumnezeu întrupat în persoana Domnului Isus, există într-o situație paradoxală. Isus Hristos a fost în același timp sută la sută Dumnezeu și sută la sută om. Numai El a putut fi 200 la sută! La fel este și cu Biblia. Ea este în întregime un produs Dumnezeiesc, dar în același timp, ea este un produs în care se poate vedea sută la sută contribuția și personalitatea oamenilor prin care ne-a fost dăruită.

Am putea spune despre textul ei că nu toate cuvintele cărții sînt ieșite de pe buzele lui Dumnezeu, dar Dumnezeu a fost acela care a hotărît ca fiecare cuvînt de pe paginile ei să fie în locul în care este.

Faptul că Domnul Isus a fost Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat și că a putut face minunile pe care le-a făcut, nu neagă cu nimic umanitatea Sa în care a obosit, a flămînzit, i-a fost sete și a adormit în corabie pe vreme de furtună. Tot așa, faptul că Biblia conține reacții și sentimente omenești nu o face mai puțin demnă de încredere ca produs venit din partea lui Dumnezeu pentru a da fiecărui om „înțelepciunea care duce la mîntuire, prin credința în Hristos Isus”⁽²⁾.

11. CANONUL SCRIPTURII

Vechiul Testament

Prin termenul „canon” se subînțelege că Dumnezeu a dat Scripturile oamenilor și le-a conferit un statut de autoritate deasupra tuturor celorlalte cărți din lume. La origine, cuvîntul „canon” înseamnă o trestie sau o prăjină de măsurat. Același sens îl are astăzi cuvîntul „etalon” pentru unitățile de măsură. Cărțile Bibliei sînt unități normative în probleme privitoare la Dumnezeu, viață, păcat, mîntuire și eternitate.

---

(1) Angus - Green, Opera Citată, p. 119.

(2) 2 Tim. 3:15.

Dr. George L. Robinson, încercînd să răspundă la întrebarea: cum au ajuns cele 39 de cărți să facă parte din canonul Vechiului Testament, a ajuns la concluzia că, pentru a afla adevărul, „trebuie făcută o veritabilă incursiune istorică”¹.

Cu mult înainte de era creștină, evreii acceptaseră deja autoritatea celor 39 de cărți pe care le avem noi astăzi în Vechiul Testament. Numărul lor nu era însă chiar de 39, deoarece ei socoteau Ezra și Neemia ca o singură carte și nu despărțiseră încă cărțile lui Samuel, ale Împăraților și ale Cronicilor. Chiar și cei doisprezece profeți mici erau grupați într-o singură secțiune continuă. Din cauza acestor diferențe, evreii numărau doar un total de 24 de cărți sfinte. În canonul evreiesc aceste 24 de cărți erau așezate astfel:

LEGEA: (5 cărți)

Geneza, Exodul, Leviticul, Numeri și Deuteronomul.

PROFEȚII: (8 cărți)

Profeții dinfii: Iosua, Judecători, Samuel, Împărați.

Profeții de pe urmă: Isaia, Ieremia, Ezechiel, Cei doisprezece.

SCRIERILE: (grecește: „hagiografa” - scrierile sfinte) (11 cărți)

Psalmii, Iov, Proverbele

Cele cinci suluri:

Rut

Cîntarea Cîntărilor

Eclesiastul

Plîngerile lui Ieremia

Estera

Daniel, Ezra-Neemia, Cronicile

Această împărțire a cărților exista deja cu cîteva secole înainte de Hristos. Istoricul evreu Iosefus (37 – 100 d. H.) scrie:

„Căci noi nu avem o mulțime nesfîrșită de cărți, certîndu-ne neîncetat asupra conținutului și valabilității lor, așa cum au grecii, ci doar cele douăzeci și două de cărți², care conțin toate cronicile istoriei trecute date nouă prin bunăvoința lui Dumnezeu. Între acestea, cinci îi aparțin lui Moise și cuprind Legea împreună cu istoria tuturor

---

(1) I.S.B.E., I, pp. 554-563

(2) Evreii adăugau uneori Rut la cartea Judecători și Plîngerile la cartea proorociilor lui Ieremia.

lucrurilor de la începutul lumii și pînă la moartea lui Moise. Această perioadă de timp a fost cu ceva mai scurtă de trei mii de ani. Restul istoriei, de la moartea lui Moise și pînă la domnia lui Artaxerxes, împăratul Persiei, care a domnit după Xerxes, a fost înscris în cele treisprezece cărți ale profeților¹. Celelalte patru cărți care mai rămîn conțin cîntări, rugăciuni îndreptate către Dumnezeu, culegeri de ziceri și percepte ale înțelepciunii pentru practica vieții de fiecare zi². Este adevărat că istoria noastră a fost înregistrată riguros și după vremea lui Artaxerxes³, dar aceste cronicile istorice nu au mai fost privite ca fiind de aceeași valoare cu cele dinții de către bătrînii noștri. Aceasta și datorită faptului că de atunci și pînă astăzi nu a mai existat un lanț neîntrerupt de profeți.

Cît de sfinte ne sînt cărțile noastre se poate vedea și din felul în care ne purtăm cu ele. Generații după generații au trecut, dar niciunul dintre noi nu a îndrăznit vreodată să scoată ceva sau să adauge ceva la conținutul lor, și nici măcar să facă vreo schimbare oricît de mică. Pentru oricare evreu, de cînd deschide ochii în lumea aceasta, cărțile sfinte sînt mai prețioase decît orice, învățătura lor este privită ca fiind de origine divină, și, la nevoie, sîntem gata să și murim pentru ele. Și nu puțini sau de puține ori, sau în puține locuri, cînd am fost prizonieri de război sau cînd am fost duși cu forța departe de casă, noi am preferat mai degrabă să fim dați morții în arenă, decît să ne lepădăm de tradiția noastră sau să spunem vreo vorbă împotriva legilor sau cronicilor conținute în Scripturi ...⁴.

Este clar că Iosif Flavius înțelege prin *Legea* cele cinci cărți ale Genezei, Exodului, Leviticului, Numerilor și Deuteronomului. Numărul de 13 cărți aplicat profeților dă pe față intenția lui de a face mai mult o enumerare topică, adaptată cititorilor nefamiliarizați cu canonul evreiesc. El ia din secțiunea a-II-a un grup de trei cărți pentru a ajunge la un total de 13 cărți profetice. Cînd Iosif Flavius scrie că inspirația cărților sfinte a încetat pe vremea lui Artaxerxes el se referă fără nici o îndoială la cartea lui Maleahi, ultimul profet al Vechiului Testament.

---

(1) Iosufus adaugă profeților și scrierile lui Iov, Estera, Daniel, Ezra-Neemia și Cronicile.

(2) Acestea sînt: Psalmii, Proverbele, Cîntarea cîntărilor și Eclesiastul.

(3) Acest Artaxerxes a domnit între anii 465-425 î.H.

(4) *Scrierile lui Iosif Flavius*, New York: American Publishing Corp., III, pp. 530, 531.

Noul Testament face dese referiri la „Legea”¹ sau la „Legea și profeții”². Într-o anumită ocazie, Domnul Isus amintește chiar de „Legea lui Moise, Prooroci și Psalmi”³ făcând aluzie la întreta împărțire a canonului evreiesc. Dar cea mai importantă referire a Domnului Isus la structura cărților Vechiului Testament este aceasta: „... de la sîngele lui Abel pînă la sîngele lui Zaharia, ucis între altar și Templu”⁴. Această deschidere reprezintă o trecere în revistă a tuturor cărților din canonul evreiesc, de la Geneza și pînă la cartea Cronicilor.⁵

Origen (c. 185 — c. 254 d. H.) scrie despre canon ca despre o culegere de 22 de cărți, iar Tertulian (c. 160- c.230 d. H.) vorbește despre 24 de cărți (Evreii preferau uneori să adauge cartea Rut la Judecători și Plîngerile cu cartea lui Ieremia pentru a ajunge la un total de 22 de cărți care era simetric cu numărul literelor din alfabetul limbii lor.) Ieronim, (unul dintre renumiții părinți ai Bisericii) (c. 340- 420 d. H.) amintește și el de cele 22 de cărți din canonul evreiesc și se pronunță categoric împotriva acceptării altor scrieri numite și „deuterocanonice”. Dr. Gigot, un comentator catolic, scrie că: „Acest ilustru teolog al Bisericii vorbitoare de limba latină a refuzat în repetate rînduri și în cel mai categoric mod autoritatea așa numitelor cărți deuterocanonice”.⁶

Cărțile Legii sînt numite în mod expres Scriptură de 32 de ori în cuprinsul Noului Testament. Profeții sînt amintite de 43 de ori, iar Scrierile sînt citate de 37 de ori. Așa numitele cărți „deuterocanonice” nu sînt citate nici măcar o singură dată în tot cuprinsul Noului Testament.

De altfel, cine le citește, observă imediat că ele conțin material care intră în conflict cu textul Scripturilor (de exemplu: rugăciunea pentru cei morți din 2 Macabei 12:43-45).

Conform tradiției evreiești, în anii 90 d.H. și 118 d.H., pe coasta Mediteranei, la Ianina și Ioppe s-au ținut două consilii rabinice și acolo au fost discutate și confirmate definitiv în canon cărțile Ecclesiastului și Cîntării cîntărilor.

Celelalte cărți apocrife, care mai apar încă în unele Biblii, au fost scrise între anii 200 î.H. și 100 d. H.⁷ și au fost păstrate de-a lungul istoriei nu de evrei, ci de unii creștini. Influența lui Augustin (354 —

---

(1) Mat. 12:5; 22:36; 23:23; Luca 10:26;etc.

(2) Mat. 5:17; 17:12; Luca 16:16;etc.

(3) Luca 24:44.

(4) Luca 11:45.

(5) Gen. 4:11 și 2 Cron. 24:20, 21.

(6) I.S.B.E., I, p. 559; H.S. Miller, *Op. Cit.*, p. 114; etc.

(7) Thomas W. Davies, „Apocrypha”, I.S.B.E., p. 183 (cf. 178-183).

430) se pare că a fost decisivă în convingerea Bisericii Catolice de a accepta mesajul apocrifelor. Chiar și Augustin însă a limitat termenul „canonice” doar la scrierile cuprinse în canonul evreiesc. El s-a ridicat împotriva folosirii textului din 2 Macabei pentru justificarea sinuciderii. Pentru cel ce studiază istoria Bisericii, este clar că, din vremea lui Augustin și pînă la Consiliul de la Trent din secolul XVI, aceste scrieri apocrife au avut o autoritate mai mică decît celelalte cărți canonice ale Vechiului Testament¹. Ca și Luther mai tîrziu, în secolul XIV, traducătorul de limbă engleză John Wycliffe a așezat cărțile apocrife la sfîrșitul Vechiului Testament, grupîndu-le distinct de restul scrierilor canonice. Luther a adăugat chiar și o notă explicativă: „Acele cărți nu trebuiesc privite ca și cum ar fi de aceeași valoare cu Sfintele Scripturi. Totuși, ele sînt interesante în conținut și de folos celui ce vrea să le citească”. În contrast cu acești oameni, consiliul de la Trent, ținut în 8 Aprilie, 1546, a decretat că Apocrifele se bucură de aceeași autoritate ca și toate celelalte cărți ale Bibliei, adăugînd: „Iar acela care nu ia aceste cărți, ca sfinte și canonice, așa cum au fost ele așezate în Biblia de limbă latină: „Vulgata”, să fie considerat ...anatema”².

Noul Testament

Scrierea celor douăzeci și șapte de cărți ale Noului Testament a fost făcută între anii 45 d.H. și 96 d.H. (Iacov și Apocalipsa). Cam prin preajma anului o sută, cele patru Evanghelii circulau deja împreună ca o unitate distinctă, iar Tațian ne-a lăsat un fel de combinare a textului lor făcută în cea de a doua jumătate a celui de al doilea secol³. Se pare deasemenea că pe la sfîrșitul primului secol sau cel tîrziu pe la începutul celui de al doilea, cele treisprezece scrisori ale lui Pavel circulau adunate într-o colecție separată. Irineu (c. 130–200 d.H.) ne-a lăsat scrierile sale în care există nu mai puțin de 1.800 de citate din Evanghelii, Fapte, cele treisprezece epistole ale lui Pavel, 1 Petru, 1 Ioan și Apocalipsa.

Traducerea „siriacă” a Noului Testament, făcută în preajma anului 150 d.H., conține douăzeci și două de cărți, din numărul de cărți cunoscute astăzi lipsind 2 Petru, 2 și 3 Ioan, Iuda și Apocalipsa.

-
- (1) George I. Robinson, „Canon of the O.T.”, I.S.B.E., p.562.
  - (2) Philip Schaff, *The Creeds of Christendom*, (New York: Harper & Brothers, 1877, 1919), II, p.82.
  - (3) J.S. Riggs, „Canon of the New Testament”, I.S.B.E., I, pp. 563-566; Henry C. Thiessen *Introduction to the New Testament*, Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1943); Paul Feine, rev. by Joh. Behm, *Einleitung in das Neue Testament* (Leipzig: Quelle & Meyer, 1936): etc.

Traducerea în latina veche, făcută deasemenea cam pe la mijlocul celui de al doilea secol, conține douăzeci și șase de cărți; toate cele cunoscute astăzi, mai puțin 2 Petru.

Unul dintre cei mai învățați conducători ai bisericii timpurii a fost Origen (c. 185 – 254 d.H.). El a devenit un învățător în Biserică înainte de a împlini vârsta de 17 ani, iar pe la 18 ani a fost numit „episcop” în Biserică. Acest Origen a acceptat ca „Scripturi” cele patru evanghelii, cele treisprezece epistole ale lui Pavel, cartea Faptelor Apostolilor, Evrei (despre care a scris că: „Numai Dumnezeu știe cine îi este autorul!”), 1 Petru și 1 Ioan. Se pare că el a mai acceptat și cartea Apocalipsei și epistola lui Iuda, dar nu era sigur de originea lui Iacov, 2 Petru și 2 și 3 Ioan.

Din așa numitul „Fragment Muratorian” apărut aproximativ în anul 170 d.H. avem o listă conținând cele patru evanghelii, Faptele Apostolilor, cele treisprezece epistole ale lui Pavel, 1 și 2 Ioan, Iuda și Apocalipsa. Evrei, 1 și 2 Petru și Iacov nu sînt incluse, iar părerea despre 3 Ioan nu este prea clară.

Din toate aceste date de mai sus, este clar că pe la anul 200 d.H., Biserica era edificată în ceea ce privește canonicitatea celor patru evanghelii, a Faptelor Apostolilor, a celor treisprezece epistole ale lui Pavel, a lui 1 Petru și 1 Ioan și a Apocalipsei. Începînd cu secolul patru, cînd Biserica nu a mai fost în conflict deschis cu Statul, cartea Apocalipsei a început să fie contestată.

Una dintre cele mai interesante mărturii despre dezvoltarea canonului Noului Testament ne-a fost lăsată de Eusebiu (c. 260 – 340 d.H.), care a servit ca episcop de Cezareea încă înainte de anul 315 d.H. El a scris o *Istorie a Bisericii* în care (Cartea a-II-a, capitolele III-XXV) ne-a lăsat o descriere destul de amănunțită a modului în care se afla canonul Noului Testament în vremea lui. Mai întîi, Eusebiu trece în revistă cărțile acceptate de toți, care, zice el, sînt cele patru evanghelii, Faptele, cele paisprezece epistole ale lui Pavel (ceea ce însemna că Evrei îi era atribuită apostolului), 1 Petru, 1 Ioan și probabil, Apocalipsa, deși în privința ei începuseră să se ridice unele îndoieli. Cărțile discutabile, au fost împărțite de Eusebiu în două categorii. Mai întîi, cele de o calitate mai aleasă cuprinzînd scrierile lui Iacov, 2 Petru, 2 Ioan și Iuda. În al doilea rînd, alte cărți de o calitate și o proveniență îndoielnică, ce nu merită nici să fie amintite alături de canon.

Cel mai timpuriu lider al Bisericii apostolice care ne-a lăsat o listă completă a celor douăzeci și șapte de cărți pe care le avem și astăzi a fost Atanasie (c. 293 – 373 d.H.), episcop și teolog de seamă din Alexandria. El a scris cu scopul de a „arăta tuturor care sînt cărțile

canonizate și transmise mai departe cu menționarea că sînt de proveniență divină, în așa fel ca orice credincios să poată verifica dacă a fost dus în eroare sau nu, și să poată fi identificați învățătorii mincinoși⁽¹⁾. După ce dă lista celor 27 de cărți, Atanasie adaugă: „Acestea sînt fîntîninele mîntuirii din care pot scoate apă toți cei însetați. Nimeni să nu adauge și nimeni să nu scoată din numărul lor”⁽²⁾. Trebuie să spunem totuși, că Ioan Chrysostom (c. 345–407), episcop de Constantinopol și predicator vestit n-a inclus în lista lui de cărți ale Noului Testament decît douăzeci și două, lăsînd la o parte pe 2 Petru, 2 și 3 Ioan și Apocalipsa. În ciuda acestui fapt consiliile bisericești de la Roma, 382; Hippo, 393; Cartagina, 397; și Cartagina, 419, au certificat toate cele 27 de cărți ale canonului Noului Testament. Figura dominantă în toate dezbaterile din consiliile amintite a fost faimosul Augustin (354–430).

Trebuie notat că începînd din secolul V n-a mai fost nici un fel de divergență în ce privește alcătuirea Noului Testament. Toate ramurile Bisericii creștine, catolici și protestanți deopotrivă, acceptă aceleași 27 de cărți ale Noului Testament.

S-ar putea ca pentru creștinii de astăzi să pară ciudat că Biserica s-a pronunțat așa de greu și atît de tîrziu în problema canonizării cărților Noului Testament. Trebuie să ne aducem însă aminte că Biserica primară a pornit în lume nu cu culegeri de cărți, ci cu entuziasmul apostolilor și cu puterea de mărturie primită la Rusalii. Influența și importanța martorilor oculari a făcut pentru un timp nenecesară consemnarea faptelor și doctrinelor în paginile cronicilor scrise. Abia mai tîrziu, cînd au apărut învățătorii mincinoși, cînd Biserica a fost „înghițită” de stat și cînd creștinismul a devenit „la modă”, iar calitatea de autor de scrieri creștine, un privilegiu, s-a resimțit dureroasa nevoie de a clarifica problema inspirației cărților aflate în circulație și citite prin Biserici. Abia atunci, crezul creștin a trebuit limpezit și cristalizat; cărțile cu autoritate divină au fost adunate din toate colțurile imperiului roman și Biserica și-a publicat canonul Noului Testament și credința pe care a fost gata să o apere chiar și cu prețul vieții.

Biserica evanghelică de astăzi vede în toată această succesiune de evenimente istorice providența lui Dumnezeu, care era la lucru în procesul de scriere și selectare a cărților destinate să alcătuiască acum cartea noului legămînt. Nimeni din cei contemporani nu ar putea să

---

(1) H.S. Miller, *Op. Cit.*, p.136.

(2) *I.S.B.E.*, I, p. 566.

stabilească un canon al Scripturii mai bun decît acela stabilit de Biserica primară.

12. Principii de interpretare (Hermeneutica)

Există unii oameni care susțin că Biblia este atît de bogată și de plină de contraziceri încît cu textul ei se poate dovedi „totul și nimic“. O așa părere prostească nu poate fi împărtășită decît de aceia care sînt cu totul străini de lumea principiilor sănătoase de interpretare a textelor sacre.

Care sînt însă aceste principii de interpretare și care sînt cerințele minime pentru cel ce îndrăznește să studieze din dorința sinceră de a afla adevărul din Cuvîntul lui Dumnezeu?

Pentru început, este bine să spunem că dacă cineva vrea să priceapă vocea lui Dumnezeu, atunci el trebuie să intre mai întîi într-un contact personal și direct cu El, acceptînd prin credință faptul că Dumnezeu există, faptul că Hristos a venit în lume ca să-i mîntuiască pe cei păcătoși și, acceptînd acestea, să devină un copil născut din nou prin energia și lucrarea Duhului Sfînt. Omul firesc, pămîntesc și limitat la experiența biologică, nu poate pătrunde sensurile spirituale ale textului Scripturii¹.

O altă precondiție ar fi modestia creștină, fără de care dorința de cunoaștere s-ar transforma în mîndrie spirituală, iar Dumnezeu „stă împotriva celor mîndri“.

Ca o normă generală, cel ce vrea să priceapă textul Bibliei trebuie să țină mereu prezentă în minte intenția cu care Dumnezeu ne-a dăruit Cuvîntul Său. Deși cuprinde și informații demne de crezare din domeniile științei, moralei și filosofiei, Biblie este în esență înregistrarea istoriei răscumpărătoare a lui Dumnezeu.

Ca o altă condiție a unei bune înțelegeri, mintea celui care studiază trebuie golită de orice preconcepții. Majoritatea criticilor Bibliei sînt oameni care nu cunosc conținutul real al cărții. Ei i-au răsfoit doar paginile pentru a căuta în textele ei justificări pentru părerile și punctele lor de vedere deja formate.

Cei care doresc să cunoască toate principiile unei interpretări sănatoase trebuie să consulte lucrări hermeneutice de referință, ca acelea scrise de Terry sau Berkhof². Tot ce putem face noi aici este doar să enumerăm cîteva dintre principiile de interpretare care trebuie

---

(1) 1 Cor. 2:14.

(2) Milton S. Terry, *Biblical Hermeneutics* (Grand Rapids, Mich.; Zondervan, n.d.); L. Berkhof, *Principles of Biblical Interpretation* (Grand Rapids, Mich.; Baker Book House, 1950).

să-l călăuzească pe orice teolog care caută să înțeleagă corect Cuvîntul lui Dumnezeu.

Ca punct de plecare, să notăm faptul că fiecare creștin născut din nou are privilegiul de a fi învățat direct și personal de către Duhul Sfînt. Noi nu sîntem la dispoziția nimănui care ar căuta să ne bage pe gît interpretările lui proprii. Încă din Vechiul Testament, Ieremia vestea că va veni o vreme a unui legămînt nou pe care-l va face Dumnezeu cu poporul și în care nu va mai fi nevoie să ne învățăm unul pe altul¹. Apostolul Pavel ne anunță că am intrat în chiar epoca aceea și sîntem învățați cu toții de Dumnezeu², iar apostolul Ioan ne adevărește că nu mai avem nevoie de învățători, deoarece am primit ungerea Duhului³. Toate acestea nu înseamnă că noi creștinii nu mai avem ce să învățăm unul de la altul. Cele spuse mai sus înseamnă pur și simplu că fiecare creștin individual poate astăzi, prin harul lui Dumnezeu, să citească Scripturile pentru sine și să le înțeleagă prin iluminarea divină. Noul Testament recunoaște și îndrumarea pe care ne-o putem da unii altora în ascultarea de voia Domnului. Așa au apărut de fapt epistolele creștine.

Nevoia de norme hermeneutice a apărut din cauza unor factori obiectivi, ca diferența de putere intelectuală la creștini, diferențele mari de cunoaștere biblică și diferența de nivel de maturitate spirituală a celor din biserică.

Privite în general, metodele de interpretare a textului, atît cele folosite de evrei, cît și acelea folosite de către creștini, se pot împărți în două școli distincte: școala interpretării alegorice și școala interpretării gramatico-istorice. Școala alegorică susține că nimic nu trebuie luat drept ceea ce pare că este, textul Scripturii avînd trei sau patru straturi de semnificații suprapuse. În secolul II, Origen a lansat ideea că orice pasaj din Biblie are trei nivele de informații: nivelul literal, nivelul moral și nivelul mistic. Mai tîrziu, susținătorii acestei școli au mărit numărul straturilor la patru. Trebuie să observăm că școala alegorică presupune un grad inacceptabil de interpretare subiectivă, care poate ajunge pînă acolo încît să desființeze sensul real și imediat al textului sfînt. Atîta timp cît se pleacă de la premiza că Biblia nu spune de fapt ceea ce pare că spune, adevăratul mesaj este la discreția imaginației și fanteziei celui dispus să „interpreteze”. Aceasta a fost și cauza pentru care, reformatorii, și în special Luther, au aruncat peste bord metoda alegorică. Luther a numit-o: *Affenspiel*⁴

(1) Ier. 31:33, 34.

(2) 1 Tes. 4:9.

(3) 1 Ioan 2:27.

(4) Berkhof, Opera citată, p.26.

(măimutăreală). El a insistat asupra dreptului fiecărui copil al lui Dumnezeu de a citi și interpreta Biblia pentru sine, sub călăuzirea personală a Duhului Sfânt. Luther i-a sfătuit pe cititori să țină seama de contextul în care se găsește un anumit text și de circumstanțele lui istorice. Tot el a spus că a fi un copil al lui Dumnezeu este o condiție prealabilă unei bune înțelegeri. Mai presus de orice, Luther a văzut că tema principală a Cuvântului lui Dumnezeu este Isus Hristos și lucrarea Sa mântuitoare. Aceasta este cauza pentru care el i-a sfătuit pe toți cei ce citesc Biblia să-L caute pe Domnul Isus atunci când studiază¹.

Primul principiu

Am putea numi acest principiu: interpretarea gramaticală. Cu alte cuvinte, cel ce citește trebuie să-și dea toată silința să vadă ce spune textul în structura lui gramaticală. Trebuie căutat, nu un sens obscur, ci unul clar și imediat. Bineînțeles că trebuie să căutăm semnificația cuvintelor din textul scris în limbile originale ale textului. Și chiar și atunci, nu este vorba despre sensul secular consacrat, ci de sensul religios al cuvintelor folosite în Biserica acelei perioade. Motivul unei astfel de atitudini este faptul că învățătura creștină a îmbogățit și uneori chiar modificat bagajul de semnificații al cuvintelor. După ce Domnul Isus și-a desăvârșit lucrarea de mântuire oferită oamenilor, cuvinte ca acestea: Dumnezeu, dragoste, cruce, răscumpărare, iertare, viață, cer, etc. și-au dobândit dimensiuni cu totul și cu totul noi.

Este foarte bine dacă exegetul biblic are cunoștințe temeinice despre limbile ebraică, aramaică și greacă, căci atunci el poate face un studiu personal al pasajelor în limbile originalului. Pentru cel ce nu are privilegiul acesta, adică pentru majoritatea dintre noi, lucrările de specialitate ale erudiților de limbă ebraică, aramaică și greacă ne stau la dispoziție. Ne putem procura un dicționar al acestor limbi sau putem chiar consulta anumite comentarii care analizează textul în limbile în care a apărut pentru prima dată. Uneori, citirea aceleiași pasaj în diferite traduceri apărute la anumite intervale de timp poate mări mult domeniul nostru de observație.

Unul dintre cele mai controversate subiecte din hermeneutică este interpretarea pasajelor care folosesc un limbaj foarte figurativ, adică plin de figuri de stil și de vorbire. Toți comentatorii Bibliei recunosc

---

(1) Idem, pp. 26, 27.

deopotrivă că textul Bibliei cuprinde și astfel de pasaje. Copacii din pădure nu bat realmente din palme, și pustia nu se poate bucura¹. Domnul Isus nu este o vișă², iar „paharul” nu este în sine legământul cel nou³. Fiecare pagină a Bibliei trebuie studiată atent și interpretată în funcție de specificul limbajului folosit acolo. Se cere multă atenție și multă maturitate spirituală pentru a lăsa Biblia să spună doar ceea ce vrea ea să ne comunice. Orice text trebuie studiat în contextul imediat și apoi judecat în contextul larg al Scripturii. Cel mai adesea Biblia se interpretează prin ... Biblie. Nu există nici un singur înlocuitor pentru o deplină familiarizare cu întreg textul Cuvîntului lui Dumnezeu. Acum cîteva sute de ani, John Wycliffe scria:

„Te va ajuta foarte mult să înțelegi Scriptura, dacă vei observa:

- Nu numai ceea ce este scris sau spus,
- Ci și cine spune sau scrie,
- Către cine spune sau scrie,
- Cu ce cuvinte,
- În ce timp,
- Unde,
- Cu ce intenție,
- În ce împrejurări,
- Ce s-a întîmplat mai înainte
- Și ce s-a întîmplat imediat după aceea⁴.

Al doilea principiu

Un alt principiu al hermeneuticii biblice este interpretarea *istorică*. Cu toate că noi susținem că Biblia nu este un produs al istoriei, în sensul în care oamenii ar fi produs-o fără vreo inițiativă din partea lui Dumnezeu, trebuie să recunoaștem că Biblia nu poate fi înțeleasă corect decît în peisajul istoric în care a apărut. Este evident că primii cititori ai scrierilor sfinte au fost și cei mai în stare să-i priceapă mesajul. Contemporanii celor prin care ne-a vorbit Dumnezeu au avut cea mai bună șansă să cunoască limbajul, cultura, amănuntele geografice și biografice, etc. celor despre care ni se vorbește în Biblie. Pentru a ajunge într-o situație asemănătoare cu a lor este necesar astăzi să reconstruim prin acumularea de cunoștințe climatul inițial

---

(1) Isaia 55:12.

(2) Ioan 15:1.

(3) 1 Cor. 11:25.

(4) Citat din *Profitable Bible Study* de Dr. Wilbur M. Smith, (Boston: W. A. Wilde Co., 1939), p.38.

în care au apărut cărțile Scripturii. Este îndeobște cunoscut faptul că cel mai bine înțelege mesajul cel care îl cunoaște personal pe autorul cărții, iar aceasta este valabil și despre condițiile și circumstanțele în care a trăit el. Este foarte greu, dacă nu imposibil, să izolezi mesajul unei cărți de personalitatea omului care a așezat-o pe hîrtie. Trebuie să-ți poți da seama cînd vorbește el personal și cînd lasă doar să se audă glasul altor păreri care circulau în jurul lui. Așa stau lucrurile cu autorul Ecclesiastului, de exemplu. Cum altfel s-ar putea explica pasajele pline de pesimism, de existențialism, de teism și chiar de ... necredință din această carte?

Este iarăși de un mare ajutor să cunoști *flora și fauna* ținuturilor biblice. Sînt necesare și cunoștințe despre țările din jur, despre relieful, credințele și practicile religioase, obiceiurile zilnice și legăturile lor istorice cu Israelul. Biblia ne introduce într-o lume aflată uneori la distanțe de sute sau chiar mii de ani, și pentru înțelegerea și interpretarea textului ei trebuie să căpătăm ceva din firea și calitățile exploratorilor.

Al treilea principiu

Vom vorbi acum despre interpretarea *teologică*¹. Însemnătatea acestui principiu este că, pentru a înțelege corect Biblia, trebuie să o considerăm ca venind în ultimă instanță din partea lui Dumnezeu însuși. În mod fundamental, Biblia trebuie recunoscută drept Cuvînt al lui Dumnezeu, nu doar un produs al înțelepciunii oamenilor. Interpretarea teologică ține seama de faptul că între cărțile Bibliei există o unitate care depășește cu mult intențiile originale ale autorilor cărților sfinte. În virtutea acestei interpretări, Noul Testament devine automat împlinirea conținutului de promisiuni divine aflate în Vechiul Testament. Sarcina cercetătorului biblic devine responsabilitatea de a înțelege ce însemnătate are o parte dintr-un anumit pasaj în lumina întregului conținut al revelației biblice. Întrebarea finală devine nu: „Ce a vrut să spună Moise, Isaia sau Pavel într-un anumit text?” și nici „Ce a înțeles cutare autor prin cutare cuvinte?”, ci „Ce vrea Dumnezeu să ne comunice nouă prin cele ce s-au scris?” Aici trebuie să subliniem din nou importanța unei temeinice cunoașteri a întregii Scripturi. Ea ne va feri să forțăm textul scoțîndu-l din contextul în care a fost așezat, în căutarea noastră disperată de a face o colecție cît mai mare de texte care să ne susțină anumite puncte

---

(1) Citată în excelentul volum scos de reputatul erudit evanghelic Dr. Wilbur M. Smith, *Profitable Bible Study* (Boston: W. A. Wilde Co., 1939), p.38.

de vedere personale. Și tot aici trebuie să repetăm importanța unei iluminări lăuntrice prin lucrarea Duhului Sfânt, care ne va înlesni să cunoaștem intenția Autorului virtual al Bibliei. Călăuzirea și lămurirea Duhului îl va ajuta întotdeauna pe cel ce este sincer și smerit în căutarea sa și-l va învrednici să primească din textul Bibliei acea comoară de mesaj care ne ajută zilnic să trăim frumos pe pământ, într-o viață creștină bogată și rodnică.

Al patrulea principiu

Cel de al patrulea principiu al hermeneuticii biblice este acela al *revelației progresive*. Deși creștinii cred că întreaga Biblie este compusă prin intervenția lui Dumnezeu, ei acceptă ideea că se observă între Geneza și Apocalipsa o creștere treptată în cantitatea și calitatea revelației divine.

Anumite adevăruri doctrinare rămân aceleași pe tot parcursul cărților Bibliei: adevărul despre un Dumnezeu personal sfânt și iubitor, păcătoșenia naturii umane, nevoia unui mijlocitor prin care să putem avea acces la Dumnezeu, pretenția lui Dumnezeu ca poporul Său să trăiască în sfințenie, necesitatea unei vieți de evlavie, meditație și rugăciune, providența divină asupra lumii, existența vieții veșnice, harul lui Dumnezeu care se capătă prin credință, necesitatea ajutorului divin pentru trăirea unei vieți sfinte, etc. Totuși, alte învățături ale Bibliei s-au anticipat sau dezvoltat unele pe altele. Din această cauză există anumite pasaje care par mai obscure sau mai greu de înțeles. Regula generală în astfel de cazuri este că un pasaj mai obscur se subordonează în explicație unuia mai clar, iar în caz că nu avem alte texte de referință, creștinii trebuie să „pună pe raft” întrebări la care nu pot primi deocamdată o interpretare mulțumitoare.

Principiul revelației progresive nu împieteează în nici un fel asupra convingerii că Biblia este o carte unitară care nu se contrazice pe ea însuși. El scoate doar în evidență faptul, că de-a lungul secolelor, Dumnezeu a clarificat și completat informațiile puse la dispoziția oamenilor. Instituțiile, ritualurile și ceremoniile Vechiului Testament au fost de exemplu și simbolice și tipice; simbolice, pentru realități spirituale contemporane și tipice pentru lucrarea anticipată a lui Hristos.

Biblia prezintă un proces progresiv de descoperire a planului lui Dumnezeu cu oamenii. Iată ce scrie Pavel:

„Prin descoperire dumnezeiască am luat cunoștință de taina aceasta, despre care vă scrisese în puține cuvinte. Citindu-le, vă puteți

închipui priceperea pe care o am eu despre taina lui Hristos, care n-a fost făcută cunoscut fiilor oamenilor în celelalte veacuri, în felul în care a fost descoperită acum sfinților apostoli și prooroci ai lui Hristos, prin Duhul⁽¹⁾.

Există o relație de împlinire între tăierea împrejur, jertfele și ceremoniile evreiești și binecuvântările spirituale de care se bucură credincioșii din Biserică. Converțiții la iudaism erau tăiați împrejur în carne, dar Pavel explică acum că cei ce se întorc la Dumnezeu prin Hristos trăiesc o asemenea transformare din punct de vedere spiritual:

„În El ați fost tăiați împrejur nu cu o tăiere împrejur, făcută de mână, ci cu tăierea împrejur a lui Hristos, în dezbrăcarea de trupul poftelor firii noastre pămîntești, ...”⁽²⁾

Hristos este numit de Noul Testament „Paștele noastre”⁽³⁾, dar creștinii nu mai au nevoie să mai țină ceremonialul paștelor vechi testamentale și nici al spălăturilor rituale iudaice deoarece:

„El ne-a mîntuit, nu pentru faptele făcute de noi în neprihănire, ci pentru îndurarea Lui, prin spălarea nașterii din nou și prin înnoirea făcută de Duhul Sfînt”⁽⁴⁾

Faptul că instituțiile Vechiului Testament și-au găsit împlinirea în lucrarea mîntuitoare a Domnului Isus Hristos nu înseamnă însă că întreg Vechiul Testament trebuie dat la o parte. Felul în care este el lămurit de lucrarea lui Hristos ne arată cum ne mai poate el vorbi și în alte privințe. Noi nu mai știm astăzi cu precizie ce au înțeles evreii timpului din cuvintele proorocului Isaia:

*„Iată glasul celui ce strigă în pustie:
„Pregătiți calea Domnului,
neteziți-I cărările.
Orice vale va fi astupată,
orice munte și orice deal va fi prefăcut într-un loc neted;
căile strîmbe vor fi îndreptate,
și drumurile zgronțuroase vor fi netezite.
Și orice făptură va vedea mîntuirea lui Dumnezeu”⁽⁵⁾.*

Dar Luca ne spune că această profeție din vechime s-a împlinit numai prin predicarea pocăinței de către Ioan Botezătorul.

Tot așa, nu putem ști ce au înțeles evreii din pasajul din Isaia 9:

„Poporul, care umbla în întunec, vede o mare lumină;

---

(1) Efes. 3:3-5.

(2) Col. 2:11.

(3) 1 Cor. 5:7.

(4) Tit 3:5-7.

(5) Luca 3:4-6 citat din Isaia 40:3-5.

peste cei ce locuiau în țara umbrei morții răsare o lumină⁽¹⁾

Matei ne informează însă că și aceasta fusese tot o anunțare a lucrării Domnului Isus Hristos. Majoritatea textelor profetice susțin ideea de revelație progresivă. Iată ce ne spune Petru despre acest lucru:

„Proorocii, care au proorocit despre harul care vă era păstrat vouă, au făcut din mîntuirea aceasta ținta cercetărilor și căutării lor stăruitoare. Ei cercetau să vadă ce vreme și ce împrejurări avea în vedere Duhul lui Hristos, care era în ei, cînd vestea mai dinainte patimile lui Hristos și slava de care aveau să fie urmate. Lor le-a fost descoperit că nu pentru ei înșiși, ci pentru voi spuneau ei aceste lucruri, pe care vi le-au vestit acum cei ce v-au propovăduit Evanghelia, prin Duhul Sfînt trimis din cer și în care chiar îngerii doresc să privească”⁽²⁾

Noul Testament ne mai spune și că multe din simbolurile instituțiilor și ceremoniilor mozaice au astăzi o semnificație spirituală pentru creștini. De exemplu, faptul că Sfînta Sfintelor se deschidea numai o singură dată pe an și că în ea avea acces numai Marele Preot³ și chiar jertfele însele⁴ sînt folosite ca lecții spirituale pentru Biserică. Chiar și evenimentele istorice ale Vechiului Testament sînt preluate în Noul Testament pentru a ilustra adevăruri spirituale: jertfirea lui Isaac⁵, înălțarea șarpelui de aramă în pustie⁶, etc. În aceste cazuri, Noul Testament interpretează alegoric Vechiul Testament, dar aceasta nu ne dă nouă în nici un fel libertatea de a aplica aceiași metodă tuturor pasajelor din Biblie.

Înainte de a încheia această discuție a principiilor de interpretare a Cuvîntului lui Dumnezeu, trebuie să mai spunem încă o dată că Biblia, ca produs al minții și planurilor lui Dumnezeu nu este întrutotul accesibilă înțelegerii și interpretărilor noastre. Pe alocuri, ea folosește expresii și aluzii obscure, cum ar fi de exemplu: botezul pentru cei morți, menționat de Pavel în epistola către Corinteni⁷, acoperirea capului femeilor „din pricina îngerilor”⁸ sau predicarea Evangheliei celor morți⁹. În fața unor astfel de pasaje este bine să ne aplecăm cu smerenie și să recitim unul din textele cheie ale Vechiului Testament:

---

(1) Isaia 9:7.

(2) 1 Petru 1:10-12.

(3) Evrei 9:7.

(4) Evrei 13:11-13.

(5) Iac. 2:21.

(6) Ioan 3:14.

(7) 1 Cor. 15:29.

(8) 1 Cor. 11:12.

(9) 1 Petru 4:6.

„Lucrurile ascunse sînt ale Domnului, Dumnezeuului nostru, iar lucrurile descoperite sînt ale noastre și ale copiilor noștri, pe vecie, ca să împlinim toate cuvintele legii acesteia”⁽¹⁾.

Este bine să ne obișnuim să respectăm „tăcerile” Bibliei și să nu ne grăbim să scriem în spațiile goale. În ceea ce trebuie să știm, după mai multe lecturi și după multă meditație și rugăciune, textul ni se va clarifica pe măsura avansării noastre în maturitatea creștină. Fie ca Domnul să ne dea și nouă umilința și credincioșia care l-au învrednicit pe Timotei să primească acest mesaj din partea lui Pavel:

„De altfel, toți cei ce voiesc să trăiască cu evlavie în Hristos Isus, vor fi prigoniți. Dar oamenii răi și înșelători vor merge din rău în mai rău, vor amăgi pe alții, și se vor amăgi și pe ei înșiși.

Tu însă să rămii în lucrurile, pe care le-ai învățat și de care ești deplin încredințat, căci știi de la cine le-ai învățat: din pruncie cunoști Sfintele Scripturi, care pot să-ți dea înțelepciunea care duce la mîntuire, prin credința în Hristos Isus.

Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu și de folos ca să învețe, să mustre, să îndrepte, să dea înțelepciune în neprihănire, pentru ca omul lui Dumnezeu să fie desăvîrșit și cu totul destoinic pentru orice lucrare bună”⁽²⁾.

Și încă ceva: Fie ca Dumnezeu să ne ferească și de bibliologia sterilă care studiază Scriptura numai de dragul studiului, fără să-L descopere și să-L glorifice în ele pe Hristos: „Cercetați Scripturile, pentru că în ele socotiți că aveți viața veșnică, dar tocmai ele mărturisesc despre Mine. Și nu vreți să veniți la Mine, ca să aveți viața!”⁽³⁾. Caracterul Hristocentric al Scripturilor a fost formulat cum nu se poate mai bine de apostolul Ioan:

„Isus a mai făcut înaintea ucenicilor Săi multe alte semne care nu sînt scrise în cartea aceasta. Dar lucrurile acestea au fost scrise, pentru ca voi să credeți că Isus este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu; și crezînd, să aveți viața în Numele Lui”⁽⁴⁾.

Mii și mii de volume au fost scrise despre cum să studiezi și să interpretezi Biblia. Una dintre cele mai bune lucrări pe această temă este cartea distinsului învățător de Biblie, Dr. Wilbur M. Smith, intitulată: *Profitable Bible Study*. În ea sînt prezentate nu numai binecuvîntările celui care studiază, ci și un număr de opt metode posibile de studiu, împreună cu o culegere de citate din remarcile marilor oameni ai lui Dumnezeu care au studiat Biblia. Una dintre

---

(1) Deut. 29:29.

(2) 2 Tim. 3:12-17.

(3) Ioan 5:39-40.

(4) Ioan 20:30-31.

aceste ilustre remarci este aceea făcută de Dr. Howard A. Kelly, care a zis: „Cea mai bună metodă de studiu biblic este aceea de a citi zilnic o porțiune din Biblie și de a stăruî în rugăciune și meditație asupra ei pînă ce conținutul ei va străluci și va prinde viață în așa fel încît mesajul pasajului, cuvintele lui, expresiile, învățăturile, raționamentele și felul în care se vorbește despre Dumnezeu și despre Hristos va începe să pătrundă tainic în fiecare celulă, în fiecare nerv și în fiecare mușchi al ființei“.

III. DUMNEZEU - MÎNTUITORUL

---

1. Școala lui Dumnezeu cu Israelul

Scriptura ne spune că Domnul și-a păstrat o rămășiță de la Adam și pînă la Avraam prin care a păstrat în lume cunoașterea de Dumnezeu. După uciderea lui Abel de către Cain, Adam l-a născut pe Set și prin descendenții lui, Numele Domnului a fost vestit în lume. Acum aproximativ 4.000 de ani, Dumnezeu l-a chemat pe Avraam și pe familia lui pentru a-i pune deoparte pentru Sine și pentru a răspîndi prin ei cunoștința mîntuitoare. Descendenții lui Avraam au devenit astfel purtătorii „oracolelor lui Dumnezeu”¹. Prin poporul ales, Dumnezeu le-a vorbit oamenilor despre sfințenia, dragostea, atotputernicia și unicitatea Sa. În același timp însă, Dumnezeu i-a trecut pe evrei printr-o veritabilă școală în care au trebuit să învețe despre păcătoșenia firii umane, despre înclinarea periculoasă a omului spre apostazie și idolatrie, despre neputința lor de a se mîntui singuri și despre nevoia lor după harul și îndurările Domnului. Toate aceste lecții au fost învățate de evrei în decursul dureroasei și tulburătoarei lor istorii. Punctul central al lecțiilor date de Dumnezeu evreilor a fost nădejdea mesianică: faptul că într-o bună zi Mesia, trimisul Domnului va coborî El însuși pe pămînt, îi va mîntui pe oameni și-și va instaura împărăția Lui neprihănită.

Profesorul A. H. Strong a arătat în scrierile sale cum Dumnezeu și-a educat poporul prin trei metode: legea, profețiile și pedepsele². Perioadele patriarhală și mozaică au cunoscut o sumedenie de teofanii (aparitii dumnezeiești) și miracole, al căror scop a fost fără nici o îndoială să păstreze treaz în mintea oamenilor sentimentul prezenței divine. O exemplificare a acestor intervenții dumnezeiești a fost focul trimis de Dumnezeu asupra altarului de pe Carmel, atunci cînd poporul era la un ceas de răsruce între închinăciunea față de Domnul

---

(1) Rom. 3:2.

(2) A.H. Strong, *Systematic Theology* (Philadelphia: The Judson Press, 1907), pp. 667, 668.

sau față de Baali și Astartee. Prin această lucrare supranaturală, Dumnezeu a confirmat autoritatea spuselor profetului Ilie¹. Legea morală și legea ceremonială au fost date evreilor pentru a le trezi sentimentul vinovăției și pentru a-i învăța că sfințenia trebuie să se manifeste în toate compartimentele vieții. Orînduilele preoției și ale jertfelor trebuiau să conducă poporul către credința în posibilitatea iertării divine și într-un mijlocitor care să le înlesnească accesul la Dumnezeu. Orice fel de încălcare a legii, fie că era făcută prin ignoranță sau cu bună știință, avea prevăzută în legea dată de Dumnezeu lui Moise o anumită cale de ispășire care trebuie urmată, iar pentru cel ce asculta în totul de aceste prevederi exista minunata promisiune a harului: „... și i se va ierta”².

În fenomenul profetic, Dumnezeu i-a pus de o parte pe anumiți oameni pentru a-i transforma în purtătorii Săi de cuvînt: (1) ca să cheme poporul înapoi la lege; (2) ca să călăuzească poporul în circumstanțe speciale; (3) ca să cheme la pocăință și credință; (4) ca să țină trează nădejdea mesianică.

De-a lungul istoriei poporului ales, Dumnezeu a mai folosit și altfel de pedepse incluzînd seceta, pustiirile, molimile, războaiele, iar în final mînia Lui s-a manifestat prin ducerea evreilor în chinuitoarea robie într-o țară străină. Acest exil dureros a fost creuzetul în care Dumnezeu și-a curățit cu desăvîrșire poporul de idolatrie și a întipărit în ei sentimentul durabil și profund că sînt și trebuie să rămînă mereu un popor al Domnului. Niciodată după robie, evreii nu s-au mai închinat altor dumnezei. În habotnicia lor religioasă, nici chiar pe Domnul Isus nu au mai vrut ca să-L primească.

2. PROFEȚIILE MESIANICE

Orice student serios al Bibliei știe că întreaga carte este străbătută ca de un fir roșu de o temă profetică legată de apariția unui personaj cu o lucrare mîntuitoare: Mesia. La fel de cunoscut este și faptul că pasajele profetice mesianice au fost într-o oarecare măsură învăluite în mister în așa fel încît evreilor să nu le fie prea clar sensul precis al profețiilor sau felul în care trebuie ele interpretate. Profeția nu a avut un mesaj la fel de ordonat cronologic și la fel de deslușit ca istoria. Ea le-a pus la dispoziție evreilor numai „extrase” de informații despre „momentele fierbinți” ale împlinirilor viitoare.

---

(1) 1 Împ. 18.

(2) Lev. 4, 5.

Trebuie să mai menționăm și faptul că mesajul profetic este paradoxal din cel puțin două puncte de vedere: (1) un limbaj straniu folosind când stilul direct, când jungla deasă a diferitelor figuri metaforice; (2) combinația contradictorie de pasaje în care Mesia apare într-o dublă ipostază: ca învingător și ca Mijlocitor distrus prin suferință.

Am menționat deja faptul că *Protoevanghelia* din Geneza 3:15, ni-L prezintă pe Mesia și rănit la călcâi de atacul șarpelui și biruitor asupra lui prin zdrobirea capului. O altă descriere profetică extraordinară a lui Mesia ne-a fost lăsată de Moise într-unul din discursurile lui de rămas bun:

„Domnul, Dumnezeuul tău, îți va ridica din mijlocul tău, dintre frații tăi, un prooroc ca mine; să ascultați de el! Astfel el va răspunde la cererea pe care ai făcut-o Domnului, Dumnezeuului tău, la Horeb, ... Atunci Domnul mi-a zis: „Le voi ridica din mijlocul fraților lor un prooroc ca tine, voi pune cuvintele Mele în gura lui, și el le va spune tot ce-i voi porunci Eu“¹.

Cel mai desăvârșit profet mesianic a fost însă fără nici o îndoială Isaia:

*„Iată, pun ca temelie în Sion o piatră,
o piatră încercată, o piatră de preț,
piatră din capul unghiului clădirii, temelie puter-
nică;
cel ce o va lua ca sprijin, nu se va grăbi să fugă“².*

*„Atunci împăratul va împărăți cu dreptate, și voievozii vor cârmui
cu nepărtinire“³.*

*„Întăriți mâinile slăbănogite
și întăriți genunchii care se clatină.
Spuneți celor slabi de inimă:
„Fiți tari și nu vă temeți!
Iată Dumnezeuul vostru, răzbunarea va veni,
răsplătirea lui Dumnezeu;
El însuși va veni, și vă va mîntui“⁴.*

---

(1) Deut. 18:15, 18.

(2) Isaia 28:16.

(3) Isaia 32:1.

(4) Isaia 35:3, 4.

„Eu, Domnul, Te-am chemat ca să dai mîntuire,
și Te voi lua de mînă, Te voi păzi
și Te voi pune ca legămînt al poporului,
ca să fii Lumina neamurilor,
să deschizi ochii orbilor,
să scoți din temniță pe cei legați,
și din prinoare pe cei ce locuiesc în întunec¹.”

„Iată, l-am pus martor pe lîngă popoare, cap și stăpînitor al
popoarelor².”

Iată ce spune și profetul Ezechiel despre relația dintre Israel și Mesia: „Voi pune peste ele un singur păstor, care le va paște, și anume pe Robul Meu David; El le va paște, El va fi păstorul lor. Eu, Domnul, voi fi Dumnezeu lor, și Robul Meu David va fi voievod în mijlocul lor. Eu, Domnul, am vorbit!”³.

Daniel, după ce schițează în linii mari istoria poporului Israel din vremea sa și pînă în timpurile lui Mesia, adaugă:

„Dar în vremea acestor împărați, Dumnezeu cerurilor va ridica o împărăție, care nu va fi nimicită niciodată, și care nu va trece în stăpînirea unui alt popor. Ea va sfărîma și va nimici toate acele împărății, și ea însăși va dăinui veșnic. Aceasta înseamnă piatra, pe care ai văzut-o deslipindu-se din munte, fără ajutorul vreunei mîini, și care a sfărîmat fierul, arama, lutul, argintul și aurul. Dumnezeu cel mare a făcut deci cunoscut împăratului ce are să se întîmple după aceasta. Visul este adevărat și tilcuirea lui este temeinică⁴.”

Multe dintre profețiile mesianice sînt scurte, concise și, într-o oarecare măsură, obscure. Iată una care se află în cartea profetului Zaharia: „Iată, voi aduce pe Robul Meu, Odrasla⁵.”

Lanțul de profeții mesianice care se întinde de la Geneza pînă la scierile profeților tîrzii îl prezintă pe Mesia ca pe unul care va aduce pe scena lumii binecuvîntări universale⁶, și care își va instaura domnia nu numai asupra Israelului, ci și asupra tuturor celorlalte neamuri⁷. O traducere fidelă a textului din Geneza 12:2, 3 spune: „Și te voi face un neam mare, și te voi binecuvînta, îți voi mări nespus de

---

(1) Isaia 42:6, 7.

(2) Isaia 55:4.

(3) Ezech. 34:23, 24.

(4) Dan. 2:44, 45.

(5) Zah. 3:8.

(6) Gen. 12:3.

(7) Num. 24:19; Isaia 55:4, 5.etc.

mult numele, în așa fel că vei fi o binecuvîntare. Voi binecuvînta pe oricine te va binecuvînta, dar blestemat va fi acela care te va blestema; și în tine vor fi binecuvîntate toate familiile pămîntului“.

În binecuvîntarea dată copiilor săi de pe patul de moarte, Iacov a spus:

*„Toiagul de domnie nu se va depărta din Iuda,
Nici toiagul de cîrmuire dintre picioarele lui,
pîndă va veni Șilo (cel căruia îi aparține),
și de El vor asculta popoarele“¹.*

Enigmaticul Balaam a spus sub puternica influență a inspirației divine:

*„Îl văd, dar nu acum,
Îl privesc, dar nu de aproape.
O stea răsare din Iacov,
Un toiag de cîrmuire se ridică din Israel ...“².*

O profeție mai clară se poate găsi în cartea lui Ieremia:

„Iată, vin zile, zice Domnul, cînd voi împlini cuvîntul cel bun, pe care l-am spus despre casa lui Israel și despre casa lui Iuda. În zilele acelea și în vremurile acelea voi face să răsără lui David o Odraslă neprihănită, care va înfăptui dreptatea și judecata în țară. În zilele acelea, Iuda va fi mîntuit, și Ierusalimul va locui în liniște. Și iată cum Îl vor numi: „Domnul, Neprihănirea noastră“³.

Numirea „Mesia“ este folosită de 38 de ori în cuprinsul Vechiului Testament. Dintre aceste 38 de texte, 6 se referă precis la Domnul Isus, iar celelalte au fost aplicate unor alte persoane „unse“ ca aceia din familia preotească a lui Aaron sau împăratul David. Există o profeție remarcabilă făcută de Ana, mama lui Samuel în rugăciunea ei:

*„Domnul va judeca marginile pămîntului.
El va da Împăratului Său putere,
Și El va înălța tăria Unsului Lui“⁴.*

Unul dintre cele mai bogate pasaje mesianice este psalmul 2:

*„„Împărații pămîntului se răscoală și domnitorii se sfătuiesc împreună
împotriva Domnului și împotriva Unsului Său,
zicînd:...”“⁵*

---

(1) Gen. 49:10.

(2) Num. 24:17.

(3) Ier. 33:14-16.

(4) 1 Sam. 2:10.

(5) Psalm 2:2..

Cel mai indiscutabil pasaj care se ocupă de apariția și lucrarea lui Mesia, imposibil de confundat cu activitatea altor preoți sau împărați și profeți „unși“, este acela din Daniel 9:25, 26, în care citim astfel:

„Să știi dar și să înțelegi, că de la darea poruncii pentru zidirea din nou a Ierusalimului, pînă la Unsul (Mesia), la Cîrmuitorul, vor trece șapte săptămîni; apoi timp de șasezeci și două de săptămîni, piețele și gropile vor fi zidite din nou, și anume în vremuri de strîmtoare. După aceste șasezeci și două de săptămîni, Unsul va fi stîrpit, și nu va avea nimic. Poporul unui domn care va veni, va nimici cetatea și sfîntul Locaș, și sfîrșitul lui va fi ca printr-un potop; este hotărît că războiul va ținea pînă la sfîrșit și împreună cu el și pustiirile“.

Cel mai bogat și mai cunoscut capitol mesianic din întreg Vechiul Testament este Isaia 53, din care cităm parțial:

*„Disprețuit și părăsit de oameni,
om al durerii și obișnuit cu suferința,
era așa de disprețuit că îți întorceai fața de la El,
și noi nu L-am băgat în seamă.
Totuși, El suferințele noastre le-a purtat,
și durerile noastre le-a luat asupra Lui,
și noi am crezut că este pedepsit, lovit de Dumnezeu
și smerit.
Dar El era străpuns pentru păcatele noastre,
zdrobit pentru fărădelegile noastre.
Pedeapsa care ne dă pacea a căzut peste El,
și prin rănila Lui sîntem tămăduiți.
Noi rătăceam cu toții ca niște oi,
fiecare își vedea de drumul lui;
dar Domnul a făcut să cadă asupra Lui
nelegiuirea noastră a tuturor.
De aceea Îi voi da partea Lui la un loc cu cei mari,
și va împărți prada cu cei puternici,
pentru că S-a dat pe Sine însuși la moarte,
și a fost pus în numărul celor fărădelege,
pentru că a purtat păcatele multora
și S-a rugat pentru cei vinovați“⁽¹⁾.*

---

(1) Isaia 53:3-6, 12.

3. PREGĂTIREA NEAMURILOR

Într-un sens strict, Biblia nu se preocupă să justifice suveranitatea și providența lui Dumnezeu asupra popoarelor. Prin urmare, este normal să nu ne așteptăm să găsim în Scriptură motivul pentru care Dumnezeu a preferat să aștepte atâtea milenii înainte de a-L trimite pe Fiul Său ca să mîntuiască lumea. Deși nu ne dă amănunte, apostolul Pavel ne lasă să înțelegem că în spatele tuturor evenimentelor există totuși un plan măreț. Astfel, citim că Dumnezeu l-a trimis pe Fiul Său în lume „cînd a venit împlinirea vremii”⁽¹⁾. Ce lucruri a trebuit să învețe lumea pentru a fi coaptă pentru primirea unui Mîntuitor?

Întîi de toate, omul a trebuit să-și dea seama de totala lui neputință de a păstra sau recîștiga prin propriile-i puteri cunoașterea despre Dumnezeu și despre adevăr. Imaginea unei lumii cufundate în pierzarea necunoaștinței este pictată de Pavel la începutul epistolei către cei din Roma:

„Mînia lui Dumnezeu se descopere din cer împotriva oricărei necinstiri a lui Dumnezeu și împotriva oricărei nelegiuiri a oamenilor, care înădușe adevărul în nelegiuirea lor. Fiindcă ce se poate cunoaște despre Dumnezeu, le este descoperit în ei, căci le-a fost arătat de Dumnezeu.

În adevăr, însușirile nevăzute ale lui Dumnezeu, puterea Lui veșnică și dumnezeirea Lui, se văd lămurit, de la facerea lumii, cînd te uiți cu băgare de seamă la ele în lucrurile făcute de El. Așa că nu se pot dezvinovăți; fiindcă, măcar că au cunoscut pe Dumnezeu, nu L-au proslăvit ca Dumnezeu, nici nu L-au mulțumit; ci s-au dedat la gînduri deșarte, și inima lor fără pricepere s-a întunecat. S-au fălit că sînt înțelepți, și au înnebunit; și au schimbat slava Dumnezeului nemuritor într-o icoană care seamănă cu omul muritor, păsări, dobitoace cu patru picioare și fîrtoare”⁽²⁾.

Același capitol ne spune că omul a trebuit să învețe și că adîncimea de distrugere și degradare la care-l poate duce păcatul este de-a dreptul revoltătoare:

„De aceea, Dumnezeu i-a lăsat pradă necurăției, să urmeze poftele inimilor lor; așa că își necinstesc singuri trupurile; ....”

„Din pricina aceasta, Dumnezeu i-a lăsat în voia unor patimi scîrboase; căci femeile lor au schimbat întrebuițarea firească a lor într-una care este împotriva firii; ...”

---

(1) Gal 4:4.

(2) Rom. 1:18-23.

„Fiindcă n-au căutat să păstreze pe Dumnezeu în cunoștința lor, Dumnezeu i-a lăsat în voia minții lor blestemate, ca să facă lucruri neîngăduite ...”¹.

De trei ori ni se spune că judecata lui Dumnezeu pentru păcat a fost să-i lase pe oameni în mrejele decadente ale păcatului.

Omenirea a trebuit să învețe deasemenea și că este incapabilă să se îmbunătățească pe sine prin mijloace proprii ca filosofia, morala umanistă, arta, știința sau religia naturalist-existențială. Separat de Dumnezeu cărui i-a întors spatele, omul este cu desăvârșire corupt și incapabil să se mîntuiască singur. Răspîndirea evreilor printre popoarele lumii a produs un anumit grad de cunoaștere despre Dumnezeu și la o anumită anticipare mesianică, dar și aceasta n-a făcut decît să adîncească vinovăția lumii care refuză întoarcerea la Dumnezeu.

În excelenta sa carte, *Modern Student s Life of Christ*, profesorul Philip Vollmer discută căile prin care a fost pregătită lumea de către Dumnezeu pentru venirea lui Mesia. El enumeră cinci condiții favorabile pe care le-a produs Dumnezeu în starea lumii: (1) stăpînirea universală a imperiului roman a dat lumii unitate, inclusiv un excelent sistem de drumuri care a înlesnit circulația oamenilor și a informațiilor; (2) acceptarea și folosirea cvasi-universală a limbii grece (Koine) în toate provinciile, documentele și cancelariile imperiului; (3) un climat de liniște și stabilitate denumit „pax romana”, pacea romană, impus prin forță și prin asimilarea culturilor și religiilor într-un sincretism universal; (4) o resimțire universală a viciului și depravării din care oamenii doreau să se elibereze; (5) o presimțire generală că ceva este pe cale să se întîmple. Dusă la extrem, îndumnezeirea cezarilor cerea sau debutul unei ere noi în istoria lumii sau o pedeapsă aspră din partea zeilor.²

Într-o analiză finală, trebuie să mărturisim prin credință că numai Dumnezeu a știut cînd este mai bine să intervină în istoria lumii; numai El a știut cînd este momentul să-L ofere oamenilor pe Fiul Său întrupat. Nu este bine și nici nu se cade ca mintea noastră finită să înainteze obraznic pe calea întrebărilor în acest domeniu în care Dumnezeu și-a păstrat suverana autoritate.

4. ÎNTRUPAREA ȘI PATIMILE DOMNULUI ISUS

Una dintre cele mai simple motivări ale încarnării Domnului Isus ne este dată de apostolul Ioan:

---

(1) Rom. 1:24, 26, 28.

(2) Vollmer, *The Modern Students Life of Christ*, (New York: Revell, 1912), p.35.

„Și, după cum a înălțat Moise șarpele în pustie, tot așa trebuie să fie înălțat și Fiul omului, pentru ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viața veșnică.

Fiindcă atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, că a dat pe singurul Său Fiu, pentru ca oricine crede în El, să nu piară, ci să aibă viața veșnică.

Dumnezeu, în adevăr, n-a trimis pe Fiul Său în lume, ca să judece lumea, ci ca lumea să fie mântuită prin El⁽¹⁾.

În evanghelia lui Luca citim ce spune chiar Domnul Isus despre întruparea Sa: „Pentru că Fiul omului a venit să caute și să mântuiască ce era pierdut⁽²⁾. Epistola către Evrei afirmă: „astfel dar, deoarece copiii sînt părtași singelui și cărnii, tot așa și El însuși a fost deopotrivă părtaș la ele, pentru ca, prin moarte, să nimicească pe cel ce are puterea morții, adică pe diavolul, și să izbăvească pe toți aceia care prin frica morții erau supuși robiei toată viața lor⁽³⁾. Iar Ioan ne explică: „Fiul lui Dumnezeu S-a arătat ca să nimicească lucrările diavolului⁽⁴⁾. În ce privește această motivație a întrupării, iată ce scrie și Pavel: „Ca să răscumpere pe cei ce erau sub lege, pentru ca să căpătăm înfierea⁽⁵⁾.

Realitatea este că actul întrupării este pomenit ca atare în multe pasaje din Scriptură. Unul dintre cele mai clare dintre ele ne este dat prin pana măiastră a apostolului Ioan: „Și Cuvîntul S-a făcut trup, și a locuit printre noi, plin de har, și de adevăr. Și noi am privit slava Lui, o slavă întocmai ca slava singurului născut din Tatăl⁽⁶⁾. Cuvîntul „a locuit“ are în original semnificația de a sta în cort, transliterat „a cortului“, și este o aluzie la Cortul întîlnirii din Vechiul Testament. După cum în Sfînta Sfintelor din Cort se găsea „capacul ispășirii“ unde era simbolic locul prezenței lui Dumnezeu, tot așa în trupul oferit lui Hristos s-a manifestat printre noi prezența supranaturală a lui Isus Hristos. Pavel ne spune că: „Ceea ce era cu neputință Legii, întrucît firea pămîntească o făcea fără putere - Dumnezeu a osîndit păcatul în firea pămîntească, trimetînd, din pricina păcatului, pe însuși Fiul Său într-o fire asemănătoare cu a păcatului, pentru ca porunca Legii să fie împlinită în noi, care trăim nu după îndemnul firei pămîntești, ci după îndemnul Duhului⁽⁷⁾. Ioan scrie: „Duhul lui Dumnezeu să-L

---

(1) Ioan 3:14-17.

(2) Luca 19:10.

(3) Evrei 2:14, 15.

(4) 1 Ioan 3:8.

(5) Gal. 4:5.

(6) Ioan 1:14.

(7) Rom. 8:3, 4.

cunoașteți după aceasta: Orice duh, care mărturisește că Isus Hristos a venit în trup, este de la Dumnezeu; și orice duh care nu mărturisește pe Isus, nu este de la Dumnezeu, ci este duhul lui Antihrist¹. Și iarăși: „Căci în lume s-au răspândit mulți amăgitori care nu mărturisesc că Isus Hristos vine în trup. Iată amăgitorul, iată antihristul²”.

Cea mai frumoasă descriere a întrupării Fiului veșnic al lui Dumnezeu ne este dată de apostolul Pavel, care o folosește drept pildă de umilință ce ar trebui să ne însuflețească pe toți creștinii:

„El, măcar că avea chipul lui Dumnezeu, totuși n-a crezut ca un lucru de apucat să fie deopotrivă cu Dumnezeu, ci S-a dezbrăcat pe Sine însuși și a luat un chip de rob, făcându-Se asemenea oamenilor. La înfățișare a fost găsit ca un om, S-a smerit și S-a făcut ascultător pînă la moarte, și încă moarte de cruce³”.

Două din cele patru evanghelii ne dau relatări amănunțite despre nașterea Domnului Isus. Matei urmărește perspectiva lui Iosif, în timp ce Luca merge pe varianta trăită de Maria. Matei scrie:

„Iar nașterea lui Isus Hristos a fost așa: Maria, mama Lui, era logodită cu Iosif; și înainte ca să locuiască ei împreună, ea s-a aflat însărcinată de la Duhul Sfînt. Iosif, bărbatul ei, era un om neprihănit, și nu voia s-o facă de rușine înaintea lumii; de aceea și-a pus de gînd s-o lase pe ascuns. Dar pe cînd se gîndea el la aceste lucruri, i s-a arătat în vis un înger al Domnului, și i-a zis: „Iosife, fiul lui David, nu te teme să iei la tine pe Maria, nevastă- ta, căci ce s-a zămislit în ea este de la Duhul Sfînt. Ea va naște un Fiu, și-I vei pune numele Isus, pentru că El va mîntui pe poporul Lui de păcatele sale”. Toate aceste lucruri s-au împlinit ca să se îplinească ce vestise Domnul prin proorocul, care zice: „Iată, fecioara va fi însărcinată, va naște un fiu, și-i vor pune numele Emanuel”, care, filmăcit, înseamnă: „Dumnezeu este cu noi”.

Cînd s-a trezit Iosif din somn, a făcut cum îi poruncise îngerul Domnului; și a luat la el pe nevastă-sa. Dar n-a cunoscut-o, pînă ce ea a născut un fiu. Și el l-a pus numele Isus⁴”.

Luca scrie că atunci cînd mama lui Ioan botezătorul se afla și ea însărcinată în cea de a șasea lună:

„Îngerul Gavril a fost trimis de Dumnezeu într-o cetate din Galilea, numită Nazaret, la o fecioară logodită cu un bărbat, numit Iosif, din casa lui David. Numele fecioarei era Maria. Îngerul a intrat la ea, și a zis: „Plecăciune ție, căreia ți s-a făcut mare har; Domnul este cu tine, binecuvîntată ești tu între femei!” Turburată foarte mult de

---

(1) 1 Ioan 4:2, 3.

(2) 2 Ioan 7.

(3) Fil. 2:6-8.

(4) Matei 1:18-25.

cuvintele acestea, Maria se întreba singură ce putea să însemneze urarea aceasta. Îngerul i-a zis: Nu te teme, Marie; căci ai căpătat îndurare înaintea lui Dumnezeu. Și iată că vei rămînea însărcinată, și vei naște un fiu, căruia îi vei pune numele Isus. El va fi mare, și va fi chemat Fiul Celui Prea Înalt; și Domnul Dumnezeu Îi va da scaunul de domnie al tatălui Său David. Va împărăți peste casa lui Iacov în veci, și Împărăția Lui nu va avea sfîrșit“. Maria a zis îngerului: „Cum se va face lucrul acesta, fiindcă eu nu știu de bărbat?“ Îngerul i-a răspuns: „Duhul Sfînt Se va pogori peste tine și puterea Celui Prea Înalt te va umbri. De aceea Sfîntul care Se va naște din tine, va fi chemat Fiul lui Dumnezeu. Iată că Elisaveta, rudenia ta, a zămislit și ea un fiu la bătrînețe; și ea, căreia i se zicea stearpă, este acum în a șasea lună. Căci nici un cuvînt de la Dumnezeu nu este lipsit de putere“. Maria a zis: „Iată roaba Domnului; facă-mi-se după cuvintele tale!“ Și îngerul a plecat de la ea“⁽¹⁾.

Pentru cel dispus să creadă ce spune Biblia, nașterea supranaturală a Domnului Isus prin fecioara Maria este o problemă care nu se poate discuta. Întruparea este un act care întrece înțelegerea noastră și trebuie să rămînă deocamdată o taină neexplicată. Într-unul din cele mai timpurii imnuri ale Bisericii se vorbește despre aceasta. Apostolul Pavel scrie:

*„Și fără îndoială. mare este taina evlaviei ...:
„Cel ce a fost arătat în trup,
a fost dovedit neprihănit în Duhul,
a fost văzut de îngeri,
a fost propovăduit printre Neamuri,
a fost crezut în lume,
a fost înălțat în slavă.“⁽²⁾.*

Este de neînțeles cum a fost posibil ca Fiul Dumnezeului Celui Veșnic să poată veni în lume născîndu-se în chip de copilăș, pentru a trăi apoi printre oameni, ca om desăvîrșit și Dumnezeu desăvîrșit în aceiași făptură. „Mare este într-adevăr taina evlaviei...”

Întruparea, suferințele și apoi moartea Domnului Isus au constituit tot atîtea trepte în divina Sa dezbrăcare de Sine. Umilirea lui Hristos nu a început doar la prinderea Sa în Ghetsimani; ea s-a manifestat încă de la începutul existenței Sale terestre. Toată singurătatea Lui neînțeleasă, toată setea Lui după părtășia spirituală a oamenilor la care fusese trimis, sete neîmpărtășită și nestîmpărată, responsabilitatea care-L apăsa continuu și nu-L lăsa să doarmă nopțile,

(1) Luca 1:26-38.

(2) 1 Tim. 3:16.

ispitirile obraznice ale diavolului, oboselile și neliniștile încununate în final cu marea dramă a crucificării, au fost toate stări sfișietoare care i-au caracterizat umblarea printre oameni. În toate a fost ispitit ca și noi, dar fără păcat¹. Răstignirea era în vremea aceea cea mai degradantă pedeapsă. Moartea Domnului Isus a fost dovada supremă a umanității Sale.

Mintea umană va sta pururea perplexă în fața întrupării lui Hristos: pe deplin uman și totuși în întregime dumnezeiesc. Iată ce ne spune despre El Isaia:

*„Căci un Copil ni s-a născut,
un Fiu ni s-a dat,
și domnia va fi pe umerii Lui;
Îl vor numi:
„Minunat, Sfetnic, Dumnezeu tare,
Părintele veșnicilor, Domn al păcii”².*

Jeremia spune: „Iată, vin zile, zice Domnul, când voi împlini cuvântul cel bun, pe care l-am spus despre casa lui Israel și despre casa lui Iuda. În zilele acelea și în vremile acelea voi face să răsară lui David o Odraslă neprihănită, care va înfăptui dreptatea și judecata în țară. În zilele acelea, Iuda va fi mîntuit, și Ierusalimul va locui în liniște. Și iată cum Îl vor numi: „Domnul, Neprihănirea noastră”³. Iar Maleahi strigă: „Iată, voi trimite pe solul Meu; el va pregăti calea înaintea Mea. Și deodată va intra în Templul Său Domnul pe care-L căutați: Solul legămîntului, pe care-L doriți; iată că vine, zice Domnul oștirilor. Cine va putea să sufere însă ziua venirii Lui? Cine va rămînea în picioare cînd Se va arăta El?”⁴. Apostolul Ioan proclamă: „La început era Cuvîntul, și Cuvîntul era cu Dumnezeu, și Cuvîntul era Dumnezeu. El era la început cu Dumnezeu. Toate lucrurile au fost făcute prin El; și nimic din ce a fost făcut, n-a fost făcut fără El”⁵. Și iarăși: „Și Cuvîntul S-a făcut trup, și a locuit printre noi, plin de har și de adevăr. Și noi am privit slava Lui, o slavă întocmai ca slava singurului născut din Tatăl”⁶. Într-o anumită ocazie, Domnul Isus le-a spus Iudeilor neîncrezători: „Tatăl Meu lucrează pînă acum; și Eu de asemenea lucrez”. Tocmai de aceea căutau și mai mult Iudeii să-L omoare, nu

---

(1) 1 Petru 2:22. Evrei 4:15.

(2) Isaia 9:6.

(3) Ier. 33:14-16.

(4) Mal. 3:1, 2.

(5) Ioan 1:1-3.

(6) Ioan 1:14.

numai fiindcă dezlega ziua Sabatului, dar și pentru că zicea că Dumnezeu este Tatăl Său, și Se făcea astfel deopotrivă cu Dumnezeu⁽¹⁾. Apostolul Pavel scrie: „În El locuiește trupește toată plinătatea Dumnezeirii”⁽²⁾. În epistola către Evrei ni se spune că: „... la sfârșitul acestor zile, ne-a vorbit prin Fiul, pe care L-a pus moștenitor al tuturor lucrurilor, și prin care a făcut și veacurile. El, care este oglindirea slavei Lui și întipărirea Ființei Lui...”⁽³⁾.

Evangheliile conțin numeroase dovezi ale Dumnezeirii lui Hristos: manifestarea puterii Sale extraordinare în felul în care a stăpânit forțele naturii⁽⁴⁾, bolile⁽⁵⁾, demonii⁽⁶⁾, viața și moartea⁽⁷⁾; El s-a declarat pe Sine drept Cel ce va avea autoritatea finală să-i judece pe toți oamenii⁽⁸⁾, prezentându-se neîncetat ca Fiu al lui Dumnezeu⁽⁹⁾, și ca Mesia care trebuia să vină în lume⁽¹⁰⁾. Biblia este la fel de clară în problema umanității Domnului Isus. El este descris de nenumărate ori ca fiind om⁽¹¹⁾, ca trăind cu adevărat în trup⁽¹²⁾, ca având un trup și inteligență umană⁽¹³⁾ și ca fiind în întregime om adevărat. El a flămânzit⁽¹⁴⁾, a obosit⁽¹⁵⁾ a cerut de mâncare⁽¹⁶⁾, a dormit⁽¹⁷⁾, a fost ispitit⁽¹⁸⁾, și a murit⁽¹⁹⁾. Cu toate că acum Domnul Isus se află în slavă⁽²⁰⁾, El va rămâne deapăruri Dumnezeu „cu chip de om”. La cea de a doua venire a Sa, Domnul „va schimba trupul stării noastre smerite, și-l va face asemenea trupului slavei Sale, prin lucrarea puterii pe care o are de a-Și supune toate lucrurile”⁽²¹⁾.

Pavel scrie că trupul nostru firesc „este semănat în ocară, și înviază în slavă; este semănat în neputință, și înviază în putere. Este semănat

---

(1) Ioan 5:17, 18.

(2) Col. 2:9.

(3) Evrei 1:2, 3.

(4) Marcu 4:39.

(5) Marcu 6:56

(6) Marcu 1:32, 34.

(7) Ioan 11: 43, 44.

(8) Mat. 7:122.

(9) Mat. 11:27; Ioan 3:35, 36; 5:20; 5:25; 9:35, 36; 10:36; 14:13; etc.

(10) Ioan 4:25, 26; Mat. 16:20; 23:8; Luca 24:46; etc.

(11) Ioan 8:40; Fapte 2:22; Rom. 5:15; 1 Cor. 15:21; 1 Tim. 2:5.

(12) Ioan 1:14; 1 Tim 3:16; 1 Ioan 4:2.

(13) Mat. 26:26, 28, 38; Luca 23:46; 24:39; Ioan 11:33.

(14) Mat. 4:2.

(15) Ioan 4:6.

(16) Mat. 11:19.

(17) Marcu 4:38

(18) Evrei 4:15.

(19) Luca 23:46

(20) Ioan 12:16.

(21) Fil. 3:21.

trup firesc, și înviază trup duhovnicesc ...Și după cum am purtat chipul celui pămîntesc, tot așa vom purta și chipul Celui ceresc"¹. Apostolul Ioan ne spune însă că: „ce vom fi nu s-a arătat încă. Dar știm că atunci cînd Se va arăta El, vom fi ca El"².

Atunci cînd Domnul Isus S-a înălțat la cer în trupul în care suferise, doi îngeri au apărut înaintea apostolilor uimiți și le-au spus:

„Bărbați Galileeni, de ce stați și vă uitați spre cer? Acest Isus, care S-a înălțat la cer din mijlocul vostru va veni în același fel cum L-ați văzut mergînd la cer”³.

După ce a fost însă glorificat, trupul Domnului Isus se pare că a suferit o transformare radicală, căci iată cum îl descrie Ioan în cartea Apocalipsei:

„Am văzut șapte sfeșnice de aur. Și în mijlocul celor șapte sfeșnice, pe cineva, care semăna cu Fiul omului, îmbrăcat cu o haină lungă pînă la picioare, și încins la piept cu un brîu de aur. Capul și părul Lui erau albe ca lîna albă, ca zăpada; ochii Lui erau ca para focului; picioarele Lui erau ca arama aprinsă, și arsă într-un cuptor; și glasul Lui era ca vuietul unor ape mari. În mîna dreaptă ținea șapte stele. Din gura Lui ieșea o sabie ascuțită cu două tășuri, și fața Lui era ca soarele, cînd strălucește în toată puterea lui”⁴.

Este îndeobște cunoscut, că nu putem lua detaliile unei viziuni profetice drept o descriere foarte exactă, totuși, este evident că natura Hristosului proslăvit a dobîndit elemente de glorie.

Trebuie să mai spunem și că Domnul Isus a reușit întotdeauna să țină în armonie natura Lui divină cu natura Lui omenească; cu toate că era cu desăvîrșire uman, El a trăit fără păcat. Lucrul acesta este subliniat în cîteva locuri din Noul Testament. Îngerul care i s-a arătat Mariei, i-a spus: „De aceea Sfîntul care Se va naște din tine, va fi chemat Fiul lui Dumnezeu”⁵. În fața judecătorilor Săi, Domnul a putut spune cu seninătate: „Cine din voi Mă poate dovedi că am păcat?”⁶. Spre sfîrșitul existenței Lui terestre, Domnul a declarat categoric despre diavol: „El n-are nimic în Mine”⁷. Apostolul Pavel scrie despre

---

(1) 1 Cor. 15:43-49.

(2) 1 Ioan 3:2.

(3) Fapte 1:11.

(4) Apoc. 1:12-16.

(5) Luca 1:35.

(6) Ioan 8:46.

(7) Ioan 14:30.

Isus: „Pe Cel ce n-a cunoscut nici un păcat...”¹ Epistola către Evrei ne spune că: „(El a fost) ispitit ca și noi, dar fără păcat”². Și adaugă: „... sîngele lui Hristos, care S-a adus pe Sine însuși jertfă fără pată lui Dumnezeu ...”³. Iar Petru afirmă limpede: „El n-a făcut păcat, și în gura Lui nu s-a găsit vicleșug”⁴.

Trebuie remarcat faptul că Biblia prezintă deopotrivă și atributele divine și atributele umane ale lui Hristos fără a căuta să rezolve problema de logică prezentată de faptul că o singură ființă le poate avea pe amîndouă. Textul ni-L prezintă pe Hristos ca fiind și veșnic și ca avînd o creștere în ani specifică vârstei umane⁵; ni se spune și că a existat înainte de veșnicii, dar și că s-a născut apoi ca orice alt om⁶; ne este prezentat ca fiind omniștient, dar și limitat în cunoaștere⁷; El are atotputerea dumnezeirii, dar și slăbiciunile ființei umane⁸; El are viața veșnică, și totuși trebuie să moară⁹; El a promis să fie prezent oriunde se vor uni doi sau trei în Numele Său, dar a fost limitat să umble din loc în loc¹⁰. Între teologi s-au purtat discuții sterile asupra întrebării dacă atributele celor două naturi ale lui Hristos s-au întrepătruns și influențat unele pe altele sau nu. Este clar că mintea noastră nu poate pătrunde realități pe care nu le-am experimentat încă, de aceea este bine să ne abținem de la speculații nerodnice. Noul Testament ne spune că dumnezeirea lui Isus a fost veritabilă încă de la naștere, nu s-a coborît asupra Lui doar cu ocazia botezului. Sentimentul mesianic s-a dezvoltat în El treptat și a fost manifestat în public chiar și la vârsta de doisprezece ani. Nu există însă o dezvoltare „calitativă” a acestui sentiment. Hristos nu s-a convins „treptat” de ceea ce avea să facă. De la un capăt la celălalt, viața Lui a fost clară, luminoasă și devotată unui singur scop măreț: mîntuirea tuturor oamenilor. Cum s-a putut ca acele calități dumnezeiești ale lui Hristos să stea alături de slăbiciunile, ispitirile și limitările întrupării, noi nu putem spune. Este evident că Noul Testament ne prezintă limitări ale lui Hristos în cel puțin una din cunoașterile Sale¹¹. Dar asta nu știrbește cu nimic din dumnezeirea persoanei Sale. Combinația complexă de atribute din ființa lui Hristos nu poate fi înțeleasă decît dacă

(1) 2 Cor. 5:21

(2) Evrei 4:15.

(3) Evrei 9:14.

(4) 1 Petru 2:22.

(5) Ioan 1:1; 8:58; Luca 3:23.

(6) Ioan 1:14; 1:18; Rom. 8:32; Gal. 4:4.

(7) Ioan 2:24, 25; 1:48, 49; Marcu 1:13; 13:32.

(8) Marcu 4:39; 5:41; Ioan 4:6.

(9) 1 Ioan 1:1, 2; Ioan 1:4; Mat. 16:21; Fapte 3:14, 15; 1 Cor. 2:8.

(10) Mat. 18:20; 28:20; Efes. 1:23; 4:10; Fapte 7:56.

(11) Marcu 11:13; 13:32.

vom spune că El a fost sută la sută Dumnezeu adevărat și sută la sută om veritabil. Hristos a avut atributele Fiului lui Dumnezeu, Mesia cel trimis în lume, dar a acceptat să poarte și dimensiunile noastre, fiind supus întru-totul aceluiași încercări și ispite, „dar fără păcat“. Nici un teolog serios nu ar trebui să încerce să meargă dincolo de aceste orizonturi de revelație dumnezeiască asupra persoanei și lucrării lui Isus.

Umilința lui Hristos s-a manifestat și în ceea ce se numește de obicei „kenoza“ (kenosis = cunoaștere) Hristică. Prin acest termen se identifică limitarea de Sine trăită de Isus atunci când a acceptat să se întrupeze. Apostolul Pavel ne spune în epistola către Filipeni că, deși înainte de întrupare Isus avea toate prerogativele dumnezeirii, totuși El n-a socotit ca un lucru de apucat să fie deopotrivă cu Dumnezeu, „ci s-a dezbrăcat de Sine însuși, și a luat un chip de rob, făcându-Se asemenea oamenilor“¹. Din tot ceea ce ne spune Scriptura, această „dezbrăcare pe Sine“ a însemnat că Hristos a preferat să ni se asemene în toate lucrurile pentru ca să ne înțeleagă experiența umană și pentru a fi apoi calificat să funcționeze ca un Mare Preot plin de milă față de slăbiciunile noastre, căci „în toate lucrurile a fost ispitit ca și noi, dar fără păcat“². Domnul Isus S-a dezbrăcat de Sine însuși de slava pe care o avea la Tatăl, a devenit om, dar n-a devenit părtaș păcatului, așa că învățătura Lui și-a păstrat caracterul și absoluta autoritate dumnezeiască.

La drept vorbind, și Isus și adevărul, ca și categorie a gândirii, sînt de obîrșie divină și au valoare veșnică. Cum s-au îngemănat atributele Fiului lui Dumnezeu cu acelea ale Fiului omului este peste puterea gândirii noastre de a înțelege și trebuie să exclamăm încă o dată cu apostolul Pavel: „Căci mare este taina evlaviei...“¹ Tim. 3:16..

5. Crucea, ca simbol și interpretare în Noul Testament.

De-a lungul anilor s-au făcut multe încercări pentru a formula o motivare unică și cuprinzătoare a morții lui Hristos pe crucea din dealul Calvarului. Primii părinți ai Bisericii priveau jertfa lui Isus drept un fel de preț de răscumpărare pe care Dumnezeu a trebuit să-l plătească lui satan pentru eliberarea omenirii păcătoase. Teologii moderni înclină mai mult către părerea că Domnul Isus a trebuit să moară ca metodă prin care să ne înlocuiască pe noi în pedeapsa pentru vinovăție. Este greu să găsim o motivație unică și atotcuprinzătoare, și nici nu credem că este nevoie de o simplificare atât de artificială,

---

(1) Filip. 2:7.

(2) Evrei 4:15.

atîta vreme cît Noul Testament ne prezintă șase sau șapte motivații pentru care moartea Domnului Isus a fost necesară și eficientă. A căuta să reducem toate aceste motivații la una singură înseamnă a încerca să sărăcim semnificația glorioasă a morții Domnului Isus pe cruce.

Întîi de toate s-ar cuveni să spunem că moartea lui Hristos pe cruce a fost momentul biruinței Domnului Isus asupra lui Satan într-o înfruntare care s-a întins peste secole. Probabil că cel mai faimos pasaj pentru explicarea acestei realități este acela scris în epistola către Evrei:

„Astfel dar, deoarece copiii sînt părtași sîngelui și cărnii, tot așa și El însuși a fost deopotrivă părtaș la ele, pentru ca prin moarte, să nimicească pe cel ce are puterea morții, adică pe diavolul, și să izbăvească pe toți aceia care prin frica morții erau supuși robiei toată viața lor”⁽¹⁾.

Un pasaj asemănător se poate găsi și în 1 Ioan:

„Fiul lui Dumnezeu S-a arătat ca să nimicească lucrările diavolului”⁽²⁾.

Iată ce a spus chiar Domnul Isus în legătură cu atacul pe care avea să-l dezlănțuiască asupra lucrărilor lui Satan:

„Dar dacă Eu scot afară dracii cu Duhul lui Dumnezeu, atunci Împărăția lui Dumnezeu a venit peste voi. Sau, cum poate cineva să intre în casa celui tare și să-i jefuiască gospodăria, dacă n-a legat mai întîi pe cel tare? Numai atunci îi va jefui casa”⁽³⁾.

În misiunea pe care i-a dat-o apostolului Pavel după convertire, Domnul Isus i-a spus că-l trimite la Neamuri „ca să le deschizi ochii, să se întoarcă de la întunecare la lumină, și de sub puterea Satanei, la Dumnezeu; și să primească, prin credința în Mine, iertare de păcate și moștenirea împreună cu cei sfințiți”⁽⁴⁾. Apocalipsa dată lui Ioan cuprinde o scenă cerească în care ne este descrisă biruința martirilor creștini. Iată cuvintele din cîntecul înălțat cu această ocazie:

„Acum a venit mîntuirea, puterea și împărăția Dumnezeului nostru și stăpînirea Hristosului Lui; pentru că pîrișul fraților noștri, care zi și noapte îi pîra înaintea Dumnezeului nostru, a fost aruncat jos. Ei l-au biruit, prin sîngele Mielului și prin cuvîntul mărturisirii lor, și nu și-au iubit viața, chiar pînă la moarte”⁽⁵⁾. Răscumpărarea făcută de Domnul

---

(1) Evrei 2:14, 15.

(2) 1 Ioan 3:8.

(3) Mat. 12:28-29.

(4) Fapte 26:18.

(5) Apoc. 12:10-11.

Isus la cruce a semnificat totala zdrobire a capului șarpelui celui vechi, diavolul¹.

În cel de al doilea rînd, moartea lui Hristos le-a deschis celor credincioși calea spre biruința asupra „firii lor pămîntești“, a „cărnii“ omului vechi, născut în păcat și în nelegiuire. Apostolul Pavel ne explică în multe pasaje lucrul acesta, adeverindu-ne că moartea lui Hristos a însemnat și moartea noastră înșine², ceea ce ne garantează biruința oferită tuturor celor ce se întorc la Hristos³. Un creștin a murit de drept împreună cu Hristos și se poate considera „mort față de păcat, și viu pentru Dumnezeu, în Isus Hristos“⁴. Aceasta nu este numai învățătura lui Pavel, ci și strigătul lui de biruință:

„Am fost răstignit împreună cu Hristos, și trăiesc... dar nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine“⁵. Calea spre biruința asupra pornirilor păcătoase este tocmai această unire cu puterea învierii lui Hristos: „Umblați cîrmuiți de Duhul, și nu veți mai împlini poftele firii pămîntești“⁶. Și iarăși: „Cei ce sînt ai lui Hristos Isus, și-au răstignit firea pămîntească împreună cu patimile și poftele ei“⁷. Probabil că această posibilitate oferită de Hristos prin moartea Sa ca cei credincioși să reușească să trăiască deasupra pornirilor lor păcătoase este una dintre cele mai frumoase proclamații ale Noului Testament.

În cel de al treilea rînd, Scriptura ne prezintă moartea lui Hristos ca o substituie oferită de Marele Preot pentru iertarea noastră. Acest punct de vedere este exprimat cum nu se poate mai frumos de către profetul Isaia:

*„Totuși, El suferințele noastre le-a purtat,
și durerile noastre le-a luat asupra Lui,
și noi am crezut că este pedepsit,
lovit de Dumnezeu și smerit.
Dar El era străpuns pentru păcatele noastre,
zdrobit pentru fărădelegile noastre.
Pedeapsa, care ne dă pacea, a căzut peste El,
și prin rănile Lui sîntem tămăduiți.
Noi rătăceam cu toții ca niște oi,
fiecare își vedea de drumul lui;*

---

(1) Gen. 3:15.

(2) Rom. 6:4-6.

(3) Rom. 6:11.

(4) Rom. 6:11.

(5) Gal. 2:20.

(6) Gal. 5:16 - în greacă.

(7) Gal. 5:24.

*dar Domnul a făcut să cadă asupra Lui
nelegiuirea noastră a tuturor*⁽¹⁾.

Apostolul Pavel declară că Domnul Isus a fost dat la moarte „din pricina fărădelegilor noastre”⁽²⁾. Iar Petru ne explică: „El a purtat păcatele noastre în trupul Său, pe lemn, pentru ca noi, fiind morți față de păcate, să trăim pentru neprihănire; prin rănile Lui ați fost vindecați. Căci erați ca niște oi rătăcite. Dar acum v-ați întors la Păstorul și Episcopul sufletelor voastre”⁽³⁾. Epistola către Evrei vorbește despre întruparea Fiului lui Dumnezeu „Pentru ca, prin harul lui Dumnezeu, El să guste moartea pentru toți”⁽⁴⁾ În moartea Sa, Domnul Isus ne-a înlocuit pe noi toți în purtarea pedepsei.

În cel de al patrulea rînd, moartea Domnului Isus ar putea fi motivată de termeni ca „reîmpăcare”, „ispășire”, etc. Aceste cuvinte ne spun că prin sîngele vărsat, Domnul Isus i-a împăcat pe oameni cu Dumnezeu. Și acesta este un adevăr amintit cu prisosință în multe texte ale Noului Testament. Pavel spune că prin Isus: „am căpătat împăcarea”⁽⁵⁾. Rezultatul crucificării a fost că i-a împăcat și pe evrei și pe păgîni cu Dumnezeu, făcînd astfel pace între cele două categorii de oameni⁽⁶⁾. Domnul Isus „ispășire pentru păcatele norodului”⁽⁷⁾. Unul dintre cele mai frumoase pasaje care ne vorbesc despre împăcarea lucrată de Domnul Isus se găsește în cea de a doua scrisoare a apostolului Pavel către Corinteni:

„Căci, dacă este cineva în Hristos, este o făptură nouă. Cele vechi s-au dus, iată că toate lucrurile s-au făcut noi. Și toate lucrurile acestea sînt de la Dumnezeu, care ne-a împăcat cu El, prin Isus Hristos, și ne-a încredințat slujba împăcării; că adică, Dumnezeu era în Hristos, împăcînd lumea cu Sine, neîmînîndu-le în socoteală păcatele lor, și ne-a încredințat nouă propovăduirea acestei împăcări”⁽⁸⁾.

În cel de al cincilea rînd, moartea lui Hristos pe cruce a fost o demonstrație a dragostei lui Dumnezeu pentru omenire. Acest adevăr trebuie să zădărnicească orice încercare de a-l înfățișa pe Dumnezeu numai ca pe un Judecător fără inimă, despărțindu-l arbitrar de Hristosul cel plin de milă. Scriptura afirmă categoric că oferirea lui Hristos a fost o lucrare a lui Dumnezeu însuși:

---

(1) Isaia 53:4-6.

(2) Rom. 4:25.

(3) 1 Petru 2:24, 25.

(4) Evrei 2:9.

(5) Rom. 5:11.

(6) Efes. 2:14-16.

(7) Evrei 2:17.

(8) 2 Cor. 5:17-19.

„Și, după cum a înălțat Moise șarpele în pustie, tot așa trebuie să fie înălțat și Fiul omului, pentru ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică.

Fiindcă atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, că a dat pe singurul Lui Fiu, pentru ca oricine crede în El, să nu piară, ci să aibă viață veșnică. Dumnezeu, în adevăr, n-a trimis pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca lumea să fie mântuită prin El¹.

„Dar Dumnezeu Își arată dragostea față de noi prin faptul că, pe când eram noi încă păcătoși, Hristos a murit pentru noi”².

Noul Testament este plin de admirație față de lucrarea Domnului Isus. El a venit ca om, și tot ca om s-a dus să moară pentru ca păcatul oamenilor să fie ispășit în El. Oferta Lui a fost înțeleasă și apreciată de scriitorii Noului Testament. Pavel scrie: „(Hristos) care m-a iubit și S-a dat pe Sine însuși pentru mine”³. Moartea lui Hristos a fost marea demonstrație a dragostei lui Dumnezeu pentru noi.

Mai este încă un aspect care a fost scos în evidență de moartea lui Hristos la cruce, și anume acela că Dumnezeu este drept și neprihănit. Acest lucru ni se explică în Romani 3:25-26:

„Pe El Dumnezeu L-a rînduit mai dinainte să fie, prin credința în sîngele Lui, o jertfă de ispășire, ca să-Și arate neprihănirea Lui; căci trecuse cu vederea păcatele dinainte, în vremea îndelungei răbdări a lui Dumnezeu: pentru ca, în vremea de acum, să-Și arate neprihănirea Lui în așa fel încît, să fie neprihănit, și totuși să socotească neprihănit pe cel ce crede în Isus”.

Există două interpretări ale expresiei: „să-Și arate neprihănirea Lui”. Anders Nygren din Suedia și R. C. H. Lenski din America sînt de părere că expresia arată „actul suveran justificator prin care Dumnezeu îi declară pe credincioși neprihăniți și-i așează în această categorie”⁴. Dr. James Denney de la Free Church College din Glasgow, Scoția, este de părere că expresia „să-Și arate neprihănirea Lui” este „o revendicare a neprihănirii lui Dumnezeu care a putut fi pusă la îndoială în vremea Vechiului Testament, cînd Dumnezeu a preferat să nu ia măsurile adecvate decisive pentru pedepsirea tuturor păcătoșilor și tuturor păcatelor. Ceea ce i se putea imputa lui Dumnezeu atunci, nu i se mai poate imputa astăzi, cînd sîngele lui Hristos a fost vărsat ca preț de ispășire a tuturor păcatelor. Pavel ... scoate în evidență ... că această ispășire adevărește caracterul permanent al neprihănirii lui Dumnezeu, neînțeleasă de oameni în trecut, dar

---

(1) Ioan 3:14-17.

(2) Rom. 5:8.

(3) Gal. 2:20.

(4) R. C. H. Lenski, *Romans*, (Columbus, Ohio: Wartburg, 1945), p. 260.

scoasă acum în evidență de lucrarea făcută de Hristos. Sîngele de la cruce a arătat deplin că între Dumnezeu și păcat nu există nici un fel de cale de mijloc⁽¹⁾. Golgota a arătat întregii lumi cît de serioasă este pentru Dumnezeu problema eliminării păcatului din lume. Pentru atingerea acestui deziderat, El a fost gata să meargă pînă acolo că Și-a dat singurul Său Fiu la moarte, și încă moarte de cruce.

6. DEMNITĂȚILE (Funcțiile) LUI HRISTOS

Cineva a emis părerea că omul a fost creat pentru a fi profet, preot și împărat: profet, în sensul unei cunoașteri adevărate despre Dumnezeu, preot, în sensul viețuirii în neprihănire și sfințenie și împărat, în sensul stăpînirii peste toate celelalte creaturi ale pămîntului. Știm însă că în urma căderii prin neascultare, din toate intențiile inițiale nu a rămas decît ruina. În loc de a mai fi profet, omul este îndepărtat de Dumnezeu și trăiește în eroare și înșelăciune; în loc de a mai fi preot, omul a ajuns corupt și decăzut moral; în loc de a-și mai exercita autoritatea împăratească asupra creației, omul este condamnat să trăiască ca un rob al păcatului aflat în perspectiva morții eterne. Aceasta a ajuns situația cu omul dinții.

Cel de al doilea Adam însă, Domnul Isus Hristos, a venit ca să împlinească în mod desăvîrșit cele trei slujiri ca profet, preot și împărat. El a fost Cuvîntul adevărat al lui Dumnezeu, ispășitorul păcatelor lumii și a fost înălțat mai presus de toate lucrurile devenind suveranul universului și Capul iubit al Bisericii¹.

Cît despre slujirea lui Hristos ca profet, Noul Testament sugerează faptul că Domnul Isus le-a slujit evreilor încă înainte de întruparea Sa². El este acela care i-a inspirat pe profeții din vremea Vechiului Testament³. După ce Și-a început lucrarea publică în Israel, Isus a fost recunoscut în nenumărate ocazii ca un profet venit de la Dumnezeu⁴. Petru îl numește pe Domnul Isus profet⁵, ca și Ștefan⁶. Chiar și Domnul Isus și-a explicat misiunea în termenii profeției: „Învățătura Mea nu este a Mea, ci a Celui ce M-a trimis pe Mine”⁷. „Și cuvîntul pe care-l auziți, nu este al Meu, ci al Tatălui, care M-a trimis”⁸. În rugăciunea

---

(1) cf. John Calvin, *Institutes*, II, p.XV.

(2) 1 Cor. 10:4.

(3) 1zpetru 1:11.

(4) Mat. 21:1; Luca 24:19; Marcu 6:15; Ioan 6:14; 4:19; 7:40; 9:17; etc.

(5) Fapte 3:22-26.

(6) Fapte 7:37.

(7) Ioan 7:16.

(8) Ioan 14:24.

Sa de mare preot, Isus zice: „Căci le-am dat cuvintele , pe care Mi le-ai dat Tu. Ei le-au primit, și au cunoscut cu adevărat că de la Tine am ieșit, și au crezut că Tu M-ai trimis”¹. Domnul Isus a fost deci profet în sensul că ne-a adus Cuvîntul din partea Tatălui. Există însă un alt sens al profeției lui Hristos: în chiar ființa Sa, El a fost Cuvîntul, expresia ființei Tatălui, mijlocul de comunicare între Dumnezeu și oameni. În Isus Hristos, Dumnezeu ne-a arătat tot ceea ce a vrut El să cunoaștem despre Sine. „La început era Cuvîntul, și Cuvîntul era cu Dumnezeu, și Cuvîntul era Dumnezeu”². „Și Cuvîntul S-a făcut trup și a locuit printre noi, plin de har și de adevăr. Și noi am privit slava Lui, o slavă întocmai ca slava singurului născut din Tatăl ... Nimeni n-a văzut vreodată pe Dumnezeu; singurul Lui Fiu, care este în sînul Tatălui, Acela L-a făcut cunoscut”³. Fiind revelația deplină a Tatălui, Domnul Isus i-a putut spune lui Filip: „Cine M-a văzut pe Mine, a văzut pe Tatăl”⁴.

Dintre cele trei funcții împlinite de Domnul Isus, Noul Testament vorbește cel mai mult despre aceea de preot. Epistola către Evrei descrie atributele și funcțiunile preoțești. El trebuie să fie în primul rînd un om ridicat din rîndul fraților săi. Primordial, slujba lui este să aducă jertfe de ispășire pentru păcatele poporului. El trebuie să aibă înțelegere pentru slăbiciunile oamenilor, fiind el însuși supus aceluiași limitări. În plus, marele preot nu-și putea lua el însuși această slujbă, ci trebuia să fie chemat de Dumnezeu la aceasta⁵. Într-unul dintre psalmii mesianici, însuși Mesia este prevestit ca preot veșnic, „în felul lui Melhisedec”⁶. Această profeție este citată în epistola către Evrei și-i este aplicată lui Hristos”⁷.

Noul Testament descrie preoția lui Hristos în două feluri: mai întîi, Domnul Isus este descris ca unul care „a făcut curățirea păcatelor”⁸, iar în al doilea rînd, și aici stă unicitatea preoției lui Hristos, Domnul Isus este în același timp și jertfa pentru păcate: „S-a adus pe Sine însuși ca jertfă”⁹. În limbajul epistolei, Hristos este descris în termeni de mijlocitor între Dumnezeu și oameni:

„Astfel, fiindcă avem un Mare Preot însemnat, care a străbătut cerurile - pe Isus, Fiul lui Dumnezeu - să rămînem tari în mărturisirea

---

(1) Ioan 17:8.

(2) Ioan 1:1.

(3) Ioan 1:14, 18.

(4) Ioan 14:9.

(5) Evrei 5:1-4.

(6) Psalm 110:4.

(7) Evrei 6:20; 7:11, 17; etc.

(8) Evrei 1:3.

(9) Evrei 9:14.

noastră. Căci n-avem un Mare Preot, care să n-aibă milă de slăbiciunile noastre; ci unul care în toate lucrurile a fost ispitit ca și noi, dar fără păcat. Să ne apropiem dar cu deplină încredere de scaunul harului, ca să câpătăm îndurare și să găsim har, pentru ca să fim ajutați la vreme de nevoie”¹.

Putem spune că Isus Hristos este răspunsul dat acuzațiilor aduse de legea conștiinței, de legea lui Dumnezeu și de Satan. „Prin aceasta vom cunoaște că sîntem din adevăr, și ne vom liniști inimile înaintea Lui, ori în ce ne osîndește inima noastră; căci Dumnezeu este mai mare decît inima noastră și cunoaște toate lucrurile”². Chiar Domnul Isus însuși a spus: „Adevărat, adevărat vă spun, că cine ascultă cuvintele Mele și crede în Cel ce M-a trimis, are viața veșnică, și nu vine la judecată, ci a trecut din moarte la viață”³. Iar Pavel scrie:

„Acum dar nu este nici o osîndire pentru cei ce sînt în Hristos Isus, care nu trăiesc după îndemnul firei pămîntești, ci după îndemnul Duhului. În adevăr, legea Duhului de viață în Hristos Isus, m-a izbăvit de Legea păcatului și a morții. Căci - lucru cu neputință Legii, întrucît firea pămîntească o făcea fără putere - Dumnezeu a osîndit păcatul în firea pămîntească, trimetînd, din pricina păcatului, pe însuși Fiul Său într-o fire asemănătoare cu a păcatului, pentru ca porunca Legii să fie împlinită în noi, care trăim nu după îndemnul firei pămîntești, ci după îndemnul Duhului”⁴.

Și iarăși:

„Căci Hristos n-a intrat într-un locaș de închinare făcut de mîndă omenească, după chipul adevăratului locaș de închinare, ci a intrat chiar în cer, ca să Se înfățișeze acum, pentru noi, înaintea lui Dumnezeu. Și nu ca să Se aducă de mai multe ori jertfă pe Sine însuși, ca marele preot, care intră în fiecare an în Locul prea sfînt cu un sînge, care nu este al lui: ...la sfîrșitul veacurilor, S-a arătat o singură dată, ca să șteargă păcatul prin jertfa Sa”⁵.

După ce descrie planul mîntuirii ca pe o lucrare care-i aparține în întregime lui Dumnezeu, apostolul Pavel trage următoarea concluzie:

„Deci, ce vom zice noi în fața tuturor acestor lucruri? Dacă Dumnezeu este pentru noi, cine va fi împotriva noastră? El, care nu a cruțat nici chiar pe Fiul Său, ci L-a dat pentru noi toți, cum nu ne va da fără

---

(1) Evrei 4:14-16.

(2) 1 Ioan 3:19-20.

(3) Ioan 5:24.

(4) Rom. 8:1-4.

(5) Evrei 9:24-26.

plată, împreună cu El, toate lucrurile? Cine va ridica pîră împotriva aleșilor lui Dumnezeu? Dumnezeu este Acela care-i socotește neprihăniți! Cine-i va osîndi? Hristos a murit! Ba mai mult, El a și înviat, stă la dreapta lui Dumnezeu și mijlocește pentru noi! Cine ne va despărți pe noi de dragostea lui Hristos? ... Totuși, în toate aceste lucruri noi sîntem mai mult decît biruitori, prin Acela care ne-a iubit⁽¹⁾.

Noul Testament ne învață că sîngele lui Hristos, adică moartea Lui ispășitoare, a fost suficient pentru a aduce iertarea și răscumpărarea tuturor celor ce se vor pocăi și vor crede. Prețul plătit de Domnul Isus nu numai că ne împacă cu Tatăl, dar ne și reasează în prerogativele de fii în familia divină. Sîngele vărsat a potolit mînia dreptății dumnezeiești. Teologii vorbesc uneori despre viața exemplară dusă de Hristos ca despre „ascultarea Lui activă“, în timp ce moartea îndurată de El a fost „ascultarea Lui pasivă“⁽²⁾. De fapt, și viața Lui și moartea Lui alcătuiesc un singut tot, ca o împlinire supremă și desăvîrșită a voiei lui Dumnezeu.

Se ridică întrebarea: putem vorbi despre Hristos ca Împărat cu aceiași certitudine cu care am vorbit despre El ca profet și ca preot? Răspunsul este un „Da“ categoric. Dacă celelalte aspecte ale lucrării lui Hristos s-au împlinit întocmai, nimic nu ne oprește să credem că și slujirea de Împărat va fi împlinită de Hristos cu prisosință. Iată cum Îl prezintă Psalmul 24:

*„Porți, ridicați-vă capetele;
ridicați-vă, porți veșnice,
ca să intre Împăratul slavei!
- „Cine este acest Împărat al slavei?“
Domnul cel tare și puternic,
Domnul cel viteaz în lupte.
Porți, ridicați-vă capetele;
ridicați-le, porți veșnice,
ca să intre Împăratul slavei!
- Cine este acest Împărat al slavei?“
Domnul oștirilor:
El este Împăratul slavei!“⁽³⁾.*

---

(1) Rom. 8:31-35, 37.

(2) Menno Simons, *Complete Works*, I, PP. 44, 113, 154.

(3) Psalm 24:7-10.

Un alt psalm spune: „Domnul împărățește în veci pe scaunul Lui de domnie”⁽¹⁾, iar într-un alt psalm mesianic găsim scris: „Scaunul Tău de domnie, Dumnezeu, este veșnic”⁽²⁾.

În altă parte citim:

*„Cîntați lui Dumnezeu, cîntați!
Cîntați Împăratului nostru, cîntați!
Căci Dumnezeu este împărat peste tot pămîntul:
Cîntați o cîntare înțeleaptă!
Dumnezeu împărățește peste neamuri,
Dumnezeu șade pe scaunul Lui de domnie cel sfînt”⁽³⁾.*

Vechiul Testament îl descrie pe Mesia ca fiind Fiul lui David⁽⁴⁾, ca fiind „Împăratul lor David”⁽⁵⁾, și ca pe unul care stă pe tronul lui David⁽⁶⁾. Profetul Natan i-a comunicat lui David că Dumnezeu va întări pe vecie scaunul de domnie al fiului său⁽⁷⁾. Această profeție a fost o aluzie la Solomon, dar nu s-a împlinit propriu zis decît în Hristos.

Una dintre cele mai mărețe profeții mesianice glăsuiește astfel:

*„Căci un copil ni s-a născut,
un Fiu ni s-a dat,
și domnia va fi pe umărul Lui;
Îl vor numi:
Minunat, Sfetnic, Dumnezeu tare,
Părintele veșnicilor, Domn al păcii.
El va face ca domnia Lui să crească,
și o pace fără sfîrșit va da scaunului de domnie
al lui David și împărăției lui,
o va întări și o va sprijini
prin judecată și neprihănire,
de acum și-n veci de veci:
iată ce va face rîvna Domnului oștirilor”⁽⁸⁾.*

---

(1) Psalm 29:10.

(2) Psalm 45:6.

(3) Psalm 47:6-8.

(4) Mat. 9:27; 2 Sam. 7:12, 13; Psalm 132:11; Isaia 11:1.

(5) Ierem. 30:9; Ezech. 37:24, 25.

(6) Isaia 9:7; Ierem. 17:25; 22:2; 29:16; 36:30; etc.

(7) 2 Sam. 7:12, 13.

(8) Isaia 9:6, 7.

Nu numai Isaia, dar și Ieremia¹, Ezechiel², Amos³ și Zaharia⁴ au scris despre venirea Împăratului lui Israel și despre Împărăția Lui neprihănită.

De îndată ce trecem în Noul Testament, cel dintâi verset care vorbește despre Domnul Isus îl numește „fiul lui David“. Iată ce-i spune îngerul Mariei:

*„El va fi mare,
și va fi chemat Fiul Celui Prea Înalt;
și Domnul Dumnezeu îi va da
scaunul de domnie al tatălui Său David.
Va împărăți peste casa lui Iacov în veci,
și Împărăția Lui nu va avea sfârșit“⁵.*

Matei ne spune că după ce s-a născut Isus în Betleem, magii din răsărit au venit la Ierusalim întrebând: „Unde este Împăratul de curînd născut al Iudeilor? Fiindcă l-am văzut steaua în Răsărit, și am venit să ne închinăm Lui“⁶. Și Ioan Botezătorul și Isus și-au început misiunea publică anunțînd că: a venit împărăția lui Dumnezeu⁷, iar Natanael a exclamat despre Isus: „Rabi, Tu ești Fiul lui Dumnezeu, Tu ești Împăratul lui Israel!“⁸. În ce privește intrarea glorioasă a Domnului Isus în Ierusalim, Matei scrie: „Dar toate aceste lucruri s-au întîmplat ca să se împlinească ce fusese vestit prin proorocul, care zice:

*„Spuneți fiicei Sionului: „Iată, Împăraul tău vine la tine,
blînd și călare pe un măgar,
pe un măgăruș, mînzul unei măgărițe“⁹.*

În Evanghelie putem găsi numeroase ocazii în care Domnului Isus i se spune „Fiul lui David“, adică Mesia¹⁰. Mulțimea care L-a întîmpinat pe Domnul la intrarea în Ierusalim striga: „Binecuvîntat este Împăratul care vine în Numele Domnului! Pace în cer, și slavă în locurile prea înalte!“¹¹. Cînd Fariseii au protestat împotriva acestor

---

(1) Ier. 30:9.

(2) Ezech. 37:24, 25.

(3) Amos 9:11.

(4) Zah. 9:9.

(5) Luca 1:32, 33.

(6) Mat. 2:2.

(7) Mat. 3:3, 4:17.

(8) Ioan 1:49.

(9) Matei 21:4, 5; Zah. 9:9.

(10) Mat. 9:27; 21:9, 16; Marcu 11:10; Luca 19:38-40.

(11) Luca 19:38.

manifestări, Domnul Isus le-a replicat: „Vă spun că, dacă vor tăcea ei, pietrele vor striga”⁽¹⁾. De câteva ori în înfruntările sale cu dușmanii Săi, Domnul Isus s-a prezentat pe Sine drept Împărat: „Dar, dacă Eu scot dracii cu degetul lui Dumnezeu, Împărăția lui Dumnezeu a ajuns pînă la voi”⁽²⁾. Iar altădată El a spus: „Împărăția lui Dumnezeu nu vine în așa fel ca să izbească privirile. Nu se va zice: „Uite-o aici, sau: „Uite-o acolo!” Căci iată că Împărăția lui Dumnezeu este înlăuntrul vostru”⁽³⁾. Cînd s-a aflat înaintea lui Pilat, Domnul Isus i-a spus că încă n-a sosit ceasul instaurării Împărăției Sale, dar aceasta nu înseamnă că ea nu va veni: „Împărăția Mea nu este din lumea aceasta ...dar acum, Împărăția Mea nu este de aici”⁽⁴⁾. Unii comentatori ai Bibliei recunosc faptul că Isus S-a oferit evreilor ca Împărat, dar ei L-au respins⁽⁵⁾. Însă trebuie să spunem și că nici El nu a vrut să fie Împăratul lor în felul în care ei ar fi vrut să-L facă⁽⁶⁾. După învierea și înălțarea lui Hristos la cer au urmat Rusaliile și puternica predică a lui Petru în urma căreia trei mii de suflete s-au pocăit. În predica sa, Petru le-a amintit evreilor despre profeția prin care David a spus că Mesia va sta pe tronul său:

„Fiindcă David era prooroc, și știa că Dumnezeu îi făgăduise cu jurămint că va ridica pe unul din urmașii săi pe scaunul lui de domnie, despre învierea lui Hristos a proorocit și a vorbit el, ... Și acum, o dată ce S-a înălțat prin dreapta lui Dumnezeu și a primit de la Tatăl făgăduința Duhului Sfînt, a turnat ce vedeți și auziți ... Să știți bine dar, toată casa lui Israel, că Dumnezeu a făcut Domn și Hristos pe acest Isus, pe care L-ați răstignit voi”⁽⁷⁾.

Tot în cartea Faptele Apostolilor, Iacov amintește despre o profeție a lui Amos în care este descris cortul lui David în contextul explicării mîntuirii Neamurilor⁽⁸⁾. Apostolul Pavel a apărat dreptul Neamurilor de a face parte din Biserică, tocmai prin astfel de profeții care-L arată pe Mesia ca domnind și peste Neamuri⁽⁹⁾. Pavel explică accesul Neamurilor printr-un transfer într-o nouă împărăție: „El ne-a izbăvit de sub puterea întunecului și ne-a strămutat în Împărăția Fiului

(1) Luca 19:40.

(2) Luca 11:20.

(3) Luca 17:20-21.

(4) Ioan 18:36, 37.

(5) Scofield Reference Bible, pp. 723, 998, 1011, 1012, 1022, 1100, 1132, 1226, 1227.

(6) Ioan 6:15.

(7) Fapte 2:30-36.

(8) Fapte 15:13-18.

(9) Rom. 15:12; Isa. 11:10.

dragostei Lui, în care avem răscumpărarea, prin sîngele Lui, iertarea păcatelor⁽¹⁾.

Noul Testament Îi prezintă pe Domnul Isus ca pe Unul care are stăpînire deplină asupra universului și în special asupra Bisericii. După învierea Sa, Domnul Isus și-a proclamat public această autoritate⁽²⁾. Pavel amintește despre marea putere a lui Dumnezeu,

„pe care a desfășurat-o în Hristos, prin faptul că L-a înviat din morți, și L-a pus să șadă la dreapta Sa, în locurile cerești, mai pesus de orice domnie, de orice stăpînire, de orice putere, de orice dregătorie, și de orice nume, care se poate numi, nu numai în veacul acesta, ci și în cel viitor. El l-a pus totu sub picioare, și L-a dat căpetenie peste toate lucrurile, Bisericii, care este trupul Lui, plîndătea Celui ce plîndește totu în toți”⁽³⁾.

Hristos este „Capul trupului, al Bisericii. El este începutul, Cel întîi născut dintre cei morți; pentru ca în toate lucrurile să aibă întîietate”⁽⁴⁾. Apostolul Petru afirmă despre Isus că „stă la dreapta lui Dumnezeu, după ce S-a înălțat la cer, și Și-a supus îngerii, stăpînirile și puterile”⁽⁵⁾.

Probabil că cel mai elocvent pasaj despre domnia lui Hristos se găsește în 1 Corinteni. Pavel spune în ordine că mai întîi Domnul Isus a trebuit să învieze dintre cei morți, să-și supună unul după altul pe toți dușmanii Săi, iar la sfîrșit, ultimul dușman care va fi nimicit, va fi moartea. Acest act se va împlini la revenirea Lui și la învierea celor care sînt ai Lui.

„În urmă, va veni sfîrșitul, cînd El va da Împărăția în mîinile lui Dumnezeu Tatăl, după ce va fi nimicit orice domnie, orice stăpînire și orice putere. Căci trebuie ca El să împărățească pînă va pune pe toți vrășmașii sub picioarele Sale. Vrășmașul cel din urmă, care va fi nimicit, va fi moartea. Dumnezeu, în adevăr „a pus totu sub picioarele Lui”, ... Și cînd toate lucrurile Îi vor fi supuse, atunci chiar și Fiul Se va supune Celui ce l-a supus toate lucrurile, pentru ca Dumnezeu să fie totu în toți”⁽⁶⁾.

Apostolul Pavel scrie următoarele lucruri despre Hristosul înviat:

„De aceea, vă spun că nimeni, dacă vorbește prin Duhul lui Dumnezeu, nu zice: „Isus să fie anatema!” Și nimeni nu poate zice: „Isus este Domnul!” decît prin Duhul Sfînt”⁽⁷⁾.

---

(1) Col. 1:13, 14.

(2) Mat. 28:18.

(3) Efes. 1:20-23.

(4) Col. 1:18.

(5) 1 Petru 3:22.

(6) 1 Cor. 15:24-26, 28.

(7) 1 Cor. 12:3.

Putem încheia acest subcapitol, adăugînd că apostolul Ioan îl prezintă și el pe Domnul Isus drept: „martorul credincios, Cel întîi născut din morți, Domnul împăraților pămîntului!“¹.

7. RUSALIILE ȘI ÎNSEMNĂTATEA LOR

După cădere, natura umană s-a pervertit ajungînd acum să nu mai poată accepta ușor lucrurile lui Dumnezeu². Dacă Duhul lui Dumnezeu nu începe să lucreze în cineva, acesta nu primește Cuvîntul lui Dumnezeu. O examinare atentă a Vechiului Testament ne va convinge că nu putem susține că Duhul lui Dumnezeu nu a lucrat printre oameni și înainte de Rusalii. Dimpotrivă, rugăciunea lui Ezra din Neemia 9 ne arată clar că Israelul, ca popor, primise călăuzirea supranaturală a Duhului. Ezra trece în revistă feluritele lucrări binecuvîntate prin care Duhul lui Dumnezeu i-a călăuzit pe evrei. După ce amintește despre stîlpul de nor care-i scutea de arșița pustiei ziua și despre stîlpul de foc de pe timpul nopții, Ezra continuă: „le-ai dat Duhul Tău cel bun, ca să-i facă înțelepți; n-ai îndepărtat mana Ta de la gura lor, și le-ai dat apă să-și potolească setea“³. Totuși, Scriptura face o deosebire foarte clară între felul în care a lucrat Duhul Sfînt în vremea Vechiului Testament și felul în care lucrează El sub prerogativele Noului Testament. Evanghelia ne spune că, înainte de Rusalii, lucrarea Duhului nu s-a putut desfășura în toată plinătatea ei pentru că „Hristos nu fusese încă proslăvit“ (Ioan 7:39; 12:16.. Ioan Botezătorul le spune oamenilor că el nu i-a putut boteza decît cu apă, dar după el avea să vină Unul care-i va boteza cu Duhul Sfînt⁴. Același lucru îl spune și Domnul Isus cu puțin timp înainte de înălțarea Sa la cer: „Căci Ioan a botezat cu apă, dar voi, nu după multe zile, veți fi botezați cu Duhul Sfînt“⁵.

La Rusalii, lucrarea puternică a Duhului Sfînt a debutat cu o intensitate nemaiauzită. Revărsarea Duhului asupra evreilor credincioși a fost însoțită de semne spectaculoase: un vîjîit ca de vînt puternic, niște limbi de foc văzute de oameni și abilitatea de a vorbi în limbi străine. În paranteză, ar trebui să spunem că întreaga cronică a Faptelor Apostolilor este un comentariu al poruncii date de Domnul Isus ucenicilor înainte de înălțare: „... și-Mi veți fi martori în

---

(1) Apoc. 1:5.

(2) 1 Cor. 2:14.

(3) Neemia 9:20.

(4) Marcu 1:8.

(5) Fapte 1:5, 8.

Ierusalim, în toată Iudea, în Samaria, și pînă la marginile pămîntului⁽¹⁾. Este momentul să remarcăm în acest context că fiecare avansare a mărturiei Bisericii în ariile amintite de Domnul s-a făcut cu aceleași fenomene supranaturale întîlnite la Rusalii. În Fapte 8, după ce Filip le-a predicat samaritenilor și ei au crezut Evanghelia, Ioan și Petru au venit să-i cerceteze pe noii convertiți și s-au rugat pentru ca ei să primească Duhul Sfînt. Cînd apostolii și-au pus mîinile peste samariteni: „și aceia au primit Duhul Sfînt”⁽²⁾. Este clar că această primire a Duhului Sfînt a fost însoțită de semne exterioare spectaculoase, deoarece pînă și Simon Magul a fost impresionat de eveniment și s-a oferit să le dea bani apostolilor pentru ca ei să-l învețe și pe el să facă la fel. După o vreme, în timp ce Petru le predica Evanghelia celor dintre Neamuri, Duhul Sfînt s-a pogorît peste întreaga audiență și evreii credincioși care-l însoțiseră pe Petru au fost uimiți: „cînd au văzut că darul Duhului Sfînt s-a revărsat și peste Neamuri, căci îi auzeau vorbind în limbi și mărink pe Dumnezeu”⁽³⁾.

La puțină vreme după acest eveniment, Petru s-a văzut nevoit să-și explice purtarea către Biserica din Ierusalim. Iată cuvintele lui:

„Și cum am început să vorbesc, Duhul Sfînt S-a pogorît peste ei ca și peste noi la început. Și mi-am adus aminte de vorba Domnului, cum a zis: „Ioan a botezat cu apă, dar voi veți fi botezați cu Duhul Sfînt”. Deci, dacă Dumnezeu le-a dat același dar ca și nouă, care am crezut în Domnul Isus Hristos, cine eram eu ca să mă împotivesc lui Dumnezeu?”⁽⁴⁾.

Răspunsul Bisericii din Ierusalim a fost entuziast: „După ce au auzit aceste lucruri, s-au potolit, au slăvit pe Dumnezeu și au zis: „Dumnezeu a dat deci și Neamurilor pocăință, ca să aibă viața”⁽⁵⁾. Cartea Faptele Apostolilor arată clar că nu a fost suficient ca să fii botezat cu botezul pocăinței vestit de Ioan spre iertarea păcatelor, ci că trebuie să treci dincolo de Ioan spre o întîlnire personală cu Domnul Isus, Mîntuitorul, printr-un botez al credinței în moartea și învierea Sa glorioasă. Rezultatul acestei identificări cu Hristos este întotdeauna primirea Duhului Sfînt⁽⁶⁾.

Cititorul familiarizat cu textul Noului Testament știe că revărsarea Duhului Sfînt peste cei credincioși este numită „botezul cu Duhul Sfînt”. Ori de cîte ori cineva se întoarce la Domnul Isus, Duhul Sfînt

---

(1) Fapte 1:8.

(2) Fapte 8:17.

(3) Fapte 10:45, 46.

(4) Fapte 11:15-17.

(5) Fapte 11:18.

(6) Fapte 19:1-7.

vine peste el și-l așează în trupul spiritual al lui Hristos. Nimeni nu poate deveni creștin dacă nu primește Duhul Sfânt: „Dacă n-are cineva Duhul lui Hristos, nu este al Lui”⁽¹⁾. Apostolul Pavel arată foarte clar acest lucru în scrisoarea lui către cei din Corint: „Noi toți, în adevăr, am fost botezați de un singur Duh, ca să alcătuim un singur trup, fie Iudei, fie Greci, fie robi, fie slobozi; și toți am fost adăpați dintr-un singur Duh”⁽²⁾. Nicăieri în Noul Testament nu se vorbește despre cineva care ar fi fost mântuit fără să fie botezat cu Duhul Sfânt. În limbajul lui Pavel, oricine a fost convins de Dumnezeu să se pocăiască și să-L primească pe Domnul Isus ca Mântuitor, este „botezat” de Duhul în trupul spiritual al lui Hristos, și este „adăpat” din Duhul Sfânt. Realitatea spirituală a botezului cu Duhul Sfânt nu depinde de o anumită „simțire” a evenimentului. Acest botez nu se adresează simțirii. În Noul Testament, a fi convertit spre mântuire și a fi botezat cu Duhul Sfânt înseamnă unul și același lucru.

Expresia „să fii plin de Duhul Sfânt” sau să experimentezi „plinătatea Duhului Sfânt” este întâlnită de câteva ori în cartea Faptele Apostolilor. Astfel, despre cei din ziua de Rusalii este scris: „Și toți s-au umplut de Duh Sfânt”⁽³⁾. Această trăire specială nu este nici pe departe un fenomen unic în viața celor credincioși. Despre aceiași oameni care au trecut prin experiența Rusaliilor, găsim scris doar peste câteva capitole că au fost umpluți din nou de Duhul Sfânt: „După ce s-au rugat ei, s-a cutremurat locul unde erau adunați; toți s-au umplut de Duhul Sfânt, și vesteau Cuvîntul lui Dumnezeu cu îndrăzneală”⁽⁴⁾. Ținînd seama că Duhul Sfânt este o persoană, termenul „umpluți” nu trebuie înțeles în sens cantitativ, ci ca o definire a intensității relației dintre cei credincioși și Duhul Sfânt⁽⁵⁾. Dr. Henry Thayer, traducătorul și editorul volumului *Grimms Greek-English Lexicon*, afirmă: „Spunem că cineva este „plin” de ceva atunci cînd subiectul sau persoana respectivă pune stăpînire în întregime pe gîndirea acelei persoane. Spunem astfel despre anumiți oameni că sînt: plini de sine, sau plini de muzică, sau plini de ... Duhul Sfânt”. A fi plin de Duhul Sfânt înseamnă așadar să primești persoana Duhului Sfânt în ființa ta, ca într-un templu, și să accepți lucrarea Lui de sfințire

---

(1) Rom. 8:9.

(2) 1 Cor. 12:13.

(3) Fapte 2:4.

(4) Fapte 4:31.

(5) Thayer, *A Greek-English Lexicon of the New testament* (New York: American Book Co. 1889), p. 509.

și călăuzire, făcînd din Hristos Domnul întregii tale existențe. Acesta este sensul în care Anania i-a spus lui Pavel:

„Frate Saule, Domnul Isus, care ți S-a arătat pe drumul pe care veneai, m-a trimis ca să capeți vederea, și să te umpli de Duhul Sfînt”¹.

În Fapte 13, verbul folosit este în greacă la timpul aorist participiu, și are un sens de autoritate și putere: „Atunci, Saul, care se mai numește și Pavel, fiind plin de Duhul Sfînt, s-a uitat țintă la el ...”². Despre cei șapte diaconi aleși de Biserica din Ierusalim este scris că erau oameni: „plini de Duhul Sfînt”³.

Apostolul Pavel folosește și un alt cuvînt din limba greacă atunci cînd vorbește despre oameni „plini de Duhul Sfînt”. În epistola către Efeseni, el vorbește despre o stare în care cei credincioși sînt plini de bucurie și de călăuzire sfîntă: „Nu vă îmbătați de vin, aceasta este destrăbălare. Dimpotrivă, fiți plini de Duh”⁴. Verbul folosit aici denumesc o stare în care cel credincios este plin de dorința de a se plasa sub călăuzirea deplină a lui Dumnezeu. Dr. Thayer scrie despre acest termen următoarele: „El definește starea unuia care nu mai vrea decît ceea ce vrea Dumnezeu”. Tot așa cum cineva beat își pierde controlul, și cel plin de Duhul Sfînt cedează controlul acțiunilor lui în favoarea călăuzirii primite de la Duhul Sfînt. Iarși trebuie să spunem că „plini de Duh” nu măsoară o umplere cantitativă în termeni de volum, ci mai degrabă relația cu o persoană pe care trebuie să o ascultăm.. A fi plin de Duhul Sfînt înseamnă deci să ții mereu deschis orice sector al vieții tale pentru inspecția și sfințirea lucrată de Duhul.

Noul Testament ne dă cîteva ilustrații concrete despre ceea ce înseamnă ca cei credincioși să trăiască în plinătatea de binecuvîntare și putere a Duhului Sfînt. În primul rînd, o asemenea trăire implică o stare în care cineva primește gîndul lui Hristos și este gata de a pune prioritățile Domnului Isus pe primul loc în ierarhia preocupărilor sale proprii:

„În adevăr, cei ce trăiesc după îndemnul fîrii pămîntești, umblă după îndemnul fîrii pămîntești; pe cînd cei ce trăiesc după îndemnul Duhului, umblă după lucrurile Duhului. Și umblarea după lucrurile fîrii pămîntești este moarte, pe cînd umblarea după lucrurile Duhului este viață și pace”⁵.

---

(1) Fapte 9:17.

(2) Fapte 13:9.

(3) Fapte 6:3, 5; 11:24.

(4) Efes. 5:18.

(5) Rom. 8:5, 6.

Un al doilea efect al umplerii cu Duhul Sfânt al lui Dumnezeu este că această stare ne face să devenim automat martori ai lui Hristos. Cu alte cuvinte, Duhul ne umple cu o dragoste nemărginită față de cei pierduți și ne face să pornim în căutarea lor¹.

Cînd apostolul Pavel ne descrie roada Duhului în viața celor credincioși, el nu menționează repetările de experiențe supranaturale spectaculoase care au caracterizat debutul lucrării Duhului Sfânt în Biserică la Rusalii. Apostolul descrie influența Duhului asupra vieții celor credincioși în termenii formării unui caracter după chipul și asemănarea lui Hristos: „dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credincioșia, blîndețea, înfrînarea poftelor”².

Trebuie să subliniem și faptul că Pavel ne spune că cineva umplut de Duhul Sfânt nu va căuta să dea slavă Duhului, ci-l va înălța în închinăciunea lui pe Isus Hristos: „El Mă va proslăvi, pentru că va lua din ce este al Meu, și vă va descoperi”³. Aceasta înseamnă că atunci cînd cineva este plin de Duhul Sfânt, el va duce o viață de deplină ascultare de Domnul și va fi entuziasmat de imitarea pe care o poate avea cu Hristos. Iată ce mărturisește Pavel:

„Am fost răstignit împreună cu Hristos și trăiesc ... dar nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine. Și viața pe care o trăiesc acum în trup, o trăiesc în credința în Fiul lui Dumnezeu care m-a iubit și S-a dat pe Sine însuși pentru mine”⁴

și „Căci pentru mine a trăi este Hristos”⁵. Sfințirea deplină pentru care se ruga Pavel⁶ nu poate fi atinsă niciodată prin eforturile noastre omenești, dar nu poate fi obținută fără ca noi să ne dăm toată silința. Există o progresie în sfințenie care începe prin trezirea voinței, care trece apoi prin înflăcărarea vieții de rugăciune și care elimină apoi orice păcat al inimii și ne face să ne supunem cu desăvîrșire voii sfinte a lui Dumnezeu.

Nimeni n-ar trebui să-i îndemne pe creștinii începători să caute să dobîndească anumite stări emoționale de criză în care să primească „mai mult Duh Sfânt”. Astfel de noi convertiți ar trebui mai degrabă să fie îndemnați să caute prin pocăință și sfințirea vieții să îndeplinească condițiile necesare unei bune rodiri a Duhului în viața lor. Credincioșii trebuie să tînjească după o trăire în „plinătatea” de

---

(1) Fapte 1:5-8.

(2) Gal. 5:22, 23.

(3) Ioan 16:13-15.

(4) Gal. 2:20.

(5) Filip. 1:21.

(6) 1 Tes. 5:23.

putere și binecuvântare a Duhului, căci Duhul Sfânt care i-a botezat așezându-i în trupul spiritual al lui Hristos vrea acum să ia conducerea absolută asupra întregii lor existențe. Creștinii nevîrstnici nu au nevoie de o „cantitate” mai mare de Duh Sfânt, ci de o mai mare predare în supunere față de călăuzirea și îndemnurile Duhului. Ei trebuie învățați cum trebuie să asculte zilnic de glasul Domnului Isus Hristos așa cum le este el deslușit în inimile lor de șoapta delicată a Duhului. Cu greu ne-am putea gândi la o altă arie de învățătură creștină în care credincioșii rîvnitori pot fi din nefericire rătăciți, ca această învățătură despre relația creștinului cu Duhul Sfânt. Au apărut din păcate tot felul de învățături nescripturale și fanatice despre un așa numit „botez cu Duhul”, despre „zdrobirea în duhul”, despre „a doua lucrare a Duhului”, despre „ploaia tîrzie”, etc. Pietatea Noului Testament are însă întotdeauna un caracter echilibrat, solemn și minunat în demnitate. Dumnezeu nu este la lucru să facă fanatici dezechilibrați, ci vrea să multiplice în noi imaginea frumoasă a Fiului Său: „Noi toți privim cu fața descoperită, ca într-o oglindă, slava Domnului, și sîntem schimbați în același chip cu al Lui, din slavă în slavă, prin Duhul Domnului”¹. Cu cît ne vom supune mai mult sub lucrarea transformatoare și sfințitoare a Duhului Sfânt, cu atît vom deveni mai asemănători cu Domnul Isus Hristos în caracterul și frumusețea Lui interioară, în smerenie și dragoste, în bunătate și răbdare, în sfințenie și mai ales în preocuparea de a-i cîștiga pentru cer pe toți aceia care încă rătăcesc în mlaștina păcatului și n-au primit încă împăcarea cu Dumnezeu oferită în Isus Hristos.

8. NATURA ȘI MENIREA BISERICII

Ce este Biserica?

Întîi de toate, trebuie să clarificăm acest subiect arătînd ce NU este Biserica. Ea nu este o societate politică, administrativă sau socială cu caracter de grup, rasă sau naționalitate. Conceptul de „Biserică națională” se află într-o contradicție flagrantă cu imaginea unei Biserici mondiale fără frontiere prezentat de scrierile Noului Testament.

Biblia definește Biserica drept comunitatea tuturor oamenilor credincioși în Domnul Isus și născuți din nou prin lucrarea Duhului Sfânt. Iată ce-i spune Domnul Isus lui Petru după minunata lui

---

(1) 2 Cor. 3:18.

mărturisire de credință: „Ferice de tine Simone, fiul lui Iona, fiindcă nu carnea și sîngele ți-a descoperit lucrul acesta, ci Tatăl Meu care este în ceruri. Și Eu îți spun: Tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea, și porțile Locuinței morților nu o vor birui”¹. Apostolul Pavel afirmă: „Căci nimeni nu poate pune o altă temelie decît cea care a fost pusă, și care este Isus Hristos”². Apostolul Pavel îl prezintă adesea pe Domnul Isus drept Cap al Bisericii³. Apostolul Petru vorbește despre Biserică în termenii unei preoții universale și a unei case duhovnicești⁴. Adunarea celor credincioși este într-adevăr o astfel de societate divină al cărei conducător suprem este Hristos, dar departe de a fi o organizație sau, și mai rău, o ierarhie, Biserica creștină este o familie de frați și de surori. Domnul Isus și-a dat toată silința să-i avertizeze pe ucenici împotriva creării unei societăți în care anumiți indivizi să-și asume poziții dictatoriale și să pretindă să li se acorde o cinste ieșită din comun. El le-a arătat pe față greșeaua fariseilor care practicau o formă ipocrită de închinăciune în public cu scopul de a-i impresiona pe oameni și pentru a fi numiți de cei din jur „rabini” sau „învățători”:

„Voi să nu vă numiți Rabi! Fiindcă Unul singur este Învățătorul vostru: Hristos, și voi toți sînteți frați. Și, „Tată” să nu numiți pe nimeni pe pămînt; pentru că Unul singur este Tatăl vostru: Acela care este în ceruri. Să nu vă numiți: „Dascăli”; căci Unul singur este Dascălul vostru; Hristosul.

Cel mai mare dintre voi să fie slujitorul vostru. Oricine se va înălța, va fi smerit; și oricine se va smeri, va fi înălțat”⁵.

Mîntuitorul a mai spus:

„Știți că domnitorii Neamurilor domnesc peste ele, și mai marii lor le poruncesc cu stăpînire. Între voi să nu fie așa. Ci oricare va vrea să fie mare între voi, să fie slujitorul vostru; și oricare va vrea să fie cel dinții între voi, să vă fie rob. Pentru că nici Fiul omului n-a venit să I se slujească, ci El să slujească și să-și dea viața ca răscumpărare pentru mulți”⁶.

Apostolul Petru îi îndeamnă pe presbiterii Bisericii să se poarte după pilda pe care le-a dat-o Hristos:

„Păstoriți turma lui Dumnezeu, care este sub paza voastră, nu de silă, ci de bună voie, după voia lui Dumnezeu; nu pentru un cîștig

---

(1) Mat. 16:17, 18.

(2) 1 Cor. 3:11.

(3) Col. 1:18; Efes. 5:23; etc.

(4) 1 Petru 2:5.

(5) Matei 23:8-12.

(6) Mat. 20:25-28.

mîrșav, ci cu lepădare de sine. Nu ca și cum ați stăpîni peste cei ce v-au căzut la împărțeală, ci făcîndu-vă pilde turmei⁽¹⁾.

Noul Testament folosește termenul de „Biserică” în două sensuri. Mai întîi este vorba despre adunări locale din diferite localități sau provincii, ca acelea din Corint, Filipi, Galatia, Efes, etc. Apoi este cel de al doilea sens, acela de trup spiritual al lui Hristos. În acest sens se amintește despre Hristos că s-a dat pe Sine pentru Biserică, devenind Capul spiritual al ei. Cuvîntul „Biserică” nu este aplicat nicăieri în Noul Testament unei clădiri. Biserica nu este formată din cărămizi, ci din pietre vii, duhovnicești, adică din oameni predați în întregime Domnului.

Avînd în vedere că Biserica este o familie de frați și surori, fiecare membru al ei trebuie să caute ceea ce este în folosul celorlalte mădulare ale trupului lui Hristos. Credincioșii trebuie să se considere toți și fiecare în parte chemați la o slujire creștină plină de dragoste și de abnegație. Pe acest fundal al slujirii comune, Noul Testament ne spune că Dumnezeu cheamă pe anumiți membri din Biserică la anumite slujiri speciale. De exemplu, apostolii nu au vrut să renunțe la slujba Cuvîntului, care era datoria lor principală, pentru a sluji la mese. Din pricina aceasta, Biserica a trebuit să-i cheme pe alții la slujirea privitoare la împărțirea de ajutoare pentru văduve și așa au apărut „diaconii⁽²⁾. Se prea poate ca Biserica primară să fi avut și o categorie de surori mai în vîrstă consacrate pentru slujirea de ajutorare și numite „diaconite⁽³⁾. Chiar și Pavel însuși mărturisește că s-a îngrijit în mod deosebit de nevoile celor săraci și lipsiți⁽⁴⁾.

Mai mult înșă decît nevoile materiale, Biserica are nevoie de slujitori chemați special să hrănească adunarea din punct de vedere spiritual. Dacă Biserica este o familie, atunci fiecare credincios trebuie să fie îngrijit și ajutat să crească duhovnicește. Pavel le scrie celor din Galatia:

„Fraților, chiar dacă un om ar cădea deodată în vreo greșeală, voi, care sînteți duhovnicești, să-l ridicați cu duhul blîndeței. Și ia seama la tine însuși, ca să nu fii ispitit și tu. Purtați-vă sarcinile unii altora, și veți împlini astfel legea lui Hristos⁽⁵⁾.

Epistola către Evrei îi învață pe creștini să se îndemne unii pe alții în fiecare zi⁽⁶⁾. Iar Iacov scrie:

---

(1) 1 Petru 5:2, 3.

(2) Fapte 6:2.

(3) Rom. 16:1; 1 Tim. 5:9.

(4) Gal. 2:10.

(5) Gal. 6:1, 2.

(6) Evrei 3:13.

„Fraților, dacă s-a rătăcit vreunul dintre voi de la adevăr și-l întoarce un altul, să știți că cine întoarce pe un păcătos de la rătăcirea căii lui, va mîntui un suflet de la moarte și va acoperi o sumedenie de păcate“¹.

Apostolul Ioan adaugă și el:

„Dacă vede cineva pe fratele său săvîrșind un păcat care nu duce la moarte, să se roage; și Dumnezeu îi va da viața, pentru cei ce n-au săvîrșit un păcat care duce la moarte“².

Din păcate, această slujire duhovnicească reciprocă între mădularele trupului lui Hristos este astăzi aproape moartă. Bisericele moderne au preferat să angajeze „profesioniști“ care să-i înlocuiască în această lucrare. Și totuși, cît de frumoasă a fost atmosfera din Biserica primară, în care frăția dintre cei credincioși se putea exprima atît de natural și de limpede prin acea „sărutare sfîntă“!

Slujbe și daruri duhovnicești în Biserica Noului Testament

Este clar că Noul Testament nu prescrie un inventar complet pentru toate slujirile posibile în Biserică de-a lungul secolelor. Două slujiri apar cu precădere în viața Bisericii primare: „cîrmuitori“³. și „mai marii voștri“⁴. Cîrmuitorii mai sînt numiți și „episcopi“⁵. sau „presbiteri“⁶, termen împrumutat din structura interioară a sinagogii iudaice⁷. Aceiași cîrmuitori mai sînt uneori numiți și „păstori“, ca în acest text adresat celor din Milet:

„Luați seama dar la voi înșivă și la toată turma peste care v-a pus Duhul Sfînt episcopi, ca să păstoriți Biserica Domnului, pe care a cîștigat-o cu însuși sîngele Său“⁸. În epistola către Tit, Pavel își îndeamnă ucenicul „să așeze presbiteri în fiecare cetate“, adăugînd: „Căci episcopul, ca econom al lui Dumnezeu ....“⁹.

Epistolele Noului Testament ne mai prezintă și o altă listă de slujiri și daruri duhovnicești active în Biserica primară. Unele dintre ele au fost în legătură cu marea necesitate de a răspîndi Evanghelia și de a-i maturiza pe noii convertiți: apostoli, prooroci, evangheliști, păstori

---

(1) Iacov 5:19, 20

(2) 1 Ioan 5:16.

(3) Rom. 12:8; 1 Tes. 5:16; 1 Tim. 3:4, 5, 12; 5:17.

(4) Evrei 13:7, 17, 24.

(5) 1 Tim. 3:1-7; Fil. 1:1; Fapte 20:28; Tit 1:7.

(6) Fapte 11:30; 14:23; 15:2; 16:4; 20:17; 21:18; 1 Tim. 5:17, 19; Tit 1:5; Iac. 5:14; 1 Petru 5:1.

(7) Mat. 15:2; 16:21; 21:23; Fapte 4:8; 6:12.

(8) Fapte 20:28.

(9) Tit 1:7.

și învățători¹. Alte daruri au fost necesare pentru considerente strategice sau pentru a întări și adevăra autoritatea apostolică: darul minunilor, darul vindecării, darul limbilor, darul interpretării etc.². Din toate aceste slujiri, numai două par a fi fost prezente în timpul scrierii ultimelor epistole ale Noului Testament: aceea de „presbiteri“, care lucrau mai mulți la un loc în fiecare Biserică locală, ocupându-se cu precădere de supravegherea tuturor activităților și de bunul mers al Bisericii, și „diaconii“, sau slujitorii Bisericii în domeniul administrativ, dar nu numai administrativ, căci Pavel spune: „Pentru că cei ce slujesc bine ca diaconi, dobândesc un loc de cinste și o mare îndrăzneală în credința care este în Hristos Isus“³. Din felul în care este descrisă Biserica primară, se pare că, la început, orice membru din adunare, bărbat sau femeie, putea să se ridice în picioare și să se roage public sau să profețească⁴. Totuși, când apostolul Pavel și-a început lucrarea, se pare că el a stabilit regula ca nici o femeie să nu-și asume un rol de conducere deasupra bărbaților din adunare. În afara sectoarelor de binefacere sau de educarea copiilor, femeile trebuiau să tacă în adunare⁵. Noul Testament cere femeii căsătorite să poarte în adunare o „acoperitoare“ a capului în semn de supunere față de autoritatea bărbatului ei⁶.

Principii pentru o conducere duhovnicească a Bisericii

Noul Testament ne spune că Domnul Isus nu a dăruit Bisericii legi rigide de funcționare, ci conducători duhovnicești care să știe să călăuzească Biserica în orice circumstanțe. Există totuși un număr restrâns de principii fundamentale ale Bisericii pe care presbiterii și ceilalți membri din adunare trebuie să le respecte în toate timpurile. Unul dintre acestea este de exemplu faptul că presbiterii sînt vestitorii și păstrătorii integrității Evangheliei și fac slujba de slujitori ai Bisericii. Chiar Pavel însuși a spus că principala sa chemare a fost aceea de a vesti Evanghelia, nu aceea de a administra actul ceremonial al botezului⁷. Îndemnul principal dat de Pavel lui Timotei a fost același: „Propovăduiește Cuvîntul“⁸.

---

(1) Efes. 4:11.

(2) 1Cor. 12:8-12; 12:28-30.

(3) 1 Tim. 3:13.

(4) 1 Cor. 11:5; 14:31.

(5) 1 Cor. 14:34, 35; 1 Tim. 2:12.

(6) 1 Cor. 11:2-16.

(7) 1 Cor. 1:17.

(8) 2 Tim. 4:2.

Așa cum am mai arătat deja, presbiterii Bisericii trebuie să evite pericolul de a se considera „superiori“ celorlalți membri din adunare și, refuzînd favoruri speciale, trebuie să se așeze la același nivel cu ceilalți „frați“, în părtășia plină de dragoste a familiei creștine¹. Aceasta înseamnă pe de o parte că presbiterul va evita cu hotărîre să devină un fel de „dictator“ în Biserică, iar pe de alta, că el va căuta sistematic să implice pe toți membrii Bisericii în lucrarea de slujire. Un lucru pe care orice presbiter trebuie să-l evite categoric este acela de a lua prea multe responsabilități sau slujiri asupra lui însuși. Cartea Faptele Apostolilor ne arată cum, atunci cînd apar probleme suplimentare, presbiterii trebuie să refuze tentația de a se implica ei înșiși în rezolvarea lor. Ieșirea din impas se face întotdeauna prin chemarea altor membri ai Bisericii la slujire². Una dintre cele mai necesare însușiri ale presbiterilor este aceea de a „delega“ responsabilități și slujiri către alți membri din Biserică.

Se pare că, în Biserica primară, Lucrătorii creștini au fost puși de o parte prin hotărîrea membrilor din Biserica locală, după un obicei preluat de la modul de funcționare al Sinagogilor³. Într-adevăr, dacă slujitorii sînt conștienți de faptul că sînt răspunzători atît în fața lui Dumnezeu, cît și în fața Bisericii locale, ei sînt scutiți de primejdia unor atitudini „dictatoriale“.

Noul Testament arată clar că Biserica are anumite datorii față de slujitorii ridicați de Dumnezeu din mijlocul adunării.

Înfi de toate este datoria de a-i susține prin rugăciune:

„Încolo fraților, rugați-vă pentru noi ca, Cuvîntul Domnului să se răspîndească și să fie proslăvit cum este la voi“⁴.

„Faceți în toată vremea, prin Duhul, tot felul de rugăciuni și cereri. Vegheați la aceasta, cu toată stăruința, și rugăciune pentru toți sfinții, și pentru mine, ca ori de cîte ori îmi deschid gura, să mi se dea cuvînt, ca să fac cunoscut cu îndrăzneală taina Evangheliei“⁵.

În al doilea rînd, Biserica are datoria să-i asculte pe cei așezați de Dumnezeu în slujire:

„Ascultați de mai marii voștri și fiți-le supuși, căci ei priveghează asupra sufletelor voastre, ca unii care au să dea socoteală de ele; pentru ca să poată face lucrul acesta cu bucurie, nu suspinînd, căci așa ceva nu v-ar fi de nici un folos“⁶.

---

(1) Marcu 10:42-44.

(2) Fapte 6:1-6.

(3) Fapte 15:22.

(4) 2 Tes. 3:1.

(5) Efes. 6:18-19.

(6) Evrei 13:17.

O altă îndatorire a Bisericii este suportul material pentru cei consacrați lucrării. Apostolul Pavel pledează puternic în favoarea acestui subiect, dînd drept exemple pentru susținerea ideii: un soldat, un lucrător în vie, un păstor, cîteva texte din Vechiul Testament, un treierător de grîne, principiul compensației reciproce, practica generală din Biserica apostolică, și chiar rînduiala lăsată în mod special de Domnul Isus¹.

Mulți frați se fac că nu știu că principiul general al suportului material a fost încălcat de Pavel numai cînd a fost vorba de cazul special al bisericii din Corint. Lucrul acesta este scos însă în evidență de un alt text din cea de a doua scrisoare către Corinteni:

„Sau am făcut un păcat cînd m-am smerit pe mine însumi, ca să fiți înălțați voi, și v-am vestit fără plată Evanghelia lui Dumnezeu?”

Am despoiat alte Biserici, primind de la ele o plată, ca să vă pot sluji vouă. Și cînd eram la voi, și m-am găsit în nevoie, n-am fost sarcină nimănui: căci de nevoile mele au îngrijit frații, cînd veniseră din Macedonia. În toate m-am ferit și mă voi feri să vă îngreuez cu ceva. Pe adevărul lui Hristos care este în mine, nimeni nu-mi va răpi această pricină de laudă în ținuturile Ahaiei!

Pentru ce? ... Pentru că nu vă iubesc? ... Știe Dumnezeu!”².

„După aceea Pavel a plecat din Atena, și s-a dus la Corint. Acolo a găsit pe un Iudeu numit Aquila, de neam din Pont, venit de curînd din Italia, cu nevastă-sa Priscila, deoarece Claudiu poruncise ca toți Iudeii să plece din Roma. A venit la ei. Și fiindcă avea același meșteșug, a rămas la ei și lucrau: meseria lor era facerea corturilor. Pavel vorbea în sinagogă în fiecare zi de Sabat și îndupleca pe Iudei și pe Greci. Dar cînd au venit Sila și Timotei din Macedonia, Pavel s-a datat în totul propovăduirii și dovedea Iudeilor că Isus este Hristosul”³.

În epistola către cei din Galatia, apostolul Pavel spune deschis:

„Cine primește învățătura în Cuvînt, să facă parte din toate bunurile lui și celui ce-l învață”⁴. Iar în epistola către Filipeni Pavel le mulțumește credincioșilor de acolo pentru darul trimis:

„Am avut o mare bucurie în Domnul, că, în sfîrșit, ați putut să vă înouiți iarăși simțămintele voastre față de mine. Vă gîndeai voi la așa ceva, dar vă lipsea prilejul. Nu zic lucrul acesta avînd în vedere nevoile mele; căci m-am deprins să fiu mulțumit cu starea în care mă găsesc. Știu să trăiesc smerit și știu să trăiesc în belșug. În totul și pretutindeni

(1) 1 Cor. 9:1-14.

(2) 2 Cor. 11:7-11.

(3) Fapte 18:1-5.

(4) Gal. 6:6.

m-am deprins să fiu sătul și flămînd, să fiu în belșug și să fiu în lipsă. Pot totul în Hristos, care mă întărește. Dar bine ați făcut că ați luat parte la strîmtorarea mea. Știți voi înșivă, Filipenilor, că la începutul Evangheliei, cînd am plecat din Macedonia, nici o Biserică n-a avut legătură cu mine în ce privește „darea” și „primirea” afară de voi. Căci mi-ați trimis în Tesalonic, o dată, și chiar de două ori, ceva pentru nevoile mele. Nu că umblu după daruri. Dimpotrivă, umblu după cîștigul care prisosește în folosul vostru. Am de toate și sînt în belșug. Sînt bogat de cînd am primit prin Epafrodit ce mi-ați trimis, ... un miros de bună mireasmă, o jertfă bine primită și plăcută lui Dumnezeu”¹.

Despre dărnicie, apostolul Pavel scrie: „Să știți: cine seamănă puțin, puțin va secera; iar cine seamănă mult, mult va secera. Fiecare să dea după cum a hotărît în inima lui: nu cu părere de rău sau de silă, căci „pe cine dă cu bucurie, îl iubește Dumnezeu”. Și Dumnezeu poate să vă umple cu orice har, pentru ca avînd totdeauna în toate lucrurile din destul, să prisosiți în orice faptă bună”².

Noul Testament nu precizează care este metoda prin care trebuie aleși slujitorii Bisericii. Uneori pare că ei trebuie aleși de către Biserica locală, alteori pare că unul dintre colaboratorii lui Pavel a fost însărcinat cu aceasta³. Ceea ce este clar însă este faptul că Biserica locală și comunitatea de Biserici dintr-o anumită regiune este responsabilă de cercetarea tuturor acelor care susțin că se simt „chemați” să propovăduiască Cuvîntul și că nimeni nu poate intra în lucrarea Evangheliei fără suportul autorității Bisericii.

Disciplina în Biserică

Cînd Domnul Isus a așezat Biserica pe pămînt, El nu i-a încredințat numai slujba împăcării, ci și autoritatea de a menține disciplina în viețile sfinților împreună cu responsabilitatea de a-l ajuta pe fiecare mădular al trupului lui Hristos să ducă o viață care să-L glorifice pe Hristos și să depună o vie mărturie despre puterea Evangheliei.

Cînd Petru a făcut acea frumoasă mărturisire despre Hristos în ținutul Cezareii lui Filip, Domnul Isus i-a spus:

„Ferice de tine, Simone, fiul lui Iona; fiindcă nu carnea și sîngele ți-a descoperit lucrul acesta, ci Tatăl Meu care este în ceruri. Și Eu îți

---

(1) Filip. 4:10-18.

(2) 2 Cor. 9:6-8.

(3) Tit 1:5.

spun: „tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea, și porțile Locuinței morților nu o vor birui. Îți voi da cheile Împărăției cerurilor, și orice vei lega pe pământ, va fi legat în ceruri, și orice vei dezlega pe pământ, va fi dezlegat în ceruri”¹.

Peste alte câteva versete, Domnul Isus extinde această autoritate asupra întregii Biserici. El spune că dacă cel greșit „nu vrea să asculte nici de Biserică, să fie pentru tine ca un păgîn și ca un vameș. Adevărat vă spun, că orice veți lega pe pământ va fi legat în cer; și orice veți dezlega pe pământ va fi dezlegat în cer”². După ce a înviat dintre cei morți, Domnul Isus a suflat asupra ucenicilor zicînd:

„Luați Duh Sfînt! Celor ce le veți ierta păcatele, vor fi iertate; și celor ce le veți ținea, vor fi ținute”³.

Un bun exemplu despre autoritatea Bisericii este primul consiliu al Bisericii din Ierusalim⁴. Este clar că hotărîrea finală a fost luată de toți cei prezenți acolo.

Un alt exemplu despre necesitatea disciplinei în Biserică îl constituie cazul curvarului din Biserica din Corint. Este clar că apostolul Pavel i-a muștrat pe cei din Corint pentru spiritul lor „tolerant”. În lipsa semnelor de pocăință, îndemnul apostolului este ca un astfel de om să fie dat afară din adunarea celor credincioși și să fie scos din perimetrul părtașiei creștine⁵.

În aplicarea procesului de disciplină trebuie evitate două extreme periculoase: o atitudine dictatorială a unui grup restrîns de „mai mari” și o atitudine superficială și prea tolerantă în care fiecare credincios este lăsat să se descurce singur cu Domnul.

Epistolele Noului Testament îi îndeamnă pe conducătorii spirituali ai Bisericii: „... păstoriți turma lui Dumnezeu, care este sub paza voastră, nu de silă, ci de bună voie, după voia lui Dumnezeu; nu pentru un câștig mîrșav, ci cu lepădare de sine. Nu ca și cum ați stăpîni peste cei ce v-au căzut la împărțeală, ci făcîndu-vă pilde turmei”⁶. Iar celor din adunare li se zice: „Ascultați de mai marii voștri și fiți-le supuși, căci ei priveghează asupra sufletelor voastre, ca unii care au să dea socoteală de ele; pentru ca să poată face lucrul acesta cu bucurie, nu suspinînd, căci așa ceva nu v-ar fi de nici un folos”⁷.

---

(1) Mat. 16:17-19.

(2) Mat. 18:17, 18.

(3) Ioan 20:22, 23.

(4) Fapte 15:6, 22.

(5) 1 Cor. 5:2, 5, 11-13.

(6) 1 Petru 5:2, 3.

(7) Evrei 13:17.

Nu este suficient să predicăm despre greșeala împăratului David sau a lui Iuda; Biserica trebuie să aplice și astăzi disciplina sfântă. Fiecare credincios trebuie acceptat în părtășia Bisericii numai dacă „umblă în lumină”. Altfel nu putem avea „părtășie unii cu alții”⁽¹⁾. Ținând cont de caracterul de părtășie familială a Bisericii, procesul de disciplină, deși este aplicat de către frații ordinați ca slujitori, trebuie făcut cu consimțământul tuturor celor din adunare. Disciplinarea unui membru al Bisericii este o ocazie sobră și solemnă, din care toți ceilalți trebuie să învețe. Unele biserici fac publică disciplinarea în cadrul serviciului de Cina Domnului, pentru ca măsura luată să nu fie văzută ca o răzbunare personală, ci ca un atașament față de Hristos, Cel care „S-a arătat ca să nimicească lucrările diavolului”⁽²⁾. Jertfa Domnului Isus este fundalul cel mai potrivit pentru propovăduirea pocăinței și iertării.

Biserica creștină este o comunitate strânsă în părtășie de frați și surori, iar sarcina de a aplica principiile veșnice din Cuvîntul lui Dumnezeu la viața de fiecare zi nu trebuie lăsată în seama unor „specialiști” cu studii, ci trebuie cultivată ca o preocupare continuă în toți membrii din adunare. În ceea ce privește publicarea unor norme de disciplină scrise este bine să ținem această activitate la un număr restrîns de principii generale, și să nu ne pierdem în detalii care ne-ar atrage spre legalism. O viață sfîntă izvorîtă din dragoste față de Domnul Isus este infinit superioară unei existențe reduse la robia față de litera unor legi sau datini omenești. Așa cum arată o scriere de pe vremea Reformăției, pot fi două motivări pentru o viață de ascultare: supunerea silită față de tradiții și prevederi legale, care deși înfrînează manifestările cărnii, o exaltă la mîndria fariseilor; și supunerea de fiu în familia iubitoare a Tatălui, care izvorăște din iubire și din devotament față de Dumnezeu. Aceasta din urmă este singura ascultare care produce un caracter duhovnicesc.

Odată stabilit faptul că Noul Testament nu încurajează în nici un fel legalismul îngust al unora, trebuie să spunem totuși că aceasta nu înseamnă că el nu ne dă anumite exemple de îndrumări general valabile cărora trebuie să ne supunem toți cu bucurie. Din păcate, tendința Bisericii creștine de-a lungul secolelor a fost să negligeze îndrumările Noului Testament și să-i lase pe creștini să se confunde cu lumea în comportament și practică. Rezultatul firesc a fost o totală pierdere a puterii de mărturie în lume și o degradare a nivelului de sfințenie din Biserică. Astăzi, în unele locuri, există foarte puțină

---

(1) 1 Ioan 1:7.

(2) 1 Ioan 3:8.

diferență între un membru obișnuit al Bisericii și oamenii civilizați din jur care n-au însă pretenția că-și conformează viața după codul etic al Evangheliei.

Care sînt aceste cîteva principii de viață opuse lumii pe care le recomandă Noul Testament tuturor creștinilor din Biserică?

1. Noul Testament îi îndeamnă pe creștini să nu umble după împodobirea exterioară a trupului, ci să caute creșterea în frumusețea interioară a caracterului. Aceasta înseamnă că în Biserică nu trebuie să căutăm să atragem atenția asupra noastră prin purtarea de haine scumpe sau de bijuterii de aur și de pietre prețioase, ci trebuie să ne preocupăm să ne înfrumusețăm lăuntru prin bunătate, sinceritate, smerenie, milă și iubire¹. Femeile creștine trebuie să poarte părul lung². În ce privește ce se înțelege prin „păr lung“, discuțiile interminabile ar trebui să facă loc unei constatări de bun simț. Păr lung pentru o femeie înseamnă exact ceea ce înseamnă păr lung și pentru un bărbat. Exact ceea ce începe pentru un bărbat să fie numit păr prea lung, înseamnă pentru femeie „păr lung“.
2. Și Hristos și apostolii s-au ridicat împotriva folosirii abuzive a jurămîntului. Vorbirea creștină trebuie să fie caracterizată de onestitate și calitatea vieții unui creștin ar trebui să fie o garanție suficientă că ceea ce spune el nu este o minciună.
3. Biblia condamnă deasemenea spiritul lumesc în toate formele lui de manifestare³. Noul Testament ne îndeamnă să nu luăm parte la lucrările neroditoare ale întunecului. Jocul de cărți, distracțiile centrate în jurul senzualității, dansul modern, lecturile erotice, și alte asemenea „re-creații“ n-au ce căuta în viața unui urmaș smerit al Galileianului.
4. Biserica creștină, ca martoră a iubirii mîntuitoare și a harului trebuie să se rețină astăzi de la participarea în orice fel de manifestări violente legate de revoluții, răscoale sau războaie. Nu există „războaie sfinte“ sau binecuvîntări care trebuie date mișcărilor de eliberare sau dezrobire. Cetățenia creștină nu este din lumea aceasta și este bine să ne abținem, cît sîntem străini și călători pe acest pămînt, să ne amestecăm în treburile lumii.

---

(1) 1 Tîm. 2:9, 10; 1 Petru 3:3.

(2) 1 Cor. 11:6, 14, 15.

(3) Rom. 12:2; 1 Ioan 2:15, 16.

5. Noul Testament ne învață că trupurile noastre sînt temple ale Duhului Sfînt și că noi sîntem responsabili de felul în care ne îngrijim trupurile. Aceasta înseamnă că fumatul, beția, folosirea drogurilor și alte practici asemănătoare trebuiesc evitate. Trăim într-un veac corupt și decăzut care are nevoie de o mărturie șocantă și sfîntă. O viață curată și lipsită de excese este singura temelie pe care se poate zidi o mărturie eficace a Evangheliei.
6. În cazuri de litigii, apostolul Pavel îi sfătuiește pe creștini să „accepte mai degrabă paguba“, decît să se grăbească să meargă în fața tribunalelor¹.
7. În ceea ce privește participarea creștinilor la jocurile de noroc, deși nu există în Noul Testament o prohibiție expresă, putem spune că toți aceia care și-au însușit etica creștină se vor reține de la participarea în activități care încurajează cîștigul prin „șansă“. Noul Testament încurajează spiritul de hărnicie, de smerenie și de dărnicie, nu duhul lacom al zgîrceniei egoiste.
8. Noul Testament îi învață pe creștini că legămîntul de la căsătorie este pe viață². Nu există căsătorie „pentru o vreme“, „dacă merge“ sau „pînă cînd ține dragostea“. În privința vieții de familie, există un comentariu plin de înțelepciune: „Cum merge familia, așa merge Biserica, și cum merge Biserica, așa va fi și societatea din jur“. Este responsabilitatea Bisericii de astăzi să readucă căsătoria la nivelul înalt al învățaturii lui Hristos. Sigur, nu există păcat care să nu se ierte, și Biserica trebuie să se aplece cu o deosebită dragoste și spre aceia care au greșit în privința menținerii unei căsnicii nealterate. Totuși, asupra celor care greșesc călcînd legămîntul făcut înaintea lui Dumnezeu cu ocazia căsătoriei, va plana mereu un fel de umbră care le va interzice accesul în anumite slujiri sau activități ale Bisericii. Pentru a nu ajunge în astfel de situații este bine ca Biserica să prezinte unitatea căminului și importanța legămîntului făcut înaintea lui Dumnezeu în toată seriozitatea și splendoarea lor dumnezeiască.

Simboluri ale iubirii frățești

Fără a face din aceste practici dogme obligatorii, trebuie să scriem aici că unele Biserici socotesc practicarea „sărutului sfînt“ și a „spălării

---

(1) 1 Cor. 6:1-9.

(2) Mat. 5:32; 19:4-9; Marcu 10:2-12; Luca 16:18; Rom. 7:2, 3; 1 Cor. 7:10-16.

picioarelor⁽¹⁾ drept o terapie a umilinței și a spiritului de într-ajutorare frățască. Chiar dacă nu se practică peste tot, aceste lucrări nu trebuie batjocorite sau considerate urme de "legalism formal". Făcute într-o atitudine corectă a inimii aceste practici pot duce la binecuvântarea Bisericii.

9. SACRAMENTELE BISERICII

Între toate practicile Bisericii creștine există numai două care pot fi numite „sacramente”: Botezul și Cina Domnului. Numirea de „sacrament” nu înseamnă că aceste practici ar transmite automat o stare de har asupra participanților, ci că ele sînt „simboluri” instaurate în practica Bisericii de însuși Domnul Isus și destinate să rămînă în practica Bisericii peste veacuri. Botezul și Cina Domnului sînt „semne” exterioare ale unor realități spirituale care trebuiesc trăite de credincioși.

Conrad Grebel, întemeietorul anabaptiștilor din Elveția descria Botezul și Cina Domnului ca „singurele două acte ceremoniale admisibile în Biserică”⁽²⁾.

Menno Simons scria despre același subiect:

„Dacă ceremoniile date poporului de Dumnezeu sub regimul Legii (și ele au fost multe, amenințătoare și respectate, deși au fost aduse nu de Domnul, ci de un muritor de rînd ca Moise) s-au păstrat în practica evreilor timp de secole, nealterate și neschimbate în practică și semnificații pînă în vremea lui Hristos, cu cît mai mult trebuie să ne silim noi creștinii să păstrăm acele singure două acte ceremoniale, care sînt Botezul și Cina Domnului, nealterate și neschimbate. Și asta cu atît mai mult cu cît ele nu sînt nici aducătoare de amenințare și nici nu ne costă nimic, căci ne-au fost încredințate de Acela care ne-a dăruit vestea bună a mîntuirii: Domnul Isus Hristos”⁽³⁾.

Botezul

Botezul Nou Testamental în apă a fost instituit de Domnul Isus, dar el a avut cel puțin două antecedente: (1) botezul prozelitilor la Iudaism practicat în perioada de timp scursă între relatările celor două

---

(1) Ioan 13:1-17.

(2) „Petiția de Apărare și Protest a lui Conradd Grebel în fața Consiliului din Zurich în anul 1524.

(3) *Opera citată*, p. 386.

testamente¹ și (2) botezul pocăinței instituit de Ioan Botezătorul. Deși este asemănător în practică cu aceste două forme de botez, botezul creștin este total deosebit în semnificație. El trebuie administrat în numele Sfintei Treimi a lui Dumnezeu și numai către aceia care au acceptat personal credința mîntuitoare în Hristos. Înainte de înălțarea Sa la cer, Domnul Isus a spus:

„Toată puterea Mi-a fost dată în cer și pe pămînt. Duceți-vă și faceți ucenici din toate neamurile, botezîndu-i în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh. Și învățați-i să păzească tot ce v-am poruncit. Și iată că Eu sînt cu voi în toate zilele, pînă la sfîrșitul veacului”².

În ziua de Rusalii, apostolul a împlinit această poruncă. Mai întîi el a propovăduit Cuvîntul lui Dumnezeu; apoi, cînd poporul a rămas străpuns la inimă și l-au întreat ce să facă ca să fie mîntuiți, el i-a condus la Hristos și la Evanghelia Lui mîntuitoare.

„Și în ziua aceea, la numărul ucenicilor s-au adaus aproape trei mii de suflete”³.

Precedentul stabilit la Rusalii ne pune la dispoziție practica corectă pe care trebuie să o respecte Biserica creștină în toate circumstanțele; mai întîi, un om al lui Dumnezeu a proclamat în public Cuvîntul despre mîntuire; în al doilea rînd, Duhul Sfînt i-a convins pe cei prezenți de starea lor de păcat; în al treilea rînd, ei s-au întors prin pocăință de la calea lor păcătoasă; în al patrulea rînd, l-au acceptat pe Hristos pe care Evanghelia Îl oferă ca Mîntuitor; și în sfîrșit, acești noi credincioși au fost botezați și incluși în trupul spiritual al Bisericii. Respectînd ordinea de la Rusalii, pașii care duc la botez sînt următorii: (1) proclamarea Cuvîntului lui Dumnezeu; (2) convingerea despre starea de păcătoșenie; (3) regretul și pocăința; (4) primirea Domnului Isus ca Mîntuitor; (5) adăugarea la trupul spiritual al Bisericii lui Hristos prin administrarea botezului. Trebuie remarcat faptul că această succesiune de pași scoate în evidență caracterul liber consimțit al aderării la Biserica creștină și imposibilitatea existenței unei Biserici de Stat. Numai aceia care s-au făcut părtași lucrării Duhului Sfînt, prin pocăință și credință personală, pot face parte din Biserică.

În învățătura Noului Testament, botezul are cel puțin patru semnificații majore:

-
- (1) Gerhard Kittel, *Theologisches Worterbuch zum Neuen Testament* (Stuttgart: W. Kohlhammer, 1949), I. pp. 534-535; Isaac Landman, Ed., *The Universal Jewish Encyclopedia* New York: The Univ. Jewish Encyclo., 1940), II, p.68.
  - (2) Mat. 28:18-20.
  - (3) Fapte 2:36-41.

1. Botezul este un simbol al spălării de păcat. Când Anania a fost trimis de Dumnezeu la Saul pentru a-i vorbi după vedenia avută pe drumul Damascului, cuvintele lui au fost: „Și acum, ce zăbovești? Scoală-te, primește botezul, și fii spălat de păcatele tale, chemînd Numele Domnului”¹. Apa botezului este un simbol al curățirii pe care o produce sîngele Domnului Isus în viața unui păcătos care se pocăiește.
2. Botezul mai simbolizează și „moartea” cuiva față de păcat. Cufundarea în apă nu este doar o înmormîntare de moment a trupului fizic, ci și o îngropare definitivă a „omului vechi” a cărui „fire” este păcătoasă. Pavel prezintă botezul drept un simbol al lucrării săvîrșite de Domnul Isus prin moartea Sa pe cruce. El începe prin a spune că prin botez noi ne exprimăm hotărîrea de a nu mai trăi în păcat. Tot așa cum Hristos a murit trupește și a fost cîmărit în mormînt, și creștinul „moare” „în Hristos” față de păcat². După trecerea prin botez, credinciosul trebuie să „trăiască viața cea nouă”³. Din acest punct de vedere, moartea lui Hristos pe cruce nu este numai un simbol pentru realitatea morții noastre față de păcat, ea este chiar mijlocul însăși prin care această izbăvire a noastră a fost făcută posibilă:

„Știm bine că omul nostru cel vechi a fost răstignit împreună cu El, pentru ca trupul păcatului să fie dezbrăcat de puterea lui, în așa fel ca să nu mai fim robi ai păcatului”⁴.

De aici și concluzia firească:

„Tot așa și voi înșivă, socotiți-vă morți față de păcat și vii pentru Dumnezeu, în Isus Hristos, Domnul nostru”⁵.

3. Petru are în epistola sa o explicație, oarecum confuză, totuși importantă despre însemnătatea botezului. El spune că: „Icoana aceasta închipuitoare vă mîntuiește acum pe voi, și anume botezul, care nu este o curățire de întinăciunile trupești, ci mărturia unui cuget curat înaintea lui Dumnezeu, prin învierea lui Isus Hristos”⁶. Actul botezului este comparat de Petru cu lucrarea corabiei lui Noe, prin care au scăpat de mînia lui Dumnezeu cei opt membrii ai familiei patriarhului⁷. Botezul este

---

(1) Fapte 22:16.

(2) Rom. 6:1-5.

(3) Rom. 6:4.

(4) Rom. 6:6.

(5) Rom. 6:11.

(6) 1 Petru 3:21.

(7) 1 Petru 3:20.

echivalent cu trecerea dincolo de pedeapsa lui Dumnezeu prin identificarea cu Isus Hristos, cel înviat pentru justificarea noastră.

4. O a patra semnificație a botezului în apă este și aceea de simbol al botezului cu Duhul Sfânt. Tot așa cum la Rusalii, Duhul Sfânt i-a plasat pe cei credincioși în trupul spiritual al Bisericii, și botezul în apă este o aducere aminte a aceleiași identificări cu Hristos prin credință.

„Căci, după cum trupul este unul și are mai multe mădulare, și după cum toate mădularele trupului, măcar că sînt mai multe, sînt un singur trup, - tot așa este și Hristos. Noi toți, în adevăr, am fost botezați de un singur Duh, ca să alcătuim un singur trup, fie Iudei, fie Greci, fie robi, fie slobozi; și toți am fost adăpați dintr-un singur Duh”⁽¹⁾.

Din felul în care este folosit botezul și din însemnătatea semnificațiilor sale este clar că acest act nu se poate aplica copiilor, ci trebuie administrat numai celor ce sînt suficient de maturi pentru a fi responsabili de hotărîrile lor proprii. Noul Testament nu ne vorbește despre un botez al copiilor. Ei nu pot fi încă subiectul lucrării de convingere a Duhului Sfânt și nu pot să se pocăiască sau să-și mărturisească credința mîntuitoare în Hristos. Copiii nu au de ce să trecă prin botez pentru a avea mărturia unui cuget curat înaintea lui Dumnezeu și nici nu pot să renunțe la păcat promițîndu-i lui Dumnezeu să înceapă o viață de ucenicie.

Botezul copiilor mici a apărut în istoria Bisericii odată cu denaturarea semnificației botezului Nou Testamental. De îndată ce oamenii au acordat botezului puterea de a spăla păcatele, ei s-au îndreptat spre practici nebiblice. Întîi a apărut practica de a aplica botezul doar celor aflați cît mai aproape de moarte, pentru ca toate păcatele să le poată fi astfel iertate. Apoi, cînd s-a pus problema copiilor care mureau nebotezați din cauza foarte mari mortalități infantile, Biserica a trecut la botezarea copiilor cît mai aproape de momentul nașterii, pentru ca toți să fie curățați de păcatul originar.

În secolul al șaisprezecelea, cînd „Frații Elvețieni“, cunoscuți în istorie sub numirea de „anabapțiști“, au revenit la practicarea botezului adulților, liderii Reformei s-au văzut siliți să justifice învățătura despre botezul copiilor. Istoric vorbind, Reforma nu a fost dusă pînă la capăt decît de aceia care s-au întors cu totul la practicile și învățătura Scripturii. Unii lideri ai Reformei s-au oprit însă cam pe la jumătatea drumului. Luther, deși a rupt-o definitiv cu învățătura

(1) 1 Cor. 12:12, 13.

Bisericii Romano-Catolice, nu a renunțat la botezul copiilor mici, susținând că se poate spune despre aceștia că au un fel de credință „ascunsă” și „nemanifestată”, care va trebui deșteptată la vârsta adolescenței. Luther a recunoscut pe față că nu există suport biblic suficient pentru practicarea botezului copiilor, dar „avînd în vedere timpul în care trăim și părerea generală ... nimeni n-ar face bine dacă s-ar aventura să nege validitatea botezului aplicat copiilor”¹. Philip Melancton, tovarășul lui Luther, a susținut părerea că tot așa cum copiii israeliților trebuiau tăiați împrejur după naștere, ca un semn al vechiului legământ, și copiii celor credincioși trebuiesc botezați ca un semn al Noului Legământ al creștinătății². Cel mai înrăit oponent al anabapțiștilor a fost însă Ulrich Zwingli din Zurich. El a folosit pe lângă analogia cu tăierea împrejur și argumentul folosirii expresiei „și a fost botezat el și toată casa lui” ca și acela al plasării copiilor sub epitropia părinților creștini. El a încercat să susțină aceste păreri cu ajutorul unor pasaje ca acelea din Fapte 2:39 și 1 Corinteni 7:14. Orice cititor atent va remarca însă că nici unul dintre aceste texte nu sprijină practicarea botezului copiilor mici. Pasajul din Fapte vorbește despre răspîndirea creștinismului de la o generație la cealaltă, iar textul din 1 Corinteni nu vorbește decît despre importanța unei influențe de sfințenie exercitate de părinți asupra copiilor.

În ce privește folosirea unor expresii care ar implica botezarea unor familii întregi, textul din Faptele Apostolilor ne spune că au fost botezați toți aceia care l-au ascultat pe Petru și „au crezut”³. Duhul Sfînt s-a pogorît asupra lor și „toți vorbeau în alte limbi și-L măreau pe Dumnezeu”⁴. Cînd a fost botezată casa sutașului Corneliu, Luca ne spune că apostolii „au vestit Cuvîntul Domnului, atît lui cît și tuturor celor din casa lui ... și s-a bucurat cu toată casa lui că a crezut în Dumnezeu”⁵. Nu există nici un motiv să presupunem că în casa Lidiei ar fi fost botezați copii mici. Textul ne spune doar că a fost botezată ea și casa ei⁶. Tot așa ni se mai spune că Pavel a botezat „casa lui Ștefana” dar ni se spune imediat că membrii ei „s-au pus cu totul în slujba sfinților”⁷.

Unii teologi moderni care apără încă botezul copiilor mici susțin că el nu este nimic altceva decît un fel de promisiune a părinților că vor da copiilor o educație creștină. O astfel de învățătură nici nu merită

---

(1) John Horsch, *Infant Baptism* (Scottsdale, Pa.: pp. 38-42.

(2) Idem, 00. 42-45.

(3) Fapte 10:44.

(4) Fapte 10:46.

(5) Fapte 16:32- 34.

(6) Fapte 16:16.

(7) 1 Cor. 16:15.

să fie discutată. Orice om care reduce importanța și semnificația botezului la o simplă promisiune omenească nu este vrednic să fie luat în serios de Biserica creștină.

Noul Testament nu explică în ce fel trebuie aplicat botezul în apă. Din această cauză unii practică botezul prin stropire, alții prin turnare și alții prin scufundare. Controversa s-ar sfârși foarte repede dacă toți ar ține cont de faptul că „botezul” este un termen care se explică singur. Traducătorii Bibiei nu au tradus acest cuvânt, ci doar l-au „translitterat”. Dacă l-ar fi tradus, în limba română am fi avut pur și simplu verbul „a scufunda”. În greacă „Baptizo” înseamnă tocmai aceasta: „a băga sub apă”, „a scufunda”. Un alt argument în favoarea botezului prin imersiune totală sub apă se află într-un text din literatura „patristică” de prin preajma anilor 120 - 180 d. H. În „Didache sau Învățătura celor doisprezece apostoli” găsim scris:

„După ce au fost învățați cum se cuvine din Cuvânt, cei convertiți trebuiesc botezați „în numele Tatălui, al Fiului și al Duhului Sfânt” prin cufundarea lor într-o apă curgătoare. Dacă nu se găsește pe acolo o apă curgătoare, pot fi botezați în orice alt fel de apă; dacă nu este apă rece, se poate folosi și cea caldă. Iar atunci când nu se găsește nici un fel de rîu sau lac prin preajmă, convertiților să li se toarne apă peste creștet de trei ori, „în numele Tatălui, al Fiului și al Sfîntului Duh”. Înainte de botez însă, și cel ce botează și cei botezați să postească și, dacă se poate, să postească și toți cei din adunare”⁽¹⁾.

Un al treilea argument în favoarea botezului prin scufundare totală în apă se găsește în conținutul textelor din Romani 6 și Coloseni 2. În ambele pasaje, botezul este asemănat cu moartea și învierea lui Hristos, iar simbolismul identificării cu Hristos se poate realiza numai prin scufundarea totală a trupului și prin ieșirea lui din apă².

Recapitulînd cele scrise mai sus, putem spune că argumentele în favoarea botezului prin imersiune sînt de trei categorii: lingvistice, istorice și exegetice.

Cina Domnului

Cel de al doilea sacrament, sau act cultic, al Bisericii este Cina Domnului. Ea a fost instituită de însuși Domnul Isus în noaptea în care a fost prins. Din felul în care a vorbit despre Cină, Domnul ne-a indicat că cele două elemente simbolice ale ei, pîinea și vinul, au

---

(1) *The Apostolic Fathers*, Vol. I, (New York: Cima Publishing Co., 1947), p. 177.

(2) Rom. 6:4; Col. 2:12.

fiecare cîtă o dublă semnificație. Pîinea reprezintă trupul Domnului Isus „care s-a frînt pentru noi”⁽¹⁾, dar și pîrtășia cea nouă pe care o au creștinii în Hristos². Vinul din pahar reprezintă în același timp și sîngele vărsat la Cruce pentru noi și Legămîntul cel Nou stabilit de Domnul³.

Ca și Botezul, Cina Domnului nu iartă păcatele, ci este doar o ilustrație a lucrării de mîntuire. La Cina Domnului, credinciosul trebuie: (1) să-și aducă aminte de moartea ispășitoare a lui Isus Hristos; (2) să se cerceteze pe sine însuși și să se curățească prin pocăință; (3) să-și reînnoiască consacrarea față de Domnul Legămîntului.

Luată „în chip nevrednic”, Cina Domnului nu numai că nu iartă păcatele, dar chiar se poate transforma într-o ocazie în care Dumnezeu își pedepsește copiii, „pentru a nu-i osîndi odată cu lumea”. Această disciplinare sîntă se poate manifesta prin suferințe în trup și chiar prin moarte: „Din pricina aceasta sînt între voi mulți neputincioși și bolnavi, și nu puțini dorm”⁽⁴⁾.

O altă problemă ridicată de practicarea Cinei Domnului în adunare este aceea a participanților admiși la ea. În această privință există două practici extreme: cina exclusivă și cina generală.

Cei care practică Cina Generală sînt de părere că toți credincioșii din oricare denominațiune creștină ar face parte ei, fie că sînt membrii ai Bisericii locale respective, fie că sînt doar în vizită, pot participa la Cina oferită în adunare. Argumentele în favoarea unei astfel de poziții sînt următoarele: (1) Cina nu este „a adunării”, ci a Domnului, și fiecare om trebuie să se confrunte cu Dumnezeu, nu cu Biserica, atunci cînd ia parte la Cină; (2) responsabilitatea cercetării este personală, nu o funcțiune a Bisericii („Fiecare să se cerceteze pe sine”); (3) Cina este o ocazie minunată pentru manifestarea unității creștine care trece dincolo de granițele artificiale ale „confesiunilor”.

Adepții unei Cine Exclusive sînt de părere că la această manifestare creștină nu pot participa decît cei care sînt în rînduială cu viața lor spirituală și care au trecut prin procesul de supraveghere a Bisericii locale. Este clar că în astfel de Biserici pot participa la Cină numai membrii adunării locale, și dintre ei, doar aceia care trăiesc în sfințenie. Practicată așa, Cina devine un act administrat de Biserica locală și limitat la perimetrul pîrtășiei membrilor ei.

---

(1) Mat. 26:26.

(2) 1 Cor. 10:16, 17.

(3) 1 Cor. 11:25; Luca 22:20; Evrei 9:16.

(4) 1 Cor. 11:29-32.

Trebuie să recunoaștem că există ceva bun în fiecare dintre pozițiile extreme enumerate mai sus. Sarcina fiecărei Biserici locale este de a le cunoaște pe amîndouă și de a alege o procedură care să îmbine ceea ce este bun în fiecare dintre ele.

Sigur că nu este bine ca să oprim accesul la Cina Domnului pentru frații care se află în călătorie și se găsesc ocazional într-o anumită Biserică locală. La fel de normal este însă și excluderea de la participarea la Cină pentru toți aceia care aparțin la Biserici cu standarde morale inferioare Bibliei. Credem că este spre binele „creștinilor de nume” să le interzicem participarea la Cină, atîta vreme cît știm că este spre binele lor și că îi ferim în felul acesta de pedeapsa Domnului. Sigur că este bine ca toți cei necredincioși sau neveghetori să ia parte la serviciul de Cină, care este o ocazie excelentă pentru evanghelizare și pocăință. Dar la fel de sigur este și că o Cină la care au acces cei ce trăiesc „în neorînduială”, nu este vrednică de un Dumnezeu al ordinei.

Credem că este bine să ferim Cina Domnului și de formalismul înșelător al „împărtășaniei” (care minte, promițînd iertare automată tuturor participanților) și de formalismul îngust și sectar al „adunărilor închise” restrîns la numărul unor credincioși „superiori” celorlalți. Frecvența cu care se ia Cina într-o anumită adunare, modul în care se servește ea, forma sau starea elementelor ei componente (vin sau must, pîine dospită sau nedospită, tăiată în prealabil sau frîntă) nu sînt lucruri standardizate de Biblie. Ceea ce este însă precizat în Biblie este dorința Domnului Isus ca Biserica să participe din cînd în cînd la Cină și ca la această Cină a amintirii, fiecare să știe că stă la masă cu Cel ce a instituit-o. Cine simte prezența Domnului cu ocazia Cinei va găsi repede starea în care să ia parte la ea. Cine nu găsește această stare, este mai bine pentru el să nu participe la Cină.

10. MISIUNEA BISERICII

Am menționat deja de cîteva ori despre porunca dată de Domnul Isus ucenicilor Săi înainte de înălțarea Lui la cer cu privire la datoria lor de a merge pînă la capătul pămîntului pentru a vesti Evanghelia și pentru a face ucenici din toate neamurile, „botezîndu-i în Numele Tatălui și al Fiului și al Duhului Sfînt” și învățîndu-i „să păzească tot ce v-am poruncit”¹.

Din textul Scripturii, se pare că Biserica primară a ezitat să plece din Ierusalim și să se îmbarce în această extraordinară misiune. A trebuit ca Domnul să le scuture mai întîi cuibul călduț din preajma

---

(1) Mat. 28:18-20.

Templului și să vină persecuția deslănțuită de rîvnă ne bună a tînărului Saul din Tars pentru ca mulțimea de creștini să se împrăștie pretutindeni. După martirajul lui Ștefan, care a însemnat și amenințarea cu moarte pentru toți ceilalți creștini din Ierusalim, în numai cîteva generații, Biserica și-a răspîndit creștinismul în mod rapid, îm pînzînd toată lumea. Ca o reacție împotriva răspîndirii Bisericii, în Imperiul Roman s-au deslănțuit valurile de persecuție care s-au succedat de la Nero la Dioclețian (între anii 64 și 303 d.H.). Neputința Imperiului de a zăgăzui creștinismul a dus la încercarea lui disperată de a-i subjugă energia și de a o canaliza spre propășirea imperială. Constantin (306-337 d.H.) a dat mai întîi un decret de toleranță față de creștini (313 d.H.) și i-a asigurat apoi un statut preferențial în Imperiu. Creștinismul nu a devenit însă religie de stat decît de abia prin edictul comun dat de Teodosiu cel Mare și de Gratianus în luna Februarie a anului 380 d.H.) Încet, încet, toată Europa a fost „creștinată“. Cea din urmă mare națiune care a trecut la creștinism a fost Rusia (anul 1.000 d.H.).

Încreștinarea Europei nu a însemnat însă și triumful creștinismului. Trecerea la creștinism s-a făcut adesea prin decrete de stat și masele de oameni s-au trezit în Biserică fără să știe ceva despre importanța pocăinței de faptele moarte și despre oferta unei vieții noi prin Hristos. Nașterea din nou a fost înlocuită cu botezul; aplicat imediat după naștere. Biserica s-a formalizat într-o instituție ierarhică făcută după chipul și asemănarea lumii din jur. Spiritualitatea simplă a trăirii „în duh și în adevăr“ a fost înlocuită cu liturghiile solemne și mistice, pătrunse de o mulțime de practici păgîne, rebotezate „creștine“ și reintroduse în practica popoarelor pe ușa din dos. Misionarismul creștin a fost redus la zero. Europa se legăna liniștită în liniștea înșelătoare oferită de un creștinism ieftin, păgîn și devenit o unealtă docilă a statului.

A trebuit să vină secolul al saisprezecelea, cu suflul Reformei și cu noua mișcare a Duhului Sfînt în inimile celor care s-au rupt de Biserica oficială a Romei pentru a reveni sub autoritatea unică a Bibliei. Nici reformatorii nu au avut însă o politică de responsabilitate individuală a conștiinței în fața lui Dumnezeu. Prin „*Landesherrliche Kirchenregiment*“ Luther a propus doar un fel de împărțire a creștinătății în Biserici teritoriale. Conform acestui plan, stăpînitorul civil al acestor teritorii avea dreptul să proclame religia pe care dorea să o îmbrățișeze toți supușii săi. Cei care aveau obiecții de conștiință, erau obligați să emigreze spre alte zone. Libertatea de conștiință era încă ceva de neconceput. Nu este de mirare că în aceste condiții, evangheliismul era privit ca o conspirație dăunătoare și ilegală.

Cei dinții care au ales să sfideze autoritatea lumescă și au refuzat să accepte autoritatea bisericilor teritoriale au fost Anabapțiștii. Ei au fost primii care au spus că populația Europei, ca întreg, nu este nici pe departe „creștină”. Tot ei au fost aceia care au negat dreptul oricărui demnitar omenesc de a stabili adevăruri de credință și practică Bisericească. Nu este deci de mirare că tot ei au fost și primii misionari ai Reformei¹.

Există documente scrise care atestă istoric activitatea misionară a Anabapțiștilor. Într-o cronică de Paște din anul 1525 se menționează că Biserica „fraților elvețieni” din Gall, Elveția avea deja un număr de 500 de membrii botezați ca adulți (re-botezați sau „ana-bapțiști”). Numai în cantonul Zurich existau în 1529 peste 70 de astfel de Biserici locale. S-a estimat că George Blaurock, lider anabaptist, a botezat mai bine de o mie de convertiți înainte de a fi ars pe rug ca eretic. Leonard Bouwens, colaboratorul lui Menno Simons, a păstrat evidența celor pe care i-a botezat în cei 30 de ani de activitate a sa și lista aceasta cuprinde 10.378 de nume². Zelul evanghelist al anabapțiștilor nu s-a manifestat doar prin mărturia personală locală, deși aceasta i-a fost cea mai bună exprimare. Anabapțiștii au început să trimează misionari și în alte zone. În 20 August, 1527, mai mult de șaiszeci de conducători anabapțiști au ținut un așa numit „Sinod al Martirilor” în Augsburg, Germania. Acest sinod a hotărât trimiterea de misionari la Basel și Zurich, la Palatinate în Austria, la Franconia, la Salzburg în Austria și în Bavaria, în sudul Germaniei.

Activitatea misionară anabaptistă i-a iritat peste măsură de mult pe liderii oficiali ai Reformei. Faptul că ei nu se subordonau instituțiilor religioase și treceau fără autorizații dintr-o zonă teritorială în alta, l-a făcut pe Luther să scrie în 1532 un pamflet plin de vitriol intitulat: „Despre predicatorii itinerari țepoși și veninoși”³. Lucrarea a dezlănțuit o persecuție feroce împotriva anabapțiștilor.

Biserica creștină modernă are nevoie să se lase cuprinsă de același spirit misionar care i-a caracterizat pe cei din Biserica primară și pe anabapțiștii secolului șaisprezece. Toți adevărații creștini trebuie să audă din nou cuvintele solemne ale Mântuitorului: „Cum M-a trimis pe Mine Tatăl, așa vă trimet și Eu pe voi!”⁴. Apostolul Pavel declară:

„Căci, dacă este cineva în Hristos, este o făptură nouă. Cele vechi s-au dus; iată că toate lucrurile s-au făcut noi. Și toate lucrurile

---

(1) Litell, opera citată, pp. 94-112.

(2) Robert G. Tobert, *A History of the Baptists* (Philadelphia: The Judson Press, 1950), p.38.

(3) Von den Schleichern und Winkelpredigern.

(4) Ioan 20:21.

acestea sînt de la Dumnezeu, care ne-a împăcat cu El prin Isus Hristos, și care ne-a încredințat slujba împăcării; că adică, Dumnezeu era în Hristos, împăcînd lumea cu Sine, neînîndu-le în socoteală păcatele lor, și ne-a încredințat nouă propovăduirea acestei împăcări.

Noi dar, sîntem trimiși împuterniciți ai lui Hristos; și, ca și cum Dumnezeu ar îndemna prin noi, vă rugăm fierbinte, în Numele lui Hristos; Împăcați-vă cu Dumnezeu!⁽¹⁾

Renașterea misionarismului este dependentă de două condiții majore: Biserica trebuie să-și dea seama cît de grozavă este soarta celor ce nu s-au împăcat cu Dumnezeu și se află sub amenințarea pedepsei veșnice și credincioșii trebuie să se umple cu iubire față de oamenii din jur. Începînd de acasă, fiecare credincios trebuie să devină un misionar. Fiecare membru al Bisericii lui Hristos este um ostaș trimis pe front cu o misiune. Oamenii din popoarele lumii nu vor fi întorși la Hristos dacă lăsăm această lucrare doar în seama misionarilor de carieră. Răspîndirea Evangheliei pînă la marginile pămîntului are nevoie de fiecare credincios în parte și numai o trezire spirituală a Bisericii va putea produce așa ceva.

Tragedia Bisericii moderne este că nivelul spiritual al membrilor ei este atît de „căldicel“, încît nimeni nu se mai simte responsabil personal de înaintarea Evangheliei. Dacă fiecare am fi o lumină în locul în care sîntem și dacă am contribui cu banul nostru la întreținerea lucrării misionare, mulțimi de oameni din lume ar fi cîștigați pentru Hristos. Dacă fiecare Biserică ar da a zecea parte din venit pentru răspîndirea Evangheliei, misionarii creștini ar putea înconjura iarăși lumea.

11. LEGEA LUI DUMNEZEU

În capitolul care urmează vom vorbi despre Legea lui Dumnezeu, definind-o drept voia sfîntă și supremă în domeniul moralei și eticii, așa cum ne este ea descoperită în Sfintele Scripturi. Prin confruntarea cu această voie sfîntă și supremă, orice abatere de la ea în viațuire sau gîndire devine „călcare de lege“ sau „păcat“. Legea lui Dumnezeu este o expresie a naturii divine și este întemeiată pe dragostea desăvîrșită și pe bunăvoința pe care ne-a arătat-o nouă Dumnezeu ca oameni⁽²⁾.

Ținînd cont că Legea lui Dumnezeu este o descoperire a naturii Sale, putem spune că ea ne-a fost descoperită progresiv de-a lungul istoriei și a culminat în divina descoperire de Sine prin venirea în lume a Domnului nostru Isus Hristos.

---

(1) 2 Cor. 5:17-20.

(2) Mat. 22:34-40.

Noul Testament ne spune că această Lege a lui Dumnezeu a fost înscrisă în lăuntru oamenilor prin creație, dar că ea a fost „înădușită în nelegiure”¹. Astăzi, Legea lui Dumnezeu este înscrisă și în Scriptură. Conținutul Bibliei este în totul inspirat de Dumnezeu și deasupra oricărei posibilități de eroare.

Pentru credinciosul Nou Testamental este foarte important să putem defini care este relația lui cu Legea divină revelată în cuprinsul Vechiului Testament. Trebuie să definim ce înseamnă faptul că Noul Testament ne spune că noi nu mai sîntem „sub Lege”. Înseamnă aceasta că noi putem trăi în afara standardului de sfințenie arătat în conținutul Vechiului Testament? Pentru a ne ușura într-o mare măsură studiul nostru este bine să împărțim Legea Vechi Testamentală în trei secțiuni distincte:

1. LEGEA CIVILĂ, dată evreilor pentru a le forma conștiința națională și care nu se mai aplică astăzi nici Bisericii și nici celor care fac parte din alte popoare ale lumii, deși cu cît țările lumii se vor apropia mai mult de nivelul legilor sociale din Biblie, cu atît popoarele acelor țări vor fi mai fericite și societățile lor mai echilibrate.

2. LEGEA CEREMONIALĂ, care reglementa aducerea de jertfe, desfășurarea ceremonialelor, stabilirea zilelor de sărbătoare, anii sabatici, deosebirea animalele curate de cele necurate, reglementa specificul agriculturii, disciplina etică îmbrăcăminte, etc. Această parte a Legii a fost abolită prin moartea Domnului Isus la cruce. Noul Testament are numeroase pasaje care fac foarte clar lucrul acesta. Deși Consiliul de la Ierusalim din anul 50 d.H. a făcut unele recomandări temporare despre „dobitoacele sugrumate” și mîncările cu sînge, este foarte clar că Biserica ajunsese chiar de atunci la concluzia că Neamurile nu mai sînt obligate să respecte reglementările ceremoniale ale Legii lui Moise². Apostolul Pavel îi întreabă pe credincioșii din Galatia, acum că au ajuns să-L cunoască pe Dumnezeu „sau mai bine zis, după ce ați fost cunoscuți de Dumnezeu, cum vă mai întoarceți iarăși la acele învățături începătoare, slabe și sărăcăcioase, căroră vreți să vă supuneți din nou? Voi păziți zile, luni, vremi și ani. Mă tem să nu mă fi ostenit degeaba pentru voi”³. Și iarăși:

„Lucrurile acestea trebuiesc luate într-alt înțeles: acestea sînt două legăminte: unul de pe muntele Sinai, naște pentru robie și este Agar, - căci Agar este muntele Sinai din Arabia; - și răspunde Ierusalimului de acum, care este în robie împreună cu copiii săi. Dar Ierusalimul

---

(1) Rom. 1:18.

(2) Fapte 15:28, 29.

(3) Gal. 4:9-11.

cel de sus este slobod, și el este mama noastră. .... De aceea, fraților, noi nu sîntem copiii celei roabe, ci ai femeii slobode. Hristos ne-a izbăvit ca să fim slobodi. Rămîneți dar tari, și nu vă plecați iarăși sub jugul robiei.

Iată, eu, Pavel, vă spun că, dacă vă veți tăia împrejur, Hristos nu vă va folosi la nimic. Și mărturisesc iarăși încă o dată oricărui om care primește tăierea împrejur, că este dator să împlinească toată Legea. Voi, care voți să fiți socotiți neprihăniți prin Lege, v-ați despărțit de Hristos, ați căzut din har. ... Căci în Isus Hristos, nici tăierea împrejur, nici netăierea împrejur n-au vreun preț, ci credința care lucrează prin dragoste⁽¹⁾.

În epistola către Biserica din Colose, Pavel reia această temă și afirmă și mai categoric:

„Nimeni dar să nu vă judece cu privire la mîncare sau băutură, sau cu privire la o zi de sărbătoare, cu privire la o lună nouă, sau cu privire la o zi de Sabat, care sînt umbra lucrurilor viitoare, dar trupul este al lui Hristos⁽²⁾.

Pavel le explică celor din Colose că libertatea lor a fost cîștigată de Hristos atunci cînd „a șters zapisul cu poruncile lui, care stătea împotriva noastră și ne era potrivnic, și l-a nimicit, pironindu-l pe cruce⁽³⁾. Concluzia acestei declarații este evidentă în mustrarea pe care le-o adresează apostolul:

„... de ce, ca și cum ați trăi încă în lume, vă supuneți la porunci ca acestea: „Nu lua, nu gusta, nu atinge cutare lucru!“ Toate aceste lucruri care pier odată cu întrebuițarea lor, și sînt întemeiate pe porunci și învățături omenești, au, în adevăr, o înfățișare de înțelepciune, într-o închinare voită, o smerenie și asprime față de trup, dar nu sînt de nici un preț împotriva gîdilării firii pămîntești⁽⁴⁾.

Legea ceremonială, în toate prevederile ei, a fost înlăturată de Hristos: „Căci Hristos este sfîrșitul Legii, pentruca oricine crede în El, să poată căpăta neprihănirea⁽⁵⁾. În epistola sa către cei din Galatia, apostolul Pavel spune că mai înainte de venirea lui Hristos noi

„eram sub paza Legii, închiși pentru credința care trebuia să fie descoperită. Astfel, Legea ne-a fost un îndrumător spre Hristos, ca să fim socotiți neprihăniți prin credință. După ce a venit credința nu mai sîntem sub îndrumătorul acesta. Căci toți sînteți fii ai lui Dumnezeu,

---

(1) Gal. 4:24 - 5:6.

(2) Col. 2:16-17.

(3) Col. 2:14.

(4) Col. 2:20-23.

(5) Rom. 10:4.

prin credința în Hristos Isus. Toți care ați fost botezați pentru Hristos, v-ați îmbrăcat cu Hristos. Nu mai este nici Iudeu, nici Grec; nu mai este nici rob, nici slobod; nu mai este nici parte bărbătească, nici parte femeiască, fiindcă toți sînteți una în Hristos Isus. Și dacă sînteți ai lui Hristos, sînteți „sămînța” lui Avraam, moștenitori prin făgăduință¹.

3. A treia secțiune distinctă a Legii este LEGEA MORALĂ. Ea este cel mai bine exemplificată de cele zece porunci. Acest aspect al Legii mozaice, aspectul moral, nu a fost desființat în nici un fel de venirea lui Hristos, Mai mult, textul Noului Testament a preluat în întregime această lege morală și i-a rafinat conținutul, adîncindu-i preceptele. Un alt fel de a întări acest adevăr este a spune că scriitorii Noului Testament și-au clădit învățătura pe eterna revelație morală a Vechiului Testament. Această atitudine a fost instaurată în Biserică de însuși Domnul Isus, atunci cînd a spus:

„Unul din cărturari, care-i auzise vorbind, fiindcă știa că Isus răspunsese bine Saducheilor, a venit la El și L-a întrebat: „Care este cea dintîi dintre toate poruncile?” Isus i-a răspuns: „Cea dintîi este aceasta: „Ascultă Israele! Domnul, Dumnezeuul nostru, este un singur Domn;” și: „Să iubești pe Domnul, Dumnezeuul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău, cu tot cugetul tău, și cu toată puterea ta”; iată porunca dintîi. Iar a doua este următoarea: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși.” Nu este altă poruncă mai mare decît acestea”. Cărturarul I-a zis: „Bine, Învățătorule. Adevărat ai zis că Dumnezeu este unul singur, că nu este altul afară de El, și că a-L iubi cu toată inima, cu tot cugetul, cu tot sufletul, și cu toată puterea, și a iubi pe aproapele ca pe sine, este mai mult decît toate arderile de tot și decît toate jertfele”. Isus a văzut că a răspuns cu pricepere și i-a zis: „Tu nu ești departe de Împărăția lui Dumnezeu”².

Am putea spune că Noul Testament împlinește Vechiul Testament în sensul că el selectează eternul de temporar, înlătură prevederile Legii care nu și-au avut decît un caracter trecător, fiind date doar din cauza împietririi inimii umane, și preia ceea ce fusese cu valoare morală divină, adîncind și amplificînd aceste principii morale și făcîndu-le și mai pătrunzătoare decît în vechime. Acest proces a fost vizibil în celebra „predică de pe munte” a Domnului Isus, în care Mîntuitorul a declarat că El n-a venit ca să strice Legea, ci ca s-o împlinească. În discursul Său, Domnul Isus preia percepțe ale legii morale și le dă dimensiuni noi, adîncindu-le și măriindu-le eficacitatea.

---

(1) Gal. 3:23-29.

(2) Marcu 12:26-34.

Noul Testament declară categoric că Legea nu a fost dată oamenilor spre mîntuirea lor. Ea a fost doar un îndrumător spre Hristos, o umbră a lucrurilor viitoare. Nimeni nu poate fi mîntuit prin faptele Legii. Dacă așa ceva ar fi fost posibil, Hristos n-ar mai fi trebuit să vină și să moară. Perceptele Legii pretind perfecțiune și ființa umană nu este capabilă să o producă. Hristos și apostolii ne-au învățat că Legea nu poate duce la neprihănire. Nevinovăția cerută spre mîntuire nu poate fi căpătată decît printr-o lucrare nemijlocită a harului divin. Dumnezeu este gata astăzi să-l declare nevinovat pe orice om care-și pune nădejdea în lucrarea răscumpărătoare săvîrșită de Domnul Isus la cruce. Rațiunea pentru care a fost dată Legea este așadar:

(1) să trezească în ne-creștini o conștiință a stării de păcat și păcătoșenie, o panică a falimentului și o tînjire după harul iertării divine, și pentru a-l face pe acest om să-L primească cu bucurie pe Isus Hristos, așa cum este El prezentat în slăvita Evanghelie a Domnului nostru;

(2) să-i servească oricărui copil al lui Dumnezeu drept călăuză înspre o viață de neprihănire trăită după placul lui Dumnezeu și să clădească o viață de mărturie care să-L proslăvească pe Domnul. În Noul Testament, Legea rămîne un „punct de control” în care ne putem cerceta asemănarea noastră cu Hristos și maturizarea caracterului sfințeniei noastre.

Datoria Bisericii de astăzi este să scoată în evidență sfințenia lui Dumnezeu, așa cum este ea ilustrată în prevederile Legii, spre a scoate în relief falimentul moral al lumii și nevoia tuturor după harul și iertarea aduse de Hristos prin Evanghelie. Orice predicare a Legii însă, are nevoie de o înțelegere profundă a revelației progresive a lui Dumnezeu și o încununare cu acest extraordinar mesaj al harului. Biserica trebuie să știe să selecteze temporarul cu caracter național ludaic destinat exclusiv pentru Israel, de conținutul moral etern valabil. Singura autoritate care ne poate ajuta în acest proces este învățătura scrierilor Nou Testamentale.

Biserica nu are autoritatea de a adăuga la scrierile Noului Testament. Porunca Domnului din Matei 23 este categorică în această privință. În acest text, Domnul Isus îi mustră pe cărturari și farisei pentru că au adăugat datinile lor la Cuvîntul lui Dumnezeu. Învățătorii Bisericii creștine trebuie să rămînă mereu în perimetrul sfînt al principiului: „Este scris: ...”. Revelația primită prin Hristos și explicată nouă prin apostoli trebuie să rămînă ultima noastră autoritate în probleme de crez și de practică.

Libertatea călăuzirii personale „prin Duhul“ este norma generală a creștinismului¹. În afară de aceasta, Noul Testament ne spune că orice creștin este dator să se supună anumitor prevederi legale care reglementează viața statului (Rom. 13:1), viața familiei (Efes. 6:1; Col. 3:20) și Bisericii (Mat. 18:15-20; Evrei 13:17).

Legea supremă a Noului Testament este legea iubirii. Toate celelalte activități și motivații trebuie examinate și subordonate ei (Mat. 22:36-40; Marcu 12:28-31; Rom. 13:8-10; Iacov 2:8; Galat. 5:13, 14, etc.).

12. ZIUA DOMNULUI

Un aspect particular al legii lui Dumnezeu este separarea unei zile din săptămîna pentru odihnă și închinăciune. În Vechiul Testament identificarea zilei de odihnă (sabat) cu cea de a șaptea zi a săptămîinii a fost motivată de faptul că însuși Dumnezeu s-a „odihnit“ în cea de a șaptea zi a creației². Acest ciclu de șapte (septimal) este menționat în Biblie și în legătură cu alte măsurători istorice³. Cea dintîi menționare a zilei de Sabat a fost în legătură cu dăruirea manei⁴. Ziua de Sabat a fost inclusă și în cele zece porunci date de Dumnezeu pe muntele Sinai⁵. Cartea lui Neemia ne spune că cel care a instaurat ziua de Sabat în Israel a fost Moise⁶. Profetul Ezechiel scrie și el că Sabatul a venit prin Moise⁷. Păzirea Sabatului a fost o îndatorire sfîntă în Israel. Pentru călcarea poruncii privitoare la Sabat era prevăzută pedeapsa cu moartea⁸.

Sabatul evreiesc a fost ținut (1) ca o zi în cinstea Domnului, ca un semn veșnic al Legămîntului stabilit între Iehova și evrei⁹; (2) ca o zi de odihnă pentru om, astfel ca toată familia să aibă o zi de părtășie și

---

(1) 1 Ioan 2:20, 27.

(2) Gen. 2:3; Exod 20:10, 11; 31:16, 17.

(3) Gen. 7:4, 10: 8:10, 12; 29:27, 28.

(4) Exod 16:5, 21-30.

(5) Exod 20:8.

(6) Neemia 9:14.

(7) Ezech. 20:10-12.

(8) Num. 15:32-36.

(9) Exod 31:17.

odihnă¹; (3) ca o zi națională de aducere aminte a felului minunat în care Dumnezeu i-a scos pe evrei din robia egipteană². De-a lungul istoriei lui Israel, lideri ca Amos³, Isaia⁴, Ezechiel⁵, Ieremia⁶, și Neemia⁷ au insistat ca evreii să păzească nu numai „slova” Sabatului, ci și spiritul în care a fost dat el.

În perioada de timp dintre vremea lui Ezra și vremea Domnului Isus, tradiția legalismului evreiesc împovărase Sabatul cu o mulțime de restricții ridicole care despicau firul de păr în patru. „Mișna” iudaică, adăugirile la Vechiul Testament, păstrează în textul ei nu mai puțin de 39 de restricții adăugate odihnei de Sabat. Aceste adăugiri nu au avut nici o valoare în ochii Domnului Isus. Este adevărat că El a respectat Sabatul biblic, ducându-se în mod regulat la sinagogă⁸, dar la fel de adevărat este și faptul că El a preferat să calce uneori poruncile tradiționale, proclamând valoarea omului deasupra importanței Sabatului⁹. Domnul Isus a fost atât de categoric încât S-a declarat pe Sine „Domn al Sabatului”¹⁰, asumându-și libertatea de a proceda cum crede El de cuviință în ziua de Sabat. Este interesant că toate cele zece porunci au fost reafirmate și reasezate de Hristos în Biserică, cu excepția aceleia privitoare la Sabat¹¹.

Mai mult, în învățătura Sa, Domnul Isus a recomandat subordonarea Sabatului în fața lucrărilor făcute în favoarea omului:

„Isus a plecat de acolo și a intrat în sinagogă. Și iată că în sinagogă era un om care avea o mână uscată. Ei, ca să poată învinui pe Isus, L-au întrebat: „Este îngăduiut a vindeca în zilele de Sabat?” El le-a răspuns: „Cine este omul acela dintre voi care, dacă are o oaie, și-i cade într-o groapă, în ziua Sabatului, să n-o apuce și s-o scoată afară? Cu cât mai de preț este deci un om decât o oaie? De aceea este îngăduiut a face bine în zilele de Sabat”¹².

„Într-o zi de Sabat, s-a întâmplat că Isus trecea prin lanurile de grâu. Ucenicii Lui smulgeau spice de grâu, le frecau cu mâinile, și le mîncau.

---

(1) Deut. 5:12-14.

(2) Deut. 5:15.

(3) Amos 8:5.

(4) Isaia 56:2, 4; 58:13.

(5) Ezec. 20:12-24; 43:6.

(6) Ier. 17:21-27.

(7) Neemia 10:31; 13:15-22.

(8) Luca 4:16.

(9) Mat. 12:1-14; Marcu 2:23-3:6; Luca 6:1-11; 13:10-17; 14:1-6; Ioan 5:1-18; 7:23; 9:16.

(10) Marcu 2:28; Mat. 12:8; Luca 6:5.

(11) Mat 12:12; Luca 6:11; Marcu 2:27.

(12) Mat. 12:9-12.

Unii dintre Farisei le-au zis: „Pentru ce faceți ce nu este îngăduit să faceți în ziua Sabatului?” Isus le-a răspuns: „Oare n-ați citit ce a făcut David când a flămânzit el și cei ce erau împreună cu el? Cum a intrat în Casa lui Dumnezeu, a luat piinile pentru punerea înaintea Domnului, a mâncat din ele și a dat și celor care erau cu el, măcar că nu era îngăduit să le mănânce decât preoții?” Și le zicea: „Fiul omului este Domn chiar și al Sabatului”⁽¹⁾.

„Apoi le-a zis: „Sabatul a fost făcut pentru om, iar nu omul pentru Sabat”⁽²⁾.

Se pare că Biserica primară a stat un timp la umbra așezămintelor mozaice și a căutat să respecte și ziua de Sabat; în orice caz este evident că ei au căutat să folosească adunările publice din zilele de Sabat pentru a pătrunde în sinagogile evreiești și a le dovedi că Isus este Hristosul⁽³⁾. Între evrei și Biserică s-au iscat însă foarte repede controverse aprinse și apostolii au trebuit să declare răspicat că nici un creștin nu mai trebuie să se supună reglementărilor ceremoniale mozaice ca dieta alimentară, tăierea împrejur, și Sabatul. Într-o declarație de șocantă indiferență, apostolul Pavel scrie:

„Unul socotește o zi mai presus decât alta; pentru altul, toate zilele sînt la fel. Fiecare să fie deplin încredințat în mintea lui. Cine face deosebire între zile, pentru Domnul o face. Cine nu face deosebire între zile, pentru Domnul n-o face. Cine mănîncă, pentru Domnul mănîncă; pentru că aduce mulțumiri lui Dumnezeu. Cine nu mănîncă, pentru Domnul nu mănîncă; și aduce și el mulțumiri lui Dumnezeu. În adevăr, niciunul din noi nu trăiește pentru sine, și niciunul din noi nu moare pentru sine”⁽⁴⁾.

Aceste remarci au fost trimise unei Biserici în care este evident că existau neînțelegeri între credincioși deopotrivă de sinceri, dar deosebiți în atitudinile lor față de așezămintele ceremoniale religioase. Este clar că apostolul nu manifestă nici un fel de preferință față de cele două poziții existente în Biserică. Însă atunci când Pavel află că iudaizatorii umblă să-i întoarcă pe creștinii din Galatia sub jugul legii evreiești, este evident că el protestează vehement, muștrîndu-i aspru pe cei șovăielnici:

„Mă mir că treceți așa de repede de la Cel ce v-a chemat prin harul lui Hristos, la o altă Evanghelie. Nu doar că este o altă Evanghelie; dar sînt unii oameni care vă tulbură, și voiesc să răstoarne Evanghelia

---

(1) Luca 6:1-5.

(2) Marcu 2:27.

(3) Fapte 3:1; 13:14, 42, 44; 16:13; 18:4.

(4) Rom. 14:5-7.

lui Hristos. Dar chiar dacă noi înșine sau un înger din cer ar veni să vă propovăduiască o Evanghelie, deosebită de aceea pe care v-am propovăduit-o noi, să fie anatema! Cum am mai spus, o spun și acum: dacă vă propovăduiește cineva o Evanghelie, deosebită de aceea pe care ați primit-o, să fie anatema!⁽¹⁾

Puțin mai departe în epistolă Pavel exclamă:

„Voi păziți zile, luni, vremi și ani. Mă tem să nu mă fi ostentit degeaba pentru voi”⁽²⁾.

Și încă:

„Și mărturisesc iarăși încă o dată oricărui om care primește tăierea împrejur, că este dator să împlinească toată Legea. Voi, care voiți să fiți socotiți neprihăniți prin Lege, v-ați despărțit de Hristos; ați căzut din har”⁽³⁾.

Evanghelia ne spune că Domnul Isus a fost răstignit în Vinerea Mare și că a înviat dintre cei morți în dimineața zilei dintîi a săptămînii, adică la trei zile după moartea Sa⁽⁴⁾. Fără a face din aceasta o dogmă, se pare că Biserica primară a început foarte repede să sărbătorească ziua dintîi a săptămînii ca „zi a Domnului”⁽⁵⁾. La urma urmei, învierea a fost ziua în care s-au pus bazele Bisericii creștine. De exemplu, în capitolul 20 din cartea Faptele Apostolilor găsim că Pavel și-a pregătit itinerarul în așa fel încît să fie prezent la Cina Domnului care se lua în Troa în ziua dintîi a săptămînii. O atentă studiere a pasajului va scoate la lumină faptul că Pavel a sosit în Troa luni și aplecat de acolo exact peste o săptămînă⁽⁶⁾. O altă dovadă că Biserica de la început se închina în cea dintîi zi a săptămînii se găsește în 1 Corinteni 16. Pavel îi îndeamnă pe cei din Corint să facă strîngerea de ajutoare în cadrul adunării din această zi:

„În ziua dintîi a săptămînii, fiecare din voi să pună deoparte acasă ce va putea, după cîștigul lui, ca să nu se strîngă ajutoarele cînd voi veni eu”⁽⁷⁾.

Verbul folosit aici în limba greacă se aplică unei activități repetate de „punere de o parte”. Cu alte cuvinte: ei trebuiau să colecteze „în fiecare zi înțîi a săptămînii”, pentru ca strîngerea să nu se facă în pripă. Un alt text care ne vorbește despre o stare care s-a repetat „duminică

---

(1) Gal. 1:6-9.

(2) Gal. 4:10-11.

(3) Gal. 5:3, 4.

(4) Mat. 27:62 („pregătire” este termenul grec pentru ziua de vineri); 28:1; Marcu 15:42; 16:1; Luca 23:54; 24:1; 24:7-21; Ioan 19:31, 42; 20:1, 19.

(5) Probabil amintită pe nume în Apoc. 1:10.

(6) Fapte 20:7.

(7) 1 Cor. 16:2.

de duminică“ este în Ioan 20. Aici ni se spune că ucenicii se strîngeau laolaltă „în seara aceleiași zile, cea dintîi a săptămîinii“¹. Dacă ținem seama de faptul că la început creștinii au fost scoși din sînul comunităților de la sinagogă, nu este de mirare că, pentru separare, ucenicii au ales să se adune într-o altă zi, iar cea mai potrivită zi pentru închinăciune li s-a părut această zi a aniversării „învierii“. Istoria este plină de dovezi care ne arată că în preajma anului 100 d.H., Biserica creștină se aduna în cea dintîi zi a săptămîinii. Pentru o ușurare a înțelegerii, vom merge înapoi în istorie începînd cu Constantin și ajungînd în final la vremea apostolilor. Așa numitul *Codex Iustinianus* apărut în anul 321 d.H. menționează următoarele: „Toți magistrații, oamenii din popor și meșteșugarii se vor opri din activitățile lor și se vor odihni în slăvita Zi a Soarelui. Țăranii însă, sînt liberi să lucreze chiar și în această zi, deoarece, punerea grînelor în hambare sau îngrijirea viei nu poate să aștepte“². Această lege pare că a fost dată ca o înlesnire acordată creștinilor, deși prevederile ei nu par a fi prea stricte. Într-o altă scriere, *Didache*, apărută între anii 120-180 d.H., în capitolul 14 găsim îndrumarea următoare: „În Ziua Domnului, cînd sînteți adunați, după ce v-ați mărturisit unii altora păcatele și v-ați iertat unii pe ceilalți, puteți frînge pîinea împreună. Să nu îngăduiți nimănui care este încă în ceartă cu aproapele său să ia parte cu voi, pentru ca lucrarea voastră să fie sfîntă“³.

Iustin (c. 100—c.165 d.H.), cunoscut și sub numirea de Iustin Martirul din cauza morții sale pentru Domnul, ne-a lăsat o descriere deosebit de frumoasă a felului în care obișnuiau creștinii din preajma anului 150 să se închine:

„În ziua care se numește „a Soarelui“, noi avem o întrunire a tuturor celor care locuiesc în cetate și în împrejurimi. Cînd sîntem împreună, un timp citim memoriile apostolilor sau cite ceva din scrierile profeților. Apoi, după ce încetează citirea, conducătorul adunării ia cuvîntul și ne mustră sau ne îndeamnă pe toți să urmărim exemplele de virtute. După aceasta, ne ridicăm toți în picioare și ne rugăm pe rînd. Așa cum am mai spus deja, după ce ne rugăm sînt aduse pîinea, vinul și apa. Cel care conduce se roagă după cum poate el mai frumos, iar poporul încuviințează spunînd: „Amin“. Elementele Euharistiei (Cina) sînt împărțite și luate de cei prezenți, iar celor care nu sînt de față le sînt trimise prin diaconi. Cei bogați, dacă vor, dăruiesc cît vor ei, și colecta este dată în grija conducătorului adunării. Din suma

(1) Ioan 20:19.

(2) Joseph Cullen Ayer, *A Source Book for Ancient Church History* (New York: Scribners, 1913) pp. 284, 285.

(3) Opera citată, p. 182.

adunată sînt apoi ajutați orfanii și văduvele, cei aflați în lipsuri din cauza bolii sau din alte cauze, și robii sau străinii din mijlocul nostru; pe scurt, el împarte tuturor celor care au nevoie. Ziua Soarelui (duminica) este într-adevăr ziua în care noi toți ne ținem adunările, căci în această zi dintîi a săptămînii Dumnezeu, a transformat întunerecul și materia făcînd lumea; și tot în această zi a înviat și Domnul Isus dintre cei morți. Căci ei L-au răstignit în ziua premergătoare lui Saturn (vineri), iar în cea de după ziua lui Saturn (adică duminica) El li S-a arătat Apostolilor și ucenicilor Săi, învățîndu-i lucrurile pe care vi le-am spus acum și noi vouă spre luare aminte¹.

Ignațiu, care și-a scris lucrarea sa *Către Magnesians* prin preajma anului 114 d.H., îi descrie astfel pe creștini: „Ei nu mai țin Sabatele evreiești, ci se închină în Ziua Domnului, în care, prin El și prin moartea Lui, ne-a fost dăruită viața ...”².

Apărută cam prin anul 100 d.H., *Scrisoarea lui Barnabas*, căreia în ciuda titlului nu i se cunoaște cu certitudine autorul, ni-L prezintă pe Dumnezeu spunînd: „Sabatele de acum nu mai sînt după voia Mea, dar (Sabatul) pe care vi l-am dat, este plăcut Mie, căci în el am pus capăt tuturor ostenețelor, și la începutul celei de a opta zi am făcut un nou început pentru o lume nouă. Prin urmare, să sărbătoriți cea de a opta zi, în care a înviat Hristos, li S-a arătat oamenilor și apoi s-a înălțat la cer”³. Expresia „Ziua Domnului” este folosită și de apostolul Ioan în Apocalipsa 1:10.

Putem spune deci că avem dovezi că ziua de închinăciune a Bisericii primare a fost cea dintîi zi a săptămînii, numită de Constantin în anul 321 d.H.: „Ziua Soarelui”, de *Didache* la jumătatea primului secol: „Ziua Domnului” (Domini dei = Duminica), de Iustin în anul 150 d.H.: „Ziua Soarelui”, de Ignațiu în anul 114 d.H.: „Ziua Domnului”, de Barnabas în anul 100 d.H.: „cea de a opta zi” și de apostolul Ioan în anul 96 d.H.: „Ziua Domnului”.

Noul Testament nu încearcă în nici un fel să identifice care lucrări sînt potrivite pentru ziua Domnului, sau „duminica”. El spune însă că un creștin a ieșit de sub robia restricțiilor mozaice și că el este scutit de forme sau ceremoniale sabatice. Creștinii s-au obișnuit să respecte și ei tot o zi din șapte, dedicînd-o proslăvirii lui Dumnezeu, misiunii creștine și odihnirii trupului. Dumnezeu l-a făcut pe om în așa fel ca el să aibă nevoie de o zi de odihnă. Dumnezeu, care ține seama de

---

(1) *The Fathers of the Church*, Vol. 6: *Saint Justin Martyr*, de Thomas B. Falls (New York: Christian Heritage, Inc., 1949), pp.106, 107.

(2) *The Fathers of the Church*, Vol. 1: *The Apostolic Fathers* (New York, 1947), p.99.

(3) *Idem*, p.216.

această nevoie a omului, a instituit în Vechiul Testament o astfel de zi și a supus-o la restricții severe. Sub noua administrație a lucrării Duhului Sfânt, restricțiile adăugate zilei de odihnă au fost înlăturate, dar aceasta n-a însemnat că Biserica n-a considerat de bine să pună de o parte o zi din șapte pentru adunarea sfinților, pentru proslăvirea Domnului și pentru odihna trupului. Respectînd o astfel de zi, creștinii din toate veacurile au mărturisit împotriva secularismului și împotriva materialismului. Încă de pe la anul 200 d.H., Tertulian s-a împotrivit celor ce lucrau duminică.

Creștinii țin ziua Domnului de bună voie (nu ascultînd de vreo lege), cu bucurie (nu ca pe o greutate care-i apasă), folosind-o deopotrivă și pentru odihna trupului și pentru înălțarea sufletului. Trebuie spus însă apăsător că în creștinism nu există nici un fel de prevederi ceremoniale și că în nici un fel Hristos nu ne-a schimbat Sabatul, cu toate obligațiile lui, în ziua de duminică. Continuînd ceea ce credem că a fost o practică apostolică și adaptîndu-ne la existența calendarelor și a zonelor diferite de timp de pe glob, noi respectăm ziua de duminică în cinstea Domnului și spre amintirea învierii Sale.

IV. DUMNEZEU SFINȚITORUL

---

1. PNEUMATOLOGIE

După ce am aruncat o privire asupra dificilului subiect al „trinității” într-unul din capitolele anterioare, ne vom concentra acum atenția asupra felului în care ne vorbește Scriptura despre cea de a treia persoană a trinității: „Duhul Sfânt”. Cea de a doua afirmație din cartea Genezei este următoarea:

„Și Duhul lui Dumnezeu se mișca pe deasupra apelor”¹. Aceasta este cea dintâi menționare a Duhului Sfânt în Biblie. În legătură cu relația dintre Duhul Sfânt și procesul creației, Iov afirmă: „Sufierea Lui înseninează cerul”² („a împodobit cerurile” - în original).

Există o relație directă între prezența Duhului și existența vieții. Iată ce declară Dumnezeu în fața totalei depravări a omului, pe vremea lui Noe: „Duhul Meu nu va rămînea pururea în om, căci și omul nu este decît carne păcătoasă: totuși zilele lui vor fi de o sută două zeci de ani”³. Verbul din limba ebraică tradus aici prin „nu va rămînea” sau „nu se va lupta” poate avea și înțelesul de „a judeca” sau „a stăpîni”. Ideea textului este că ființa umană a decăzut în așa măsură sub dominarea firii pămîntești și a poftelor încît nu mai are nici un rost ca Duhul lui Dumnezeu să mai încerce să recapete stăpînirea asupra lăuntrului uman. Singura soluție rămasă atunci a fost distrugerea totală a omenirii printr-o pedeapsă de proporții cataclismice: potopul.

O altă lucrare a Duhului Sfânt în Vechiul Testament este asociată cu priceperea supranaturală dăruită de Dumnezeu lui Bețaleel cu ocazia construirii cortului înțîlnirii. Iată ce declară Dumnezeu:

---

(1) Gen. 1:2.

(2) Iov 26:13.

(3) Gen. 6:3.

„L-am umplut cu Duhul lui Dumnezeu, i-am dat un duh de înțelepciune, pricepere, și știință pentru tot felul de lucrări, i-am dat putere să nascocască tot felul de lucrări meșteșugite, să lucreze în aur, în argint și în aramă, să sape în pietre și să le lege, să lucreze în lemn, și să facă tot felul de lucrări”¹.

Tot prin Duhul Sfânt, Dumnezeu a ridicat în Israel niște izbăvitori din vremuri grele, numiți și Judecători. Din numărul acestora au făcut parte Ghedeon², Iefta³ și Samson⁴. Același Duh Sfânt este amintit în câteva pasaje ca fiind sursa inspirațiilor profetice⁵.

Deși mulți comentatori sînt de părere că în vremea Vechiului Testament numai anumiți oameni aleși să activeze ca împărați, profeți, judecători și preoți au avut Duhul Sfânt, există referințe în textul Scripturii care ne fac să credem că o anumită măsură de lucrare a Duhului Sfânt s-a răsfrînt continuu asupra tuturor copiilor lui Israel. În zguduitorul rugăciune de pocăință rostită de Ezra citim:

„În îndurarea Ta fără margini, nu i-ai părăsit în pustie, și stîlpul de nor n-a încetat să-i călăuzească ziua pe drum, nici stîlpul de foc să le lumineze noaptea drumul, pe care aveau să-l urmeze. Le-ai dat Duhul Tău cel bun, ca să-i facă înțelepți; n-ai îndepărtat mana Ta de la gura lor, și le-ai dat apă să-și potolească setea”⁶.

Caracterul omniprezent al Duhului Sfânt este exprimat cum nu se poate mai frumos în conținutul psalmului 139:

*„Unde mă voi duce departe de Duhul Tău,
și unde voi fugi departe de Fața Ta?
Dacă mă voi sui în cer, Tu ești acolo;
dacă mă voi culca în locuința morților,
iată-Te și acolo;
dacă voi lua aripile zorilor,
și mă voi duce să locuiesc la marginea mării,
și acolo mîna Ta mă va călăuzi,
și dreapta Ta mă va apuca.
Dacă voi zice:
„Cel puțin întunerecul mă va acoperi,
și se va face noapte lumina dimprejurul meu!”*

---

(1) Exod 31:3-5.

(2) Jud. 6:34.

(3) Jud. 11:29.

(4) Jud. 14:19; 15:14, etc.

(5) Num. 11:29; 1 Sam. 10:6, 10.

(6) Neemia 9:19-20.

*Iată că nici chiar întunerecul nu este întunecos
pentru Tine;
ci noaptea strălucește ca ziua,
și întunerecul ca lumina⁽¹⁾.*

O altă referință despre Duhul Sfânt în Vechiul Testament se poate găsi în profețiile mesianice. Iată ce a fost împlinit peste ani în persoana Domnului Isus:

*„Apoi o Odraslă va ieși din tulpina lui Isai,
și un Vlăstar va da din rădăcinile lui.
Duhul Domnului Se va odihni peste El,
duh de înțelepciune și de pricepere,
duh de sfat și de tărie,
duh de cunoștință și de frică de Domnul.
Plăcerea Lui va fi frica de Domnul⁽²⁾.*

Și încă:

*„Duhul Domnului Dumnezeu este peste Mine,
căci Domnul M-a uns să aduc vești bune celor
nenorociți:
El; M-a trimes să vindec pe cei cu inima zdrobită,
să vestesc robilor slobozenia
și prinșilor de război izbăvirea;
să vestesc un an de îndurare al Domnului,
și o zi de răzbunare a Dumnezeului nostru;
să mângâi pe toți cei întristați;
să dau celor întristați din Sion,
să le dau o cunună împărătească în loc de cenușă,
un untdelemn de bucurie în locul plînsului,
o haină de laudă în locul unui duh mîhnit,
ca să fie numiți: „terebinți ai neprihănirii“,
„un sad al Domnului ca să slujească spre slava Lui⁽³⁾.*

Este bine să ținem minte că toți creștinii de astăzi citesc Vechiul Testament în lumina deplinei revelații a Noului Testament și pot pricepe în textul Scripturii lucruri neînțelese de cei din vechime. Nu trebuie să credem că pentru Iudei personalitatea Duhului Sfânt era la fel de evidentă ca și pentru creștinii din Biserică. Acolo unde noi astăzi găsim referiri la Duhul Sfânt, cei din Israel vedeau adesea numai un

---

(1) Ps. 139 7-12.

(2) Isaia 11:1-3.

(3) Isaia 61:1-3.

fel de aluzii la Dumnezeu sau la acțiunile Sale. Suflarea unui om este doar un produs al fiiinței lui și tot așa prin Duhul lui Dumnezeu evreii nu înțelegeau decât o dovadă a prezenței lui Dumnezeu în anumite acțiuni sau situații.

Cînd ne apropiem de conținutul Noului Testament, lumina revelației divine devine mult mai pătrunzătoare și personalitatea Duhului Sfînt, ca cea de a treia persoană distinctă a Sfintei Treimi, ne apare în toată frumusețea Sa. Noul Testament ne spune că Duhul Sfînt călăuzește¹, comunică², cercetează³, mijlocește în rugăciune⁴, regenerează⁵, mărturisește despre Hristos⁶, dă învățătură⁷, călăuzește Biserica⁸, convinge de păcat⁹, împuternicește pentru anumite slujbe în Biserică¹⁰, dăruiește daruri spirituale¹¹ și poate fi întristat prin păcat¹². Astfel de activități pot fi înfăptuite numai de către o persoană.

În ce privește puterea de convingere pe care o poate exercita Duhul Sfînt asupra oamenilor, iată ce ne spune Domnul Isus:

„Totuși, vă spun adevărul: „Vă este de folos să Mă duc; căci dacă nu Mă duc Eu, Mîngîietorul nu va veni la voi; dar dacă Mă duc, vi-L voi trimite. Și cînd va veni El, va dovedi lumea vinovată în ce privește păcatul, neprihănirea și judecata.

*În ce privește păcatul: fiindcă ei nu cred în Mine;
în ce privește neprihănirea: fiindcă Mă duc la Tatăl și nu Mă veți mai vedea;*

în ce privește judecata: fiindcă stăpînitorul lumii acesteia este judecat¹³.

Despre lucrarea de regenerare citim:

„Adevărat, adevărat îți spun, că, dacă nu se naște cineva din apă și din Duh, nu poate să intre în Împărăția lui Dumnezeu. ... Vîntul suflă încotro vrea, și-i auzi vuietul; dar nu știi de unde vine, nici încotro merge. Tot așa este cu oricine este născut din Duhul¹⁴.

---

(1) Ioan 16:13; Rom. 8:14.

(2) Apoc. 2:7.

(3) 1 Cor. 2:10.

(4) Rom. 8:26, 27.

(5) Ioan 3:5, 6; Tit 3:5.

(6) Ioan 15:26.

(7) Ioan 14:26.

(8) Fapte 13:2.

(9) Ioan 16:7-11.

(10) Fapte 20:28.

(11) 1 Cor. 12:7-9.

(12) Efes. 4:30.

(13) Ioan 16:7-11.

(14) Ioan 3:5-8.

Despre aceeași lucrare scrie și Pavel, care ne spune că Dumnezeu nu ne-a mântuit „pentru faptele făcute de noi în neprihănire, ci pentru îndurarea Lui, prin spălarea nașterii din nou și prin înnoirea făcută de Duhul Sfânt, pe care L-a vărsat din belșug peste noi, prin Isus Hristos, Mântuitorul nostru”¹.

Noul Testament ne spune că Duhul Sfânt este acela care-i adaugă pe oameni la Biserică, convingându-i mai întâi de starea lor de vinovăție și pregătindu-i pentru primirea mântuirii prin credința în Isus și dându-le apoi ungerea sfântă:

„Căci după cum trupul este unul și are mai multe mădulare, și după cum toate mădularele trupului, măcar că sînt mai multe, sînt un singur trup, tot așa este și Hristos. Noi toți, în adevăr, am fost botezați de un singur Duh, ca să alcătuim un singur trup, fie Iudei, fie Greci, fie robi, fie slobozi, și toți am fost adăpați dintr-un singur Duh”².

Nicăieri nu întâlnim în Noul Testament convertiți la Hristos care să mai aștepte încă o lucrare a Duhului Sfânt. Nu există creștini care să nu fi primit încă Duhul și nimeni nu poate zice Hristos este Domnul decât prin Duhul Sfânt. Pavel afirmă că „dacă n-are cineva Duhul lui Hristos, nu este al Lui”³.

Noul Testament cuprinde foarte multe pasaje care ne vorbesc despre lucrarea de sfințire pe care o face Duhul Sfânt. În epistola sa către Galateni, Pavel scrie:

„Zic dar: „Umblați cîrmuiți de Duhul, și nu împliniți poftele firii pămîntești. Căci firea pămîntească pofteste împotriva Duhului, și Duhul împotriva firii pămîntești: sînt lucruri potrivnice unele altora, așa că nu puteți face tot ce voiți. Dacă sînteți călăuziți de Duhul, nu sînteți sub Lege. ... Rода Duhului, dimpotrivă, este: dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credințioșia, blîndețea, înfrînarea poftelor. Împotriva acestor lucruri nu este lege. Cei ce sînt ai lui Hristos Isus, și-au răstignit firea pămîntească împreună cu patimile și poftele ei. Dacă trăim prin Duhul să și umblăm prin Duhul”⁴.

Înainte de răstignirea Sa, Domnul Isus le-a făcut ucenicilor o promisiune: „V-am spus aceste lucruri cît mai sînt cu voi. Dar Mîngîietorul, adică Duhul Sfânt, pe care-L va trimite Tatăl în Numele Meu, vă va învăța toate lucrurile și vă va aduce aminte de tot ce v-am spus Eu”⁵.

---

(1) Tit 3:5.

(2) 1 Cor. 12:12-13.

(3) Rom. 8:9.

(4) Gal. 5:16-25.

(5) Ioan 14:25-26.

Iar apostolul Pavel le scrie credincioșilor din Corint:

*„Lucruri pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit
și la inima omului nu s-au suit,
așa sînt lucrurile pe care le-a pregătit Dumnezeu
pentru cei ce-L iubesc.“*

„Nouă însă Dumnezeu ni le-a descoperit prin Duhul Său. Căci Duhul cercetează totul, chiar și lucrurile adînci ale lui Dumnezeu ... Și vorbim despre ele nu cu vorbiri învățate de la înțelepciunea omenească, ci cu vorbiri învățate de la Duhul Sfînt, întrebuițînd o vorbire duhovnicească pentru lucrurile duhovnicești.“

„Dar omul firesc nu primește lucrurile Duhului lui Dumnezeu, căci, pentru el, sînt o nebunie; și nici nu le poate înțelege, pentru că trebuiesc judecate duhovnicește. Omul duhovnicesc, dimpotrivă, poate să judece totul, și el însuși nu poate fi judecat de nimeni. Căci „cine a cunoscut gîndul Domnului, ca să-I poată da învățătură?“ Noi avem însă gîndul lui Hristos“¹.

Apostolii Domnului au avut convingerea fermă că fiecare creștin este învățat direct de Duhul Sfînt și poate fi instruit în tainele cunoașterii voii lui Dumnezeu. Pavel scrie: „Cît despre dragostea frățească, n-aveți nevoie să vă scriem; căci voi singuri ați fost învățați de Dumnezeu să vă iubiți unii pe alții“². Iar apostolul Ioan adaugă: „V-am scris aceste lucruri în vederea celor ce caută să vă rătăcească. Cît despre voi, ungerea pe care ați primit-o de la El, rămîne în voi, și n-aveți trebuință să vă învețe cineva; ci, după cum ungerea Lui vă învață despre toate lucrurile și este adevărată, și nu este o minciună, rămîneți în El, după cum v-a învățat ea“³.

Noul Testament îl prezintă pe fiecare creștin ca fiind un obiect al dragostei și milei lui Dumnezeu, uns cu ungerea Duhului Sfînt, aflat sub lucrarea de sfințire și de împuternicire a Duhului, și putînd fi sigur de o mîntuire desăvîrșită și veșnică. Altfel spus, Dumnezeu și-a pus sigiliul de proprietate asupra tuturor celor pe care i-a chemat în Împărăția Sa prin faptul că le-a dat Duhul și darurile Sale⁴.

---

(1) 1 Cor. 2:9-16.

(2) 1 Tesal. 4:9.

(3) 1 Ioan 2:26-27.

(4) Rom. 8:12-13; 2 Cor. 1:22; 5:5; Efes. 1:14; 4:30.

2. CARACTERUL UNIVERSAL AL EVANGHELIEI

Teologii vorbesc uneori despre un anumit „legământ al răscumpărării”, prin care Dumnezeu și Domnul Isus au hotărât „înruparea” Fiului pentru răscumpărarea omenirii. Acest plan dumnezeiesc a fost alcătuit „înainte de întemeierea lumii”¹.

Legământul harului

Pe de altă parte, „legământul harului” sau „Noul Legământ” este definit ca o hotărâre pornită din Dumnezeu însuși conform căreia El se angajează față de omenire să-i mintuiască pe toți aceia care-și pun credința și nădejdea în El. Promisiunea legată de acest legământ este accesul în familia lui Dumnezeu, posibilitatea de a deveni un copil al Domnului și toate binecuvântările care derivă din această nouă poziție². Singura condiție care trebuie îndeplinită de om pentru intrarea în legământul harului este credința sinceră care rezultă într-o totală ascultare față de Dumnezeu³.

Deși a fost arătat în totala lui frumusețe abia în Noul Testament, acest „Legământ al harului” a fost prefațat de alte acțiuni pe care le-a întreprins Dumnezeu de-a lungul istoriei. Astfel, legământul încheiat cu Noe, al cărui semn este curcubeul așezat în nor, a fost tot o acțiune a harului⁴. La fel și legămintele încheiate cu Avraam (simbolizat prin tăierea împrejur)⁵, Isaac și Iacov⁶. Tot harul a făcut ca Dumnezeu să se hotărască să aleagă dintre toate popoarele un neam care să fie „al Lui”⁷. Semnul legământului dintre Dumnezeu și Israel este Sabatul⁸.

Spre deosebire de toate legămintele anterioare, „legământul cel nou” a fost pecetluit cu însuși sângele Domnului Isus și se adresează fără deosebire tuturor oamenilor. El se oferă să-i facă pe cei credincioși dintre evrei și pe cei credincioși dintre Neamuri un popor nou, „al credinței”. Faptul că Iudeii și Neamurile vor alcătui în vremea noastră Biserica a fost ținut ascuns de Dumnezeu în celelalte veacuri⁹. Acest mesaj a fost numit de Pavel „taina ținută ascunsă de veacuri” și

---

(1) 1 Petru 1:20.

(2) Ier. 31:31-34.

(3) Rom. 4; Gal. 3:6-18.

(4) Gen. 6:18; 9:1-17.

(5) Gen. 12:2, 3; 15:18; 17:2, 9-14.

(6) Exod 3:6.

(7) Exod 24:7, 8.

(8) Exod 31:12-17.

(9) Efes. 3:4.

descoperită acum în Noul Testament. Proorocii Vechiului Testament, deși au vorbit uneori despre mîntuirea unora dintre Neamuri, n-au putut pricepe ce vremuri avea în vedere Dumnezeu atunci cînd vorbea prin ei despre astfel de lucruri¹.

Legămîntul cel nou a fost întrucîtva profețit în Vechiul Testament², a fost inaugurat de Hristos³ și are caracter veșnic⁴.

O mîntuire pentru toți

Scriptura ne învață că Hristos a murit pentru toată lumea, „pentru toți”, și că Dumnezeu poruncește astăzi oamenilor de pretutindeni să se pocăiască și să creadă în Evanghelie ca să fie mîntuiți. Biblia declară că toți oamenii sînt pierduți, nu din cauza lui Dumnezeu, ci din cauză că fiecare dintre ei a ales varianta păcatului și a împotrivirii față de Creator.

Este adevărat că în Biblie există și pasaje care, luate separat, ar părea că indică faptul că , pe unii, Dumnezeu i-a predestinat pentru pedeapsă, ca în cazul lui Iuda despre care ni se spune că „s-a dus la locul lui”⁵ fiind „fiul pierzării” „ca să se împlinească Scriptura”⁶. Tot astfel în 1 Petru găsim scris despre cei răi că ei „n-au crezut Cuvîntul și la aceasta sînt rînduiți”⁷. În *Berkeley Version of the New Testament*, dr. Gerrit Verkuyl adaugă textului citat mai sus un scurt comentariu: „Cei necredincioși se vor poticni întotdeauna; aceasta este o lege eternă”⁸. Cu alte cuvinte, Dumnezeu a rînduit căderea tuturor celor care refuză Evanghelia Domnului Isus Hristos. Cazurile obscure din anumite pasaje ale Bibliei trebuie judecate întotdeauna în lumina mesajului general al Bibliei. Chiar și Vechiul Testament declară că Dumnezeu nu vrea pieirea nimănui:

*„Doresc Eu moartea păcătosului? zice Domnul, Dumnezeu. Nu doresc Eu mai degrabă ca el să se întoarcă de pe căile lui și să trăiască?”*⁹

---

(1) 1 Petru 1:10-12.

(2) Ier. 31:31.

(3) Evrei 8:6-13; 10:14-23; 12:24; 1 Ioan 2:27.

(4) Evrei 13:20.

(5) Fapte 1:25.

(6) Ioan 17:12.

(7) 1 Petru 2:8.

(8) p. 596.

(9) Ezech. 18:23.

„Căci Eu nu doresc moartea celui ce moare, zice Domnul Dumnezeu. Întoarceți-vă dar la Dumnezeu și veți trăi”⁽¹⁾.

„Spune-le: „Pe viața Mea, zice Domnul Dumnezeu, că nu doresc moartea păcătosului, ci să se întoarcă de la calea lui și să trăiască. Întoarceți-vă, întoarceți-vă de la calea voastră cea rea! Pentru ce vreți să muriți voi, casa lui Israel?”⁽²⁾.

În Noul Testament, Pavel afirmă că Dumnezeu „voiește ca toți oamenii să fie mântuiți și să vină la cunoștința adevărului”⁽³⁾. Iar Petru ne asigură că Dumnezeu este plin de răbdare față de oameni „și dorește ca niciunul să nu piară, ci toți să vină la pocăință”⁽⁴⁾.

Ca o expresie a acestei dorințe a lui Dumnezeu ca toți oamenii să fie mântuiți, mesajul predicilor Domnului Isus a fost:

„S-a împlinit vremea, și Împărăția lui Dumnezeu este aproape. Pocăiți-vă și credeți în Evanghelie”⁽⁵⁾. Făgăduința pe care o face Domnul prin Evanghelie este că „oricui va bea din apa pe care i-o voi da Eu, în veac nu-i va fi sete; ba încă apa, pe care i-o voi da Eu, se va preface în el într-un izvor de apă, care va fișni în viața veșnică”⁽⁶⁾.

Iată ce le declară Pavel celor din Atena:

„Dumnezeu nu ține seama de vremurile de neștiință, ci poruncește acum tuturor oamenilor de pretutindeni să se pocăiască; pentru că a rânduit o zi în care va judeca lumea după dreptate, prin Omul pe care L-a rânduit pentru aceasta și despre care a dat tuturor oamenilor o dovadă netăgăduită prin faptul că L-a înviat din morți ...”⁽⁷⁾.

Chemarea Domnului Isus este îndreptată către toți:

„Veniți la Mine, toți cei trudiți și împovărați și Eu vă voi da odihnă. Luați jugul Meu asupra voastră și învățați de la Mine, căci Eu sînt blînd și smerit cu inima; și veți găsi odihnă pentru sufletele voastre. Căci jugul Meu este bun și sarcina Mea este ușoară”⁽⁸⁾.

Noul Testament îi proclamă pe creștini drept „ambasadori” ai lui Hristos:

„Noi dar, sîntem trimiși împuterniciți ai lui Hristos; și ca și cum Dumnezeu ar îndemna prin noi, vă rugăm fierbinte, în Numele lui Hristos: „Împăcați-vă cu Dumnezeu!”⁽⁹⁾.

---

(1) Ezech. 18:32.

(2) Ezech. 33:11.

(3) 1 Tim. 2:4.

(4) 2 Petru 3:9.

(5) Marcu 1:15.

(6) Ioan 4:14.

(7) Fapte 17:30-31.

(8) Mat. 11:28-30.

(9) 2 Cor. 5:20.

Unul dintre ultimele mesaje ale Scripturii spune:

„Duhul și Mireasa zic: „Vino!“ Și cine aude, să zică: „Vino!“ Și celui ce îi este sete să vină; cine vrea să ia apa vieții fără plată!”⁽¹⁾

Una dintre cele mai frumoase exprimări ale iubirii lui Dumnezeu pentru toți oamenii se găsește în cea de a patra Evanghelie:

„Fiindcă atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, că a dat pe singurul Lui Fiu, pentru ca oricine crede în El, să nu piară, ci să aibă viața veșnică. Dumnezeu, în adevăr, n-a trimis pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca lumea să fie mântuită prin El. Oricine crede în El, nu este judecat; dar cine nu crede, a și fost judecat, pentru că n-a crezut în Numele singurului Fiu al lui Dumnezeu”⁽²⁾.

„Adevărat, adevărat vă spun, că cine ascultă cuvintele Mele și crede în Cel ce M-a trimis, are viața veșnică, și nu vine la judecată, ci a trecut din moarte la viață”⁽³⁾.

3. ALEGEREA

Noul Testament ne spune în câteva locuri faptul că Dumnezeu i-a ales pe creștini și i-a predestinat („hotărât mai dinainte”) prin voința Lui suverană ca să primească viața veșnică. Apostolul Pavel exclamă:

„Binecuvântat să fie Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Isus Hristos, care ne-a binecuvântat cu tot felul de binecuvântări duhovnicești, în locurile cerești, în Hristos. În El, Dumnezeu ne-a ales înaintea de întemeierea lumii, ca să fim sfinți și fără prihană înaintea Lui, după ce în dragostea Lui, ne-a rânduit mai dinainte să fim înfiați prin Isus Hristos, după buna plăcere a voiei Sale, spre lauda slavei harului Său, pe care ni l-a dat în Prea iubitul Lui”⁽⁴⁾.

Dumnezeu are în lumea de azi „aleși”. Iată ce a spus Domnul Isus, anunțându-le ucenicilor vremurile grele care vor veni:

„Și dacă zilele acelea n-ar fi fost scurtate, nimeni n-ar scăpa; dar din pricina celor aleși, zilele acelea vor fi scurtate. Atunci dacă vă va spune cineva: „Iată Hristosul este aici, sau acolo” să nu-l credeți. Căci se vor scula Hristoși mincinoși și prooroci mincinoși; vor face semne mari și minuni, pînă acolo încît să înșele, dacă va fi cu putință, chiar și pe cei aleși”⁽⁵⁾.

---

(1) Apoc. 22:17.

(2) Ioan 3:16-18.

(3) Ioan 5:24.

(4) Efes. 1:3-6.

(5) Mat. 24:22-24.

Iar în legătură cu revenirea Sa, Domnul a spus:

„Atunci se va arăta în cer semnul Fiului omului, toate semințiile pământului se vor boci, și vor vedea pe Fiul omului venind pe norii cerului cu putere și cu o mare slavă. El va trimete pe îngerii Săi cu trâmbița răsunătoare, și vor aduna pe aleșii Lui din cele patru vânturi, de la o margine a cerurilor pînă la cealaltă”¹.

Învățîndu-i pe ucenici cum să stăruiască în rugăciune, Domnul le-a zis:

„Și Dumnezeu nu va face dreptate aleșilor Lui, care strigă zi și noapte către El, măcar că zăbovește față de ei?”²

Apostolul Pavel îi numește adeseori pe creștini „aleși” ai Domnului:

„Cine va ridica pîră împotriva aleșilor lui Dumnezeu? Dumnezeu este Acela care îi socotește neprihăniți!”³

„Astfel dar, ca niște aleși ai lui Dumnezeu, sfinți și prea iubiți, îmbrăcați-vă cu o inimă plină de îndurare, cu bunătate, cu smerenie, cu blîndețe, cu îndelungă răbdare”⁴.

Pavel amintește despre cei aleși și atunci cînd se prezintă pe sine:

„Pavel, rob al lui Dumnezeu, și apostol al lui Isus Hristos, potrivit cu credința aleșilor lui Dumnezeu și cunoștința adevărului, care este potrivit cu evlavia”⁵.

Petru îi numește pe creștinii dintre evrei „aleși”:

„Petru, apostol al lui Hristos, către aleșii care trăiesc ca străini împrăștiți prin Pont, Galatia, Capadocia, Asia și Bitinia”⁶.

În cea dintîi epistolă către cei din Tesalonic, Pavel scrie:

„Știm, frați prea iubiți de Dumnezeu, alegerea voastră...”⁷.

Petru folosește aceeași terminologie cînd scrie:

„De aceea, fraților, căutați cu ațît mai mult să vă întăriți chemarea și alegerea voastră; căci, dacă faceți lucrul acesta nu veți aluneca niciodată. În adevăr, în chipul acesta vi se va da din belșug intrare în Împărăția veșnică a Domnului și Mîntuitorului nostru Isus Hristos”⁸.

Petru mai folosește și un alt termen din limba greacă cu semnificația de „aleși împreună”: „Biserica aleasă cu voi, care este în Babilon, vă trimite sănătate”⁹.

---

(1) Mat. 24:30- 31.

(2) Luca 18:7.

(3) Rom. 8:33.

(4) Col. 3:12.

(5) Tit 1:1.

(6) 1 Petru 1:1.

(7) 1 Tesal. 1:4.

(8) 2 Petru 1:10-11.

(9) 1 Petru 5:13.

Un alt termen folosit de Pavel pentru a denumi „alegerea” se găsește în cea de a doua epistolă către Tesaloniceni:

„Noi însă, frați prea iubiți de Domnul, trebuie să mulțumim totdeauna lui Dumnezeu pentru voi, căci de la început Dumnezeu v-a ales pentru mîntuire, în sfințirea Duhului și credința adevărului. Iată la ce v-a chemat El, prin Evanghelia noastră, ca să căpătați slava Domnului nostru Isus Hristos”⁽¹⁾.

Capitolul 8 din epistola către Romani este singura ocazie în care Pavel aranjează procesul mîntuirii într-o serie de etape distincte:

„De altă parte, știm că toate lucrurile lucrează împreună spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu, și anume, spre binele celor ce sînt chemați după planul Său. Căci pe aceia, pe care i-a cunoscut mai dinainte, i-a și hotărît mai dinainte să fie asemenea chipului Fiului Său, pentru ca El să fie cel întîi născut dintre mai mulți frați. Și pe aceia pe care i-a hotărît mai dinainte, i-a și chemat; și pe aceia pe care i-a chemat, i-a și socotit neprihăniți, iar pe aceia pe care i-a socotit neprihăniți i-a și proslăvit”⁽²⁾.

Apostolul vorbește despre aceeași „hotărîre mai dinainte” și în epistola către Efeseni:

„Ne-a rînduit mai dinainte să fim înfiați prin Isus Hristos, după buna plăcere a voiei Sale”.

„În El am fost făcuți și moștenitori, fiind rînduiți mai dinainte, după hotărîrea Aceluia care face toate după sfatul voiei Sale, ca să slujim de laudă slavei Sale, noi, care mai dinainte am nădăjduit în Hristos”⁽³⁾.

Probabil că cel mai evident exemplu de „alegere” sau predestinare îl găsim în comentariul evenimentelor întîmplate după predica rostită de Pavel în Antiohia Pisidiei:

„Neamurile se bucurau cînd au auzit lucrul acesta și preamăreau Cuvîntul Domnului. Și toți cei ce erau rînduiți să capete viața veșnică, au crezut”⁽⁴⁾.

Cuvîntul „rînduiți” mai apare și în Romani 13, cînd Pavel vorbește despre ascultarea față de stăpînire:

„Oricine să fie supus stăpînirilor celor mai înalte; căci nu este stăpînire care să nu vină de la Dumnezeu. Și stăpînirile care sînt, au fost rînduite de Dumnezeu”⁽⁵⁾.

Este clar că Scriptura prezintă mîntuirea ca pe un proces inițiat de Dumnezeu. Nici un om n-ar putea fi mîntuit, dacă Dumnezeu n-ar fi

(1) 2 Tesal. 2:13, 14.

(2) Rom. 8:28-30.

(3) Efes. 1:5, 11-12.

(4) Fapte 13:48.

(5) Rom. 13:1.

făcut posibil acest lucru. În același timp, Biblia ne prezintă și cealaltă față a monedei, spunându-ne că oamenii sînt în întregime responsabili dacă primesc sau nu mîntuirea. Chiar în pasajul despre care am vorbit mai sus, cu ocazia predicii rostite de Pavel în Antiohia Pisidiei, găsim scris:

„Pavel și Barnaba le-au zis cu îndrăzneală: „Cuvîntul lui Dumnezeu trebuia vestit mai întîi vouă; dar fiindcă că voi nu-l primiți, și singuri vă judecați nevrednici de viața veșnică, iată că ne întoarcem spre Neamuri”⁽¹⁾.

Este clar că textul ne prezintă posibilitatea de a „zădărnici” planul lui Dumnezeu în ce privește mîntuirea personală. Dumnezeu nu distruge voința liberă a omului. Cartea Faptele Apostolilor ni-l prezintă pe Felix, dregător roman, tulburat și mișcat lăuntric de cuvintele Evangheliei vestite de Pavel, dar refuzînd în același timp să-L accepte pe Hristos². Iar Luca ne spune că, prin necredința lor „Fariseii și învățătorii Legii au zădărnicit planul lui Dumnezeu pentru ei, neprimind botezul lui (Ioan)”⁽³⁾.

Ori de cîte ori cineva ascultă Evanghelia Domnului Isus și este convins de păcătoșenia lui prin lucrarea tainică a Duhului Sfînt, în lăuntru său se dă o luptă pe viață și pe moarte. Inima lui stă în cumpănă între a-L accepta pe Hristos sau a l se împotrivi. Dacă îl respinge pe Domnul Isus, conștiința lui îi va fi de-a pururi martoră că a făcut-o cu bună știință și își va purta propria vinovăție. Dar dacă îl acceptă pe Hristos ca Domn, cu trecerea anilor și cu creșterea în înțelegerea duhovnicească va ajunge să-și dea seama că hotărîrea lui nu a fost în întregime „a lui”, ci a fost produsă de influența iubitoare și binefăcătoare a „alegerii divine”. Creștinii maturi au toți convingerea că Dumnezeu a fost Acela care le-a ieșit în cale și i-a oprit din drumul spre pierzare.

Există în Biblie instanțe în care, limitata noastră pricepere ne poate împinge înspre concluzia că Dumnezeu a favorizat anumite neamuri în defavoarea altora. Iată de exemplu relatarea din cartea Faptele Apostolilor capitoul 16. Aici ni se spune că Duhul Sfînt i-a oprit pe apostoli să meargă înspre țările Asiei și i-a călăuzit printr-o vedenie de noapte să treacă cu Evanghelia înspre Europa:

„Fiindcă au fost opriți de Duhul Sfînt să vestească Cuvîntul în Asia, au trecut prin ținutul Frigiei și Galatiei. Ajunși lîngă Misia, se pregăteau să intre în Bitinia; dar Duhul lui Isus nu le-a dat voie. ...

---

(1) Fapte 13:46.

(2) Fapte 24:25.

(3) Luca 7:30.

Noaptea, Pavel a avut o vedenie: un om din Macedonia sta în picioare și i-a făcut următoarea rugămintă: „Treci în Macedonia, și ajută-ne!”⁽¹⁾.

În chiar cea dintâi cetate a Macedoniei îi aștepta parcă un grup de femei adunate la rugăciune și una dintre ele, numită Lidia, „vînzătoare de purpură din Tiatira“, a fost cel dintâi rod al Europei pentru Hristos.

Biblia nu comentează și nu caută să justifice hotărârile lui Dumnezeu. În suveranitatea Sa, Dumnezeu este liber să facă și să ducă la îndeplinire planuri pe care noi nu le putem deocamdată pricepe. Avem toată convingerea însă că într-o bună zi, în harul Său nesfîrșit, Dumnezeu ni le va lămuri pe toate și atunci se va împlini cuvîntul: „înțelepciunea a fost găsită dreaptă de toți copiii ei”⁽²⁾.

4. CHEMAREA DIVINĂ

Nu există nicăieri în ființa umană capacitatea de a mîntui. Lucrarea de mîntuire îi aparține lui Dumnezeu de la un capăt și pînă la celălalt. Toți cei care sînt în lucrarea de vestire a Evangheliei trebuie să se bizuie numai și numai pe capacitatea și dorința lui Dumnezeu de a-i mîntui pe oameni. Talentele sau abilitățile noastre nu ne sînt de nici un folos în această privință. Iată ce spune Pavel despre acest subiect:

„Voi erați morți în greșelile și în păcatele voastre, în care trăiați odinioară, după mersul lumii acesteia, după domnul puterii văzduhului, a duhului care lucrează acum în fiii neascultării. Între ei eram și noi toți odinioară, cînd trăiam în pozele firii noastre pămîntești, cînd făceam voile firii pămîntești și ale gîndurilor noastre, și eram din fire copii ai mîniei, ca și ceilalți. Dar Dumnezeu, care este bogat în îndurare, pentru dragostea cea mare cu care ne-a iubit, măcar că eram morți în greșelile noastre, ne-a adus la viață împreună cu Hristos (prin har sînteți mîntuiți).

El ne-a înviat împreună, și ne-a pus să ședem împreună în locurile cerești, în Hristos Isus, ca să arate în veacurile viitoare nemărginita bogăție a harului Său, în bunătatea Lui față de noi în Hristos Isus. Căci prin har ați fost mîntuiți, prin credință. Și aceasta nu vine de la voi; ci este darul lui Dumnezeu. Nu prin fapte, ca să nu se laude nimeni. Căci noi sîntem lucrarea Lui, și am fost zidiți în Hristos Isus pentru faptele bune, pe care le-a pregătit Dumnezeu mai dinainte, ca să umblăm în ele”⁽³⁾.

(1) Fapte 16:6-9.

(2) Mat. 11:19; Luca 7:35.

(3) Efes. 2:1-10.

Faptul că mîntuirea noastră este inițiată și desăvîrșită de Dumnezeu nu înseamnă că noi trebuie să fim neglijenți sau leneși. Biblia subliniază mereu responsabilitatea noastră în fața tuturor inițiativelor divine:

„Vă sfătuiesc dar eu, cel întemnițat pentru Domnul, să vă purtați într-un chip vrednic de chemarea pe care ați primit-o”⁽¹⁾.

„De aceea, fraților, căutați cu atît mai mult să vă întăriți chemarea și alegerea voastră; căci, dacă faceți lucrul acesta, nu veți aluneca niciodată. În adevăr, în chipul acesta vi se va da din belșug intrare în Împărăția veșnică a Domnului și Mîntuitorului nostru Isus Hristos”⁽²⁾.

5. CONVERTIREA CREȘTINĂ

Prin convertire înțelegem răspunsul adecvat dat de un om asupra căruia se exercită lucrarea de convingere a Duhului Sfînt. Acest răspuns cuprinde pocăința (părerea de rău pentru păcat și renunțarea la păcat) și credința (încrederea deplină în capacitatea lui Hristos de a mîntui).

Convertirea este o lucrare care ne cuprinde în întregime, afectîndu-ne toate cele trei sectoare vitale: intelectul, emoțiile și voința.

Aspectul intelectual al convertirii cuprinde înțelegerea stării de păcat și a pericolului ce-l paște pe cel care persistă să stea sub amenințarea miniei divine. Pavel scrie în epistola sa către Romani că: „prin Lege vine cunoștința deplină a păcatului”⁽³⁾. Experiența comună a tuturor oamenilor susține acest adevăr. Pavel n-ar fi știut nici el ce este păcat, dacă Legea lui Dumnezeu nu i-ar fi reamintit la tot pasul: „Să nu poftești”⁽⁴⁾. Mulți oameni nu și-au dat seama cît de corupți sînt de păcat decît atunci cînd au ajuns să se privească pe ei înșiși, ca într-o desăvîrșită oglindă, în Cuvîntul lui Dumnezeu. Această realitate subliniază cum nu se poate mai bine necesitatea ca Evanghelia să fie vestită tuturor oamenilor.

Aspectul emoțional al convertirii se manifestă de obicei printr-o teribilă părere de rău produsă de o teamă sfîntă. Pavel scrie unei biserici cuprinse de pocăință:

„Totuși, acum mă bucur, nu pentru că ați fost întristați, ci pentru că întristarea voastră v-a adus la pocăință. Căci ați fost întristați după

(1) Efes. 4:1.

(2) 2 Petru 1:10, 11.

(3) Rom. 3:20.

(4) Rom. 7:7.

voia lui Dumnezeu, ca să nu aveți nici o pagubă din partea noastră. În adevăr, când întristarea este după voia lui Dumnezeu, aduce o pocăință care duce la mîntuire, și de care cineva nu se căiește niciodată; pe când întristarea lumii aduce moartea”¹.

Natura umană este creată într-un așa fel ca să se plece atunci cînd se află în fața lui Dumnezeu. Partea sentimentală din noi este cea care produce această „temere sfîntă”. Dacă nu ar exista ea, în loc să-l cheme pe Hristos în ajutor ca Mîntuitor, omul ar prefera să fugă dinaintea Domnului.

Punctul culminant al procesului de convertire este atins atunci cînd intră în acțiune voința. După cum a spus cineva: intelectul produce regret, sentimentul remușcare, dar numai voința duce la renunțarea față de păcat. Personalitatea umană poate fi afectată în intelect sau sentimente, dar schimbarea propriu zisă nu se produce decît atunci cînd este pusă în mișcare voința. Capitolul 2 din cartea Faptele Apostolilor ne prezintă o ilustrație a acestui adevăr:

„După ce au auzit aceste cuvinte, ei au rămas străpuși în inimă, și au zis lui Petru și celorlalți apostoli: „Fraților, ce să facem?” „Pocăiți-vă”, le-a zis Petru, „și fiecare din voi să fie botezat în Numele lui Isus Hristos, spre iertarea păcatelor voastre; apoi veți primi darul Sfîntului Duh ...”

„Și, cu multe alte cuvinte, mărturisea, îi îndemna și zicea: „Mîntuiți-vă din mijlocul acestui neam ticălos.”

Cei ce au primit propovăduirea lui, au fost botezați; și în ziua aceea, la numărul ucenicilor s-au adaus aproape trei mii de suflete. Ei stăruiau în învățătura apostolilor, în legătura frățească, în frîngerea pîinii, și în rugăciuni”².

În acest text putem observa următorii pași în procesul convertirii: (1) auzirea Cuvîntului lui Dumnezeu; (2) lucrarea de convingere și de smerire produse de Duhul Sfînt; (3) pocăința și credința; (4) botezul; (5) intrarea în ucenicie și trăirea în părtășie.

Ce este deci această credință creștină? Fără îndoială este în primul rînd unul dintre cele mai neînțelese subiecte din lumea de azi. Credința creștină nu este un optimism orb, care nu ține seama de realitățile obiective ale vieții; nu este o anumită dispoziție interioară sau „toană”; nu este o stare de extaz fanatic; și nici o febrilă preocupare de a face bine altora în speranța că va ieși bine în ziua judecării. Credința nu este o plonjare într-o iluzorie lume a imaginației, ci o așezare pe temelii sigure ale Cuvîntului lui

---

(1) 2 Cor. 7:9-10.

(2) Fapte 2:37-42.

Dumnezeu. Probabil că cel mai bine am putea spune că această credință creștină presupune patru elemente:

1. Credința creștină implică o atitudine de totală încredere în Dumnezeu și în Cuvîntul Său. Un exemplu foarte bun este cazul patriarhului Avraam, tatăl tuturor credincioșilor. Dumnezeu îi promisese lui Avraam că îi va înmulți nespus de mult numărul urmașilor prin Isaac, dar înainte ca Isaac să fie suficient de mare pentru căsătorie, Dumnezeul i-a pus lui Avraam credința la încercare cerîndu-i să-l aducă pe Isaac ca jertfă. Fiind convins de absoluta credincioșie a lui Dumnezeu, Avraam a fost gata să facă acest lucru, crezînd că Dumnezeu îl va învia apoi într-un mod miraculos. Cînd au ajuns la poalele muntelui pe care urma să fie adus sacrificiul, Avraam le-a zis slugilor sale: „Rămîneți aici cu măgarul; eu și băiatul ne vom duce pînă colo să ne închinăm, și apoi ne vom întoarce la voi”¹. Autorul epistolei către Evrei comentează acest eveniment astfel:

„Prin credință a adus Avraam jertfă pe Isaac, cînd a fost pus la încercare: el care primise făgăduințele cu bucurie, a adus jertfă pe singurul lui fiu! El căruia i se spusese: „În Isaac vei avea o sămînță care-ți va purta numele!” Căci se gîndea că Dumnezeu poate să învieze chiar și din morți; și drept vorbind, ca înviat din morți l-a primit înapoi”².

În aceeași epistolă găsim un excelent comentariu asupra credincioșiei lui Dumnezeu și asupra siguranței pe care o putem avea în Cuvîntul Său:

„Pentru ca, prin două lucruri care nu se pot schimba, și în care nu este cu putință ca Dumnezeu să mintă, să găsim o puternică îmbărbătare noi, a căror scăpare a fost să apucăm nădejdea care ne era pusă înainte, pe care o avem ca o ancoră a sufletului; o nădejde tare și neclintită, care pătrunde dincolo de perdeaua dinlăuntru al Templului, unde Isus a intrat pentru noi ca înainte mergător, cînd a fost făcut „Mare Preot în veac, după rînduiala lui Melhisedec”³.

2. Credința creștină produce o stare de continuă ascultare și supunere față de Dumnezeu. Întorcîndu-ne iarăși la exemplul cu Avraam, putem observa că n-a fost suficient ca el să creadă în Dumnezeu și să-L asculte doar în momentul convertirii. Patriarhul a trebuit să continue apoi să trăiască în această atitudine toată

---

(1) Gen. 22:5.

(2) Evrei 11:17-19.

(3) Evrei 6:18-20.

viața lui. Epistola lui Iacov comentează acest lucru în felul următor:

„Vrei dar să înțelegi, om nesocotit, că credința fără fapte este zadarnică? Avraam, părintele nostru, n-a fost el socotit neprihănit prin fapte, când a adus pe fiul său Isaac jertfă pe altar? Vezi că credința lucra împreună cu faptele lui, și prin fapte credința a ajuns desăvârșită. Astfel s-a împlinit Scriptura care zice: „Avraam a crezut pe Dumnezeu, și i s-a socotit ca neprihănire“; și el a fost numit „prietenul lui Dumnezeu“⁽¹⁾.

Nu este suficient să fii ascultător în momentul convertirii. Cine crede în Dumnezeu trebuie să și trăiască cu El în fiecare zi, iar trăirea cu Dumnezeu implică neapărat o viață de supunere și ascultare.

3. Credința creștină produce deasemenea și o nepotolită dorință de a-I fi pe plac lui Dumnezeu. Cine a fost mântuit de Dumnezeu și a ajuns să cunoască dragostea divină, va face totul ca să împlinească voia Domnului și să devină tipul de om pe care-l dorește El. Apostolul Pavel ne-a mărturisit: „De aceea mă silesc să am totdeauna un cuget curat înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor“⁽²⁾. Este îndoielnic că cineva este mântuit, dacă nu are și el această dorință. Apostolului Pavel îi era plăcut să se numească pe sine „rob al lui Isus Hristos“, înțelegând prin aceasta că el nu-și mai aparține lui însuși, ci se considera trup, suflet și duh, proprietatea Domnului, plin de o râvnă nemăsurată pentru a-I împlini voia Lui binecuvântată.
4. Credința creștină trece peste împrejurările potrivnice, ignorând riscurile și consecințele personale, urmărind mereu să fie gata pentru orice comandă a lui Hristos. Cu alte cuvinte, cel ce are credință nu mai trăiește sub imperiul prudenței, nu mai socotește automat ce i se va întâmpla lui însuși. Cel credincios se oferă necondiționat în slujire Domnului, bucuros să împlinească orice fel de lucrare.

Pentru a balansa toate cele spuse mai sus, este important să repetăm că, deși creștinii sînt mântuiți printr-un act de credință pe care trebuie să-l facă, ei nu sînt mântuiți datorită „calității“ credinței lor, datorită sfințeniei din viața lor sau datorită gradului de asemănare cu Domnul Isus Hristos la care au ajuns. Mîntuirea nu este ceva care se poate cîștiga prin ceea ce facem noi; ea este în întregime un dar de la

---

(1) Iacov 2:20-23.

(2) Fapte 24:16.

Domnul. Iar acest dar se dăruiește oricui este gata să se întoarcă sincer la Domnul.

Gîndindu-ne bine, vom ajunge la concluzia că această credință creștină nu este niciodată introspectivă, ea nu privește spre noi înșine și spre ceea ce am putea noi face, ci iese din lăuntrul nostru sprijinindu-se doar pe ceea ce a făcut „în locul nostru“ și „pentru noi“ Domnul Isus. Promisiunea vieții veșnice nu este acordată numai acelor care au o credință excepțională, ci tuturor acelor care cred în Domnul Isus și-L ascultă. Israelii din vechime care erau sub protecția singelui de pe ușorii uși, erau tot atît de „în siguranță“ și dacă le era puțin teamă de îngerul morții care trecea pe afară și dacă erau destul de liniștiți ca să poată cînta Domnului. Tot la fel este și cu creștinii; oricine îi aparține lui Hristos va fi mîntuit, oricît de slab sau de tare ar fi el.

În cazul copiilor crescuți în familii creștine, convertirea este adeseori mai puțin spectaculoasă decît criza emoțională care însoțește convertirea păcătoșilor înrăiți. Multe din cazurile descrise în Noul Testament se referă la convertirea celor dintre Neamuri, care nu cunoscuseră pînă atunci nimic despre Dumnezeu. Trăirile lor emoționale nu pot fi luate ca etalon pentru judecarea tuturor convertirilor. Singurele lucruri care trebuiesc să fie prezente întotdeauna sînt: pocăința și credința.

Scriptura nu prezintă o vîrstă anume la care copiii au voie să-L primească pe Hristos și să intre în Biserică. Părinții înțelepți și conducătorii adunării fac bine dacă nu forțează lucrurile și-i lasă pe copiii credincioșilor să ajungă mai întîi la o vîrstă la care să aibă un grad suficient de maturizare mentală, morală și spirituală pentru a fi siguri de calitatea convertirii lor. Deși putem judeca unele lucruri din afară, numai Duhul Sfînt știe cînd a ajuns cineva la vîrsta la care îl poate primi pe Hristos. Uneori, Duhul Sfînt începe să lucreze la inimile copiilor încă din pruncia lor fragedă. Pe la pubertate ei sînt deja convinși de adevărul Evangheliei, dar chiar și atunci, nu putem fi chiar atît de siguri de decizia lor pînă ce nu au ieșit de sub tutela părinților și s-au confruntat personal cu „oferta lumii“. Înainte de a ajunge la „vîrsta responsabilă“ toți copiii sînt nevinovați și siguri de mîntuire. Jertfa Domnului Isus este suficientă pentru ispășirea păcatului strămoșesc al întregii rase. Textul din Romani 5 ne arată că Hristos a înlăturat blestemul adus de Adam asupra omenirii. Toți copiii sînt mîntuiți în Hristos, chiar și în absența convertirii și a botezului.

6. NAȘTEREA DIN NOU

Nașterea din nou sau regenerarea este acea lucrare a harului divin prin care Dumnezeu așează în credinciosul convertit o natură nouă, dumnezeiască care moștenește viața veșnică și o înclinație categorică spre sfințenie.

Din punctul lui Dumnezeu de vedere, omul nu poate fi nici „educat“, nici „reformat“. Singura posibilitate de recuperare este re-generarea lui prin Duhul Sfânt. Nașterea din nou este amintită în multe locuri și în multe feluri în Scriptură. Transformarea aceasta este numită fie nașterea din nou¹, fie a fi tăiat împrejur cu inima², îmbrăcarea cu omul cel nou³, luminarea ochilor inimii⁴, spălarea prin Duhul⁵, spălarea nașterii din nou⁶, luminarea inimii⁷, preschimbarea într-o făptură (creație, „Ctisis“) nouă⁸, inima stropită și curățită de un cuget rău⁹, înviere împreună cu Hristos¹⁰, etc.

Nașterea din nou este unica posibilitate de înlăturare a consecințelor căderii în păcat și a totalei depravări a naturii umane. După căderea în păcat, omul a devenit egoist și corupt, aflat într-o imposibilitate de se împotrivi pornirilor păcătoase din firea pămîntească. Această stare este caracterizată prin înclinarea obsesivă a tuturor oamenilor spre plăcerile trupului, într-o căutare permanentă după fericirea și comoditatea personală. În sine însuși, trupul nu este nici bun, nici rău. Situația lui se poate compara cu aceea a clapelor pianului; atunci cînd un maestru le atinge, ele scot sunete dumnezeiești, dar dacă intră pe mîna unor descreierați, ele scot dizarmonii jalnice și chinuitoare. Cînd trupul, creat de Dumnezeu a fost sub conducerea unei personalități aflate în ascultarea de Domnul, viața lui a fost desăvîrșită, dar cînd, după cădere, trupul a intrat sub dominarea unei personalități pervertite prin păcat, viața lui s-a transformat în moarte. Cheia întregii probleme este puterea care animă viața trupului („anima“ = inima în limba latină). Scriptura ne spune că „inima“ omului este marea problemă a vieții. Dumnezeu vrea să așeze o „inimă nouă“ în fiecare dintre noi.

---

(1) Ioan 3:3.

(2) Rom. 2:29.

(3) Efes. 4:24; Col. 3:10.

(4) Efes. 1:18.

(5) 1 Cor. 6:11.

(6) Tit 3:5.

(7) 2 Cor. 4:6.

(8) 2 Cor. 5:17; Gal. 6:15.

(9) Evrei 10:22.

(10) Rom. 6:4; Col. 2:12; 3:1.

Există o străveche istorioară despre un proprietar de sclavi care s-a convertit la creștinism. Cineva l-a întrebat pe unul din robii lui ce s-a întâmplat cu stăpînul. Replica a fost: „Pe legea mea că nu știu! Pe dinafară este același om, are aceeași piele, dar pe dinăuntru este un altfel de om“. Nașterea din nou produce în om o nouă stare în care el își dă seama cît de mult are nevoie de îndurarea lui Dumnezeu. Aceasta îl face pe el însuși îndurător și plin de înțelegere față de alții. Un credincios regenerat este plin de dragoste față de semenii săi, trăiește spre slava lui Dumnezeu, nu spre propria glorificare și experimentează o unire cu Hristos care se manifestă în exterior prin evlavie, smerenie, răbdare, și un duh de ascultare în împlinirea Cuvîntului. Pe scurt, el este „o nouă creație“ destinată să trăiască în prezent ca o anticipare și proclamare a frumuseții veacului care va veni.

În cârticica sa intitulată *Nașterea din nou*, Menno Simons a scris:

„Regenerarea, despre care vom vorbi în continuare, este o temă din Cuvîntul Domnului care trebuie lămurită tuturor convertiților. Ea este o lucrare a Duhului Sfînt și urmărește să așeze în cel credincios o viață evlavioasă.

Prin nașterea firească, fiecare om se trage din Adam și moștenește de la el o natură înrobîtă poftelor cărnii, împotrivoare față de Dumnezeu, surdă și oarbă față de lucrurile divine și încăpățînată în necredință. Dacă nu este reînnoit omul care posedă o astfel de natură rămîne sub condamnarea morții veșnice. Iată de ce te chemăm și pe tine iubitul nostru cititor să vii la Hristos pentru a fi născut din nou și pentru a moșteni viața veșnică. Căci numai cei reînnoiți pot trăi o viață nouă, în Hristos; căci doar ei au primit o inimă și un duh nou. Înainte erau lumești, conduși de firea pămîntească, dar acum sînt cerești, însuflețiți de legea Duhului. Acum ei nu mai trăiesc asemenea celui dintîi Adam, ci asemenea ultimului Adam, Isus Hristos. Făptura lor se schimbă zilnic, din slavă în slavă, după chipul și asemănarea Celui ce i-a mîntuit. Gîndurile Lui devin gîndurile lor și ajung și ei să-și răstignească trupul poftelor păcătoase îngropîndu-l prin credință în moartea Domnului, înviind apoi cu El la o viață nouă, nesupusă păcatului. Cei credincioși sînt așezați astfel de Duhul Sfînt în trupul fără pată al Bisericii, devenind mădulare alături de toți credincioșii din adunare. Ei se îmbracă cu Hristos și au dovada lucrării lăuntrice a Duhului Sfînt în roada faptelor lor evlavioase; trăiesc în teamă sfîntă față de Dumnezeu, căutînd întotdeauna să facă numai ceea ce este spre slava lui Dumnezeu și spre mîntuirea celorlalți. Astfel de oameni nu caută să se răzbune, căci ei au părăsit ura căutînd să facă bine celor ce le fac rău și iubindu-i pe aceia care-i dușmănesc. Cei înnoiți

de Dumnezeu se leapădă de lăcomie, de mândrie, de lux, de beție, de curvie, de invidie, de minciună, de înșelătorie, de ceartă, de dușmănie și de orice fel de idolatrie. Părăsind lumea poftelor destrăbălate și nesățioase, ei stăruiesc în cercetarea Cuvântului ziua și noaptea, bucurându-se de bine și întristându-se pentru rău, contribuind la eliberarea celor aflați în închisori, vizitându-i pe cei bolnavi, mângâindu-i pe cei întristați, îndreptându-i pe cei rătăciți, și fiind întotdeauna gata, după pilda Stăpînului lor, să-și dea chiar și viața pentru frați.

Purtarea lor este o mărturie pentru Evanghelie, *da* al lor este *da* și *nu* al lor este *nu*. Vorbirea lor este dreasă cu sare, iar dorința lor este să facă întotdeauna ceea ce este spre cinstirea lui Hristos și spre binele altora. Cetățenia lor este în ceruri. Constituția lor este Scriptura. Iar Căpetenia lor este și Marele Preot care le înlesnește intrarea în Templul Dumnezeului cel viu.⁽¹⁾

În comentariul său la 1 Petru 3:21, același autor scrie:

„În acest text, Petru ne învață despre importanța botezului lăuntric prin care este spălat omul de păcate. Botezul de afară, în apă, nu ne poate spăla de păcate. El este numai mărturia unei lucrări pe care a făcut-o deja Duhul lui Dumnezeu în inimile noastre. Oricine se spală doar pe afară nu poate ajunge în ceruri. Apa acestui pămînt nu are nici o valoare pentru cer. Botezul în apă nu este nimic, dacă mai întîi cineva n-a trecut prin botezul făcut de Duhul Sfînt.

Sigiliul pecetluirii noastre pentru veșnicie este lucrarea Duhului Sfînt. Botezul este doar semnul exterior al acesteia, o ascultare de o poruncă a Domnului și o exprimare publică a faptului că noi am murit față de lumea păcatului și ne-am ridicat prin pocăință la o viață nouă, așezată pe temelia învierii Domnului Isus.⁽²⁾

2. ÎNDREPTĂȚIREA (Justificarea)

Justificarea este lucrarea prin care Dumnezeu ne dăruiește neprihănirea. Ea este în întregime o lucrare a harului făcută posibilă doar prin moartea ispășitoare a lui Hristos. Cea mai bună definiție a justificării o găsim în scrierile apostolului Pavel:

„Dar acum s-a arătat o altă neprihănire (dreptate), pe care o dă Dumnezeu, fără lege - despre ea mărturisesc Legea și proorocii - și anume, neprihănirea dată de Dumnezeu, care vine prin credința în Isus Hristos, pentru toți și peste toți cei ce cred în El. Nu este nici o

---

(1) Opere complete, I, pp.169-171.

(2) Idem, II, p.226.

deosebire. Căci toți au păcătuit, și sînt lipsiți de slava lui Dumnezeu. Și sînt socotiți neprihăniți, fără plată, prin harul Său, prin răscumpărarea care este în Hristos Isus.

*Pe El Dumnezeu L-a rînduit mai dinainte să fie ... o jertfă de ispășire, ... pentru ca în vremea de acum să-și arate neprihănirea Lui în așa fel încît, să fie neprihănit, și totuși să socotească neprihănit pe cel ce crede în Isus.*¹

De fapt, una din temele majore aflate în epistola către Romani este aceea a mîntuirii căpătate prin har și prin credință:

*„Deci, fiindcă sîntem socotiți neprihăniți, prin credință, avem pace cu Dumnezeu, prin Domnul nostru Isus Hristos. Lui îi datorăm faptul că, prin credință, am intrat în această stare de har, în care sîntem.*²

*„Acum dar nu mai este nici o osîndire pentru cei ce sînt în Hristos Isus”*³.

„Deci, ce vom zice noi în fața tuturor acestor lucruri? Dacă Dumnezeu este pentru noi, cine va fi împotriva noastră? El, care n-a cruțat nici chiar pe Fiul Său, ci L-a dat pentru noi toți, cum nu ne va da fără plată, împreună cu El, toate lucrurile?

*Cine va ridica pîră împotriva aleșilor lui Dumnezeu? Dumnezeu este Acela, care-i socotește neprihăniți! Cine-i va osîndi? Hristos a murit! Ba mai mult, El a și înviat, stă la dreapta lui Dumnezeu, și mijlocește pentru noi!”*⁴.

Căutînd să descrie tragedia celor care n-au vrut să-L primească pe Hristos, Pavel scrie:

*„Le mărturisesc că ei au rîvna pentru Dumnezeu, dar fără pricepere, pentru că, întrucît n-au cunoscut neprihănirea, pe care o dă Dumnezeu, au căutat să-și pună înainte o neprihănire a lor înșiși, și nu s-au supus astfel neprihănirii pe care o dă Dumnezeu”*⁵.

În epistola către Galateni, apostolul adaugă:

*„... noi am crezut în Hristos Isus, ca să fim socotiți neprihăniți prin credința în Hristos, iar nu prin faptele Legii; pentru că nimeni nu va fi socotit neprihănit prin faptele Legii”*⁶.

*„Și că nimeni nu este socotit neprihănit înaintea lui Dumnezeu, prin Lege, este învedereat, căci „cel neprihănit prin credință va trăi”*⁷.

---

(1) Rom. 3:21-26.

(2) Rom. 5:1,2.

(3) Rom. 8:1.

(4) Rom. 8:31-34.

(5) Rom. 10:2-3.

(6) Gal. 2:16.

(7) Gal. 3:11.

În Evanghelia lui Ioan, Domnul Isus declară:

„Fiindcă aflu de mult a iubit Dumnezeu lumea, că a dat pe singurul Lui Fiu, pentru ca oricine crede în El, să nu piară, ci să aibă viață veșnică. Dumnezeu, în adevăr, n-a trimis pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca lumea să fie mântuită prin El.”⁽¹⁾

„Adevărat, adevărat vă spun, că cine ascultă cuvintele Mele, și crede în Celce M-a trimis, are viața veșnică, și nu vine la judecată, ci a trecut din moarte la viață.”⁽²⁾

„Căci prin har ați fost mântuiți, prin credință. Și aceasta nu vine de la voi; ci este darul lui Dumnezeu”⁽³⁾

În epistola lui către cei din Filipi, Pavel declară:

„Dar lucrurile, care pentru mine erau cîștiguri, le-am socotit ca o pierdere, din pricina lui Hristos. Ba încă, și acum privesc toate aceste lucruri ca o pierdere, față de prețul nespus de mare al cunoașterii lui Hristos Isus, Domnul meu. Pentru El am pierdut toate și le socotesc ca un gunoi, ca să cîștig pe Hristos, și să fiu găsit în El, nu avînd o neprihănire a mea, pe care mi-o dă Legea, ci aceea care se capătă prin credința în Hristos, neprihănirea, pe care o dă Dumnezeu, prin credință. Și să-L cunosc pe El și puterea învierii Lui și părășia suferințelor Lui, și să mă fac asemenea cu moartea Lui; ca să ajung cu orice chip, dacă voi putea, la învierea din morți”⁽⁴⁾

Cînd vorbim despre starea celui credincios înaintea lui Dumnezeu avem de a face cu două aspecte: *sfințenia*, care numește schimbările, „din slavă în slavă”, pe care le produce Dumnezeu în viața celui credincios și *justificarea*, sau îndreptățirea oferită tuturor celor ce cred în jertfa substituitoare a lui Hristos. Deși diferite în terminologie, aceste două aspecte pot fi foarte greu separate în practică. În mod normal, cea de pe urmă ar trebui să o determine pe cea dintîi. Am putea să spunem că există două feluri de neprihănire: *neprihănirea pozițională*, pe care am căpătat-o atunci cînd am crezut în Hristos și la care nu mai putem adăuga nimic, căci este desăvîrșită; și *neprihănirea practică*, pe care ne-o lucrăm noi înșine în fiecare zi, în măsura în care îi dăm voie Duhului Sfînt să ne transforme în asemănarea lui Hristos.

Credinciosul este declarat „sfințit” în momentul convertirii, dar este făcut „sfințit” în toată durata vieții sale. Una fără cealaltă nu se poate. Din păcate, unii teologi moderni susțin că justificarea pozițională este suficientă și fără sfințirea practică. Dar lucrul acesta nu apare nicăieri

---

(1) Ioan 3:16,17.

(2) Ioan 5:24.

(3) Efes. 2:8.

(4) Fil. 3:7-11.

în Biblie. Cine îl primește pe Hristos se face una cu El și va fi transformat lăuntric prin această unire. Iată ce scriau Reformatorii despre aceasta:

„Vă mărturisesc că noi nu putem gusta binecuvîntările lui Dumnezeu afită vreme cît stăm departe de Hristos. Eu cred că legătura dintre Hristos, ca și Cap al Bisericii, și credincios, ca mădular în trupul Bisericii, este de cea mai mare însemnătate. Hristos trebuie să locuiască în inimile noastre prin credință. Există o unire mistică de care trebuie să avem parte: El vine să locuiască în inimile noastre, iar noi devenim parte integrantă din El însuși, și ne împărtășim din tot ce este și are El. Noi nu credem că pe Hristos trebuie să-l contemplăm doar de la distanță, primind doar de drept un statut de ființe socotite neprihănite prin jertfa Lui; nu, ci noi trebuie să „ne îmbrăcăm cu Hristos“, fiind altoiți în El însuși și devenind în mod nemijlocit părtași ai neprihănirii și sfințeniei Lui glorioase”¹.

Martin Luther scria:

„Hristos este harul lui Dumnezeu pentru noi, mila, înțelepciunea, puterea, mîngîierea și binecuvîntarea lui Dumnezeu pentru noi. Eu nu spun precum alții: causaliter, adică, deși El ne dăruiește neprihănirea, rămîne totuși separat și departe de noi, căci în acest caz, neprihănirea primită ar fi ceva mort, care nu ne poate atinge felul de viață. Hristos este în noi El însuși, tot așa ca și lumina și căldura care vin împreună cu focul. Nu există lumină și căldură dacă soarele sau focul lipsește”².

Justificația implică deci și adevărul despre iertarea „în Numele lui Hristos“, cu imputarea neprihănirii Lui asupra noastră, și învățătura despre adoptarea noastră în familia divină cu moștenirea unei vieți de sfințenie corespunzătoare.

S-a obiectat adeseori că doctrina despre justificarea deplină prin Hristos ar putea duce la o viață dezordonată lipsită de preocuparea pentru căutarea sfințeniei. Cu alte cuvinte: „Dacă Dumnezeu ne-a mîntuit pentru Hristos, atunci nu mai are importanță cum trăim noi astăzi“. Apostolul Pavel a fost el însuși asaltat cu astfel de obiecții:

„Și de ce să nu facem răul ca să vină binele din el, cum pretind unii, care ne vorbesc de rău, că spunem noi? Osînda acestor oameni este dreaptă”³.

---

(1) John Calvin, *Institutes* III, xi, 1o (Westminster Press, 1935, Vol. I, p.660)

(2) *A Commentary on Philippians*, (New York: Scribners, 1897), p.127.

(3) Rom. 3:8.

„Ce vom zice dar? Să păcătuim mereu, ca să se înmulțească harul? Nicidecum! Noi, care am murit față de păcat, cum să mai trăim în păcat?”⁽¹⁾

Nimic nu poate fi mai departe de adevăr decît pretenția că harul îndreptățește săvîrșirea păcatului. Harul nu îndreptățește neascultarea. Dimpotrivă! Ascultarea izvorîtă din unirea cu Hristos și din dragoste este infinit superioară ascultării datorate fricii față de pedeapsa Legii sau dorinței de afirmare personală. Iată cum descrie Menno Simons viața creștină rezultată din lucrarea harului divin în noi:

„Ei duc o viață evlavioasă silindu-se să trăiască fără prihană înaintea oamenilor; primesc botezul ca un semn al morții lor față de păcat împreună cu Hristos și sînt gata să umble în puterea învierii Lui printr-o viață înnoită; ei frîng pîinea împreună ca un semn al unității lor în Domnul și ca o proclamație a faptului că ei nu cunosc nici în cer și nici pe pămînt un alt mijloc prin care să fie iertați, în afară de trupul și sîngele Mîntuitorului, pe care Acesta a fost gata să le jertfească în ascultare de Tatăl pentru mîntuirea tuturor păcătoșilor; ei umblă în smerenie și în bunătate, fiind gata întotdeauna să fie de folos aproapelui lor.

Pe scurt, ei caută să se conformeze în totul cuvintelor, poruncilor și pildei lui Hristos, așa cum îi învață Scriptura. Căci Hristos trăiește în ei și ei trăiesc în Hristos; așa că ei nu mai trăiesc în viața cea veche, moștenită de la Adam (deși îi poartă încă neputințele), ci după viața înnoită prin cel din urmă Adam, Isus Hristos ...

Aceasta nu înseamnă, iubitul meu cititor, că am ajuns să ne putem lăuda cu perfecțiunea unei vieți lipsite de păcat. Chiar și eu mărturisesc deschis că pînă și rugăciunile mele sînt adeseuri un amestec de păcat și evlavie, de neprihănire și vinovăție; căci, prin harul lui Dumnezeu, cînd îmi compar natura păcătoasă care mai este în mine cu Hristos și cu poruncile Lui sfinte, mărturisesc împreună cu împăratul David că nici un om nu poate sta înaintea lui Dumnezeu pe baza meritelor proprii (Ps. 143:2; 130:3). Prin urmare, departe de noi să ne bazuim pe altceva decît pe harul lui Dumnezeu dăruit nouă prin Hristos Domnul; căci numai El, și nimeni altul decît El, este acela care a putut îndeplini în întregime poruncile sfinte, trăind în neprihănirea cerută de Domnul. Toți știm că sfinții din poporul lui Dumnezeu au mărturisit în toate timpurile că se simt nevrednici și trăiesc sub neputințele firii lor pămîntești. În această privință sîntem în tovărășia lui Moise, David, Iov, Isaia, Pavel, Iacov și Ioan.

---

(1) Rom. 6:1-2.

Dar, slavă Domnului că trăim astăzi prin har; sîntem primiți de Dumnezeu prin har, sîntem ascultați prin har și, în ciuda multelor căderi involuntare, sîntem iertați mereu prin același har mîntuitor. Hristos stă astăzi între noi și Dumnezeu, cu neprihănirea Lui și cu sîngele Lui ispășitor. El mijlocește pentru toți aceia care se încred în El și care își dau toată silința să-I fie plăcuți ascultînd Cuvîntul, ferindu-se de rău și căutînd să facă ceea ce este bine. Toți aceștia vor ajunge la desăvîrșire împreună cu Pavel prin Hristos (Fil. 3:12).

Ia aminte, iubitul meu cititor, că noi nu credem și nici nu învățăm că putem fi mîntuiți prin faptele noastre bune, așa cum ne învinuiesc pe nedrept cei invidioși. Noi spunem tuturor că sîntem mîntuiți doar prin harul divin dat nouă prin Hristos Isus, Domnul⁽¹⁾.

Un alt lucrător al trezirii spirituale din secolul XVII, Dirck Philips (1504 – 1568) scrie:

„Trebuie să recunoaștem că fiecare creștin mai are încă în el păcat și că din cauza aceasta el trebuie să se recunoască păcătos și să umble smerit sub mîna Domnului, și cerînd Domnului să-i facă mereu parte de har. În felul acesta, Scriptura va rămîne credincioasă ei înșiși, închizîndu-i pe toți oamenii sub păcat și dovedindu-i pe toți, fără excepție, păcătoși în natura lor; dar păcatul nu le mai este imputat creștinilor, căci ei s-au plasat sub sîngele ispășitor al Domnului Isus și au primit dragostea nemărginită a lui Dumnezeu și lucrarea de răscumpărare din vină, atunci cînd Domnul a luat asupra Lui însuși păcatele noastre ale tuturor, și a plătit El însuși pentru vinovăția noastră prin suferințe de nedescris, dăruindu-ne acum iertarea, făcîndu-ne pe noi una cu El și făcîndu-se pe Sine una cu noi, dîndu-ne astfel singura posibilitate să ajungem plăcuți înaintea lui Dumnezeu, și proclamîndu-ne sfinți ai Celui prea înalt⁽²⁾.

Un anabaptist danez numit Valerius, de profesie învățător și care a fost în cele din urmă martirizat în anul 1568, a scris o carte cu titlul: *Dovada credinței*, în care a menționat următoarele:

„Cei ce vor să fie mîntuiți prin harul lui Dumnezeu, trebuie să se pocăiască, trebuie să trăiască apoi ca niște copii ascultători ai lui Dumnezeu, născuți din nou din El, și trebuie să-L urmeze pe Hristos printr-o viață înnoită și printr-o umblare pe urmele Lui, pe calea cea strîmtă care duce în viața veșnică; noi nu putem fi mîntuiți prin faptele bune pe care le putem face, ci numai și numai prin harul divin care ne-a fost dăruit prin Hristos (Efes. 2:5). Deși ne străduim să umblăm în sfințenie, căutînd întotdeauna să fim fără pată în neprihănirea

(1) *Opere Complete*, II, p.262, 263.

(2) *Opera citată*, p. 282.

noastră (cum ne cere și Scriptura) și deși sîntem gata să suferim pentru adevăr chiar și o moarte mai grozavă decît a Domnului nostru, ceea ce ca oameni ne-ar fi imposibil, totuși, noi nu ne punem încrederea pentru mîntuire în faptele noastre, ci doar în harul lui Dumnezeu și în harul Domnului Isus, care este singura temelie a mîntuirii. Dacă am încerca să ne bazăm mîntuirea pe faptele noastre sau pe suferințele noastre am fi vinovați de păcatul idolatriei ... Dar noi nu facem așa, ci ne socotim mîntuirea doar un dar al milei cerești, nu un rezultat al silințelor și sîrguințelor noastre (Rom. 9:16).¹

8. SFÎNȚIREA

Teologii creștini folosesc termenul de „sfințire” în două sensuri diferite: mai întîi este vorba despre „despărțirea de lume” pe care o lucrează Dumnezeu atunci cînd alege pe cineva și-L cheamă la Sine, iar în al doilea rînd este vorba despre progresul lăuntric desfășurat în viața credinciosului în procesul continuu de transformare și creștere în asemănarea cu Dumnezeu. Acest proces de creștere în sfințenie începe odată cu convertirea celui credincios și durează pînă la moarte. Și lucrarea de separare de lume efectuată de Duhul Sfînt și lucrarea de creștere progresivă în asemănare cu Dumnezeu printr-o colaborare personală cu Duhul Sfînt sînt numite în Scriptură „sfințire”. Este evident că Biblia nu face nici un fel de deosebire între aceste două aspecte particulare ale sfințirii.

În limba greacă, este folosit termenul *hagios* care înseamnă sfinț².

Sfințirea este în același timp și o inițiativă a lui Dumnezeu și un răspuns dat de cel credincios. Creștinul trebuie să colaboreze cu Duhul Sfînt pentru a crește în sfințire. Într-un fel, cel credincios trebuie să se supună călăuzirii Duhului pentru a ajunge la biruința asupra păcatului. Iată ce le scrie apostolul Pavel celor din Tesalonic despre acest subiect:

„Dumnezeul păcii să vă sfințească El însuși pe deplin; și duhul vostru, sufletul vostru și trupul vostru, să fie păzite întregi, fără prihană la venirea Domnului nostru Isus Hristos. Cel ce v-a chemat este credincios și va face lucrul acesta”³.

În același timp, Pavel subliniază și rolul important pe care trebuie să-l joace cel credincios în lucrarea de sfințire:

---

(1) *Oglinda martirilor*, p. 730.

(2) 1 Cor. 1:30; Rom. 6:19, 22; 2 Cor. 1:12; Evrei 12:10; 1 Tes. 3:13; 2 Cor. 7:1.

(3) 1 Tes. 5:23,24.

„Ce vom zice dar? Să păcătuim mereu, ca să se înmulțească harul? Nicidecum! Noi, care am murit față de păcat, cum să mai trăim în păcat? ... Tot așa și voi înșivă, socotiți-vă morți față de păcat, și vii pentru Dumnezeu, în Isus Hristos, Domnul nostru”⁽¹⁾.

„Deci, păcatul să nu mai domnească în trupul vostru muritor, și să nu mai ascultați de poftele lui. Să nu mai dați în stăpînirea păcatului mădularele voastre, ca niște unelte ale nelegiuirii, ci dați-vă pe voi înșivă lui Dumnezeu, ca vii, din morți cum erați; și dați lui Dumnezeu mădularele voastre ca pe niște unelte ale neprihănirii. Căci păcatul nu va mai stăpîni asupra voastră, pentru că nu sînteți sub Lege, ci sub har”⁽²⁾.

Credincioșilor din Colose Pavel le scrie:

„Dacă deci ați înviat împreună cu Hristos, să umblați după lucrurile de sus, unde Hristos șade la dreapta lui Dumnezeu. Gîndiți-vă la lucrurile de sus, nu la cele de pe pămînt. Căci voi ați murit, și viața voastră este ascunsă cu Hristos în Dumnezeu ...”⁽³⁾.

„De aceea, omoriți mădularele voastre care sînt pe pămînt: curvia, necurăția, patima, pofta rea, și lăcomia care este o închinare la idoli. Din pricina acestor lucruri vine mînia lui Dumnezeu peste fiii neascultării. Din numărul lor erați și voi odinioară, cînd trăiați în aceste păcate. Dar acum lăsați-vă de toate aceste lucruri: de mînie, de vrăjmășie, de răutate, de clevetire, de vorbe rușinoase care v-ar putea ieși din gură. Nu vă mințiți unii pe alții, întrucît v-ați dezbrăcat de omul cel vechi, cu faptele lui, și v-ați îmbrăcat cu omul cel nou, care se înnoiește spre cunoștință, după chipul Celui ce l-a făcut ...”⁽⁴⁾.

„Astfel dar, ca niște aleși ai lui Dumnezeu, sfinți și prea iubiți, îmbrăcați-vă cu o inimă plină de îndurare, cu bunătate, cu smerenie, cu blîndețe, cu îndelungă răbdare. Îngăduiți-vă unii pe alții și, dacă unul are pricină să se plîngă de altul, iertați-vă unul pe altul. Cum v-a iertat Hristos, așa iertați-vă și voi. Dar mai presus de toate acestea, îmbrăcați-vă cu dragostea, care este legătura desăvîrșirii. Pacea lui Hristos, la care ați fost chemați, ca să alcătuiți un singur trup, să stăpînească în inimile voastre, și fiți recunoscători. Cuvîntul lui Hristos să locuiască din belșug în voi în toată înțelepciunea. Învățați-vă și sfățuiți-vă unii pe alții cu psalmi, cu cîntări de laudă și cu cîntări duhovnicești, cîntînd lui Dumnezeu cu mulțumire în inima voastră.

---

(1) Rom. 6:1-11.

(2) Rom. 6:12-14.

(3) Col. 3:1-3.

(4) Col. 3:5-10.

Și orice faceți, cu cuvântul sau cu fapta, să faceți totul în Numele Domnului Isus, și mulțumiți prin El, lui Dumnezeu Tatăl⁽¹⁾.

Noul Testament prezintă sfințirea ca pe un proces care implică „mortificarea” („dați morții ...”) firii pămîntești și îmbrăcarea cu Hristos. Aceasta înseamnă că cel credincios trebuie să-și considere pornirile păcătoase ca osîndite la moarte împreună cu Hristos și că el trebuie să se preocupe cu cultivarea unor atitudini și simțăminte asemănătoare cu ale lui Hristos. Exită numeroase versete care, luate izolat, par a susține ideia că putem atinge un nivel desăvîrșit de sfințenie chiar și în viața aceasta. Iată de exemplu un pasaj din epistola către Corinteni. După ce enumeră o listă cu păcate grosolane în care se complac oamenii din lume, Pavel scrie:

„Și așa erați unii din voi! Dar ați fost spălați, ați fost sfințiți, ați fost socotiți neprihăniți, în Numele Domnului Isus Hristos, și prin Duhul Dumnezeului nostru⁽²⁾.

Într-un alt pasaj, Pavel amintește despre:

„... legea Duhului de viață în Hristos Isus, m-a izbăvit de Legea păcatului și a morții. Căci - lucru cu neputință Legii, întrucît firea pămîntească o făcea fără putere - Dumnezeu a osîndit păcatul în firea pămîntească, trimișînd, din pricina păcatului, pe însuși Fiul Său într-o fire asemănătoare cu a păcatului, pentru ca porunca Legii să fie împlinită în noi, care trăim nu după îndemnul firei pămîntești, ci după îndemnul Duhului⁽³⁾.

În epistola întâi a lui Ioan există trei versete care par a susține perfecționismul:

„Oricine rămîne în El, nu păcătuiește; oricine păcătuiește, nu L-a văzut, nici nu L-a cunoscut⁽⁴⁾.

„Oricine este născut din Dumnezeu, nu păcătuiește, pentru că sămînța Lui rămîne în el; și nu poate păcătui, fiindcă este născut din Dumnezeu⁽⁵⁾.

„Știm că oricine este născut din Dumnezeu, nu păcătuiește, ci Cel născut din Dumnezeu îl păzește, și cel rău nu se atinge de el⁽⁶⁾.

În limba greacă, verbul a păcătui se află în aceste pasaje la timpul infinitivul prezent și este foarte greu să fie tradus ca atare în alte limbi ale lumii. Ceea ce este declarat imposibil în aceste texte este o trăire continuă, îndelungată și sistematică în păcat. Este evident că Ioan nu

---

(1) Col. 3:12-17.

(2) 1 Cor. 6:11.

(3) Rom. 8:2-4.

(4) 1 Ioan 3:6.

(5) 1 Ioan 3:9.

(6) 1 Ioan 5:18.

poate susține în aceste versete perfecțiunea în sfințenie, deoarece în alte versete din aceeași epistolă o neagă:

„Dacă zicem că n-avem păcat. ne înșelăm singuri, și adevărul nu este în noi. Dacă ne mărturisim păcatele, El este credincios și drept, ca să ne ierte păcatele și să ne curățească de orice nelegiuire”¹.

În afară de această declarație categorică a lui Ioan, mai avem și alte texte ale Noului Testament în care Domnul Isus, Pavel și Iacov afirmă clar că cel credincios, deși este posesorul unei naturi noi, născute din Dumnezeu și biruitoare asupra ispitelor păcatului, nu a ajuns încă la o viață desăvârșită. Iată de exemplu cum ne învață Domnul Isus să ne rugăm:

*„Și ne iartă nouă greșelile noastre,
precum și noi iertăm greșiților noștri.
Și nu ne duce în ispită,
ci izbăvește-ne de cel rău”².*

Apostolul Pavel mărturisește:

„Știu, în adevăr, că nimic bun nu locuiește în mine, adică în firea mea pămîntească”³.

„Dar știm că pînă în ziua de azi, toată firea suspină și suferă durerile nașterii. Și nu numai ea, dar și noi, care avem cele dintîi roade ale Duhului, suspinăm în noi, și așteptăm înfierea, adică răscumpărarea trupului nostru”⁴.

Celor din Galatia le scrie:

„Zic dar: Umblați cîrmuiți de Duhul, și nu împliniți poftele firii pămîntești. Căci firea pămîntească pofteste împotriva Duhului, și Duhul împotriva firii pămîntești: sînt lucruri potrivnice unele altora, așa că nu puteți face tot ce voiți”⁵.

Însemnătatea ultimului pasaj este aceea că de îndată ce un creștin este neatent și cade în păcat, Duhul Sfînt intervine și-l aduce la pocăință, și invers, de îndată ce un creștin se dedică lui Dumnezeu, firea pămîntească va încerca să-l atragă spre lumea poftelor păcătoase. Atîta timp cît vom rămîne în trupul acesta, conflictul dintre fire și Duh va continua neîncetat.

Iacov, fratele Domnului, scrie negru pe alb: „Toți greșim în multe feluri”⁶. Și adaugă: „Mărturisiți-vă unii altora păcatele, și rugați-vă unii pentru alții, ca să fiți vindecați”⁷. Oricine este sincer cu sine însuși

(1) 1 Ioan 1, 8-9.

(2) Mat. 6:12-13.

(3) Rom. 7:18.

(4) Rom. 8:22-23.

(5) Gal. 5:16-17.

(6) Iacov 3:2.

(7) Iacov 5:16.

și cu Dumnezeu va recunoaște repede că este departe de a fi un om desăvârșit. Numai ce-i care au schimbat numirea pentru păcat se pot înșela singuri, crezând că au de a face cu „slăbiciuni ale firii omenеști“. Cine se compară pe sine cu Isus Hristos, Fiul desăvârșit al Tatălui, va ajunge foarte repede la concluzia că este departe de a fi așa cum trebuie și are nevoie permanentă de harul iertării divine care-i oferă mîntuirea numai și numai în virtutea lucrării sāvîrșite de Hristos.

Biruința asupra păcatului se obține nu prin strădania noastră neputincioasă, ci mai degrabă printr-o întărire a omului din lăuntru într-o părășie mai înaltă și mai deplină cu Hristos și cu lucrarea Împărăției Lui. Cu alte cuvinte, cine vrea să se depărteze de păcat trebuie să se dăruiască pe sine lui Dumnezeu, căutînd să cultive o viață evlavioasă de slujire și de părășie sfințită. Cine vrea să iasă biruitor asupra ispitelor trebuie să citească mai mult Biblia, să mediteze mai adînc asupra ei, să zăbovească mai îndelungat înaintea lui Dumnezeu în rugăciune, fiind gata să asculte și să împlinească ceea ce aude de la Domnul și vestind Evanghelia tuturor celor din jur. Lumina prezenței lui Dumnezeu va alunga întotdeauna întunecul păcatului din inimile oamenilor.

De fapt, în Noul Testament, o viață de biruință nu înseamnă nicidecum o viață de totală desăvîrșire. La biruință nu se poate ajunge decît prin luptă, așa că viața de biruință este de fapt o viață de continuă înfruntare cu păcatul și cu atacurile lui perfide. Desăvîrșirea noastră măsoară de fapt măsura în care ne-am dat lui Hristos și am trecut de partea cauzei Sale.

Indiscutabil, cea mai corectă descriere a experienței creștine ne-a fost lăsată de apostolul Pavel în epistola către Filipeni:

„Dar lucrurile, care pentru mine erau cîștiguri, le-am socotit ca o pierdere, din pricina lui Hristos. Ba încă, și acum privesc toate aceste lucruri ca o pierdere, față de prețul nespus de mare al cunoașterii lui Hristos Isus, Domnul meu. Pentru El am pierdut toate și le socotesc ca un gunoi, ca să cîștig pe Hristos, și să fiu găsit în El, nu avînd o neprihănire a mea, pe care mi-o dă Legea, ci aceea care se capătă prin credința în Hristos, neprihănirea, pe care o dă Dumnezeu, prin credință. Și să-L cunosc pe El și puterea învierii Lui și părășia suferințelor Lui, și să mă fac asemenea cu moartea Lui; ca să ajung cu orice chip, dacă voi putea, la învierea din morți.

Nu că am și cîștigat premiul, sau că am și ajuns desăvîrșit; dar alerg înainte, căutînd să-l apuc, întrucît și eu am fost apucat de Hristos Isus.

Fraților, eu nu cred că l-am apucat încă; dar fac un singur lucru: uitînd ce este în urma mea, și aruncîndu-mă spre ce este înainte, alerg spre țintă, pentru premiul chemării cerești a lui Dumnezeu, în Hristos

Isus. Gîndul acesta dar să ne însuflețească pe toți, care sîntem desăvîrșiți; și dacă în vreo privință sînteți de altă părere, Dumnezeu vă va lumina și în această privință. Dar în lucrurile în care am ajuns de aceeași părere, să umblăm la fel⁽¹⁾.

9. UNIREA CU HRISTOS

Cei care nu sînt creștini se înșeală văzînd în creștinism doar un set de reguli pentru viață, o anumită filosofie sau doar un număr de forme rituale și ceremonii. Cel mai distinct aspect care deosebește creștinismul de toate cele de mai sus constă în învățătura că la mîntuire se poate ajunge doar printr-o unire desăvîrșită cu Isus Hristos, Fiul Dumnezeului Celui Viu. El s-a făcut trup pentru ca prin moartea și învierea Lui glorioasă să-i poată aduce pe oameni la Dumnezeu. Ideea că cel credincios se află în Hristos fiind unit cu El, străbate ca un fir roșu întreg Noul Testament.

Scrierile apostolului Ioan conțin multe texte care ilustrează unirea dintre cel credincios și Domnul său. În rugăciunea Sa de mare preot din Ioan 17, Domnul Isus s-a rugat pentru ucenicii Săi astfel:

„Eu le-am dat slava, pe care Mi-ai dat-o Tu, pentru ca ei să fie una, cum și Noi sîntem una, - Eu în ei, și Tu în Mine; - pentru ca ei să fie în chip desăvîrșit una, ca să cunoască lumea că Tu M-ai trimis, și că i-ai iubit, cum M-ai iubit pe Mine⁽²⁾.”

În cunoscutul discurs despre pîinea vieții, Domnul Isus a spus:

„Cine mănîncă trupul Meu, și bea sîngele Meu, are viața veșnică; și Eu îl voi învia în ziua de apoi. Căci trupul Meu este cu adevărat o hrană și sîngele Meu este cu adevărat o băutură. Cine mănîncă trupul Meu și bea sîngele Meu, rămîne în Mine, și Eu rămîn în el. După cum Tatăl, care este viu, M-a trimis pe Mine, și Eu trăiesc prin Tatăl, tot așa, cine Mă mănîncă pe Mine, va trăi și el prin Mine⁽³⁾.”

În celebra predică despre viața și mlădițele ei, Domnul a spus:

„Pe orice mlădiță, care este în Mine și n-aduce roadă, El o taie; și pe orice mlădiță care aduce roadă, o curățește, ca să aducă și mai multă roadă. Acum voi sînteți curați, din pricina cuvîntului, pe care vi l-am spus. Rămîneți în Mine, și Eu voi rămînea în voi. După cum mlădița nu poate aduce roadă de la sine, dacă nu rămîne în viță, tot așa, nici voi nu puteți aduce roadă, dacă nu rămîneți în Mine. Eu sînt Vița, voi sînteți mlădițele. Cine rămîne în Mine, și în cine rămîn Eu,

---

(1) Filip. 3:7-16.

(2) Ioan 17:22-23.

(3) Ioan 6:54-57.

aduce multă roadă; căci, despărțiți de Mine, nu puteți face nimic. Dacă nu rămîne cineva în Mine, este aruncat afară, ca mlădița neroditoare, și se usucă; apoi mlădițele uscate sînt strînse, aruncate în foc, și ard. Dacă rămîneți în Mine, și dacă rămîn în voi cuvintele Mele, cereți orice veți vrea, și vi se va da. Dacă aduceți multă roadă, prin aceasta Tatăl Meu va fi proslăvit; și voi veți fi astfel ucenicii Mei. Cum M-a iubit pe Mine Tatăl, așa v-am iubit și Eu pe voi. Rămîneți în dragostea Mea. Dacă păziți poruncile Mele, veți rămînea în dragostea Mea, după cum și Eu am păzit poruncile Tatălui Meu și rămîn în dragostea Lui⁽¹⁾.

După mulți ani de zile, același apostol Ioan avea să scrie:

„Ce ați auzit de la început, aceea să rămînă în voi. Dacă rămîne în voi ce ați auzit de la început, și voi veți rămînea în Fiul și în Tatăl. Și făgăduința, pe care ne-a făcut-o El, este aceasta: viața veșnică⁽²⁾.”

Apostolul Pavel a scris mult despre unirea celui credincios cu Hristos⁽³⁾:

„Nu știți că toți cîți am fost botezați în Isus Hristos, am fost botezați în moartea Lui?⁽⁴⁾”

„În adevăr, dacă ne-am făcut una cu El, printr-o moarte asemănătoare cu a Lui, vom fi una cu El și printr-o înviere asemănătoare cu a Lui. Știm bine că omul nostru cel vechi a fost răstignit împreună cu El, pentru ca trupul păcatului să fie dezbrăcat de puterea lui, în așa fel ca să nu mai fim robi ai păcatului; ... Acum, dacă am murit împreună cu Hristos, credem că vom și trăi împreună cu El⁽⁵⁾.”

În altă epistolă, Pavel scrie:

„Pe Cel ce n-a cunoscut nici un păcat, El L-a făcut păcat pentru noi, ca noi să fim neprihănirea lui Dumnezeu în El⁽⁶⁾.”

Apostolul mărturisește că nu-și poate baza mîntuirea pe nimic altceva decît pe unirea cu Hristos:

„Ba încă, și acum privesc toate aceste lucruri ca o pierdere, față de prețul nespus de mare al cunoașterii lui Hristos Isus, Domnul meu. Pentru El am pierdut toate și le socotesc ca un gunoi, ca să cîștig pe Hristos, și să fiu găsit în El, nu avînd o neprihănire a mea, pe care

---

(1) Ioan 15:2-10.

(2) 1 Ioan 2:24,25.

(3) Marvin R. Vincent. Opera ciattă, p. 4. spune că expresia în *Isus Hristos* apare de 48 de ori în scrierile lui Pavel. În *Hristos* apare de 34 de ori, iar expresia în *Domnul* de 50 de ori.

(4) Rom. 6:3.

(5) Rom. 6:5-8.

(6) 2 Cor. 5:21.

mi-o dă Legea, ci aceea care se capătă prin credința în Hristos, neprihănirea pe care o dă Dumnezeu, prin credință. Și să-L cunosc pe El și puterea învierii Lui și părtășia suferințelor Lui și să mă fac asemenea cu moartea Lui; ca să ajung cu orice chip, dacă voi putea, la învierea din morți⁽¹⁾.

Cu alte cuvinte, toți creștinii trăiesc „în Hristos” și sînt sfințiți „în Hristos Isus”. Nu este de mirare că apostolul își începe epistola către Efeseni cu cuvintele: „... către sfinții care sînt în Efes și credincioșii în Hristos Isus”⁽²⁾. Pe cei din Filipi îi numește: „... către toți sfinții în Hristos Isus, care sînt în Filipi”⁽³⁾. Epistola către Coloseni este și ea adresată: „... către sfinții și frații credincioși în Hristos, care sînt în Colose”⁽⁴⁾.

Probabil că cea mai frumoasă mărturisire din Noul Testament despre locul central pe care-L ocupă Hristos în viața credinciosului este aceea făcută de Pavel în epistola adresată Filipenilor:

„Căci știu că lucrul acesta se va întoarce spre mîntuirea mea prin rugăciunile voastre și prin ajutorul Duhului lui Isus Hristos. Mă aștept și nădăjduiesc cu tărie că nu voi fi dat de rușine cu nimic; ci că acum, ca totdeauna, Hristos va fi proslăvit cu îndrăzneală în trupul meu, fie prin viața mea, fie prin moartea mea. Căci pentru mine a trăi este Hristos, și a muri este un câștig. ... Aș dori să mă mut și să fiu împreună cu Hristos, căci ar fi cu mult mai bine”⁽⁵⁾.

Viața și credința creștinului implică o unire în părtășie cu Hristos, o bucurie care își va cunoaște deplina împlinire în veacul viitor. Iată cum a fost descrisă unirea cu Hristos lucrată de Duhul Sfînt:

„Cînd va veni Mîngîietorul, Duhul adevărului are să vă călăuzească în tot adevărul; căci El nu va vorbi de la El, ci va vorbi tot ce va fi auzit, și vă va descoperi lucrurile viitoare. El Mă va proslăvi, pentru că va lua din ce este al Meu și vă va descoperi. Tot ce are Tatăl, este al Meu; de aceea am zis că va lua din ce este al Meu și vă va descoperi”⁽⁶⁾.

Unirea cu Hristos nu desființează integritatea personală și distincția dintre personalitatea lui Hristos și personalitatea credinciosului. Hristos rămîne Domnul slavei, iar creștinul rămîne o creatură terestră. Unirea cu Hristos nu-l scutește pe credincios de responsabilitatea personală în sfera sfințeniei. Hristos rămîne Hristos, iar credinciosul

---

(1) Fil. 3:8-11.

(2) Efes. 1:1.

(3) Fil. 1:1.

(4) Col. 1:2.

(5) Fil. 1:19-23.

(6) Ioan 16:13-15.

este chemat la o viață de ucenicie. Unirea cu Hristos este mai degrabă un atașament al credinței. A deveni creștin înseamnă a te întoarce la Domnul. Găsim scris că, după predicarea Evangheliei în orașul Antiohia „un mare număr de oameni au crezut și s-au întors la Domnul”⁽¹⁾. Cine are credință a împlinit condiția necesară pentru primirea lui Hristos în inimă: „Cine va mărturisi că Isus este Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeu rămîne în el, și el în Dumnezeu”⁽²⁾. Unirea cu Hristos se realizează printr-o lucrare a iubirii: „Dumnezeu este dragoste; și cine rămîne în dragoste, rămîne în Dumnezeu, și Dumnezeu rămîne în el”⁽³⁾. Iată ce scrie Petru despre Isus Hristos: „... pe care voi îl iubiți fără să-L fi văzut, credeți în El, fără să-L vedeți, și vă bucurați cu o bucurie negrăită și strălucită”⁽⁴⁾. Apostolul Pavel se roagă pentru credincioșii din Efes:

„... așa încît Hristos să locuiască în inimile voastre prin credință; pentru ca, avînd rădăcina și temelia pusă în dragoste, să puteți pricepe împreună cu toți sfinții, care este lărgimea, lungimea, adîncimea și înălțimea; și să cunoașteți dragostea lui Hristos, care întrece orice cunoștință, ca să ajungeți plini de toată plinătatea lui Dumnezeu”⁽⁵⁾.

Deși se realizează prin credință și iubire, unirea cu Hristos trebuie să treacă dincolo de acestea două, ajungînd la o identificare deplină cu intențiile și voința lui Hristos. Unirea cu Hristos produce o viață de totală ascultare:

„Prin aceasta știm că sîntem în El. Cine zice că rămîne în El, trebuie să trăiască și el cum a trăit Isus”⁽⁶⁾.

Apostolul Ioan mai scrie:

„Și porunca Lui este să credem în Numele Fiului Său Isus Hristos și să ne iubim unii pe alții, cum ne-a poruncit El. Cine păzește poruncile Lui, rămîne în El, și El în el. Și cunoaștem că El rămîne în noi prin Duhul, pe care ni l-a dat”⁽⁷⁾.

A fi în Hristos înseamnă a fi un ucenic, un rob care se face una cu dorințele și idealurile stăpînului său: „Dacă păziți poruncile Mele, veți rămînea în dragostea Mea, după cum și Eu am păzit poruncile Tatălui Meu, și rămîn în dragostea Lui”⁽⁸⁾.

Mai există și un al patrulea aspect al unirii cu Hristos; experimentarea unei re-actualizări spirituale a suferințelor, morții și învierii

---

(1) Fapte 11:21.

(2) 1 Ioan 4:15.

(3) 1 Ioan 4:16.

(4) 1 Petru 1:8.

(5) Efes. 3:17-19.

(6) 1 Ioan 2:5-6.

(7) 1 Ioan 3:23-24.

(8) Ioan 15:10.

Sale. Isus Hristos a murit literalmente și a înviat în trup. Noi retrăim această experiență a Lui pe care o simbolizăm prin cufundarea și ridicarea din apa botezului:

„Nu știi că toți cîți am fost botezați în Isus Hristos, am fost botezați în moartea Lui? Noi deci, prin botezul în moartea Lui, am fost îngropați împreună cu El, pentru ca, după cum Hristos a înviat din morți, prin slava Tatălui, tot așa și noi, să trăim o viață nouă.

În adevăr, dacă ne-am făcut una cu El, printr-o moarte asemănătoare cu a Lui, vom fi una cu El și printr-o înviere asemănătoare cu a Lui. Știm bine că omul nostru cel vechi a fost răstignit împreună cu El, pentru ca trupul păcatului să fie dezbrăcat de puterea lui, în așa fel ca să nu mai fim robi ai păcatului⁽¹⁾.

Acest concept al identificării cu Hristos pînă acolo ca să experimentăm viața și suferințele Lui, îi era așa de scump apostolului Pavel, încît el ajunsese să-și socotească suferințele drept o extindere a suferințelor Domnului:

„Mă bucur acum în suferințele mele pentru voi; și în trupul meu, împlinesc ce lipsește suferințelor lui Hristos, pentru trupul Lui, care este Biserica”⁽²⁾.

Unirea cu Hristos produce deci o dragoste plină de sacrificiu față de ceilalți credincioși din Biserică. Prin aceasta, cel credincios este și el gata să-și dea viața pentru frați.

Uneori, unirea cu Hristos este prezentată în chip mistic și misterios, de parcă între Hristos și cel credincios s-ar desfășura ceva straniu și supranatural. Unii prezintă această unire de parcă ar fi vorba despre o pasăre care se face una cu atmosfera în care zboară sau despre un pește care se identifică cu apa în care înoată. Noi credem că este mult mai biblic să vorbim despre unirea credinciosului cu Hristos în termeni de credință, dragoste, ascultare și suferințele datorate vestirii Evangheliei mîntuitoare. Unirea cu Hristos nu este o problemă de emoții ocazionale și nici nu este limitată la trăirile extatice ale anumitor sfinți. Această experiență este parte din viața de fiecare zi a fiecărui creștin care-L are pe Isus Hristos ca Domn și Mîntuitor. Unirea cu Hristos este o realitate spirituală care nu depinde de ceea ce simțim noi. Sîntem uniți cu Hristos chiar și atunci cînd nu ne dăm seama de acest fapt. Hristos îi primește pe toți aceia care se întorc la El cu pocăință și credință. El se identifică cu ei și se face Domnul și Mîntuitorul lor:

---

(1) Rom. 6:36.

(2) Col. 1:24.

„Cine crede în Fiul, are viața veșnică”⁽¹⁾.

„Căci, după cum trupul este unul și are multe mădulare, și după cum toate mădularele trupului, măcar că sînt mai multe, sînt un singur trup, - tot așa este și Hristos. Noi toți, în adevăr, am fost botezați de un singur Duh, ca să alcătuim un singur trup, ... și toți am fost adăpați dintr-un singur Duh”⁽²⁾.

„Căci toți sînteți fii ai lui Dumnezeu, prin credința în Hristos Isus. Toți care ați fost botezați pentru Hristos, v-ați îmbrăcat cu Hristos”⁽³⁾.
„Cine are pe Fiul, are viața”⁽⁴⁾.

Menno Simons îi descrie pe aleșii lui Dumnezeu astfel: „Biserica lui Hristos, sfinții și preaiubiții Săi, care și-au spălat hainele în sîngele Mielului, care sînt născuți din Dumnezeu, călăuziți de Duhul Sfînt, care sînt în Hristos și în care trăiește Hristos, care aud și cred Cuvîntul, care-l aud glasul și-l calcă pe urme în smerenie și umilință, care urăsc răul și iubesc ceea ce este bine, care doresc să-l apuce pe Hristos după cum și El i-a apucat pe ei, care sînt noi făpturi în Hristos, carne din carnea Lui și os din oasele Lui, mădulare ale trupului Său spiritual”⁽⁵⁾.

10. SIGURANȚĂ ȘI ÎNCREDERE

Noul Testament ne spune clar că cei care au crezut în Hristos pot să se bucure încă de pe acum că sînt copii ai lui Dumnezeu și că Cei care a început în ei această bună lucrare o va duce la un bun sfîrșit în Hristos.

Siguranța și încrederea creștină sînt accesibile doar acelor care au înțeles clar planul mîntuirii; că anume Dumnezeu este acela care-l atrage pe cel păcătos la pocăință și-i dăruiește credința mîntuitoare care-i aduce iertarea de păcate fără nici un merit personal, ci doar în virtutea lucrării desăvîrșite a lui Isus Hristos, și că Dumnezeu este în stare și vrea să-i păstreze pe toți copiii Săi în har.

Siguranța creștină nu este clădită doar pe un anume fel de convertire. Nu găsim nicăieri în Noul Testament indicii că ea ar fi rezervată numai acelor care au plîns cu amar sau au avut stări de extaz și vedenii. Siguranța creștină nu este un produs al nostru sau al emoțiilor noastre. Ea este și trebuie să rămînă o încredințare lăuntrică dăruită

---

(1) Ioan 3:36.

(2) 1 Cor. 12:12-13.

(3) Gal. 3:26-27.

(4) 1 Ioan 5:12.

(5) Opere complete, I, pp. 161, 162.

de Duhul Sfânt tuturor acelor care și-au pus încrederea totală în Dumnezeu.

De unde vin atunci îndoielile noastre? Sursele de neîncredere sînt numeroase. În unele cazuri este vorba despre o stare de slăbiciune generală care ne cuprinde și trupul și sufletul. Sănătatea naște de obicei optimismul. Boala, și în special stările de boală grele și repetate, tind să ne slăbească rezistența interioară. Punctul de plecare este de obicei îndoiala despre iubirea lui Dumnezeu și răzvrătirea împotriva hotărîrilor Lui pentru viața noastră.

O altă sursă a nesiguranței, turbulentă, dar trecătoare, este criza de identitate din adolescență. La această vîrstă, fiecare om caută să-și definească identitatea contestînd toate valorile transmise de generația dinainte. Această criză este încă unul din motivele pentru care botezul celor convertiți nu trebuie să fie administrat în copilărie. Tratată cu înțelegere și iubire, criza de identitate din adolescență poate fi un prilej extraordinar pentru limpezirea credinței și pentru dobîndirea unor convingeri personale care să dureze o viață întreagă.

Uneori, sursa neîncrederii noastre se află în atracția spre păcat. Cine vrea să păcătuiască, preferă să se auto-convingă că nu există nici un Dumnezeu care să-L judece. Aceste atacuri asupra conștiinței pot duce la stări de împietrire îndelungată. Din fericire, sîngele Domnului Isus și posibilitatea iertării prin har rămîn întotdeauna uși deschise pentru cei ce au căzut în greșală.

Există și cazuri în care îndoiala este doar o formă deghizată a credinței. Cine intră în panică asupra convingerilor sale, dovedește că le are și că nu-i sînt indiferente. Îndoielile intelectuale nu pot fi doar căutări după o siguranță mai mare și dovezi ale unei maturizări interioare. Din fericire, Dumnezeu este întotdeauna gata să se lase găsit de cei ce-L caută din toată inima.

Siguranța creștină

Care sînt factorii care lucrează la siguranța și încrederea creștină? Răspunsul este simplu: Duhul Sfânt și Cuvîntul lui Dumnezeu. De obicei, Duhul Sfânt folosește Cuvîntul lui Dumnezeu pentru a așeza încrederea în inima celui credincios. Seninătatea credinței este un aspect care variază mult de la un credincios la altul. El depinde uneori și de factori individuali ca sănătatea, atitudinea față de lucrarea Domnului, nivelul de maturizare creștină și chiar de ... temperament. Cu alte cuvinte, tratamentul pentru îndoială nu este simplu. Fiecare caz trebuie cercetat în parte, înțeles temeinic și tratat specific. Să nu

ne grăbim niciodată să credem că îndoiala este întotdeauna păcătoasă; uneori ea nu este altceva decât o manifestare a unei credințe care urcă spre trepte mai înalte.

În mare, cine vrea să trateze îndoiala trebuie să ia Biblia în mână și să citească rar și tare toate pasajele în care ni se spune că mântuirea este un dar al harului rezultat în urma lucrării mântuitoare desăvârșite a lui Hristos. Noul Testament este plin de astfel de pasaje. Matei ni-L prezintă pe Domnul Isus zicând:

„Veniți la Mine, toți cei trudiți și împovărați, și Eu vă voi da odihnă. Luați jugul Meu asupra voastră, și învățați de la Mine, căci Eu sînt blînd și smerit cu inima; și veți găsi odihnă pentru sufletele voastre. Căcu jugul Meu este bun, și sarcina Mea este ușoară”⁽¹⁾.

Marcu ni-L prezintă spunînd:

„De aceea, vă spun că, orice lucru veți cere, cînd vă rugați, să credeți că l-ați și primit, și-l veți avea. Și, cînd stați în picioare de vă rugați, să iertați orice aveți împotriva cuiva, pentru ca și Tatăl vostru care este în ceruri, să vă ierte greșelile voastre”⁽²⁾.

Luca înregistrează o declarație în care Domnul Isus spune că scopul întrupării Lui a fost mântuirea oamenilor:

„Pentru că Fiul omului a venit să caute și să mîntuiască ce era pierdut”⁽³⁾.

Ioan ni-L prezintă pe Mîntuitorul nostru spunînd:

„Adevărat, adevărat vă spun, că cine ascultă cuvintele Mele, și crede în Cel ce M-a trimis, are viața veșnică, și nu vine la judecată, ci a trecut din moarte la viață”⁽⁴⁾.

Cînd temnicerul din Filipi a strigat la Pavel: „Domnilor, ce trebuie să fac ca să fiu mîntuit?”⁽⁵⁾ răspunsul apostolic a fost: „Crede în Domnul Isus, și vei fi mîntuit tu și casa ta”⁽⁶⁾. În epistola către Romani, Pavel ne-a lăsat următoarea promisiune:

„Dacă mărturisești deci cu gura ta pe Isus ca Domn, și dacă crezi în inima ta că Dumnezeu L-a înviat din morți, vei fi mîntuit. Căci prin credința din inimă se capătă neprihănirea, și prin mărturisirea cu gura se ajunge la mîntuire, după cum zice Scriptura: “Oricine crede în El, nu va fi dat de rușine” ... Fiindcă „oricine va chema Numele Domnului, va fi mîntuit”⁽⁷⁾.

---

(1) Mat. 11:28-30.

(2) Marcu 11:24-26.

(3) Luca 19:10.

(4) Ioan 5:24.

(5) Fapte 16:30.

(6) Fapte 16:31.

(7) Rom. 10:9-13.

Și nimeni nu trebuie să uite promisiunea Domnului:

„Și pe cel ce vine la Mine, nu-l voi izgoni afară”⁽¹⁾.

Duhul Sfânt ia toate aceste promisiuni ale Scripturii și le așează în inimile celor ce cred, aducându-le siguranța mântuirii și încrederea în lucrarea desăvârșită a lui Hristos. Cel ce este bîntuit de îndoieli are nevoie să citească Biblia și să se roage Domnului pentru credință. Avem o cîntare creștină care ne îndeamnă la aceasta și care este foarte corectă din punct de vedere doctrinar:

„Să ne-ncredem, s-ascultăm de Domnul

Și-om fi veseli în Isus, împlinind Cuvîntul”

Pe măsura creșterii în maturitate, creștinul crește și în adîncimea relației personale cu Dumnezeu, devenind din ce în ce mai mult asemenea unui copil care știe că se poate încrede în mod desăvârșit în bunătatea și puterea Tatălui său.

Păstrarea sfinților în har

Chiar și cei mai sinceri credincioși își au clipele lor de îndoială. În astfel de situații, este bine ca să ne întoarcem la textele care ne învață despre dorința lui Dumnezeu de a-i păstra pe ai Săi pînă la capăt. În tot Noul Testament există un lanț de putere și încredere în promisiunile Domnului. Creștinul află din foarte multe pasaje că Dumnezeu poate și vrea să ducă pînă la capăt lucrarea începută în cel credincios. Iată de exemplu acest pasaj din epistola apostolului Pavel către credincioșii din Roma:

„Deci, ce vom zice noi în fața tuturor acestor lucruri? Dacă Dumnezeu este pentru noi, cine va fi împotriva noastră? El, care n-a cruțat nici chiar pe Fiul Său, ci L-a dat pentru noi toți, cum nu ne va da fără plată, împreună cu El, toate lucrurile? Cine va ridica pîră împotriva aleșilor lui Dumnezeu? Dumnezeu este Acela, care-i socotește neprihăniți! Cine-i va osîndi? Hristos a murit! Ba mai mult, El a și înviat, stă la dreapta lui Dumnezeu și mijlocește pentru noi! Cine ne va despărți pe noi de dragostea lui Hristos? Necazul, sau strîmtoarea, sau prigonirea, sau foametea, sau lipsa de îmbrăcăminte, sau primejdia, sau sabia? După cum este scris: „Din pricina Ta sîntem dați morții toată ziua; sîntem socotiți ca niște oi de tăiat”. Totuși, în toate aceste lucruri noi sîntem mai mult decît biruitori, prin Acela care ne-a iubit. Căci sînt bine încredințat că nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici stăpînirile, nici puterile, nici

(1) Ioan 6:37.

lucrurile de acum, nici cele viitoare, nici înălțimea, nici adâncimea, nici o altă făptură, nu vor fi în stare să ne despartă de dragostea lui Dumnezeu, care este în Isus Hristos, Domnul nostru⁽¹⁾.

Probabil că Biserica din Corint atinsese pe vremea lui Pavel cel mai scăzut nivel de spiritualitate dintre bisericile Noului Testament. Totuși, când Pavel le scrie, el îi asigură că Hristos poate să-i mântuiască în mod desăvârșit:

„El vă va întări pînă la sfîrșit, în așa fel ca să fiți fără vină în ziua venirii Domnului nostru Isus Hristos. Credincios este Dumnezeu, care v-a chemat la părășia cu Fiul Său Isus Hristos, Domnul nostru⁽²⁾.

La fel le scrie și celor din Filipi:

„Sînt încredințat că Acela care a început în voi această bună lucrare, o va isprăvi pînă în ziua lui Isus Hristos⁽³⁾.

Celor amenințați din Tesalonic, apostolul le scrie:

„Credincios este Domnul: El vă va întări și vă va păzi de cel rău⁽⁴⁾.

După ce vorbește despre propriile sale suferințe, Pavel adaugă:

„... dar nu mi-e rușine, căci știu în cine am crezut. Și sînt încredințat că El are putere să păzească ce I-am încredințat pînă în ziua aceea⁽⁵⁾.

Și iarăși:

„Domnul mă va izbăvi de orice lucru rău, și mă va mîntui, ca să intru în Împărăția Lui cerească. A Lui să fie slava în vecii vecilor! Amin⁽⁶⁾.

Apostolul Petru vorbește despre harul mare al lui Dumnezeu care s-a manifestat prin înnoirea creștinilor și prin acordarea dreptului la moștenirea păstrată în ceruri pentru ei:

„Voi sînteți păziți de puterea lui Dumnezeu, prin credință, pentru mîntuirea gata să fie descoperită în vremurile de apoi⁽⁷⁾.

Din toate aceste pasaje și încă din multe altele, este evident că Dumnezeu poate și vrea să-i păstreze pe cei credincioși pînă la capăt. Domnul însuși a spus:

„Oile Mele ascultă glasul Meu; Eu le cunosc, și ele vin după Mine. Eu le dau viața veșnică, în veac nu vor pieri, și nimeni nu le va smulge din mîna Mea. Tatăl Meu, care Mi le-a dat, este mai mare decît toți; și nimeni nu le poate smulge din mîna Tatălui Meu⁽⁸⁾.

---

(1) Rom. 8:31-39.

(2) 1 Cor. 1:8-9.

(3) Fil. 1:6. cf. 1:10.

(4) 2 Tesal. 3:3.

(5) 2 Tim. 1:12.

(6) 2 Tim. 4:18.

(7) 1 Petru 1:5.

(8) Ioan 10:27-29.

Cu alte cuvinte, Dumnezeuul care ne-a mântuit, poate și vrea să ne păstreze pentru Sine. Dumnezeu promite o mântuire veșnică pentru toți cei ce sînt în Hristos.

Totuși, Biblia nu promite nicăieri siguranța mîntuirii pentru cei ce trăiesc în păcat. Scriptura ne avertizează nu numai de posibilitatea căderii de la credință, ci chiar de probabilitatea acestei căderi. Aceasta nu pentru că Dumnezeu n-ar fi în stare să ne păzească, ci pentru că El nu ne ține cu forța. Posibilitatea apostaziei se datorează faptului că noi mai sîntem încă în trup, sub atacurile ispitelor și în permanentă dependență de harul divin. Chiar Domnul Isus ne-a avertizat de posibilitatea căderii în pilda semănătorului, cînd a spus:

„Sămînța căzută în locuri stîncoase, este cel ce aude Cuvîntul și-l primește îndată cu bucurie, dar n-are rădăcină în el, ci ține pînă la o vreme; și, cum vine un necaz sau o prigonire din pricina Cuvîntului, se leapădă îndată de el. Sămînța căzută între spini, este cel ce aude Cuvîntul; dar îngrijorările veacului acestuia și înșelăciunea bogățiilor înecă acest Cuvînt și ajunge neroditor“¹.

Pavel le scrie celor din Colose că Dumnezeu i-a împăcat acum cu Sine „ca să vă facă să vă înfățișați înaintea Lui sfinți, fără prihană și fără vină“, dar apostolul adaugă imediat după aceasta: „negreșit, dacă rămîneți și mai departe întemeiați și neclintiți în credință, fără să vă abateți de la nădejdea Evangheliei, pe care ați auzit-o“².

În mod asemănător, epistola către Evrei avertizează:

„De aceea, cu atît mai mult trebuie să ne ținem de lucrurile, pe care le-am auzit, ca să nu fim depărtați de ele“³.

„Luați seama dar, fraților, ca nici unul dintre voi să n-aibă o inimă rea și necredincioasă, care să vă despartă de Dumnezeul cel viu. Ci îndemnați-vă unii pe alții în fiecare zi, cîtă vreme se zice: „Astăzi“, pentru ca niciunul dintre voi să nu se împietrească prin înșelăciunea păcatului. Căci ne-am făcut părtași ai lui Hristos, dacă păstrăm pînă la sfîrșit încrederea nezguduită de la început“⁴.

Probabil că cel mai categoric avertisment împotriva căderii de la credință se găsește în cea de a doua epistolă a lui Petru:

„În adevăr, dacă, după ce au scăpat de întinăciunile lumii, prin cunoașterea Domnului și Mîntuitorului nostru Isus Hristos, se încurcă iarăși și sînt biruiți de ele, starea lor de pe urmă se face mai rea decît cea dintîi. Ar fi fost mai bine pentru ei să nu fi cunoscut calea

---

(1) Mat. 13:20-22.

(2) Col. 1:22-23.

(3) Evrei 2:1.

(4) Evrei 3:12-14.

neprihănirii, decît, după ce au cunoscut-o, să se întoarcă de la porunca sfîntă, care le fusese dată. Cu ei s-a întîmplat ce spune zicala adevărată: „Cîinele s-a întors la ce vîrsase” și „scroafa spălată s-a întors să se tăvălească iarăși în mocirlă”¹.

Iacov, în foarte practica lui epistolă, ne avertizează și el despre pericolul rătăcirii de la credință:

„Fraților, dacă s-a rătăcit vreunul dintre voi de la adevăr, ...”².

Chiar și Domnul Isus, vestind vremurile de pe urmă, ne-a anunțat pericolul apostaziei:

„Și, din pricina înmulțirii fărădelegii, dragostea celor mai mulți se va răci. Dar cine va răbda pînă la sfîrșit, va fi mîntuit”³.

Se cuvine să ne întrebăm sincer dacă toate aceste avertismente sînt simple forme retorice sau dacă nu cumva ele ne spun că există posibilitatea ca unii creștini să-și piardă credința. Iată care este părerea lui Pavel:

„Și să păstrezi credința și un cuget curat, pe care unii l-au pierdut și au căzut din credință. Din numărul lor sînt Imeneu și Alexandru, pe care i-am dat pe mîna Satanei, ca să se învețe să nu hulească”⁴.

În aceeași epistolă, Pavel mai scrie:

„Dar Duhul spune lămurit că, în vremurile din urmă, unii se vor lepăda de credință, ca să se alipească de duhuri înșelătoare și de învățăturile dracilor”⁵.

În cea de a doua epistolă către Timotei, Pavel vorbește despre caracterul pervertit al celor răi:

„Și cuvîntul lor va roade ca gangrena. Din numărul acestora sînt Imeneu și Filet, care s-au abătut de la adevăr. Ei zic că a și venit învierea și răstoarnă credința unora. Totuși temelia tare a lui Dumnezeu stă nezguduită avînd pecetea aceasta: „Domnul cunoaște pe cei ce sînt ai Lui”; și: „Oricine rostește Numele Domnului, să se depărteze de fărădelege!”⁶.

Cînd le-a scris epistola celor din Colose, Pavel a putut spune: „Luca, doctorul prea iubit, și Dima, vă trimit sănătate”⁷, dar în cea de a doua

---

(1) 2 Petru 2:20-22.

(2) Iacov 5:19.

(3) Mat. 24:12-13.

(4) 1 Tim. 1:19-20.

(5) 1 Tim. 4:1.

(6) 2 Tim. 2:17-19.

(7) Col. 4:14.

epistolă către Timotei citim: „Căci Dima, din dragoste pentru lumea de acum, m-a părăsit ...”⁽¹⁾

Apostolul Iuda a fost un exemplu de om pe care Domnul ar fi vrut să-l facă un sfânt, dar care a permis lăcomiei de bani să-l transforme într-un trădător, într-un „drac”⁽²⁾. Iuda a decăzut în așa măsură încât „era un hoț, și ca unul care ținea punga, lua el ce se punea în ea”⁽³⁾. În loc de a deveni un martor al învierii, Iuda a „căzut” din apostolie⁽⁴⁾.

Cei care susțin învățătura unei siguranțe necondiționate a mântuirii, neagă posibilitatea apostaziei susținând cu tărie ideea că un creștin născut din nou nu va *dori* niciodată să se întoarcă cu bună știință la o viață păcătoasă. Cu siguranță că așa este, dar îndepărtarea de Domnul și de credință nu se produce de obicei brusc, deliberat și cu bună știință. Ea se manifestă printr-o răcire treptată și printr-o împietrire progresivă pînă la starea în care omul nu mai dorește să se întoarcă la Hristos și să se pocăiască. Pașii spre lepădarea de credință sînt de regulă mici și greu de băgat în seamă. Mai întîi, persoana aplecată spre apostazie începe să fie prea ocupată cu treburile vieții ca să mai poată menține o preocupare constantă pentru citirea Cuvîntului și pentru rugăciune. Aceasta produce imediat o stare spirituală „nici rece, nici în clocot” în care încolțesc ușor preocupările păcătoase. Persoana poate deveni invidioasă, mîndră, plină de ură, de senzualitate sau de lăcomie. Spirala descendentă continuă apoi cu o stare în care păcatul este îndreptățit, nu lepădat. În loc de pocăință, apar scuzele și învinovățirea celorlalți. Barierele cad și omul începe să păcătuiască fără să mai simtă mustrarea cugetului. Dacă la început, păcatul părea doar o haltă temporară, acum el este privit ca o plăcere greu de lepădat. Dorința de a se întoarce la o viață de sfințenie este din ce în ce mai rară și mai estompată. Stăruința în păcat devine un stil de viață din care nu-l mai poate scoate nici mustrările conștiinței, nici mustrările fraților și nici pedepsele din ce în ce mai aspre aplicate de Dumnezeu.

Iată ce scria Jeremy Taylor (1613-1667) despre această evoluție: Mai întîi omul este uimit și umilit, apoi căderea devine plăcută, atrăgătoare, apoi frecventă, apoi sistematică, împămîntenită; cel căzut nu se mai pocăiește, devine obraznic, împotrivitor cu bună știință, batjocoritor și blestemat în veci”⁽⁵⁾.

---

(1) 2 Tim. 4:10.

(2) Ioan 6:70.

(3) Ioan 12:6.

(4) Fapte 1:25.

(5) Strong, *Systematic Theology*, p. 651.

11. O VIAȚĂ CREȘTINĂ DE BIRUINȚĂ

Prezervarea sfinților în har și perseverența sfinților în har sînt cele două fețe ale aceleiași monede. Cînd amîndouă există, cel credincios trece biruitor prin toate, bucurîndu-se de resursele unui Dumnezeu atotputernic.

Dumnezeu voiește ca toți copiii Săi să experimenteze o viață îmbelșugată și fericită. În Cuvîntul Său, El ne-a lăsat scris care sînt pașii pe care trebuie să-i facem pentru a umbla pe o astfel de cale. Care sînt deci „regulile“?

1. Cea dintîi dintre toate este credința personală în Hristos ca Domn și Mîntuitor personal. Există unii care au pretins că poți exista și ca „creștin ascuns“, nemărturisit pe față. Această părere este o obrăznicie și nu are nici un fel de suport biblic. Cine se complăce în anonimat și în tăcere va ajunge ca apostolul Petru care s-a lepădat de Domnul de trei ori¹ sub presiunea „circumstanțelor“. Domnul Isus a spus categoric:

„De aceea, pe orîșicine Mă va mărturisi înaintea oamenilor, îl voi mărturisi și Eu înaintea Tatălui Meu care este în ceruri; dar de oricine se va lepăda de Mine înaintea oamenilor, Mă voi lepăda și Eu înaintea Tatălui Meu care este în ceruri“².

Chiar și necreștinii îl respectă mai mult pe cel ce-și mărtirisește deschis credința decît pe cel ce se preface.

2. Cine vrea să se bucure de o viață spirituală îmbelșugată trebuie neapărat să renunțe la orice păcat de care este conștient. Biblia ne spune că păcatul este o realitate teribilă, un pericol constant pentru orice copil al lui Dumnezeu atîta timp cît mai rămînem în trup. Nu poți fi și cu Dumnezeu și cu păcatul. Nimeni nu poate sluji la doi stăpîni. Cine a învățat să spună un categoric NU păcatului are deschisă poarta către bucuriile mîntuirii. Puterea de a te împotrivi ispitelor se capătă mai ales printr-o viață sistematică de rugăciune.
3. O a treia condiție a vieții din belșug este părăsirea cu Dumnezeu prin rugăciune. Cine se roagă face mult mai mult decît să ceară necurmat ceva de la Domnul. Adevărata rugăciune este mult mai mult decît o continuă milogeală. Clipele de rugăciune sînt ocazii de părăsire adîncă. Starea credinciosului în rugăciune este unul dintre cele mai bune barometre ale vieții lui spirituale.

---

(1) Marcu 14:66-72.

(2) Mat. 10:32-33.

4. O a patra condiție a binecuvântărilor este citirea, memorarea, și meditarea asupra Cuvântului sfânt. Cei mai mari oameni din istoria poporului lui Dumnezeu au fost credincioși care au cunoscut foarte amănunțit Biblia. Despre Luther se spune că petrecea cel puțin patru ore pe zi în citire, meditație și rugăciune.
5. Biserica de astăzi are nevoie de apologeți care să știe cum să răspundă filosofiilor la modă. Creștinismul este mai mult decât un simplu bilet de intrare în cer. Învățătura creștină este destinată să fie „sarea pământului” și „lumina lumii”. Viața celor credincioși se desfășoară în mijlocul oamenilor și Biserica are nevoie, ca în toate secolele trecute, de oameni care să formuleze răspunsuri adecvate tuturor crizelor și problemelor sociale.
6. Nu poate fi vorba de biruință creștină, dacă cineva nu iubește părtășia celorlalți credincioși. Mîntuirea nu se trăiește de unul singur. Hristos ne-a așezat unul lîngă altul, asemenea mădulelor dintr-un trup. Cine se izolează de ceilalți, se lipsește de nenumărate izvoare de binecuvîntare. Deasemenea, cine sare din loc în loc, într-o neostoită căutare după „adunarea desăvîrșită”, nu va găsi nicăieri împlinirea. Adevărata bucurie nu este aceea de a primi, ci de a da. Cine vrea să simtă că trăiește, trebuie să se așeze în slujire în mijlocul unei Biserici și să caute din toată inima să le fie de folos fraților.
7. O altă condiție pentru gustarea unei vieți îmbelșugate este intrarea în lucrarea de mărturisire a Evangheliei. Așa cum am spus și mai sus, mîntuirea nu este doar un bilet de intrare în cer. Ea este și certificatul care ne califică pentru lucrarea de mîntuire a altora. Fiecare creștin este un ambasador al lui Hristos. Există o bucurie pe care o trăiește tot cerul atunci cînd cineva se întoarce la Domnul și cine vrea să o guste trebuie să vestească Evanghelia.
8. Dumnezeu nu dă binecuvîntările Sale decât celor smeriți. Cine vrea să fie plăcut Domnului trebuie să fugă de mîndrie și de orgoliu. Este bine să știm cum să nu cădem în „osînda diavolului”¹. Deși textul vorbește despre pericolul acesta pentru cei tineri, mîndria rămîne inamicul cu care va trebui să ne înfruntăm toată viața.
9. Fiecare creștin trebuie să caute să fie o influență pozitivă în societate. Deși preocuparea noastră de competență rămîne mărturia

---

(1) 1 Tim. 3:6.

despre Hristos, asta nu înseamnă că el este chemat să exercite asupra celor din jur doar o influență religioasă îngustă. Deși Biserica, ca întreg, trebuie să stea departe de treburile lumii, credincioșii individuali sînt chemați să fie activi în stabilirea unei ordini cît mai bune și mai juste în lume.

10. Cine vrea să primească binecuvîntare de la Domnul trebuie să se obișnuiască cu dărnicia. Orice creștin trebuie să dea ordonat și sistematic pentru lucrarea Domnului. Dărnicia trebuie să fie necondiționată, cu spirit de sacrificiu și proporțional cu venitul primit de la Domnul. Regula cu a zecea parte nu este suficientă. Cu cît mai mare este venitul, cu atît trebuie să dăm Domnului o parte mai mare din el. Dacă măcar jumătate din numărul creștinilor ar da Domnului ceea ce se cuvine, s-ar putea dubla numărul misionarilor care colindă lumea.
11. O altă influență covârșitoare asupra stării noastre spirituale o au prietenii și tovarășii noastre. Cine se asociază cu oameni de o spiritualitate îndoielnică dă dovadă el însuși de o periculoasă lipsă de creștere. Sfîrșitul unor astfel de relații va fi întotdeauna o stare căldicică, lipsită de adevărate binecuvîntări ale credinței.
12. Cine vrea să se bucure de Hristos trebuie să știe să aleagă din lumea înconjurătoare numai acele lucruri, preocupări și distracții în care s-ar simți bine și Domnul. Fumatul, băutura, filmele discutabile, muzica deșănțată, cărțile cu subiecte păcătoase, și alte astfel de ocazii de a te rupe de Hristos trebuie evitate sistematic.
13. Există o cruce care ne așteaptă pe fiecare dintre noi. Cine merge după Hristos trebuie să se obișnuiască cu purtarea crucii. Domnul Isus a purtat crucea pentru mîntuirea noastră, noi trebuie să ne purtăm crucea pentru a ne ține departe de păcat și pentru a ne duce pînă la capăt mărturia noastră creștină înaintea lumii. Cine fuge de orice fel de suferință pentru Evanghelie, nu va gusta prea multă împlinire duhovnicească. Domnul Isus ne-a îndemnat să călcăm pe urmele Sale.
14. Cine vrea să fie fericit, trebuie să învețe să nu se mai îngrijoreze. Credinciosul poate avea încredere în Domnul și Mîntuitorul lui. Tot așa cum ne-am încrezut în Hristos pentru iertarea păcatelor noastre, trebuie să învățăm să ne încredem în El și pentru călăuzire și pentru asigurarea suportului zilnic. Dumnezeu s-a

angajat să ne poarte poverile și să nu îngăduie să fim ispitiți peste puterile noastre.

15. Cine vrea să crească în binecuvântările duhovnicești trebuie să știe să cultive în viața sa roada Duhului Sfânt. Cel credincios trebuie să se predea deplin lui Dumnezeu, urmărind în smerenie să semene în fiecare zi mai mult cu Domnul Isus. Cu alte cuvinte, nici un creștin nu ar trebui să uite că se află într-un proces continuu de creștere. Trebuie să ne deprindem să căutăm: „dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, facerea de bine, credințioșia, înfrînarea poftelor, etc”¹.
16. Creștinul trebuie să învețe că Cel ce poate da viața de calitate veșniciei este numai Dumnezeu. El va afla din trista experiență că de îndată ce va începe să se încreadă în sine și în puterile sale ca să trăiască după voia Domnului, va cădea.
17. Aveți grijă la „amănunte“. „Vulpile mici strică viile în floare“, spune Scriptura. Nu există lucruri neînsemnate. Cine este credincios în lucrurile mari, trebuie să aibă grijă să fie la fel de credincios și în lucrurile mici. Mulți creștini s-au răcit în dragostea lor pentru Domnul și au ajuns să umble în pustiul sărăciei duhovnicești pentru că au fost creștini doar în lucrurile majore, luîndu-se după lume în aspectele minore ale vieții.
18. „Crede în încredințarea ta și îndoiește-te de îndoială“. Este normal să fim atacați de valuri de necredință, dar trebuie să învățăm să stăm agățați de ancora nădejdi. Fiecare creștin trebuie să treacă prin „văi ale morții“ unde i se va pune credința la încercare. Cîteodată Dumnezeu se îndepărtează de noi pentru a ne lăsa să experimentăm singurătatea și pentru a ne vedea că Îl căutăm din toată inima.

Cele două „reguli“ care urmează au fost îndeobște neglijate de așa numita „creștinătate“ istorică. Este cazul de aceea să le examinăm cu și mai multă atenție.

19. Cel ce vrea să se bucure de bucuriile Domnului trebuie să se abțină de la practicarea violenței, chiar și atunci cînd le este periclitată viața. Domnul Isus ne-a spus:

„Ați auzit că s-a zis: „Ochi pentru ochi, și dinte pentru dinte“. Dar Eu vă spun: Să nu vă împotriviți celui ce vă face rău. Ci, oricui te lovește peste obrazul drept, întoarce-i și pe celălalt. Orișicui vrea să

se judece cu tine, și să-ți ia haina, lasă-i și cămașa. Dacă te silește cineva să mergi cu el o milă de loc, mergi cu el două. Celui ce-ți cere, dă-i; și nu întoarce spatele celui ce vrea să se împrumute de la tine. Ați auzit că s-a zis: „Să iubești pe aproapele tău, și să urăști pe vrăjmașul tău. “Dar eu vă spun: Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvînați pe cei ce vă blastămă, faceți bine celor ce vă urăsc, și rugați-vă pentru cei ce vă asupresc și vă prigonesc, ca să fiți fii ai Tatălui vostru care este în ceruri; căci El face să răsară soarele Său peste cei răi și peste cei buni, și dă ploaie peste cei drepți și peste cei nedrepți. Dacă iubiți numai pe cei ce vă iubesc, ce răsplată mai așteptați? Nu fac așa și vameșii? Și dacă îmbrățișați cu dragoste numai pe frații voștri, ce lucru neobișnuit faceți? Oare păgînii nu fac la fel? Voi fiți dar desăvîrșiți, după cum și Tatăl vostru cel ceresc este desăvîrșit”⁽¹⁾.

Un pasaj asemănător se află în Evanghelia lui Luca².

Cînd S-a aflat înaintea lui Pilat la judecată, Domnul Isus a zis:

„Împărăția Mea nu este din lumea aceasta... Dacă ar fi Împărăția Mea din lumea aceasta, slujitorii Mei s-ar fi luptat ca să nu fiu dat în mîinile Iudeilor; dar acum, Împărăția Mea nu este de aici”⁽³⁾.

Apostolul Pavel le-a spus celor din Roma:

„Binecuvîntați pe cei ce vă prigonesc: binecuvîntați și nu blestemați. Bucurați-vă cu cei ce se bucură; plîngeți cu cei ce plîng. Aveți aceleași simțăminte unii față de alții. Nu umblați după lucrurile înalte, ci rămîneți la cele smerite. Să nu vă socotiți singuri înțelepți. Nu întoarceți nimănui rău pentru rău. Urmăriți ce este bine, înaintea tuturor oamenilor. Dacă este cu putință, întrucît afirmă de voi, trăiți în pace cu toți oamenii. Prea iubiților, nu vă răzbunați singuri, ci lăsați să se răzbune mînia lui Dumnezeu; căci este scris: „Răzbunarea este a Mea; Eu voi răsplăti”, zice Domnul. Dimpotrivă: dacă îi este foame vrăjmașului tău, dă-i să mănînce; dacă-i este sete, dă-i să bea; căci dacă vei face astfel, vei grămădi cărbuni aprinși pe capul lui”. Nu te lăsa biruit de rău, ci biruiește răul prin bine”⁽⁴⁾.

În cea de a doua sa epistolă către Corinteni, Pavel scrie:

„Măcar că trăim în firea pămîntească, totuși nu ne luptăm călăuziți de firea pămîntească. Căci armele cu care ne luptăm noi, nu sînt supuse firii pămîntești, ci sînt puternice, întărite de Dumnezeu ca să surpe întăriturile. Noi răsturnăm izvodirile minții și orice înălțime

(1) Mat. 5:38-48.

(2) Luca 6:27-36.

(3) Ioan 18:36.

(4) Rom. 12:14-21.

care se ridică împotriva cunoștinței lui Dumnezeu; și orice gînd îl facem rob ascultării de Hristos⁽¹⁾.

Fără nici o îndoială, creștinismul istoric nu a ținut seamă de aceste texte. Cruciadele, Inchiziția și războaiele declarate de Biserica catolică „sfinte” sînt tot atîtea dovezi despre acceptarea violenței fizice pentru rezolvarea unor probleme spirituale. În spatele acestor lupte se ascundeau însă, nu interesele adevărate ale Bisericii lui Hristos, ci interesele egoiste și orgolioase ale unor conducători politici sau eclesiastici.⁽²⁾

20. O altă atitudine recomandată de Noul Testament, dar neglijată de „creștinătate” a fost și este separarea de lume. Învățătura aceasta a fost enunțată de Domnul Isus și definită apoi de apostolii Pavel și Ioan:

„Le-am dat Cuvîntul Tău și lumea i-a urît, pentru că ei nu mai sînt din lume, după cum Eu nu sînt din lume. Nu Te rog să-i iei din lume, ci să-i păzești de cel rău. Ei nu sînt din lume, după cum nici Eu nu sînt din lume”⁽³⁾. *„Vă îndemn dar, fraților, pentru îndurarea lui Dumnezeu, să aduceți trupurile voastre ca o jertfă vie, sfîntă, plăcută lui Dumnezeu: aceasta va fi din partea voastră o slujbă duhovnicească. Să nu vă potriviți chipului veacului acestuia, ci să vă prefaceți, prin înnoirea minții voastre, ca să puteți deosebi bine voia lui Dumnezeu: cea bună, plăcută și desăvîrșită”*⁽⁴⁾.

„Nu iubiți lumea, nici lucrurile din lume. Dacă iubește cineva lumea, dragostea Tatălui nu este în el. Căci tot ce este în lume: pofta firii pămîntesti, pofta ochilor, și lăudăroșia vieții, nu este de la Tatăl, ci din lume”⁽⁵⁾.

Este convingerea noastră că de prea multe ori creștinii se lasă atrași prea ușor spre o viață și spre o etică „contemporană” cu standarde nebiblice. Cei ce aparțin lui Dumnezeu și au cetățenia în cer trebuie să se deosebească de lume în felul în vorbire, în distracții, în atitudinea

---

(1) 2 Cor. 10:3-5.

(2) Notă: Este important să arătăm aici că Ioan Botezătorul nu s-a pronunțat pentru desființarea armatei sau pentru ieșirea din rîndurile ei. Cînd „niște ostași” au venit la el ca să îl întrebe cum să-și trăiască pocăința, Ioan le-a spus doar atît: „Să nu stoarceți nimic de la nimeni prin amenințări, nici să nu învinuiți pe nimeni pe nedrept, ci să vă mulțumiți cu lefurile voastre” (Luca 3:14). Este clar că, în plan social, toate popoarele au deocamdată nevoie de miliție și armată. Creștinii pot și trebuie să-și dea aportul la aceste forțe care apără rînduile și ordinea, ca niște reprezentanți ai lui Dumnezeu (Rom. 13:1-4). De altfel, împăratul Constantin a preferat creștinismul ca religie de stat tocmai pentru că legiunile romane erau pline de ostași care trecuseră deja la creștinism.

(3) Ioan 17:14-16.

(4) Text of Footnote

(5) 1 Ioan 2:15-16.

față de cultură, în grija și preocuparea față de propriul trup,, în cheștiunea podoabelor, în felul în care tinerii se împrietenesc și se căsătoresc, în atitudinea față de avere și mijloacele de dobândire a ei, în atitudinea față de Stat, și în felul în care privesc problemele spirituale.

Lumea de astăzi exercită o presiune extraordinară asupra Bisericii. Oamenii din lume ar vrea să transforme creștinismul într-un fel de categorie filosofică preocupată mai mult de influențarea artelor frumoase decât de viața de fiecare zi. Lumea ar vrea ca Biserica să se concentreze asupra convingerilor ei doar o singură oră pe zi, și aceea doar în incinta zidurilor locașurilor de cult. Spiritul lumii ar vrea să închidă creștinismul în perimetrul clădirilor Bisericilor ca în niște veritabile „rezervații“. Separarea de lume nu înseamnă însă așa ceva. Hristos ne-a chemat să fim o cetățuie așezată pe un munte, o lumină care să lumineze în întunec. Faptul că noi ne-am hotărât să nu ne „potrivim chipului veacului acestuia“ va trebui să rămână caracteristica întregii noastre vieți, cu toate că aceasta ne va atrage „ura“ din partea lumii. Creștinii nu caută să fie „altfel“, doar pentru a fi deosebiți de cei din lume. Ei au însă datoria să fie „altfel“ ori de câte ori „chipul veacului acestuia“ se îndepărtează de chipul lui Hristos. De fapt, noi nu ne preocupăm să nu semănăm cu lumea, ci doar să fim asemenea lui Hristos: „Cine zice că rămâne în El, trebuie să trăiască și el cum a trăit Hristos“¹.

12. CREȘTINUL ÎN SOCIETATE

Biblia ne spune că Dumnezeu voiește ca toți oamenii să ajungă să cunoască adevărul, să-L primească pe Domnul Isus, să fie integrați în Biserica Sa și să instaureze Împărăția Sa pe pământ. Voia lui Dumnezeu pentru societate este așadar convertirea ei, întoarcerea ei la Dumnezeu și încadrarea ei în ascultarea de standardele sfințeniei divine. Dumnezeu dorește ca toți oamenii să fie mîntuiți și să triască în dragoste; dragoste față de Dumnezeu și față de aproapele lor.

Realitatea este însă că oamenii, în majoritatea lor nu vor să accepte această voie a lui Dumnezeu, nu vor să intre în Biserică și refuză să accepte standardele lui Dumnezeu în viețile lor. Rezultatul este o viață de neascultare. Această atitudine a produs împărțirea omenirii în ceea ce am putea numi *două împărății*: împărăția lui Dumnezeu și a lui Hristos și împărăția lumii sau a lui Satan. Cea dintîi este alcătuită din

cei care au fostbotezați de Duhul Sfînt și integrați în trupul spiritual al Bisericii lui Hristos, iar cea de a doua este compusă din toți aceia care L-au refuzat pe Hristos și nu i-au primit mîntuirea, preferînd să trăiască în păcat. Care este relația dintre aceste două împărății?

În primul rînd, datorită faptului că nu L-au primit pe Hristos ca Domn și Mîntuitor, cei din împărăția lumii se vor împotrivi și celor care vor să li-L ofere. Cu alte cuvinte, împărăția lumii nu va privi cu simpatie către cei din împărăția lui Hristos. Pe alocuri, această lipsă de simpatie se poate transforma într-o veritabilă persecuție. Oricine se comportă asemenea lui Hristos, își va atrage într-o măsură mai mică sau mai mare „ura“ din partea „lumii“. În ciuda acestei situații, de multe ori de-a lungul istoriei Biserica a fost destul de puternică pentru a influența societatea să adopte multe principii extrase din Cuvîntul lui Dumnezeu și din sfințenia Sa. Asta a făcut ca tensiunile dintre cele două

împărății să se atenueze. Mai mult, au existat situații în care Biserica a fost mai puternică decît Statul, și a dat mîna cu puterea lumească pentru impunerea și preservarea unor rînduieli care o avantajau. Oficial, Statul a pus la dispoziția Bisericii forța și mijloacele de constrîngere pentru „păstrarea credinței adevărate“ și pentru pedepsirea ereticilor. Acesta este sistemul sub care a apărut și funcționat Inchiziția. Mii și mii de liberi cugetători și-au pierdut atunci viața și împreună cu ei, mii și mii de creștini care nu s-au conformat religiei „oficiale“. Slavă Domnului, zilele persecuțiilor religioase dezlănțuite de Biserică cu ajutorul Statului, cel puțin în majoritatea țărilor lumii, aparțin unor vremuri trecute.

Care este poziția unui credincios într-o societate mixtă, compusă în parte din credincioși și în parte din necredincioși? Într-un sens spiritual, fiecare creștin este chemat „afară“ din societate și așezat în Biserică. Dumnezeu „ne-a izbăvit de sub puterea întunericului și ne-a strămutat în Împărăția Fiului dragostei Lui“¹. Cea dintîi relație a creștinului cu societatea este deci una de separare, de izbăvire. Apostolul Pavel afirmă că Domnul Isus „S-a dat pe Sine însuși pentru păcatele noastre, ca să ne smulgă din acest veac rău, după voia Dumnezeului nostru și Tatăl“². Această separare de lume nu este în nici un fel fizică, ci spirituală.

Nici din punct de vedere fizic și nici din punct de vedere cultural, creștinul nu trebuie să se retragă din lume ca să trăiască pe o insulă pustie sau într-un turn de fildeș. Dimpotrivă, fiecare credincios în Isus

---

(1) Col. 1:13.

(2) Gal. 1:4.

trebuie să fie o parte activă în societatea din jur, stînd mereu în legătură cu prietenii și vecinii lui, și căutînd să răspîndească pretutindeni mireasma mărturiei lui creștine. De fapt, cum s-ar putea separa un creștin de lume cînd chemarea lui de căpătîi este tocmai aceea de a rămîne în lume și a căuta să o evanghelizeze?! Domnul Isus ne-a dat porunca : „Duceți-vă în toată lumea și propovăduiți Evanghelia la orice făptură. Cine va crede și se va boteza, va fi mîntuit; dar cine nu va crede va fi osîndit”⁽¹⁾. Din nefericire, Biserica a îngăduit prea adesea membrilor săi să cadă în două extreme sterile în atitudinea lor față de societatea din jur: ba le-a permis să fie asemenea lumii și mărturia lor a devenit inexistentă, ba le-a pretins să se izoleze complet de societate și mărturia lor a devenit absentă. Dumnezeu vrea ca fiii și fiicele Lui să strălucească în lume, răspîndind în jur cunoașterea mîntuitoare despre Hristos și despre voia lui Dumnezeu. Într-un sens global, Biserica este destinată să fie asemenea unei cetăți așezate pe un munte: vizibilă și imposibil de ascuns. Ea trebuie să le arate celor din jur cum este Dumnezeu și ce fel de viață se poate trăi atunci cînd oamenii uită de egoism și trăiesc în dragoste și slujire unii față de ceilalți.

Luată fiecare în parte, creștinii trebuie să acționeze ca niște veritabili agenți de sănătate pentru societatea cuprinsă de suferințele produse de păcat și de egoismul general. Creștinul individual acționează ca un antibiotic spiritual care combate prin exemplul personal și prin Evanghelia toate relele produse în societate de păcat.

Cei mai mulți lideri creștini sînt de părere că spre deosebire de Biserică, creștinul individual are o arie de influență mai mare asupra societății. Biserica nu este chemată să intre în politica lumii, dar credinciosul, ca cetățean este chemat să fie lumină și sare și să militeze pentru binele celor din jur.

Fiecare creștin este mai mult decît se poate manifesta în viața colectivă a Bisericii. De exemplu, el trebuie să se îngrijească din punct de vedere material pentru bunăstarea familiei sale. Prin aceasta el este implicat și responsabil în dimensiunea economică a lumii. Ca cetățean, el este militant în domeniul siguranței publice. Ca om, el trebuie să fie preocupat de ceea ce se întîmplă în lume, combătînd răul în toate manifestările lui și lucrînd pentru modelarea unei societăți mai bune. Fiecare creștin trebuie să lupte împotriva sărăciei celor din jur, împotriva criminalității, împotriva necinstei, a beției, a prostituției și a altor rele asemănătoare. Fiecare creștin trebuie să activeze pentru îmbunătățirea sistemului de învățămînt școlar. În

rezumat, fiecare cetățean al Împărăției lui Hristos poate și trebuie să se comporte ca un cetățean de onoare a societății în care trăiește. Credinciosul Nou Testamental nu are voie să treacă prin viață într-o atitudine disprețuitoare și iresponsabilă față de societatea din jur.

Toate cele spuse mai sus nu neagă în nici un fel faptul că responsabilitatea principală a oricărui creștin este răspîndirea Evangheliei. Biserica trebuie să știe cum să îmbine activitățile spirituale cu activitățile sociale astfel încît „pe acelea să le facem, iar pe celelalte să nu le lăsăm nefăcute“. Aceasta înseamnă că toți creștinii, și cei ordinați ca lucrători ai Bisericii și ceilalți, se vor angaja din toate puterile lor în suportul dat lucrării misionare, în Cursuri de vară cu copiii care nu vin la Biserică, în tabere și campuri creștine și în vizite în localități unde nu există adevărați creștini. Dar după ce toate acestea au fost făcute, aceiași creștini se vor încadra în comitetele școlare, vor vizita spitale, vor scrie articole în presă și vor face tot ceea ce le este în putință pentru ca societatea din jur să fie menținută la un standard cît mai apropiat de morala și etica creștină. Mai este încă loc pentru mulți „samariteni milostivi“. „Du-te și fă și tu la fel!“ mai este încă porunca pe care ne-o dă tuturor Domnul.

13. RELAȚIA CU FORMELE DE GUVERNĂMÎNT.

Chiar și numai din faptul că Biblia proclamă suveranitatea lui Dumnezeu asupra istoriei se poate deduce foarte simplu că El are un oarecare control asupra tuturor popoarelor. Această deducție logică este susținută foarte elocvent de textul Scripturii. De exemplu, cînd Daniel vorbește cu împăratul Nebucadnețar, el îi spune:

„Deci tu împărate, ești împăratul împăraților, căci Dumnezeul cerurilor ți-a dat împărăție, putere, bogăție și slavă. El ți-a dat în mîini, oriunde locuiesc ei, pe copiii oamenilor, fiarele cîmpului și păsările cerului, și te-a făcut stăpîn peste toate acestea“⁽¹⁾.

În Cartea profetului Ieremia găsim scris:

„Eu am făcut pămîntul, pe oameni, și dobitoacele care sînt pe pămînt, cu puterea Mea cea mare și cu brațul Meu întins, și dau pămîntul cui îmi place“⁽²⁾.

Daniel ne dă chiar o proclamare și mai directă a suveranității depline a lui Dumnezeu asupra guvernelor lumii:

---

(1) Dan. 2:37-38.

(2) Ier. 27:5.

„Hotărîrea aceasta a fost luată în sfatul străjerilor și pusă la cale înaintea sfinților, ca să știe cei vii că Cel Prea Înalt stăpînește peste împărăția oamenilor, că o dă cui îi place, și înalță pe ea pe cel mai de jos dintre oameni!”¹.

A trebuit ca Nebucadnețar să-și piardă mințile pînă cînd a ajuns „să cunoască că Cel Prea Înalt stăpînește peste împărăția oamenilor și o dă cui vrea”². După ce s-a întîmplat aceasta, Nebucadnețar a mărturisit:

„Eu Nebucadnețar, am ridicat ochii spre cer, și mi-a venit mintea la loc. Am binecuvîntat pe Cel Prea Înalt, am lăudat și slăvit pe Cel ce trăiește veșnic, Acela a cărui stăpînire este veșnică, și a cărui împărăție dăinuiește din neam în neam. Toți locuitorii pămîntului sînt o nimica înaintea Lui; El face ce vrea cu oastea cerurilor și cu locuitorii pămîntului, și nimeni nu poate să stea împotriva miniei Lui, nici să-I zică: „Ce faci?”³.

Aceiași ideie o găsim exprimată cum nu se poate mai categoric și de apostolul Pavel în epistola sa către Romani:

„Oricine să fie supus stăpînirilor celor mai înalte; căci nu este stăpînire care să nu vină de la Dumnezeu. Și stăpînirile care sînt, au fost rînduite de Dumnezeu”⁴.

Întrebarea care se ridică firesc este aceasta: În ce sens sînt stăpînirile acestei lumi „rînduite” de Dumnezeu. Cu siguranță nu în sensul că Dumnezeu îngăduie numai ca oamenii cei mai buni să ajungă la conducerea națiunilor. Mai mult, expresia „el este slujitorul lui Dumnezeu”⁵ aplicată dregătorului lumesc nu implică în nici un fel că acest om ar fi un om cu mîntuirea garantată sau că el ar trebui ales întotdeauna numai din rîndul celor mîntuiți. Altfel, am putea vorbi despre existența a două planuri ale mîntuirii: unul prin credința în Hristos și al doilea prin ocuparea unor funcții în aparatul de Stat. Așa ceva ar fi absurd.

Singurul sens în care demnitarii lumii sînt slujitori ai lui Dumnezeu este acela că ei îndeplinesc pe pămînt lucrări cu care Dumnezeu este de acord. În același sens, asirienii păgîni din vechime au fost nuiaua cu care și-a pedepsit Dumnezeu copiii⁶, nu în sensul că ei au făcut ceea ce era bine, ci în sensul că Dumnezeu dorea ca evreii să treacă

---

(1) Dan. 4:17.

(2) Dan. 4:25 cf 4:32.

(3) Dan. 4:34-35.

(4) Rom. 13:1.

(5) Rom. 13:6 cf. 13:4.

(6) Isaia 10:5.

prin pedeapsă. În suveranitatea Sa absolută, Dumnezeu îi poate folosi pe oamenii răi împreună cu toate faptele lor rele ca să-Şi ducă la îndeplinire planurile Sale desăvârşit de bune, şi pentru a pedepsi pe cei ce păcătuiesc. Acesta este sensul în care toate stăpînirile omeneşti sînt subordonate lui Dumnezeu. Cei ce păstrează ordinea şi rînduiala socială nu sînt ei înşişi copii ai lui Dumnezeu, dar fac lucrarea lui Dumnezeu, devenind „slujitori ai lui Dumnezeu“, căci Dumnezeu vrea ca societatea să fie caracterizată de ordine şi disciplină, nu de violenţă şi haos.

Din mesajul Scripturii înţelegem că Dumnezeu veghează asupra procesului de promovare a diferiţilor conducători din lume. Aceasta poate însemna că uneori El rînduieşte ca anumite popoare să aibă conducători buni, iar alteori, ca să le pedepsească păcatul şi lipsa de interes pentru mîntuire, le dăruieşte altor naţiuni conducători răi. (Aceasta nu neagă în nici un fel realitatea că anumite neamuri se pedepsesc singure prin păcat. În mod concret, există anumite naţiuni care, tolerînd şi încurajînd anumite condiţii păcătoase, permit unor oameni răi să ia conducerea şi să-şi exercite puterea de dominare asupra lor. Deşi aceste naţiuni „şi-au făcut-o cu mîna lor“, asta nu înseamnă că suveranitatea lui Dumnezeu n-a fost la lucru. Deşi El este cauza primară, Dumnezeu lucrează prin desfăşurarea „obiectivă“ a evenimentelor.)

S-a sugerat că Dumnezeu a „rînduit“ stăpînirile care sînt tot aşa cum a „rînduit“ şi căsătoria. El a aşezat în inima omului dorinţa după un tovarăş cu care să se însoţească în viaţă. Tot aşa, acelaşi Dumnezeu a aşezat în inimile oamenilor tendinţa de a se grupa în comunităţi sociale în care să domnească ordinea şi disciplina. Dumnezeu nu a vrut ca oamenii să cutreiere suprafaţa pămîntului „în haite“, ca animalele sălbatice, şi oricine contribuie la formarea sau promovarea unor astfel de comunităţi sociale ordonate se află chiar şi fără să-şi dea seama în ascultare de „rînduielile“ stabilite de Dumnezeu. Creatorul doreşte ca oamenii să trăiască împreună ca fraţii, să aibă libertatea şi posibilitatea de a se căsători şi de a-şi creşte frumos copiii, libertatea de a se închina divinităţii, libertatea de a putea trăi în pace şi prosperitate. Ca o încununare a acestor binecuvîntări, Dumnezeu ni l-a dăruit şi pe Domnul Isus ca să moară pentru mîntuirea şi sfinţirea noastră. Foarte puţini oameni au suficientă cunoştinţă despre istorie pentru a-şi da seama cît progres social şi moral a adus lumii creştinismul.

Care sînt îndatoririle de bază pe care le are un creştin faţă de diferitele forme de guvernămînt sub autoritatea cărora trăieşte?

Una din ele este aceea de a-și plăti taxele și impozitele care garantează întreținerea și buna funcționare a guvernelor:

„Tot pentru aceasta să plătiți și birurile. Căci dregătorii sînt niște slujitori ai lui Dumnezeu, făcînd necurmat tocmai slujba aceasta. Dați tuturor ce sînteți datori să dați: cui datorați birul, dați-i birul; cui datorați vama, dați-i vama; cui datorați frica, dați-i frica; cui datorați cîstea, dați-i cîstea”¹.

Nu putem refuza plătirea taxelor pe motiv că un anumit procent merge la producerea de armament. „Pacifiștii” naivi care susțin această părere se fac că uită că Pavel și-a scris epistola pe timpul lui Nero, unul dintre cei mai nebuni și mai neînfrînați cezari ai Romei! Este responsabilitatea oricărui creștin să-și plătească datoriile bănești față de stat. Responsabilitatea folosirii acestor bani cade în sarcina dregătorilor” și ei vor fi judecați de Dumnezeu pentru aceasta.

O a doua responsabilitate a celor credincioși față de stăpînire este menționată de Pavel în cea dintîi epistolă a sa către Timotei:

„Vă îndemn dar, înainte de toate, să faceți rugăciuni, cereri, mijlociri, mulțumiri pentru toți oamenii, pentru împărați și pentru toți cei ce sînt înălțați în dregătorii, ca să putem duce astfel o viață pașnică și liniștită, cu toată evlavia și cu toată cîstea. Lucrul acesta este bun și bine primit înaintea lui Dumnezeu, Mîntuitorul nostru, care voiește ca toți oamenii să fie mîntuiți și să vină la cunoștința adevărului”².

Trebuie să recunoaștem că mai toți creștinii sînt deficitari în sectorul acesta. Foarte puțini ne aducem aminte să-i amintim în rugăciunile noastre și pe cei asupra cărora apasă enorma sarcină de a hotărî legile și prevederile care să ne asigure nouă pacea și bunăstarea.

Cea de a treia obligație a creștinilor față de stat este aceea de a asculta și de a se supune legilor. Apostolul Pavel scrie:

„Oricine să fie supus stăpînirilor celor mai înalte; ... cine se împotrivește stăpînirii, se împotrivește rînduiei puse de Dumnezeu; și cei ce se împotrivesc, își vor lua osînda. ... De aceea trebuie să fiți supuși nu numai de frica pedepsei, ci și din îndemnul cugetului”³.

---

(1) Rom. 13:6-7.

(2) 1 Tim. 2:1-4.

(3) Rom. 13:1, 2, 5.

Creștinii trebuie să fie cetățeni de onoare ai țării lor și trebuie să se supună legilor chiar și atunci când unele dintre ele nu le sînt prea pe plac. Singura excepție de la această regulă este în cazul în care legile unui stat vin în conflict cu principiile din Cuvîntul lui Dumnezeu. Atunci, creștinul trebuie să se supună autorității mai înalte a Cuvîntului. Apostolii au trecut printr-o astfel de criză atunci cînd Sinedriul a căutat să-i oprească de la predicarea Evangheliei:

„Și după ce i-au chemat, le-au poruncit să nu mai vorbească cu nici un chip, nici să mai învețe pe oameni în Numele lui Isus. Drept răspuns, Petru și Ioan le-au zis: „Judecați voi singuri dacă este drept înaintea lui Dumnezeu să ascultăm mai mult de voi decît de Dumnezeu; căci noi nu putem să nu vorbim despre ce am văzut și am auzit”⁽¹⁾.

Apostolii au ieșit dinaintea Sinedriului și și-au continuat propovăduirea, ceea ce a dus la rearestarea lor:

„După ce i-au adus, i-au pus înaintea Soborului. Și marele preot i-a întrebat astfel: „Nu v-am poruncit noi cu tot dinadinsul să nu învățați pe norod în Numele acesta? Și voi iată că ați umplut Ierusalimul cu învățătura voastră, și căutați să aruncați asupra noastră sîngele aceluia om”. Petru și apostolii ceilalți, drept răspuns, i-au zis: „Trebuie să ascultăm mai mult de Dumnezeu decît de oameni!”⁽²⁾.

Cea de a patra obligație a creștinilor față de stat este aceea de a da cînte și respect dregătorilor. Apostolul Pavel scrie:

„Dați tuturor ce sînteți datori să dați: cui datorați birul, dați-i birul; cui datorați vama, dați-i vama; cui datorați frica, dați-i frica; cui datorați cîntea, dați-i cîntea”⁽³⁾.

Petru scrie și el:

„Cinstiți pe toți oamenii, iubiți pe frați; temeți-vă de Dumnezeu; dați cînte împăratului!”⁽⁴⁾.

Trebuie să subliniem faptul că există o mare deosebire între Biserică și Stat. Statul este compus din toți oamenii, buni și răi, păcătoși și sfinți, membrii ai Bisericii și oameni ai lumii. În stat devii cetățean prin nașterea firească, în timp ce în Biserică se intră numai printr-o naștere din Dumnezeu. Slujba statului este aceea de a menține ordinea

---

(1) Fapte 4:18-20.

(2) Fapte 5:27-29.

(3) Rom. 13:7.

(4) 1 Petru 2:17.

și disciplina, în timp ce menirea Bisericii este aceea de a-i conduce pe oameni la Hristos și la mântuire. Statul are autoritate asupra oamenilor prin legi, Biserica folosește ca ghid Cuvîntul lui Dumnezeu. Statul presupune un regim de disciplină impus prin amenzi, tribunale, închisori și chiar pedeapsa cu moartea, în timp ce Biserica se mărginește să meargă doar pînă la excomunicarea celui ce stăruiește în păcat și refuză să se pocăiască. Statul are în fruntea lui un grup de oameni, Biserica Îl are ca autoritate supremă pe însuși Isus Hristos. Statul există, dar va dispărea din lume la venirea lui Isus Hristos. Biserica există acum doar într-o formă atenuată și-și va primi la venirea Domnului întreaga autoritate și stăpînire. Biserica nu va dispărea niciodată. Destinul ei este să între în „odaia de nuntă” a Mielului și să-și trăiască tainica ei unire cu Fiul lui Dumnezeu.

Există funcții ale formelor guvernamentale în care nu au ce căuta creștinii? La această întrebare se poate răspunde și foarte greu și foarte ușor. Fără să ne lăsăm atrași în raționamente complicate, ne vom mărgini să spunem că fiecare creștin trebuie să se lase călăuzit de Duhul lui Dumnezeu în această problemă. Prioritatea numărul unu a celui credincios este și trebuie să rămînă proclamarea Evangheliei mîntuitoare a lui Hristos și viața de mărturie. Dacă ocuparea unei anumite funcții știrbește cu ceva aceste priorități, creștinul trebuie să o refuze. Cînd între Stat și Hristos se ivesc contradicții, creștinul trebuie să se limiteze la perimetrul unei totale ascultări de Domnul.

V. DUMNEZEU - TOTUL ÎN TOȚI

---

1. VIAȚA DE DINCOLO

Întregul conținut al Bibliei susține ideea că omul trăiește pe pământ doar o mică parte a existenței sale, urmînd ca dincolo de moarte să intre în veșnicie. Și Vechiul Testament, dar mai ales Noul Testament, sînt pline de referințe care să ilustreze această realitate. Un bun exemplu îl găsim în capitolul 12 din cartea Ecclesiastului, care descrie bătrînețea și întîmpinarea morții:

„Dar adu-ți aminte de Făcătorul tău în zilele tinereții tale, pînă nu vin zilele cele rele și pînă nu se apropie anii, cînd vei zice: „Nu găsesc nici o plăcere în ei”; pînă nu se întunecă soarele, și lumina, luna și stelele, și pînă nu se întorc norii îndată după ploaie; pînă nu încep să tremure paznicii casei (mîinile), și să se încovoae cele tari (picioarele); pînă nu se opresc cei ce macină (dinții), căci s-au împușinat; pînă nu se întunecă cei ce se uită pe ferestre (ochii); pînă nu se închid cele două uși dinspre uliță (buzele), cînd uruitul morii slăbește, te scoli la ciripitul unei păsări, glasul tuturor cîntărețelor se aude înăbușit, te temi de orice înălțime, și te sperii pe drum; pînă nu înflorește migdalul cu peri albi, și de abia se tîrăște lăcusta, pînă nu-ți trec poștele, căci omul merge spre casa lui cea veșnică, și bocitorii cutreieră ulițele; pînă nu se rupe funia de argint, pînă nu se sfarmă vasul de aur, pînă nu se sparge găleata la izvor, și pînă nu se strică roata de la fîntînă; pînă nu se întoarce țărîna în pămînt cum a fost, și pînă nu se întoarce duhul la Dumnezeu, care l-a dat. O, deșertăciune a deșertăciunilor, zice Ecclesiastul; totul este deșertăciune“.

„Să ascultăm dar încheierea tuturor învățăturilor: Teme-te de Dumnezeu și păzește poruncile Lui. Aceasta este datoria oricărui om. Căci Dumnezeu va aduce orice faptă la judecată, și judecata aceasta se va face cu privire la tot ce este ascuns, fie bine, fie rău”⁽¹⁾.

Descrierea de mai sus se potrivește exact cu o afirmație scurtă din epistola către Evrei: „... oamenilor le este rînduit să moară o singură dată, iar după aceea vine judecata...”⁽²⁾.

În procesul morții omul iese din învelișul de carne al trupului, și intră ca suflet viu în viața de dincolo. Existența de după moarte poate fi sau în slava și bucuria eternă sau în suferința și chinul veșnic. O dată cu clipa morții se încheie și perioada de alegere a omului. După moarte nimeni nu-și mai poate schimba starea și nu se mai poate pocăi sau întoarce la Dumnezeu. Din acest motiv, Scriptura îi îndeamnă pe toți oamenii să se pregătească din timp pentru viața viitoare și pentru clipa în care vom sta în fața dreptei judecăți a lui Dumnezeu. După judecată, fiecare va fi retribuit după faptele sale din timpul vieții:

„Căci toți trebuie să ne înfățișăm înaintea scaunului de judecată al lui Hristos, pentru ca fiecare să-și primească răsplata după binele sau răul pe care-l va fi făcut cînd trăia în trup”⁽³⁾.

Învățătura Vechiului Testament

Vechiul Testament ne spune că după ce moare, omul se duce în *Șeol* sau *Locuința morților*. O examinare a textelor în care apare acest termen va scoate la iveală că el nu este folosit întotdeauna cu aceeași semnificație. Uneori, el este folosit pentru a desemna pur și simplu locul în care se duc toți oamenii, fără discriminare, după moarte. Alteori el este folosit pentru a identifica locul în care vor fi trimiși cei răi. În cartea Geneza găsim scris despre patriarhul Iacov că:

„Toți fiii și toate fiicele lui au venit ca să-l mîngîie; dar el nu voia să primească nici o mîngîiere, ci zicea: „Plîngînd mă voi pogori la fiul meu în locuința morților”. Și plîngea astfel pe fiul său”⁽⁴⁾.

Iacov i-a interzis lui Ruben să-l ia pe Beniamin în Egipt, zicînd:

„Fiul meu nu se poate pogori împreună cu voi; căci fratele lui a murit, și el a rămas singur; dacă i s-ar întîmpla vreo nenorocire în călătoria pe care o faceți, cu durere îmi veți pogori perii mei cei albi în locuința morților”⁽⁵⁾.

---

(1) Ecles. 12:1-8, 13-14.

(2) Evrei 9:27.

(3) 2 Cor. 5:10.

(4) Gen. 37:35.

(5) Gen. 42:38.

În mod asemănător, psalmul 16, care este un psalm mesianic, spune că Mesia nu va rămîne în Șeol:

„Căci nu vei lăsa sufletul meu în locuința morților, nu vei îngădui ca prea iubitul Tău să vadă putrezirea”¹.

Există multe alte texte care prezintă Șeolul ca destinația finală a celor răi. În cartea Proverbelor, este repetat de cîteva ori că femeia stricată împinge sufletele oamenilor spre Șeol:

*„Picioarele ei pogoară la moarte,
și pașii ei dau în locuința morților”².*

*„Casa ei este drumul spre locuința morților,
drumul care pogoară spre locașurile morții”³.*

Psalmistul David anunță:

*„Cei răi se întorc la locuința morților,
toate neamurile care uită pe Dumnezeu”⁴.*

Alți termeni folosiți de Vechiul Testament cînd se vorbește despre existența de după moarte sînt: mormînt⁵, loc de îngropare⁶ și groapă⁷.

Cînd vorbește despre cer, Vechiul Testament folosește termeni diferiți pentru a desemna fie cerul atmosferic, fie cerul cosmic, fie locul prezenței lui Dumnezeu. Una din cele mai bune ilustrații în care termenul cer este folosit pentru a desemna locul prezenței divine este rugăciunea lui Solomon:

„Cînd poporul Tău Israel va fi bătut de vrăjmaș, pentru că a păcătuit împotriva Ta: dacă se vor întoarce la Tine și vor da slavă Numelui Tău, dacă Îți vor face rugăciuni și cereri în casa aceasta, ascultă-i din ceruri, iartă păcatul poporului Tău Israel ...”⁸.

Învățătura Vechiului Testament despre viața de dincolo nu se bazează însă pe termeni ca cei enumerați mai sus, ci pe pasaje dătătoare de speranță ca acestea:

*„Îmi vei arăta cărarea vieții;
înaintea Feței Tale sînt bucurii nespuse,
și desfătări veșnice în dreapta Ta”⁹.*

„Dar eu, în nevinovăția mea, voi vedea Fața Ta:

---

(1) Ps. 16:10.

(2) Prov. 5:5.

(3) Prov. 7:27.

(4) Ps. 9:17.

(5) Gen. 35:20.

(6) Gen. 23:4.

(7) Isaia 51:14.

(8) 1 Împ. 8:34.

(9) Ps. 16:11.

Cum mă voi trezi, mă voi sătura de chipul Tău⁽¹⁾.

„Mă vei călăuzi cu sfatul Tău,

apoi mă vei primi în slavă.

Pe cine altul am eu în cer afară de Tine?

Și pe pământ nu-mi găsesc plăcerea în nimeni decît în Tine⁽²⁾.

„Acolo nu te mai necăjesc cei răi,

acolo se odihnesc cei sleiți de puteri⁽³⁾.

Una dintre cele mai izbitoare dovezi despre credința în viața de dincolo o găsim în relatarea despre felul în care a reacționat David la moartea unuia dintre fiii săi:

„Și Natan a plecat acasă. Domnul a lovit copilul pe care-l născuse lui David nevasta lui Urie, și a fost greu bolnav. David s-a rugat lui Dumnezeu pentru copil, și a postit; și cînd a venit acasă, toată noaptea a stat culcat pe pământ. Bătrînii casei au stăruit de el să se scoale de la pământ; dar n-a voit, și n-a mîncat nimic cu ei. A șaptea zi, copilul a murit. Slujitorii lui David s-au temut să-i dea de veste că a murit copilul. Căci ziceau: „Cînd copilul trăia încă, i-am vorbit, și nu ne-a ascultat: cum să îndrăznim să-i spunem: „A murit copilul“. Are să se întristeze și mai mult“. David a băgat de seamă că slujitorii lui vorbeau în șoaptă între ei și a înțeles că murise copilul. El a zis slujitorilor săi: „A murit copilul?“ Și ei au răspuns: „A murit“. Atunci David s-a sculat de la pământ. S-a spălat, s-a uns și și-a schimbat hainele; apoi s-a dus în casa Domnului și s-a închinat. Întorcîndu-se acasă, a cerut să i se dea să mănînce și a mîncat. Slujitorii lui i-au zis: „Ce înseamnă ceea ce faci? Cînd trăia copilul, posteai și plîngeai; și acum, cînd a murit copilul, te scoli și mănînci?“ El a răspuns: „Cînd trăia copilul, posteam și plîngeam, căci ziceam: „Cine știe dacă nu Se va îndura Domnul de mine și dacă nu va trăi copilul?“ Acum, cînd a murit, pentru ce să mai postesc? Pot să-l întorc în viață? Eu mă voi duce la el, dar el nu se va întoarce la mine⁽⁴⁾.

---

(1) Ps. 17:15.

(2) Ps. 73:24-25.

(3) Iov 3:17.

(4) 2 Sam. 12:15-23.

Învățătura Noului Testament

Termenul echivalent din Noul Testament pentru *Șeolul* din Vechiul Testament este grecescul *Hades*. Ca și *Șeolul*, *Hades* desemnează destinația tuturor oamenilor după moarte și mai ales a oamenilor răi. Despre orașul Capernaum, de exemplu, este scris că va fi pogorât pînă în locuința morților¹. Porțile locuinței morților sînt plasate în antagonism cu Biserica². Cînd a murit omul bogat, el a fost dus în grozava pedeapsă a locuinței morților³. În Apocalipsa înțîlnim numeroase astfel de referiri la „moarte și locuința morților”⁴.

În Noul Testament, termenul care denumește de obicei locul pedepsei veșnice este *Gheena*. Această numire alegorică a apărut pe fondul existenței unui loc de ardere a gunoaielor din Ierusalim, undeva într-o vale adiacentă cetății numită: valea Ghehinomului. Din pricină că gunoaiile se aduceau în fiecare zi, focul și fumul din această vale nu încetau niciodată. Domnul Isus i-a avertizat pe toți că cine-l va numi pe aproapele său: „Nebunule!”, va fi aruncat în focul Gheenei⁵. În același loc va fi aruncat trupul celor ce n-au învățat înfrînarea de sine⁶. Un om rău este supranumit „fiu al Gheenei”⁷, iar Domnul Isus i-a avertizat pe farisei de pericolul Gheenei:

„Șerpi, pui de năpîrci! Cum veți scăpa de pedeapsa gheenei?”⁸.

Mai există și un al treilea termen folosit în Noul Testament pentru a desemna locul de pedeapsă veșnică: „tartarus” (Adînc). Apostolul Petru amintește în cea de a doua lui epistolă despre îngerii care au păcătuit și au fost aruncați în „adînc” (tartarus), „unde stau înconjurați de întunec, legați cu lanțuri și păstrați pentru judecată”⁹.

Și Domnul Isus amintește de cîteva ori despre „focul care nu se stinge”¹⁰, iar în cartea Apocalipsei găsim „iazul de foc”¹¹. Domnul Isus a spus în mod expres că toți cei necredincioși vor fi trimiși „în pedeapsa veșnică, iar cei neprihăniți vor merge în viața veșnică”¹².

În Noul Testament, termenul folosit în mod obișnuit pentru a numi destinația finală a celor credincioși este cuvîntul *cer*. Pavel vorbește

(1) Mat. 11:23.

(2) Mat. 16:18.

(3) Luca 16:23.

(4) Apoc. 1:18; 6:8; 20:13, 14.

(5) Mat. 5:22.

(6) Mat. 10:28; 18:9; Marcu 9:43.

(7) Mat. 23:15.

(8) Mat. 23:33.

(9) 2 Petru 2:4.

(10) Marcu 9:43-46, 48.

(11) Apoc. 19:20; 20:10, 14, 15.

(12) Mat. 25:46.

chiar de „cel de al treilea cer“, deosebind astfel locul slavei de cerul atmosferic sau cerul cosmic. Într-un pasaj oarecum obscur, în care aparent vorbește despre niște experiențe pe care le-a avut el însuși, Pavel scrie:

„Cunosc un om în Hristos, care, acum patrusprezece ani, a fost răpit pînă în al treilea cer (dacă a fost în trup nu știu; dacă a fost fără trup, nu știu: Dumnezeu știe). Și știu că omul acesta (dacă a fost în trup sau fără trup, nu știu: Dumnezeu știe), a fost răpit în rai, și a auzit cuvinte, care nu se pot spune, și pe care nu-i este îngăduit unui om să le rostească“⁽¹⁾.

În ce privește situația celor care vor ajunge în casa cerească, Domnul Isus ne spune că răsplata lor va fi mare⁽²⁾. Dumnezeu este acolo⁽³⁾. Îngerii sînt acolo⁽⁴⁾. Comoara credincioșilor este acolo⁽⁵⁾. Hristos este acolo⁽⁶⁾. Nădejdea sfinților este în cer⁽⁷⁾. Moștenirea noastră nesticăcioasă este acolo⁽⁸⁾.

Am putea rezuma ceea ce știm despre viața de dincolo în felul următor:

- în clipa morții, omul dinlăuntru, sufletul, adevărata persoană, intră într-o existență conștientă slăvită împreună cu Hristos (2 Cor. 5:8; Filip. 1:23; Luca 23:43; 2 Cor. 5:1).
- sau într-o stare de groaznică pedeapsă (Luca 16:22, 23.).
- așteptînd învierea de la urmă care se va produce la revenirea lui Hristos în Ziua de apoi (Ioan 5:28, 29; 6:39, 40, 44, 54; 11:24; 1 Tesal. 4:13-5:4.).

Acest „interval“ care pare a exista între moartea omului și clipa învierii în Ziua de apoi este numit de teologi: *Statul intermediar*. Subiectul în sine este dificil pentru că Biblia nu ne lămurește pe deplin care este relația dintre timp și eternitate și cum afectează ea desfășurarea evenimentelor într-o succesiune logică.

Tot în rezumat putem spune despre veșnicie că ea va fi petrecută în rai sau iad:

- raiul fiind un loc de slavă și fericire, în compania lui Dumnezeu, a lui Hristos a sfinților îngeri și a tuturor celorlalți copii ai lui

---

(1) 2 Cor. 12:2-4; cf. Luca 23:43; Apoc. 2:7.

(2) Mat. 5:12; Luca 6:23.

(3) Mat. 5:48; 6:9, 10.

(4) Mat. 22:30; Marcu 12:25.

(5) Mat. 6:20; Marcu 10:21; Luca 18:22.

(6) Efes. 6:9; Col. 4:1; Evrei 9:24.

(7) Col. 1:5.

(8) 1 Petru 1:4.

Dumnezeu din scurgerea vremii (Mat. 8:11; 13:43; 25:10; Ioan 14:1- 2; 1 Petru 1:4; Apoc. 7:15; 19:9; 21:3, 4, 23; 22:3-5.). Am mai putea adăuga că raiul ne va aduce o stare de intensă și plăcută activitate, nu o imobilitate extatică¹.

- iadul va fi un loc de chin, departe de fața Domnului și de prezența celor din cer, un loc al mîinii lui Dumnezeu, al remuşcărilor și al conştiinței chinuite în care suferința nu va avea sfîrșit (Mat. 13:41, 42; 18:9; 22:12, 13; 24:50, 51; 25:30, 46; Apoc. 20:14, 15.)

Există oameni care obiectează împotriva existenței iadului spunînd că este imposibil ca un Dumnezeu al dragostei să creeze un loc al suferinței fără sfîrșit, în care să nu fie posibilă pocăința și iertarea. Acestor inimi sensibile trebuie să le răspundem că învățătura despre existența iadului nu este produsul unor teologii fără simțire, nu este un produs al imaginației sau dorinței noastre refulate de răzbunare. Toate informațiile prezentate aici despre iad și despre grozăvia lui au fost luate direct din Noul Testament. Omul a fost creat „un suflet nemuritor“. Acum el este într-o stare de cădere și are nevoie grabnică de mîntuire. Viața de pe pămînt este singurul loc în care omul își poate hotărî singur unde își va petrece veșnicia. Este evident că cei neprihăniți vor trebui separați de cei răi în veșnicie, altfel cerul n-ar mai putea fi un loc al fericirii. Pe de altă parte, raiul ar fi un loc în care nici un păcătos nu s-ar putea simți bine. Cineva spunea chiar că un păcătos s-ar chinui în rai la fel de mult ca și în iad, căci caracterul lui pervertit de plăcerile păcatului ar fi într-o continuă agonie datorită prezenței continue a lui Dumnezeu și a făpturilor Sale sfinte. Domnul Isus a vorbit de trei ori mai mult despre iad decît despre rai. Acest subiect de coșmar trebuie și astăzi adus neconținut înaintea ochilor oamenilor, ca un îndemn dat oamenilor ca să-l primească pe Domnul Isus și mîntuirea oferită de El în dar. Acest subiect, după cum remarcă foarte bine apostolul Pavel, trebuie să-i determine și pe cei credincioși să-și schimbe viața, devenind niște ambasadori neobosiți ai lui Hristos, insistînd mereu pe lîngă oameni „să se împăce cu Dumnezeu“².

2. REVENIREA DOMNULUI ISUS

Orice tentativă de a clădi un sistem „teologic“ bazat pe datele oferite de Cuvîntul lui Dumnezeu trebuie să fie o întreprindere caracterizată

---

(1) Apoc. 7:15; cf. 22:3.

(2) 2 Cor. 5:20; cf. 5:11.

de smerenie și umilință, căci avem de a face cu „oracolele lui Dumnezeu”⁽¹⁾ iar responsabilitatea de a-L reprezenta pe Dumnezeu și adevărul Său înaintea oamenilor este extraordinar de mare.

Dintre toate domeniile teologiei, escatologia este sectorul în care trebuie să dăm dovadă de cea mai mare umilință. Asta înseamnă că în discuțiile noastre nu au ce căuta nici orgoliul celui care crede că le știe pe toate și nici disprețul față de cei ce nu au ajuns să ne împărtășească în totul opiniile despre ordinea exactă a evenimentelor legate de revenirea Domnului Isus.

În opinia multor scolari biblici, profeția nu constituie un fel de istorie scrisă mai dinainte. Să luăm de exemplu profețiile făcute în Vechiul Testament despre Mesia. Oricine a putut lua cunoștință de câteva detalii despre cum va avea să fie viața Lui pămîntească, despre locul nașterii, despre suferințele îndurate, etc. Dar nimeni nu ar fi putut scrie o Evanghelie înainte de promisa Lui întrupare. A trebuit ca să vină El personal mai întîi, să ia chip de om și să trăiască printre noi plin de har și de adevăr, pentru ca noi să putem privi slava Lui și să-L cunoaștem așa cum este. La fel stau lucrurile și cu profețiile despre vremurile viitoare. Adevărata versiune a evenimentelor legate de revenirea Sa pe pămînt nu se va putea scrie decît atunci și acolo. Ce avem astăzi la dispoziție sînt numai fragmente de cronică, detalii izolate menite să ne servească doar ca niște veritabile „indicatoare de drum” sau borne kilometrice. Din cînd în cînd identificăm cîte un eveniment cu un text profetic și primim confirmarea că istoria se află pe drumul anunțat mai dinainte de Dumnezeu. Nimeni n-ar trebui să se aștepte ca toate textele profetice să-și găsească împlinirea în propria lui generație.

Escatologia este domeniul în care este normal ca nu toți teologii să aibă aceeași părere. Chiar și între cei ce împărtășesc în general același punct de vedere în aproape toate privințele, există deosebiri în anumite lucruri. Cele mai multe deosebiri de păreri sînt în problema interpretării capitolului 20 din cartea Apocalipsei, care se referă la împărăția de o mie de ani, dar nu se limitează numai la acest subiect.

Semnele venirii Sale

Scriptura ne prezintă o serie de evenimente care pot servi ca semne ale revenirii Domnului Isus.

1. Unul dintre ele este proclamarea Evangheliei în toate țările lumii (Mat. 24:14; Marcu 13:10.) „Evanghelia aceasta a împărăției va

---

(1) Rom. 3:2.

fi propovăduită în toată lumea, ca să slujească de mărturie tuturor neamurilor. Atunci va veni sfârșitul“.

2. Un alt semn al sfârșitului va fi faptul că un mare număr din cei dintre neamuri vor face deja parte din Biserică (Mat. 8:11; Luca 2:32; Fapte 15:14; Rom. 9:24-26; 11:25; 15:8-12; Efes. 2:11-20). Pavel scrie:

„Fraților, pentru ca să nu vă socotiți singuri înțelepți, nu vreau să nu știți taina aceasta: O parte din Israel a căzut într-o împietrire, care va ținea pînă va intra numărul deplin al Neamurilor“.

3. Scriptura ne mai anunță că înaintea revenirii Domnului mulți evrei se vor întoarce la El și vor crede (Rom. 11:14-15, 25-32; 2 Cor. 3:14-16). Pavel scrie: „Și atunci tot Israelul va fi mîntuit, după cum este scris:

*„Izbăvitorul va veni din Sion,
și va îndepărta toate nelegiuirile de la Iacov.
Acesta va fi legămîntul pe care-l voi face cu ei,
cînd le voi șterge păcatele“.*

În ce privește Evanghelia, ei sînt vrăjmași, și aceasta spre binele vostru; dar în ce privește alegerea, sînt iubiți, din pricina părinților lor. Căci lui Dumnezeu nu-I pare rău de darurile și de chemarea făcută⁽¹⁾.

Contrastînd viitoarea lor convertire cu împietrirea în care au căzut acum evreii, Pavel scrie:

„Căci, dacă lepădarea lor a adus împăcarea lumii, ce va fi primirea lor din nou, decît viață din morți?“⁽²⁾

Ezechiel anunță în capitolul 37 al cărții sale că Israelul va trăi o întoarcere la viață în două etape: mai întîi o refacere fizică, și apoi o înviere spirituală. Cu alte cuvinte trebuie să asistăm mai întîi la o refacere națională și politică a Israelului și numai după aceea la una spirituală.

4. Un al patrulea semn al revenirii Domnului Isus va fi lepădarea de credință și vremurile de necaz și strîmtorare (Mat. 24:9-12; Marcu 13:9-13; Luca 21:22-24; 2 Tesal. 2:3, 4; 1 Tim. 4:1-3; 2 Tim. 3:1-5.) Apostazia sau lepădarea de credință nu trebuie confundată cu greșelile doctrinare sau cu abaterile de la unele doctrine biblice. Asemenea stări au fost prezente în toată istoria Bisericii. Cînd Noul Testament vorbește despre venirea unei Apostazii care va fi un semn al revenirii Domnului, ea vorbește despre o totală, categorică și conștientă renunțare la credința și ascultarea față de

---

(1) Rom. 11:26-29.

(2) Rom. 11:15.

Dumnezeu. Oamenii vor începe să I se împotrivescă pe față lui Dumnezeu, preferînd să se alipească de învătățuri „ale dracilor“.

5. Un alt semn al sfîrșitului va fi apariția pe scena lumii a unui „om al păcatului“ supranumit: *Antichrist* (2 Tesal. 2:1-12; 1 Ioan 2:18, 21, 22; 4:3; 2 Ioan 7; Apoc. 13. Deși spiritul lui antichrist se manifestă în sistemul lumii și în apariția multor împotriviitori ai credinței, *Antichristul* care va veni va fi cu totul altceva: un om cu capacități extraordinare, posedat și împuternicit de însuși Diavolul pentru a conduce lumea într-o împotrivire fățișă față de Dumnezeu.
6. Un al șaselea și final semn al revenirii Domnului Isus va fi succesiunea de evenimente descrise de Domnul Isus în discursul de pe muntele Măslinilor, așa cum este el înregistrat în Matei 24, Marcu 13 și Luca 21. Aceste semne și minuni includ războaie, foamete, cutremure de pămînt, profeți mincinoși, precum și perturbații cosmice de ale căror natură nu putem fi prea siguri astăzi. Un studiu amănunțit al Vechiului Testament va scoate la iveală posibilitatea unor cataclisme care „vor zgudui lumea“⁽¹⁾.

Natura venirii Sale

Din studierea pasajelor care ne vorbesc despre revenirea Domnului Isus, înțelegem că El:

- se va întoarce în mod personal și vizibil (Mat. 24:44; 26:64; Marcu 13:26; Luca 21:27; Fapte 1:11; 3:20, 21; 1 Cor. 15:23; Filip. 3:20; Col. 3:4; 1 Tesal. 2:19; 3:13; 4:13-5:4; 2 Tim. 4:8; Tit 2:13; Evrei 9:28; Apoc. 1:7.),
- va veni deodată, prin surpriză (Mat. 24:27-44; 25:1-13; Marcu 13:32-37; 1 Tesal. 5:2, 3; Apoc. 3:3; 6:15.)
- va veni în slavă și biruitor (Mat. 24:30; 1 Tesal. 4:16; 2 Tesal. 1:7-10.).

Probabil că dacă ar trebui să alegem un singur pasaj care să ne pregătească pentru venirea Domnului nu am putea găsi altul mai bun ca acesta:

„Nu voim, fraților, să fiți în necunoștință despre cei ce au adormit, ca să nu vă întristați ca ceilalți, care n-au nădejde. Căci dacă credem că Isus a murit și a înviat, credem și că Dumnezeu va aduce înapoi împreună cu Isus pe cei ce au adormit în El. Iată, în adevăr, ce vă

---

(1) Isaia 34:4; Ezech. 32:7, 8.

spuneam, prin Cuvîntul Domnului: noi cei vii, care vom rămînea pînă la venirea Domnului, nu vom lua-o înaintea celor adormiți. Căci însuși Domnul, cu un strigăt, cu glasul unui arhanghel și cu trâmbița lui Dumnezeu, Se va pogori din cer, și înții vor învia cei morți în Hristos. Apoi, noi cei vii, care vom fi rămas, vom fi răpiți toți împreună cu ei, în nori, ca să întîmpinăm pe Domnul în văzduh; și astfel vom fi totdeauna cu Domnul. Mîngîiați-vă dar unii pe alții cu aceste cuvinte.

Cît despre vremi și soroace, n-aveți trebuință să vi se scrie, fraților. Pentru că voi înșivă știți foarte bine că ziua Domnului va veni ca un hoț noaptea. Cînd vor zice: „Pace și liniște!“ atunci o prăpădenie neașteptată va veni peste ei, ca durerile nașterii peste femeia însărcinată; și nu va fi chip de scăpare. Dar voi, fraților, nu sînteți în întunec, pentru ca ziua aceea să vă prindă ca un hoț⁽¹⁾.

Scopul venirii Sale

Conform Noului Testament, scopul venirii Domnului Isus este întreit:

- (1) - ca să-i învieze pe cei morți (Ioan 5:28, 29; 6:39, 40, 44, 54; 11:24; Fapte 24:15; 1 Cor. 15:23; 1 Tesal. 4:15-17.)
- (2) - ca să judece (Mat. 13:30, 40-43, 49; 25:31-46; Ioan 12:48; Fapte 24:25; Rom. 2:5-16; 1 Tesal. 4:14-5:4; 2 Tesal. 1:7-10; 2 Petru 3:3- 13.) Această judecată va aduce mîntuirea deplină a celor credincioși (Luca 21:25-28; Rom. 8:23; Efes. 1:13, 14; 4:30; Filip. 3:20, 21; 1 Petru 1:3-5.), și condamnarea veșnică a tuturor celor răi (Mat. 13:37- 43; 25:31-46; 2 Tesal. 1:7-10; Rom. 2:5-16.)
- (3) - ca să readucă întreaga creație la starea originală de neprihănire și armonie (Mat. 19:28; Fapte 3:21; Rom. 8:21; Evrei 1:10-12; 12:26- 28; 2 Petru 3:13; Apoc. 21:1.)

Biblia ne spune că din pricina păcatului săvîrșit de primii oameni, tot pămîntul se află astăzi sub blestem. Pavel ne scrie că nu numai omul, ci întreaga creație a intrat în robia stricăciunii: „Căci firea a fost supusă deșertăciunii, nu de voie, ci din pricina celui care a supus-o, cu nădejdea însă, că și ea va fi izbăvită din robia stricăciunii, ca să aibă parte de slobozenia slavei copiilor lui Dumnezeu“⁽²⁾.

---

(1) 1 Tesal. 4:13-5:4.

(2) Rom. 8:20-21.

Fără nici o îndoială, Noul Testament ne spune că scopurile revenirii lui Hristos sînt învierea morților și judecata finală. Ne vom opri puțin asupra fiecăreia în parte.

Cel mai cunoscut capitol dedicat învierii este 1 Corinteni 15:

„Iar dacă se propovăduiește că Hristos a înviat din morți, cum zic unii dintre voi, că nu este o înviere a morților? Dacă nu este o înviere a morților, nici Hristos n-a înviat. ...

Dar acum, Hristos a înviat din morți, pîrga celor adormiți. Căci dacă moartea a venit prin om, tot prin om a venit și învierea morților. Și după cum toți mor în Adam, tot așa, toți vor învia în Hristos; dar fiecare la rîndul celei lui. Hristos este cel dintîi rod; apoi la venirea Lui, cei ce sînt ai lui Hristos. În urmă, va veni sfîrșitul, cînd El va da Împărăția în mîinile lui Dumnezeu Tatăl, după ce va fi nimicit orice domnie, orice stăpînire și orice putere. Căci trebuie ca El să împărătească pînă va pune pe toți vrăjmașii sub picioarele Sale. Vrăjmașul cel din urmă care va fi nimicit, va fi moartea. Dumnezeu, în adevăr, „a pus totul sub picioarele Lui“. Dar cînd zice că totul I-a fost supus, se înțelege că afară de Cel ce I-a supus totul. Și cînd toate lucrurile Îi vor fi supuse, atunci chiar și Fiul Se va supune Celui ce I-a supus toate lucrurile, pentru ca Dumnezeu să fie totul în toți. ...

Dar va zice cineva: „Cum înviază morții? Și cu ce trup se vor întoarce?“ Nebun ce ești! Ce semeni tu nu înviază, dacă nu moare mai întîi. Și cînd sameni, sameni nu trupul care va fi, ci doar un grăunte, cum se înîmplă: fie de grîu, fie de altă sămînță. Apoi Dumnezeu Îi dă un trup, după cum voiește; și fiecărei semințe Îi dă un trup al ei. Nu orice trup este la fel; ci altul este trupul oamenilor, altul este trupul dobitoacelor, altul este trupul păsărilor, altul al peștilor. Tot așa, sînt trupuri cerești și trupuri pămîntești; dar alta este strălucirea trupurilor cerești; și alta a trupurilor pămîntești. Alta este strălucirea soarelui, alta strălucirea lunii, și alta este strălucirea stelelor; chiar o stea se deosebește în strălucire de altă stea. Așa este și învierea morților. Trupul este semănat în putrezire, și înviază în neputrezire; este semănat în ocară, și înviază în slavă; este semănat în neputință, și înviază în putere. Este semănat trup firesc, și înviază trup duhovnicesc. Dacă este un trup firesc, este și un trup duhovnicesc. De aceea este scris: „Omul dintîi Adam a fost făcut un suflet viu“. Al doilea Adam a fost făcut un duh dătător de viață. Dar întîi, vine nu ce este duhovnicesc, ci ce este firesc; ce este duhovnicesc, vine pe urmă. Omul dintîi este din pămînt, pămîntesc; omul al doilea este din cer. Cum este cel pămîntesc, așa sînt și cei pămîntești; cum este Cel ceresc, așa sînt și cei cerești. Și după cum am purtat chipul celui pămîntesc, tot așa vom purta și chipul Celui ceresc. Ce spun eu,

fraților, este că nu poate carnea și sîngele să moștenească Împărăția lui Dumnezeu; și că, putrezirea nu poate moșteni neputrezirea.

Iată, vă spun o taină: Nu vom adormi toți, dar toți vom fi schimbați, într-o clipă, într-o clipeală din ochi, la cea din urmă trâmbiță. Trîmbița va suna, morții vor învia nesupuși putrezirii, și noi vom fi schimbați. Căci trebuie ca trupul acesta, supus putrezirii, să se îmbrace în neputrezire, și trupul acesta muritor să se îmbrace în nemurire. Cînd trupul acesta supus putrezirii, se va îmbrăca în neputrezire, și trupul acesta muritor se va îmbrăca în nemurire, atunci se va împlini cuvîntul care este scris:

„Moartea a fost înghițită de biruință.

Unde îți este biruința, moarte?

Unde îți este boldul moarte?”⁽¹⁾

Probabil că cea mai completă descriere a judecății este cea pe care o putem găsi în Romani 2:

„Și crezi tu, omule, care judeci pe cei ce săvîrșesc astfel de lucruri, și pe care le faci și tu, că vei scăpa de judecata lui Dumnezeu? Sau disprețuiești tu bogățiile bunătății, îngăduinței și îndelungei Lui răbdări? Nu vezi tu că bunătatea lui Dumnezeu te îndeamnă la pocăință? Dar, cu împietrirea inimii tale, care nu vrea să se pocăiască, îți aduni o comoară de mînie pentru ziua mîniei și a arătării dreptei judecăți a lui Dumnezeu, care va răsplăti fiecăruia după faptele lui. Și anume, va da viața veșnică celor ce, prin stăruința în bine caută slava, cinstea și nemurirea; și va da mînie și urgie celor ce, din duh de gîlceavă, se împotrivesc adevărului și ascultă de nelegiuire. Necaz și strîmtorare va veni peste orice suflet omenesc care face răul: întîi peste Iudeu, apoi peste Grec. Slavă, cinste și pace va veni însă peste oricine face binele: întîi peste Iudeu, apoi peste Grec. Căci înaintea lui Dumnezeu nu se are în vedere fața omului. Toți cei ce au păcătuit fără lege, vor pieri fără lege. Toți cei ce au păcătuit avînd lege, vor fi judecați după lege. Pentru că nu cei ce aud Legea sînt neprihăniți înaintea lui Dumnezeu, ci cei ce împlinesc legea aceasta vor fi socotiți neprihăniți. Cînd Neamurile, măcar că n-au lege, fac din fire lucrurile Legii, prin aceasta ei, care n-au o lege, își sînt singuri lege; și ei dovedesc că lucrarea Legii este scrisă în inimile lor; fiindcă despre lucrarea aceasta mărturisește cugetul lor și gîndurile lor, care sau se învinovătesc sau se dezvinovătesc între ele. Și faptul acesta se va vedea în ziua cînd, după Evanghelia mea, Dumnezeu va judeca, prin Isus Hristos, lucrurile ascunse ale oamenilor”⁽²⁾.

---

(1) 1 Cor. 15:12, 13, 20-29, 35-55.

(2) Rom. 2:3-16.

Cartea Apocalipsei ne prezintă următoarea descriere a judecății de pe urmă:

„Apoi am văzut un scaun de domnie mare și alb, și pe Cel ce ședea pe el. Pământul și cerul au fugit dinaintea Lui, și nu s-a mai găsit loc pentru ele. Și am văzut pe morți, mari și mici, stînd în picioare înaintea scaunului de domnie. Niște cărți au fost deschise. Și a fost deschisă o altă carte, care este cartea vieții. Și morții au fost judecați după faptele lor, după cele ce erau scrise în cărțile acelea. Marea a dat înapoi pe morții care erau în ea; Moartea și Locuința morților au dat înapoi pe morții care erau în ele. Fiecare a fost judecat după faptele lui. Și Moartea și Locuința morților au fost aruncate în iazul de foc. Iazul de foc este moartea a doua. Oricine n-a fost găsit scris în cartea vieții, a fost aruncat în iazul de foc”⁽¹⁾.

Pavel întreabă cu toată puterea:

„Dar pentru ce judeci tu pe fratele tău? Sau pentru ce disprețuiești tu pe fratele tău? Căci toți ne vom înfățișa înaintea scaunului de judecată al lui Hristos. Fiindcă este scris:

*„Pe viața Mea Mă jur, zice Domnul,
că orice genunchi se va pleca înaintea Mea,
și orice limbă va da slavă lui Dumnezeu”.*

Așa că fiecare din noi are să dea socoteală despre sine însuși lui Dumnezeu”⁽²⁾.

Pasaje importante despre revenirea Domnului Isus

Toți teologii evanghelici sînt de acord că Domnul Isus se va întoarce în mod vizibil și personal pentru a-Și lua la Sine Mireasa, Biserica Sa, și pentru a-i învia pe toți oamenii spre judecata finală. Punctul în care apar deosebiri de vederi este învățătura despre revenirea Domnului Isus pentru a instaura pe pămînt o Împărăție de o mie de ani în care El va domni asupra tuturor oamenilor de pe tronul din Ierusalim. Înainte de a trece în revistă diferitele școli de interpretare a învățăturii despre „Împărăția milenară”, credem că este bine să parcurgem împreună toate pasajele escatologice din Noul Testament pentru a permite cititorilor noștri să se familiarizeze ei înșiși cu învățătura biblică despre întoarcerea lui Hristos, învierea celor morți și judecata de la urmă.

---

(1) Apoc. 20:11-15.

(2) Rom. 14:10-12.

Evangheliile

Dăm mai jos declarații ieșite de pe buzele Domnului Isus, aranjate cronologic, după ordinea stabilită de profesorul A.T. Robertson în cartea sa: *Harmony of the Gospels for Students of the Life of Christ*¹. Am trecut cu vederea în mod intenționat pasajele paralele care apar în altă parte decât locul citat.

În Evangheliile, prima afirmație despre evenimentele care ne preocupă este făcută de Ioan Botezătorul și se referă la judecata pe care o va face Isus la revenirea Sa:

„Acela are lopata în mână; Își va curăți aria cu desăvârșire, și Își va strînge grîul în grînar, iar pleava o va arde într-un foc care nu se stinge”².

Cea dintîi afirmație escatologică făcută de Domnul Isus a fost despre înviere:

„Căci, după cum Tatăl are viața în Sine, tot așa a dat și Fiului să aibă viața în Sine. Și I-a dat putere să judece, întrucît este Fiu al omului. Nu vă mirați de lucrul acesta; pentru că vine ceasul cînd toți cei din morminte vor auzi glasul Lui, și vor ieși afară din ele. Cei ce au făcut binele, vor învia pentru viață; iar cei ce au făcut răul, vor învia pentru judecată”³.

La încheierea prediciei de pe munte, Isus a spus:

„Nu oricine-Mi zice: „Doamne, Doamne!” va intra în Împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu care este în ceruri. Mulți Îmi vor zice în ziua aceea: „Doamne, Doamne! N-am proorocit noi în Numele Tău? N-am scos noi draci în Numele Tău? Și n-am făcut noi multe minuni în Numele Tău?” Atunci le voi spune curat: „Niciodată nu v-am cunoscut; depărtați-vă de la Mine, voi toți care lucrați fărădelege”⁴.

Tot în Matei găsim scris:

„Atunci Isus a început să mustre cetățile în care fuseseră făcute cele mai multe din minunile Lui, pentru că nu se pocăiseră. „Vai de tine Horazine!” a zis El. „Vai de tine, Betsaido!” Căci dacă ar fi fost făcute în Tir și Sidon minunile care au fost făcute în voi, de mult s- ar fi pocăit, cu sac și cenușă. De aceea vă spun că, în ziua judecății, va fi mai ușor pentru Tir și Sidon, decât pentru voi. Și tu, Capernaume, vei fi înălțat oare pînă la cer? Vei fi pogorît pînă la Locuința morților; căci dacă ar fi fost făcute în Sodoma minunile, care au fost făcute în

---

(1) Publicată de Harper & Brothers, New York și London, 1912.

(2) Luca 3:17.

(3) Ioan 5:26-29.

(4) Mat. 7:21-23.

*tine, ea ar fi rămas în picioare pînă în ziua de astăzi. De aceea, vă spun, că în ziua judecății, va fi mai ușor pentru ținutul Sodomei, decît pentru tine*¹.

În ce privește felul nostru de vorbire, Domnul a spus:

*„Vă spun că, în ziua judecății, oamenii vor da socoteală de orice cuvînt nefolositor, pe care-l vor fi rostit. Căci din cuvintele tale vei fi scos fără vină, și din cuvintele tale vei fi osîndit*².

Mustrîndu-i pe cărturari și farisei, Domnul a spus:

*„Bărbații din Ninive se vor scula alături de neamul acesta, în ziua judecății, și-l vor osîndi, pentru că ei s-au pocăit la propovăduirea lui Iona; și iată că aici este Unul mai mare decît Iona. Împărăteasa de la Miazăzi se va scula alături de neamul acesta în ziua judecății, și-l va osîndi, pentru că ea a venit de la marginile pămîntului, ca să audă înțelepciunea lui Solomon; și iată că aici este Unul mai mare decît Solomon*³.

Capitolul 13 din Evanghelia după Matei conține foarte multe învățături expuse sub formă de parabole, una dintre cele mai semnificative dintre ele fiind pilda grîului și a neghinei. Domnul Isus îi dă El însuși următoarea interpretare:

*„Cel ce seamănă sămînța bună, este Fiul omului. Țarina este lumea; sămînța bună sînt fiii Împărăției; neghina sînt fiii Celui rău. Vrăjmașul, care a semănat-o este Diavolul; secerișul este sfîrșitul veacului; secerătorii sînt îngerii. Deci, cum se smulge neghina și se arde în foc, așa va fi și la sfîrșitul veacului. Fiul omului va trimite pe îngerii Săi, și ei vor smulge din Împărăția Lui toate lucrurile care sînt pricină de păcătuire și pe cei ce săvîrșesc fărădelegea, și-i vor arunca în cuptorul aprins; acolo va fi plînsul și scrișnirea dinților. Atunci cei neprihăniți vor străluci ca soarele în Împărăția Tatălui lor. Cine are urechi de auzit, să audă*⁴.

Tălmăcind o pildă asemănătoare, Domnul a spus:

*„Tot așa va fi și la sfîrșitul veacului. Îngerii vor ieși, vor despărți pe cei răi din mijlocul celor buni, și-i vor arunca în cuptorul aprins; acolo va fi plînsul și scrișnirea dinților*⁵.

Cînd i-a trimis pe cei doisprăzece în misiune, El le-a zis:

„Dacă nu vă va primi cineva, nici nu va asculta cuvintele voastre, să ieșiți din casa sau din cetatea aceea și să scuturați praful de pe

---

(1) at. 11:20-24.

(2) Mat. 12:36-37.

(3) Mat. 12:41-42.

(4) Mat. 13:37-43.

(5) Mat. 13:49-50.

picioarele voastre. Adevărat vă spun că, în ziua judecății, va fi mai ușor pentru ținutul Sodomei și Gomorei, decât pentru cetatea aceea⁽¹⁾.

În cunoscuta Sa predică despre „Pîinea vieții”, Domnul a spus:

„Tot ce-Mi dă Tatăl, va ajunge la Mine; și pe cel ce vine la Mine, nu-l voi izgoni afară ... Și voia Celui ce M-a trimis este să nu pierd nimic din tot ce Mi-a dat El, ci să-l înviez în ziua de apoi. Voia Tatălui Meu este ca oricine vede pe Fiul, și crede în El, să aibă viața veșnică; și Eu îl voi învia în ziua de apoi. ... Nimeni nu poate veni la Mine, dacă nu-l atrage Tatăl, care M-a trimis, și Eu îl voi învia în ziua de apoi. ... Cine mănîncă trupul Meu și bea sîngele Meu, are viața veșnică și Eu îl voi învia în ziua de apoi⁽²⁾.”

În dorința de a le atrage atenția celor din jur asupra posibilității groaznice de a-și pierde sufletul pe veci, Domnul Isus le-a spus:

„Căci Fiul omului are să vină în slava Tatălui Său, cu îngerii Săi; și atunci va răsplăti fiecăruia după faptele lui⁽³⁾.”

Marcu pune același lucru în următoarele cuvinte:

„Pentru că de oricine se va rușina de Mine și de cuvintele Mele, în acest neam preacurvar și păcătos, se va rușina și Fiul omului, cînd va veni în slava Tatălui Său împreună cu sfinții îngeri⁽⁴⁾.”

La trimiterea celor șaptezeci ca vestitori ai Evangheliei, găsim scris:

„Dar în orice cetate veți intra și nu vă vor primi, să vă duceți pe ulițele ei și să ziceți: „Scuturăm împotriva voastră chiar și praful din cetatea voastră, care s-a lipit pe picioarele noastre; totuși să știți că Împărăția lui Dumnezeu s-a apropiat de voi. Eu vă spun că în ziua judecății va fi mai ușor pentru Sodomă decât pentru cetatea aceea⁽⁵⁾.”

Domnul Isus le-a dat ucenicilor aceste sfaturi:

„Mijlocul să vă fie încins și făcliile aprinse. Și să fiți ca niște oameni care așteaptă pe stăpînul lor să se întoarcă de la nuntă, ca să-i deschidă îndată, cînd va veni și va bate la ușă. Ferice de robii aceia, pe care stăpînul îi va găsi veghind la venirea lui! Adevărat vă spun, că el se va încinge, îi va pune să șadă la masă și se va apropia să le slujească. Fie că vine la a doua strajă din noapte, fie că vine la a treia strajă, ferice de robii aceia, dacă-i va găsi veghind! Să știți bine că, dacă ar ști stăpînul casei la ce ceas va veni hoțul, ar veghea și n-ar lăsa să-i spargă casa. Și voi dar, fiți gata, căci Fiul omului va veni în ceasul în care nu vă gândiți⁽⁶⁾.”

---

(1) Mat. 10:14-15.

(2) Ioan 6:37-40, 44, 54.

(3) Mat. 16:27.

(4) Marcu 8:38.

(5) Luca 10:10-12.

(6) Luca 12:35-40.

Luca ne spune că pe cînd se afla Isus în drum spre Ierusalim, cineva L-a întrebat:

„Doamne, oare puțini sînt cei ce sînt pe calea mîntuirii?” El le-a răspuns: „Nevoiți-vă să intrați pe ușa cea strîmtă. Căci vă spun că mulți vor căuta să intre și nu vor putea. Odată ce Stăpînul casei Se va scula și va încuia ușa și voi veți fi afară și veți începe să bateți la ușă și să ziceți: „Doamne, Doamne, deschide-ne!” Drept răspuns, El vă va zice: „Nu știi de unde sînteți”. Atunci veți începe să ziceți: „Noi am mîncat și am băut în fața Ta, și în ulițele noastre ai învățat pe norod”. Și El va răspunde: „Vă spun că nu știi de unde sînteți; depărtați-vă de la Mine, voi toți lucrătorii fărădelegii”. Va fi plînsul și scrîșnirea dinților, cînd veți vedea pe Avraam, pe Isaac și pe Iacov și pe toți proorocii în Împărăția lui Dumnezeu, iar pe voi scoși afară. Vor veni de la răsărit și de la apus, de la miazănoapte și de la miazăzi, și vor șede la masă în Împărăția lui Dumnezeu. Și iată că sînt unii din cei de pe urmă, care vor fi cei dintîi, și sînt unii din cei dintîi, care vor fi cei de pe urmă”⁽¹⁾.

Cînd Lazăr a murit, Maria i-a zis Domnului:

„Doamne, dacă ai fi fost aici n-ar fi murit fratele meu! Dar și acum, știi că orice vei cere de la Dumnezeu, Îți va da Dumnezeu”. Isus i-a zis: „Fratele tău va învia”. „Știi”, I-a răspuns Marta, că va învia la înviere, în ziua de apoi”. Isus i-a zis: „Eu sînt învierea și viața. Cine crede în Mine, chiar dacă ar fi murit, va trăi. Și oricine trăiește și crede în Mine, nu va muri niciodată. Crezi lucrul acesta?”⁽²⁾.

Vorbind despre mîntuirea celor credincioși și despre judecata și pedepsirea celor răi la venirea Sa, Domnul a zis:

„Și a zis ucenicilor: „Vor veni zile cînd veți dori să vedeți una din zilele Fiului omului, și n-o veți vedea. Vi se va zice: „Iată-L aici, iată-L acolo!” Să nu vă duceți, nici să nu-i urmați. Căci cum iese fulgerul și luminează de la o margine a cerului pînă la cealaltă, așa v-a fi și Fiul omului în ziua Sa. Dar mai întîi trebuie să sufere multe, și să fie lepădat de neamul acesta. Ce s-a întîmplat în zilele lui Noe, se v-a întîmpla la fel și în zilele Fiului omului: mîncau, beau, se însurau și se măritau pînă în ziua cînd a intrat Noe în corabie; și a venit potopul și i-a prăpădit pe toți. Ce s-a întîmplat în zilele lui Lot, se va întîmpla aidoma: oamenii mîncau, beau, cumpărau, vindeau, sădeau, zideau; dar în ziua cînd a ieșit Lot din Sodoma, a plouat foc și pucioasă din cer, și i-a pierdut pe toți. Tot așa va fi și în ziua cînd Se va arăta Fiul omului. În ziua aceea, cine va fi pe acoperișul casei și își va avea vasele

(1) Luca 13:23-30.

(2) Ioan 11:21-26.

în casă, să nu se pogoare să le ia; și cine va fi pe câmp, de asemenea să nu se mai întoarcă. Aduceți-vă aminte de nevasta lui Lot. Oricine va căuta să-și scape viața, o va pierde; și oricine o va pierde, o va găsi. Vă spun că, în noaptea aceea, doi inși vor fi în același pat, unul va fi luat și altul va fi lăsat; două femei vor măcina împreună: una va fi luată, și alta va fi lăsată. Doi bărbați vor fi la câmp, unul va fi luat și altul va fi lăsat“. Ucenicii L-au întrebat: „Unde Doamne?“ Iar El a răspuns: „Unde va fi trupul, acolo se vor strânge vulturii“¹.

Cînd Petru L-a întrebat ce răsplată vor căpăta ei pentru că au lăsat totul și L-au urmat, Domnul i-a răspuns:

„Adevărat vă spun că, atunci cînd va sta Fiul omului pe scaunul de domnie al mării Sale, la înnoirea tuturor lucrurilor, voi care M-ați urmat, veți ședea și voi pe douăsprezece scaune de domnie, și veți judeca pe cele douăsprezece seminții ale lui Israel. Și ori și cine a lăsat case, sau frați, sau surori, sau tată, sau mamă, sau nevastă, sau feciori, sau holde, pentru Numele Meu, va primi însutit, și va moșteni viața veșnică. Dar mulți din cei dinții vor fi cei din urmă, și mulți din cei din urmă vor fi cei dinții“².

Înainte de a consemna una din pildele Domnului, Evanghelistul ne spune că Domnul Isus a mai spus o pildă „pentru că era aproape de Ierusalim, și ei credeau că Împărăția lui Dumnezeu are să se arate îndată“³. După ce a încheiat pilda polilor, Domnul a făcut următoarea complectare:

„Vă spun că celui ce are, i se va da; dar de la cel ce n-are, se va lua chiar și ce are. Cît despre vrăjmașii mei, care n-au vrut să împăărășesc Eu peste ei, aduceți-i încoace și tăiați-i înaintea mea“⁴.

Cu o altă ocazie, Domnul a spus:

„Dacă aude cineva cuvintele Mele și nu le păzește, nu Eu îl judec; căci Eu n-am venit să judec lumea, ci să mîntuiesc lumea. Pe cine Mă nesocotește și nu primește cuvintele Mele, are cine-l osîndi: Cuvîntul, pe care l-am vestit Eu, acela îl va osîndi în ziua de apoi“⁵. Ca răspuns la atitudinea greșită a Saducheilor în privința învierii, Domnul Isus le-a spus:

„Fii veacului acestuia se însoară și se mărită; dar cei ce vor fi găsiți vrednici să aibă parte de veacul viitor și de învierea dintre cei morți, nici nu se vor însura, nici nu se vor mărita. Pentru că nici nu vor putea

---

(1) Luca 17:22-37.

(2) Mat. 19:28-30.

(3) Luca 19:11.

(4) Luca 19:26, 27.

(5) Ioan 12:47-48.

muri, căci vor fi ca îngerii. Și vor fi fiii lui Dumnezeu, fiind fii ai învierii. Dar că morții înviază, a arătat însuși Moise, în locul unde este vorba despre „Rug“, când numește pe Domnul: „Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeu lui Isaac, și Dumnezeu lui Iacov“. Dar Dumnezeu nu este un Dumnezeu al celor morți, ci al celor vii, căci pentru El toți sînt vii”⁽¹⁾.

În diatriba Sa rostită împotriva Fariseilor și cărturarilor fățarnici, Domnul a spus:

„Șerpi, pui de năpîrci! Cum veți scăpa de pedeapsa gheenei?”⁽²⁾.

În predica rostită pe muntele Măslinilor, citim:

„Se vor scula mulți prooroci mincinoși, și vor înșela pe mulți. Și, din pricina înmulțirii fărădelegii, dragostea celor mai mulți se va răci. Dar cine va răbda pînă la sfîrșit, va fi mîntuit. Evanghelia aceasta a Împărăției, va fi propovăduită în toată lumea, ca să slujească de mărturie tuturor neamurilor. Atunci va veni sfîrșitul“. ...

„Căci, cum iese fulgerul de la răsărit și se vede pînă la apus, așa va fi și venirea Fiului omului. Oriunde va fi stîrvul, acolo se vor aduna vulturii. Îndată după acele zile de necaz, „soarele se va întuneca, luna nu-și va mai da lumina ei, stelele vor cădea din cer, și puterile cerului vor fi clătinate“. Atunci se va arăta în cer semnul Fiului omului, toate semințiile pămîntului se vor boci, și vor vedea pe Fiul omului venind pe norii cerului cu putere și cu o mare slavă. El va trimite pe îngerii Săi cu trâmbița răsunătoare, și vor aduna pe aleșii Lui din cele patru vînturi, de la o margine a cerurilor pînă la cealaltă“. ...

„Despre ziua aceea și despre ceasul acela, nu știe nimeni: nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl. Cum s-a întîmplat în zilele lui Noe, aidoma se va întîmpla și la venirea Fiului omului. ...

„Vegheați dar, pentru că nu știți în ce zi va veni Domnul vostru. Să știți că dacă ar ști stăpînul casei la ce strajă din noapte va veni hoțul, ar veghea și n-ar lăsa să-i spargă casa. De aceea, și voi fiți gata; căci Fiul omului va veni în ceasul în care nu vă gîndiți. Care este deci robul credincios și înțelept, pe care l-a pus stăpînul său peste ceata slugilor sale, ca să le dea hrana la vremea hotărîtă? Ferice de robul acela, pe care stăpînul său, la venirea lui, îl va găsi făcînd așa! Adevărat vă spun că îl va pune peste toate averile sale. Dar dacă este un rob rău, care zice în inima lui: „Stăpînul meu zăbovește să vină!“ Dacă va începe să bată pe tovarășii lui de slujbă, și să mănînce și să bea cu bețivii, stăpînul robului aceluia va veni în ziua în care el nu se

---

(1) Luca 20:34-38.

(2) Mat.23:33.

așteaptă, și în ceasul pe care nu-l știe, îl va tăia în două, și soarta lui va fi soarta fățarnicilor; acolo va fi plînsul și scrîșnirea dinților⁽¹⁾.

Fără nici o îndoială, cînd cităm texte escatologice ar trebui să cităm și întregul capitol 25 din Evanghelia după Matei. Pentru a economisi spațiu, vom reda aici numai începutul și sfîrșitul acestui capitol:

„Atunci Împărăția cerurilor se va asemăna cu zece fecioare, care și-au luat candelarele, și au ieșit în întâmpinarea mirelui. Cinci din ele erau nechibzuite și cinci înțelepte. Cele nechibzuite, cînd și-au luat candelarele, n-au luat cu ele untdelemn; dar cele înțelepte, împreună cu candelarele, au luat cu ele și untdelemn în vase. Fiindcă mirele zăbovea, au ațipit toate, și au adormit. La miezul nopții, s-a auzit o strigare: „Iată mirele, ieșiți-i în întâmpinare!” Atunci toate fecioarele acelea s-au sculat și și-au pregătit candelarele. Cele nechibzuite au zis celor înțelepte: „Dați-ne din untdelemnul vostru, căci ni se sting candelarele.” Cele înțelepte le-au răspuns: „Nu; ca nu cumva să nu ne ajungă nici nouă nici vouă; ci mai bine duceți-vă la cei ce vînd untdelemn și cumpărați-vă.” Pe cînd se duceau ele să cumpere untdelemn, a venit mirele: cele ce erau gata, au intrat cu el în odaia de nuntă, și s-a încuiat ușa. Mai pe urmă, au venit și celelalte fecioare și au zis: „Doamne, Doamne, deschide-ne!” Dar el, drept răspuns le-a zis: „Adevărat vă spun, că nu vă cunosc!” Veghiați dar, căci nu știți ziua, nici ceasul în care va veni Fiul omului.”² „Cînd va zeni Fiul omului în slava Sa, cu toți sfinții îngeri, va ședea pe scaunul de domnie al slavei Sale. Toate neamurile vor fi adunate înaintea Lui. El îi va despărți pe unii de alții cum desparte păstorul oile de capre; și va pune oile la dreapta, iar caprele la stînga Lui. Atunci Împăratul va zice celor de la dreapta Lui: „Veniți binecuvîntații Tatălui Meu de moșteniți Împărăția, care v-a fost pregătită de la întemeierea lumii. Căci am fost flămînd și Mi-ați dat de mîncat; Mi-a fost sete, și Mi-ați dat de băut; am fost străin, și M-ați primit; am fost gol, și M-ați îmbrăcat; am fost bolnav, și ați venit să Mă vedeți; am fost în temniță și ați venit pe la Mine.” Atunci cei neprihăniți Îi vor răspunde: „Doamne, cînd Te-am văzut noi flămînd, și Ți-am dat să mîncîni? Sau fiindu-Ți sete, și Ți-am dat de ai băut? Cînd Te-am văzut noi străin, și Te-am primit? Sau gol, și Te-am îmbrăcat? Cînd Te-am văzut noi bolnav sau în temniță și am venit pe la Tine?” Drept răspuns, Împăratul le va zice: „Adevărat vă spun că, oridecîteori ați făcut aceste lucruri unuia din acești foarte neînsemnați frați ai Mei, Mie mi le-ați făcut.” Apoi va zice celor de la stînga Lui: „Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic,

(1) Mat. 24:11-14, 27-31, 36-37, 42-51.

(2) Mat. 25:1-13

care a fost pregătit diavolului și îngerilor lui! Căci am fost flămînd și nu Mi-ați dat să mănînc; Mi-a fost sete, și nu Mi-ați dat să beau; am fost străin și nu M-ați primit; am fost gol și nu M-ați îmbrăcat, am fost bolnav și în temniță și n-ați venit pe la Mine.” Atunci Îi vor răspunde și ei: „Doamne, cînd Te-am văzut noi flămînd sau fiindu-Ți sete, sau străin, sau gol, sau bolnav, sau în temniță și nu Ți-am slujit?” Și El, drept răspuns, le va zice: „Adevărat vă spun că, oridecîteori n-ați făcut aceste lucruri unuia dintr-acești foarte neînsemnați frați ai Mei, Mie nu Mi le-ți făcut.” Și aceștia vor merge în pedeapsa veșnică, iar cei neprihăniți vor merge în viața veșnică”⁽¹⁾.

Cu ocazia prăznuirii Paștelor, Domnul le-a spus apostolilor:

„Voi sînteți aceia, care ați rămas neconținut cu Mine în încercările Mele. De aceea vă pregătesc Împărăția, după cum Tatăl Meu Mi-a pregătit-o Mie, ca să mîncăți și să beți la masa Mea în Împărăția Mea, și să ședeți pe scaune de domnie, ca să judecați pe cele douăsprezece seminții ale lui Israel”⁽²⁾.

Cu ocazia instituirii Noului Legămînt, Domnul Isus a zis:

„Pentru că ori de cîte ori mîncăți din pîinea aceasta și beți din paharul acesta, vestiți moartea Domnului, pînă va veni El”⁽³⁾.

Înainte de a merge în Grădina Ghetsimani, Domnul a spus:

„Să nu vi se tulbure inima. Aveți credință în Dumnezeu, și aveți credință în Mine. În casa Tatălui Meu sînt multe locașuri. Dacă n-ar fi așa, v-aș fi spus. Eu Mă duc să vă pregătesc un loc. Și după ce Mă voi duce și vă voi pregăti un loc, Mă voi întoarce și vă voi lua cu Mine, ca acolo unde sînt Eu, să fiți și voi”⁽⁴⁾.

Cînd Caiafa, care prezida Sinedriul, L-a întrebat dacă El este Fiul lui Dumnezeu, răspunsul a fost:

„Da, sînt! Ba mai mult, vă spun că de acum încolo veți vedea pe Fiul omului șezînd la dreapta puterii lui Dumnezeu, și venind pe norii cerului”⁽⁵⁾.

Aceste cuvinte au însemnat bineînțeles o aluzie clară la textele profetice din Psalmul 110:1 și Daniel 7:13.

În sfîrșit, doar cu puțin timp înainte de înălțarea Sa la cer, Domnul Isus le-a spus ucenicilor:

---

(1) Mat. 25:31-46.

(2) Luca 22:28-30.

(3) 1 Cor. 11:26.

(4) Ioan 14:1-3.

(5) Mat. 26:64.

„Toată puterea Mi-a fost dată în cer și pe pământ. Duceți-vă și faceți ucenici din toate neamurile, botezându-i în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh”⁽¹⁾.

Faptele Apostolilor

După înălțarea Domnului la cer, îngerii care au apărut le-au spus apostolilor:

„Bărbați Galileeni, de ce stați și vă uitați spre cer? Acest Isus, care S-a înălțat la cer din mijlocul vostru, va veni în același fel cum L-ați văzut mergând la cer”⁽²⁾.

Într-una din predicile sale evanghelistice adresate evreilor, Petru a spus:

„Pocățiți-vă dar, și întoarceți-vă la Dumnezeu, pentru ca să vi se șteargă păcatele, ca să vină de la Domnul vremea de înviore, și să trimeată pe Cel ce a fosat rînduit mai dinainte pentru voi: pe Isus Hristos, pe care cerul trebuie să-L primească, pînă la vremea așezării din nou a tuturor lucrurilor: despre aceste vremi a vorbit Dumnezeu prin gura tuturor sfinților Săi prooroci din vechime”⁽³⁾.

Aflat în casa lui Corneliu, Petru repetă încă o dată care a fost misiunea lăsată de Domnul apostolilor:

„Isus ne-a poruncit să propovăduim norodului, și să mărturisim că El a fost rînduit de Dumnezeu, Judecătorul celor vii și al celor morți”⁽⁴⁾.

În cuvîntarea rostită la Atena înaintea filosofilor, Pavel declară că:

„Dumnezeu a rînduit o zi, în care va judeca lumea după dreptate, prin Omul, pe care L-a rînduit pentru aceasta și despre care a dat tuturor oamenilor o dovadă netăgăduită prin faptul că L-a înviat din morți ...”⁽⁵⁾.

Cînd i s-a dat prilejul să se apere în fața lui Felix, același Pavel a spus:

„Îți mărturisesc că slujesc Dumnezeului părinților mei după Calea, pe care ei o numesc partidă; eu cred tot ce este scris în Lege și în Prooroci, și am în Dumnezeu nădejdea aceasta, pe care o au și ei înșiși, că va fi o înviere a celor drepți și a celor nedrepți”⁽⁶⁾.

---

(1) Mat. 28:18-20.

(2) Fapte 1:11.

(3) Fapte 3:19-21.

(4) Fapte 10:42.

(5) Fapte 17:31.

(6) Fapte 24:14-15.

Epistole

Epistola adresată creștinilor din Roma ne dă această descriere despre:

„... ziua mîniei și a arătării dreptei judecăți a lui Dumnezeu, care va răsplăti fiecăruia după faptele lui. Și anume, va da viața veșnică celor ce, prin stăruința în bine, caută slava, cinstea și nemurirea; și va da mînie și urgie celor ce, din duh de gîlceavă, se împotrivesc adevărului și ascultă de nelegiuire. Necaz și strîmtorare va veni peste orice suflet omenesc care face răul: întîi peste Iudeu, apoi peste Grec. Slavă, cinste și pace va veni însă peste oricine face binele: întîi peste Iudeu, apoi peste Grec. Căci înaintea lui Dumnezeu nu se are în vedere fața omului. ... Dumnezeu va judeca, prin Isus Hristos, lucrurile ascunse ale oamenilor”¹.

Privind spre revenirea Domnului Isus și spre vremurile de refacere a tuturor lucrurilor, Pavel scrie:

„Eu socotesc că suferințele din vremea de acum nu sînt vrednice să fie puse alături cu slava viitoare, care are să fie descoperită față de noi. De asemenea, și firea așteaptă cu o dorință înfocată descoperirea fiilor lui Dumnezeu. Căci firea a fost supusă deșertăciunii - nu de voie, ci din pricina celui ce a supus-o - cu nădejdea însă că și ea va fi izbăvită din robia stricăciunii, ca să aibă parte de slobozenia slavei copiilor lui Dumnezeu. Dar știm că pînă în ziua de azi, toată firea suspină și suferă durerile nașterii. Și nu numai ea, dar și noi, care avem cele dintîi roade ale Duhului, suspinăm în noi și așteptăm înfierea, adică răscumpărarea trupului nostru”².

Acelorași destinatari, Pavel le face următoarea mustrare:

„Dar pentru ce judeci tu pe fratele tău? Sau pentru ce disprețuiești tu pe fratele tău? Căci toți ne vom înfățișa înaintea scaunului de judecată al lui Hristos. Fiindcă este scris:

*„Pe viața Mea Mă jur, zice Domnul,
că orice genunchi se va pleca înaintea Mea,
și orice limbă va da slavă lui Dumnezeu”*

Așa că fiecare din noi are să dea socoteală despre sine însuși lui Dumnezeu”³.

În cea dintîi epistolă a sa către cei din Corint, apostolul Pavel vorbește despre abundența spirituală pe care o au credincioșii în Hristos:

---

(1) Rom. 2:5-16.

(2) Rom. 8:18-23.

(3) Rom. 14:10-12.

„Așa că nu duceți lipsă de nici un fel de dar, în așteptarea arătării Domnului nostru Isus Hristos. El vă va întări pînă la sfîrșit, în așa fel ca să fiți fără vină în ziua venirii Domnului nostru Isus Hristos”⁽¹⁾.

Vorbind despre contribuția pe care fiecare credincios o aduce la zidirea Templului lui Hristos, Pavel scrie:

„Lucrarea fiecăruia va fi dată pe față: ziua Domnului o va face cunoscut, căci se va descoperi în foc. Și focul va dovedi cum este lucrarea fiecăruia”⁽²⁾.

Ca și celor din Roma, apostolul le scrie și celor din Corint:

„... nu judecați nimic înainte de vreme, pînă va veni Domnul, care va scoate la lumină lucrurile ascunse în întunec, și ve descoperi gîndurile inimilor. Atunci, fiecare își va căpăta lauda de la Dumnezeu”⁽³⁾.

În privința celui ce păcătuiase urît în Biserica din Corint, apostolul îi instruiește astfel:

„Am hotărît ca un astfel de om să fie dat pe mîna Satanei, pentru nimicirea cărnii, ca duhul lui să fie mîntuit în ziua Domnului Isus”⁽⁴⁾.

Iată ce scrie Pavel despre învierea din morți:

„Dar acum, Hristos a înviat din morți, pîrga celor adormiți. Căci dacă moartea a venit prin om, tot prin om a venit și învierea morților. Și după cum toți mor în Adam, tot așa, toți vor învia în Hristos; dar fiecare la rîndul cetei lui. Hristos este cel dintîi rod; apoi, la venirea Lui, cei ce sînt ai lui Hristos. În urmă va veni sfîrșitul, cînd El va da Împărăția în mîinile lui Dumnezeu Tatăl, după ce va fi nimicit orice domnie, orice stăpînire și orice putere. Căci trebuie ca El să împărățească pînă va pune pe toți vrăjmașii sub picioarele Sale. Vrăjmașul cel din urmă, care va fi nimicit va fi moartea. ... Și cînd toate lucrurile Îi vor fi supuse, atunci, chiar și Fiul Se va supune Celui ce l-a supus toate lucrurile, pentru ca Dumnezeu să fie totul în toți”⁽⁵⁾.

„Iată, vă spun o taină: nu vom adormi toți, dar toți vom fi schimbați, într-o clipă, într-o clipeală din ochi, la cea din urmă trîmbiță. Trîmbița va suna, morții vor învia nesupuși putrezirii și noi vom fi schimbați. Căci trebuie ca trupul acesta supus putrezirii să se îmbrace în neputrezire și trupul acesta muritor să se îmbrace în nemurire. Cînd trupul acesta supus putrezirii se va îmbrăca în neputrezire și trupul

---

(1) 1 Cor. 1:7-8.

(2) 1 Cor. 3:13.

(3) 1 Cor. 4:5.

(4) 1 Cor. 5:5.

(5) 1 Cor. 15:20-28.

acesta muritor se va îmbrăca în nemurire, atunci se va împlini cuvîntul care este scris:

„Moartea a fost înghițită de biruință.

Unde îți este biruința, moarte?

Unde îți este boldul, moarte?”⁽¹⁾.

În cea de a doua epistolă a lui către cei din Corint, Pavel spune:

„Nu vă scriem altceva decît ce citiți și cunoașteți. Și trag nădejde că pînă la sfîrșit veți cunoaște, cum ați și cunoscut în parte, că noi sîntem lauda voastră, după cum și voi veți fi lauda noastră în ziua Domnului Isus”⁽²⁾.

În aceeași epistolă, Pavel vorbește despre certitudinea învierii: „Și știm că Cel ce a înviat pe Domnul Isus, ne va învia și pe noi împreună cu Isus, și ne va face să ne înfățișăm împreună cu voi”⁽³⁾. Iar după ce vorbește despre trupurile glorificate pe care le vor primi credincioșii, apostolul adaugă:

„Așa dar, noi întotdeauna sîntem plini de încredere; căci știm că, dacă sîntem acasă în trup, pribegim departe de Domnul, pentru că umblăm prin credință, nu prin vedere. Da, sîntem plini de încredere, și ne place mult mai mult să părăsim trupul acesta, ca să fim acasă la Domnul. De aceea ne și silim să-I fim plăcuți, fie că rămînem acasă, fie că sîntem departe de casă. Căci toți trebuie să ne înfățișăm înaintea scaunului de judecată al lui Hristos, pentru ca fiecare să-și primească răsplata după binele sau răul pe care-l va fi făcut cînd trăia în trup”⁽⁴⁾.

În epistola către Efeseni, Pavel face următoarea rugăminte:

„Să nu întristați pe Duhul Sfînt al lui Dumnezeu, prin care ați fost pecetluiți pentru ziua răscumpărării”⁽⁵⁾.

În epistola către Filipeni, Pavel își exprimă încrederea astfel:

„Sînt încredințat că Acela care a început în voi această bună lucrare, o va isprăvi pînă în ziua lui Isus Hristos. ... Și mă rog ca dragostea voastră să crească tot mai mult în cunoștință și orice pricepere, ca să deosebiți lucrurile alese, pentru ca să fiți curați și să nu vă poticniți pînă în ziua venirii lui Hristos”⁽⁶⁾.

Tot în aceeași epistolă Pavel scrie:

---

(1) 1 Cor. 15:51-55.

(2) 2 Cor. 1:13-14.

(3) 2 Cor. 4:14.

(4) 2 Cor. 5:6-10.

(5) Efes. 4:30.

(6) Filip. 1:6, 9-10.

„Dar cetățenia noastră este în ceruri, de unde și așteptăm ca Mântuitor pe Domnul Isus Hristos. El va schimba trupul stării noastre smerite, și-l va face asemenea trupului slavei Sale, prin lucrarea puterii pe care o are de a-Și supune toate lucrurile”¹.

Celor din Colose, apostolul le scrie:

„Cînd Se va arăta Hristos, viața voastră, atunci vă veți arăta și voi împreună cu El în slavă”².

Pavel îi prezintă pe credincioșii din Tesalonic, ca pe unii care „de la idoli v-ați întors la Dumnezeu, ca să slujiți Dumnezeului celui viu și adevărat, și să așteptați din ceruri pe Fiul Său, pe care L-a înviat din morți: pe Isus, care ne izbăvește de mînia viitoare”³. Puțin mai departe, în aceeași epistolă, Pavel exclamă:

„Căci cine este, în adevăr, nădejdea sau bucuria, sau cununa noastră de slavă? Nu sînteți voi, înaintea Domnului nostru Isus Hristos, la venirea Lui? Da, voi sînteți slava și bucuria noastră”⁴.

Rugăciunea pe care o înalță Pavel pentru acești credincioși este:

„Ca să vi se întărească inimile și să fie fără prihană în sfințenie, înaintea lui Dumnezeu, Tatăl nostru, la venirea Domnului nostru Isus Hristos împreună cu toți sfinții Săi”⁵.

Tot în 1 Tesaloniceni se găsește și cel mai lung discurs al apostolului despre revenirea Domnului Isus:

„Nu voim fraților, să fiți în necunoștință despre cei ce au adormit, ca să nu vă întristați ca ceilalți, care n-au nădejde. Căci dacă credem că Isus a murit și a înviat, credem și că Dumnezeu va aduce înapoi împreună cu Isus pe cei ce au adormit în El. Iată, în adevăr, ce vă spunem, prin Cuvîntul Domnului: noi cei vii, care vom rămînea pînă la venirea Domnului, nu vom lua-o înaintea celor adormiți. Căci însuși Domnul, cu un strigăt, cu glasul unui arhanghel și cu trîmbița lui Dumnezeu, Se va pogori din cer, și înși vor învia cei morți în Hristos. Apoi, noi cei vii, care vom fi rămas, vom fi răpiți toți împreună cu ei, în nori, ca să întîmpinăm pe Domnul în văzduh; și astfel vom fi totdeauna cu Domnul. Mîngîiați-vă dar unii pe alții cu aceste cuvinte. Cît despre vremi și soroace, n-aveți trebuință să vi se scrie, fraților. Pentru că voi înșivă știți foarte bine că ziua Domnului va veni ca un hoț noaptea. Cînd vor zice: „Pace și liniște!” atunci o prăpădenie neașteptată va veni peste ei, ca durerile nașterii peste femeia

---

(1) Filip. 3:20,21.

(2) Col. 3:4.

(3) 1 Tesal. 1:9-10.

(4) 1 Tesal. 1:19-20.

(5) 1 Tesal. 3:13.

însărcinată; și nu va fi chip de scăpare. Dar voi, fraților, nu sînteți în întuneric, pentru ca ziua aceea să vă prindă ca un hoț. Voi sînteți fii ai luminii și fii ai zilei. Noi nu sîntem ai nopții, nici ai întunerecului”¹.

Aproape de sfîrșitul acestei epistole a lui Pavel, găsim scris: „Dumnezeul păcii să vă sfințească El însuși pe deplin; și duhul vostru, sufletul vostru, și trupul vostru, să fie păzite întregi, fără prihană la venirea Domnului nostru Isus Hristos.”²

În cea de-a doua sa epistolă către Tesaloniceni, Pavel scrie despre:

„...descoperirea Domnului Isus din cer, cu îngerii puterii Lui, într-o flacără de foc, ca să pedepsească pe cei ce nu cunosc pe Dumnezeu și pe cei ce nu ascultă de Evanghelia Domnului nostru Isus Hristos. Ei vor avea ca pedeapsă o pierzare veșnică, de la fața Domnului și de la slava puterii Lui, cînd va veni, în ziua aceea, ca să fie proslăvit în sfinții Săi, și privit cu uimire în toți cei ce vor fi crezut; căci voi ați crezut mărturisirea făcută de noi înaintea voastră”³.

Tot în cea de-a doua epistolă către Tesaloniceni se găsește și cel mai lung pasaj despre antichrist:

„Cît privește venirea Domnului nostru Isus Hristos și strîngerea noastră laolaltă cu El, vă rugăm fraților, să nu vă lăsați clătinați așa de repede pe mîntea voastră și să nu vă tulburați de vreun duh, nici de vreo vorbă, nici de vreo epistolă, ca venind de la noi, ca și cum ziua Domnului ar fi și venit chiar. Nimeni să nu vă amăgească în vreun chip; căci nu va veni înainte ca să fi venit lepădarea de credință și de a se descoperi omul fărădelegii, fiul pierzării, potrivnicul, care se înalță mai pe sus de tot ce se numește „Dumnezeu”, sau de ce este vrednic de închinare. Așa că se va așeza în Templul lui Dumnezeu, dîndu-se drept Dumnezeu. Nu vă aduceți aminte cum vă spuneam lucrurile acestea, cînd eram încă la voi? Și acum știți bine ce-l oprește ca să nu se descopere decît la vremea lui. Căci taina fărădelegii a și început să lucreze; trebuie numai ca cel ce o oprește acum, să fie luat din drumul ei. Și atunci se va arăta acel Nelegiuit, pe care Domnul Isus îl va nimici cu suflarea gurii Sale, și-l va prăpădi cu arătarea venirii Sale. Arătarea lui se va face prin puterea Satanei, cu tot felul de minuni, de semne și puteri mincinoase, și cu toate amăgirile nelegiuirii pentru cei ce sînt pe calea pierzării, pentru că n-au primit dragostea adevărului ca să fie mîntuiți.”⁴.

În epistola întâia către Timotei, Pavel îi dă acestuia următoarea însărcinare:

---

(1) 1 Tes. 4:13-5:5.

(2) 1 Tes. 5:23.

(3) 2 Tesal. 1:7-10.

(4) 2 Tes. 2:1-10.

„... să păzești porunca, fără prihană și fără vină pînă la arătarea Domnului nostru Isus Hristos, care va fi făcută la vremea ei de fericitul și singurul Stăpînitor, Împăratul împăraților și Domnul domnilor, singurul care are nemurirea, care locuiește într-o lumină de care nu poți să te apropii...”¹

În cea de-a doua epistolă către Timotei, Pavel face mențiune asupra curajului și bunăvoinței lui Onisifor, adăugînd: „Dea Domnul să capete îndurare de la Domnul „în ziua aceea...”². Totodată, el reînnoiește însărcinarea lui Timotei:

„Te rog fierbinte, înaintea lui Dumnezeu și înaintea lui Hristos Isus, care are să judece viii și morții și pentru arătarea și Împărăția Sa: propovăduiește Cuvîntul, stăruiește asupra lui la timp și ne la timp, mustră, ceartă, îndeamnă cu toată blîndețea și învățătura. ... Căci eu sînt gata să fiu turnat ca o jertfă de băutură și clipa plecării mele este aproape. M-am luptat lupta cea bună, mi-am isprăvit alergarea, am păzit credința. De acum mă așteaptă cununa neprihănirii, pe care mi-o va da, în „ziua aceea”, Domnul, Judecătorul cel drept. Și nu numai mie, ci și tuturor celor ce vor fi iubit venirea Lui”³.

În epistola către Tit, apostolul Pavel scoate în evidență îndurarea lui Dumnezeu care ne învață:

„...s-o rupem cu păgînatatea și cu poftele lumești și să trăim în veacul de acum cu cumpătare, dreptate și evlavie, așteptînd fericita noastră nădejde și arătarea slavei marelui nostru Dumnezeu și Mîntuitor, Isus Hristos. El S-a dat pe Sine însuși pentru noi, ca să ne răscumpere din orice fărădelege și să-Și curățească un norod care să fie al Lui, plin de rîvnă pentru fapte bune.”⁴

În scrisoarea către Evrei se menționează că Hristos „S-a arătat o singură dată, ca să șteargă păcatul prin jertfa Sa. Și, după cum oamenilor le este rînduit să moară o singură dată, iar după aceea vine judecata, tot așa Hristos, după ce S-a adus jertfă o singură dată, ca să poarte păcatele multora, Se va arăta a doua oară, nu în vederea păcatului, ca să aducă mîntuirea celor ce-L așteaptă.”⁵ În legătură cu această a doua venire este specificat numai că „...ziua se apropie”⁶.

Iacov îndeamnă pe cititorii săi astfel: „Fiți dar îndelung răbdători, fraților, pînă la venirea Domnului. Iată că plugarul așteaptă roada scumpă a pămîntului, și o așteaptă cu răbdare, pînă primește ploaie

(1) 1Tim.6:14-16.

(2) 2 Tim. 1:18.

(3) 2 Tim.4:1-2, 6-8.

(4) Tit.2:12-14.

(5) Evr.9:26- 28.

(6) Evr.10:25.

timpurie și tîrzie. Fiți și voi îndelung răbdători, întăriți-vă inimile, căci venirea Domnului este aproape. Nu vă plîngeți unii împotriva altora, fraților, ca să nu fiți judecați : iată că Judecătorul este chiar la ușă”¹.

În prima sa epistolă, Petru îi prezintă pe creștini ca fiind apărați de puterea lui Dumnezeu:

„...prin credință, pentru mîntuirea gata să fie descoperită în vremurile de apoi! În ea voi vă bucurați mult, măcar că acum, dacă trebuie, sînteți întristați pentru puțină vreme, prin felurite încercări, pentru ca încercarea credinței voastre, cu mult mai scumpă decît aurul care piere și care totuși este cercat prin foc, să aibă ca urmare lauda, slava și cîntea, la arătarea lui Isus Hristos...De aceea, încingeți-vă coapsele minții voastre, fiți treji și puneți-vă toată nădejdea în harul, care vă va fi adus la arătarea lui Isus Hristos.”².

Referindu-se la cei pierduți în poftele trupești, Petru subliniază:

„Dar au să dea socoteală înaintea Celui ce este gata să judece viii și morții...Sfîrșitul tuturor lucrurilor este aproape. Fiți înțelepți dar, și vegheați în vederea rugăciunii.”³

Și îndemnurile lui Petru continuă astfel:

„Prea iubiților, nu vă mirați de încercarea de foc din mijlocul vostru, care a venit peste voi ca să vă încerce, ca de ceva ciudat, care a dat peste voi: dimpotrivă, bucurați-vă, întrucît aveți parte de patimile lui Hristos, ca să vă bucurați și să vă veseliți și la arătarea slavei Lui.”⁴

Tot în acest context, apostolul Petru scrie presbiterilor:

„Și cînd Se va arăta Păstorul cel mare, veți căpăta cununa, care nu se poate vesteji, a slavei.”⁵

În a doua epistolă a lui Petru, stă scris:

„Și avem cuvîntul proorociei făcut și mai tare; la care bine faceți că luați amînte, ca la o lumină care strălucește într-un loc întunecos, pînă se va crăpa de ziuă și va răsări luceafărul de dimineată în inimile voastre.”⁶

Și iată pe scurt asigurarea pe care o dă apostolul cititorilor săi, privind atotputernicia Creatorului:

„Căci dacă n-a cruțat Dumnezeu pe îngerii care au păcătuit ci i-a aruncat în Adînc, unde stau înconjurați de întuneric, legați cu lanțuri și păstrați pentru judecată; dacă n-a cruțat El lumea veche, ci a scăpat

---

(1) Iac.5:7-9.

(2) 1Pet.1:5-7, 13.

(3) 1Pet.4:5,7.

(4) 1Pet.4:12-13.

(5) 1Pet.5:4.

(6) 2 Petru 1:19

pe Noe, acest propovăduitor al neprihănirii, împreună cu alți șapte inși, cînd a trimis potopul peste o lume de nelegiuîți...însenuează că Domnul știe să izbăvească din încercare pe oamenii cucernici și să păstreze pe cei nelegiuîți, ca să fie pedepsiți în ziua judecării. “¹.

În legătură cu revenirea Domnului Isus, epistola a doua a lui Petru, consemnează:

„Înainte de toate, să știți că în zilele din urmă vor veni batjocoritori plini de batjocuri, care vor trăi după poftele lor, și vor zice: „Unde este făgăduința venirii Lui? Căci de cînd au adormit părinții noștri, toate rămîn așa cum erau de la începutul zidirii!“ Căci înapoi se fac că nu știu că odinioară erau ceruri și un pămînt scos prin Cuvîntul lui Dumnezeu din apă și cu ajutorul apei și că lumea de atunci a pierit tot prin ele, înecată de apă. Iar cerurile și pămîntul de acum sînt păzite și păstrate, prin același Cuvînt, pentru focul din ziua de judecată și de pieire a oamenilor nelegiuîți. Dar prea iubiților, să nu uitați un lucru: că, pentru Domnul, o zi este ca o mie de ani și o mie de ani sînt ca o zi. Domnul nu întîrzie în împlinirea făgăduinței Lui, cum cred unii; ci are o îndelungă răbdare pentru voi și dorește ca nici unul să nu piară, ci toți să vină la pocăință. Ziua Domnului însă va veni ca un hoț. În ziua aceea cerurile vor trece cu troznet, trupurile cerești se vor topi de mare căldură și pămîntul, cu tot ce este pe el, va arde. Deci, fiindcă toate aceste lucruri au să se strice, ce fel de oameni ar trebui să fiți voi, printr-o purtare sfîntă și evlavioasă, așteptînd și grăbind venirea zilei lui Dumnezeu, în care cerurile aprinse vor pieri și trupurile cerești se vor topi de căldura focului? Dar noi, după făgăduința Lui, așteptăm ceruri noi și un pămînt nou, în care va locui neprihănirea.”².

În prima sa epistolă, apostolul Ioan, scrie:

„Și acum, copilașilor, rămîneți în El, pentru ca atunci cînd Se va arăta El, să avem îndrăzneală și, la venirea Lui să nu rămînem de rușine și depărtați de El. ... Prea iubiților, acum sîntem copii ai lui Dumnezeu. Și ce vom fi, nu s-a arătat încă. Dar știm că atunci cînd se va arăta El, vom fi ca El; pentru că Îl vom vedea așa cum este. Oricine are nădejdea aceasta în El, se curățește, după cum El este curat.”³.

Ioan mai scrie și că:

„Dumnezeu este dragoste; și cine rămîne în dragoste, rămîne în Dumnezeu, și Dumnezeu rămîne în el. Cum este El, așa sîntem și noi

(1) 2Pet.2:4,5,9.

(2) 2Pet.3:3-13.

(3) Ioan 2:28; 3:2,3.

*în lumea aceasta: astfel se face că dragostea este desăvârșită în noi, pentru ca să avem deplină încredere în ziua judecății.*¹

Vorbind despre cei ce nesocotesc Cuvîntul Domnului, apostolul Iuda scrie la rîndul lui:

*„Și pentru ei a proorocit Enoh, al șaptelea patriarh de la Adam, cînd a zis: Iată că a venit Domnul cu zecile de mii de sfinți ai Săi, ca să facă o judecată împotriva tuturor, și să încredințeze pe toți cei nelegiuîți, de toate faptele nelegiuite, pe care le-au făcut în chip nelegiuit și de toate cuvintele de ocară, pe care le-au rostit împotriva Lui acești păcătoși nelegiuîți.”*²

Apocalipsa

Cartea Apocalipsei se ocupă foarte mult cu evenimentele legate de revenirea Domnului Isus, mai ales cu acelea care se vor produce în încheștarea finală dintre Dumnezeu și forțele răului, conduse de Satan. Este evident că această carte a fost dăruită de Dumnezeu Bisericii pentru a o mîngîia în vremuri de persecuție cu vestea că biruința finală va aparține Mielului și tuturor urmașilor Lui.

Una dintre cele mai izbitoare declarații din textul Apocalipsei este aceasta:

*„Iată că El vine pe nori. Și orice ochi Îl va vedea; și cei ce L-au străpuns. Și toate semințiile pămîntului se vor boci din pricina Lui! Da. Amin”*³.

Bisericii din Tiatura i se spune: „Numai țineți cu tărie ce aveți, pînă voi veni!”⁴, iar celei din Filadelfia: „Eu vin curînd. Păstrează ce ai, ca nimeni să nu-ți ia cununa”⁵. Iată mai jos un pasaj care, deși nu se spune explicit în text, probabil că se referă la felul în care va reveni Domnul Isus:

„Apoi m-am uitat, și iată un nor alb; și pe nor ședea cineva care semăna cu un fiu al omului; pe cap avea o cunună de aur; iar în mînă, o secere ascuțită. Și un alt înger a ieșit din Templu și striga cu glas tare Celui ce ședea pe nor: „Pune secerea Ta și seceră: pentru că a venit ceasul să seceri și secerișul pămîntului este copt.” Atunci Cel ce ședea pe nor, Și-a aruncat secerea pe pămînt. Și pămîntul a fost secerat. Și din Templul care este în cer, a ieșit un alt înger, care avea și el un cosor ascuțit. Și un alt înger, care avea stăpînire asupra focului, a ieșit din altar și a strigat cu glas tare către cel ce avea cosorul cel

---

(1) 1 Ioan 4:16-17.

(2) Iuda: 14, 15.

(3) Apoc. 1:7.

(4) Apoc. 2:25.

(5) Apoc. 3:11.

ascuțit: „Pune cosorul tău cel ascuțit și culege strugurii viei pământului, căci strugurii ei sînt copti. “Și îngerul și-a aruncat cosorul pe pământ, a cules via pământului și a aruncat strugurii în teascul cel mare al mîniei lui Dumnezeu. Și teascul a fost călcat în picioare afară din cetate...”¹.

În mijlocul unei descrieri grozave a forțelor care se vor aduna să se înfrunte la Armaghedon², Domnul Isus intercalează această avertizare: „Iată Eu vin ca un hoț. Ferice de cel ce veghează și își păzește hainele, ca să nu umble gol și să i se vadă rușinea!”³

Într-unul din numeroasele pasaje în care Biserica este descrisă ca Mireasa Mielului, Apocalipsa privește înainte spre glorioasa clipă a unirii din odaia de nuntă:

„După aceea, am auzit în cer ca un glas puternic de gloată multă, care zicea: „Aleluia! A Domnului, Dumnezeului nostru, este mîntuirea, slava, cîntea și puterea! Pentru că judecățile Lui sînt adevărate și drepte. El a judecat pe curva cea mare, care strica pământul cu curvia ei și a răzbunat sîngele robilor Săi din mîna ei.” Și au zis, a doua oară: „Aleluia!... Fumul ei se ridică în sus în vecii vecilor!” Și cei douăzeci și patru de bătrîni și cele patru făpturi vii s-au aruncat la pământ și s-au închinat lui Dumnezeu, care ședea pe scaunul de domnie. Și au zis: „Amin! Aleluia!” Și din scaunul de domnie a ieșit un glas care zicea: „Lăudați pe Dumnezeul nostru, toți robii Lui, voi care vă temeți de El, mici și mari!” Și am auzit, ca un glas de gloată multă, ca vuietul unor ape multe, ca bubuitul unor tunete puternice, care zicea: „Aleluia! Domnul, Dumnezeul nostru Cel Atotputernic, a început să împărățească. Să ne bucurăm, să ne veselim, și să-I dăm slavă! Căci a venit nunta Mielului; soția Lui s-a pregătit și i s-a dat să se îmbrace cu in subțire, strălucitor și curat.” (Inul subțire sînt faptele neprihănite ale sfinților). Apoi mi-a zis: „Scrie: Ferice de cei chemați la ospățul nunții Mielului!” Apoi mi-a zis: „Acestea sînt adevăratele cuvinte ale lui Dumnezeu!”⁴.

În Apocalipsa 20, după ce ni se descrie legarea lui Satan, domnia martirilor timp de o mie de ani împreună cu Hristos, și aruncarea lui Satan în iazul de foc, Ioan scrie despre judecata din urmă:

„Apoi am văzut un scaun de domnie mare și alb, și pe Cel ce ședea pe el. Pământul și cerul au fugit dinaintea Lui și nu s-a mai găsit loc pentru ele. Și am văzut pe morți, mari și mici, stînd în picioare înaintea

(1) Apoc.14:14-20.

(2) Armaghedon este un termen care derivă de la numele muntelui Meghido care străjuiește o vale depresionară foarte întinsă.

(3) Apoc. 16:15.

(4) Apoc.19:1-9.

scaunului de domnie. Niște cărți au fost deschise. Și a fost deschisă o altă carte, care este cartea vieții. Și morții au fost judecați după faptele lor, după cele ce erau scrise în cărțile acelea. Marea a dat înapoi pe morții care erau în ea; Moartea și Locuința morților au dat înapoi pe morții care erau în ele. Fiecare a fost judecat după faptele lui. Și Moartea și Locuința morților au fost aruncate în iazul de foc. Iazul de foc este moartea a doua. Oricine n-a fost găsit în cartea vieții, a fost aruncat în iazul de foc”¹.

Unul dintre ultimele pasaje ale Apocalipsei cuprinde un mesaj al lui Hristos: „Și iată, Eu vin curînd!², și iarăși: „Cel ce adeverește aceste lucruri zice: „Da, Eu vin curînd”³.

Răspunsul lui Ioan a fost: „Amin! Vino Doamne Isuse!”⁴.

Terminologie escatologică

În Noul Testament sînt folosiți opt termeni sau expresii care se referă la revenirea Domnului Isus.

1. Cel dintîi dintre ei este termenul „ziua” și derivații lui compuși, după cum urmează:

- ziua Domnului (1 Tesal. 5:2; 2 Petru 3:10; 2 Tesal. 2:2.);
- ziua Domnului nostru Isus (1 Cor. 1:8.);
- ziua lui Isus Hristos (Filip. 1:6.);
- ziua lui Hristos (Filip. 1:10; 2:16.);
- ziua cînd se va arăta Fiul omului (Luca 17:24, 30.);
- ziua lui Dumnezeu (2 Petru 3:12.);
- ziua în care Dumnezeu va judeca ... prin Isus Hristos (Rom. 2:16 cf. Fapte 17L31.);
- ziua judecății (Mat. 10:15; 11:22, 24; 12:36, 41, 42; 2 Petru 2:9; 3:7; 1 Ioan 4:17.);
- judecata zilei celei mari (Iuda 6.);
- ziua cea mare a Dumnezeului Celui Atotputernic (Apoc. 16:14.);
- ziua mîniei și a arătării dreptei judecăți a lui Dumnezeu (Rom. 2:5.);
- ziua cea mare a mîniei Lui (Apoc. 6:17);
- ziua cercetării (1 Petru 2:12.);
- ziua răscumpărării (Efes. 4:30.);
- ziua de apoi (Ioan 6:39, 40, 44, 54; 11:24; 12:48.);

---

(1) Apoc.20:11-15.

(2) Apoc. 22:7.

(3) Apoc. 22:20.

(4) Apoc. 22:20.

- ziua aceea (Mat. 7:22; 24:36; Marcu 13:32; Luca 10:12, 17:31; 21:34; 2 Tesal. 1:10; 2 Tim. 1:12, 18; 4:8.);

- ziua (Mat. 25:13; Rom. 13:12; 1 Cor. 3:13; 1 Tesal. 5:4; Evrei 10:25; 2 Petru 1:19.).

Expresia „*ziua Domnului*” vine din Vechiul Testament. Semnificația termenului este aceea că Domnul Isus va reveni ca Judecător al omenirii și ca Mântuitor al Bisericii. Termenul *zi* este folosit de aproximativ cincizeci de ori în Noul Testament ca o referire la revenirea Domnului Isus.

2. Deși expresia *a doua venire* a lui Hristos nu se găsește ca atare în Noul Testament, întâlnim foarte frecvent verbul „a veni” și derivatele sale. Accentul este pus pe reîntoarcerea Lui personală. Există cam 36 de astfel de pasaje care ne anunță reîntoarcerea Sa: Matei 16:27, 28; 24:30, 42, 44; 25:31; 26:64; Marcu 8:38; 13:26, 35; 14:62; Luca 9:26; 12:37, 40; 18:8; 21:27; Ioan 14:3, 18; 1 Corinteni 11:26; 2 Tesaloniceni 1:10; Evrei 10:37; Iuda 14; Apocalipsa 1:5; 3:11; 4:8; 16:15; 22:7, 12, 20.

3. Noul Testament mai folosește și termenul *Parusia*, tradus de obicei prin *Venirea*. Acest termen subliniază măreția și solemnitatea cu care va reveni Hristos. El este folosit de șaptesprezece ori în Noul Testament: Matei 24:3, 27, 37, 39; 1 Corinteni 15:23; 1 Tesaloniceni 2:19; 3:13; 4:15; 5:23; 2 Tesaloniceni 21, 8; Iacov 5:7, 8; 2 Petru 1:16; 3:4, 12; 1 Ioan 2:28.

4. Noul Testament mai folosește de șapte ori și termenul *Telos*, tradus prin *Sfârșitul*. Acest termen este folosit în: Matei 10:22; 24:6, 14; Marcu 13:7, 13; Luca 21:9; 1 Corinteni 1:8; 15:24; 1 Petru 4:7.

5. Un alt termen folosit în Noul Testament este *Sunteleia*, cu semnificația de deznodământ final, împlinire. În următoarele pasaje, el se referă la revenirea Domnului Isus: Matei 13:39, 40, 49; 24:3; 28:20; Evrei 9:26.

6. Un alt termen folosit de cinci ori în Noul Testament este *Apocalipsis*, care se poate traduce prin *dezvelire*, *descoperire*. Încă o dată, accentul este pus pe măreția și splendoarea și slava în care va reveni Domnul: 1 Corinteni 1:7; 2 Tesaloniceni 1:7; 1 Petru 1:7, 13; 4:13.

7. Tot de șapte ori este folosit și termenul *Epifaneia*, tradus prin *Arătarea*. Și acest cuvânt face aluzie la impresia deosebită pe care ne-o va face Domnul când va reveni în slava Sa veșnică: 2 Tesaloniceni 2:8; 1 Timotei 6:14; 2 Timotei 4:1, 8; Tit 2:13.

8. Noul Testament mai folosește și termenul *Faneroo*, tradus tot prin *arătarea*. Accentul este pus de data aceasta pe surpriza produsă asupra oamenilor de revenirea Domnului Isus: Coloseni 3:4; 1 Petru 5:4; 1 Ioan 2:28; 3:2.

O examinare atentă a modului în care sînt folosiți acești opt termeni ne va duce la concluzia că Noul Testament îi aplică frecvent pe unii în locul celorlalți. De exemplu, în Matei 24, ucenicii Îl întreabă pe Domnul Isus despre *parusia* și despre *sfîrșitul tuturor lucrurilor*; în versetul șase Domnul Isus le spune că n-a venit încă *telos*, sfîrșitul; în versetul 14 Domnul le spune: „Atunci va veni sfîrșitul“ (*telos*), în versetul 27 Isus vorbește iarăși despre *parusia*, iar în versetul 30 El spune că oamenii Îl vor vedea pe Fiul omului *venind* pe norii cerului; în versetul 36 pomenește despre *ziua aceea*, iar în versetul 44 El spune: „Fiul omului va veni în ceasul în care nu vă gîndiți“. Cu alte cuvinte, în această singură luare de cuvînt a Domnului găsim folosiți împreună termenii *parusia*, *telos*, *venirea*. La fel este și în pasajul din 1 Corinteni 1:7,8. Acolo sînt folosiți cu același sens termenii *arătarea*, *sfîrșitul* și *venirea Domnului nostru Isus Hristos*. În textul de la 1 Tesaloniceni 4:13 - 5:4 termenul *venirea Domnului* este folosit împreună cu *ziua aceea*. Un alt text în care putem vedea această îngemănare de termeni este și capitolul 3 din cea de a doua epistolă a lui Petru.

3. Teorii despre Mileniu

Premilenism

Este interesant și semnificativ să observăm că acest punct de vedere asupra evenimentelor finale a fost foarte răspîndit în primul secol și a revenit în actualitate începînd cu secolul al nouăsprezecelea. Aderenții acestei școli de interpretare susțin că Biblia ne anunță că înainte de învierea și judecata de la urmă, Hristos va reveni pe pămînt și va domni împreună cu sfinții Săi pe o durată de o mie de ani. Textul de bază pentru această interpretare este Apocalipsa 20:1-10:

„Apoi am văzut pogorîndu-se din cer un înger, care ținea în mînă cheia Adîncului și un lanț mare. El a pus mîna pe balaur, pe șarpele cel vechi, care este Diavolul și Satana și l-a legat pentru o mie de ani. L-a aruncat în Adînc, l-a închis acolo, și a pecetluit intrarea deasupra lui, ca să nu mai înșele Neamurile, pînă se vor împlini cei o mie de ani. După aceea, trebuie să fie deslegat pentru pușină vreme. Și am văzut niște scaune de domnie; și celor ce au șezut pe ele, li s-a dat

judecata. Și am văzut sufletele celor ce li se tăiasă capul din pricina mărturiei lui Isus și din pricina Cuvîntului lui Dumnezeu, și ale celor ce nu se închinaseră fiarei și icoanei ei și nu primiseră semnul ei pe frunte și pe mîndă. Ei au înviat și au împărățit cu Hristos o mie de ani. Ceilalți morți n-au înviat pînă nu s-au sfîrșit cei o mie de ani. Aceasta este înfiia înviere. Fericiți și sfinți sînt cei ce au parte de înfiia înviere! Asupra lor, a doua moarte n-are nici o putere; ci vor fi preoți ai lui Dumnezeu și ai lui Hristos și vor împărăți cu El o mie de ani. Cînd se vor împlini cei o mie de ani, Satana va fi deslegat; și va ieși din temnița lui, ca să înșele Neamurile, care sînt în cele patru colțuri ale pămîntului, pe Gog și pe Magog, ca să-i adune pentru război. Numărul lor va fi ca nisipul mării. Și ei s-au suit pe fața pămîntului, și au înconjurat tabăra sfinților și cetatea prea iubită. Dar din cer s-a pogorît un foc care i-a mistuit. Și diavolul, care-i înșela, a fost aruncat în iazul de foc și de pucioasă, unde este fiara și proorocul mincinos. Și vor fi muncii zi și noapte în vecii vecilor“.

Există numeroase alte pasaje care se pot aplica acestei „epoci de aur viitoare“. Unele pronunțări profetice despre Domnul Isus conțin această veste:

„Îngerul i-a zis: „Nu te teme, Marie; căci ai căpătat îndurare înaintea lui Dumnezeu. Și iată că vei rămînea însărcinată, și vei naște un fiu, căruia îi vei pune numele Isus. El va fi mare și va fi chemat Fiul Celui Prea Înalt; și Domnul Dumnezeu îi va da scaunul de domnie al tatălui Său David. Va împărăți peste casa lui Iacov în veci, și Împărăția Lui nu va avea sfîrșit.“¹

Chiar și unele promisiuni ale Domnului Isus sînt legate de existența unei astfel de epoci:

„Adevărat vă spun că, atunci cînd va sta Fiul omului pe scaunul de domnie al mării Sale, la înnoirea tuturor lucrurilor, voi, cari M-ați urmat, veți ședea și voi pe douăsprezece scaune de domnie, și veți judeca pe cele douăsprezece seminții ale lui Israel.“²

Și iarăși:

„Voi sînteți aceia, care ați rămas necontenți cu Mine în încercările Mele. De aceea vă pregătesc Împărăția, după cum Tatăl Meu Mi-a pregătit-o Mie, ca să mîncăți și să beți la masa Mea în Împărăția Mea, și să ședeți pe scaune de domnie, ca să judecați pe cele douăsprezece seminții ale lui Israel.“³

---

(1) Luca 1:30-33.

(2) Mat.19:28.

(3) Luca 22:28-30.

Cartea Faptele Apostolilor debutează cu un pasaj în care ni se spune că Domnul Isus li s-a arătat timp de 40 de zile ucenicilor și a stat adeseori de vorbă cu ei despre lucruri privitoare la Împărăție. Este interesant că în acel context, ucenicii au fost atît de cuprinși de entuziasm în anticiparea evenimentului, încît L-au întrebat:

„Doamne, în vremea aceasta ai de gînd să așezi din nou Împărăția lui Israel?”¹.

Răspunsul Domnului Isus nu a fost o negare a Împărăției, ci doar o anunțare a faptului că preocuparea pentru instaurarea ei nu trebuie să fie o preocupare a acelei generații, și probabil nici a Bisericii ca atare. Împărăția trebuie să rămînă un prerogativ al Israelului.

Trebuie să mai menționăm și promisiunile Domnului Isus din cartea Apocalipsei:

„Celui ce va birui și celui ce va păzi pînă la sfîrșit lucrările Mele, îi voi da stăpînire peste Neamuri. Le va cîrmui cu un toiag de fier, și le va zdrobi ca pe niște vase de lut, cum am primit și Eu putere de la Tatăl Meu.”².

Și încă:

„Celui ce va birui, îi voi da să șadă cu Mine pe scaunul Meu de domnie, după cum și Eu am biruit și am șezut cu Tatăl Meu pe scaunul Lui de domnie.”³.

Pe lîngă aceste texte din Noul Testament aproximativ a treime din profețiile Vechiului Testament se referă la o astfel de vreme viitoare de slavă. Numai venirea unei Împărății terestre, în care Fiul lui David va reface gloria domniei lui Israel și armonia tuturor elementelor naturii poate explica existența unor astfel de pasaje. Cine nu acceptă această idee, trebuie să accepte ori că o mulțime din profețiile Vechiului Testament au fost ratate sau inutile ori că multor pasaje profetice nu li se poate aplica de loc o interpretare literară, ci numai una alegorică.

În limbajul teologic, acceptarea unei împărății de o mie de ani se numește și *Chiliasm*, de la termenul *chilios*, „o mie” din limba greacă. Chiliasmul a fost singura tălmăcire predominantă în secolul întîi și în secolul al doilea. Exponenți ai săi au fost Irineu, care a devenit episcop de Gaul în anul 177 d.H. și a murit în preajma anului 200 d.H. Acest om, socotit drept unul dintre părinții Bisericii, și-a exprimat crezul astfel:

---

(1) Fapte 1:6.

(2) Apoc. 2:26,27.

(3) Apoc.3:21.

- (1) După căderea lui Adam în păcat, lumea trebuie să parcurgă o istorie de 6.000 de ani. Această părere și-a bazat-o pe ideea că Dumnezeu lucrează în cicluri de șapte și pe tălmăcirea unor texte ca acelea din Psalmul 90:4; 2 Petru 3:8 și Evrei 4:9;
- (2) La sfârșitul istoriei lumii actuale se va ridica pe pământ Antichristul.
- (3) Hristos se va arăta atunci în slavă și va triumfa asupra tuturor dușmanilor Săi.
- (4) Hristos va instaura pe pământ Domnia Sa de o mie de ani, ca un Sabat care va încheia ciclul de șapte mii de ani al istoriei.
- (5) Ierusalimul va fi reconstruit și întreg pământul va cunoaște o perioadă de refacere și regenerare fără comparație în istorie.
- (6) Pacea și neprihănirea vor fi cele două coordonate de bază ale domniei lui Hristos pe pământ.
- (7) După această domnie de o mie de ani a lui Hristos, va urma învierea, judecata finală și înnoirea tuturor lucrurilor.

Chiliasmul nu l-a făcut pe Irineu să nu o rupă cu tradiția evreiască și să nu se despartă definitiv de preoție, sărbători, Templu, jertfe, ritualuri, obiceiuri și alte așezăminte iudaice.

Printre ceilalți adepți ai chiliasmului îi mai putem aminti și pe Papias, care a trăit în prima jumătate a celui de al doilea secol, pe Tertulian (c.160 – c.230), pe Barnabas, care ne-a lăsat o scriere datată între anii 70 – 50 d.H., pe Iustin Martirul (c.100 – c.165), pe Iranaeus (c.130 – c.200), pe Hippolitus, care a trăit în prima parte a celui de al treilea secol, pe Cyprian (martirizat la Cartagina în anul 258), pe Lactantius (c.260 – c.325), pe Commodianus, care a trăit în prima parte a secolului patru, pe Victorinus, care a murit ca martir în anul 304, pe Apollinaris (c.310 – c.392), pe Cerintius din primul secol și pe ucenicii săi numiți *cerintieni*.

În epoca modernă, revitalizatorii chiliasmului, supranumiți acum premileniști, au fost pietiștii Germani: Philip Jacob Spener (1635 – 1705) și J.A. Bengel (1687 – 1725); în Anglia: Ann Lee (1736 – 1784) și English Shakers; în America Edward Irving (1792 – 1834), John Nelson Darby (1800 – 1882) și urmașii săi supranumiți și Plymouth Brethren (creștinii după Evanghelie), William Miller (1782 – 1849) promotor și lider al mișcării adventiste; Johann Heinrich Jung, cunoscut mai ales ca Jung-Stilling (1740 – 1817), misticii Germani: Karl A. Auberlen (1824 – 1864) din Bassel, August Hahn (1792 –

1863), Rudolf E. Stier (1800–1862), Ludwig Ross (1806–1859), Friedrich S. Oetinger (1702–1782), Rochard Rothe (1799–1867), Johann Peter Lange (1801–1884), cunoscut comentator biblic, Un alt comentator celebru: Franz Delitzsch (1813–1890) și Henry A. W. Meyer (1800–1873), Dean Henry Alford (1810–1871), Robert Jamieson (1843–1921), celebru predicator: Charles H. Spurgeon (1834–1892), evanghelistul D.L. Moody (1837–1899) și C.I. Scofield (1843–1921) autorul faimosului comentariu *Scofield Reference Bible*, 1909.

Toate conferințele profetice biblice majore din ultimul secol, precum și celebra școală de teologie de la Moody Bible Institute, ca și alți cunoscuți teologi din America și mai ales Institutul Biblic din Los Angeles, s-au declarat categoric în favoarea premilenismului.

O expunere concisă a premilenismului trebuie să acopere neapărat următoarea scurgere succesivă de evenimente ale istoriei:

- (1) Învierea sfinților la „răpire” (1 Tesal. 4:14-18);
- (2) Întoarcerea evreilor în teritoriul străvechi al Palestinei (Ezechiel 37:21-28);
- (3) Perioada Necazului cel Mare sub domnia Antichristului (2 Tesal. 2:3; Apoc. 7:14);
- (4) „Arătarea” Domnului Isus și judecata neamurilor (1 Tesal. 3:13; Mat. 25:31-46);
- (5) Învierea sfinților din Necazul cel Mare (Apoc. 6:11);
- (6) Bătălia de la Armaghedon (Apoc. 16:16);
- (7) Împărăția de o mie de ani a lui Hristos pe pământ, urmată de „dezlegarea Satanei” (Apoc. 20:1-10);
- (8) Învierea finală a celor răi (Apoc. 20:5);
- (9) Marea judecată de la tronul alb (Apoc. 20:11-14);
- (10) Intrarea în veșnicie: raiul și iadul (Mat. 25:46; Apoc. 20:14,15).

Dispensaționalism

Una dintre mișcările asociate de obicei cu premilenismul este „Dispensaționalismul”. Mișcarea cunoscută sub acest nume a apărut în anul 1825 în Irlanda. Pe la 1832, centrul mișcării s-a mutat însă în localitatea Plymouth din Anglia. Din cauză că adepții acestei interpretări s-au numit între ei „frați”, lumea a început să-i numească „Plymouth Brethren”, adică „Frații din Plymouth”. Fondatorul acestei grupări a fost Edward Cronin, predicator din Dublin, Irlanda, dar cel mai de seamă exponent al ei a fost John Nelson Darby (1800 - 1882)

care a vestit Evanghelia și în insulele britanice și în țările bătrînului continent.

Învățătura de bază a dispensaționalismului este că Dumnezeu lucrează cu omenirea în cicluri de șapte. Astfel, întreaga istorie se poate împărți în șapte epoci, perioade sau dispensațiuni, în care Dumnezeu a plasat omenirea în șapte administrații diferite. Fiecare dintre aceste șapte dispensații s-a sfârșit cu un faliment clar al omenirii și cu o judecată punitivă din partea lui Dumnezeu. Cele șapte dispensații sînt delimitate foarte exact în *Scofield Reference Bible*.

Una din învățăturile de bază ale dispensaționalistilor este aceea a „amînării”. Ea susține că Dumnezeu le-a oferit evreilor prin Domnul Isus Împărăția, iar cînd aceștia nu au primit-o, El i-a amînat instaurarea și a adus în locul ei vremea Bisericii. Această epocă a Bisericii este privită ca o taină care nu a fost făcută cunoscută profeților în celelalte veacuri¹.

Dispensaționalistii cred că și această epocă a Bisericii se va sfîrși cu un faliment uman, manifestat în apostazia finală, și cu o teribilă judecată, numită generic Armaghedon. La sfîrșit, Dumnezeu va reinstaura Israelul în prerogativele Împărăției. Lumea va asista uimită la o convertire în masă a evreilor datorată „arătării” lui Hristos, nu lucrării Duhului Sfînt sau a Bisericii. Împărăția care va urma va avea puternice caractere evreiești, toate neamurile lumii aflîndu-se sub completa dominare a Mielului care se va afla la Ierusalim. Profețiile vechi ca acelea aflate în Isaia 11 și Isaia 35 sînt privite drept descrieri literale ale unor vremuri slăvite de reîmpăcare și reaşezare generală a tuturor lucrurilor în Împărăția milenară.

Cei care se opun dispensaționalismului se împart și ei în două categorii: aceea a celor care se rețin să-L așeze pe Dumnezeu într-un program prea mecanic și prea fixist și acei care văd în Biserică scopul final al lui Dumnezeu și nu-i mai acordă Israelului nici un loc în desfășurarea viitoare a evenimentelor lumii.

Postmilenism

Mișcarea postmilenistă a apărut în timpul celui de al XVII-lea secol în perimetrul colectivităților Lutherane și Reformate. Deși ea a fost la origine o mișcare evanghelică, ideile ei au fost îmbrățișate apoi de o mare parte a societății necreștine.

---

(1) Rom. 16:25-27; Efes. 3:8-11.

Evangelicii postmileniști nu acceptă ideea unei domnii vizibile, reale a lui Hristos pe pământ timp de o mie de ani. Dimpotrivă, ei cred că înainte de revenirea lui Hristos lucrarea misionară a Bisericii (nu a Israelului) va aduce lumii o perioadă de o mie de ani de încreștinare mondială și de preschimbări sociale. În perioada aceea omenirea va cunoaște o vreme de pace și neprihănire. Pasajul biblic care descrie această realitate este, în concepția postmileniștilor, tot Apocalipsa 20.

Așa cum am spus deja, ideile optimiste ale postmileniștilor au fost preluate cu entuziasm de majoritatea populației necreștine. Progresul nemaipomenit al științei și tehnologiei din secolul XIX i-a făcut pe mulți să creadă că omenirea este într-adevăr în stare să reclădească prin propriile ei puteri condițiile minunate ale „paradisului pierdut“. Pe fondul acesta de optimism și încredere în bunătatea înnăscută a omului au apărut și curentele de ideologie socialistă și marxistă.

Probabil că cea mai mare greșală a postmilenismului a fost tocmai această nebiblică încredere oarbă în capacitatea omului de a face ceva bun și de a reforma societatea. Deslănțuirea celor două războaie mondiale și catastrofa aplicării ideilor socialiste în anumite țări ale lumii au dat lovituri de moarte postmilenismului.

Ar fi fost însă cu mult mai bine dacă oamenii nu ar fi fost legănați atîta vreme în speranțele deșarte ale unei interpretări bazate pe resursele de bunătate ale omenirii. Domnul Isus ne-a învățat să spunem: „Vie Împărăția Ta!“, nu „împărăția noastră“. Fără prezența lui Hristos, chiar și sub influența Bisericii și a Duhului Sfânt, omenirea este incapabilă să se organizeze într-o societate în care să prevaleze binele.

În ultimii șapte zeci și cinci de ani, numeroși teologi liberali au reînviat ideile postmileniste întreținând ideea că eforturile umane vor putea crea totuși o „nouă ordine mondială“, mai strălucită decît oricare altă societate a trecutului. Acești propovăduitori sînt purtătorii unui mesaj supranumit și o „evanghelie socială“.

Întorcîndu-ne la originea mișcării, printre promotorii ei i-am putea aminti pe următorii: în Anglia pe Daniel Whitby (1638–1726), în Olanda pe Campegius Vitringa (1659–1722), în Scoția pe David Brown (1803–1897) și pe Patrick Fairbairn (1805–1874), în America pe Charles Hodge (1797–1878), pe Benjamin B. Warfield (1851–1921), și pe Richard Watson (1781–1833).

Ca o apreciere critică la adresa acestei mișcări putem spune că Biblia nu ne prezintă nicăieri Biserica drept o forță preponderentă în societate. Dimpotrivă, Biserica este definită ca un grup de „străini și călători“ prin lume, întotdeauna aflată în minoritate și întotdeauna prigonită. Este adevărat că Noul Testament vestește Împărăția lui

Hristos, dar tot la fel de adevărat este și că el ne spune că lumea va merge „din rău în mai rău“:

„Să știi că în zilele din urmă vor fi vremuri grele. ...

De altfel, toți cei ce voiesc să trăiască cu evlavie vor fi prigonți. Dar oamenii răi și înșelători vor merge din rău în mai rău, vor amăgi pe alții, și se vor amăgi și pe ei înșiși.”¹

În opinia mea, mișcarea postmilenistă trebuie considerată ca nefiind în armonie cu întreaga revelație a Noului Testament. Asta nu înseamnă însă că ea este o „ereză“ nimicitoare și nici că teologi de talia lui Hodge și Warfield trebuiesc socotiți eretici. Mîntuirea noastră nu depinde de părerea pe care o avem despre evenimentele viitoare.

Amilenism

Amilenismul este o interpretare profetică apărută cam prin secolul trei al existenței Bisericii. Imediat după vremea persecuțiilor a încetat și atunci cînd Biserica creștină a căpătat statut preferențial în „împărățiile“ lumii, teologii creștini nu au mai simțit nevoia să se reazeme pe nădejdea unei Împărății viitoare.

Amilenismul neagă și premilenismul și postmilenismul, îndemnîndu-i pe credincioși să considere epoca pe care o trăim singura realitate posibilă pentru Biserică în relația ei cu lumea.

Amileniștii cred într-o singură reîntoarcere a lui Hristos: atunci cînd El va închide ușa harului, îi va învia pe toți cei morți, va judeca lumea, îi va trimite pe unii în rai, iar pe alții în iad și va face „ceruri noi și un pămînt nou în care va locui neprihănirea“.

Printre inițiatorii acestei mișcări îi putem aminti pe Gaius (sec. III), pe Origen (c.185 – c. 254), pe Jerome (c. 340 – 420), pe Clement din Alexandria (c. 150 – c.220) și pe „fericitul“ Augustin (354 – 430).

Caracteristica de bază a tuturor promotorilor amilenismului este interpretarea „figurativă“ sau „alegorică“ a pasajelor care vorbesc sau vestesc „împărăția lui Hristos“. O treime din profețiile Bibliei se referă la instaurarea unei epoci de glorie și preponderență a Israelului. Ele au rămas neîmplinite pînă astăzi. Chiar și vestirea îngerului Gavril conține o parte care nu se va împlini decît atunci cînd Israelul va reintra în prerogativele de popor ales:

„El va fi mare și va fi chemat Fiul Celui Prea Înalt; și Domnul Dumnezeu îi va da scaunul de domnie al tatălui Său David.”²

---

(1) 2 Tim.3:1, 12-13.

(2) Luca 1:32.

Mișcarea postmilenistă propune ca astfel de pasaje să fie interpretate alegoric și aplicate Bisericii sau să fie puse în categoria unor „profeții posibile” dar irealizate din cauza împietririi Israelului. Amilenismul nu lasă nici un loc pentru Israel în istoria viitoare a lumii. Reașezarea evreilor între granițele străvechii lor țări a zdruncinat mult „certitudinile” amileniste. Iată ce spusese Dumnezeu prin gura proorocului Ieremia:

„Așa vorbește Domnul, care a făcut soarele să lumineze ziua, care a rînduit luna și stelele să lumineze noaptea, care întărită marea și face valurile ei să urle, El, al cărui Nume este Domnul oștirilor: „Dacă vor înceta aceste legi dinaintea Mea, zice Domnul, și neamul lui Israel va înceta să mai fie un neam înaintea Mea!”

„Așa vorbește Domnul: „Dacă cerurile sus pot fi măsurate, și dacă temeliile pămîntului jos pot fi cercetate, atunci voi lepăda și Eu pe tot neamul lui Israel, pentru tot ce a făcut, zice Domnul.”⁽¹⁾

Și iată ce a descoperit în Consiliul din Ierusalim Iacov:

„Și cu faptul acesta se potrivesc cuvintele proorocilor, după cum este scris: „După aceea, Mă voi întoarce și voi ridica din nou cortul lui David din prăbușirea lui, îi voi zidi dărmăturile și-l voi înălța din nou: pentru ca rămășița de oameni să caute pe Domnul, ca și toate Neamurile peste care este chemat Numele Meu, zice Domnul, care face aceste lucruri și căruia îi sînt cunoscute din veșnicie.”⁽²⁾

Istoria Bisericilor „oficiale” care au făcut compromis cu „puterile lumii” și s-au complăcut în „demnitățile” acordate de puternicii lumii a fost clădită pe ideea că Israelul nu mai trebuie să existe. Majoritatea crezurilor stabilite la diferitele Consilii ale Bisericii au o exprimare amilenistă.

Orice credincios amilenist are un sentiment de confuzie și nesiguranță atunci cînd se întîlnește cu anumite pasaje din Noul Testament. Din perspectiva amilenistă este imposibil de explicat ce a vrut să spună Domnul Isus cînd le-a zis apostolilor:

„Adevărat vă spun că, atunci cînd va sta Fiul omului pe scaunul de domnie al mării Sale, la înnoirea tuturor lucrurilor, voi, care M-ați urmat, veți ședea și voi pe douăsprezece scaune de domnie și veți judeca pe cele douăsprezece seminții ale lui Israel.”⁽³⁾

Amilenismul este o explicare incompletă a mesajului profetic. Redus la perimetrul Bisericii, amilenismul nu ne pune la dispoziție o

---

(1) Ier. 31:35-37.

(2) Fapte 15:15-18.

(3) Mat. 19:28.

filosofie a istoriei care să dovedească în final suveranitatea lui Dumnezeu pe pământ.

O concluzie finală

Singura concluzie care trebuie trasă din această expunere de interpretări escatologice este aceea că Biserica nu trebuie să se certe și să se fărâmițeze în dispute pătimase asupra evenimentelor viitoare. Misiunea Bisericii este să poarte Evanghelia la orice făptură, pînă la marginile lumii. Tot ceea ce ar putea să ne împiedice să ne îndeplinim împreună acest mandat divin trebuie privit ca secundar și tratat ca atare.

Autorul acestor rînduri este în deplin acord cu ceea ce este scris în articolul XVIII al Mărturisirii de credință publicate la Dordrecht:

„În sfîrșit, în ceea ce privește învierea morților, noi mărturisim cu gura și credem cu inima că Scriptura ne învață că toți cei care au trăit vreodată, chiar dacă au adormit, vor fi readuși la viață prin nemăsurata putere a lui Dumnezeu; toți aceștia, împreună cu cei care vor mai fi fost în viață, și care vor fi schimbați într-o clipă, la sunetul celei din urmă trâmbițe, vor sta înaintea scaunului de judecată a lui Hristos. Acolo cei buni vor fi despărțiți de cei răi și fiecare va fi răsplătit după binele sau răul pe care-l va fi făcut cînd trăia în trup: cei binecuvîntați vor intra în viața veșnică fericită alături de Hristos, bucurîndu-se de ceea ce ochiul n-a văzut, urechea n-a auzit și la inima omului nu s-a suit, și vor domni împreună cu Hristos în veci de veci (Matei 22:30, 31; Daniel 12:12; Iov 19:26, 27; Matei 25:31; Ioan 5:28; 2 Corinteni 5:10; 1 Corinteni 15; Apocalipsa 20:12; 1 Tesaloniceni 4:15; 1 Corinteni 2:9.).

Pe de altă parte, cei răi, cei nelegiuîți și blestemați vor fi aruncați atunci în întunecul de afară, în chinurile eterne ale iadului, unde focul nu se va stinge și viermele lor nu doarme (Marcu 9:44; Apocalipsa 14:11).

Fie ca Domnul, prin harul Său, să ne facă pe toți vrednici de slavă și fie ca fiecare dintre noi să băgăm bine de seamă și să ne purtăm cu toată grija și stăruința, ca să putem fi găsiți în „ziua aceea“ fără pată, fără prihană și în pace. Amin“

„Și cînd toate lucrurile Îi vor fi supuse, atunci chiar și Fiul Se va supune Celui ce I-a supus toate lucrurile, pentru ca Dumnezeu să fie totul în toți.“⁽¹⁾

---

(1) 1 Cor. 15:28.